

རྒྱ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་གསར་བཟིགས་
གངས་ཅན་གྱི་རྒྱངས་སྒྲ་སངས་རྒྱས་བྱོན་པ།

ཐཱ་དེ་བ་ལྷ་རམས་བྱེད་བཞུགས་པས་བཅས་།

© Institute of Tibetan Classics, 2022

All rights reserved

རྒྱུ་ཚེ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་གསར་བསྐྱེད་གས་
གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སངས་རྒྱུས་བྱོན་པ།

ཐུབ་ཅི་བ་བླ་བ་བསྟན་ཆུང་གི་པས་བཅུ་མས།

*rje tsong kha pa chen po'i rnam thar gsar bsgrigs
gang can gyi ljongs su sangs rgyas byon pa*
by Thupten Jinpa, PhD



ཐོད་གྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོར་དཔར་བྲིས་དང་ཕོ་བསྟན།

ISBN 978-81-89165-49-6

Printed by Norbu Graphics, New Delhi



THE DALAI LAMA

༄༅། དགེ་བཤེས་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་པ་ནས་འཇམ་མགོན་ཐུགས་རྒྱལ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཞིག་དཔྱིན་
ཡིག་ཏུ་གསར་ཁྲིག་བྱས་པ་སྐར་ལོད་ལྷན་དུ་བསྐྱར་བ་ཡི་རང་གི་གནས་སུ་བྱུང་། སྤྱིར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོའི་རྣམ་ཐར་ནི།

དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་མང་དུ་བཅུ་།

བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར།

ཐ་མར་ཉིན་མཆན་ཀྱན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྒངས།

ཞེས་རྗེ་ཐུ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཉོགས་བརྗོད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། མདོ་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པར་ཐོས་པ་དང་། ཐོས་དོན་གདམས་པར་ཤར་ཏེ་སྦྱབ་པ་ལ་སྦྱིང་པོར་མཛད་ནས་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་པ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་ཀྱན་ནས་འཛིན་པར་མཛད་ཅིང་། སྟོལ་དེ་ཉིད་གངས་མིའི་
ལྗོངས་དང་སོག་ཡུལ་སོགས་སུ་ད་བར་ཉམས་མེད་དུ་གནས་པའང་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱན་དང་སྟེ་ཕྱིན་
ཁོ་ནར་མངོན། དེ་ཉིད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་འདར་ཤིང་། སྤྱིར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོར་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་ཆེ་བ་བརྗོད་པར་འདས་མོད་འདྲིར་ཆེ་བའི་ཆ་འགའ་དད་པའི་
གསོས་སུ་སྦྱ་ན། བསྟན་པའི་གནད་གང་ལའང་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ལ་ནན་ཏན་དུ་མཛད་དེ་ཆོས་རབ་ཏུ་
རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བྱང་ཆེན་འཛོལ་པའི་མེད་མི་རུང་གི་རྒྱར་གདམས་ཏེ་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྦྱབ་སོགས་ན་
ལེ་རྒྱའི་མཁས་པའི་སྟོལ་གསོ་བ་དང་། གཞུང་ཆེན་གྱི་དཀའ་བའི་གནད་རྗེ་འདྲ་ཞིག་ལའང་བྱག་པའི་ཆོ་ད་
ཉིད་རྣམ་ཏུ་བཏོན་ནས་དཔྱད་པ་མཐིལ་བྱིན་པར་མཛད་པ་སོགས་ནི་རྗེ་ཐུ་མ་ཉིད་ཐུན་མིན་གྱི་བྱང་ཆོས་ཤིག་
ཏུ་སྒྲུང་ངོ་།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྤྱི་ཆོག་པོར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་དག་ཐེར་མཛད་དེ་ཉམས་
བུགསོས། རྟོར་བ་བཅོས། མ་ཆང་བ་ཆང་བར་མཛད། གནད་དུ་མ་སོང་བ་རྣམས་གནད་དུ་འཁལ་བར་
མཛད་དེ་འགོ་འདུལ་བ་ཀ་རི་ཀ་ནས་མཐུག་རྒྱུ་རྒྱལ་འདུས་པའི་བར་དུ་ཆང་ལ་མ་རྟོར་བའི་བསྟན་པ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསལ་བར་མཛད་པས། རུབ་ཇི་ལན་རྩ་ནས་ཤར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་གི་བར་
ཐེའི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ཁུབ་པས་སྤྱི་འགོ་ཀྱན་གྱིས་གསུང་བུད་དོ།

ངོས་ཀྱི་ཐོགས་པོ་ལེགས་སྦྱར་ལ་མཁས་པའི་རྒྱ་གར་བ་ཞིག་ནས་ལེགས་བཤད་སྤྱང་པོ་མཇུག་
ནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཉི་ལྔར་བུད་གི་མཁས་པ་ཞིག་མིན་པར་ན་ལེ་ལྷའི་བསྐྱེད་རྣམས་ཀྱི་འང་གཅུག་རྒྱུ་ཞིག་
ཏུ་འགྱུར་པེས་བ་རེད་ཅེས་བསྟོད་བསྟགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ངོས་རང་རྩལ་ནས་ཐེའི་གསུང་རྣམས་ལ་
གོམས་འདྲིས་སུ་རྒྱར་ཡོད་ཅིང་། སྟོན་པ་མངས་རྒྱས་ལ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོན་ཉིད་གསུང་བའི་སྟོན་པ་
བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྱང་པོ་ལྷ་བུ་མདུ་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་འདི་དག་རྩལ་ནས་རྫོང་
བཟུང་སྟེད་བར་ཆག་མེད་དུ་འདོན་བཞིན་ཡོད། ལེགས་བཤད་འདི་ཉིད་ལས།

གང་དུ་བཟུང་བས་བྱིས་པ་རྣམས།།

མཐར་འཛིན་འཆིང་བ་བརྟན་བྱེད་པ།།

དེ་ཉིད་མཁས་ལ་སྟོས་པ་ཡི།།

ང་བ་མ་ལུས་གཅོད་པའི་སྟོ།།

བསྟན་འདི་གཞན་དུ་མ་མཛོང་བས།།

སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་ཁྱོད་ཉིད་དེ།།

ཞེས་སོགས་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའས། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྦྱང་གི་འཁྲལ་བ་མཐའ་དག་
དམིགས་མེད་དུ་གཅོད་པའི་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཉམས་སྦྱང་གིས་འདོམས་པ་འདི་དག་གིས། ངོས་

རང་གི་ཡིད་ལ་བརྟན་དུ་རལ་གསོ་ཐོབ་ཅིང་། གཅིག་ཕྱར་གནས་ཀྱི་དགའ་བའི་ཅ་ཙཾ་ཆོར་བར་གྱུར།
 ཆེ་བ་བཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་རིམ་ཆེན་མོ་ནི། མཉམས་མེད་སྒྲི་
 མཆེད་ནས་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་སྒྲུབ་ནས་བརྒྱད་པའི་ཟབ་མོའི་ལས་
 ཀྱི་རིམ་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་མཐའ་དག་བསལ་ནས་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་སྟོན་
 པའི་ལེགས་བཤད་ས་གསུམ་གྱི་སྟོན་མེ་ལྟ་བུ་ཡིན། རོས་རང་བོད་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱོས་ཕྱོལ་ཡོང་སྐབས་
 སུའང་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་ཁྱེད་མ་རྩུས་ཀྱི་དཔེ་ལས་རིམ་གྱི་བྱ་གདེའདི་མཉམ་དུ་
 ཁུར་ཡོད།

རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་རྗེས་སྤར་ཡང་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་མཐའ་སྐབས་
 སེམས་བསྐྱེད་དུག་པའི་འགྲོ་དགག་བྱ་རོས་འཛིན་ཐང་དུ་རོས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ངེས་པ་
 དམིགས་བསལ་ལྟེར་བ་བྱུང་། ཅ་ལེ་རྒྱུ་ཆེན་ལས་ནི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིགས་པ་སྟོན་དུ་མས་
 གཏན་ལ་བལ་སྟེ་སྟོན་པ་མཐའ་དག་བཤིག་ཚུལ་རྟེན་དུ་བྱུང་བ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་རིགས་པས་
 ལེགས་པར་ཁེགས་པ་ན་མིང་ཅིས་གྱིས་སྟོན་པར་འཛོག་དགོས་པ་ལས་མ་འདས་པའི་ཚུལ་ཁྱེད་ཀྱི་
 གོ།

རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་རྒྱུང་བ་དང་ངེས་པའི་རོན་ཏན་པར་འབྱེད་པའི་ལེགས་པར་
 བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་སུ་བྲགས་པ་ལས་བཀའ་ལའང་རྒྱང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང་། མཐར་གཏུགས་ཀྱི་
 མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང་། རིགས་པ་དང་མཛོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་བ་དང་
 འགལ་ན་སྤྱོད་པ་པོ་ནས་ཡང་ཆོད་མར་མི་རུང་བར་གསུངས་པས་སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་ལུ་ལ་ངེས་པ་
 ལྷག་དུ་འཛོངས། དེ་ལྟར་ལྟ་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་འདི་དག་མཐའ་ཆོད་པར་སྤྱངས་ན་དེ་བུ་པའི་
 ལྟ་བར་གོ་བུ་ཐག་ཆོད་པ་ཡོང་བར་མཁས་པའི་གསུང་ལས་བྱུང་། ལེགས་བཤད་གསེར་མེད་ནི་བཀའ་
 བསྟན་འབྱུར་རོ་ཅོག་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་རྒྱ་འབྲེལ་རྟེར་གཅིག་དང་བོད་འབྲེལ་མཐའ་དག་ལ་ལེགས་པར་
 དབྱེད་པའི་བྱུབ་དོན་ནས་། རྒྱ་འབྲེལ་རྟེར་གཅིག་ལ་དགག་བཞག་སྟོང་གསུམ་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ་འཐད་

པའི་སྤྱོད་ལེགས་པར་བཞག་པའི་རྒྱ་འབྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་སྤོམ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་པར་འབྲེལ་ཞིག་ལ་ད་
སྤྱོད་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་མེད་ཆོད་དུ་གདལ།

སྤྱགས་སྤྱོད་ལ་མཆོན་ན། སྤྱགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཆེན་མོས་མཆོན་རྒྱུ་ཕྱི་མཐའ་དག་དང་། ལྷག་
པར་ཁྱེད། དེའི་ནང་ནས་རྒྱུད་རྒྱལ་འདུས་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྤུལ་པར་སྤྲལ་ཆང་བས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་ཤིང་། སྤྱོད་གསལ་གྱི་མཆན་འབྲེལ་འབྲེལ་པ་བཞི་སྤྱགས་དང་། རིམ་ལྡ་
གསལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལས་པ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དང་། འོད་གསལ་མཛོད་དུ་བྱ་ཐབས། འོད་གསལ་ལས་རྒྱ་
ལུས་ལྡང་ཚུལ། རྒྱ་ལུས་སྤྱབ་ཚུལ་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྤུལ། མདོར་ན་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་
ལེགས་བཤད་ཡི་གེར་མཛོད་པ་དེ་མཐའ་དག་གི་ཆེ་བ་འདིར་བཛོད་པར་ག་ལ་ནུས། རྗེའི་གསུང་པོད་བཅོ་
བརྒྱད་བཞུགས་པ་དེ་དག་ནི་དོས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱི་སྤྱོད་དེ་བ་ལྟ་བུར་བྱུང་ཡོད། རྗེའི་རྗེས་འབྲུག་རྣམས་ནས་ཀྱང་
རྗེ་ཁྱེད་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་པོ་ཉི་ཤཅོ་བརྒྱད་བཞུགས་པ་དེ་དག་བཤད་སྤྱོད་གནིས་ཀྱིས་བདག་གཅེས་དགོས་
པའི་བསྐྱེལ་མ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

ད་ལན་དོས་ཀྱི་དུས་རིང་གི་ལོ་རྒྱུ་བ་བྱུང་བ་ལྟར་སྤྱོད་པས་ངལ་བ་དང་ལེན་ཀྱིས་རྗེ་ཁྱེད་མའི་རྣམ་
ཐང་དེ་དུས་ཀྱི་འཕྲི་སྤོམ་ནས་དབྱིན་པོད་རྒྱུད་ཡིག་གནིས་སྤྱགས་རྒྱིག་བྱས་པ་འདིས་ད་ལྟ་དང་མ་
འོངས་པའི་བྱིན་པ་གཞོན་སྤྱོད་གསར་བྱ་དུ་མར་པན་རྒྱལ་པའི་ཅན་འབྱུང་བར་གདོན་མི་ཆ་བས་
དགོས་གལ་དུ་པེས། རྣམ་དཀར་ཆོགས་བྱུང་དུ་བསྐྱོ་བ་དང་། མཆོག་གསུམ་ལ་གསོལ་འདེབས་སྤོན་ལམ་
དང་བཅས། ལྷ་ཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྤྱོད་ལ། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མས། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཆུ་ལྷག་ཟླ་ ༥
ཆོས་ ༡༩ གྱི་ལོ་ ༡༠༩༩ ཟླ་ ༡ ཆོས་ ༡༠ ལ།



དཀར་ཆག

ཐུབ་བརྒྱད།	ix
མེའུ་དང་པོ། རྩོན་འགྲོ་མྱི་བགད་ཀྱི་སྐབས།	1
མེའུ་གཉིས་པ། རྒྱ་བརྒྱམས་པ་དང་གཞོན་ཅུའི་སྐབས།	23
མེའུ་གསུམ་པ། དབྱུང་གཙང་དྲ་གཞུང་ཆེན་སྒོ་བ་གཉིས་མཛད་པའི་སྐབས།	36
མེའུ་བཞི་པ། མཁས་པའི་ལང་ཆོ་རྒྱས་པ་དང་གསར་ཐུགས་ཀྱི་ཐོས་པ་ ཕྱག་པར་བཅའ་བའི་སྐབས།	72
མེའུ་ལྔ་པ། ཁྱི་བ་ཕྱག་བསམ་པར་དཀར་ལས་བཅམས་པའི་སྐོར།	109
མེའུ་དྲུག་པ། རྒྱ་བརྒྱལ་འཇམ་པའི་དབྱུངས་ཀྱིས་རྩ་བའི་ལྷ་མོའི་ཆུལ་དྲ་ རྒྱས་ལྷ་བརྒྱད་པའི་སྐོར།	128
མེའུ་བདུན་པ། འོ་ལ་ཁ་ཐུལ་དྲ་བྱ་བའ་མཛད་དེ་རྒྱུ་བ་པ་ལ་གཞོལ་བའི་སྐབས།	145
མེའུ་བརྒྱད་པ། རྩོ་བྲག་བྲུམ་ཆེན་དང་མཛའ་བའི་སྐབས།	168
མེའུ་དབུ་པ། རྩ་བའི་དབྱུང་པ་རྒྱགས་པའི་སྐབས།	194
མེའུ་བརྒྱུ་པ། མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ཐོས་ཆེན་པོ་གཉིས་བཅམས་པའི་སྐབས།	231
མེའུ་བརྒྱ་གཅིག་པ། དྲ་པེས་རྩམ་འབྱེད་དང་རྩ་པོ་ལྷོ་གཉིས་བཅམས་པའི་སྐབས།	270
མེའུ་བརྒྱ་གཉིས་པ། རྩ་ཐུན་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོ་བརྒྱགས་པ་དང་དགའ་ལྡན་ ཕྱག་བཏབ་པའི་སྐོར།	297
མེའུ་བརྒྱ་གསུམ་པ། དཔལ་གསང་པ་འདུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་སྐབས།	326
མེའུ་བརྒྱ་བཞི་པ། དཔལ་འཁོར་མོ་བདེ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་པའི་སྐབས།	368
མེའུ་བཅོ་ལྔ་པ། རྒྱ་བྱ་དན་ལས་འདས་པའི་སྐབས།	409

ལུ་བཅུ་བྱག་པ། ལྷ་རན་ལས་འདས་རྗེས་ཀྱི་སྐབས།	430
མཆུག་བཟུང་གཏམ།	482
ཐགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ།	498
ཨ་ཏུས་ཨ་ཏུ་མིག།	501
ལུ་འཁྱེན་དཔེ་ཐོ།	516
དཔར་བྱ་རྒྱ་ཆེན་ཆེ་ག།	533

ཐུང་བརྒྱུད།

༥ བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བརྒྱུན་པའི་ས་ཁྲུང་། ལྷ་བ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༥ ལས། བྱི་ལོ་ ༡༠༡༧
ལྷ་བ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༡ ཉིན། “གངས་ཅན་མཁའ་པའི་གཙུག་ཀྱི་ཙོང་ཁ་བ།” ཞེས་
མཆན་སྟན་གྱིས་ཆེས་མངོན་པར་བརྟེན་ཅིང་མཆོད་པའི་འཇམ་མགོན་ཀྱུལ་བ་
གཉིས་པ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་ཀྱུལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་མུ་དན་ལས་འདས་ནས་
ལོ་རྒྱུག་བརྒྱ་ཡི་ལ་པོ་འཁོར་བའི་ཀྱུལ་ཆེན་པོ་འཇམ་མགོན་པས་ཅན་ཞིག་འཁེལ་
སྟབས། ཀྱུལ་ཆེན་པོ་འཇམ་མགོན་ཅན་འདི་ལོ་སྐབས་བཟུང་སྟེ། ཁོ་པོས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་
ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་གསར་བསྐྱེད་སྟེ། «གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ས་ཁྲུང་སྐྱུ་ལྷ་བ།»
(*Tsongkhapa: A Buddha in the Land of Snows*) ཞེས་བ་ཞིག་དེར་རབས་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་འབྲི་སྒྲིལ་གྱི་ལམ་ནས་ཡིན་ཡིག་ཐོག་ཆེད་ཀྱི་བཅའ་སྟེ་ཀྱུ་ལྷ་བ་འཇམ་
མགོན་པས་བཟུང་གི་རྒྱ་ལྷ་བ་¹

རྣམ་ཐར་དེ་ཉིད་ལ། དེར་རབས་གྱི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་མུ་དན་ལྷ་བ་པ་རང་
ཅག་གི་རྣམ་འབྲེན་ལྷ་མོད་ལ་སྐྱེ་མཁའ་པོ་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཀྱུལ་དབང་སྐྱེ་ལྷ་བ་
བཅུ་བཞེ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཆེད་བརྒྱུད་གསུང་ཡིན་སྟེ། ལྷ་བ་པ་ཆེན་པོ་འཇམ་
མགོན་པོ་ཀྱུ་ལྷ་བ་པ་རྒྱུན་ཐབ་པར་བྱུང་བ་མ་ཟད། རྣམ་ཐར་གྱི་དེབ་དེའི་དབྱེ་འབྲེད་
ཁྲུང་། ཀྱུ་ལྷ་བ་པ་སྐྱེ་ཡིན་སྟེ། འཇམ་མགོན་ལྷ་མོ་ཉིད་ཀྱི་གདན་ས་དགའ་ལྡན་རྣམ་
པར་ཀྱུལ་བའི་སྤྱིང་ཀྱུ། དགའ་ལྡན་ཆོག་ཆེན་པོ་ཀྱུ་ལྷ་བ་པ་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་
རྣམ་གཉིས། དེ་བཞིན་ཀྱུ་ལྷ་བ་པ་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་པས་བཅས་ནས་ཆེད་བསྐྱེད་
གནང་ཞིང་། ལྷ་བ་པ་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་པས་ཀྱུ་ལྷ་བ་པ་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་པས་
མཆོག་དང་། འཇམ་མགོན་ཀྱུལ་བའི་གྲུང་ཆོད་དགའ་ལྡན་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་
གར་བྱུང་གི་ཆོས་རྗེ་རྣམ་པ་བཅས་པས་དབྱེ་བཞུགས་འོག་བརྒྱུད་ཀྱི་ཀྱུལ་ཆེན་
ལྷ་བ་པ་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་པས་མཆོད་ཆེན་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་པས་གཞིའི་ཉིན། རྗེ་ལབ་
ལས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབྲེད་དེ་བཟུང་མ་པོད་ ༩༩ ཅན་ཞལ་ཕྱེ་བ་དང་ཀྱུལ་མཉམ་

1 འདིར་ཡིན་ཆེན་རྒྱུད་ས་ཁྲུང་གི། དེར་རབས་གྱི་དཔེ་སྐྱོད་པ་པོས་གཞུང་འཇམ་མགོན་པས་ཀྱུ་ལྷ་བ་པ་པོ་
ཆོག་ཆེན་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་པས་ཀྱུ་ལྷ་བ་པ་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་པས་ཀྱུ་ལྷ་བ་པ་པོ་ལྷ་ཆོད་ཆེན་མོ་པས་
ཡིན་པ་རྣམས་ལ། སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོག་སྐྱེད་ཆོག་པའི་རྣམས་ལ་བཞུགས་པོད་ཡོད།

ཏུ་ཐུང་བ་ནི། རྩོན་བསགས་ལེགས་ཀྱིས་རྣམ་ཐང་ཐོན་པ་གོང་མ་ཆགས་པས། སང་རོས་ནས་
ཀྱང་གནས་འདི་དགའ་བ་སྒྲོམ་པའི་ཡུལ་ཏུ་རི་མིང་འཆོའི་བར་ཏུ་ཡིད་ལ་འཆར་རྒྱ་ཡིན།

མིན་ཡིག་གི་རྣམ་ཐང་དེ་བཅུ་མས་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། གཅིག་ནས་བོད་ཀྱི་མཁས་
མཁུ་འབྲན་གྱི་དོ་རྒྱུ་མེད་པ་འདི་ཉིད་རྒྱལ་ཁྱིའི་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྣམས་ལ་རོ་སྤྲོད་བྱེད་པ་
དང་། གཉིས་ནས་འཛམ་གླིང་གར་བྱེད་གང་ཏུ་གནས་ཡོད་ནའང་། བོད་ཡིག་སློབ་ཤེས་མིན་
ལ་མ་ཉྱོས་པར་དོ་རྒྱུ་དང་རྣམ་དཔྱད་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན། བོད་ཀྱི་མཁས་མཁུ་ཆེན་པོ་དེའི་
སྤྱི་ཆེད་དང་། བཞེད་དང་། མཛད་རྒྱུས་རྣམས་ལྟེན་པ་བཞེད་དང་ནས་ཤེས་རྟོགས་ཀྱིས་ཡིད་སྤྲོད་
དང་རོ་མཆར་གྱི་སྤྱོད་ཆོར་སྤྱོད་ཐུབ་པ་འོང་བ་དང་། གསུམ་ནས་དེར་རབས་ཀྱི་དེབ་སློབ་པ་པོ་
སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཏུ་མིན་ཡིག་ལེགས་པ་ཤེས་པའི་སང་རིགས་གཞིན་སྤྱོད་རྣམས་ནས། རྒྱ་ཆོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གི་ལས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་
གལ་ཆེན་ཁག་དང་། མདོ་རྒྱལ་ས་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུགས་ཀྱི་ལྟ་སྟེན་སྤྱོད་གསུམ་
ལ་ཡང་རོ་སྤྲོད་ཁ་གསལ་མདོ་ཅོམ་ཞིག་འོང་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་ཡིན།

སྤྱིར་བོད་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་གསུང་རབས་ཀྱི་ནང་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་
གྱི་ཡིག་ཆ་ཤིན་ཏུ་མང་ལ། ཁོ་བོས་ད་བར་རོས་བཟུང་བྱེད་པ་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཁག་མི་འབྲ་
བ་མངས་བཞི་བརྒྱ་བརྒྱལ་བ་བཞུགས་པ་ལས། རྣམ་ཐང་རྒྱས་ཀྱིས་རྒྱུ་ཆེའི་དཀྱིལ་སྤྱོད་འཇམ་
དབྱེད་ཁ་ཆེས་མཛད་པ་དང་། དཀྱིལ་སྤྱོད་པ་ལ་ལྷན་ཆུང་པ་མཛད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
མཛད་པ་དང་། དཀྱིལ་སྤྱོད་རྩོད་གདན་བཙོད་ནམས་རྩུན་ལྷན་གྱིས་མཛད་པ་དང་། དཀྱིལ་
སྤྱོད་ལྷ་ལ་བཀའ་བརྒྱུ་པ་ལེགས་པ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པ་བཅས་བཞི་ནི། དེར་དཔེ་མཇལ་ཏུ་
མེད་པས་སློབ་པ་ལྷན་གནས་ལྷ་ཐུང་ཅིང་། དེར་མཇལ་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆ་ཉར་སློ་
བཟང་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་«ལེགས་བཤད་ཀྱན་གྱི་འཕྲུང་གནས་»དང་། ཐོ་ཡོན་ལེ་ཤེས་དོན་གྱི་
ཀྱི་«རྣམ་དཀར་དང་པ་རྒྱུ་མཆོར་རོལ་པའི་འཁྱུག་རྟགས་»དང་། རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྒྱུ་ཆེའི་«བྱེད་
བཞུགས་མཛེས་པའི་རྒྱན་གཅིག་»ཉི། མཐའ་མ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་
བཅས་གསུམ་ནི། རེ་རེ་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས་པོད་ཆེན་འོངས་པའི་ཆད་ཏུ་ཡོད། དེ་ཉི་མ་ཉོད་
ཡིག་ནང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆས་འོངས་པ་མེད་པར་བརྟེན། སང་རོས་
ནས་ཀྱང་མིན་ཡིག་དང་དེར་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྱིའི་སྐད་ཡིག་གཞན་གྱི་ནང་དཔེ་དེབ་སློབ་པ་པོའི་
ཆེད་ཏུ་དམིགས་པ་ལས། སང་རིགས་བོད་ཡིག་སློབ་པ་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་རྣམ་ཐང་
གསར་བཟུགས་འདི་མི་དགོས་པར་བསམ་ཡོད་ཅིང་། རྣམ་ཐང་འདི་སྤེལ་རྒྱུ་ཉི་རིག་གནས་

དང་ཡོ་རྒྱུ་ནང་གཤམ་འགྲུལ་ཅན་གྱི་ཡོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུ་གཤམ་ཅན་ཞིག་གི་ཡོ་རྒྱུ་དེར་རབས་ཀྱི་
 གྲོལ་ཏུ་བྱིས་པ་དང་པོ་ལྟ་བུར་བྱུང་ཡོད་ལྟར་མ། ཡིན་ཡིག་ཏུ་ཡོད་པའི་རྣམ་ཐང་དེ་དཔར་
 ཐོན་རྗེས་དགེ་བཤེས་ཆོས་སྒྲོགས་ཁག་གཅིག་དང་། རང་གི་དཔེ་ཁྱིམ་ལྷན་ལྷན་གྱི་དགེ་བྱུག་རང་
 ཉིད་ཀྱི་བཟའ་ལྷ་སོ་སོའི་ལགས་དང་ཏུ་མོ་གཉིས། དེ་བཞིན་ཏུ་རང་རིགས་གཞན་སྒྲིམ་མང་པོ་
 ཞིག་དང་། ལྷག་པར་ཡོད་ནས་ཀྱང་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོད་ཡིག་ཏུ་འད་
 རིས་པར་ཏུ་ཡོད་པར་ཅི་ནས་ལྷ་དགོས་ཀྱི་སྒྲིལ་མ་འཕྱོར་བར་བརྟེན། སྐར་ཡང་རལ་བ་དང་ཏུ་
 སྐངས་ཏེ་ཡོད་ཡིག་ཐོག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་འདི་བཅས་མ་གྲུབ་
 པ་ལྟས་ཡོད།

དེ་ལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་མའི་དགོངས་པར་ཡིན་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའི་རྣམ་ཐང་དེ་ཉིད་
 ཡོད་ཡིག་ནང་ཆར་ཐང་ཀར་བཞུར་ཏེ་ལབ་ན་དེ་གས་འབྱུགས་འབྱས་སྒྲིམ་པ་འདུག་མོད།
 ཡིན་ཡིག་གི་དེ་ཉིད་རབས་ཀྱི་དཔེ་དེ་བསྐྱོད་པ་པོ་ཆོས་དད་དང་ནང་པ་ལ་དད་ཞེན་ཡོད་པ་
 གཞིར་བཞག་པ་ཞིག་མིན་པར། གཙོ་བོ་ཆོན་རིག་དང་དེར་རབས་ཀྱི་ལྟ་བུ་བ་དང་སྒྲི་ཆོགས་
 རིག་པ་ཡོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་ལས་ནས། རྒྱུད་བརྒྱུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ལྟ་བུ་གས་ཅན་
 རྣམས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་བྱིས་པར་བརྟེན། ཡིན་ཡིག་གི་དེ་བ་དེ་ཉིད་ཐང་འཕྱར་བས་ན། རྒྱུ་མ་འགར་
 རིག་སྒྱུར་དང་གཏམ་བརྒྱུད་ལྷུང་མ་ཡོགས། རང་ཅག་ཆོས་དད་ཅན་གྱི་ཡོད་པའི་རྣ་བར་
 ཡང་མི་བདེ་བ་འོར་ཤིང་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ཡིན་ཡིག་སོགས་བྱུང་བྱུགས་པའི་རྒྱུད་ཡིག་
 ནང་དེར་རབས་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུ་འབྱེད་ཡོད་ལ། རྒྱུ་མ་ཐོབ་ཀྱི་གནས་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མོད།
 ཐང་ཀ་ཐང་ཀའི་ཡོ་རྒྱུ་དངོས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་རིགས་ཡིན་ན། འོག་གི་མཆན་ཏུ་
 བརྒྱག་པ་ལས་གཞུང་དངོས་གཞིའི་བཟད་པའི་ནང་ཁོར་འཕྲོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཏུ་འགོད་པ་མི་ལེགས་
 པར་བཅི་བ་སོགས་ཀྱིས། མདོར་ན་འབྲེ་ཆོས་ཀྱི་འགྲོ་ལྷངས་དང་གོམས་གཤིས་ལ། རང་པོའི་
 ཡོད་ཡིག་ནང་འབྲེ་ཆོས་ལྷུང་མ་དང་ཁྱད་པར་ཅེ་ཅེས་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས། ཡིན་ཡིག་གི་
 རྣམ་ཐང་དེ་ཐང་སྒྱུར་བུ་རྒྱ་དེ་ཁོ་པོའི་སྒྲོ་ལ་བཟུང་པོ་རང་མ་བྱུང་།

བྱང་པོར་ལྷན་ན། ཐོག་མར་ཁོ་པོས་དེར་རབས་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་
 གསར་བཞུགས་ཤིག་ཆོས་རྒྱུའི་འདུན་པ་བཟང་ཐེན་རྗེས། ༡༠༡༥ ལོའི་དབྱར་ཁར་བཞུགས་
 རྒྱར་རྒྱ་རམས་ལར་དཔེ་མཆོམས་ཤིག་བཞུགས་ཏེ་དེ་ཏུས་རྣམ་ཐང་འབྲེ་ཆོས་ཀྱི་ལས་འགོ་
 བརྒྱགས་ཤིང་། དེའི་རིང་ཞོགས་ལྷར་སྤྱིང་སྒྲོར་ཐངས་གཅིག་གི་རྗེས་ལྷ་ཤིང་ཁ་འདོན་གྱི་
 མཐུག་ཏུ། སྐ་མའི་རྒྱལ་འཕྱོར་དགའ་ཐོན་ལྟ་བུ་མའི་སྒྲིང་ནས་དམིགས་བཅེ་མ་ལྷེད་སྒྲོར་

གཅིག་པམགས་ཏེ། གཞིན་མ་ཚོམ་འབྲིའི་ལས་ལ་བྱུགས་རྒྱ་བྱུང་དྲ་ ཉིན་དང་པོའི་དགོང་རྒྱུ་
 རྒྱང་ཐེ་ཚོམ་ཞིག་སྒྲེས་བྱུང་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་ཐང་གི་བརྒྱུད་བྱ་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཚོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོ་ནི། གཅིག་ནས་ཐོང་གངས་ཚན་གྱི་མཁས་བྱུང་ཆེ་ལུང་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་
 ནས་ཡོངས་བྲགས་ལ་རྒྱུ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱེད་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་ཁ་པ་པོའི་སྒྲོང་ས་སྤྱོད་པམ་
 བཞིན་ཏེ་ཁྱིད་པ་བཟུང་བ་ཆད་ལྡན་གྱི་ལུང་ལས་ཐོན་པ་དང་། ལུང་པར་ཏེ་ལྟ་བུ་
 དགོ་ལྡན་པ། ཉིན་རེ་བཞིན་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་སྤྱོད་པའི་རྣམ་འབྱུང་གྱི་སྟེང་ནས་གསོལ་
 འདེབས་དམིགས་བཅེ་མ་འདོན་ཏེ་རྒྱ་ཆེན་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱེད་ཀྱི་ལྷ་མ་ཐང་།
 རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་དང་དབྱེད་མེད་ཏེ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་སོགས་བྱེད་མཁན་ཞིག་གིས།
 རྒྱ་ལྷ་མའི་རྣམ་ཐང་ཞིག་དེར་རབས་གྱི་སྤྱོད་ཏེ། མི་པོ་ལ་འཇམ་བྱེད་བྲག་པ་ཞིག་གི་མི་ཆའི་
 ལོ་རྒྱུས་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐང་ཏེ་འབྲི་བ་དེ་མེ་འབྲིགས་སྤྱོད་པ་བྱུང་དྲ་ དེའི་དགོང་མོར་འཇམ་
 མགོན་ལྷ་མ་པ་ཆེ་གཅིག་ཏེ་གསོལ་བ་བཏན་སྟེ་ཉལ་དྲ་ སར་ཞོགས་ལངས་པའི་རྒྱུ་ལས་ཡིད་བཏེ་
 ཉམས་གྱིས་གང་བ་ལྟ་བུས་དམིགས་བསལ་ཚོར་བ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་བར་མ་ཟད། དེ་ལྟར་
 གྱི་མི་ལས་ཏེ་འདྲ་བོད་གྱི་དགའ་ལྡན་མཇལ་བའི་སྤྱོད་བཟུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་དྲ་ གང་ལྟར་
 ཡང་དེའི་ཉིན་དེར་དཔོན་གཞིའི་འབྲི་ཚོམ་གྱི་ལས་ལ་འབྱུག་པའི་ཉིན་ལྟར་གྱི་སྤྱོད་ཚམ་ཞིག་
 ལ། རྒྱུ་ལྷ་མ་པར་པོས་གྱི་རི་གཉིས་གྱི་མཚམས་སྤྱོད་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་པོ་འཇམ་པ་ཞིག་བྲག་
 པ་མཐོང་བས། དེ་ག་རང་ལ་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་དེ་ཚོམ་ན་ལེས་པར་འཇམ་པའི་རྣམས་
 མཚན་ཏེ་རྣམ་ཐང་བཟུང་བ་ཡིན་དྲ་ དེ་ལན་རྣམ་ཐང་འབྲི་ཚོམ་གྱི་ཏུས་ལྟན་གྱི་རིང་ལ་དགའ་དད་གྱི་
 ཉམས་ལས་ཁྱད་ཀྱི་སྤྱོད་ཉིམ་རྒྱུང་ཐང་ཚམ་ཡང་མ་དང་ལ། མིན་ཡིག་གི་རྣམ་ཐང་གསར་
 བཞུགས་དེའི་བྱ་བ་ཐོག་མཐོང་བར་གསུམ་ཏེ་བྲག་གིས་པ་འབའ་ཞིག་བྱུང་དྲ་ དེ་ལྟ་བུར་ཐོང་
 ཡིག་ནང་འབྲི་བ་ནི་གནས་ཚུལ་རྒྱུང་མི་འདྲ་བར་བསམས་ཏེ། གོང་ཏེ་བྱུགས་པ་བཞིན་དང་ཐོག་
 འབྲི་རྒྱུའི་འདུན་པ་བཏན་མེད་དྲ་

གང་ལྟར་ཡང་གཞན་གྱིས་རྒྱུད་རྒྱུལ་བྱུང་བ་དང་། རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་རྣམ་ཐང་གསར་
 བཞུགས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བརྟན་ནས། ཐོད་ཡིག་སྒྲོག་པ་ལོ་རྒྱུས་ལ་རྒྱ་ཆེན་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
 རྣམ་ཐང་གི་སྒྲོང་ལ་རྒྱ་སྒྲིབ་གསར་བ་འདྲ་བའི་གཉིས་འབྲིབ་ཁྱིད་པའདྲ་བོར་སྤྱོད་པ་དང་། ཐོད་
 རིགས་གཞན་སྒྲེས་རྣམས་ནས་ཀྱང་ཐོད་ཡིག་རང་གི་ཐོག་ནས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་མཇུང་
 པ་རྣམ་ཐང་དང་། ལྟ་བུ། རྒྱུ་ལྱི་ཉམས་བཞེས་དང་། རྣམས་པའི་གོ་འཕང་ཐི་ལྟར་བརྟེན་

ཚུལ་སྟུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ། བོད་ཡིག་གི་འབྲི་ཚུལ་གོ་བདེ་ལྟག་པོ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་ཉམས་སྒྲིབ་
 སྤྱད་རྒྱུ་ལོ་སྐབས་འོང་ཡིད་པ། བྱད་པར་བྱ་འདིས་དཔེ་མཚན་བྲམ་ཏེ་མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་
 མཁམ་པ་ཤིན་ཏུ་བྲགས་ཅན་ཁག་དང་། རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟེང་ནས་གལ་ཤེས་ཅན་
 རྩེ་མི་རྒྱ་དག་གི་མཛད་རྒྱལ་ཡང་དེར་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འབྲི་བའི་སྟུང་བྱ་ལྟག་པོར་འབྲི་ཚུལ་
 བཟུང་བའང་འོང་ཡིད་སྟུང་པ་སྟུགས་ཀྱིས། བོད་ཡིག་ནང་བྱུང་འཆམ་མཁོན་ལྷ་མའི་རྒྱལ་ཐང་
 གསར་བཞུགས་ཤིག་ལྟར་ན་དཔེ་མཚན་ལྟར་པར་མཐོང་། རྒྱལ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། ཁོ་ལོས་རྒྱལ་
 ཐང་གསར་བཞུགས་དེའི་ཆེད་ཏུ་ལོ་མང་ཕྱིར་འཆམ་མཁོན་ལྷ་མའི་རྒྱལ་ཐང་མཛའ་བྱ་ཡོད་
 དོ་ཆོག་ཞིག་ཏུ་བསྐྲགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་བྱ་རྩེ་ལྷ་མའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དང་བྱད་པར་བྱ་གསུང་
 ཐོར་བྲམ་བཅུགས་པའི་ཐིན་ཡིག་མཐའ་དག་ཞིག་ཏུ་བསྐྲགས་ཏེ་དེ་རྒྱམས་གང་ལ་གནང་མའི་
 མི་རྒྱ་རྒྱམས་ལོས་འཛིན་ཅད་ཞིབ་བྲམ་ཡོད་ལ། ལྟག་པར་བྱ་རྩེ་ལྷ་མ་དང་རྩེ་བཙན་དེད་མདའ་
 པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲིབ་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས། དོན་གནས་དེའི་ཐོག་
 སྒྲ་སྒྲིབ་གཉིས་ཀའི་རྒྱལ་ཐང་དང་པན་ཆོན་བྱ་གནང་བའི་ཐིན་ལོག་སྟུགས་ལ་ཞིབ་བྱ་དབྱེད་
 པ་དང་། རྩེ་ལྷ་མས་མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྒྲ་མ་ལག་ལྷན་ཤིན་ཏུ་བྲགས་པ་བྱུང་ཆུང་
 དང་། འབྲི་བྱང་ཚིས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ལས་ཚིས་གསན་པར་མ་ཟད་བྲགས་འབྲིས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
 བར་མཛད་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་བྱ་རྩེའི་སྒྲིབ་མའི་བྲམ་སྟུང་པ་ལག་ལྷན་ཤིན་ཏུ་གསན་
 བཟང་པོ། ལྷན་རྒྱ་བསྟོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། འབྲི་བྱང་བྲམ་སྒྲིབ་པོ་དོན་བྲམ་རྒྱལ་པོ་སྟུགས།
 གདན་ས་མཐིམ། 2 ཆེད་ཐང་། འབྲི་བྱང་མཐིམ་བཅས་ནས་མང་དག་ཅིག་བྲམ་ཡོད་པ་སྟུགས་
 ཀྱི་སྐོར་ལ། དེའི་བྲམ་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མའི་རྒྱལ་ཐང་ཁག་དང་། ལྷན་རྒྱ་བསྟོད་ནམས་
 རྒྱལ་མཚན་ཏེ་ལྟ་གཟིགས་རས་པའི་«བཀའ་བརྒྱུད་ཚིས་འབྲུང་།» «སྟོ་རོང་ཚིས་འབྲུང་
 »དང་། «ཀམ་ཚང་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་ཐང་»སྟུགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་
 ཞིབ་འཇུག་བཟུང་ཡོད་། དེ་བཞིན་བྱ་འོལ་ཁར་སྒྱུབ་པ་ལ་གཤེགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 ཁག་གཅིག་ལྟགས་ལྟར་འཆམ་དཔལ་བྱ་མཚོའི་རྒྱལ་ཐང་བྱ་ཐོན་པར་རྟོག་ཞིབ་བྲམ་ལ། གཞན་
 ཡང་རྩེའི་དཔོན་སྒྲིབ་སྟུགས་ཀྱི་བྲམ་པོ་གཉིས་དང་། འཆམ་དབྱེད་སྟུགས་རྩེ། བྲམ་སྟུགས་ཚིས་རྩེ།
 རྩེ་དཔེ་འདུན་བྲམ་པ། ཡིད་བཟང་ཆེ་པ་སྟེ་འཕྱོས་གཞན་ཏུ་དཔལ། དེ་ཆེན་བྲམ་སྟུགས་པ་སྒྲིབ་པ་
 སྟུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཐང་སྟུགས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བྲམ་བཞུགས་པ་དང་། རྩེ་ལྷ་མའི་
 གསུང་རབ་ཆེ་ཁག་དང་ཐིན་ལོག་སྟུགས་ཀྱི་མཇུག་བྲམ་བྱུང་འདུག་ནས་བྲམ་བྱ་མཛད་པ་

2 གདན་ས་མཐིམ། གདན་ས་མཐིམ། གདན་ས་མཐིམ་བཅས་དང་། འབྲི་བྱང་མཐིམ། འབྲི་བྱང་ཐོལ། འབྲི་བྱང་མཐིམ་སྟུགས་འབྲི་སྟུགས་མི་
 འདྲ་བཟང་ཡང་། འདིར་མཁམ་བྱུང་རྩེའི་«རྒྱལ་ཐང་དང་པོའི་འཇུག་རྟོགས་»སྟུགས་པ་ལྟར་བྲམ་པ།

རྣམས་རྣམས་འབྱུང་ཞེ། དེ་རྣམས་འཆམས་པའི་དྲུས་ཡིན་ཡང་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བཅས། རྩུགས་
དྲུམ་ནས་ཡིག་ཆའི་རིགས་ཤིན་དུ་མང་དག་ཅིག་ལ་བརྟག་པ་ཞིབ་མོར་བཤིས་ཡོད་པའི་བྱུང་
དོན་རྣམས། བོད་ཡིག་སྐྱོད་པ་པོར་ཡང་སྒྱུན་བརྟན་བྱུང་པ་བྱུང་ན་མཁས་པ་མཁུ་བའི་མཆོད་
སྒྲིན་དུ་འབྱུང་བ་དང་། བོད་ཡིག་གི་རྣམ་ཐང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་བར་མཛད་ཆེན་ཆེན་པོ་དེའི་
ནང་དུ་འབར་ནོར་བྱ་གསར་པ་ཞིག་བརྟན་ཏེ་གཏོར་མཛད་བྱུག་དུ་གཏོར་བའང་འོང་སྟེན་པར་
བརྟེན། ད་ལམ་རང་ཉིད་ཀྱི་པ་སྐད་བོད་ཡིག་ནང་རྒྱ་ཆེང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་
བཞུགས་ཤིག་འབྲི་བའི་ལས་དོན་འདི་དག་འཛོལ་སྤྱད་འབྱུང་བའི་ལྷན་དང་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན།

ཡིན་ཡིག་གི་རྣམ་ཐང་དེ་ཁྲིམ་པའི་སྐབས་སྐབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། བོད་ནས་སེར་གཙུག་
དཔེ་རྒྱུ་འཛུལ་བཟུ་བྱུགས་སྒྲིག་ཁང་ནས་ ༡༠༡༥ ལོར་«རྒྱ་བཙུན་ཆེང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་
ཐང་རྩུགས་བཞུགས་»པོད་བཞི་དཔར་སྒྱུན་གནང་འདུག་པ་དེ་ཤིན་དུ་སྒྲིན་པར་བྱུང་ལ། བོད་
བྱུང་དེའི་ནང་། ཆེས་དཀོན་པའི་དཔེ་རྒྱ་མའི་ཉེ་གནས་ལེགས་པ་བཟང་པོས་རྒྱ་མ་ཉིད་
ལ་ཆོས་བྱན་ཉིད་གཅིག་ཙམ་གྱི་རིང་བཀའ་འདྲི་བྱས་ཏེ་ཡིག་ཤར་བཏབ་པ་«མད་འབྱུང་གཏམ་
གྱི་རྩ་མཆར་»ཞེས་པ་རྣམ་ཐང་བྱན་མོང་བ་དང་། «ཀྱུ་ལྷན་བྱན་མོང་དུ་མ་བྱུར་པའི་གསར་
བའི་རྣམ་ཐང་»གཉིས་དང་། ཡུང་རྩ་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོའི་«རྣམ་ཐང་འབྱུང་ལེགས་
མའི་»འབྲེལ་པ་དང་། མཁས་བྱུང་མོང་བཟང་རྒྱ་མཆོད་རྒྱའི་རྣམ་ཐང་དང་བསྐྱོད་བྱུག་ཙམ་
རྒྱལ་མཆོག་གཉིས་པའི་སྐོབ་མ་ནས་མཁའ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་«རྒྱ་བཙུན་ཆེང་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་རས་ཀྱིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་»ལོགས་བཅུགས་པ་རྣམས། དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་
རྣམ་ཐང་གྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱིང་གས་ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཐོབ་སྟེང་པོར་མཇུག་བྱུང་པ་
བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་ཨ་མི་དེ་ནང་བརྟན་དཔེ་ཆོགས་ལྟེ་གནས་ཁང་(BDRC)གི་བརྒྱུད། དཔེ་
རྒྱུན་དཀོན་པའི་རིགས་རྒྱ་བཙུན་རིད་མདའ་བཞེན་པོའི་རྣམ་ཐང་དང་། ཉེ་དུས་བོད་ནས་
དོབ་གཞུགས་སུ་དཔར་དུ་བཏབ་པའི་རྒྱ་མའི་དཔེ་མདའ་བའི་གསུང་འབྱུང་པོད་བཟུ། ལོ་ཆེན་
སྐབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་གི་དབྱུག་མ་ཆ་འབྱུག་གི་འབྲེལ་པ། པའ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིང་པའི་
རྣམ་ཐང་ལོགས། རྒྱ་མའི་རྣམ་ཐང་ཆོས་སྒྲིག་གི་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ལས་དོན་ཐོག་ཉེ་བར་མཁོ་
བའི་བོད་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་གི་འབྲེལ་དཔར་ཁོ་བོར་རྒྱུག་པོར་མཇུག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་པ་
ལོགས། དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཤིན་དུ་ཉེ་འཛུམས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་སྐལ་བ་བཟང་།

སྐབས་དོན་བོད་ཡིག་གི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་འདིའི་ཐོག་ལྷན་ན། ཡིན་ཡིག་གི་རྣམ་
ཐང་དེའི་གཞུང་དངོས་ཆ་ཚང་བ་དང་ཐོག་བརྟན་འཛིན་རིག་བཟང་ལགས་ནས། ཁོ་བོའི་རེ་

དོན་ལྟར་ཐོད་ཡིག་ནང་དགས་ཐིན་ཏུ་བསྐྱར་ལ། ཁོ་པོས་དགས་ཐིན་དེ་ཆ་བར་བྱས་ཏེ་སྐབས་
 ཐོབ་ཀྱི་བཅོས་དོན་དང་སྟོན་འཕྲི་རིམ་དགོས་ཀླུ་མ་ཞིབ་མོར་བཟགས་ཤིང་། ཆོམ་སྒྱུར་སྒྲིག་
 ལྟར་དང་བ་སྒྱུར་དང་བརྒྱུ་ཆད་སྟེགས་ལ་འདར་འདྲ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འཁྲུག་འཕྲི་མཁའ་ལ་བཟུག་
 པར་བྱས་ལ། མིན་དཔེ་ཉི་ཅུ་དེ་དག་གནས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ཞིག་མཆན་ཏུ་བཞོད་པ་ཀླུ་མ་
 ལས་ཁག་གཅིག་ཐོད་དཔེ་ཉི་ཅུ་གཞུང་དུ་འཇོག་གཞིའི་ཁོངས་སུ་ཆད་པར་བྱས་པ་སྟེགས་ཀྱིས།
 ད་ལམ་ཐོད་ཡིག་གི་ཀླུ་མ་བར་གསར་བསྒྲིགས་དེ་ཅི་བྱུང་གིས་སྒྲུ་མ་དག་པོ་ཞིག་འོར་བའི་
 འབད་བཅོན་ལྟས་ཡོད་ཏེ། ཐོད་མིན་གཉིས་ཀྱི་དབང་གི་ཁྱད་པར་ཆེ་བ་གཅིག་ནི། མིན་ཡིག་གི་
 ཀླུ་མ་བར་ཏུ་གཞུང་གི་སྟོན་འཕྲི་ཉི་ལྔ་དེ་དེར་རབས་ལྷན་པའི་སྟོན་པ་ཞིན་སྟོན་
 ཐུང་བརྒྱུད་ཏུ་བཞག་པ་ལས་འཕྲུ་ཉི་ལྔ་ལས་སུ་བཟུག་མེད་ལ། འདིར་ཐོད་དཔེར་ནི་དེ་ལྟ་
 དང་ཐོར་བྱས་ཡོད་པས། འཕྲུ་ཉི་ལྔ་ལས་སུ་གཅིག་གིས་མང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཏེ།

ཀླུ་མ་བར་གསར་བསྒྲིགས་འདི་ཉི་ཅུ་རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་བ་ཆེན་པོའི་མཛད་པ་ཆེ་ཁག་དང་།
 གཞུང་ཁག་ཆེན་ཀླུ་མ་པ་ཆུ་མས་པའི་དུས་དེམ་སྟེགས་ཀྱི་སྒྲིའི་སྟོན་ནི། རྗེ་སྒྲ་མའི་ཀླུ་
 མ་བར་ཆ་ཙཱ་ལས་སུ་ཐོས་སུ་ཐུང་ཅིང་གནའ་དུས་སུ་རྗེའི་ཀླུ་མ་བར་ཆེན་མོར་ཁག་པ་མཁས་
 ཐུང་བམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་«ཀླུ་མ་བར་དང་པའི་འབྱུག་རྟགས་»ཆ་བར་བཟུང་ལ།
 དེར་མ་གསལ་བའམ། གསལ་ཡང་ཆུང་དོགས་གཞི་ཅན་གྱི་དུས་དེམ་ཀླུ་མ་ནི། རྗེ་སྒྲ་མ་ཉིད་
 ཀྱིས་གཞུང་རང་དུ་པན་ཆུན་ཞལ་འཕྲུགས་ཐོན་པ་དང་། ཐུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གཞན་ཐུང་བསྒྲིགས་
 ཏེ་བཟུང་ཞིབ་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་འཕེར་བར་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་ཏེ། ཀླུ་མ་བར་ལ་ནང་གསེས་
 ཐུན་མོར་བ་དང་ཐུན་མིན་གསར་ཀླུ་མ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། སྐབས་སོ་སོའི་དོན་གནས་ཁག་
 གཅིག་གསར་བའི་ཀླུ་མ་བར་ནས་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན་ཆེ་བར་བར་ཏུ་འོག་གི་མཆན་ཏུ་གསལ་
 བཤད་བྱས་ཤིང་། ཐུས་ཀྱི་མཁས་པས་བཟུངས་པའི་ཀླུ་མ་བར་གྱི་དེགས་ལ་འདར་། སྒྲིང་དུས་ཀྱི་
 ཆ་ནས་སྒྲ་བ་གང་ཡིན་ཁྱད་པར་བཅན་པར་ཅིས་ཐོག་ རྗེ་སྒྲ་མའི་ཀླུ་མ་བར་གྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་
 མ་གསལ་ནའང་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གཞན་གྱི་ནང་དུ་ཐོན་པ་དང་། ཁྱད་
 པར་དུ་ཡིག་ཆ་མི་འདྲ་བ་ཁག་གི་ནང་གཅིག་མཐུན་ཏུ་ཐོན་པ་ཀླུ་མ་ཆུང་དན་ཉགས་བཅོན་
 པར་བཅི་བ་སྟེགས་ནི། ཁོ་པོའི་དབྱེད་ཞིབ་ཀྱི་ལངས་སྟོན་ཡིན་པར་མཁྱེན་འཚལ། ཀླུ་མ་བར་
 གསར་བསྒྲིགས་འདིའི་འག་བསྟར་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཞིག་ནི། རྗེ་སྒྲ་མའི་ཕྱང་བསྟན་གྱི་སྐོར་དེ་
 ཡིན་ལ། སྟོན་ཆུན་གྱི་ཀླུ་མ་བར་པལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ་ནི། ཕྱང་བསྟན་གལ་པོ་ཆེ་ཀླུ་མ་ཀླུ་མ་བར་
 གྱི་དབྱེད་བཞོད་དེ། འཇམ་མགོན་སྒྲ་མ་ཉིད་དང་ཐོག་ནས་བསམ་བཞིན་དུ་མྱིང་བ་བཟུང་།

བའི་སྒྲུབ་ཆེན་ཏུ་བྱུང་བ་གཞིར་བྱས་ཤིང་། དེ་ནས་སྐྱེ་བ་ལྷན་པ་དང་གསན་བསམ་སྒྲུབ་
 གི་མཛད་པ་རྣམས་གདུལ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བའི་མཛད་པ་ལྷན་པ་འདི་རྒྱལ་ཏུ་གསུང་སྒྲུབ་གཙོ་བོར་
 གནས་པ་བྱ་མི་དགོས་དེ་དང་ཐོག་སྐྱེ་བ་ལྷན་པ་དང་གསན་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཛད་
 པ་རྣམས། རང་ཅག་སྐྱེ་བའི་མི་བྱེད་པ་ཞིག་རིམ་བྱིས་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་གསུམ་གྱི་ལམ་ནས་
 མཁས་པ་དང་བྱུང་བའི་གོ་ལམ་དང་མཛོད་པོར་གསེགས་པ་འདི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱུགས་པ་དང་བྱེད་པ་གཙོ་
 བོ་ཡིན་ལྟ་བུ། ལུང་བ་ལྷན་གྱི་སྐོར་དཔེར་ན། ལྷ་ས་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་རྒྱ་བོ་ལྷ་གྲ་
 བྱུང་བར་རིན་པོ་ཆེའི་དབྱ་རྒྱུ་ལུང་བ་དང་། དགའ་ལྷན་དགོན་པ་ལྷག་འདེབས་པ་སོགས་
 གི་སྐབས་དམིགས་བསལ་རེ་གཉིས་མ་གཏོགས། སྤྱིར་ལུང་བ་ལྷན་གྱི་རིགས་རྣམས་སྐྱེ་བུ་རན་
 ལས་འདས་རྗེས་ཀྱི་ལེའུའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་གནད་དེ་མཁྱེན་དགོས་དེ།

མཐའ་དོན་རང་ཉིད་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྒྱུ་བྱིས་པ་འདི་དུས་ནས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མོའི་
 བལྟན་པ་དང་མཇམ་ཞིང་། རྒྱ་གར་བྱུང་བྱུགས་སེམ་ལར་དཔེ་འདི་མཁྱེན་པ་བྱུང་བའི་
 སྐབས་ཉིད་ཏུ། སྤྱོད་ལྷའི་ཆོས་དགའི་བཀའ་ཁྲིན་ལས། རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་གསུང་།

དཀར་ནག་ལས་རྣམས་བསམ་པ་བཟང་ངན་ལགས།།

བསམ་པ་བཟང་ན་ས་དང་ལམ་ཡང་བཟང་།།

བསམ་པ་ངན་ན་ས་དང་ལམ་ཡང་ངན།།

ཐམས་ཅད་བསམ་པ་དག་ལ་རག་ལས་པས།།

ཞེས་པ་རྒྱ་བར་ཐོས་ཏེ་བག་ཆགས་བཞག དེ་རྗེས་ ༡༩༥༠ ལོར་རང་ཉིད་སྒྲུབ་ལུང་གི་དགོན་
 པ་རྒྱུང་དཀར་ཆོས་ལྷེ་བཅུགས་སྐར་རྩ་རམ་ས་ལར་ཡོད་ཐོག་ཆོས་སྐོར་བཅུགས་ཏེ། འཇམ་
 མགོན་ལྷ་མོའི་གསུང་མངས་རྒྱུ་གི་བསྟོད་པ་«སྐབས་གསུམ་མ་»དང་། «རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་
 པ་»བཅས་དང་། གཞན་ཡང་«ལམ་རིམ་ཉམས་མཐུར།» «ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་»སོགས་སྤོ་
 འཛིན་གྱིས་དག་འདོན་བྱིས་པའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཅིང་། བཅུགས་སྐར་ཏུ་ཡོད་སྐབས་སྤྱི་རྩི་
 ལ་གོང་ས་ལྷུ་བས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་ནས་«ལམ་རིམ་ཆེན་པོའི་»བཤད་ཁྲིད་
 ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་འདྲ་ཆ་ཆང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྐབས་དེ་དུས་ལུང་སེམ་ལ་བྱ་བྱིས་
 ཏུ་ཡོད་དུས་ཀྱི་སྤྱོད་དགའི་ཉེ་ཉོར་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ལགས་སྐར་ཏུ་མཇམ་ཏེ། ཁོང་ནས་བྱིས་
 རུ་གདན་ས་ཞིག་ཏུ་གཞུང་ཆེན་མོའི་སྤྱོད་གཉེར་བཟུང་དགོས་ཀྱི་བཀའ་སྤྱོད་གནང་ཐོག་«རྒྱ་
 རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཐུང་འདེབས་»ཀྱི་དེབ་རྒྱུ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་དེ་མི་ཆེ་འགའ་པོར་དང་རྟེན་
 ཏུ་ཉར་བྱུང་བ་ལྷན་དེ། མཐར་ཡོན་ཉི་ཤུ་མ་ཐེན་ཙམ་ལ་རྗེ་ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་གདན་ས་དགའ་ལྷན་

ཏུ་དཔལ་ཐུན་ཤར་ཆེ་ཐོས་པས་མ་ནོར་སྤྱིར་བྲལ་ཆར་ཏུ་འབྱུང་ལུགས་ཀྱིས། གཞུང་ཆེན་བཀའ་
 ཡོད་ལཱ་ལྷོ་བ་གཉེར་བའི་བའི་ཏུས་སུ་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་བཞུན་བཙུགས་«ཐུང་རེས་ལེགས་
 བཤད་སྤྱིར་པོར་»སྤྱོད་འཛིན་གྱི་འབད་པ་བདག་གིས་བྱ་རྒྱུ་ཡུང་ལ། རེ་བཞིན་ཏུ་དགའ་ཐུན་
 ཏུ་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཆེ་ལྷན་རིན་པོ་ཆེའི་ཏུང་ནས་ཆེ་ཡང་མཉམ་གསུམ་
 ཀའི་གསུང་འབྱུང་གི་བསྐྱུགས་ཡུང་ཐོབ་པ་ལོགས་དང་། རེ་ཆེས་དེར་རབས་རྒྱབ་སྤྱོད་གས་
 ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་གཉེར་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་ཡིན་ཡུལ་གྱི་ཐུགས་ཆེད་ཁེས་བྱིན་(Cambridge)མཐོ་
 སྤྱོད་ཏུ་འབྱུང་རམས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་གི་བརྗོད་བྱས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་དབུ་མའི་ལྷ་བའི་
 སྐོར་ལ་བྱིས་ཤིང་། ཉེ་ཏུ་མ་ཆེ་ལྷ་མའི་གསུང་རབ་ཆེན་མོ་«དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»གི་
 གཞུང་ཡོངས་རྒྱལ་ཡིན་འབྱུང་ཏུ་ཡང་པ་ལོགས། གཞོན་ཏུས་ཀྱི་སྤྱོད་གཉེར་ནས་ཅན་ཏུས་
 ཀྱི་ལས་ཀའི་བར་དང་། རྒྱུག་གི་རང་གི་སྤོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལོགས་གང་ཅིར་འཇམ་མགོན་
 ལྷ་མའི་ཉེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དང་སྤེལ་ཉེ་མེ་ཆེ་སྤྱོད་སྤྱི་སྐལ་བ་ཐོབ་པ་ཞིག་གིས། ད་ལས་འཇམ་
 མགོན་ལྷ་མའི་རྣམ་ཐང་གསུང་བསྐྱུགས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཙུགས་བྱུང་བ་ཡི། གཅིག་
 ནས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མར་བཀའ་བྱིན་རྒྱུ་སུ་ཡུང་བའི་མཆོད་འབྱུང་དང་། གཉིས་ནས་རྣམ་
 ཐང་གི་གནས་ཐབ་མོ་རྣམས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་ལ་རྒྱུག་ཏུ་དང་པོའི་རྟེན་ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་
 པ། གསུམ་ནས་རང་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པ་གཞན་ལའང་དད་སྟོགས་དབང་པོ་ལཱ་ལྷོ་རུས་པ་
 སད་པའི་ཆ་ཞེན་ཏུ་ཡུར་སྤྱིད་པ། རང་ཉིད་ཀྱང་ཆེ་རབས་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་ཏུ་འཇམ་
 མགོན་ལྷ་མས་རྒྱུ་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་འབྱུང་བ་ལོགས་འོང་སྤྱིད་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་
 བསྟོལ། རེ་ལྷ་ན་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་ཉེད་ནས།

འབད་པ་ཐུང་ཏུས་སྤྱོད་ཆེན་ཆོགས་ཏུད་ལ།།

དགའ་ལ་རྒྱུས་སུ་ཡི་རང་མཆོག་ཏུ་གསུངས།།

ཐུང་པར་རང་གིས་སྤོངས་བྱས་དགའ་བ་ལ།།

རྒྱུམས་མེམས་བྲལ་བའི་དགའ་བ་ཆེར་སྤྱོད་ན།།

ཞེས་བཀའ་རྩུལ་བ་ལྟར། རྣམ་དགའ་གི་བའི་བ་འདི་ལ་རང་རྣམ་ནས་ཁེས་པ་དང་མཁས་
 འདོད་ཐུགས་འདོད་སྟོགས་ཀྱི་བྱི་མས་ཐུང་ཐད་ཀྱང་མ་གོས་པར་དགའ་བ་སྤོངས་ཞིང་། མཐུག་
 ཏུ་འང་། རི་སྐད་ཏུ། མཁས་བྱུང་ཐམས་ཅད་མཆོན་པས།

ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱལ་བ་ཆོང་ཁ་པས།།

ཐོག་མཚོག་བཤེས་གཉིན་དངོས་སུ་མཛད་པའི་མཐུས།

རྒྱལ་བས་བཞུགས་པའི་ལམ་བཟང་དེ་ཉིད་ལས།

སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་གཡེལ་བར་མ་བྱུར་ཅིག །

ཅེས་གསུངས་པ་ཉུང་ལྡོག་ལམ་ཡང་འདྲེབས་སོ། །ཞེས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༩ ལྷ་ཆེས་ལ་ལྷ་ར་ཏི་བ་ཉི་
རམས་བྱབ་བཞུགས་ཀྱིན་པས་བྱས་པ་དང་ལྷོ་བ་ཆེན་པོས་རྒྱས་པ་དགེའོ། །

ལེའུ་དང་པ། ཐོན་འབྱོའི་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་སྐབས།

མཚན་བརྗོད།

༡༡། །ཀྱུལ་ཀྱན་མཁྱེན་རབ་གཅིག་ཏུ་འཁྱེལ་བའི་ཁམས།
དམར་མེར་གཞོན་རྩེ་གཟུགས་སྤྱུ་ཤར་བའི་ལྗ།
ཤེས་རབ་རལ་བྱི་ཚོས་འཆད་སྤྱེགས་བམ་བཞུགས།
ལྷག་པའི་ལྷ་མཚོག་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་འདྲད།
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ཉིད་གངས་ཅན་ལོགས་བྱས་མཐུས།
 གསུམ་ལྷན་ཅར་སྤྱིག་གར་ཏུ་རྩལ་པའི་འབྱུལ།
 སྒོ་བཟར་བྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་ས་གསུམ་ན།
 བྲགས་སྣན་སྒྲ་ན་འབར་བ་དེ་ཡིས་སྤྱོདས།
མགོན་དེའི་གསར་གསུམ་མཇད་པའི་མཐའ་ནི་སྒོ་ཡི་ཡུལ་ལས་ཆེས་བཀལ་མོད།
རག་ལ་དབང་འབྱོར་ཆེན་པོ་དག་གིས་བརྗོད་པའི་རྩ་བར་གང་ཅད་ནམས།
མི་མཛན་གཟུགས་ནམས་གསལ་བར་མཇད་ལྷར་བདག་ཅག་དད་པའི་དབྱིད་ཏུ་ནི།
ནམ་ཐར་ཡི་གེར་བྱས་པར་བཞོད་པ་དེར་ཡང་མཇལ་བའི་ཡུལ་བྱར་མོད།
 རི་ལྷར་སྒྲ་སྒྲོ་སྐད་གཞན་གྱིས་མིན་རང་གི་སྐད་གྱིས་ཏུལ་བ་བཞིན།
 དེར་རབས་མི་ནམས་སྒྲིལ་བྱུན་གྱིས་མིན་དེར་རབས་གཏམ་གྱིས་མགྲུ་བས་ན།
 སྤར་ཡང་འདྲིར་ནི་མགོན་པོ་གང་དེའི་ནམ་ཐར་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནམས།
 ག་བདེའི་ཆེག་གིས་སྤྱག་པར་བརྗོད་ལ་སྒྲོས་པའི་སྤྱོན་ནི་མ་མཆིས་སྤྱུ།
དེ་ཕྱིར་རང་གཞན་དད་པ་འཕེལ་ཕྱིར་དང་།
ཕྱིགས་པའི་མེམས་ཀྱི་སྤར་པོ་འདྲལ་བ་དང་།
ཤེས་རབ་མིག་འབྱེད་མིང་རྩིས་སྤྱད་བཞུན་ཕྱིར།
ནམ་ཐར་གསར་བཞུགས་ཚོམ་ལ་བདག་ཡིད་སྒོ།
 ཆོག་སྒྲོར་ཚལ་ལ་སྣན་པའི་དཔལ་གྱི་གཉེར།
 ཡིད་འཕྲོག་ལྷ་བས་མི་རིམ་མཚོ་བྱང་མ།

ཞིག་པའི་ལུས་ཐེམ་རྒྱུད་མངས་ཁོལ་བཞིན་ཏུ།

རག་གི་མཐུད་བརྒྱ་ཁོལ་པའི་མཆོག་ཞིན་སྟོང་།

ཞེས་མཆོད་པར་བརྒྱུད་པ་དང་ཆོས་པར་དམ་བཅའ་བ་ཕྱོན་ཏུ་བཏར་སྟེ། སྐུལ་སྤྱོད་པའས་
པའི་དོན་ནི། གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱུ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཞིགས་ཏུས་
ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཉིས་པ། བར་རྒྱལ་བ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྣམ་ཐང་ཐར་པའི་མཆོད་
པ་རྣམས། དེར་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་པའི་སྟོང་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ལ་འཐུག་གོ།

རྣམ་ཐང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་མི་རྣམས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པ་རྒྱུད་པ།

དེ་ལ་རྣམ་ཐང་འདི་དེ་བརྒྱུད་ལྷན་ལྷན་པའི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་(༡༩༥༧-༡༩༧༩)ནི།
སྟོལ་རྒྱུན་པོར་ཀྱི་མཁས་པ་དང་དེར་རབས་པོར་རིག་པའི་དབྱུང་ཞིབ་མཁན་མང་པོས་མཐོན་
གཅིག་ཏུ། པོར་བརྒྱུད་ནང་བཟུན་གྱི་མི་རྣམས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་རོས་འཛིན་ལྟར་ཀྱི་ཡོད་ལ།
པོར་བརྒྱུད་ནང་བཟུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རིང་པོའི་ནང་ཏུ་བྱུགས་སྟེན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་མཁས་བླུང་ཅིག་
ཏུ་འབ་པའི་ཆོག་ཁོང་ནི་དགེ་ཐུན་པའི་ཐུབ་མཐའི་སྟོང་གཏོད་པ་པོ་འདེམ་ལ། དེ་ཡང་པོར་
ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་རྟེན་མ་དང་། མ་སྟུ། བཀའ་བརྒྱུད་བཅས་ལ་ལྟོས་ཏེ་དགེ་ཐུན་པ་ལྟེན་
སྤྱོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཡོད། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་འཕགས་ལྷལ་ནས་དར་བའི་ཐོག་པ་ཆེན་
པོ་ཐུགས་དང་བཅས་པའི་བཤད་སྟུང་གྱི་བཟུན་པ་གཉིས་ཀའི་ཐོག་བཟུགས་བཅད་བརྟན་
གསུམ་གྱི་ལམ་ནས་བཤད་པ་དཔྱིས་ལྟེན་པ་ཞིག་མཆོད་པ་དང་། ལྷོ་བའ་མཁས་པ་འདེམ་གྱི་
མང་དག་ཅིག་ལྷན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཐུག་དགེ་ཐུན་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་
དེ་པོར་ནང་ཁྱབ་ཆེ་ཤོས་སྤྱོད་པ་དེ་ལྟར་། དེ་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་འཕགས་ལྷལ་གྱི་
ནང་པའི་གཞུང་ཆེན་པོ་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་གཟེགས་རྟོག་གནང་ནས་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འབྲེལ་
སྟོང་གྱི་ལམ་གསུམ་པ་ཞིག་བཏོད་པ་དང་། ཏུས་ལྟན་རིང་པོར་འོལ་ཁ་ཆོས་ལྷན་དང་བྲགས་
པོ་རྣམས་ལྷན་པ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྟེན་གནས་འདྲ་མིན་ཏུ་སྟེ་མཆོམས་དམ་པོར་བཅད་ནས་
བརྟོམ་སྟུང་ཉམས་པའི་གནད་པ། ཏུགས་སྟེན་ཆེ་པའི་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐུགས་ཅན་
མང་པོ་ཞིག་བརྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་
ཏུ་མཆོད་པའི་དཔལ་ན་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་
ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་རྟོགས་སྟོན་པའི་མན་རག་ཟབ་མོ་རྣམས་འགལ་མེད་ཏུ་འདྲིལ་བའི་མདོ་
ཐུགས་བྱང་འབྲེལ་གྱི་བཟུན་པ་མ་མེད་པ་ཆེད་ཏུ་སྟོང་པར་མཆོད་ཡོད། ཁོང་གིས་འཕགས་པ་
སྤྱོད་པ་ཀྱི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉི་ཤ་དཔལ་ཐུན་སྟེ་བྲགས་པས་བཟུང་བའི་གཞུང་ལྷུགས་

གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་དབྱིས་ཕྱིན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། དེ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱགས་སྒྲུབ་
 དང་ཆོས་ཀྱལ་གཉིས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཆད་མའི་རིགས་ལས་དང་བྱུང་བའི་ཕྱི་ལོ་དེ་
 གྱུ་དབྱེ་མའི་ཉམ་ཐུབ་ཀྱི་ལས་སྒྲོལ་གསར་པ་ཞིག་བཏོད་པ་བྱུང་ཡོད་ཤོད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་མ་རིགས་པ་
 དང་རྒྱ་མཚན་གྱི་ལས་ལས་བྱངས་པའི་གོ་རྟོགས་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལས་ཉམས་ལེན་
 གྱི་ཆ་གས་མེད་ཀྱི་མི་རྒྱུད་པ་ཞིག་ལ་ནན་ཏན་གྱི་གསུངས་པ་དེས། བོད་ཟུ་མ་ཁག་གཅིག་གི་
 སྒྲུབ་དོར་དང་སྒྲོལ་བྱུང་གྱི་རྒྱ་བོ་དང་བྱེད་ལས་སྒྲོལ་གས་ཀྱི་ཐོག་ཉམ་ཐུབ་མང་པོ་ཞིག་ལ་དོགས་
 འབྲི་བསྐྱར་པ་ཡོད་པ་དང་། ཉམ་སྒྲོལ་སྒྲོད་གསུམ་གྱི་རྒྱ་བོ་དང་པ་མ་རྩན་འབྲེལ་བའི་སྒྲོར་ལ་
 གལ་ཏེ་གསར་ཅན་གྱི་ཉམ་ཐུབ་གསར་པའི་སྒྲོ་འཕར་ཡང་སྒྲེབ་སྒྲོལ་བྱུང་ཡོད་ཤོད། བྱུང་པར་བྱ་
 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་མེན་པའི་བཅུ་མས་ཆོས་སྒྲོལ་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། བར་ཕྱིན་ཐོག་པའི་སྒྲོལ་
 «བྱུང་རྒྱལ་ལས་རིམ་ཆེན་མོ་»དང་། གསར་ཁྲགས་ཀྱི་ཐོག་པའི་སྒྲོལ་«ཁྲགས་རིམ་ཆེན་མོ་
 »གཉིས་ཀྱིས། ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལས་ཉམས་སྒྲེབ་པ་ལ། བརྟན་པ་ལྷན་པའི་རིམ་པ་གཏན་
 ལ་ཕབ་པའི་སྒྲོལ་དེ་ཤེས་ཤིང་ལས་ཀྱི་ལས་ཡོངས་སྒྲོལ་གས་པ་སྒྲོ་ལ་འཆར་བའི་སྒྲེབ་ནས་
 ལས་ལ་འཇུག་པ་གལ་ཆེ་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བརྟན་ཡོད་པར་མ་ཟད། བརྩོན་པ་བྱེད་པ་
 བྱུག་དང་བཅས་པའི་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ལས་དང་། བསྐྱེད་རྒྱལ་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་དང་བཅས་
 པའི་གསར་ཁྲགས་རྗེ་རྗེ་ཐོག་པའི་ལས་གཉིས་ཀྱི་དབར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྒྲོར་ལ་ཡང་གོ་རྟོགས་
 གསལ་པོ་ཞིག་སྒྲེལ་ཏེ། མདོ་ཁྲགས་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཅན་
 གྱི་བྱུང་བ་ཞིག་གསལ་བར་མཛད་ཡོད་ཤོད།

དེ་ཡང་དེར་རབས་ཀྱི་བརྟན་པེད་སྒྲོད་བཏང་ཉེ་སྒྲོལ་བརྒྱུད་ཉེ་བརྒྱད་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
 ཆེན་པོས་རང་ཅག་བོད་རིགས་རྣམས་ལ། ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་བརྟན་པ་ཐོག་པ་ཆེ་རྒྱུད་
 ཁྲགས་དང་བཅས་པའི་ཟབ་བྱུང་ཉམ་ཐུབ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་གཅིག་བྱེད་པའི་
 ལུགས་བཟང་ལུལ་བྱེད་པ་ཞིག་གནང་ཡོད་ཅེས་གྲུབ་བཤད་བྱང་། ལྷན་པོར་བརྒྱད་ན།
 གཞིའི་ཉམ་ཐུབ་མཁོན་པོ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དབྱེ་མའི་གཞུང་ལུགས་དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་
 བས་བཀའ་པའི་ཐལ་འཕྱར་པའི་ལུགས་གཙོ་བཟུང་དང་། ལུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱོད་
 པའི་རིགས་པ་དང་ལུལ་འཇལ་བའི་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་སྒྲོལ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱགས་སྒྲུབ་
 ཆོས་ཀྱལ་གྱི་ལུགས་བཟང་ཅན་བྱུང་བ། གཞུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོད་
 བཅུད་བྱུང་རིམ། དེ་བཞིན་བྱེད་ཉན་མོངས་དང་མེམས་མེམས་འབྱུང་གི་རྣམ་གཞག་དང་བྱེད་
 ལས་སྒྲོལ་གྱི་བཤད་པ་ནི་མདོར་བཞག་པོ་གྱི་གཞུང་ཆུང་པར་མཛད་ཅིང་། ཞི་གནས་དང་

བརྟན་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལ། རྩ་ཙམ་ནས་དབང་ཆ་དང་གོ་གནས་སོགས་ལ་འབྲན་སྒྲིའི་ཚུལ་
 གྱིས་ཚད་རིམ་བྱུང་བའི་ཞེད། རྒྱན་པོ་དབང་ཆེན་པོ་དག་གི་ཁྲིད་ཀྱིས་འབྲུག་གཉིས་པོ་སོ་
 སོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ཚུན་བྱུང་དང་འབྲུང་བཞིན་པ་དེ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ།
 འཕགས་པུལ་ནས་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལ་གདན་དྲངས་ཏེ་རྒྱའི་ཉ་གར་མ་ཉི་ཡན་
 དང་བརྟན་པ་དབང་དུ་བཅུགས་ཏེ་ཚོད་པ་མཇུག་རྩེ། རྒྱ་གར་བའི་ཚུགས་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་
 པར་བྱིལ་བསྐྱུགས་ཏེ་ རྒྱུ་ཚད་ཉི་ཤ་དེའི་ནང་བཙན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ནང་མི་དང་རྒྱན་པོ་སོགས་
 ཚུགས་སོ་སོར་ཐེན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆའི་གནས་ཚུལ་ཡང་རེས་པར་ཡོད་
 མོད། ཚོད་གཞི་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ལྷ་སྒྲོལ་གྱི་གནད་དོན་ལ་བྱུག་པར་རེས་ཏེ། བར་པར་བསྟོད་
 པའི་ལམ་གྱི་ཆ་གས་ལུ་དབྱུད་སྒྲོལ་དང་རིགས་པའི་བྱེད་ལས་དགོས་མི་དགོས་དང་། ཡིད་བྱེད་
 བསམ་ཅད་བཀག་པའི་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་འབྲལ་ཞིག་གིས་ཁྲོལ་བ་ཐོབ་མི་ཐོབ་སོགས།
 ཚུགས་གཉིས་ཀྱི་ལངས་ཚུགས་ལ་ཁྲད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ནག་གི་ཚུགས་གཏོགས་
 ཀྱིས་བསམ་གཏན་འབྲལ་ཞིག་སྟེ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྒྲོལ་ལས། རིགས་པས་དབྱེད་
 པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷག་མཐོང་མི་དགོས་པར་བཞེད་ཅིང་། ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལ་ནི་དེའི་«སྒྲོལ་རིམ་
 »ཀྱི་བརྟན་བཅོས་ལུ་དབྱུད་སྒྲོལ་རིམ་པར་དགོས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྐྱབས་པ་བཞིན།
 ཁྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ལ་བསམ་གཏན་ཙམ་དུ་མ་ཆད་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དབྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་
 གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལམ་ཡང་དགོས་པར་བཞེད་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱའི་ཉ་གར་ནི་འཆར་རྒྱ་བའི་ལམ་
 ལ་གཅིག་བཅར་བ་འབྲལ་ཞིག་རྩལ་དུ་འདོན་པ་སོགས་སྒྲོན་གྱི་ཡིག་རྒྱུ་རྣམས་ལུ་གསལ་བ་
 ལས་དཔོག་བྱས་ཏེ་2

དེའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཐོད་ཀྱི་བཙན་པོ་ཆེས་ནང་པའི་བརྟན་པ་ལ་རྒྱུད་སྒྲོལ་ལུ་མཐུན་ནས་གནད་
 ཡོད་ནའང་། རྒྱུ་བཙན་སྒྲོལ་པོ་དང་། ཁྲི་རྒྱུད་ཐེ་བཙན། ཏུས་རབས་དབྱུ་པར་བྱོན་པའི་
 ཁྲི་རལ་པ་ཙན་(ཁྲི་ནི། 191-196)ཀྱི་ཚུགས་རྒྱུ་རྣམས་པོད་ཀྱི་ཆོས་འབྲུང་དུ་དམིགས་བསལ་
 གྱིས་རོས་འདོན་བྱེད་སྒྲོལ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བཙན་པོ་འདི་གསུམ་ལ་“ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་
 རྣམ་གསུམ་”ཞེས་བོས་ཏེ། ཆོས་བཀའ་དྲིན་ཙན་གྱི་མེས་པོར་རོས་འདོན་དང་ཆེ་བརྟན་གྱིས་
 བཀྲར་བའི་སྒྲོལ་ཡོད་པ་ཡོངས་བསྐྱུགས་ལྟར་ལགས་ཏེ། གར་ལྟར་ཡང་ཏུས་རབས་བཏུན་པ་ནས་
 དབྱུ་པའི་དཀྱིལ་པར་གྱི་ཏུས་རྒྱུ་ལུ་འདི་ལ། ཡོ་རྒྱུ་སྒྲོ་བ་རྣམས་བརྟན་པ་ཐུང་དང་གྱི་ཏུས་ཟེར་དོ།

2 ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལ་དང་རྒྱའི་ཉ་གར་གཉིས་བསམ་ཡས་ལུ་ཚོད་པའི་སྒྲོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྒྲུབ་ཤིང་གི་གྲ་«སྒྲུ་བཞེད་»ནང་ཐོན་ལ།
 དེ་གཞིར་ཏུས་པའི་ཡོ་རྒྱུ་ཁ་པ་གསལ་བ་ཞིག་ནི་དཔལ་པོ་གཞུག་ལ་གྱེད་པའི་«ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན།» རྟོད་
 ཆཱ། ཤོག 110-111 བར་བྱུང་པ་ལ་གཟིགས། འདི་ལ་སྟོན་མིན་དང་ཆེན་མིན་གྱི་ཚོད་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་དོ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡ ལོར། འུ་དྲུམ་བཅན་ནམ་ཡོངས་བྲགས་སུ་སྤྱད་དང་མ་ཞེས་བྲགས་པ་དེས་
 རྒྱལ་པོ་ཁྲི་ལས་བཅན་གྱིས་པའ་ལྟེ། བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་གོང་མ་རྣམས་མྱེ་དང་རྣམ་པར་མངའ་
 བདག་ཁྲི་རལ་གྱིས་ནང་ཆོས་དང་ནང་པའི་དགོན་ཆེ་ཁག་ལ་རྒྱ་ཁྱོད་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་གནང་བ་
 མང་པོ་ཞིག་ཅད་ལས་བརྒྱལ་བར་མཐོང་ལྟེ། དེ་དག་ལ་དོ་དམ་དང་སྤངས་འཛིན་ཁྱེད་པའི་
 འགོ་བརྒྱུ་མས་པར་བརྟེན། མང་པོ་ཞིག་གི་སྒྲོ་ལ་མ་བཟུངས་པས། མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡ ལོར་
 ལྷ་ཁྱེད་དཔལ་གྱི་རྩོ་རྒྱུ་སྤྱད་དང་བཞོངས། དེ་ནི་མྱེ་ནམ་བོད་བཅན་པའི་དམག་གི་སྤྱབས་
 དྲུགས་ཉམས་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་འཁེབས་བ་དང་། གཉིས་ནམ་སྤྱད་དང་བཞོངས་རྒྱུ་སུས་
 བཅན་པའི་ཁྲི་གཟུང་མི་གཟུང་ལ་ཚོད་པ་ལྷུང་ཞིང་། རྒྱལ་པོའི་བཅན་མ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་
 དབང་ཡང་དབྱེན་ཆེན་པོ་ཆགས་ཏེ་སྤྱད་དང་གྱི་བརྒྱུད་པ་རྣམས་སྤྱོད་དང་དབྱེན་གཉིས་སུ་
 ལྷུང་བ་དང་། བོད་སྤྱད་ཕྱགས་སུ་འདྲེན་དབང་ཆར་ཚོད་པ་ལྷུང་བ་མོགས་ཀྱིས་རིམ་པས། དུས་
 འབས་དགུ་པའི་སྤྱད་ཅམ་ལ་བོད་མྱེ་ལ་དབང་པའི་རྒྱལ་པོ་མེད་པར་ཆགས་ཏེ་བོད་མི་ལ་ལྷུང་
 ལྷུང་། དེ་རྣམ་བོད་བཅན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་དེ་མི་ལ་ལྷུང་ཐོར་ཏེ་བོད་མྱེ་ལ་དབང་པའི་
 བཅན་པའི་རྒྱལ་ཁྱོད་མེད་པར་ལྷུང་པ་ན། ནང་པའི་སྤྱི་ག་འཇུགས་ཁག་ལ་དཀའ་ངལ་ལྷུང་
 ཅིང་། དགོན་ཆེ་རྣམས་ཆུང་དུ་ལྷུང་བ་འཕམ་སྤྱོད་པར་ལྷུང་ནས་མང་པོ་ཞིག་སྒྲི་རྒྱལ་དགོན་པ་
 མོགས་ལྷུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་ནང་པའི་བཀའ་བརྒྱན་བཅོས་
 བོད་དུ་བསྐྱར་བའི་ལས་གཞི་ཁག་དང་མཁས་པའི་བྱ་གཞག་རྣམས་ལ་དེ་ཞིག་ཉམས་ཉམས་ཆེ་
 ཅམ་ལྷུང་། རྩོན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་གི་ནང་གསལ་བ་རྣམ་ན། བོད་དབྱེན་སུ་མཐོང་ན་འདྲ་
 ལྷུང་གྱི་ཐོན་རྒྱུན་ཡང་ཅད་དེ། སྐབས་དེ་གི་ལ་དུས་ལྷན་རིང་པོའི་བར་འབྲུང་གི་ན་མཐུང་
 བཞེས་པའདྲ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་ཆགས་པར་བྲགས་༽³

བོད་དུ་མངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱན་པ་འཆར་གཞི་དང་ཐུན་པའི་སྤྱོད་ནམ་སྤྱད་གསེ་པའི་ལས་
 འབྲལ་དེ་དུས་འབས་བརྒྱ་པའི་མཆུག་ཅམ་ནས་ཕྱོགས་ཡས་མས་ནས་ལྷུང་ཞིང་། དཔེར་
 ན་རྣ་སྤྱོད་པ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་སྤྱོད་ལ་རྣམ་གསུམ་ལྷན་བྲངས་ནས་སྤྱོད་འདུལ་ཞེས་པ་ལྷུང་བ་
 དང་། བསམ་ཡས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་སྤྱོད་དགོངས་པ་འབྲུགས་ལ་(འབྲུངས་ལོ་ ༧༥༣)⁴ ལས་འབྲུག་

3 བཀ་ཆེན་བསྟན་འཕྲིན་པའི་«རྒྱལ་འབས་འབྲུལ་གྱི་ལྟ་མཉམ་» སྟེན་ ༩༡ ཞེས་པ་བརྒྱུ་རྒྱུ་ན་བརྒྱན་པ་སྤྱབས་པའི་
 དུས་ལྷན་ལ་ལོ་ ༡༡༡ དང་། རྩོན་པོ་པོ་ཆེས་ལོ་ ༢༡ འབྲིན་སྤྱོད་ལོ་ ༢༤ བཀ་ཆེན་འདྲེན་གྱི་སྤྱོད་ལས་ཆེན་གྱི་དགའ་
 རྒྱལ་མཆོན་ལོ་ ༧༩ དང་། ཀམ་ཀམ་ལྷན་ལོ་ ༡༩༠ མོགས་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་འགྲོད་དེ། འདྲུགས་འབྲིན་སྤྱོད་
 པའི་དེ་འབྲུག་ཕྱོགས་སུ་གསུངས་།

4 སྤྱོད་ཀྱི་འབྲུངས་ལོ་དེ་ལས་གསེ་ཆེ་རྣམས་ལྷུང་གིས་བརྒྱུ་ཆེན་དགོངས་པ་འབྲུགས་ལ་ཀྱི་རྣམ་ཐང་།
 (གཞི་དཔྱད་ལོ་ ༡ སྟེན་ ༡༤༢) དུ་བྱུང་བ་ལ་གཞིར་བྲགས་།

ཡུང་གི་ཐོན་ལྷན་ལོན་པར་མི་བཅུ་མདྲོ་སྟེང་ཏུ་མངགས་ཏེ། བོད་དབུས་སུ་རབ་ཡུང་གི་ཐོན་ལྷན་སྤྱད་གསོ་བྱས་པ་ལ་མྱད་འདུལ་དང་ཞེས་བྲགས་པ་དེ་ཡུང་ལ། དེའི་ལས་མས་ཤིག་ལ་རྒྱ་ཤར་གྱི་པ་ཆེན་ཏེ་ཆེན་པོ་ལྷོ་ཉི་མོ་ཡང་ཡོད་ཏུ་ཕེབས་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གིས་ལྷོ་ཤར་ཁོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་ལ་པོ་ལྷོ་ཤར་ཆེན་པོ་«ལྷོ་ཤར་ཆེན་པོ་»ཞེས་པ་ཞིག་གྱུར་མཛད་ཡོད། དེ་ལྟར་འདུང་ཡོད་ཏུ་མངགས་རྒྱས་ཀྱི་བཙན་པ་སྤྱད་གསོ་བྱེད་པའི་ལས་དོན་བྱུགས་རྒྱུན་ཆེ་ཤོས་ཐེབས་པ་དེ་ནི། མངའ་རིས་ཀྱི་ཤིང་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུང་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། བོད་མ་གནས་ལྷོ་ཤར་ཡོད་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་གིས་“མོ་མོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་བོད་བཅོན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་བསྐྱར་འདུགས་བྱེད་པར་བཅོན་པ་བྱས་ཡོད།”⁵ མངའ་རིས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོ་སྒོར་གིས་གཙོ་བོ་པའི་གཙུག་ལག་ཁབ་བཞེངས་པ་དང་། ལོ་ན་གཞན་པའི་རབ་ཡུང་བསྐྱོད་གཉེན་གྱི་ཆེད་འཕགས་ལུལ་ཏུ་བརྒྱུད་པ། ལྷག་པར་ཏུ་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་(༧༥-༡༠༥)དབུ་བཞུགས་འོག་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པའི་གསུང་རབ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་པའི་རྒྱ་ཆོང་ལ་གནང་བ་སོགས། ཁོང་ཆོའི་འབད་བཅོན་དང་རལ་བ་དང་ལོན་གྱི་མཛད་པ་རྒྱུན་མར་བསྐྱར་པའི་ལག་རྒྱུས་སུ། མངའ་རིས་ལུལ་རྒྱུད་གཤམ་ལོ་གྲ་མ་ལ་ཤིང་པོའི་པ་ཆེན་པོ་ཁོང་ཆོ་དཔལ་ལྷན་མ་ཉི་ཤ(༧༩-༡༠༥)བོད་ཏུ་གདན་དྲངས་པ་བཞེན་ཐེབས་བྱུང་པ་ཡུང་བས། མངའ་རིས་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ནས་བོད་ཏུ་མངགས་རྒྱས་ཀྱི་བཙན་པ་སྤྱད་གསོ་མཛད་པར་ལྷག་རྒྱུས་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད། དེ་ལྟར་ན་ཏུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་འགོ་ནས་དཀྱིལ་ཙམ་གྱི་བར་གྱི་ཏུས་ཀླངས་འདི་ལ། ལོ་རྒྱུས་སྒྲིབ་རྣམས་བཙན་པ་བྱེད་པ་གྱི་འགོ་བཅུ་མས་པའི་ཏུས་སུ་རྣམས་འཛིན་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་པོ་རྒྱུད་པལ་ལྷན་མ་ཉི་ཤ་པོ་དེ་ལྷོ་ཤར་དང་རིས་པས་དབུས་སུ་ཕེབས་ཏེ་བོད་ཏུ་མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རིང་མཛད་པ་བརྒྱུད་པ་ཤིང་། རང་ཉིད་ཀྱི་ལྷན་གྱི་བྱ་པོ་འཛིན་ལྷོ་ཤར་པའི་འཕྲུང་གནས་(༡༠༠༥-༦༩)ཀྱིས་ལྷག་རྣམས་མཛད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཏུ་རྒྱ་པོ་རྒྱུད་འདས་ནས་ལོ་གཉིས་ཙམ་གྱི་རྒྱུས་ཏེ། ལྷོ་པོ་ ༡༠༥༦ ནང་རྩ་སྟོང་གྱི་དགོན་པ་བཏབ་པ་སོགས་ཀྱིས། བོད་ཀྱི་ནང་པའི་བྱུང་བ་མཐའི་ཐོག་མར་ཡུར་པ་རྒྱ་པོ་བཀའ་གདམས་པའི་ལྷོ་པོ་དེ་ཡུང་། རྒྱ་པོ་བཀའ་གདམས་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཐོགས་པའི་རྒྱུས་སོ། རྒྱ་པོ་དེ་བཅོན་པོའི་ཀླངས་སུ་དང་པའི་བཙན་པ་བྱེད་པ་བྱེད་པ། ལྷག་པར་ཏུ་གསར་ཐགས་རྒྱ་ཆོ་ཐོག་པའི་བཙན་པ་གཙོ་བོ་འཛིན་པའི་ལྷོ་པོ་རྒྱུན་ལ། བཀའ་གདམས་ལ་རྒྱས་ཏེ་རྒྱུང་མ་ཞེས་བཙན་པ་བྱུང་། རྣམ་

5 མེ་ཐེ་ཏུ་ཀེ་ལྷོ་ཤར། «བོད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་ ༩༡ (Matthew Kapstein, *The Tibetans*, 91)

པ་གཅིག་ཀྱི་ན་བཞུག་པ་ཐུག་དང་གྱི་དྲུག་སྤྱི་མཐུན་ཀྱི་པ་ལོ་གསུང་དང་བསྐྱར་ཏེ་བྱུང་བ་ལ་ཐུ་
འབྱུར་ཞིང་མ་ཞེས་དང་། བཞུག་པ་ཕྱི་དང་གྱི་ཀློང་པ་ནས་བསྐྱར་ཏེ་དང་པ་ལ་གསང་ཐུགས་
གསང་མ་ཞེས་ཀྱང་བཞུག་ཏུ་དེ་ཆོས་བརྒྱུད་གསང་མའི་ཁོངས་སུ་རྩོམ་བཞག་པ་གདམས་པ་
བྱུང་བའི་དྲུག་དང་ཏེ་བར་འཛོམས་མི་ཤུག་ཡེ་ཤེས་(༧༧༩-༡༠༢༤)དང་། མར་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བྱས་
(༡༠༡༩-༧༢)ཏེ། རོད་གྱི་ཨ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་འབྲེལ་བའི་བཞུག་ནས། རོད་
བརྒྱུད་ནང་བཞུག་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་གསང་པ་གཉིས་བྱུང་ལ། དེ་ཡང་འཛོམས་མི་ཤུག་ཡེ་
ཤེས་ལ་སྒྲོ་བ་མ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་ཁྱེད་ནས་འཁོར་དགོན་མཆོག་ཀྱུ་ལ་པོ་(༡༠༩༤-༡༡༠༩)ནི།
ས་སྐྱ་དགོན་པ་ལྷག་འདེབས་མཁན་དང་ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྤྱིང་པོའི་ཡབ་ཆེན་ཡིན་
ཞེད། རྩོན་ཆེན་དེ་རྣམས་ལ་བཞེན་ནས་དཔལ་ས་སྤྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
སྤྱི་ལྷ་པོ་དང་། ཁོང་གི་སྒྲོ་བ་མ་པོ་དེ་ཀྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
(༡༠༩༩-
༡༡༡༤) དེ་བཞིན་རྩོམ་པ་ལོ་ལོ་སྤྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
བརྒྱུད་ནས་མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
པ་ཆེན་པོས་དགའ་ལྷན་དགོན་པ་ལྷག་བཀའ་བའི་རྩོན་ནས་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏེ་གྲ་དང་འཛོམས་
ལྷན་ཀྱུ་ལ་པོའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་བཀའ་གདམས་པའི་སྤྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
བརྒྱུད་བྱུང་ལ། དེའི་གནད་ཀྱིས་རྩོན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་གི་ཡིག་ཆའི་ནང་དགོན་ལྷན་པ་ལ་བཀའ་
གདམས་གསང་མ་ཞེས་བཞུག་པ་འདྲ་བོ་ནོ།

དེ་ཡང་རོད་གྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་བཞི་ལྷག་པ་རྣམས་ནི། རྩོན་གྱི་ནང་པའི་ལྷ་པོ་
མཐའ་རྣམས་དང་མ་འདྲ་བར། གཞི་དཔོན་པོའི་གནས་ལྷགས་གཉན་ལ་འབེབས་པའི་ལྷ་པོ་
ཐ་དང་པའི་རྩོན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཆོས་བརྒྱུད་འདི་དག་གི་ཁྱེད་པར་ནི། གདམས་དག་གི་
བརྒྱུད་པ་གང་ལ་གཙོ་བོར་མཇུག་མི་མཇུག་གྱི་སྤྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
དཔེར་ན་གོང་ཀྱི་སྤྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
དཔོན་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏེ་གྲ་དང་འཛོམས་ལྷན་པ་ནས་མཆེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ས་སྤྱི་ལྷ་པོ་
ནི་འཛོམས་མི་ཤུག་ཡེ་ཤེས་དང་ཁོང་གི་བརྒྱུད་པ་འཛོམས་མཁན་རྣམས་དང་། ཁྱེད་པར་དུ་འཁོར་
དགོན་མཆོག་ཀྱུ་ལ་པོ་དང་ཁོང་གི་སྤྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
མཆེད་ལ། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནི་རྩོན་པ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་
བརྒྱུན་མི་ལ་རས་པ་དང་། ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་

བཅོས་ཡོད་དོ་ཚུགས་ཕྱི་གཞི་གྲུ་བུ་ས་ཏེ་བཀའ་འཁུར་དང་བརྟན་འཁུར་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་
 རྒྱུག་པའི་ལས་འབྲལ་འགོ་བརྩམས་ཤིང་། དེ་ལྟར་འཕགས་ཕྱི་ལ་ནས་བརྒྱུར་བའི་གསུང་རབ་
 རྩམས་ཕྱི་གཞི་གྲུ་བུ་དང་པོའི་ལས་གཞི་དེ་ཆ་བར་བཞག་སྟེ། བཙམས་ཅད་མཁུན་པ་བྱ་སྟོན་རིན་
 ཆེན་བྱའ་(༡༩༠-༡༩༤)ཀྱིས་ལྷན་ཆེན་དང་འབྲེལ་ལས་འབྲལ་དེའི་མཁུག་བརྒྱུར་ས་ཏེ། ད་ལྟ་
 ཡོངས་སུ་བྲགས་པའི་བཀའ་འཁུར་བརྟན་འཁུར་གྱི་ཕྱེ་ཆན་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་དཀར་ཆག་གཏན་
 འབེབས་མཛད་པ་འདི་བྱུང་དོ(བྱ་སྟོན་ཀྱིས་ལྷན་ཆེན་གནད་སྟེ་གཏན་འབེབས་མཛད་པའི་
 བཀའ་བརྟན་ཆ་ཆར་ཆལ་བྱང་བར་བྱ་བཞུགས་སྐྱད་བར་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཡོ་རོ་བཞི་
 ཅམ་གྱི་རིང་དཔེ་མཆོམས་བཞུགས་ཏེ་ཞིབ་བྱ་བཞིགས་རྟོག་མཛད་པ་ལས། དེ་ལྟར་ཁོང་གིས་
 འཕགས་ཕྱི་ལ་ནས་བྱུང་བའི་བཀའ་བརྟན་གྱི་གསུང་རབ་གྱི་དགོངས་པ་ལེན་ལྷན་ས་ལ་ལྷོ་སྟེང་
 དམིགས་བསལ་ཞིག་འབྲུངས་པ་བྱུང་སྟེང་དོ)

ད་ལྱང་ལྱས་སྐབས་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱི་འཕུལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། འཇམ་མགོན་མ་སྐྱེ་པའི་ཉ་ཀྱུན་
 དགའ་ཀྱལ་མཆོན་(༡༩༡-༡༩༤)ཡིན་ལ། ཁོང་ལ་ཡོངས་བྲགས་སུ་འཇམ་མགོན་མ་སྐྱེ་པའི་
 ཉ་ལམ་བཟུས་མཆན་ལ་ས་པུ་ཞེས་གྲང་ཟེར་དོ། ཅི་སྟེ་ཁོང་ལྱུ་སྐྱས་པ་བཞིན་རྟོག་པོ་ཆེན་པོ་
 ལྷོ་ལྷན་གེས་རབ་བོད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲིལ་འབྱེད་ཀྱི་མེས་པོ་ཡིན་ན། འཇམ་མགོན་
 ས་པུ་ཞི་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་ཆོས་རིག་གི་མེས་པོ་ལྷ་རེས་པར་བྱ་རྩིས་འཛིན་ཕྱེད་དགོས་པ་
 ཞིག་ཡིན་དོ། ཁོང་ནི་བོད་ལྷ་རིག་གནས་ལ་ཆེ་བ་ལྡན་དང་ཆུང་བ་ལྡན་ལྷ་གཏན་འབེབས་མཛད་
 མཁུག་བོག་མ་དེ་ཡིན་ལ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྡན་ནི། བརྩོ་རིག་པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པ། རྒྱ་
 རིག་པ། གཏན་ཆེགས་རིག་པ། ལྷ་དོན་རིག་པ་བཅས་ཡིན་ཞིང་། ཆུང་བ་ལྡན་ནི། ལྷན་རབ་
 དང་། མཛན་བརྒྱན་། ལྷེ་བརྒྱུར་། ལྷོས་གར་། ལྷ་ཆེས་བཅས་ཡིན་དོ། དེ་བཞིན་ལྷ་ལེགས་ལྷུང་
 གྱི་ལྷན་རབ་གི་གཞུང་ལྷགས་ཡོད་ལྷ་དང་ལྷོད་མཛད་པ་ལོ་གཅི་པོ་འདྲ་འཇམ་མགོན་ས་
 པུ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང་། ཁོང་གིས་རྩོམ་མཐོའི་བརྟན་བཅོས་གྲང་བརྩམས་པ་དང་། ལྷུང་པར་བྱ་
 ས་སྐྱེ་ལེགས་བཤད་ལྷ་བྲགས་པའི་བརྟན་བཅོས་«ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཉེར་
 »སོགས་མཛད་དེ། ལེགས་བཤད་ལྷགས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་ཅེས་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་གི་ལྷེ་
 ཆན་བྱུང་ཁག་ཅིག་རང་རྒྱུ་གིས་གསུང་གཏོང་གནད་ཡོད་དོ། འདིར་ལེགས་བཤད་ཅེས་པ་ནི།
 ལྷུང་དོར་དང་ཡ་རབས་ཀྱི་བརྒྱུ་བྱ་སྟོན་པའི་ལྷུང་གི་དཔེ་དང་ལྷུང་ཏེ་ལྷན་རབ་གི་ལམ་ནས་
 རིག་གཞུང་གི་རྒྱུ་གེས་ལྷེལ་བའི་ཆོས་རིག་གི་ལ་གོ་དགོས་དོ། གཞན་ཡང་ས་པུ་གིས་

«མཁས་འབྲུག་»གི་བརྟན་བཙུག་གྲང་མཛད་དེ། མཁས་པ་འབྲུག་འདྲི་བ་རྣམས་ལ་མཁས་པ་འདི་བྱ་བ་འཆད་ཚྭ་ཚྭ་མ་གསུམ་ལ་ངེ་ལྟར་འབྲུག་པའི་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གཏན་ལ་པལ་ཡོད་པ་མོགས། འཇམ་མགོན་མ་པཎ་གྱི་ཡོད་གྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་ལ་མཛད་ཆེས་བཞག་གནད་པ་ལ་ནི། གཟུང་བའི་སྒྲོམ་བརྟགས་ན་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་འབྲན་གྱི་དོ་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་དགོས་པར་བརྟན་ཏུ་མེད་ཤོ། རྒྱ་པར་ཏུ་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོའི་མཛད་པ་དང་བརྟན་ནས་བྱས་ན། འཇམ་མགོན་མ་པཎ་གྱི་བྱུག་རྒྱུས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི། བྱང་པ་སངས་རྒྱུ་པའི་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་འཇུག་པའི་སྒྲོ་སྒྲུབ་ལྟ་བུར་མཛད་དེ། ཡོད་ཏུ་དར་བའི་གདམས་དག་གི་བརྟན་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་རྒྱ་གར་གྱི་འཕྲུང་ཁྲུངས་ལ་དབྱེད་པ་མཛད་ཡོད་པ་དེ་རེད་ཤོ། དཔེར་ན། འཇམ་མགོན་མ་པཎ་གྱིས་བརྟན་བཙུག་ཆེན་པོ་«ལྷོ་མ་གསུམ་རབ་དབྱེད་»ཡོད་ཀྱི་གདམས་དག་གི་བརྟན་པ་རྣམས་ལ་དབྱེད་པ་ཞིབ་ཏུ་མཛད་དེ། དྲགས་གཞི་ཅན་རྣམས་ལ་དྲགས་སྒྲོང་དང་བརྒྱལ་བརྟགས་ཀྱིས་བརྟན་པ་ལ་བྱི་དོར་གྱི་མཛད་པ་སྒྲུབས་པོ་ཆེ་བརྟན་པ་ཡོད་ཤོ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོས་འཇམ་མགོན་མ་པཎ་ལ་བརྟན་པའི་ནང་། “ཁྱོད་ཀྱིས་ཐུབ་བརྟན་ནོར་བུ་ཡི། །དེ་མ་རིགས་པའི་ཆུ་ཡིས་བཀྲས།”⁶ །ཞེས་གསུངས་པའདུག་ཅེ་ཡོད་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟར་འཇམ་མགོན་མ་པཎ་ལྟར་།

ཁོང་ཏུ་རྒྱུ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནད་དོན་རྣམས་ལ་བརྟགས་ནས་ལྟོགས་ལྟོགས་ཐུབ་བརྟན་བྱས་ན། ཏུ་མ་རབས་བཅུ་བའི་པའི་ཕྱིར་བྱི་མར་སྒྲུབས་སྐབས། འཕགས་པའི་ནས་ཡོད་ཏུ་དར་བའི་སངས་རྒྱུ་པའི་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་དག་བཀའ་བརྟན་གཉིས་ལ་བརྟན་ཤིང་ཆེ་ཆུང་སོ་སོར་བྱེ་ཞེ་ལྟོགས་སྒྲིག་ལེགས་པར་ཐིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་བརྟན་པ་ལྟར་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀྱི་ཏུ་མ་ལུགས་པའི་ཕྱི་ནང་བརྟན་གཞིར་མཛད་པའི་ཡོད་བརྟན་ནང་བརྟན་གྱི་ཐུབ་མཐའ་ལྟ་བུར་སྒྲིང་མ། རྒྱ་ལོ་བཀའ་གདམས། དཔལ་ལྷན་ས་སྒྱུ། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྟན། ཏུ་མ་འཁོར་ཆལ་ཏུ་འདྲན་པའི་ཟབ་མོ་རྒྱ་ནང་སྐབས་སེ་མེ་ལུགས་ཀྱི་ཐུབ་བརྟན་གྱི་མཁའ་གཤམ་ཡོད་ཏུ་ཐུབ་བརྟན་ཏུ་ཐུར་ཡོད་པ་དང་། གསང་ལྷགས་ཀྱི་འབད་བརྟན་གྱི་དབང་ཏུ་བཏང་ནའང་། འགོ་ཁྲག་པ་ལྟ་བུར་བཙས་དང་མར་པ་ལོ་སྒྲོ་བ་སྐབས་ཀྱི་འབད་བརྟན་ཆེན་པོ་རྣམས། མཁས་མཆོག་བྱ་ཞུ་བྱིས་རྒྱུ་པར་བཀའ་ཡོད་པ་སྐབས་ལས་ཐུང་བའི་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་འབད་པ་དང་ཐུབ་བརྟན་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས། བཀའ་བརྟན་གྱི་གསུང་རབ་དང་ཐུང་ཞིབ་ཀྱིས་པར་བརྟན་དེ། རྒྱ་མ་ཉིད་ནས། “གསུང་རབ་མ་

ལུས་གདམས་དག་ཏུ་འཆར་བ་དང་།⁷ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བན་ཚུན་འགལ་བ་མེད་པར་
 ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་རྩ་བོ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་བརྩམ་ཏེ་ཐོས་ཆེན་པོ་མཛད་མཁན་ཞིག་ཕྱིན་པའི་དུས་
 ཤིག་ལ་བཅས་ཡོད་པ་དང་། རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཞི་དེ་རྩ་བའི་ཐོས་ཆེན་པོ་མཛད་མཁན་ལྷོ་ཤོ་ཤིག་
 རེད་ཅེས་བརྗོད་ཆོག དེ་ཡང་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་ཕྱོགས་བཅས་ཅད་ནས་མི་འབྲེལ་
 འོན་ཀྱང་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཞི་ཡོ་ཤུ་ཁེ་ཐོ་ཤི་ཁ་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འོ་རྒྱུས་རིང་པོའི་ནང་རྩ་བ་
 ཀྱི་སྒྲིབ་ལ་ཕྱོགས་ཐོས་བརྒྱབ་ཏེ་གཏན་འབེབས་གནང་མཁན་པོ་མས་ཨ་གྱི་ནས་(Thomas
 Aquinas)ཞེས་པ་དེ་དང་། དེ་མཚུངས་ཉི་ཉོང་གི་ཐོན་ནས་བསམ་གཏན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
 འོ་རྒྱུས་ནང་སྒྲིབ་དཔོན་དོ་གན་ཐོན་ཅི་(Dogen Zenji)ཞེས་ལུང་བའི་མཛད་རྗེས་དང་བརྩུང་
 ཏུང་བ་ཞིག་ཏུ་མཛོང་།

ཐོན་ཏུ་དང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་ཆོས་།

ཕྱིར་གོང་དུ་ལུས་པ་བཞེན་ཐོན་ཏུ་ནང་ཆོས་ཐོག་མར་དར་བ་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པ་
 ནས་བྱ་དགོས་ཡོད། འོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཞེས་དབང་ཞིག་གི་ཆེན་པས། མཐར་ཐོད་དུ་རྩ་བ་བརྟན་
 པོ་ཐོགས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་བརྟན་ནི། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་དབྱ་བ་ཞེས་པའི་ལྷ་ལྷུལ་
 བརྒྱད་(Pala dynasty)ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་སུ་ཕྱགས་ཆེན་དར་བའི་ནང་བརྟན་
 ཀྱི་ཐོས་དེ་ཡིན། དེའི་ཕྱགས་སུ་སངས་རྒྱུས་པའི་བརྟན་པ་ལ་ལྷོ་གཞུང་གཉིས་དང་གསང་
 རྒྱལ་རྫོང་ཆེ་ལོག་པ་བཅས་གསུམ་ཏུ་འབྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་བཟང་གིས་སྒྲུས་ན། ལྷོ་གཞུང་གི་
 དེད་སྐབས་ལྷོ་ལྷུང་དང་། མི་རྒྱ་ལ། ལུག་མར་རྩ་བའི་ཡུལ་ཏུ་དར་བའི་གནས་བརྟན་ཆེ་པའི་
 ལུགས། རྗེ་ཕྱོད་གསུམ་གྱིས་བརྒྱས་པའི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། ལམ་བསྐྱབ་པ་
 གསུམ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་མོགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་གསུང་རྣམས་
 གཙོ་ཁྲོད་བཟུང་བའི་ཕྱགས་རྣམས་རྩ་བའི་ལྷོ་གཞུང་གི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་
 ནི། ལྷོ་གཞུང་དང་དེའི་རྒྱ་ཀྱང་འཕྲུང་དང་བཅས་པ་ལས་གཏན་དུ་བལ་ཏེ་རང་ཉིད་ཐར་པའི་
 གོ་འཕང་འཕྲོ་པར་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན།

ལྷོ་གཞུང་ཆེན་པོ་ནི། ཡོངས་སུ་བྱགས་པའི་གསུང་རབ་«ཤེས་རབ་ལྷིང་པོ་»མོགས་ཀྱིས་
 མཆོན་པའི་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདྲ་ཆེ་རྩ་བའི་གསུང་རབ་རྣམས་གཙོ་ཁྲོད་མཛད་
 པའི་སངས་རྒྱུས་པའི་ཐོས་ཆེན་པོ་ཞིན། དེ་ཡང་ལྷོ་གཞུང་གི་མདྲ་ལ་བྱངས་ཤིང་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་
 ཡོད། བརྟན་བྱའི་གཙོ་ཁྲོད་གཉིས་སུ་བརྒྱ་ཏུང་ཞེ། གཞན་པན་གྱི་ལྷོ་ལྷིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་།

7 «ལམ་རིམ་ཉམས་མཁུར།» རྒྱུག ༡༨

དེ་གཞིར་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པར་སྟོན་པའི་
 ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བ་རྣམས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཡིན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་
 ལྟེན་པོ་ལ། སང་རྒྱུད་སྟོན་ཕྱེད་པར་བྱིན་བྱལ་ཞེ། སྟོན་པ་དང་། རྩལ་ཁྲིམས། བཟོད་པ།
 བརྟོན་འབྲས། བསམ་གཏན། ཤེས་རབ་བཅས་དང་། གཞན་རྒྱུད་སྟོན་ཕྱེད་བཟུ་པའི་དཔྱད་
 པ་བཞེས་ཞེ། མཁོ་བ་སྟོན་པ་དང་། རྟན་པར་སྐྱབ་པ། རྟོན་སྟུང་པ། རྟོན་མཐུན་པ་བཅས་ཡིན།
 ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི། སེམས་ཅན་གསལ་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སང་
 ཉིད་མཛན་པར་རྒྱགས་པར་འཛད་རྒྱུ་བ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་དོན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་
 བྱས་ཤིང་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉིས་ལྟོགས་སུ་ལྷུང་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་
 བཙོས་མ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་ཟེད། དེ་ནས་རྒྱུད་ལ་
 སྟོས་པ་ན་དེ་རྒྱུད་ལྟན་གྱི་གང་ཟམ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལྷུང་པ་ནི། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཆེན་པོ་
 ཞེ་བ་ལྟས། “བྱང་ཆུབ་སེམས་སྟོས་ལྷུང་ན་སྐད་ཅིག་གིས། །འཁོར་བའི་བཙོན་རང་བཟུངས་
 པའི་ཉམས་ཐག་རྣམས། །བདེ་གསེགས་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཞེས་བཟོད་བྱ་ཞིང་།”⁸ ཞེས་གསུངས་
 པ་རྩེད་ལགས།

གསང་ཐུགས་རྩོམ་ཐེག་པ་ནི། གསུང་རབ་དང་སྟོས་སྐྱབ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྒྲིལ་བྱན་མོང་མ་
 ཡིན་པ་ཞིག་ལ་བབྱང་དགོས་ལ། དེའི་ནང་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྟོན་ཆ་གསུམ་ལྷུང་པའི་
 ཐབས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཉིང་། ལྟེན་རྒྱལ་འབྱོར་རྩ་བ་ལོང་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དམིགས་
 བསལ་ཞིག་དང་། ཆགས་སྟོགས་ཉོན་མོངས་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ། དེ་
 བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་རྒྱུང་ཐེག་ལའི་རྒྱལ་འབྱོར་པར་བྱིན་ཐེག་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཐབས་
 ཁྱད་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། དེ་ཡང་གསང་ཐུགས་སྟོན་ཉམས་ལེན་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། ལྟེན་རྒྱལ་
 འབྱོར་གྱི་སྐར་དེ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་ནས་བྱས་ན། སྟོས་པ་
 པོ་སང་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་པའི་སྟངས་ཞེན་སྟོང་སྟུང་གི་ཐོག་ནས་བསལ་ཏེ། སྟོང་པའི་རང་ལས་
 སང་སེམས་ཡི་དམ་གྱི་ལྟེན་རྣམས་པར་གྲུབ་པ་རྒྱལ་བབྱང་པའི་ཉམས་ལེན་སྟོན་མོང་མ་
 ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། སྟེན་པར་བཟོད་ན། ཡི་དམ་གྱི་རྩ་དེ་རྣམས་ནི། སྟོས་པ་པོ་སང་
 ཉིད་སངས་རྒྱུས་པའི་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་ཅད་མཆེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་མཆེན་
 པ་དང་། བཟོད་པ། རྩལ་པ། ཆགས་སྟོགས་ཉོན་མོངས་གནས་ལྷུང་པ་སྟོགས་ལྟེན་རྣམས་པར་གྲུབ་
 བར་རོས་འཛིན་བྱེད་ཆོག་ལ། ཡི་དམ་སོ་སོའི་རྣམ་པ་བྱེད་བྲག་པ་རྣམས་ནི་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་འབྱོར་

མཆལ་ཞིང་། རྟེན་སྒྲིལ་ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱང་བཙན་པ་གཞན་གྱི་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲི་སྐབས་ཡིན།
 བྱིས་སུ་མི་དབང་བྲག་པ་རྒྱལ་མཆན་ནི་ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་འདྲི་སྐབས་བདག་གཅི་པོར་ལྷུང་པར་མ་
 ཟད། མི་དབང་གིས་ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་འདྲི་གསུང་ཆོས་ཆེ་བུས་མང་པོ་ཞིག་གི་སྐྱེན་བདག་མཆད་པ་
 ཏང་། ལྷག་པར་བྱ་བྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོར་ལྷ་ལྷན་སྐྱོན་ལམ་ཆེན་པོ་དང་། དགལ་ལྷན་གྱི་དཔོན་པ་
 ལྷག་འདྲེབས་པ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་ལའང་རྒྱལ་སྐྱོར་དཔོན་པ་ལྷན་བསལ་གནང་ཡོད། རྟེན་སྒྲིལ་བྱི་ལོ་
 ༡༩༡༩ ལོར་ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་འདྲི་སྐབས་འཛམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུས་འབྲས་སྤྱངས་དང་། བྱི་ལོ་ ༡༩༡༩
 ལོར་བུམ་མཆན་ཆོས་རྒྱུས་མེ་ར་བྱག་འདྲེབས་པ་འདྲི་སྐབས་སྤྱངས་། མི་དབང་བྲག་པ་རྒྱལ་
 མཆན་གྱིས་མཐུན་འཐུར་པོགས་རོགས་རམ་གནང་ཡོད། མདོར་ན་ལག་བྱ་ཐེ་མིད་དང་། ལྷག་
 པར་བྱ་དེའི་ཁྱི་རབས་ལྷ་པ་མི་དབང་བྲག་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་མིད་དབང་གི་འོག་ རྟེན་དབྱས་
 གཙང་ཁལ་བྱ་ཆབ་མིད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ལྷིང་འཛམ་སྤྱན་རིང་པོ་ལྷུང་བ་དང་། མི་དབང་
 ཏང་ཉིད་ཙམ་བྱ་མ་ཟད་ལག་བྱའི་སྐྱོན་པོ་ཆེ་ཁག་དཔེར་ན་སྤྱི་བུ་མཁ་མཁའ་བཟང་པོ་ལོགས།
 དབང་བྲག་པ་ཅན་གྱི་མི་སྒྲིལ་མཁས་ནས་དད་མོས་དང་འབྲེལ་རྒྱལ་སྐྱོར་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་
 མཐུན་ཆེན་ལྷུང་བ་ལོགས་ཀྱིས། ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མཆད་པ་འཕྲིན་ལམ་རྒྱམས་ཆེས་རྒྱས་
 པ་འདྲི་ཁོར་བྲག་བྱ་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཞིག་བསྐྱེད་ཡོད་པ་འདྲེབས་དཔོན་པ་གནད་བྱ་ཆེན་།

དེ་ལ་ལྷུང་བྲག་པས་རྒྱལ་རབས་ལ་འབྲེལ་བཟོད་བྱེད་པའི་ཆེ་ལྷ་ལྷ་མི་འབྲེལ་གཉིས་
 གིག་ཡོད་པར་བཟད་ལ། གཅིག་ནི་”མི་ཆེན་པོའི་ལྷ་ལྷ་མི”ཞེས་པ་ལྟེ། ཐོ་མས་ཁར་ལྷུ་ལ་
 (Thomas Carlyle) བྱ་བས། “འཛམ་གླིང་གི་ལྷ་ལྷ་མི་ལྷུངས་ཆེན་གྱི་མི་ལོ་ལྷ་ལྷ་མིས་
 གཞན་བྱ་མ་མཆིས།”¹² ཞེས་སྒྲུས་པ་ལྷུང་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཉིང་ལེན་ཆེན་མེད་(Herbert
 Spencer)གྱིས་སྒྲུས་པའི་བྲག་པ་ཉི། དེའི་ལྷུང་ན་དབྱ་ཁྱིད་ཅིག་གི་མི་ཆེ་ལྷ་བྱ་ཏ་ཅང་ཁྱད་བྱ་
 འཕགས་པ་ཞིག་ཡིན་མིད་ཡོད། དེ་མི་སྐབས་ཆེན་གཅིག་བྱའི་ལྷུང་བའི་རྣམ་ནས་ལྷ་པ་མིན་
 པར་སྐྱེ་ཆོགས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཀྱི་རྒྱལ་སྐྱོར་ཀྱི་རྣམ་ནས་ལེས་པར་ལྷ་དཔོན་ཉི། དབྱ་
 ཁྱིད་བྱེད་བྲག་པ་ཞིག་རི་ཙམ་སྐབས་ཆེན་འདྲ། ཏང་ཉིད་གང་ནས་ལྷུང་བ་དང་གང་བྱ་གནས་
 པའི་སྐྱེ་ཆོགས་དེ་དང་འབྲེལ་ཞིང་དེའི་འབྲས་བྱ་ཞིག་བྱ་རྣམ་འཛིན་བྱེད་བྲག་ན། རྒྱལ་རབས་
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནད་རྒྱུས་ལེགས་པར་རྟོགས་བྱང་པར་བཟད། ལྷ་ལྷ་མི་དེ་གཉིས་དང་བསྐྱེན་ན།
 ཏང་ཅག་གི་ལྷ་ལྷ་མི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་དཔེར་ན་ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཐང་
 ལྷ་བྱང་ཆ་བཞག་ན། ཡལ་ཆེར་ལྷ་ལྷ་མི་དང་པོའི་བྲག་པ་དང་མཐུན་པར་སྤྱང་ལྟེ། དཔེར་ན་

12 “The history of the world is but the biography of great men.” *New Dictionary of Cultural Literacy*. Third edition. Boston: Houghton Mifflin, 2002.

རྣམ་པར་བྱི་དཔེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པ་པོ་ནི་དང་ཏུ་འདྲ་། གྲུ་པ་པོ་ནི་དེ་དེ་ཏུ་མི་ལྷོ་ཆོག་མེད་ཀྱི་པར་བཞིན་
 དང་ཁྱད་ཆོས། དཔལ་འབྱོར་དང་འཆོ་བཟུང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྐབས་སྐབས་
 ལ་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་དམི་བོན་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་འཇལ་བ་ཙམ་གྱིས་
 དཔོག་བྱས་ན། གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ནི་དཔོན་འབྲེལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
 རྒྱུ་པ་ཆེན་གྱི་མི་རྒྱ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པར་བརྟན་ཏུ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ཁོང་གི་མཇུག་རྒྱུ་མང་
 པོ་ཞིག་ལྷོ་ཆོག་ཀྱི་ཁོར་ཕྱག་གི་ཆ་ལྟོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤེས་དགོས་པའདྲ་ཆོད་པ་མི་དགོས་སྟུང་
 པས། རྣམ་པར་འདིར་ནི། ལམ་སྟོང་འོང་གི་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ཁོང་ཏུ་རྣམ་བཟུང་བའི་
 ལྟ་བུ་གསུམ་གཉིས་ཀའི་ལོགས་ཆ་རྒྱུ་ལྟོས་ཏེ་ལོ་རྒྱུས་ཆོས་འབྲི་ལས་ལ་ལྷུགས་པའི་ཁུལ་ཡིན།
 ཏུ་ས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་འགྲོ་བུ་མི་རྣམ་དཔྱད་ཅན་ཞིག་གིས་བོད་བརྒྱད་ནང་བརྟན་དང་

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གསུང་བ་བརྒྱུགས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༦༡༤ ལོའི་ཟླ་བ་ ༩ པའི་ཆེས་ ༡༩ ཉིན། ཨི་ཎ་ཡི་འཛེ་སུའེ་ཎ་(Jesuit)ཆོས་པ་ཨི་ལྷོ་ཡི་ཎ་
 རེ་ཨི་ཤེ་ཤེ་ཎེ་(Ippolito Desideri)ཞེས་པ། རྒྱ་གར་སྟོ་བྱུགས་ཀྱི་སངས། བོར་ཆུ་གལ་(Portugal)
 གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་གནས་པའི་ཁྱོད་ཁྱེད་གོ་ཨ་(Goa)ནས་ཟླ་བ་གཅིག་གི་གོང་ནས་ཐོན་ཏེ་བོད་
 ཀྱི་རྒལ་ས་སྟོ་སངས་འབྱོར་དུ་ཁོ་པ་བོད་ཏུ་ཡོང་བའི་དམིགས་ཕུལ་ནི། བོད་པ་རྣམས་ལེ་བྲུ་ཁོ་
 ཐོ་ཡིག་གི་ཆོས་ལུགས་ལྟ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན། བོད་ཏུ་འབྱོར་རྒྱུ་ཏུ་ས་ཕྱག་རིང་པོ་ཞིག་
 མ་འགོར་བར་ཁོང་གིས་བོད་པ་ཆོད་གཏན་ཆོག་པར་ཤིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆོད་མཐོན་
 པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཤེས་ལྟོགས་ལྟར་བས། ཁོ་པའི་བསམ་སྒྲོམ་བོད་པ་ཆོད་པེ་ཕྱོད་འཕྲིན་བཟང་
 རྣམས་མཐར་ཐུག་གི་བདེན་པ་ཡིན་ཤིག་ཏུ་ཆིས་ནས་འཆད་ཁྱིད་ལྟེད་པ་གཅིག་པུས་ཁྱུངས་
 མི་འཁྲོལ་སྟུང་པ་བྱུང་དུ་ ཡེ་ཕྱོད་ཆོས་ལྟེལ་བ་དེས། ཅི་སྟེ་ཁ་པ་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུངས་འདི་ལེ་
 བྱ་ཆོས་ལུགས་ལྟ་ལོགས་པར་བརྒྱུད་དགོས་ན། ཐོག་མར་བོད་པ་ཆོས་ཆོད་མང་བཟུང་ཞིང་
 རྒྱུངས་གནས་ལྟ་བུ་ལྟེལ་ལྟེལ་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་གཤོག་ལྟེད་སྟོན་ཏེ་སྟུན་འབྲེན་བྱ་དགོས་
 པ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་ཞིང་། དེའི་དོན་ཏུ་ཁོ་པས་ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་གྲྭ་ཡིག་དང་ནང་པའི་སྟེ་
 བྱུང་ལ་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་སྒྲོ་བ་སྒྲོ་བ་ཏུ་སྒྲོ་བ་ཡོད།

རེ་ཨི་ཤེ་ཎེ་ནི་སྒྲོ་བའི་གཤིན་ཏུ་རྒྱ་བས་ཁོ་པའི་སྒྲོ་བ་གཉིས་ལ་འཕེལ་རྒྱས་སྒྱུར་བོ་བྱུང་
 ཞིང་། དབུས་ཀྱི་གངས་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡེ་བྱུང་སེ་རུ་སྒྲོ་བ་གཉིས་གནང་བར་མ་ཟད།
 གྲུ་པ་པོ་གཤོག་པར་འཇུག་སྒྱིད་ནང་དགོན་ལྗེ་ཆེ་གོས་ཡིན་མིད་པའི་འབྲས་སྒྱུངས་སུ་འདྲ་སྒྲོ་བ་

གཉེས་པ་དང་ཚོད་པ་བྱས་ཐོབ་ཡོད། ཁོ་པས་རང་གི་ཆ་བའི་དམ་བཅའ་བོད་མི་རྣམས་ལ་ཤུ་
ཚོས་ལྷགས་ལ་བཟུང་བ་དེ་ནས་ཡང་མ་དོར་ཡོད། བོད་པ་ཚོ་དེ་རྣམས་དཔྱད་དང་རིགས་ལས་ཀྱི་
སྐོར་ལ་ཡིད་མྱོན་སྒྲིམ་པའི་སྐོར་བྱིས་བཅུ་མས་ཀྱིས་ནང་བཀོད་ཡོད་པ་ནི། ཁོ་པས།

བོད་པ་ཚོ་ནི་ལྷག་བསམ་རྣམས་དག་གིས་གཞན་ལ་རྒྱ་བ་གཏོད་དེ་ཉན་མཁན་ཞིག་
ཡིན་ནའང་། ལྷན་པོ་ཆ་སྒྲིག་པར་འདྲིན་ཏུ་བྱའི་ཡོད་ཆེས་ལས་སེང་བྱེད་མཁན་གྱི་
བསམ་མ་དེད། ཁོར་ཚོ་ནི་ཡོད་ཆད་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་རིགས་པའི་ལས་
ནས་དཔྱད་པ་དང་ཞིབ་ཏུ་གོ་བཟུང་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོར་ཚོས་གཞན་
ཀྱིས་བཀའ་བཏང་ནས་བསད་པ་ལ་མི་སྒྲོན་པར། ལྷ་མ་ཚན་གྱིས་བྱང་མ་སྒྲེལ་

བྱས་ནས་ཡོད་ཆེས་འདྲན་པ་ལ་མོས་གྱི་དེད།¹³

ཅེས་གྱིས་ཡོད། བར་ཉྱར་ཡང་ཁོ་པས་བོད་པ་ཚོ་ལ་ཤུ་ཚོས་ལྷགས་ལ་བཟུང་བའི་ལས་བྱང་དེ་
དཀའ་ཆེ་གས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ཐོག་ཁོ་པ་རང་ཉིད་ནས་འབད་བཙོན་རི་ཆས་བྱ་
དགོས་ཡོད་མིན་རིམ་པས་གསལ་པོར་ཤེས་བྱལ་བ་བྱུང་ཡོད་ལ། རིགས་པའི་ལས་ནས་དཔྱད་
པ་བྱེད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིགས་པའི་གཞུང་ལྷན་གྱི་ཚོལ་རྒྱུན་གྱི་ཆ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་
གསལ་པོར་མཐོང་བ་བྱུང་། དེ་ཡང་ཁོ་པས་གདན་ས་ཆེན་པོ་སེ་འབྲས་དགའ་གསལ་ཏུ་གཞུང་
ཆེན་མའི་སྒྲོལ་གཉེར་དང་། ཚོས་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོད་པ། རྒྱས་རྒྱལ་གྱི་ཉམས་ལེན་སྐབས་
དང་ཞིང་རྒྱས་ཏེ་ཡོད་པ་དང་། བོད་པ་ཚོས་ཡལོང་ས་ཏུ་ལའི་ལྷ་མར་དང་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་
རི་ལྷར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཚོས་ཀྱི་གནས་ཀྱང་རིམ་པས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་པས་ལེ་
ཤུ་ཚོས་ལྷགས་སྒྲེལ་མཁན་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བརྟགས་ན། གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གནད་ནི། བོད་
པའི་ཚོས་པ་ཚོས་བོད་རིགས་རྣམས་ཚོས་ལྷགས་གཞན་ཏུ་བཟུང་བར་གྲོལ་བའི་གདོང་ལེན་
ཀྱི་རྣམས་བྱུང་གྱི་ཆ་བ་དེ། ཁོར་ཚོར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉྱུང་གྱི་རྣམས་གཞག་ལ་གདོང་ཆོད་ཀྱི་འདྲ་
ཤེས་བརྟན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པར་རྟོགས་བྱལ་བ་བྱུང་ཡོད།

དེ་སྒྲུབ་རིམ་དང་ཐོག་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་བཟུས་བྱའི་རིགས་ལས་གཉིས་གཙུག་
བྱངས་ཤིང་། བོད་པ་ཚོ་དེ་རང་གི་བྱལ་མཐའི་གདོང་ཐོབས་ཀྱི་གསར་བ་དེ་རྣམ་བའི་ཕྱིར།
བོད་པ་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྣམས་ནས་ཆོད་ལྷན་ཏུ་ཆེས་བཅི་བཀུར་བཀྱིས་སའི་བརྟན་བཙོན་ཞིག་
ཀྱང་འཆོལ་དགོས་པར་ཤེས་ཏེ། རིང་མིན་ཁོ་པས་དེ་ཉྱུང་གྱི་གཞུང་ཞིག་ཉིད་སྒྲིམ་པའི་སྒྲོལ་
པ་སྒྲིམ། ཁོ་པའི་བསམ་པར་ཅི་སྒྲུབ་ཀྱི་མཁས་པ་དག་གིས་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བའི་བརྟན་

13 «བོད་ལ་ཡི་ཤུའི་ཚོས་སྒྲེལ་མཁན་ཚོའི་ལག་དོབ།» གྲག ༤༡༥ (Mission to Tibet; translated by Michael J Sweet, 638)

བཅོས་ཆེས་སྒྲ་ན་མེད་པ་དེ་ལྷན་སྦྲུང་བྱུང་ན། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཀ་བ་གཙུག་པོ་ཞིག་གི་
མང་རྒྱ་བཤེག་པ་ལྟ་བུར་འཕྲུང་གི་རེད་ལྟམ་ཡོད། ཁོ་པས་གཞུང་དེ་གང་ལ་རྣམ་འབྲེན་ཡོད་
ཅི་ན། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་»བརྒྱུད་ཡོད།

ཤེས་ཤེས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་སྒྲིབ་གཉེན་ཞིབ་མོར་བྱས་ཤིང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ནི་
ས་བཅད་ཡོངས་རྒྱུགས་བསྐྱུ་ཉེ་དེ་གཞིར་བྱས་ནས་དོན་གནད་མང་པོའི་སྒྲིབ་ལ་ཐིམ་བྱས་
ཀྱས་པར་བཅད་པར་མ་ཟད། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་བྱངས་པའི་མདོ་བྱང་རྣམས་ལས། དམིགས་
བསལ་ལས་འབྲས་གྱི་ཐད་གྱི་ལྷང་བཀའ་འཕྲུང་ཏུ་བཞུགས་པ་རྣམས་མདོ་རང་ལ་པར་བསྐྱར་
ཉེ་ཞིབ་ཏུ་བཞུགས་ཉེ་ཐིམ་བྱས་བཅད་པ་སྒྲིབ་བྱས།¹⁴ དེ་བཞིན་ཁོ་པས་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོ་ནི་“བཀའ་འཕྲུང་པོ་ཉེ་བརྒྱུད་བཅོ་ལྔའི་ཀྱན་བརྒྱུ་ཆེན་པོ་ཤིག་”ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་ཆོང་
ཁ་པས་“བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་བྱུང་མཐའ་འདིའི་ལྷ་བའི་གནད་རྣམས་དང་། ཁོང་ཆོད་
ཕྱིན་ཅི་ཡོག་གི་འདོད་ཚུལ་ཆང་མ་ཁ་ཁ་ཁ་ལ་གོ་བདེའི་རྣམ་པར་གོང་འོག་ཤིན་ཏུ་ཤིགས་པར་
བརྒྱུགས་ཡོད་པ་དང་། ཁྱང་པར་ཏུ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་མགོ་རྒྱུག་ཅན་གྱི་ལྷ་བ་དེ་མདོར་
བསྐྱུས་ཉེ་བསྟན་ཡོད།”¹⁵ ཅེས་ཀྱང་བྱས་ཡོད། བྱིས་སྐུ་ཡང་ཁོ་པས་«བོད་ལ་ཡེ་ཤུ་འཛིན་ཞེས་
མཁན་ཆོད་ལག་དེབ་»ཅེས་པ་ཞིག་བཅུ་མས་ཉེ། དེའི་ནང་བོད་ཀྱི་ཡེ་ཤུ་ཡེ་ཤུ་འཛིན་ཞེས་
བར་འདོད་པ་རྣམས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་དཔེ་ཆ་ཤིག་འེས་པར་ཏུ་ལག་ཏུ་སྟོན་
པ་བྱུད་གོས་ཞེས་བཤད་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤད་པ་ནི། “ལྷ་བ་པོ་དང་།
བསྐྱུས་འེས་པ། ཁ་ཁས་ལ་བ། བརྒྱུད་ཆགས་པ། དོན་སྤྱོད་པ། སྦྱང་བྱང་ལྷན་པ། གོ་ཤིམ་འཕྲིག་
པོ། མདོར་ན་བྱུང་མཐའ་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱན་བརྒྱུ་ཆེས་ཡང་དག་པ་
ཞིག་རེད།”¹⁶ ཅེས་བྱས་ཡོད།

ཤེས་ཤེས་ལམ་མཐའ་ཁོ་པའི་འཆར་གཞི་ལྷན་གྱི་«ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་»དགག་ཡིག་ཀྱས་
པ་ཞིག་བཅུ་མས་ཡོད་ནའང་། ཁོང་གི་བཅུ་མས་ཆོས་དེ་ཁེ་ཐོ་ཡི་ཁ་ཡེ་ཤུ་འཛིན་གྱི་ཆུགས་ནང་
གསེས་ཆོས་ལྡེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དབང་ཆ་ཆོད་འེས་ཀྱི་འཐབ་ཆོད་ཀྱི་ཁོངས་སྐུ་ཆད་པས་བྱང་
ཞེས་སྒྲིབ་གང་ཡང་མ་བྱུང་བར་བྱས། གང་ལྟར་ཡང་བྱི་ཡོ་ ༡༧༩༨ ལོར། ཟའི་ཁན་(Vatican)
གྱི་ཡེ་ཤུ་ཆོས་བྱང་ཞེས་ཆོགས་རྒྱུད་གིས། བོད་ལ་ཡེ་ཤུ་ཆོས་བྱང་ཞེས་ཞེས་པའི་དབང་ཆ་དེ་ཁ་པ་བྱ་

14 ཤེས་ཤེས་ལམ་མཐའ་ཁོ་པའི་འཆར་གཞི་ལྷན་གྱི་ཐིམ་བྱས་དང་། «ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་»ས་བཅད་དང་། མདོ་བྱང་བྱངས་པ་
ལས་བཅུ་མས་པའི་ཐིམ་བྱས་ཁག་རྣམས། དོན་ཡི་ཁ་ཡེ་ཤུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་ཡི་ཁ་ཡེ་ཤུ་འཛིན་དང་། དཔེ་ཐོ། ARSI Goa
74 ཞེས་པའི་ཁོངས་མཐའ་ཏུ་ཡོད།

15 «བོད་ལ་ཡེ་ཤུ་འཛིན་ཞེས་མཁན་ཆོད་ལག་དེབ་» ཤོག ༡༩༩

16 «བོད་ལ་ཡེ་ཤུ་འཛིན་ཞེས་མཁན་ཆོད་ལག་དེབ་» ཤོག ༢༡༩

ཆེན་(Capuchin)ཆོས་ཐེ་ལ་ལྷུ་ལ་ཅེར་། རེ་སུ་ཨིཊ་(Jesuit)ཀྱིས་ཕྱི་ཕྱུལ་དུ་ཆོས་ཁྲུབ་ཐེ་ལ་ཕྱི་
ལས་འབྲུལ་ཁོངས་ཁྲིམ་པ་དེ་ཆོས་ཡིག་གང་ཡང་དཔལ་ལྷན་བྱ་མི་ཆོག་པར་བཟོས་པ་དེ་དེ་
དེར་བརྟེན་ཁེ་མི་ཁེ་མི་ནས་པོད་ཡིག་ནང་བཅུམས་པ་དེ་བཟུན་བཅོས་དཔེར་ན། «མགོ་སྐར་
ཕྱི་སྐུ་མ་ཨི་པོ་ཨི་དོ་ཆོས་བྱ་བ་ཡིས་ཕྱུལ་བ་དེ་པོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་སྟེ་བ་ཐུ་མ་དང་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ནས་བྱ་བ་»ཞེས་པ། དབྱ་ཆེན་ལག་བྲིས་མ་དེར་རབས་ཀྱི་དེ་བ་གསུགས་ཤོག་
བྱ་ཆེ་བས་ཡིག་ཐུང་སོ་སོ་ཅན་ཤོག་ཐུངས་ ༡༩༡ ཅན་ཆོས་འཕྲོར་ཕྱུལ་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དེ་
དང་། «ཀེ་ཏེ་ཉེ་ཨེན་ཕྱི་ཆོས་ཕྱགས་ཀྱི་སྟོང་པོ་»ཞེས་པ་དཔེ་བྲུང་གི་གསུགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་
དབྱ་ཆེན་ལག་བྲིས་མ་ཤོག་ཐུངས་སུ་བཅུ་ཅན།¹⁷ གཞན་ཡང་པོད་ཡིག་ནང་བཅུམས་པ་དེ་
ཡིག་རིགས་གཞན་གཉིས་བཅས་བཟུན་བཅོས་བཞེ་ཡོད་པ་རྣམས། རོམ་(Rome)ཁྲོད་ཁྱེར་
ཕྱི་རེ་སུ་ཨིཊ་འདི་ཆོགས་པ་དེ་ཡིག་ཆར་དུ་བལ་རྒྱལ་ཕྱིས་གཡོགས་ཏེ་མི་ཡོ་ཉི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཉི་
མཁན་མེད་པར་ཕྱུས་ཏེ་གནས་། དེ་ཉི་མེད་པར་ཁེ་མི་ཁེ་མི་མཆོག་ཕྱོད་པར་དུ་ཕྱིར་ཡོག་ཐེན་ཆེས།
ཁོ་པས་རྗེ་ཆོད་ཁ་པ་པ་ཆེན་པོ་དེ་«བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»ཨིཊ་ཡི་འདི་སྐད་ཡིག་དུ་བཟུར་
བས། དེ་ཉི་པོད་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་ཆེན་མོ་ཞིག་ལྟ་བུ་ཕྱགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཅིག་དུ་པལ་བཟུར་
བས་པ་ཆོས་ཐོག་མར་བྱུར་ཡོད་ཡོད། འབྲུར་ཕྱི་དཔེ་དེ་ཡང་ཁོ་པ་དེ་པོད་ཡིག་གི་བཅུམས་
ཆོས་ལྟར་མི་རབས་མང་པོ་དེ་པོད་ལྟར་དམིགས་བསལ་མ་བྱུར་བར་བལ་རྒྱལ་བསགས་ཏེ་
དཔེ་མཛད་ཁར་དུ་ཕྱུས་པ་དེ་དེ་མདོར་བཟུས་ཏེ་བཟོད་ན། ཁེ་མི་ཁེ་མིས་«ལམ་རིམ་ཆེན་
མོར་»དམིགས་བསལ་སྟོབ་ཕྱོད་བས་ཏེ། ཡོ་ཕྱེད་ཉི་ལྷུ་ཕྱགས་ནས་པོད་བརྒྱད་ནང་བཟུན་འགོག་
པ་དེ་སྐབས་སུ། «ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»དེ་ནང་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་པོར་བཟུས་ཏེ་འགོག་པ་དེ་ཆོས་
བ་བྱས་པ་འདིས་གང་དཔག་རྒྱས་ཞེ་ན། ལྷི་ཡི་འདི་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པ་དེ་དབྱར་རྗེ་ཆོད་ཁ་
པ་ཆེན་པོ་དང་ཁོང་གི་མཛད་ཆེས་ལ་རྣམ་དཔྱད་ཅན་ཕྱི་ཕྱི་མི་ཞིག་གིས་ཉི་མུལ་ཐེ་འབྲུ་ཞིག་
བྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོར་མཆོན་རྒྱས་པ་སྟོན་མི་དགོས་། དེ་ཉི་དུས་སྐབས་དེ་དེ་ནང་པོད་ཀྱི་
ནང་ཆོས་མཁས་པ་ཡོ་ཕྱེད་ཐོ་ཡི་ཁ་གི་ཉི་མུལ་ཀྱི་འདོད་ཆུལ་ལེགས་པར་རྟོགས་འདོད་པ་ཞིག་
གིས། དང་ཐོག་ཐོ་མས་ཨ་གུ་ཨི་ནས་(Thomas Aquinas)ཀྱི་བཟུན་བཅོས་ཆེན་མོ་«ཆོས་ཀྱི་
ཉི་མུལ་གྱུན་བརྒྱས་» (Summa Theologica)ཞེས་པ་དེ་བདམས་ཏེ་སྟོབ་ཕྱོད་བྱེད་པ་ཉི་མུལ་དེ་དེ་

17 ཨ་མི་པོད་ཤིག་པ་དང་ནང་དོན་ཤིག་པ་དེ་མཁས་པ་པོ་རྣམས་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་གཉིས་ནས་ཁེ་མི་ཁེ་མི་དེ་པོད་བཟུན་བཅོས་ཆུང་
བ་དེ་ཆ་ཆར་དང་། བཟུན་བཅོས་ཆེ་བ་དེ་ཆ་གསུམ་ཁག་གཅིག་ཨིན་སྐད་དུ་པལ་སྟེ། «རེ་སུ་ཨིཊ་ཞིག་གིས་པོད་ཀྱི་སྐུ་སྐྱུ་ལྷུ་བ་
པར་འབད་པ་མ་ཤིག་ཐུན་ཞེ་ལ་»ཞེས་པ། ཨ་མི་ཏར་ཐུན་མཐོ་སྟོབ་དཔེ་སྟུན་ཁང་ནས་དཔལ་དུ་བཅུ་པ་དེ་ནང་བཀོད་ཡོད་
(Dispelling Darkness: A Jesuit's Quest for the Soul of Tibet, Cambridge: Harvard University Press, 2017)

དེ་ལྟར་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྣམ་ཐང་གི་རྒྱུ་ལྡན་པུ་བཞུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ། བོད་དུ་ནང་ཆོས་རི་
ལྟར་དང་པོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིམ་པ་མདོ་ཙམ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོ་ནི་བོད་ཀྱི་མཁས་
པ་ལྷ་མ་རྣམས་ནས་འབགས་ལུལ་ནས་གདན་ཐངས་པོ་ནང་པོ་བཀའ་དང་བཞུན་བཙོས་
རྣམས། རིམ་པས་བཀའ་འབྱུང་དང་བཞུན་འབྱུང་གཉིས་སུ་བཞུགས་ཏེ་གཏན་ལ་འབ་པོ་
སྐོར་དང་། དུས་རབས་བཙོ་བཞུད་པོ་དབྱར་བོད་དུ་འབྱུང་པོ་སྤྱི་མི་ལོ་ལྟེ་ལྟེ་བཞུགས་
བ་བུགས་ཙན་ཞིག་གིས་བོད་བཞུད་ནང་བཞུན་དང་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་ཚུལ་ཅི་ལྟར་བ་
སྐོར། རྣམ་ཐང་གི་གཞུང་གི་ཚན་འབྱོར་སྤྱི་བཟད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཚང་རྒྱས་ཙན་ཞིག་བཟད་ཐེན་
ཏེ། ད་ནི་གཞུང་འདི་ནི་བཙོད་ཐུ་དཔེས་གཞི་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྣམ་ཐང་དཔེས་བཟད་པ་
ལ་འབྱུག་པར་བྱའོ། །སྤྱི་ལ་།

ཞིགས་དུས་མི་རྣམས་པལ་པོ་ཆོས་མིན་མཐོང་དཀའ་བས།

བདག་སྒྲོ་བྱིས་པས་འབགས་པོ་ཆོས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག

དེ་ལྟར་ཡང་དད་པོ་སོར་མོས་བསྐྱལ་བ་ལས།

རྒྱལ་བ་དབྱེས་པོ་མཚད་པོ་ཆེག་ལྟེ་བཞུགས་ལ་སྤྱོ།

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆེགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལེའུ་གཉིས་པ། སྐྱུ་བརྒྱམས་པ་དང་གཞིན་རྒྱུ་ལོ་སྐབས།

ལྷ་ཁྲིའུ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི། རབ་ལྷུང་བྱུག་པའི་མེ་བྱའི་རྒྱ་བ་བཅུ་པ། ཡར་ལོ་ཆེས་སྤུལ་གཞན་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ཏེ་བཤད་ན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ཁྱིར་ཕེབས་པ་ནས་ཆེས་པའི་མཛད་རྒྱལ་པོ་ ༡༩༡༩ ལོར་སྐྱུ་བརྒྱམས་ཤིང་། ཕྱི་ཕྱགས་རྒྱལ་ཕྱོགས་རོམ་གྱི་མོ་ཐོ་ཉྱར་བྱས་ན། ལྷ་ཁྲིའུ་ཁ་པའི་འཁྲུངས་ཆེས་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༥ ལོ་ཟླ། ལོ་དེའི་མཛད་རྒྱ་བཅུ་པའི་ནང་ཏུ་ཁེལ་ཡོད།¹⁸

དེ་ཡང་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་མ་ཁྲ་བས་སྤྱ་གཏོགས་པ་རྟོགས་ཤིན་པའི་མཛམ་དབལ་རྒྱ་མཆོས་(༡༩༡༥-༡༩༣༡)མཛད་པའི་ནམ་ཐར་«ལེགས་བཤད་ཀྱན་འདུས་»ལྷ་ཁྲུང་བ་ཉྱར་ན། ལྷ་ཁྲིའུ་ཁ་པ་ནི་ཉེན་ཏུས་གྱི་ནམ་གྱི་མྱེད་ཆར་ཁྱིན་དང་བལ་བའི་གནམ་དྲངས་མ་ཞིག་ལ་ཐོ་རངས་ཀྱར་ཆེན་དཀར་འཛེར་རྩེ་བཤར་བ་དང་ཉྱལ་བས་གཅིག་ཏུ་སྐྱུ་བརྒྱམས་དེ་ཏུས་འཕགས་ལུང་ཉྱར་བ་ལས་འཁྲུངས་ཤིང་སྐྱེ་མཐའ་མ་མཛད་ཏུ་སྐྱེལ་གནང་བའི་རྩ་བོ་རྒྱ་དབལ་ཤིང་མ་ཉི་ཤ་དགོངས་པ་སྤྱད་ན་ལས་འདས་ནས་མོ་རོ་སྤུམ་བརྒྱ་དང་གཉིས་ལས་མས་ཤིག་མོང་ཡོད། (རྩ་བོ་རྒྱ་མོ་དང་ས་མཐོར་བརྒྱུངས་པའི་ཆོས་ཕྱོགས་གྱི་མཛད་པ་ནམས་གྱིས། ཀྱམས་འདིར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༥ ལོར་མདོ་མྱེད་ལྷ་ཁྲིའུ་ཁ་པ་འཁྲུངས་པའི་ཕྱིས་པ་དེའི་མེ་ཆེ་དང་བྱ་སྐྱོད་ལ་སྐྱེལ་འདོད་དང་བྱུགས་སྐྱེན་ཆེན་པོ་ཕེབས་རྒྱ་དེད།) ད་ཏུང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༥ ལོ་དེ་རྒྱ་ནག་ཡོན་རྒྱལ་རབས་གྱི་སྤྱི་ཤིགས་རྒྱལ་པོ་ཐོ་གན་ཐི་མུར་གྱིས་ཁྱིད་དབང་རྒྱངས་ནས་མེ་ལོ་བཅུ་དབྱུག་འཁོར་བའི་མའང་ཡིན་པ་དང་། ཡོན་རྒྱལ་རབས་གྱི་མཐའ་མར་ལྷུང་པའི་ཐོ་གན་ཐི་མུར་གྱི་ཁྱིད་དབང་དེ་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༩ ལོར་མཚུག་བསྐྱེལ་ནས། དེ་རྒྱེས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཉན་མི་ཤིགས་གྱིས་ཕྱི་ཁྱིད་པའི་མིང་རྒྱལ་རབས་འགོ་བཅུམས་པ་འཁྲུང་བར་འཁྲུང་།

ལྷ་ཁྲིའུ་ཁ་པ་ནི། མདོ་མྱེད་ལྷ་ཁྲིའུ་ཁ་པའི་ལུང་ཏུ་སྐྱུ་བརྒྱམས་པར་བརྟེན། འཁྲུངས་ལུང་གྱི་

18 རྒྱ་མོང་གྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱམས་ལྷ་ལྷ་ཁྲིའུ་ཁ་པའི་འཁྲུངས་པོ་རབ་ལྷུང་བྱུག་པའི་མེ་བྱ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༥ དང་། རྒྱ་པོ་ལོ་དྲུག་བཅུ་པའི་གནང་ཞལ་མཐུན་ཡོད། ཆེས་གར་ཡིན་པ་བཞིན་པ་མེ་འདྲུ་བ་ཡོད་ཀྱང་ཟླ། དེས་ན་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྒྱུ་ཆེད་རྒྱུ་བར་ཆེན་མོས་ཆེས་ཉེར་ཐུག་སྐྱུ་བརྒྱམས་པར་བཤད་ཅིང་། མཁར་ནག་མོ་ལོ་དེའི་«དམ་ཆུན་ཆོས་འཁྲུང་མཁས་པ་དགའ་ཕྱིད་»དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་མ་ལག་ཆེ་ཉན་ཞུས་བྱང་གཉིས་གྱིས་ཉེ་ཆེས་བཅུར་འཁྲུངས་པར་བཞིན། རྒྱ་མོང་གསར་བསྐྱེགས་འདི་ནང་རང་དེའི་རབ་ལོ་ཆུས་པོ་ཕྱི་ལོ་སྐྱུང་པའི་ཁྲུང་གཏུགས་མ་ཟེ། ཕྱིས་མེ་ཏུས་འཁོར་དང་མོ་མོ་དང་ལེགས་སྐྱར་གསུམ་ལ་མཁས་པ་ཐོ་ཐུ་ཐུ་ཉི་ཧྲིང་(Edward Henning)གིས་གཏུག་འཕེབས་བྱས་པ་དེར་གཞི་བཅོལ་ཡོད། ཡིད་ཀྱི་རབ་ལོ་ཕྱི་ལོ་སྐྱུང་བའི་གནས་འདི་དཀར་རྒྱུག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་དེ་ལས་འདས་ཕྱོགས་མེ་འདྲུ་བ་སྤྱི་གས་ཡོད་པའི་ཆོང་། ར་མ་ཁྱུན་ཆེས་ཁང་གི་ཆེས་ཀྱི་སྐྱུང་དང་ཐོན་འཁྲུན་འཛིན་ཁྱོད་ཅན་ལགས་ནས་གསུངས་པ་དང་། ཁོ་ལས་རྒྱུ་བར་འདིར་མོ་ལན་ཆུན་བརྒྱུད་བ་རྒྱམས་འཐར་མེན་ཆོག་ཞིག་ཡུང་ཁོར་ནས་གནང་བར་བྱུགས་རྒྱུ་ཆེ་ཞུ།

མིང་གིས་ཁོང་ལ་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་གྲགས་པ་བྱུང་། ཡུལ་དེ་ནི་བོད་བྱང་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་
 མདོ་མྱུང་དམས་ཨ་མདོ་འཛིན་སྐྱོང་གསུང་བཤེས་པ་བསྒྲིག་པ་། ཨ་མདོ་ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
 གྲུ་ཕྱེ་བའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཆོལ་ཁ་གཞན་གཉིས་ནི། བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་ཡོད་
 པའི་ཁམས་དང་། དབྱས་དང་གཙང་དང་མངའ་རིས་བཙས་པའི་རྫོང་། དེ་བཞིན་དུ་རྫོང་བརྒྱུད་
 བཙས་བརྫོམས་པའི་ས་ཁུལ་ལ་དབྱས་གཙང་དུ་གྲགས་པ་དེ་གཉིས་རེད། ད་རྒྱའི་ཆར་ཨ་
 མདོ་འཛིན་སྐྱོང་ཡུལ་ལ་ཆོང་བ་ནི། རྒྱ་ནག་གྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཆོག་ཆེན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་སུ་
 གཏོགས་པ་ལ། ཆ་ཤིང་ཆུང་བ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་དང་མི་ཁྲི་ན་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འདྲེན་དེ་
 ཡོད། ཨ་མདོ་འཛིན་སྐྱོང་རྫམས་རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་མི་འདྲེན་པའི་ཁོངས་སུ་བཟུས་པའི་གནས་རྒྱལ་
 འདི་ནི་རྒྱ་ནག་ཆིང་ཁོང་མ་དང་ཁོ་མིན་ཏང་གིས་དབང་ལྷོད་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ཞིག་
 རེད། ཨ་མདོ་འཛིན་སྐྱོང་ལ་ཆོང་ཁག་དང་ཡུལ་ལྷན་མངའ་བོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྫོག་འཛིངས་
 ཆེ་བའི་ཡོ་རྒྱུས་ཀྱང་རིང་པོ་ཞིག་ཡོད། དཔེར་ན་མདོ་མྱུང་གི་ས་ཁུལ་ཚོང་ཁ་བ་དང་འཁྱེད་དང་
 སུམ་པ་ལོགས་ནི། དུས་དབང་འདྲན་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱང་བཙན་ཞུས་པོས་བོད་རྒྱལ་
 ཁབ་ཆེན་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཟུས་ཤིང་། རྒྱུ་ལྷན་མངའ་བའི་ཡུལ་ཀྱིས་ཀྱང་དབང་ལྷོད་
 བྱས་ཡོད་ལ། མངའ་བའི་ཡུལ་ཀྱི་མི་རྒྱུད་དེ་རྫམས་ནི་སྤྱང་བཙན་ཞུས་པོའི་རྫོག་པོ་གྲགས་ཅན་མངའ་
 རྫོང་བཙན་ཞུས་པ་དེའི་བརྒྱུད་པ་ཡིན། དུས་དབང་དགུ་པའི་མྱུང་གི་ཆར་བོད་མིལ་བྱང་ཐོར་
 བའི་རྒྱུ་ལྷན་ཀྱང་། མདོ་རྫོང་མྱུང་གཉིས་ནི། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་མཁས་ཀྱི་རྫོགས་
 བོད་དབྱས་གཙང་གི་ཆོལ་ཁ་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱུན་མཆད་པར་དཔེར་བཅས་བྱང་པ་བྱུང་ཡོད།
 གང་ལྟར་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་རྒྱ་ཚབ་ཁ་བ་འབྱུངས་དུས། བོད་དུ་ས་རྒྱའི་མིང་དབང་གི་
 བརྒྱུད་ནས་རྫོང་བའི་མིག་པོའི་དབང་ལྷོད་དེ་མཁུག་བཟུས་ཐེན་པའི་སྐབས་དང་ཁེལ་ཞིང་།
 དེ་ཡང་ཉའི་མི་ཀྱང་ཆུང་བྲལ་མཆན་གྱིས་ས་རྒྱའི་དབང་ལྷོད་པ་ཆོལ་ཉེ་འབབ་པར་མཐང་།
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་རྒྱལ་ཁབ་ཐོང་ནས་བོད་དུ་ཕྱག་ལུང་དབང་ལྷོད་པ་ཆོང་གསུང་པ་བྱུང་ཡོད།
 དེ་རྒྱ་ན། རྒྱ་ཚབ་ཁ་བ་འཛིན་གྲགས་སུ་མཁུག་དག་ལོགས་དཔལ་བཟང་གིས། རྒྱའི་འབྱུངས་
 ཡུལ་གྱི་རྫོང་བརྒྱུད་པ་ན། འདི་རྫོང་།

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ཐོག་མར་རྒྱ་བཟུམས་པའི་མཚན་པ་གང་དུ་བཟུན་པའི་
 ཡུལ་ནི། མདོ་ཁམས་མྱུང་གི་མའེ་ཆ། ཤར་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་གྲགས་པ། རྫོན་དུས་ཁབ་
 ཅན་པ་རྫམས་ཀྱི་རྒྱ་ལོ་རྫོང་བཙན་ཞུས་པོ་དག་གི་མངའ་རིས་ཀྱི་ཆབ་འོག་དུ་གཏོགས་
 པའི་ཡུལ་གྱི་རྫོངས་ལ། འདི་ཉིད་མའེ་ཡོན་ཏན་ཡུལ་དུ་བྱུང་བར་ཆན་པོ་དག་གི་

བརྒྱད་པའི་ཁ་ལས་སྒྲིག་པར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་དེ།¹⁹

ཞེས་གསུངས།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི། ཡབ་སྲུ་འབྲམ་དགེ་དང་ཡུམ་ཤིང་བཟང་ཨ་ཚས་གཉིས་ལ་བྱ་མོ་གཅིག་
དང་བྱ་ཕྱོད་ཕྱོད་བྱུག་སྒྲིམ་པའི་བཞི་པ་དེ་ཡིན།²⁰ མ་ཡུམ་གྱི་དབུལ་པོངས་ལ་བྱམས་བཅེ་ཆེ་
ཞིང་། གཞུང་ས་ཁྲགས་མ་ཞི་ཡིག་བྱུག་འདྲིན་པ་དང་། ལྷ་ཁང་ལ་སྒོར་བ་བྱེད་པ་སྐབས་ཚས་
དད་ཆེ་བ། སེམས་ཀྱི་རང་རྒྱུད་མཆོག་ཏུ་བཟང་བ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པ་ཡུལ་མི་རྒྱུས་ལ་བྲགས་པ་
དང་། མ་ཡུམ་གྱི་གདུང་རྒྱལ་ཤིང་ཡིན་ལ། ཡབ་ཀྱི་ཡོངས་སྲུ་བྲགས་པའི་ཡོད་ཀྱི་གནའ་ཡོད་ཀྱི་
གདུང་རྒྱལ་མལ་གྱི་བརྒྱད་པ་ཡིན། མལ་གྱི་མི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲིད་ཏུ་ཇམ་ནས་ཚས་སྒོར་བྲགས་ཏེ་
རབ་ཏུ་བྱུང་བའང་མང་དག་ཅིག་བྱོན་པར་བཤད་ཅིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སྲུ་བཟུངས་པའི་རྒྱས་སྲུ་
མལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་ཏུ་གཏོགས་པ་མི་བྱངས་སྟོང་ལྷག་ཡོངས་པར་ཡོད་སྟེང་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སྲུ་བཟུངས་པའི་རྗེས་སུ་མི་རིང་བར། འབྲུངས་ཡུལ་དང་ཐག་མི་རིང་བའི་
སར་ཆགས་པའི་བྱ་ཁྲུང་དགོན་པ་ནས་ལྷ་པོ་ཞིག་ཆེད་ཏུ་ཁྲིམ་ཏུ་འབྱོར་ཏེ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་
ལ་གསོལ་རས་དང་། ཁྲིའུ་ཆར་བྱ་དེར་འབུལ་རྒྱུར་བཟུང་བའི་ཡུལ་བཟུངས་པའི་རིལ་བྱ་དང་
བསྐྱར་མཟུང་བཅས་གནང་། ལྷ་པོ་དེ་ནི་བྱ་ཁྲུང་དགོན་པའི་དགོན་བདག་ཚས་རྗེ་དོན་གྲུབ་
འིན་ཆེན་གྱི་ཉེ་གནས་ཤིག་ཡིན་ལ། གསོལ་རས་དེ་དག་གི་མཉམ་ཏུ། ཚས་རྗེ་དོན་གྲུབ་འིན་
ཆེན་གྱིས་ཉེན་འབྲེལ་བཞིག་པར་དགོངས་ཏེ། གསང་ཁྲགས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་གཙོ་
བྲས་རྗེ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཞལ་བར་བྱིན་རྒྱུའུ་ཚན་ཞིག་དང་། ད་ཏུར་བྱ་ཆར་འདི་ལ་གཅེས་
ཐུས་དང་རྒྱོང་བྲགས་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་སྒྲོལ་གྱི་ཡི་གེ་བཅས་བརྒྱུད་གནང་བ་
འབྱོར།²¹ ཚས་རྗེས་རང་གི་ཉེ་གནས་བཟུང་བ་དང་དེའི་བརྒྱུད་ནས་གསོལ་རས་གནང་བའི་
གནས་ཚུལ་དེས། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོར། ཁོར་གཉིས་འཛིག་ཉེན་འདིར་གྱིས་པ་བྱུང་
པར་ཚན་ཞིག་སྒྲིམ་པའི་བརྒྱུད་ལས་ཏུ་ལྷུང་ཡོད་དམ་སྟེང་ཡོད་པ་དེ། ད་ཆ་དེ་བཞེན་པ་ཡིན་
ཟིན་པའི་དན་ཉལ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་ཡོད།

རྒྱུ་མཚན་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སྲུ་མ་བཟུངས་པའི་ཐུ་ཡོ་སྟེ། མེ་ལྷེལ་གྱི་ལོ་མཁུག་ཏུ་ཡབ་སྲུ་

19 «རྒྱས་བར་དད་པའི་འཇུག་རྒྱུས།» གྲག ༡༩

20 རྒྱས་བར་གྱི་ཡིག་ཆ་མང་ཆེ་བས་རྗེའི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་རྒྱས་བྲག་ཅེས་དང་། ལས་ཆེན་ཀུན་དག་འཁྱུལ་མཚན་གྱིས་
«བཀའ་གདམས་ཚས་འབྱུང་»དུ། (གྲག ༥༤) རྒྱས་ཐུངས་བྲག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཞིག་གཏོར་བྲམས། ཚས་རྗེ་ཆེད་བར་
རྒྱལ། ཀུན་དག་འཁྱེད་ཡོ་སྟེ་རྗེ་འུ་པ་ལ། རྒྱ་བཟུན་བཅས་མཚན་ཐུ་བཀོད་གནང་། འདིར་ཉེ་ཆ་ཏུར་གྱི་«བདེ་ལེགས་ཀུན་
གྱི་འབྱུང་གནས་»ལ། (གྲག ༡༤) «རྗེས། ཡུམ་དང་མ་ཅེ་གཉིས་ལ། རང་གི་གདུང་མཚལ་གྱིས་བྲག་ཁྲིས་མཚན་པའི་རྗེའི་སྲུ་
བཟུན་པའི་དང་།» ཞེས་བྱུང་བའི་བྲགས་རང་བྲགས་སུ་བྱས།

21 «རྒྱས་བར་བྱུང་འདྲེབས་ལེགས་བཤད་ཀུན་འབྱུང་» གྲག ༡༡

འབྲུམ་དགེ་ལ་རྣམས་མཆན་ཆེ་བའི་མི་ལས་ཞིག་ལྟར་ཡང་། རྟོན་ནང་དུ་རྒྱུ་བཅུན་འཇམ་པའི་
 དབྱུངས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ནག་ཤིང་མེ་ཆེ་ལྷན་འོངས་ཐེང་བའི་བཅུན་པ་མེ་ཉིག་གི་ཤེང་བ་དུ་མ་
 གྲུལ་བའི་ཆོས་ཤིན་ཏུ་ཤིང་བཞུགས་ཤིང་། བཅུན་པ་དེས་ཆོས་ཀྱི་པ་ཉི་ཞིག་ལག་དུ་ཁྲིའི་ཉི་
 “ང་ལ་གནས་ཤིག་གཡོང་རྒྱུ་ལས་” ཞེས་བརྒྱུད་རྒྱུ་། ཁང་ཐོག་ན་མཆོད་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་
 ནང་དུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲུང་བ་ལྟར་དུ་ ཡབ་ལྷ་འབྲུམ་དགེ་ལ་རྣམས་ཀྱི་ནང་འཇམ་དཔལ་མཆན་བརྒྱུད་ཞལ་
 འདོན་དུ་མཆོད་ཀྱི་ཡོད་ཅོང་། ཁོ་པའི་བསམ་སྒྲོལ་རང་ཉིད་འཇམ་པའི་དབྱུངས་ཀྱིས་ཕྱིན་
 བྱིས་བརྒྱབས་སོ་སྟེ་དེ་ནས་སྒྲུང་བ་འགྲེལ་གསུང་ཀྱི་རྒྱུ་སྤྱི་ ལྷན་ཤིང་བཟུང་མ་ཆོས་ཀྱི་མན་ལ་
 ལས་དུ་འོང་། ལྷ་མེར་པོ་མོ་མང་པོ་མཆོད་རྒྱས་ཀྱིས་མཆན་སྤྲོད་དང་། རེ་པོ་ཆེ་ལ་སྤྲོད་པ་
 རོལ་མའི་ཕྱེ་བྲག་རྣམས་པ་ལག་དུ་བཟུང་སྟེ། ལྷན་རས་གཟིགས་ཀྱི་པ་ལ་ལྷ་པ་ཕྱེད་
 ཟེང་ཞིང་། ལྷན་ཀྱི་ཐད་དུ་གསེར་སྒྱུ་རི་ཙམ་ཞིག་ལ་ལྷ་པ་ཕྱེད་དུ་ལྷ་པ་ལྷོས་བརྒྱུད་པ་
 རིམ་བྱིས་མང་བཅས་ཉི་རང་ལ་ཐིམ་པ་དང་། ལྷོར་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལ་བརྒྱུད་པ་ཕྱེད་
 བཞིན་བཟུང་གིས་པའི་ཆེགས་བཅད་བརྒྱུད་དེ་མཆོད་པ་ཕྱེད་པ་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་པ་ལྷོས་བརྒྱུད་
 པར་ཅན་ལྟར་ཡོད་དོ།²²

རྒྱུ་མེར་པོ་ལྷ་པ་ལྷན་གཉིས་ནས་ཆོས་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་པའི་སྒྲུབས་སྤྱི་ ཁོང་
 ལ། “ང་ཆོད་ཁྱེད་དེ་ལྷན་པ་ཐག་དུ་ཉི་གནས་བཅུང་སྟེ་གསོལ་རས་རྣམས་བརྒྱུད་གནང་བའི་
 ལྷ་མཆན་གང་ལགས་” ཞེས་བཀའ་འདྲི་བྱས་པར། ཆོས་རྒྱུས་ལན་དུ། “ངས་རྒྱུ་ཆེ་འདིགས་
 ཕྱེད་ཡི་དམ་ཀྱི་གཙོ་བོར་བརྟེན་ཉི་དེའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་རྣམས་ཀྱི་རོལ་པོར་བརྒྱུད་བཞིན་ལ། ལྷ་པ་
 གཉིས་མི་ལས་དུ་རྒྱུ་ཆེ་འདིགས་ཕྱེད་ཀྱི་ཞལ་མཇམ་པའི་གསོལ་བ་འདྲེབས་པར་མིས་ལྟར་དུ་
 ཉི་དམ་ཡི་དམ་ཀྱིས་ཞལ་ཁྱེད་འདི་འབྲུངས་པའི་ཕྱོགས་སྤྱི་བཅུན་ཉི་སང་པོ་དང་ཙམ་ཀྱི་དུས་
 ལྷ་པ་ལྷང་པ་འདིའི་མདའ་ལྷ་ཡོང་རྒྱུ་། ཉི་བར་དུ་བདེ་བར་ཀྱིས་ཤིག་”²³ ཅེས་ཐོས་རྒྱལ་ཡབ་
 ལྷ་པ་གཉིས་ལ་གསུངས་པ་དོ།

ཡིག་ཆ་ཁག་ཅིག་དུ་ལྟར་བ་ལྟར་ན། ཡབ་ཀྱིས་རྒྱུ་མེར་ལྷན་པ་དུས་ཀྱི་གཞུགས་འོག་
 དུ་སྤྲོད་ཤིང་། ས་དེར་རིང་པོ་མ་འགོར་བར་ཙན་དན་དགའ་པོ་ཞིག་སྤྲོད་པ་དང་། ཡང་བཤད་
 རྒྱལ་གཞན་ཞིག་ལྟར་ན། འབྲུངས་དུས་ཀྱི་རྒྱུ་མེར་བཅད་པའི་ཁྲག་ས་ལ་སྤྱུང་བ་ལས་ཙན་དན་

22 ལྷ་པ་ལྷན་གཉིས་ཀྱི་«རྣམ་པར་བྱུང་འདོབས་»ནང་། (ཤོག ༩༧-༩༩) ཡབ་ལྷ་པ་གཉིས་ལ་མན་ལ་ལས་པོ་མཆོད་ཙན་ཅི་ལྟར་
 ལྷ་པ་རྣམས་ཆ་ཆོད་ཞིང་གསལ་བའང་འདོད་དོ།

23 ཤོད་མཆོངས། ཤོག ༩༩

ཕྱི་ལྷན་པོ་དེ་སྒྲུལ་པར་བཤད་དོ།²⁴ གང་ལྟར་ཡང་ལྷན་ཤིང་འདི་ནི་ཆོག་པ་ཤིང་ཆེན་མོ་ཞེས་
 བཤམས་པའི་དད་མཚན་གྱི་ཡུལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་ལྷན་ཅིང་། འོ་མའི་སྤྱིང་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཆུན་དང་
 བོད་ཡིག་གི་རྩམ་པ་ཅན་གྱི་གཞུགས་ཤིས་ཡོད་པར་བཤམས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༠ ཡི་ཡས་མས་ཞིག་
 ཏུ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་ཡུམ་གྱིས་རང་གི་བྱ་བྱ་ཏུ་འཕགས་པ་དེ་སྒྲུལ་པའི་རྗེས་བྲན་ཏུ། རྗེ་སྐུ་མ་
 འབྲུངས་སའི་གནས་དེར་ལྷ་ཁང་རྒྱུ་ཏུ་ཞིག་དང་མཚན་རྟེན་ཞིག་བཞེངས། ད་ལྟའི་ཏུས་སུ་
 ནི་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་འབྲུངས་སའི་གནས་དེར་སྐྱེ་འབྱུང་དགོན་པ་མཇུག་ཏུ་ཡོད་ལ། སྐྱེ་འབྱུང་ཞེས་
 པའི་མཚན་དེ་ནི་དེར་སྒྲུལ་པའི་ཅན་དན་གྱི་ཤིང་དེའི་འོ་མའི་སྤྱིང་གི་གཞུགས་ཤིས་ཁྱད་པར་
 ཅན་དེ་དག་ལ་ལྷོས་ནས་བོགས་པ་ཞིག་རེད།

ད་ལྟའི་སྐྱེ་འབྱུང་དགོན་པ་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་རྗེ་སྐུ་མའི་འབྲུངས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་
 དེར། སྐྱོམ་པ་ཤིན་ཆེན་པོ་ཆོན་འབྲུས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དགོན་པ་ལྷན་ཞེས་པའི་དཔེ་དགོན་
 རྒྱུ་ཏུ་ཞིག་ཡུག་པ་ཉལ་པ་དེ་ལ་རྒྱ་སྒྲིབ་བྱས་ཏེ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༢ ལོར།
 རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ལྷོང་གཙུག་པ་བསྐྱོད་ནས་སྐྱེ་མཚོ་ཁྱི་ཤོར་རྒྱལ་མའི་ཏེ་འབྲུམ་ཏུ་སྐྱེ་པའི་
 རྒྱལ་པོ་ཡལ་བཅན་ལྷན་དང་མཇུག་ཏུ་ཡེམས་པའི་ཡམ་བར་ན་དགོན་པ་ལྷན་ཏུ་ཞབས་
 སོར་འཁོད་དེ། སྐྱོམ་པ་ཤིན་ཆེན་པོ་ཆོན་འབྲུས་རྒྱལ་མཚན་ལ་གནས་དེར་དགོན་པ་ཆེ་ཙམ་
 ཞིག་བཞེངས་བྱུང་ན། དད་ལྷན་ཤིན་ཏུ་མང་པོར་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་གང་ཏུ་འབྲུངས་པའི་
 གནས་ལ་མཚན་ཅིང་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་སྐལ་བ་འཕྱོང་ལེས་པར་བརྟེན། དགོན་པ་ཆེ་
 ཙམ་ཞིག་བཞེངས་སྐྱུང་འབྲུམ་མ་གནང་བ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་དགོན་པ་གསར་བཞེངས་
 དེ་ཡིགས་པར་བྱུང་ཅིང་། དེ་ནས་ཡར་ཅིས་པའི་འོ་མ་ཆེ་གྲོང་བརྒྱུད་བརྒྱུད་ཤོར་ཏུ། ལྷན་
 པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་ཏུ་ལངས་རྒྱུ་པའི་གནས་མཚོག་རྗེ་རྗེ་ཤོར་ཏུ། ཆོས་རྒྱལ་ལྷན་
 མེད་གྱིས་བྱུང་བ་ལྷན་ཤིན་ཆེན་མའི་མཐར་ལྷགས་ཤིང་སྤྱ་བ་བརྒྱུར་བ་ཐེ་བཞེན་ཏུ། ཤིན་
 ཆེན་པོ་ཆོན་འབྲུས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་འབྱུང་བྲུམ་པ་སྤྱིར་གཞིགས་ཤིང་ཆེན་མའི་
 མཐར་ཡང་སྤྱ་བ་བརྒྱུར་བར་མཛད།

དེར་ལང་ལྷན་ཤིན་ཁྱད་པར་ཅན་འདི་མཇུག་ཏུ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤུ་ཁེ་བོ་ཡིག་གི་
 ཆོས་ལྷོས་མཐན་ཏུ་ཁ་དང་ག་ལེར་ (Huc and Gabet) ཟེར་བ་གཉིས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ཡི་ནང་སྐྱེ་
 འབྱུང་དགོན་པར་སྒྲེབས་ཏེ་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་ཤིང་དེ་དངོས་སུ་མཇུག་པའི་སྐོར་ཡིག་ར་བཀོད་
 པ་ད་ལྟའང་དེ་བ་ནང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། དེ་ཡང་ཁོང་གཉིས་ནས་སྐྱེ་འབྱུང་ཏུ་མ་འབྱོར་གོང་ནས་

24 གཙུང་ཆུལ་དང་པོ་དེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དུན་པའི་«སྐྱེ་འབྱུང་གྱི་དུན་པ་ཆག» གྲག ༡༤ པར་ བད་བྱུང་ཞིང་། གཉིས་པ་ནི་ཆ་
 ཅན་རྒྱུ་བཟང་ཆུལ་ཁྱིམ་གྱི་«བདེ་ཡིགས་ཀྱན་གྱི་འབྲུང་གནས།» གྲག ༩༩ བད་བྱུང་།

ཤིང་ཁྱད་པར་ཅན་འདིའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས་ཐྱོང་ཡོད་ཡོད། གཏམ་དེ་བོད་པ་སྲུ་སྲོའི་ཆོས་
ལ་འཁྱུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཆོག་གིས་བཙོས་པའི་སྒྱུར་ཞིག་ཡིན་ཤིང་ཁྱེད་ཀྱི་བཟུང་ཡོད་པས།
མཐར་དངོས་སུ་ཅན་དན་གྱི་ཆོང་པོ་དེའི་མདུན་ཏུ་འབྱོར་དུས། དངོས་འབྲེལ་ཅི་ཡང་བརྒྱན་མི་
ཤེས་པའི་ངང་ཚུལ་ཏུ་ཐུང་པ་ཐུང་དེ་ ཡེ་ཤུ་ཆོས་སྒྲེལ་མཐན་གཉིས་ལས་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཐུ་བ་དེས་
ཁོང་ཆོའི་སྒྱུར་ཆོང་རྒྱུ་ལྟར་ཐུང་པ་བརྒྱན་པ་ན། འདི་ལྟར།

དངོས་འབྲེལ་ཡོ་མ་རྩེ་རྩེའི་སྒྲོང་ཏུ་ལོགས་པར་ཐུང་པའི་བོད་ཡིག་གི་གཞུགས་
ཡོད་པ་དངོས་སུ་མཐོང་བས། རིང་ཅག་ཅི་ཡང་བརྒྱན་མི་ཤེས་པར་ཡོ་མ་ཆེན་ཏེ་
ཤིན་ཏུ་ནས་ཏ་ལས་ཐུང་དེ་ “” དང་ཐོག་དེ་ཆོའི་བསམ་པར། འདི་ལོ་ཆེར་ཟུ་
པ་ཆོས་གཡོ་རྒྱན་ཐུས་པ་ཞིག་ཡིན་གྱི་རྩམ་པའི་དོགས་པ་ཐུང་ཡང་། རིང་
གཉིས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་བཟྱག་དཔྱད་ཐུང་དུས་གཡོ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་མོ་ཙམ་ཡང་

རྒྱུ་ཐུང་པ་མ་ཐུང་དེ་²⁵

ཞེས་ཀྱིས་ཡོད་དེ།

སྒྲུང་ཡང་དཔུས་ཀྱི་དོན་ལ་ཞུགས་ཏེ་བཤད་ན། ཆོས་རྒྱུ་ཐོན་ཐུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཀྱིས་
པ་ཆོང་ཁ་པའི་ཁྱིམ་ཏུ་ཡང་ནས་ཡང་ཏུ་ཕེབས་ཤིང་། རིམ་པས་ཁྱེད་དེར་དཔེ་ཆ་སྒྲོབ་སྟོན་
གནང་བའི་འགོ་ཡང་བརྒྱགས་དེ། ཁྱེད་དེ་ལོགས་མ་ཙམ་ཡོན་ཏུས་འཇམ་པའི་དཔྱད་ས་དང་སྟ་
མོ་དཔྱད་ས་ཅན་མ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ས་ཐགས་འདོན་ཤེས་ཤིང་། སྟ་དེ་གཉིས་ནི་བོད་བརྒྱན་ནང་
བརྟན་ནང་། ཤེས་རབ་དང་སྒྲོ་བློས་དང་སྟན་རག་བཅས་ཀྱི་ཐོག་དཔྱད་ས་བསལ་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་ལྟག་པའི་སྟར་རིམ་འཛིན་ཐུང་གྱི་ཡོད་རྩེད་དེ། ཁྱེད་དེ་ལོགས་མ་ཙམ་རྒྱུ་ ཡང་གྱིས་
ཆོས་རྒྱུ་ཐོན་ཐུབ་རིན་ཆེན་ཁྱིམ་ཏུ་གདན་ཐངས་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། ཆོས་རྒྱུ་ཏ་དང་ལྷག་
དང་གཡག་ལ་སོགས་པའི་ཟང་ཟིང་གི་གནང་སྒྱིན་མང་དག་ཅིག་བརྟམས་པ་ཡང་ཡུམ་གཉིས་
ལ་གནང་སྟེ། “ཁྱོད་གཉིས་ཀྱི་བྱ་འདི་ར་ལ་ཕུལ་ཞིག་”²⁶ ཅེས་བཀའ་གནང་བར། ཡང་ཡུམ་
གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་དགའ་སྒོ་དང་བཅས་ཁྱེད་དེ་ཆོས་རྒྱུ་ལ་འབྲེལ་བྱའི་ཁས་ལེན་ཞུས་

དེ་ལྟར་ཡང་གྱིས་བྱ་ཐང་ཏུ་དེ་ཆོས་རྒྱུ་ཐོན་ཐུབ་རིན་ཆེན་ལ་ཕུལ་ནས་རིང་པོར་མ་སོང་
བར། ཀམ་བཀའ་བརྒྱན་གྱི་བརྟན་པའི་བདག་ཡོ། ཀམ་པ་སྐྱུ་ཕྱེད་བཞེ་པ་རྩོལ་པའི་རྩ་རྩ་
ནག་ཡོན་གོང་མ་རྩོང་མོ་གན་ཐེ་སྒྲུང་གིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་ཐངས་ཏེ་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་ཏུ་

25 ལུག། «ནང་གི་ཕྱི་མཉམ་དང་བོད་དང་རྒྱ་ནག་གི་ཕྱི་ལ་ཏུ་འབྱུང་བརྒྱུད།» (*Travels in Tartary, Thibet, and China, During the Years 1844-5-6* by Evariste Regis Huc; translated by W. Hazlitt)

26 «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འཁྱུག་རྩོགས།» ཞེན་ ༥

ཡུལ་འདིར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ལ། ལོ་དེ་ནི་ས་པག་ཉེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ཡིན།²⁷ ཀྲམ་པ་རོལ་
པའི་རྒྱུ་ཆེས་ཁྲིའུ་ཙོང་ཁ་པར་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་དགོ་བཅྱེན་གྱི་ཐོས་པ་རྒྱལ་ལ། དབུ་རྒྱའི་
གཙུག་ཤུང་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་མཆོན་ལ་ཀྱན་དགའ་རྒྱུང་པོ་ཞེས་བཏགས་གནང་། དེ་ནས་ཁྲིའུ་འདི་
པོར་དབུས་ལ་སློབ་གཉེར་གྱི་ཆེད་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་གནང་བར་མ་ཟད། དབུས་
གཙོང་དུ་བྱོན་ན་མངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་འཕྲིན་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱང་བརྒྱན་ཡང་མཛད།

རྒྱུ་ཙོང་ཁ་པ་དབྱང་ལོ་བཟུང་ཡས་མས་སུ་བྱ་ཁྱུང་དགོན་པར་ཆོས་རྒྱུ་རྟོན་བྱུང་འི་ན་ཆེན་
གྱི་བྱང་དུ་གནས་སྤོང་པར་སྤྱང་ལ། ཆོས་རྒྱུ་ཙོང་དུ་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིག་དང་དཔེ་ཆ་རྒྱུ་འཛིན་
བཅས་མཛད་དེ་བཟུགས། ཆོས་རྒྱུ་རྟོན་བྱུང་འི་ན་ཆེན་ནི། ཡུལ་འདི་བཀོད་དུ་འབྱུངས་པའི་མདོ་
སྤྱང་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། དབུས་སུ་ཕེབས་ནས་བཀའ་གདམས་པའི་གདན་ས་རྒྱུ་ཁག་གྱུང་དགོ་
པའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་མང་པོའི་བྱང་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་སྱུང་མཁན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་
ནི་རྒྱུང་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་དུ་གཞོལ་བའི་དབང་གིས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཁྱུང་པར་ཅན་
རྒྱུང་ལ་འབྱུངས་ཡོད་པར་ཐུགས་ཤིང་། དབུས་ནས་ཕྱིར་མདོ་སྤྱང་དུ་ཕེབས་ཏེ་བྱ་ཁྱུང་དང་གྱ་
སྤྱང་དགོན་པ་གཉིས་བྱུག་བཏགས། གྱ་སྤྱང་དུ་རང་གི་སློབ་མ་སྤྱུ་བཟང་པོ་མཁན་པོར་བསྐོས་
ཏེ། བྱ་ཁྱུང་དུ་རྒྱུང་པ་ཆེ་གཅིག་དུ་མཛད་དེ་བཟུགས་ཤིང་། རྒྱུ་པའི་རྒྱས་རྒྱུ་པ་བྱུང་བའི་
ཞལ་གཟིགས་ཐོབ་པའི་བྱུང་པའི་དབང་པོར་ཡང་ཐུགས།²⁸ དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྒྱུ་རྟོན་བྱུང་འི་ན་
ཆེན་ཞེས་པ། དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་རྒྱལ་འབྱོར་པ་བྱུང་པ་བརྟེན་པ་དེས། ཁྲིའུ་ཙོང་ཁ་པ་དེ་
ཉིད་བུམས་བཅས་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱུང་བའི་བྱུགས་འགན་གཙོང་བཞེས་གནང་།

བྱ་ཁྱུང་དགོན་པ་ནི། ཀྲམ་པ་སྐུ་ཕྱེད་གཉིས་པ་ཀྲམ་པ་གྱིས་(༡༩༠༩-༡༩)ལྷོ་ལོའི་དུས་དབུས་
བརྒྱ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་བཏགས་པའི་དགོན་ཆེན་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གི་ཕྱུལ་དུ། ཆོས་རྒྱུ་རྟོན་བྱུང་
འི་ན་ཆེན་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོར་བྱུག་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་མདོ་སྤྱང་གྱི་བྱང་གི་དགོན་
ཆེན་བཞེད་ནང་གི་གཅིག་ཡིན། དགོན་པ་དེ་དེ་མཛོན་པོ་ཞིག་གི་རིས་སུ་ཆགས་ཤིང་། འདི་
སྤྱང་ཐོག་ནས་བརྒྱས་ན་དེ་དེའི་འདབས་ཀྱི་ཕྱང་གཞོང་ཡངས་པོའི་ནང་དུ་སྤྱ་ཆུ་དལ་གྱིས་

27 ཀྲམ་པ་རོལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་མཛའ་བའི་ལོ་དེ་ ༡༩༥༠ ཡིན་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཆོས་འབྱུང་ཁག་གི་ནང་ཀྲམ་པའི་རྒྱས་ཐང་བྱུང་བ་ལས་གསལ་ལ།
རྒྱུ་ཙོང་ཁ་པ་གྱིས་པོ་ལུ་གཉིས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཕེབས་པའི་མང་ལས་ཡིན་པ་ཉི་མོ་«རྒྱ་རྟོན་ཆོས་འབྱུང་»ད། (ཤོག ༡༠༩) ལོན། དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་
ཐང་པའི་«ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་རྒྱུང་»ད། (སྤྱང་ཆ། ཤོག ༧༤) ཉིང་གྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་མཛའ་བའི་ལས་བར་ཡིན་པར་མ་གསུངས་ཤིང་། དེ་
བཞེན་དུ་ཀམ་ཆང་ལྷ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱས་ཐང་»དུ་ནི། (ཤོག ༤༤) ཀྲམ་པ་ལོང་དུ་ལོག་པའི་ཡང་ལས་ལྷག་ལོ་ ༡༩༤༩ ལྷ་བྱང་ཡིན་པར་ཐོན་པ་
ཞིག་ཉིས་རྒྱུ་ཙོང་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོར་ཐང་ལོང་«རྒྱ་རྟོན་ཆོས་འབྱུང་» (མཁས་པའི་དགའ་རྒྱུང་) «ཀམ་ཆང་ལྷ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱས་ཐང་»གསུམ་
ལས། དང་པོ་ཉི་མ་ཡིན་པ་མ་ཟད། དེར་བྱུང་བ་«རྒྱས་ཐང་དང་པོའི་འབྱུག་རྟོགས་»དང་ཡང་མཐུན་པས་འབྱུག་དེ་ཆོད་ཡན་དུ་བྱུང་གོས།

28 ཆོས་རྒྱུ་རྟོན་བྱུང་འི་ན་ཆེན་གྱི་རྒྱས་ཐང་མདོར་བརྒྱས་སྤྱོད་ཞིག་མཁས་བྱུང་འི་ན་ལོ་ཆེད་«རྒྱས་ཐང་དང་པོའི་འབྱུག་
རྟོགས་» ཤོག ༤-༥ བར་ཐོན།

རྒྱལ་པ་མཐོང་ཞིང་། རྩ་ཆ་རྒྱ་བ་དེའི་གཞུགས་བཞུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྟ་ལ་མཐོང་ན་སྤྱོད་པ་འོ་ལོ་
 ཞིག་ཐུང་གཞོང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་དལ་བྱས་འཁྱོ་བ་ལྟ་བུའི་སྟངས་ལ་འཆར་རྒྱ་ཡོད་པ་དཀོན་
 པ་དེ་ཞི་འདྲིའི་སྟངས་ཐོག་དུ་ཕྱིར་སྟེང་ཐོང་ཐོང་ལྟ་བུའི་སྟངས་ལ་ཞུགས་པ་དེར་ཆགས་ཡོད་
 ཅིང་། དཀོན་པའི་ཆ་གསུམ་གཅིག་འདྲིའི་སྤྱོད་ཀྱི་འདྲིའི་ཐུག་རྣམས་སྤྱོད་ཀྱིས་མཐོང་ནས་མཐོང་པ་ལྟ་
 བྱས་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཀྱིས་མཐོང་རྒྱུ་ཕྱིན་དུ་ཡངས་པའི་འདྲིའི་དཔེ་བཞུགས་དེར་། ཁྱེད་ཆོང་
 ཁ་པས་དཀོན་པ་ཞིའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་འཁྱོ་བ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་འདྲིའི་འདྲིའི་འདྲིའི་འདྲིའི་འདྲིའི་འདྲིའི་
 དཀོན་པས་ཆོས་ཆེའི་བྱང་དུ་བཞུགས་པ་དེའི་འདྲིའི་ཆོས་ཆེའི་བྱང་ནས་གསུང་ཐུགས་རྩི་ཆེ་ཞིག་
 པའི་དབང་ཡང་ཁག་གཅིག་ཐོང་པ་དང་། ཆོས་ཆེ་དོན་ཐུབ་པའི་ཆེན་དང་ལྟ་བུའི་མཆོས་
 བསྟེན་ཡང་འགའ་ཙམ་བཞུགས་གནང་། ཆོས་ཆེས་ཁྱེད་ཆོང་ཁ་པ་དེ་དང་གི་མིག་འབྲས་
 ལྟར་གཅིས་པར་བསྟར་པ་ལ། ལན་ཞིག་ཁྱེད་ཆོང་ནད་བྱུག་པོས་བཏབ་ནས་ཡོད་པར་ཆོས་ཆེ་
 བར་ཉིད་ནས་ནད་གཞིག་ཀྱང་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པ་སྟེང་ཆད་མེད་པ་གནང་བར་ཐུགས་།

ཁྱེད་ཆོང་པར་དུ་མ་བྱུང་བའི་ཐུག་པོ་ལྟ་བུར་། ཆོས་ཆེས་གསུང་ཐུགས་རྩི་ཆེ་ཞིག་པའི་
 ཆོས་སྟོང་དབང་གིས་སྟེན་པར་མཐོང་དེ། གསུང་མཆོན་དུ་དོན་ཡོད་རྩི་ཆེ་ཞེས་ཀྱང་བཏགས་།
 གསུང་ཐུགས་རྩི་ཆེ་ཞིག་པ་ནི། འཕགས་པའི་ནས་བྱུང་ཞིང་ཐོང་དུ་དང་རྒྱས་ཕྱིན་དུ་ཆེན་པོ་
 བྱུང་བའི་ཐུག་པ་ཆེན་པོའི་འཕྲུག་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐོང་པར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལུགས་དེའི་ཉམས་
 ལེན་གྱི་ཆ་གསུམ་གཅིག་ཞིག་གི་སྤྱོད་ཀྱིས་འཁྱོ་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཀྱིས་མཐོང་ནས་མཐོང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡི་དམ་གྱི་རྣམ་པ་
 དང་དག་པ་ལྟའི་རྒྱལ་བསྟེན་པ་དང་། ཡི་དམ་དེའི་གཞུངས་ཐུགས་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐོང་པ་
 དེ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཀྱིས་འཁྱོ་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐོང་པའི་ཉམས་ལེན་དེ་ལ་སྤྱོད་པ་བྱས་ཞེས་ཀྱང་མཐོང་
 ཅིང་། གང་བསྟུང་བར་བྱ་བ་ཞི་ཡི་དམ་གྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་པ་དེ་འདྲོ་། ཆོས་ཆེའི་བྱང་ནས་ཆེ་ཆོང་
 ཁ་པས་གཞོན་ཀྱིས་སྟངས་ཉིད་དུ། དཔལ་རྩི་ཆེ་ཞེས་ཞེས་ཐོང་དང་། འཁོར་ལོ་སྤྱོད་པ། གྱེ་རྩི་
 ཆེ་དང་། ལུག་ན་རྩི་ཆེ་ལ་ལོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བྱུགས་ཕྱིར་དབང་བསྟུང་བ་ཐོབ་པ་ལ།
 དབྱང་ལོ་བཏུན་ཡས་མས་ནས་མནལ་ལམ་དུ་བྱུག་ན་རྩི་ཆེ་དང་ལ་ཉི་ག་ཡིན་ཟེར་བའི་རྒྱ་གར་
 གྱི་དག་སྟོང་གཅིག་བཅས་གཉིས་ཡང་ཡང་མིས་པ་བྱུང་། ཕྱིས་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་དེ་དག་ལ་རྣམས་ཐོང་
 ཐུང་བ་རྣམས་ཀྱིས། ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་ཉིད་ལྟོ་བྱུག་བྱུང་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་བརྒྱུད་ནས་ཡི་
 དམ་ལུག་ན་རྩི་ཆེ་དང་འབྲེལ་བ་དཔེ་གསུང་བསལ་ཞིག་འོང་བའི་སྟོན་བརྒྱུད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆེ་
 ཆོང་ཁ་པས་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐོང་ཆེན་པོ་ཆེ་དཔལ་ལྡན་ལ་ཉི་ག་ནས་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་
 གདམས་པའི་བསྟུན་པ་ལ་དཔེ་གསུང་བསལ་མཐོང་ཆེས་ཕྱིན་དུ་ཆེན་པོ་འཁོར་བ་ལྟའི་ཐུག་པོ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

ཆེས་པ་བྱུང་ཡོད།

གང་ལྟར་ཡང་ཁྱེད་ཚུར་ཚོར་ཁ་པ་དབྱང་ལོ་བདུན་ཙམ་ལ། བྱ་ཐུང་དགོན་པར་ཆོས་རྒྱུ་
 རྟན་ཐུབ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་མཁན་པོ་མཇུག་དེ་དགོ་ཚུལ་གྱི་རྩོམ་པ་བཞེས་ཤིང་། དེ་དྲུས་རབ་བྱུང་
 གི་མཆན་ལ་སྟོ་བཟང་བྲགས་པ་ཞེས་གསལ་དུ་སྟོ་བཟང་བྲགས་པ་ཞེས་པའི་མཆན་དེ་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་
 པ་ཉིད་ནས་རབ་བྱུང་གི་རྩོམ་པ་བཞེས་པ་ནས་བཟུང་ཉེ་སྟེ་ཆེ་ཤིང་པོར་ལེན་ཐུང་གནང་བའི་
 མཆན་ཏུ་བྱས་དེ་ཡང་ཁྱེད་རྟེན་བྲགས་ན། རབ་བྱུང་གི་མཁན་པོས་སྟོ་མ་རབ་གི་མཆན་གྱི་ཆ་
 གས་ཇུ་མ་དེ་སྟོ་བ་མའི་མིར་གི་ཆ་གས་ཇུ་མ་རབ་གནང་བའི་སྟོལ་ཡོད་པས། རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པའི་རབ་
 བྱུང་གི་མཆན་ལ་ཡང་ཡོངས་བྲགས་ལྟར་ན། རྟན་ཐུབ་ཆེ་གོ་མོ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་ཡོད།
 དེ་ལྟ་ནའང་མཆན་ལ་སྟོ་བཟང་བྲགས་པ་ཞེས་གནང་བའི་གནད་ནི། རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་རྟན་ཐུབ་
 ཅིན་ཆེན་རབ་ཉིད་དབྱུས་སུ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་གི་མཁན་པོ་མཆོམས་སྟོ་བཟང་
 བྲགས་པ་(1787-1788)དང་མཇུག་ཞིང་། མཆོམས་སྟོ་བཟང་བྲགས་པས་ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་
 ཅིན་ཆེན་ལ་མ་འོངས་པར་མདོ་སྟོན་དུ་རབ་ཉིད་ལ་སྟོབ་མ་བྱུང་བར་བ་ཞིག་འབྱུང་བའི་ལུང་
 བཟུག་ཏེ། དེ་དྲུས་སྟོབ་མ་དེ་ལ་མིང་སྟོ་བཟང་བྲགས་པ་ཞེས་པ་འདི་སྟེ་ལྟོ་བ་དགོས་པའི་བསྟོབ་
 བྱ་གནང་ཡོད་པར་བརྟེན། ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་ལུང་བཟུག་དེ་གཞིར་བཟུང་
 བྱིས་པ་ཚོར་ཁ་པ་ལ་རབ་བྱུང་གི་མཆན་དུ་སྟོ་བཟང་བྲགས་པ་ཞེས་བཀྲགས་པར་གནང་།

རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་རབ་ཉིད་ཚུར་བྱིས་པའི་སྐབས་ནས་ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་པཆི་
 མཐོང་དང་བྲམས་བཆེ། ཡ་བཤས་ཀྱི་བསྟོབ་བྱ་ལ་མ་རྟོན་མོགས་ཀྱི་བཟུག་གིས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་
 པར་བསྟརས་པར་བརྟེན། རབ་ལོས་ནས་ཀྱང་ཆུ་བའི་སྟོ་མ་དང་ལོ་དེར་བཆི་བཀྱང་དང་དང་
 བྲས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཇུག་ལ། བྱིས་སྟུན་བཟུག་པའི་སྐབས་སུ་འང་ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་
 གྱི་མཆན་རབ་གནས་བརྒྱུད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་དབང་མེད་པར་དང་པའི་བལ་མོ་སྟོར་ཞིང་ལྟན་
 ནས་མཆི་མ་ལྟར་བ་མོགས་ཐུང་བ་དང་། ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་སྟོ་མའི་དྲུས་མཆོད་ཉག་
 ཏུ་མ་ཆད་པར་མཇུག་པ་མོགས་གནང་།²⁹

དེ་ལྟར་ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་རབ་གིས་གང་མཆོན་པའི་ཡོན་ཏན། དཔེར་ན་
 གཞུང་ཆེན་མའི་དོན་བསྟོབ་པ་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད་ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་ལེན་དང་བཅས་པ། ཚོར་ཁ་
 པ་གཞིན་ཏུ་དེར་ཅི་བྱུང་གིས་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་དེ་
 རོལ་པའི་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་གྱིས་དེ་རབ་གི་བྱན་མིན་གྱི་སྐལ་པ་དེ་སྟོན་པའི་ལུང་ཡོད་དབྱུས་སུ་གཏོང་།

29 རྟན་ཐུབ་ལེན་འཇུག་དཔལ་བྱ་མཆོ། «རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ཅིན་ཆེན་ལེན་འཇུག་ལུང་སྟེ།» བོག 96

དགོས་པ་དེ་བཞག་སྒྲིབ་གནང་བ་དེ་མ་བཟུང་བར་རྒྱུན་ཏུ་བྱུགས་ལ་ཉར་ཡོད་ཤོད་ གང་ལྟར་ཡང་
རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དབྱང་ལོ་བཅུ་བྱུག་ཏུ་ལོན་ཏུ་སྒྲིབ་ཆེན་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཆེན་པོ་ལྟེན་པའི་བསྐྱེད་པ་
པལ་ཆེ་བ་ཁོང་ཏུ་ཆུང་མེད་ཤོད་ རྒྱུ་ལྟེན་ཆུང་དེ་བྱུ་ལྟེན་ཆེན་པའི་ཆེན་པོ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ཏུ་
ཕེབས་མ་ཁད་ནས། རྒྱུ་ལྟེན་ཆེན་པོ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ཏུ་ལྟེན་པའི་ཆེན་པོ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ཏུ་
མཚར་བ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། གསུང་ཐུགས་རྒྱུ་ལྟེན་པའི་རྣམ་པ་འབྱུང་བྱུ་ཉམས་ལེན་ལ་
རང་བཞིན་གྱིས་མཉམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་གསུང་བ་པོ་བཞུན་ཡོད་ཤོད་ བྱུ་ལྟེན་ཏུ་བཞུགས་
པའི་བྱུ་ལྟེན་ཆོང་ཁ་པ་ནས་འཕགས་པའི་བྱུ་དཔལ་རྒྱ་ལྟེན་དང་། བྱུ་ལྟེན་ལ་ཕྱི་ལ། རྒྱ་ལྟེན་ལ་
(Jagaddala) བཅས་ཀྱི་གཙུག་ལག་སྒྲིབ་གནང་ཁང་ཆེན་མོ་དག་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱ་གཙུག་གཙོ་
བོ་རྣམས་རྒྱུ་ལྟེན་གནང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་ཏུ་ཆེན་པའི་ཆེན་པོ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་
གཙོ་བོ་གཉིས་ཏེ། བྱམས་ཆོས་ལྟེན་པའི་བྱམས་ནས་བཞུན་བཅོས་«མདོན་རྒྱུ་ལྟེན་»དང་
«མདོན་ལྟེན་ལྟེན་»གཉིས་པོ་རྒྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
ཅས་ཞིག་ཐོབ་པར་མ་ཟད། དེ་དག་གི་བཞུན་མཚམས་ལས་བཞུགས་པ་དང་། ཡིད་མ་ཆེ་
ཁག་གི་གཙུགས་ཐུགས་ཀྱི་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
རྒྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
ར་པ་ཅན་རྒྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་³⁰

གཞོན་ནུ་ཆོང་ཁ་པ་དབྱང་ལོ་བཅུ་བྱུག་ཏུ་ལོན་པ་ན། ཆོས་རྒྱུ་ལྟེན་པའི་ཆེན་པོ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
རང་གི་སྒྲིབ་མ་གཞོན་ནུ་དེ་དེ་མི་ཆེན་པའི་ཆེན་པོ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
དབྱས་སུ་ཕེབས་པའི་འབྲུལ་བཞུད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
རྒྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
དབྱས་སུ་ཡོད་ཤོད། དཔལ་རྒྱ་ལྟེན་ (Nalanda) དང་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
ནང་པའི་གཙུག་ལག་སྒྲིབ་གནང་ཁང་ཆེན་མོ་དག་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
མཚར་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་
ཀྱི་ཞིང་མ་ཞེས་བྱུགས་ཤིང་། དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་ཡོད་ཏུ་ནང་ཆོས་ཐོག་མར་དར་རྒྱས་
བྱུང་བའི་རྒྱ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་ལྟེན་པའི་བྱུ་

30 དག་དབང་ཆོས་ཐུགས་རྒྱ་ལྟེན་ «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གསུང་བ་བློ་གསུང་།»
ལྟེན་གཉིས་ལ། ཤིག་ ༡༩

མདྲོ་ཐུགས་ཀྱི་སྒྲོབ་གཉེར་བཟུང་བའི་བཞི་པ་ནས་སུ་ཡུར་ཡོད།

ཆོས་རྒྱུ་དོན་ཡུལ་རིན་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱང་། རྒྱ་ན་གཞིན་ཏུ་མ་གོང་ཏུ་སྒྲོབ་པ་བཞིན་དབུས་
ཀྱི་གདན་ས་ཁག་ཅིག་ཏུ་སྒྲོབ་གཉེར་གནང་སྟུང་བས། ཁོང་གིས་གཞིན་ཏུ་ཚོང་ཁ་པ་ལ་འདུས་
ཀྱི་གདན་ས་ཁག་ཏུ་སྒྲོབ་གཉེར་བ་བརྩམས་གཞིན་ཆུང་ཆེན་མིའི་སྒྲོབ་གཉེར་ལ་འཁྱུག་
པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་ཚུལ་སྟགས་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། མདྲོ་སྒྲུང་ཚོང་ཁའི་ཕུལ་ནས་དབུས་
སུ་བསྒྱུད་པའི་ལམ་ཐག་རིང་པོ་དང་། ལོ་མང་རིང་གི་སྒྲོབ་གཉེར་སྟོན་མེད་ཏུ་བྱ་དགོས་པ་
སྟགས་འབྱུང་འབྱུང་གི་སྐོར་སླེབ་བས། སྐབས་ཤིག་ལ་ཆོས་རྒྱུའི་ཞལ་ནས། “ངས་ཁྱོད་ལ་ཆོས་
ཤིག་ཐུན་འདོད་པས་ཅི་འདྲ་ཞིག་འདོད།” ཅེས་བཀའ་བྲི་གནང་། དེའི་ལན་ཏུ་གཞིན་ཏུ་ཚོང་
ཁ་པས། “ཁོ་པོར་སེམས་ལ་པན་པའི་ཞལ་ཏེ་ཞིག་གནང་འཆམ།” ཞེས་ལྟས་པར། ཆོས་རྒྱུ་
དོན་ཡུལ་རིན་ཆེན་ཐུགས་སྐྱུག་པར་མཐུ་བ་བྱུང་། ཆོས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེས་དང་ཐོག་གཞུང་འདི་
དང་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས། དེའི་རྒྱུ་སུ་གཞུང་འདི་ལ་གྱིས་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲོབ་གཉེར་བཟུང་
བའི་རིམ་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་དག་གི་དོན་ཉམས་སུ་ལྷན་དགོས་ཚུལ། དེ་རྒྱུ་གྲུལ་བྱ་རྒྱམས་
ཆོས་ཀྱིས་ཐུན་པར་བྱ་དགོས་ཚུལ་སྟགས་ཀྱི་ཞལ་ཏེ་རིང་པོ་ཞིག་གནང་། ཆོས་རྒྱུ་ཀྱང་རང་
གི་སྒྲོབ་མ་ཚོང་ཁ་པས་ཞལ་ཏེ་དོན་རྒྱམས་མི་བརྒྱད་པའི་སྒྲུང་ཏུ་ཞལ་གདམས་དེ་ཆེགས་
བཅད་ཏུ་བཏབ་ཞྭ་ཕྱག་ཏུ་གནང་། ཞལ་གདམས་དེའི་དབུའི་སྒྲོག་དང་པོ་དེ་ནི།

གཞིན་ཏུ་སྒྲོབ་ཐབས་ཡུལ་པ་ཁྱོད། །ཐོན་སྐྱུངས་དགེ་བའི་ལས་འབྲེ་ཅན།།

ཐོན་ཆེད་མ་ཆོས་བདུད་ཅིའི་རྟ། །འབྱུངས་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པར་རེས།།

ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བཞུགས་། ལོ་མང་པའི་རྒྱུ་སུ། རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པར་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་ཆོས། རྒྱུ་
མས་སྐུ་ན་ཕྱ་མིའི་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱུ་དོན་ཡུལ་རིན་ཆེན་དང་རྒྱ་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐོར་བཀའ་
འདྲི་ལྟས་པའི་སྐབས་སུ། ཆོས་རྒྱུ་གནང་བའི་ཞལ་ཏེ་དེ་ལོ་མང་སྒྲོན་གང་ཏུ་ཐིན་ཁྱིས་སུ་
བཏབ་པའི་ཤོག་ལྗེ་དེ་པོར་བརྒྱུག་ཏུ་ཡུར་ཐིན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ཞལ་ཏེ་དེའི་ནང་གི་སྒྲོག་མང་
དག་ཅིག་དུང་ཡང་ཐུགས་ཐོག་ནས་གསུང་བྱུང་བར་གནས་ཡོད་པ་རྒྱམས་གསུངས་པས།
དེ་རྒྱམས་མཁས་ཡུལ་རྒྱུ་སུ་«རྒྱམ་བར་དང་པའི་འཁྱུག་རྟགས་»ལྟ་ཆ་ཆང་བར་བཞོད་པ་ལྟར་
ལགས།³¹

རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་བྱ་བྱུང་ནས་དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ཉིན་དེར། ཆོས་རྒྱུ་དོན་ཡུལ་རིན་ཆེན་གྱིས་
ཆེགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བཤམས། བཀའ་འབྲོ་དང་ཆོས་སྒྲིབ་རྒྱམས་ལ་གཞིན་ཏུ་ཚོང་ཁ་པ་ལ་ལམ་

31 «རྒྱམ་བར་དང་པའི་འཁྱུག་རྟགས་» ཤོག ༥༩-༩༠

བར་ནད་གདོན་བར་ཆད་སྟེ་གས་ལས་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིན་ལས་བསྐྱལ་དུ་ ཆོ་གའི་ཆ་གས་མཐུལ་ཕྱལ་
 བའི་སྐབས་ཆོས་རྒྱལ་ནས་ཐུབ་པ་གང་བསྟུན་ཏེ་བར་སྒྲིབ་ཏུ་གཏོང་བར། ཐོབ་པའི་
 ནས་འབྲུ་རྒྱལ་ལས་འཛིན་པོ་ཆེ་འབར་བའི་ནོར་བུ་ཞིག་གི་དབྱིབས་ལྷན་བས་བཟྱ་ཤིས་པའི་
 རྟགས་མཚན་ཏུ་གཟེགས་ཏེ་སྐྱ་མ་བྱུགས་དཔེ་སོ། རང་གི་བྱུགས་ལས་འདི་བསྟན་པའི་བདག་
 པོ་ཞིག་འོང་བར་འདུག་ཅེས་ལུང་བསྟན་ཡང་གནད་དོ།³²

གཞོན་ནུ་ཚོང་ཁ་པ་འདི་རིས་ནས་ཀྱང་། སྐབས་དེར་དགའ་སྤྱོད་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཆོར་བ་ཕྱགས་
 ཆེན་པོ་བྱུགས་ལ་འཁུར་ས་པ་བྱུང་སྟེ། གཅིག་ནས་པོད་དབུས་ཕྱོགས་ལྷ་སྒྲོབ་གཉིས་ལ་བྱོན་
 པའི་ཡང་གསུང་གི་འདུན་པ་དང་སྤྱོད་ཕྱགས་འཕེལ་བ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ནི། དཔེར་
 གི་ཉིན་མོ་འདིར་རང་ཉིད་རྒྱུ་ལྱིས་པའི་དུས་ནས་རང་གི་པ་བཞིན་ཏུ་བཅེ་བས་བསྐྱར་ས་
 པའི་སྐྱ་མ་ཆོས་རྒྱུ་དོན་བྱུང་པའི་ཆེན་དང་ཞལ་བུལ་ལེས་པའི་རྒྱལ་དེ་ཡིད་ལ་རྒྱུད་དེར་གས་ཏེ་
 ཐུང་མེས་མ་ཕྱགས་ཆེན་པོས་སྒྲིབ་འབར་སྟེ་སོ། འབྲུལ་བཞུད་ཀྱི་རིང་མོ་དེ་འགོ་རྒྱུ་ལ་ཉེ་བའི་ཆེ་
 གཞོན་ནུ་ཚོང་ཁ་པ་འདི་མེས་ལ། གནས་སྐབས་ཞིག་གམ་དུས་ཕྱག་རིང་པོའི་ནང་། ཆོ་འདིར་
 བཀའ་འདྲིན་གིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཆོས་རྒྱུ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ཡང་མཇལ་བའི་སྐལ་བ་མི་འོང་སྟེ་ས་པ་བྱུང་
 སྟེ་སྐྱ་ཤིན་ཏུ་ཕམ་དུ་དབུས་ལྷ་སྒྲོབ་པའི་སྐབས་ནི་ཚོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞབ་པོ་གཉིས་དང་
 དེ་མིན་མདོ་སྐྱོད་ཀྱི་འབྲུལ་པ་མང་དག་ཅིག་དང་འགྲོགས་ཏེ་ཕེབས་དུ་འབྲུལ་བཞུད་གིན་ཏུ་རིང་པོ་
 དེའི་སྟེ་ཁྱིད་ལྟ་བུར་འབྱེད་པའི་འབྲུལ་ཆེན་པ་ལྟན་མ་རིན་ཆེན་དཔལ་ཞེས་པ་ཡང་ཡོད་པར་
 བྱགས་དོ།³³

ཞབས་བུར་གིས་འབྲུལ་ལས་ཏུ་བྱུགས་མ་བྱུག་ནས་རྒྱུན་ཉིན་ལྟར་མ་ཆག་པར་འདོན་གྱི་
 ཡོད་པའི་གོམས་སྟོབས་ཀྱིས། བཅུན་གཞོན་ཚོང་ཁ་པས་འཇམ་དཔལ་མཚན་བརྒྱན་འདོན་
 ཅིང་། དེ་ནི་བྱིས་པའི་དུས་ནས་སྐབས་མང་པོར་རང་གི་སྐྱ་མ་ཆོས་རྒྱུ་དོན་བྱུང་པའི་ཆེན་དང་
 ཡང་རྒྱུན་ཏུ་ཞལ་འདོན་གནད་ཡོད་པ་དེ་རྒྱུད་གིས་སྐྱོ་ལ་གས་བ་དང་། སྐུ་མའི་བཀའ་འདྲིན་བྱན་
 ཏེ་སྒྲིབ་ཆབ་ནད་ཀྱིས་བཤེལ་དུ་ལས་ལ་ཕེབས་ཀྱིན་ཕེབས་ཀྱིན། གོམ་པ་སྤྱོད་པའི་བཞིན་མིག་ལས་
 ཏུ་རིས་པས་རྒྱུད་ཏུ་རྒྱུད་པའི་བྱུ་ལྷན་དགོན་པ་དང་སྐྱ་མ་ཆོས་རྒྱུ་དོན་བྱུང་པའི་ནུ་
 ཆེན་གཉིས་ལ་བྱི་མིག་གཟིགས་ནས་ཕེབས་དུ་རྒྱུ་མ་བུར་གྱི་ཡིག་ཆ་གཅིག་ཏུ་འཁོད་པ་རྒྱུར་ན།

32 ཐོ་ཡོན་ཡེ་ཤེས་དོན་བྱུང་། «དད་པ་རྒྱ་མཚོར་རོལ་བའི་འཁྲུག་རྟགས།» བོག ༡༦
 33 «རྒྱུ་མ་བུར་དད་པའི་འཁྲུག་རྟགས།» བོག ༡༧ དང་། གནས་སྟེང་གྲགས་པའི་བོད་ཞིགས་ཀྱི་«རྒྱུ་མ་བུར་བུར་པ་དད་པའི་
 འཁྲུག་རྟགས།» བོག ༡༩ འདི་ལ་བཞུན་ནས་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་དབུས་ལྷ་སྒྲོབ་སྐབས་ཐོག་མར་འབྱེད་པའི་ཏུ་ཕེབས་པའི་
 གནད་ཀྱང་རྟགས་ཀྱིས་དོ།

རང་གི་སྒྲིབ་མ་ཙེང་ཁ་པ་པའི་ཕེབས་སྐྱོད་མ་གནང་སྒྲིབ་མ་སྒྲིབ་པ་ཕྱིར་ཕེབས་ཏེ་རིང་ཏུ་
གཟིགས་ཀྱང་། སྒྲིབ་མ་ཙེང་ཁ་པ་པའི་སྒྲིབ་མ་གཟིགས་པ་མ་ལྟར་ཉེབས། སྒྲིབ་མ་གཟིགས་
པ་མ་པའི་རྒྱལ་པ་མཛད་ནས། “སྒྲིབ་ཐང་ཐུགས་པ་འཕྱོ་ཁར་དང་ལ་ཕྱིར་མ་པ་ལྟས་པར་སྐོང་བ་
ནི་དཔེ་ཁྲིན་མ་པས་མ་པར་འདུག དགོ་ཀན་མ་པས་མས་པས་སྒྲིབ་ཏུ་འདི་ཐུག་གཡང་ལ་དོར་
ཅིག”³⁴ ཅེས། གཞིན་ཏུ་ཙེང་ཁ་པ་པའི་ཕྱེན་མཛམས་ལ་བཞུགས་པའི་ཆེད་ཏུ་ཆེད་སྒྲིབ་ཏུ་ཞིག་
བཞེད་མ་ཡོད་པ་དེ་ཐུག་གཡང་ལ་འཕེན་པའི་བཀའ་གནང་སྒྲིབ་མ་ཉིད་ཐུག་གི་ནང་ཏུ་ཕེབས་དེ་
སྒྲིབ་མ་ཆོས་སྒྲིབ་མའི་བཀའ་བཞེན་སྒྲིབ་ཏུ་དེ་གཡང་ཏུ་འཕངས་མོད་དེ་མ་ལ་མ་ལྟར་བར་གྱིང་
སྒྲིབ་ཞིག་ལ་ཐོགས་ཏེ་ལུས་གིང་། སྒྲིབ་ཁང་དེའི་ཆ་སྒྲིབ་པའི་པར་སྒྲིབ་རྒྱལ་མས་ཁ་པ་མཛད་ག་
སྒྲིབ་པའི་འཇམ་གས་ཏེ་འགའ་གས་གི་རྒྱུ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱེད་པའི་སྒྲིབ་ཏུ་ཁྱའི་བཀོད་པ་འཇམ་
བའོད་ལྟར་དེ་སྒྲིབ་མ་ལྟས་པས། འོ་ན་སྒྲིབ་ཏུ་དེ་སྒྲིབ་མའི་གིག་ཅེས་བཀའ་སྒྲིབ་པ་
ལྟར། ཆུང་བའོད་ནས་སྒྲིབ་ཏུ་གནས་སུ་བཞག་སྒྲིབ་མའི་ཞལ་ནས། “དཔེ་སྒྲིབ་ཐང་ཐུགས་པ་མ་
ར་པ་ཙེན་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་པ་ཡིན། ཕྱིར་རྒྱལ་མ་སྒྲིབ་པ་ནི་དང་ལ་པས་མས་པ་མིན། སྒྲིབ་པ་འདིར་
སྒྲིབ་མ་དོ་སྒྲིབ་ཏུ་མི་འཕྱོན་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་ལ་མ་གཟིགས་པར་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་གཞིལ་བའི་
རྒྱལ་པ་ཡིན།”³⁵ ཞེས་ཐུགས་དབྱེས་ཆོད་ཆེན་པོས་གསུང་རོ།།

སྒྲིབ་པ།

ཐུགས་གི་རྒྱལ་པོ་མ་ར་པ་ཙེན། རྒྱེ་བ་ཐུག་ནི་བཅུ་ཐུག་བསྒྲིབ་པ་ལས།།

ཐུབ་པའི་མཆན་མ་ཀུན་ལ་བྱན་མོད་ཏུ། །མ་ཁྲིམ་པར་ཡང་དེ་ནི་རྒྱ་ལ་སྒྲིབ་།།

སྒྲིབ་ཁང་དེ་ཡང་ལྟར་བཅས་འཇིག་རྟེན་གྱིས། །ཐུག་འཇམ་མཆོད་རྟེན་ཐུག་འཇམ་ཐེད་པ་ལྟེ།།

ཁྱོད་གི་ཞལ་གི་པད་མོས་དེག་པའི་རྒྱལ། །དམ་པས་ཐུག་འཇམ་མགོས་གཏུགས་གནག་ཅི་སྒྲིབ་།³⁶

ཞེས་«རྒྱལ་ཐར་རྒྱལ་པ་མཛད་མེ་ཏྲ་གི་ཆུན་པོར་»ཐུབ་པ་བར་སྐབས་གི་ཆེགས་སུ་བཅད་
པར་བཀོད་པའོ།། །།

34 ཆ་ཏར་སྒྲིབ་ཐང་ཐུགས་པ་ཁྲིམས། «འདི་ཞེགས་ཀུན་གྱི་འཕྱུར་གནས།» གོག ༩༩

35 གོང་མཆན་པས། གོག ༩༩ ཆེད་སྒྲིབ་ཏུ་དེ་ཕྱིན་སུ་བཞག་པོར་བཞེས་ཏེ་སྒྲིབ་མའི་མ་ར་པ་ཙེན་ཐུབ་ཁང་ཞེས་ཐུ་ཁྱེད་ཏུ་
མཇལ་ཏུ་ཡོད་པར་ཐུགས་།

36 དག་དབང་ཆོས་ཐུགས་རྒྱ་མཆོ། «རྒྱལ་ཁང་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཐར་རྒྱལ་པ་མཛད་པོ་མཆོར་པའི་མེ་ཏྲ་གི་ཆུན་པོ།»
ལཱ་ཁྲིམ་པ། གོག ༡༩

ལེའུ་གསུམ་པ།

དབུས་གཙང་ཏུ་གཞུང་ཆེན་སྒྲོབ་གཉེས་མཛད་པའི་སྐབས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར། རྟོན་གྱི་སྤང་ཆའི་རྒྱ་བ་ཞིག་གི་ནང་། གནམ་དྲངས་ཤིང་གསལ་བའི་ཉིན་གཅིག་དབུས་གཙང་བཅུ་རྒྱལ་ལ་མོན་ཁིང་འདུན་པའི་བྱུགས་ཀྱིས་སེམས་གང་སྟེ་འབྲུལ་བཞུད་ཤིང་པོའི་ལམ་ལ་འཁྱུག་པའི་ཡང་མར་ཚན་གྱི་ཚོང་ཁ་པ་བ་བཅུན་པ་གཞོན་ཅུ་དེ། བོད་དབུས་ཀྱི་ཚུགས་སུ་ཆས་དྲོ་ར་ཉིང་ལ་བྱུགས་ཤིན་ཏུ་བཅེ་བའི་རྒྱ་མ་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་ཤིན་ཆེན་ལ་ཐོན་ཐུག་དང་འབྲེལ་བཞུགས་གདན་འདྲུགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཐིག་རྗེས། ལ་ལུང་མང་པོ་བརྒལ་ཏེ་བོད་མཚོ་སྐར་གི་མ་ཁྲོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། མེ་ལེ་(mile)ཆེག་སྟོང་སྟུང་བརྒྱ་ཆེག་ཙམ་གྱི་འབྲུལ་བཞུད་ཤིན་ཏུ་ཤིང་པོ་དེར་འཁྱུག་པའི་འགོ་བརྒམས་དྲོ་བཅུན་གཞོན་ཚོང་ཁ་པ་མས་གང་དང་མཉམ་ཏུ་བཞོད་པའི་འབྲུལ་ཆེ་དེ་བྱང་ལམ་མིན་པར་སྟོ་ལམ་བརྒྱད་ནས་བོད་དབུས་ཚུགས་སུ་ཐོན་ཏེ་ཆེ་བྱང་ལམ་བརྒྱད་དེ་ཡེ་བས་ཡོད་ན་བོད་ཀྱི་འབྲོག་པའི་མ་ཁུལ་བྱང་བར་ཤིང་པོའི་བརྒྱད་ནས་བརྒྱུད་ཡོད་པེས་དྲོ་བུས་སུ་ཡེ་བས་པའི་འབྲུལ་བཞུད་ཤིང་པོ་དེའི་ཤིང་། ལམ་བར་ཏུ་སྟོང་ཆོར་དང་གནས་ཆུལ་གལ་ཆའི་ཤིགས་ཅི་བྱང་བ་ནི། རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་གང་གི་ནང་ཏུ་འདྲང་གསལ་པོ་མི་ཐོན་པས། འདིར་དམིགས་པམལ་བརྒྱད་མི་ཅུས་དྲོ་གནས་ཆུལ་རྒྱས་ཡོད་པ་གཅིག་ནི། རོམ་ཚུ་དང་རྩ་ཚུ་གཉིས་འདྲུ་ས་ཆབ་མདོར་བཞུགས་ཞག་མཛད་པའི་སྐབར་དེ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་དེར་ཆབ་མདོར་མི་ལམ་གྱི་སྟང་བའི་ཆུལ་ཏུ་འཕགས་པའི་གནས་བཅུན་བཅུ་རྒྱལ་དང་མགོན་པོ་ཐུག་ཐུག་ཞལ་གཟིགས་བྱང་ལ། ཚོང་ཁ་པ་བཅུན་གཞོན་དེས་ས་དེར་མ་འོངས་པ་ན་དགོན་པ་ཞིག་ཆགས་སྐྱའི་ལུང་བརྟན་ཡང་གནང་དྲོ། བྱིས་དེ་ཏུས་ལུང་བརྟན་པ་བཞིན། བྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་སྟེ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་བྱང་ན་ལམ་འདས་ནས་ལོ་རྩ་བཙོ་བརྒྱད་ཙམ་འཁོར་བའི་རྗེས་སུ། རྗེའི་དངོས་སྟོང་མདོ་སྟང་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་ཆབ་མདོ་བྱམས་པ་སྐྱིད་ཏུ་ཐུགས་པའི་དགོན་ཆེན་དེ་ཐུག་བཅུབ་པ་བྱུང་དྲོ།³⁷

འབྲི་བྱང་མཐུལ་དགོན་པར་འབྱོར་བ།

ཆ་སྐར་གི་སྟོན་མཆོམས་སྟེ། བྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ གྱི་སྟོན་ཁར་ཚོང་ཁ་པ་དང་མཉམ་ཏུ་ཡོད་པའི་

37 རྗེའི་ལུང་བརྟན་དང་ཆབ་མདོ་བྱམས་པ་སྐྱིད་ཐུག་འདེབས་ལོ་མོགས། ལས་ཆེན་ཀྱི་ན་དག་འབྲུལ་མཆོན་གྱིས། ༡༩༩༩ ལོར་བརྒྱུས་ཐུབ་པའི་«བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་གསལ་བའི་རྒྱན་མེར»ལུང་ལ། (ཤོག ༡༣༠) ལས་ཆེན་གྱི་སྟོན་ཏུས་སུ་དེར་དགེ་འདུན་པ་གསུམ་སྟོང་བརྒལ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་དྲོ།

འབྲུལ་བཞུད་པ་རྣམས་པོད་དབུས་སུ་འཁྱོད་དེ་དུས་བཅུན་གཞིན་དེས་རང་གི་པ་མ་སྟུན་
 མཆོད་དང་མྱེན་ནས་བཅེ་བའི་སྒྲ་མ་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་ཡིན་ཆེན་བཅས་བཞག་སྟེ། ཡ་མདོ་
 གས་ཐོན་གས་ཡོ་གཅིག་མན་ཙམ་སོང་ཡོད། འཁྲོ་བསྟོད་ཤིན་ཏུ་རིང་བའི་འབྲུལ་བཞུད་ཀྱི་
 མཐའ་མཐུག་དེ་བྲགས་ཅན་གྱི་དགོན་པ་འབྲེ་བྱང་མཐིལ་ཏུ་འཁྱོད་པ་དང་དེར་སྟུད། དགོན་
 པ་འདི་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༡༧༩ ལོར། འབྲེ་བྱང་བཀའ་བརྒྱུད་སྒྲིལ་གཏོང་པ་པ་སྟོབ་པ་འཛིག་ཉེན་
 མགོན་པོས་(༡༡༩༩-༡༢༡༧)བྱུག་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། དེ་ནི་ཡུལ་སྡེ་རས་ཀྱི་བཀོད་པ་རབ་
 ཏུ་མཐོས་པའི་རི་རྒྱུད་མཐོ་ཆད་ལ་རྒྱ་མཚོའི་རོ་ནས་སྤྱིར་ ༡༩༠༠ ཙམ་ཡོད་པ། མདན་ཏུ་
 གཞི་རིང་གཙང་པོ་རྒྱ་བའི་ཡུལ་སྡེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཐོང་མའི་རི་སྒྲིལ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད། གཤམ་
 གྱི་ཡུལ་སྡེ་དེ་ནས་སྤྱིད་ཆའི་བྱང་ཤར་གྱི་རྩ་ལག་གཙོ་པོ་དེ་སྟོན་ཏུ་རྒྱ་ཞིང་རིམ་པས་ཁོང་
 ཁྱིམ་ལྷ་མའི་ཕྱོགས་སུ་བཞུད་ཏེ།³⁸ མཐར་ཡར་སྤྱང་³⁹གཙང་པ་སྟོན་པའི་ཡུལ་ནང་མ་ཏུ་
 རྩ་(Brahmaputra)ཞེས་ཡོངས་སུ་བྲགས་པའི་རྩ་ཆེན་དེ་དང་འབྲེས་ནས་རྒྱ་

དེ་ལྟ་བུའི་རི་རྒྱུད་རིང་ཙམ་གྱི་རི་མཐོན་པོ་ཞིག་གི་ལྗེ་བས་ལ་ཆགས་པའི་འབྲེ་བྱང་
 མཐིལ་ནི། ལྷ་ས་ནས་མེ་ལེ་བཏུན་ཆུ་དོན་ལྡ་ཙམ་གྱི་བྱང་ཤར་ཁུལ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་དེར་སྐབས་
 མལ་མོ་བྱང་དཀར་གྱི་རྒྱུ་རོང་ས་སུ་གཏོགས། དགོན་པ་འདིར་ཐོག་མར་བཅུན་པ་ཚོང་ཁ་
 པས་འབྲེ་བྱང་བཅུན་པའི་བདག་པོ་སྟུན་ལྡ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་(༡༩༣༤-༡༩༠༧)སྐབས་དེར་དཔལ་
 གྱི་ནགས་ཁོང་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་མཛུལ་ཞིང་། དེའི་བྱང་ནས་ཐེག་ཆེན་མེམས་བསྟེད་
 དང་། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མན་རག་གི་སྤྱིར་པོར་ཡུར་པ་བྲུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྡ་ལྡན་དང་
 རྩ་རོ་ཆོས་བྲུག་སོགས་གསུམ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བྱང་ནས་སྟོབ་པ་འཛིག་ཉེན་
 མགོན་པོ་གཙོས་པའི་འབྲེ་བྱང་བའི་བཀའ་འབྲུལ་པལ་ཆེ་བའི་ཡུང་ཡང་གསུམ་ན།⁴⁰ (ལོ་བརྒྱ་

38 ཁོ་ལོར་འཁྱེད་པོད་ལ་སྟེན་པ་ཙམ་ལས་སྤར་དེ་བསྟོད་ཀྱི་སྐལ་བཟང་པོ་སྐབས། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་དང་
 འབྲེལ་བའི་པོད་དབུས་གཙང་པོའི་བྲགས་གཉིས་སྟོད་སྟོད་ཞོགས་ཀྱི་དགོན་པ་དང་ས་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་རྣམས། གཙོ་ལོར་
 ཉོང་གོང་མི་རིགས་ཁེ་ན་ཏུ་བཞིག་ཅོང་རྒྱན་ཞེས་པས་ལོ་བཞེད་པོར་ཡོད་ཏུ་ལེངས་འགའ་གསུམ་བསྟོད་དེ་ས་ཁུལ་མང་པོར་
 ཁྱང་འཁོར་བརྒྱུད་ནས་གནས་བསྐོར་བཞུགས་པའི་བྲུབ་དོན་ཏུ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར། «པོད་ཀྱི་འགྲོ་དེའི་གནས་བསྐོར་བའི་
 ལམ་ལིག» (Victor Chan, Tibet Handbook: A Pilgrim's Guide) ཞེས་པ་དཔལ་ཏུ་བཏབ་པ་དེ་རྩ་བར་བཞག་
 དེའི་སྟེང་པོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཅིག་དང་། དེར་བསམ་བློ་གཤམ་གྱི་ས་ཁུ་ (Google Map) ཞོགས་དང་ཡང་བསྟར་དེ་ཕྱོགས་
 རྩམ་བྱུང་ནས་བཀོད་ཡོད་པ་མཐེན་འཆོལ། དེ་ལྟ་བུའི་གཤམ་ཏུ་བྲུགས་རྗེ་ཆེ་བའི་ནང་འཁོར་པ་སྟུང་། ཁོ་བོའི་དཔྱེས་པོད་
 ཀྱི་ས་གནས་རྒྱས་ལོགས་པོ་ཡོད་པ་ཆབ་མདོ་ཤེས་རབ་ལགས་དང་ཆོས་འཛིན་ལགས་གཉིས་ནས་བྱང་གསལ་བཤད་འདི་དག་
 ལ་དཔྱེགས་བསམ་ལྟགས་ཞིབ་གནང་སྟེ་བཙོས་ལོས་ལམ་སྟོན་གནང་ཡོད།

39 ཡར་སྤྱང་ལ། ཡར་སྤྱང་སེས་དང་། ཡར་སྤང་ཞེས་འབྲི་སྒྲིལ་མི་འདྲ་བ་འདྲག་མོད། ལྷང་མི་རྩ་རྒྱུད་ལ་ཐེར་ལ། ཡར་སྤྱང་
 ཞེས་པ་ཡར་རྩ་བས་པོའི་རྩ་རྒྱུད་ལ་གོ་དགོས་པས། འདིར་ཡར་སྤྱང་ཞེས་བྲིས་ཡོད།

40 «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འབྲུག་རིགས།» བོག་ ༡༡ དེ་དུས་འབྲེ་བྱང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བྱང་ནས་མེམས་བསྟེད་དང་བྲུག་ཆེན་

པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་མཁུ་བཞག་ནས། གཞུང་ཆེན་མོ་ལ་ཐོས་པས་མ་ཟུང་ཁོང་ལྟག་ཅིག་འཛེལ་
བར་ཆས་ཤིང་། རིང་པོ་མ་ཐོག་པར་སྟེ་བར་ཁྱེད་པའི་དབུས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་བདེ་བ་
ཅན་ཏུ་འབྱོར།

སྟེ་བར་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་ཐོག་མའི་སྒྲོབ་གཉེན་གནང་བ།

སྟེ་བར་བདེ་བ་ཅན་ནི། བྱི་ལོ་ ༡༩༠༧ ལོར་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཀྱི་ཕྱིར་ཏུ་བས་
ཕྱག་བཏབ་ཅིང་། ལྷ་ས་འཛིན་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་ཆར་ད་ལྷ་འཛིན་ཆུང་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོངས་སྤྱོད་ཆགས་ཡོད་ལ། དེ་
ནི་དབུས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་བྱག་ཅེས་བྲག་པས་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། གཞན་ཆེ་ནི། གསར་
ལུ་དང་། སྤྱི་མོ་ལུང་། དགའ་བ་གདོང་། ལུ་ལུ། ཆལ་ཁྱུང་བར་བཅས་ཡིན།⁴² བདེ་བ་ཅན་
ཆགས་མའི་སྟེ་བར་གི་ཡུལ་དེ་སྟན་བྲག་ཅེ་པའི་རྒྱ་མཆན་གཅིག་ནི། བོད་ཏུ་གནས་ཤིག་ཏུ་
གལ་འགདས་ཅན་ཏུ་བཅེ་པའི་རྒྱ་མཆན་ལ་མ་གཏོགས་ཀྱི་སྤྱི་མོ་ལུང་དེ་ཡུལ་འདིར་ཡོད་
པས་ཡིན། རྒྱ་མཆན་པོ་ལ་སྟེ་བར་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་སྒྲོབ་གཉེན་ལ་མ་བྱོན་ཅམ་གྱི་ལོར་ཏུ་དགོན་
པ་དེ་དེ་ཅམ་གྱིས་སྟན་བྲག་ཅེ་པ་ཞིག་ཏུ་མི་མཛན་མོད། ཁོར་དེར་སྒྲོབ་གཉེན་མཛད་པའི་
སྐབས་སུ་ནི། བདེ་བ་ཅན་དེ་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཐུང་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་ཏུ་རྒྱ་མཆན་
བྲམས་པ་མགོན་པོའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་«མཛན་ཉོག་ས་རྒྱན་»ཆ་བར་ཐུང་པའི་པར་ལྷན་
གྱི་གཞུང་སྒྲོབ་གཉེན་ཐེད་ས་གཙུག་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

རྒྱ་མཆན་པོ་ལས་དབུས་གཙང་ཁྱེད་སྒྲོབ་གཉེན་གནང་ཡུལ་གྱི་སྒྲོབ་ཆེན་གཙུག་པོ་ནི། འཕགས་
ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་བྲག་པས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་གཞུང་གལ་ཆེན་སྐོར་ཞིག་
ཡིན་ལ། དེ་དག་གྲང་གཞུང་ཆེན་བཀའ་ལོད་བཞིའི་ནང་ཏུ་བསྐྱུང་ནས་སྒྲོབ་གཉེན་ཐེད་སྤེལ་
ཡོད་པ་དེ་ཡིན། དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བརྒྱུད་ན། (༡) རྒྱ་མཆན་བྲམས་པ་མགོན་པོའི་བསྟན་
བཅོས་«མཛན་ཉོག་ས་རྒྱན་»ཆ་བར་ཐུང་པའི་གཞུང་ཆེན་པར་ལྷན་དང་། (༢) སྒྲོབ་དཔོན་
ཕྱོགས་ཁྲུང་དང་ཆོས་བྲག་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་«ཆད་མ་ཀྱན་བཏུས་»དང་«ཆད་མ་རྣམ་འབྱེལ་
»དང་«ཆད་མ་རྣམ་རེས་»སོགས་ཆ་བར་ཐུང་པའི་གཞུང་ཆེན་ཆད་མ། (༣) སྒྲོབ་དཔོན་
ཐོག་མ་མེད་དང་དབྱིབ་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་མཛན་པའི་གཞུང་«མཛན་པ་ཀྱན་བཏུས་
»དང་«མཛན་པ་མཛད་»གཉིས་ཆ་བར་ཐུང་པའི་གཞུང་ཆེན་མཛན་པ་དང་། (༤) སྒྲོབ་
དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་དང་དུག་འོད་གཉིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་གཞུང་ཆ་བར་ཐུང་།

42 དབུས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་བྱག་ཅེས་འཛིན་འདི་«ཁྱེད་ཀྱི་ཆེན་མོ་ཆེན་མོ།» གོག་ ༡༥༩ བོད་ཏུ་ཐུང་བ་ལྷན་
བཀོད། ཐོ་འདིའི་ནང་ཆེད་བར་མ་ཆད་བར་བརྒྱུད་ན། འཛིན་ཆལ་འདི་བྱི་ལོ་ ༡༩༢༡ ལོར་བཏབ་པའི་ཆེད་བར་མ་ཐུང་
ཐོན་གྱི་ཕྱག་ཤིག་ཡིན་པས།

པ་ལོ་གཞུང་ཆེན་འདུལ་བ་བཅས་ཡིན། བོད་ཀྱི་གདན་ས་དེ་དག་ཏུ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་དེ་
བཞི་སྟོང་གཉེར་བྱེད་པ་ལོ་ཐབས་ལམ་ཡང་། ཐོག་མར་གཞུང་ཆེན་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་བའི་བཞུན་
བཅོས་རྣམས་སྒོ་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། དེ་རྗེས་དཔེ་ཁྲིད་དགོ་ཆུན་གྱི་བྱུང་ནས་ཆད་ལྡན་གྱི་འབྲེལ་
པ་ཁག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་བ་དེ་དག་གི་བཤད་ཁྲིད་ཉན་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྐབས་
ཐོབ་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་དགའ་འབྲེལ་སོགས་ཡིག་ཆ་གཞན་ལའང་
ལྟ་ཆོགས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་སྒྲོག་པས་སོགས་ཀྱིས་ཆོག་ཞིབ་བཟུང་བ་དང་། དེའི་ལྟེན་གཞུང་དོན་སྤྱི་
དང་ཁྱད་པར་ཏུ་དགའ་བའི་གནད་རྣམས་ལ་ཆོས་རྒྱུ་ལྟར་ཐོགས་དང་མཉམ་ཏུ་ཚོད་
པ་བྱེད་པ་སོགས། རྒྱགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་ཆ་རྒྱུན་ཆད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། སྟོབ་གཉེར་བྱེད་
ལྟར་སྤྱུག་པོ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་གདན་ས་དང་བཤད་བྱ་ཁག་ཏུ་དེར་སངས་ཡང་མ་ཉམས་པར་
གནས་ཡོད། དེ་ལྟར་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་བཞི་པོ་དེ་དག་ལ་སྟོབ་གཉེར་མཐར་ཐུག་ནས་བྱ་
བསྐོར་ཉེ་ཆོད་བྱས་དམ་བཅའ་བཞག་སྟེ་སྟོབ་པ་མཐར་མོན་པ་རྣམས་ལ་བཀའ་བཞི་པ་ཞེས་
པ་ལོ་མིང་ཐོགས།

ཐུང་བོད་ཏུ་མགོན་པོ་ལྷ་སྟབ་ཀྱི་དབུ་མའི་བཞུན་བཅོས་«ཆ་བཤེས་རབ་»ལྟ་བུ་བཞུན་
པ་ལྟ་དང་གྱི་སྐབས་ནས་ཀྱང་བོད་ཡིག་ཏུ་ཐབ་ཐིན་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཏུས་རབས་བཅུ་གཅིག་
པ་ལོ་ནང་ནག་འཛོལ་སྒྲ་བ་དང་ཁྱད་པར་ཏུ་པ་ཆབ་ཡོ་སྒྲ་བས་དཔལ་ལྡན་སྒྲ་བའི་དབུ་མའི་
གཞུང་ཆེ་ཁག་རྣམས་པོད་སྟུར་གནད་ཐིན་ཡོད། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་དབུས་གཙང་ཏུ་གཞུང་ཆེན་
སྟོབ་གཉེར་གནད་པ་ལོ་སྐབས་ཏུས་སྤྱི་ནི། ཐུག་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ལས་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལོ་དབུ་
མའི་སྟོབ་གཉེར་དེ་རྒྱ་ཆོགས་ཡོད་པར་མི་སྟར། དེའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་གཞུང་ཆེན་གྱི་སྟོབ་པ་
མཐར་མོན་པ་རྣམས་ལ་བཀའ་བཞི་པ་ཞེས་ཐོགས། དེ་ཏུས་དབུ་མ་དེ་གཞུང་ཆེན་གྱི་བསྟོབ་
གཞི་ལྟེན་སྤྱི་མེད་པ་ལོ་དན་ཆོགས་གཅིག་ནི། ཉའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུལ་མཆན་གྱིས་ཆོད་ཐང་
ཏུ་བཀའ་པོད་བཞི་ལོ་སྟོབ་གཉེར་ལས། གཞུང་ཆེན་གྱི་བསྟོབ་གཞི་ལོ་ནང་ཏུ་དབུ་མ་མ་བཅུག་
པ་ལས་ཀྱང་དཔོག་བྱས།⁴³ གང་ལྟར་ཡང་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འཐུར་བ་ལྟར། དབུ་མ་ནི་རྒྱ་
ཆོང་ཁ་པས་སྟོབ་གཉེར་དང་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོར་གནད་སའི་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པ་ལོ་གཞུང་
གི་ཁོངས་གཏོགས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། ཐུས་སྤྱོད་གཞུང་ཆེན་དེའི་ཐོག་པོད་ཏུ་
ཆེ་བལྟ་དང་ལྡན་པ་ལོ་སྟོན་པ་ཆེ་མཐོང་དམིགས་བསལ་ཞུ་དགོས་པ་ལོ་དབུ་མ་པ་ལོ་སྟོབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ལྟར་པ་བྱུང་ཡོད།

43 ཉའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུལ་མཆན་གྱིས་ཆོད་ཐང་ཏུ་བསྟོབ་གཞི་གང་བཅུགས་པ་ལོ་སྟོན། «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྷ་སྟབ་ཀྱི་པོ་ཉེ་མེ་ཅུ།» གོག
༡༩༡ ཐད་ལ་གཟུགས།

རྗེ་ཚེ་ཁ་པས་དབྱང་ཡོ་བཅུ་བདུན་ལ་སྟེ་བར་བཞེ་བ་ཅན་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་བ་ཀྲ་ཤིས་
 མེད་ཤེས་བྱང་ཏུ་ཆོས་འབྲེལ་གསན་ཅིང་། སྒྲོག་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་གཙོ་བོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་
 དང་། ཞང་ཆོས་པ་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་རྒྱན་པས་མཛད་ནས། བར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་བཟླ་
 བཙོས་«མངོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཅུ་འབྲེལ་དང་བཅས་པར་ལེགས་པར་གསན་སྒྲོབ་མཛད་ཏེ་
 དེ་
 ཡང་བཟླ་བཙོས་«མངོན་རྟོགས་རྒྱན་»ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
 མདོའི་དོན་ཅལ་ཏུ་འདོན་ཏེ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་བྲགས་ཅན། འཕགས་
 ལུ་ཡི་གྲུ་ལེ་པའི་ཡོ་རྒྱས་ནང་བྲགས་གཞོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་བཟླ་བཙོས་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྗེ་ཚེ་ཁ་
 པ་ཉིད་ནས་གཞུང་ཆེན་དེའི་ཅུ་བའི་ཕྱིས་པའི་ཏུ་ས་ལུ་ཆོས་རྗེ་དོན་བྱུང་བའི་ཉེན་ཆེན་གྱི་བྱང་ཏུ་
 བཞུགས་སྐབས་ནས་བྲགས་ལ་བཟུང་ཐིག་ཡོད་ལ། ད་ནི་བཟླ་བཙོས་དེའི་བརྒྱད་བུའི་དོན་
 རྒྱུ་ལ་ལ་ཅུ་འབྲེལ་སྒྲུབ་ཏེ་ཞིབ་ཏུ་ཐོས་བསམ་མཛད་པའི་སྐལ་པ་ཐོབ་པ་བྱུང་། ཞག་བཙོ་
 བརྒྱད་ཙམ་གྱི་ནང་ལ་གཞུང་གི་ཆེག་མཐའ་དག་ཤིན་ཏུ་བྱང་བར་བྲགས་ལུ་ཅན་ཅིང་། མཁས་
 པ་འཇམ་སྒྲུ་མ་མཛད་པའི་«མངོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱི་ལྷོ་ཤེས་སྟེང་ནས་དོན་ཀྱན་ཅུབ་པ་བྱུང་།⁴⁴
 བར་ཕྱིན་གྱི་ལྷོ་ཤེས་དེ་མཛད་པ་པོ་འཇམ་སྒྲུ་ཞེས་པ་ནི། འཇམ་སྒྲུ་ནས་མཁའ་དཔལ་ཏེ་འཇམ་
 མགོན་ས་པའ་གྱི་དཔོན་སྒྲོབ་ཞང་མདོ་ལྷོ་དཔལ་གྱི་སྒྲོབ་མ་དང་མཁས་མཚོ་གྲུ་ལྷོན་གྱི་སྒྲོ་
 མའི་བྲས་ལུ་གཏོགས་པའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ།

དེ་ལ་བཟླ་བཙོས་«མངོན་རྟོགས་རྒྱན་»ནི། རྗེ་བཙུན་བྲམས་མགོན་གྱིས་མཛད་པའི་
 ཤེད་ཕྱིན་གྱི་གདམས་དག་རྒྱམས་ཆེགས་བཅད་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་བཙུན་པའི་གཞུང་ཞིག་སྟེ།
 གཙོ་བོ་ཤེད་ཕྱིན་གྱི་མདོ་«ཉི་ཤིང་འོ་ལོ་»དོན་རྒྱམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཟུས་ཏེ་དམིགས་གྱིས་
 འབྲེལ་བའི་གཞུང་གཉིད་ཟབ་མོ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཤེད་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་བརྒྱད་བུ་ལ་དཔོན་
 བཟླ་དང་ཐུས་དོན་གཉིས་ལུ་དབྱེ་སྟེ། མདོའི་དཔོན་བཟླ་ཕྱི་དོན་ནི་ཟབ་མོ་སྟང་པ་ཉིད་
 གྱི་སྒྲོབ་དེ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ནི་འཕགས་པ་ལྷ་སྒྲུབ་གྱིས་དབྱུ་མའི་བཟླ་བཙོས་རྒྱམས་ལ་
 བར་གཏན་ལ་ལབ་ཡོད་ཅིང་། བཟླ་བཙོས་«མངོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱིས་ནི། གཙོ་བོ་ཤེད་
 ཕྱིན་གྱི་མདོའི་ཐུས་དོན་མངོན་རྟོགས་སམ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱམས་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་གཏན་
 ལ་ལབ་ཡོད་ཏེ། བཟླ་བཙོས་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གན་མཛད་ལྟ་བུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གནས་དོན་
 གལ་ཏག་པས་ཅན་བསམ་ཅན་སྟོན་པའི་ཅུ་བའི་གཞུང་ཏུ་བྱུང་ཅིང་། བཟླ་བཙོས་དེའི་ནང་
 ཏུ་གྲུལ་བྱ་ཐོག་མར་ལས་ཏུ་འཇུག་པའི་བབས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཉེན་བསམ་

44 མཁས་བྱུང་རྗེ། «རྒྱུ་ཐུང་དང་པའི་འཇུག་རྟོགས་» ཤོག ༩༡

པ་མེས་པ་མེད། གདམས་དག་གི་དོན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི། རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་
བརྒྱ་གཉིས། གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ཞི་གནས་དང་རྒྱལ་མཐོང་སྤྱབ་ཚུལ། བསམ་གཏན་དང་
གཞུགས་མེད་དེ་ཁམས་གོང་མའི་མེས་མེད་པའི་ཚུལ། བྱང་ཕྱིགས་སོ་བདུན། པར་ཕྱིན་བྱལ
ལས་ལ། ས་བརྒྱ། རྒྱ་གཞུང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏུ་ཡུར་པའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་གོ་འཕང་
སོགས་བརྒྱད་བྱ་མང་དག་ཅིག་རྟོན་གྱི་ཡོད། དེར་དབས་གྱི་བསྐྱབ་གཞིའི་བརྟན་པེད་ལྷན་དེ་
བཤད་ན། «མདོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱི་བརྒྱད་བྱ་དེ་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ནང་བརྟན་ཆོས་ལུགས་འི་ག་
པ་རྩ་བུར་དོས་འདྲིན་བྱེད་ཆོག་མདོར་བསྐྱས་ནས་སྒྲུལ་ན། བརྟན་བཙོས་«མདོན་རྟོགས་རྒྱན་
»ནི། ཐོད་བྱངས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདོར་བརྒྱད་བྱའི་དོན་རྣམས་ཕྱིགས་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོན་པའི་དཀར་ཆག་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་ཅིང་ཆ་ཆང་པ་རྩ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཡུར་ཡོད།

གང་རྩལ་ཡང་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་སྟེ་ཐང་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་དང་ཐོག་བརྟན་བཙོས་«མདོན་
རྟོགས་རྒྱན་»དེ། ཐོད་ཏུ་སྒྲུལ་ཐིག་པ་བཞིན་འཇམ་སྒྱའི་འབྲེལ་པའི་སྟེང་ནས་སྤོང་ཡུང་མཛད།
དེ་ནས་བྱམས་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་པ་«མདོན་རྟོགས་རྒྱན་»ནི། ཐུར་མདོན་མཛད་ཏུ་ཡོད་པའི་སྐབས་
ནས་སྤོང་འདྲིན་མཛད་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེའི་བཤད་པའང་ཆོས་རྒྱུན་ཡུལ་རིག་ཆེན་གྱི་བྱང་
ནས་ཐོབ་ཐིག་མོད། བདེ་བ་ཅན་ཏུ་ཡོད་སྐབས། དེར་བྱམས་ཆོས་རྟེན་ལ་མཁས་པ་འཇམ་
དབྱངས་འི་ཆེན་ཆེན་བྱ་བ་བཞུགས་པས། དེའི་བྱང་ནས་«མདོན་རྟོགས་རྒྱན་» «ཐོག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་
ལྷ་མ་»དང་། «དབྱེས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད།» «ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་»བཙས་བྱམས་
ཆོས་ཕྱི་མ་རྣམས་གསན། མདོར་ན་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་ལྷན་ཁོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་པར་ཕྱིན་
«མདོན་རྟོགས་རྒྱན་»དང་བྱམས་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྤོང་གཉིས་མཛད་པའི་མཐའ། “རིང་པོར་
མ་ཡོན་པས་ཤེས་དང་གྱི་པ་རྩོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོག་དོན་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་ཡུར་ནས། སྤོང་
དཔོན་དང་ཁྱོགས་མཆོད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤོང་གྱི་ཆུལ་ལ་དཔག་པར་དཀའ་བའི་སྤོང་ཆོས་
ཆེད་པོ་མཆོད་པའི་གནས་སུ”⁴⁵ ཡུར་པ་ཡུང་།

སྟེ་ཐང་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་ཡོ་གཉིས་ཡས་མས་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། ལྷ་མ་དམ་པ་
བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་(1717-24)དེའི་ཉི་འབྲམ་གྱི་དཔེ་བཅུ་གནས་ཆོས་རྒྱུད་ཏུ་ཕེབས་ཡོད་
པའི་སྐར་པོས་པས་མཇུག་ཏུ་ཕེབས། ལྷ་མ་དམ་པ་ནི། ས་སྒྱའི་ཁྲི་འདྲིན་གནང་སྤྱང་བར་མ་
ཟད་ཆོས་བརྒྱད་དེའི་མཁས་པ་ཟན་པས་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཐོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱས་«རྒྱལ་དབས་
གསལ་བའི་མེ་ཡོང་»ཞེས་པའི་གཞུང་བྲགས་ཆེན་དེའི་མཛད་པ་པོའང་ཡིན། དེ་རྩལ་ཆེས་

45 མཁས་བྱུང་རྒྱུ། «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འཇུག་རྟོགས།» ཤོག 79

མཐོ་བའི་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པམ་དང་གང་ཏུ་གནས་པའི་ས་ཁུལ་དེའི་ཉེ་འབྲམ་ཏུ་
 ལེགས་ཡོད་སྐོར་ཐོས་འབྲལ་མཛུལ་བར་བཅད་ཉེ། དེའི་བྱང་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་
 ཅའི་རྗེས་གནང་དང་། བདེ་མཆོག་བྱིལ་བྱ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་། མགོན་པོ་བྱང་གྱི་རྗེས་
 གནང་སྐབས་ལྷན་། ལྷ་མ་དམ་པ་འདིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་འབྲུང་འབྲུང་གནས་རྒྱུ་མས་གཞིགས་
 ནས་ཁོང་ལ་དང་ཉིད་གྱི་དབྱ་ལྷ་པའ་ལྷ་དེ་གནང་སྟེ། བྱ་རྟོན་རིན་ཆེན་བྱུང་ནས་བརྒྱད་པའི་
 རྒྱལ་ལྷ་གས་ཀྱི་བརྟན་པ་གཏད་།⁴⁶ དེ་ནས་ལོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སམ་བྱི་ལོ་ ༡༡༥༥ ལོར།
 ལྷ་མ་དམ་པ་བསྟན་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་དགོངས་པ་ལྷ་དང་མས་འདས་།

དེ་ལྟར་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་ཡང་ཕྱིན་གསན་བསམ་ལོ་གཉིས་ལ་ཉེ་བ་ཙམ་ལ་གནང་རྗེས།
 དབྱང་ལོ་བརྒྱ་དབྱ་བཞེས་པའི་ཤིང་ཡོས་(༡༡༥༥)ལོར་ཡང་ཕྱིན་གྱི་བྱ་བསྐོར་ཐོག་མ་དེ་མཛད་།
 དེ་ལ་བྱ་བསྐོར་ཞེས་པ་ནི། དགོན་པ་ལམ། “འདུས་ཐུག་ལྷ་མ་དག་ལ་ལྷས་ནས། ལྷ་མ་རྒྱལ་ས་
 གྱིས་གཙོས་པའི་འདུས་ཐུག་འཆོག་པའི་ནང་ཏུ་བཞུགས། དགོན་པ་དེའི་མཁས་པ་རྒྱལ་ས་
 རིམ་བཞིན་རིགས་ལམ་གཏོང་བ་ལ་གང་བྱིས་པའི་དོན་ལྟེ་ལན་འདྲེབས་པ་”⁴⁷ དེ་ལ་ཟེར།
 རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བྱ་བསྐོར་ཐོག་མ་ནི། ཁོང་གིས་དེ་ཏུ་ཡང་ཏུ་བྱམས་སྒྲོང་མཛད་པའི་ཡང་
 ཕྱིན་གྱི་གཞུང་གི་སྐོར་ནས་ཡིན་ལ། བྱ་བསྐོར་མཛད་ས་ནི་ལྷ་ས་དང་ཉེ་བའི་ས་ཁུལ་ཏུ་ཡོད་
 པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསང་ལུ་དང་སྟེ་བྱང་བདེ་བ་ཅན་གཉིས་ལས། དང་པོར་གསང་ལུར་
 མཛད་། དེ་ནི་ཡལ་ཆེར་གསང་ལུ་དེ་བོད་ཏུ་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲོབ་གཉེར་གྱི་སྒྲུབ་ཐོག་མར་
 གང་ནས་དང་པོའི་འབྲུང་ཁྲངས་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་སྟེད། གསང་ལུ་དགོན་པའི་མཆོན་
 ཆ་ཆང་བ་ནི་གསང་ལུ་ཞེ་ཏུ་ཐོག་ཅེས་པ་དེ་ཡིན་ཅིང་། གདན་ས་དེ་བྱི་ལོ་ ༡༠༥༡ ལོར་ཨ་ཉི་
 ཤའི་དངོས་སྒྲོབ་རྒྱལ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལྷག་བཏབ་པ་དེད་། རྒྱལ་ལེགས་པའི་ཤེས་
 རབ་ནི། འཕགས་ལུལ་གྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་ལྷུ་དང་ཁྲད་པར་ཏུ་ཡང་ཕྱིན་དང་ཆོད་མའི་གཞུང་
 རྒྱལ་ས་པོད་སྐོར་ཏུ་ཤིན་ཏུ་ལྷན་དག་པོར་བརྒྱུད་བར་མཛད་མཁན་པོ་དེ་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་
 རྒྱལ་སྐོར་ལྷན་ཤེས་རབ་(༡༠༥༩-༡༡༠༥)ཀྱི་ཨ་ཁུ་ཡིན་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པམ་གསང་ལུ་དང་སྟེ་བྱང་བདེ་བ་ཅན་གཉིས་ཀར་ཡང་ཕྱིན་གྱི་བྱ་བསྐོར་
 མཛད་སྐབས། སྒྲོབ་གཉེར་བ་དང་སྒྲོབ་དཔོན་མཁས་པ་རྒྱལ་ས་ཁོང་གི་མཁུན་རིགས་དང་གོ་
 ལྷོངས་ལ་རོ་མཆར་ཆེན་པོ་སྟེས་ཤིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྒྲོ་བྱོས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་། ཤེས་རབ་

46 ལྷ་མ་དམ་པས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའ་དབྱ་ལྷ་གནང་སྟེ་བྱ་རྟོན་གྱི་བརྒྱད་པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ་བའི་སྐོར་འདི་ཀུན་
 མཁུན་འཇམ་དབྱངས་བཞུད་པའི་«རྒྱལ་བར་རས་ཀྱིས་ཀྱི་རྒྱལ་བཤད།» བོག ༤༩༡ བུད་འཁོད་།

47 ཆ་ཙང་། «རྒྱལ་བར་བདེ་ལེགས་ཀྱན་གྱི་འབྲུང་གནས།» བོག ༤༩

རྒྱ་ཞིང་བརྒྱུད་པ་གཙང་བ་དང་། ཐུགས་གཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་འཇམ་ཞིང་སྤྱོད་ལས་བརྒྱན་པ་མོགས་ཀྱན་གྱི་མིག་ལས་ཏུ་བྱུང་བས། ཁོང་གི་སྤྱོད་ཀྱིས་དང་ཆོས་ཀྱི་གོ་སྟོབས་ལྷན་སྒྲུབ་ཆོགས་པའི་ཐུགས་པ་དབྱས་གཙང་གི་ས་ལྷོགས་སུ་ཁྱབ་། དེ་ལྟར་སྟེ་བར་ཏུ་ཡོ་གཉིས་ཀྱི་ཁིང་པར་ལྷན་སྤྱོད་གཉེར་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ཏུ་སྒྲུབ་བརྟན་བཙོས་ཆོས་པའི་ལས་ལ་ཐོག་མར་འབྲུག་པའི་གདོང་སྟོབས་ཀྱང་རྟེན་སྟེ། བདེ་བ་ཅན་ཏུ་པར་ལྷན་གསན་བསམ་གནང་བའི་སྐབས་སུ། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་པས་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་སྐོར་ལ་དབྱེད་ཆོས་བརྒྱས་ཅས་ཞིག་དང་། བསམ་གཞུགས་ཐེན་གྱིས་གཉིས་ལྡགས་ཆོས་གནང་།⁴⁸

དགོན་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་ཕེབས་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༡༣༥ ལོར་གསར་ཏུ་དང་སྟེ་བར་བདེ་བ་ཅན་གཉིས་སུ་པར་ལྷན་གྱི་བྲ་བསྐོར་ལེགས་པར་བྱབ་རྗེས། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་གཙང་ལྷོགས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་གཉེར་གྱི་བརྟེན་གནས་རྣམས་སུ་ཕེབས་པར་དགོངས་ཏེ། སིན་སྤྱངས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེ་ལ་བརྒྱད་ནས་གཞུང་ལས་ཏུ་བཅད་ཀྱང་གདན་ས་ཆེན་པོ་ས་སྤྱང་ཕེབས་པའོད་ཡིན་ནའང་། ལས་བར་ཏུ་རྒྱ་གདན་དགོན་པའི་བྲ་བ་ཁ་གས་དང་ཐུད་དེ། ཁོང་རྣམས་དང་འབྲོགས་ནས་སིན་སྤྱངས་ཀྱི་རྒྱུང་མཁར་ཕྱི་ལོ་མོ་བརྒྱད་ནས་ཕྱོག་དེར་བརྟེན་ཉར་སྟོད་ཀྱི་མཁར་ཁ་བརྒྱད་ནས་ས་སྤྱོད་ལ་འཁུ་དགོན་པར་འབྱོར་།

འཁུ་དགོན་པ་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༩ ལོར་རྒྱ་བརྒྱན་གཤེས་རབ་འཕྲུང་གནས་ཀྱིས་གཙང་གི་གཞིས་ཀ་ཆེ་རྒྱུང་ནས་ཕེ་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ཅམ་གྱི་གར་སྟོང་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་སར་ཐུག་བཅུ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དགོན་པ་དེ་རྒྱུང་ཅམ་ཞིག་ཡོད་ནའང་མཁས་མཆོག་བྱ་སྟོན་སིན་པོ་ཆེའི་མཛད་འཕྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་དགོན་པ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་། ཐོག་མའི་དགོན་པ་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༡༣༩ ལོར་ས་ཡོམས་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྷུང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཉ་ལམ་ཆ་ཙང་ཞིག་པ་ལྟ་བུར་ལྷུང་ཡོད་པ་ལ། ཐ་སྟོན་སིན་ཆེན་ལྷུང་གིས་རྒྱ་ནག་གི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མོག་སིགས་རྒྱལ་པོ་ཐོ་གན་མི་ལྷུང་ལ་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་རོགས་རམ་ལྟེད་པར་བརྒྱལ་བས། དེས་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་རོགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༡༣༩ ལོར་བརྒྱུར་ཏུ་བཞུགས་སྤྱོད་མཛད་ཐུང་པ་ལྷུང་ཡོད་། མཁས་མཆོག་བྱ་སྟོན་གྱི་མཛད་རྒྱས་ནི། འཕགས་ལྷལ་དང་འོད་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་མི་ཉར་ལྷུང་བའི་ཆོས་འཕྲུང་«བྱ་སྟོན་ཆོས་འཕྲུང་»ཞེས་ཡོངས་སུ་ཐུགས་པ་ཁྲུངས་བཅན་པོར་བརྟེན་པ་དེ་བརྒྱམས་གནང་བ་དང་། བཀའ་འཕྲུང་དང་བརྟན་འཕྲུང་ཆ་ཙང་ལ་ལྷུས་ཆེན་གནང་སྟེ་རྟེན་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་དཀར་ཆག་གཉན་འཕེབས་མཛད་པ། དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱ་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་བརྒྱམས་

48 རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་པའི་བཀའ་ཆོས་དང་པོ་དེ་གཉིས། རྒྱ་འབྲུམ་དཔར་མའི་གསུང་འབྲུམ་པོད། ཆ་པའི་ནང་བཞུགས་།

ཆོས་མཆོམས་ཡིན་པའི་དུས་ཁེལ་སྟབས། ཆོས་ཐོག་རྗེས་མའི་བར་དུ་གནས་སྐབས་ཤིག་ཡིན་པ་བཟང་དགོན་པར་ཕེབས་ན། དེར་རྒྱུ་ལྡན་ཕྱགས་ཀྱི་དུས་འཁོར་བྱུང་བའི་མཆོད་མཁན་གཙོ་བྱས་ཕྱ་བྱུར་པའི་ས་སྐྱའི་མཁས་པ་འབྲེལ་པ་ལ་བཟང་མ་ཉི་པའ་ཆེན་བཅུགས་ཡོད་པས། དེའི་བྱང་ནས་བཀའ་ཆོས་ཅི་ཤིགས་པ་ལྟས། ས་སྐྱར་ཆོས་ཐོག་ཚུགས་རྗེས་བསྐྱར་དུ་ཕྱིན་ཏེ་དེར་པར་ཕྱིན་ཀྱི་བྱ་བསྐོར་མཆོད་དོ། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་སྤྱོད་གཉེར་བ་བྲག་བྱས་རྣམས་ཆེད་དུ་དགོན་པ་མང་པོར་བྱ་བསྐོར་དུ་འགྲོ་བའི་སྤུས་རྒྱན་གྱི་ལོ་ལྷན་ལྡན་པས། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་ཀྱང་ས་སྐྱར་བྱ་བསྐོར་མཆོད་བྱུང་རྗེས། ལ་ལྟོད་བྱང་དུ་ཕྱིན་ཏེ། འདར་བརྒྱུད་ནས་བཟང་ཐོན་དང་། རམ་ཡིར་ཆོས་སྒྲེ། (དུས་རབས་བཅུ་གཅུ་པར་བཅུ་པའི་ས་སྐྱའི་དགོན་པ་ལྟི་ཕྱ་དགེ་ལྡན་པར་བསྐྱར་བ་ཞིག) འགའ་དོར་ཆོས་སྒྲེ་(གཙང་གི་དབུས་ཕྱ་ཆགས་པའི་ས་སྐྱའི་དགོན་པ་ཞིག)ལྟ་བུའི་དགོན་སྒྲེ་ཁག་དུ་འདར་བྱ་བསྐོར་མཆོད་ཅིང་། རིམ་གྱིས་མཁས་པའི་རྒྱན་བྲགས་ཕྱོགས་ཕྱ་བྱུང་བ་བྱུང་།

དེ་རྗེས་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་རྒྱུ་ལྡན་དགོན་དུ་ཕྱིན་ལ། གནས་དེ་གི་རྒྱུ་ལྡན་གི་མཁས་པ་ཀྱན་མཆོན་དོལ་པོ་བཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་(༡༩༠༦-༡༩༦༡)ཀྱི་གདན་ས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་དགོན་པ་དེར་རྒྱུ་ལྡན་ལས་རྣམས་རྒྱལ་བའི་བྱང་ནས་རྒྱུ་ལྡན་ཕྱགས་ཀྱི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱགས་ཡིས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་བྲག་གི་ཁྱིད་ལ་སོགས་པ་གསན། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་དུས་འཁོར་སྐྱོར་བྲག་གི་ཁྱིད་གསན་པ་དེ་དུས་དང་པོ་ཡིན། རྒྱུ་ལྡན་ནས་ཐོན་ཏེ་པ་དོར་མེའི་དགོན་པར་(བཀའ་གདམས་དགེ་བཤེས་ཕྱ་བ་ཆེན་པོས་ཕྱག་བཅུ་བ།)ཕེབས་པའི་ལམ་བར་དུ། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་སྐྱི་པོ་རྣམས་དགོན་པ་འཛམ་མཐོན་ས་པའ་ལ་འཕྲེན་རྒྱགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་པའི་སྤྱོད་དཔོན་སྐྱི་པོ་རྣམས་པ་བྱང་རྒྱལ་འོད་གྱིས་ཕྱག་བཅུ་བ་པ་དེར་ཕེབས་ཤིང་། དགོན་དེའི་མཁན་པོའི་བྱང་ནས་བཀའ་གདམས་ལས་ཡིས་ཀྱི་ལྷན་གསན་ལ།⁵⁰ འདི་ཕལ་ཆེད་རྒྱ་པོ་རྣམས་མཆོད་པའི་«བྱང་རྒྱལ་ལས་ཀྱི་རྒྱན་མེའི་»ལྷན་ཡིན་པེས།

གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་པོ་དོར་མེ་དགོན་པར་ཕེབས་ཏེ་བྱ་བསྐོར་མཆོད་རྗེས། བཀའ་གདམས་པའི་གདན་ས་བྲགས་ཅན་དཔལ་ལྷན་ཐང་དུ་ཕྱིན། ལྷེ་ཐང་དུ་པར་ཕྱིན་གསན་

50 «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འཇུག་རྒྱགས་» སྟོན་ ༡༩ ལྷན་དེའི་«རྒྱགས་བརྒྱུད་འཇུག་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པར་»ནི། སྟོན་ ༡༡༤ སྐབས་དེར་སྐྱི་པོ་རྣམས་པའི་བྱང་ནས་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་«བཀའ་གདམས་རྒྱགས་བཟུང་»ཀྱི་ལྷན་གསན་པར་གཞུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་སྐྱའི་«རྣམ་ཐང་པའི་གཏམ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱུད་པར་»ཡང་། (སྟོན་ ༡༡༩) «བཀའ་གདམས་རྒྱགས་བཟུང་»ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་གསན་པར་ཐོན་མོད། ཐོ་ཡིན་ཡི་ཤིས་དོན་བྱུང་གྱིས་(«དང་པོ་རྒྱ་མཆོར་པོལ་པའི་འཇུག་རྒྱགས་» སྟོན་ ༩༩) རྒྱ་མཁས་«བཀའ་གདམས་རྒྱགས་བཟུང་»གསན་པ་དོགས་པའི་གནས་ཡིན་ཆེལ་དང་། མཁས་བྱུང་རྗེས་ཀྱང་«བྱུང་བསྐྱེད་ཀྱི་དོར་»དུ། སྟོན་ ༥༥ «བཀའ་གདམས་རྒྱགས་བཟུང་»དུ་བྱུང་བའི་ཐིག་ལེ་བཅུ་བྲག་གི་དབང་ལ་དོགས་པ་བཀོད་པ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལ་པའི་གསན་ཡིག་«གཞིའི་རྒྱ་ལྷན་»དུ་རྒྱ་ལྷན་ལྷན་བྱུང་ལ་དོགས་གནས་འདིའི་སྐོར་བཀའ་འཁྱིལ་ཆུ་མཁན་བྱུང་ཆེལ་འཁོར་པ་སོགས་ཀྱིས། རྒྱ་མཁས་«བཀའ་གདམས་རྒྱགས་བཟུང་»གསན་ཡོད་མེད་དོགས་གཞིར་བབ་དོ།

བསམ་གནང་བའི་སྐབས་སུ། རྒྱུ་པ་དེ་པ་ཙན་ཏུ་འཇམ་སྤྱི་མཛན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྷ་སྐར་
 ཐུགས་སྦྱར་གནང་བའི་སྐབས། ལྷ་སྐར་དེའི་ནང་སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་
 བཞུན་བཙོས་ཁྱད་འཕགས་«ཆོས་མཛན་པ་མཛད་»ཀྱི་ལུང་ཆེག་བླངས་ཡོད་པ་གཟིགས་པས།
 དེ་ཏུས་ནས་དབྱིག་གཉེན་གཞུང་དེ་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད་པའི་ཐུགས་བཞེད་འཁུངས་ཡོད་
 རྒྱུ་ཐང་ནི། བཀའ་གདམས་པའི་དགོ་བཤེས་གཏུག་རྟོན་སྒོ་བྱོས་ཐུགས་པས་ཕྱི་ལོ་ ༡༡༥༩
 ནང་ཐུག་བཅུ་པ་ཅིང་། གཞིས་ཀ་ཆེ་བྱོང་ཁྲེར་ནས་མེ་ལོ་དབྱ་ཙན་གྱིས་བྱུང་གི་ཐང་ཏུ་ཆགས་
 པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། གསང་ཕྱིའི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཐང་དེ་རྩོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་གདན་
 ས་གཙོ་བོ་ཞིག་དེད་། གནས་འདི་ནས་བྱོན་པའི་མཁས་པའི་ཁྲིད་ཏུ། «སྒོ་སྦྱར་ཆོགས་བཤད་མ་
 »མཛད་པ་པོ་སངས་རྒྱས་སྒོམ་པ་(༡༡༡༩-༡༡༥༠)དང་། རྩོ་བོ་རྒྱེད་པལ་ལྷན་ལ་ཉི་ཤེད་རྒྱུ་ཐང་
 རྒྱས་པ་ཕྱོགས་ཐུག་ཕྱེད་པོ་དང་མཛན་པ་ལ་མཁས་པ་མཆིམས་ནས་མཁའ་གཤམ།(༡༡༡༠-
 ༡༡༥༥) ཆད་མ་དེག་པའི་སྐོར་ལ་ཐུགས་ཆེ་བའི་གཞུང་ཆོས་པ་པོ་དང་བཀའ་འཁུར་དང་བཞུན་
 འཁུར་ཕྱོགས་ཐུག་གི་ལས་གཞི་ཆོས་མཁན་བཙོས་ལྷན་དེག་པའི་རལ་གྱི།(༡༡༣༥-༡༡༥༥)
 མཛན་པ་མཛད་གྱི་པོ་དང་འབྲེལ་ནང་ཆེ་ཕྱད་ཏུ་ཐུག་པ་མཆིམས་མཛད་ཏུ་ཐུགས་པ་«མཛད་
 འབྲེལ་མཛན་པའི་རྒྱན་»ཆོས་པ་པོ་མཆིམས་འཇམ་པའི་དབྱངས། «བཀའ་གདམས་ཐུགས་
 བམ་»ཕྱོགས་ཐུག་མཛད་པོ་མཁན་ཆེན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆན་(༡༡༣༩-༡༡༥༥)ཐོགས་ཐུང་ཡོད་། རྒྱེ་
 ཙོང་ཁ་པ་སྒྲོབ་གཉེར་གནང་བའི་སྐབས་ཏུས་སུ། རྒྱུ་ཐང་དེ་ལྷག་པར་ཏུ་མཛན་པ་མཛད་
 དང་འདུལ་བ་གཉིས་སྒྲོབ་གཉེར་བྱ་ལའི་བཞི་གནས་དམིགས་བམལ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཉི་ཡོད་།

རྒྱེ་ཙོང་ཁ་པས་རྒྱུ་ཐང་ཏུ་དང་པོ་ག་རྒྱུ་ཐང་གི་མཁས་པ་ལོ་རྒྱུ་པ་དོན་བཟང་གི་བྱུང་
 ནས་མཛད་གྱི་བཤད་པ་ཞིག་གསན་ནའང་དེ་ཙན་ཐུགས་སྒྲོ་ཁེངས་པ་མ་ཐུང་། དེ་ཏུས་རྒྱུ་
 ཐང་ཏུ་དགོ་བཤེས་ཞིག་ལ་ཉི་དཔོན་ཀྱན་དགའ་དཔལ་(༡༡༥༥-༡༡༥༩)གྱིས་མཛད་པའི་པར་
 ཕྱིན་«མཛན་རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་གཟིགས་པས་ཐུགས་ལྷག་པར་ཕྱོགས་། ཉི་
 དཔོན་གྱི་འབྲེལ་པ་དེ་ཐང་རྒྱེ་ཐང་ཏུ་གཟིགས་པའི་འཇམ་སྤྱིའི་ལྷ་སྐར་དེ་དང་བསྐྱར་ན། ཤིན་ཏུ་
 གསལ་ཞིང་གོ་བར་པ་ན་པའི་ལེགས་བཤད་ཙན་ཏུ་མཆེན་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་ཉི་ཤེག་དེའི་ནང་
 ཏུ་«མཛན་པ་མཛད་»ཀྱི་ལུང་བླངས་པ་རྒྱུ་ཐང་ལའང་བཤད་པ་གསལ་པོ་འཁོད་པར་གཟིགས་
 པས། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཉི་དཔོན་ལ་«མཛན་པ་མཛད་»ཀྱི་བཤད་པའང་ཐུག་པོ་ཡོད་པར་
 རྟོགས་། དེར་བཞེན་ཉི་དཔོན་རང་གི་བྱུང་ནས་པར་ཕྱིན་གྱི་འབྲེལ་པ་དེ་གསན་པའི་ཐུགས་
 བཞེད་འཁུངས་པར་བཞེན། ཉང་རྟོད་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་། དེར་གནས་རྟེན་གྱི་དགོན་པར་ཉི་ག་

ཙམ་ཞིག་བཞུགས་ནས།⁵¹ གནས་རྒྱུ་དུ་གཞུངས་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོགས་ལ་ཕེབས་ཤིང་དེར་ཕར་
ཕྱིན་ཀྱི་ཕྱ་བསྐྱར་ཞིག་ཀྱང་མཛད་དེ། གནས་རྒྱུ་ནས་ཆེ་ཆེན་དགོན་པར་ཕེབས་དེ།
ནི་ཉ་དཔོན་ཀྱན་དགའ་དཔལ་ལྡན་ཕྱིས་ཕྱག་བཏབ་པར་མ་ཟད་ཁོང་བཞུགས་གནས་གཙོ་བོར་
ཡང་ཆགས་ཡོད་དེ།

གང་ལྟར་ཡང་དབྱང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པའི་མེ་འབྲུག་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ས་
དབྱར་ཆོས་རིང་ཆེ་ཆེན་དགོན་དུ་བཞུགས་ཏེ། ཉ་དཔོན་ཀྱན་དགའ་དཔལ་ལྡན་དེའི་ཕར་ཕྱིན་
ཀྱི་ཤི་ཤ་ཆ་ཆང་བ་གསུན་དེ། ཉ་དཔོན་གྲགས་རབ་གསལ་ཞིང་རྣམ་དབྱེད་ཡོངས་སུ་རྒྱ་བ་དང་།
བཤད་པར་བྱ་བའི་གནས་རྣམས་བརྟུན་དུ་བུལ་དུ་བྱུང་བས་ཉན་པ་པོའི་རྣ་བར་འབབ་པ་
སོགས་སུ་གཟིགས་ནས།⁵² རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་གྲགས་ཤིག་དུ་རངས་པར་ལྟར་དེ། སྐར་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པས་ཉ་དཔོན་ལ་«མཛོན་པ་མཛོད་»ཅིག་ཀྱང་འབྲིང་པར་བྱས་པས། དེ་དུས་ཉ་དཔོན་དབྱང་
ལོ་མཐོ་ཙམ་དུ་ཕེབས་ཡོད་པས། བཀའ་ལན་དུ། “ངས་ལེགས་པོར་ཤོད་པར་ཡོད་དེ། རྟོན་
གཉེར་བྱེད་པ་མ་བྱུང་བས་ལྟ་རྟོག་ཀྱང་འདི་འགའ་དགོས། ཁམས་ཀྱང་མ་བདེ་ཞིང་ད་ལྟར་
ཆད་འཆད་དགོས་པ་འདིས་འབྲུལ་ལ་འཆད་པ་མི་འདྲ་བ་འདྲུག”⁵³ ཅེས་གསུངས་དེ། ཉ་དཔོན་
ཀྱི་གྲགས་ལ་རྒྱུན་འདི་དག་གིས་«མཛོན་པ་མཛོད་»ཀྱི་དཔེ་བྲིད་ཕྱིས་དྲག་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པོའི་
སྒྲོབ་གཉེར་ལ་འགོག་རྒྱུ་དུ་པར་གཟིགས་ནས་ཞལ་ཉ་གཅིག་གནང་དེ། བཀའ་སྒྲོབ་དེས་
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པོའི་འབྲུང་འབྲུང་ཀྱི་སྒྲོབ་གཉེར་ཐོག་ཀྱི་གྲགས་རྒྱུན་ཤིག་དུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཕེབས་པའི་
རྒྱ་བསྐྱེད་དེ། ཉ་དཔོན་ཀྱིས་བཀའ་གནང་བ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར། “ངེད་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་འདྲེད་
མདའ་བ་འདི་སྒྲོ་བྱོས་ཅན་མཛོན་པ་ལ་ཤིག་དུ་མཁས་པ་ཞིག་ཡོད་པས། ཁྱེད་རང་ཡང་འདི་
ལ་ཉན་ན་འཐད་ཅིང་། ཉན་པར་མི་སྒྲོ་ན་མཐུབ་ཁྱིད་ཅིག་བཙོལ་བ་དྲག”⁵⁴ ཅེས་གསུངས་
པ་དེ་ཡིན་དེ།

རང་གི་སྒྲོ་མའི་གཙོ་བོར་འབྲུང་བའི་རྗེ་བཙུན་འདྲེད་མདའ་བ་དང་མཛལ་བ།

དེ་ལྟར་མཁས་པ་ཉ་དཔོན་ཀྱན་དགའ་དཔལ་ལྡན་པ་གཤམ་གནང་བ་དང་། ཉ་དཔོན་ཀྱི་སྒྲོབ་
མའི་ནང་རྗེ་བཙུན་འདྲེད་མདའ་བ་ལྟ་ནས་ཞལ་འཆོ་བ་ཡོད་པ་ཁག་གཅིག་གིས་ཀྱང་མཆམས་

51 ཡིག་ཆ་གཞན་ཀྱི་ནང་དུ། གནས་རྒྱུ་དུ། ཞེས་མ་འགོ་ཅན་འབྲི་ཞོལ་ཡང་བྱུང་ཡོད་དེ། འདིར་«རྣམ་ཐང་དང་དཔེ་པོའི་འབྲུག་
རྟོགས་»ལྟར་བཤད་དེ། གནས་རྒྱུ་ཞེས་མ་འགོ་ཅན་དུ་བྱས་ན། མ་དེར་རྒྱ་བོ་རྗེ་ཙོང་ཉི་ཤུ་ཕེབས་སྐབས་ཁོང་གིས་འདི་གནས་ཀྱི་
རྒྱུང་པོར་འདྲུག་གསུངས་པའི་བཤད་སྒྲོལ་དེ་དང་མཐུན་དེ།

52 «རྣམ་ཐང་དང་དཔེ་པོའི་འབྲུག་རྟོགས་» བོག ༡༩

53 བོང་མཆུངས། བོག ༡༩

54 བོང་མཆུངས། བོག ༡༩

ལྷ་མ་འཕྲུག་ཏུ། རྒྱུ་མཚན་ཤིང་མདའ་བ་གཞིན་ཅུ་ལྷོ་ཁྱོས་(༡༩༩༠-༡༩༩༡)ཞལ་མ་དེ་དུས་མ་
 ལྷ་མཚན་མེ་མེན་དགོན་པར་ཤེབས་ཡོད་པར་མ་ཟད། དལུམ་ཁྱིམ་ཚང་ཐོག་ཤིང་དགོན་པ་དེར་
 བཞུགས་སྤྱི་དགོངས་བཞེད་ཡོད་པར་བརྟེན། རྒྱུ་མཚན་ཁ་པ་པམ་མེ་མེན་དུ་རྒྱུ་མཚན་ཤིང་མདའ་
 བའི་བྱུང་དུ་བཅར་ཏེ། ལྷ་མ་དང་པོ་དེམ་གཉེན་གྱིས་མཇེད་པའི་«མཛན་པ་མཇེད་»འཁྲིད་
 པར་ཤི་སྤྱུལ་བྱས་པ་ན། རྒྱུ་མཚན་ཤིང་མདའ་བམ་གྱུར་བྱུགས་དཔྱེས་པའི་དང་ནས་ཞུས་གྱིས་
 བཞེས་དེ་«མཛན་པ་མཇེད་»ཁྲིད་པའི་དལུམ་བཅུ་མཚན་དཔེ་ཁྲིད་རྒྱུ་ལྷ་མ་ཤིང་ཡོད་མ་ཐོགས་
 པར་རྒྱུ་མཚན་ཁ་པ་པམ་བྱུགས་ལྷ་མ་ལྷུང་བ་ཞིག་ལ། རྒྱུ་མཚན་ཤིང་མདའ་བ་ལ་གཞུང་གི་ཆོག་དོན་
 སྤོ་ཐོག་ཤིང་ཤི་ནས་གསལ་ཡོད་འབྲེལ་བྱུང་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གཞུང་གི་དཀའ་བཅད་ལྟེ་བལ་
 པ་ཞིག་གི་བསྟན་པ་མཇེད་པའི་ཆེ་འད། “གཞུང་གི་ཆོག་ཤིས་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར།
 བརྟེན་བཙོས་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྒྱ་མཚན་པའི་དོན་ཀྱི་ཁོག་ལེགས་པར་བཟུགས་ནས་འགའས་
 འཛུགས་པའི་གོ་བ་ཐོགས་ཆེད་དུ་ཉེད་བྱས་པ་”⁵⁵ གཟིགས་པས། རྒྱུ་མཚན་ཁ་པ་པའི་བྱུགས་ལ་དང་
 པ་དམིགས་བསམ་ཞིག་འཁྲུངས་པ་ལྷུང་། མཇུང་བཞིན་ཀྱི་ཞལ་ཤིང་དལུམ་དེ་དལུམ་དུ་རྒྱུ་མཚན་ཁ་པམ་སྤྱི་
 མར་ཤི་བ་ཡང་ཡང་བྱས་པས། རྒྱུ་མཚན་ཤིང་མདའ་བའང་གིན་དུ་བྱུགས་ཐོགས་ཏེ། ལྷ་མཚན་
 གྱུར། “ཁྲིད་ལ་མཇུང་བཞིན་ལུང་པ་ལ་ལེགས་པར་བཟུགས་དགོས་པ་འདུག”⁵⁶ ཅེས་གསུངས་།
 རྒྱུ་མཚན་ཤིང་མདའ་བ་མཇུང་པས། རྒྱུ་མཚན་ཁ་པ་པའི་བྱུགས་ལ་རང་ཉིད་ཆུང་བྱིས་
 པའི་དུས་ནས་ཁོ་ཁྱིམ་བཟུངས་པའི་ལྷ་མ་ཆོས་རྒྱུ་ལྷ་མ་ཤིན་ཏུ་ལྷ་མཚན་ལྟ་བུའི་བྱུག་མོང་མ་
 ཡིན་པའི་དགོ་ཆུན་ཞིག་ལྷུང་པའི་ཆེད་ལྷུང་འཁྲུངས་། དེ་ཡང་ལྷུགས་གཅིག་ནས་བསྟན་ན།
 འདས་པའི་མོ་གཞུམ་ཀྱི་ནང་དགོན་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་ཤེབས་ཏེ་དགོ་ཆུན་ལྷ་ཆོགས་
 ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་སྤོང་གཉེན་མཇེད་པ་དང་། ལྷ་མཚན་ཁ་པམ་པམ་པམ་ཀྱི་ཤིང་
 དེར། རྒྱུ་མཚན་ཁ་པ་ལྷེད་ནས་རང་དང་དམིགས་བསམ་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པའི་
 ལྷ་མ་ཞིག་འཆོལ་བཞིན་བཞུགས་པ་ལྟེ་བ་དང་། རྒྱུ་མཚན་ཤིང་མདའ་བ་དང་མཇུང་པམ་དེ་
 ལྟ་བུའི་ལྷ་མ་ཞིག་མཇུང་རྒྱུང་པའི་བྱུགས་ལྷུང་ལྷུང་། ལྷ་མཚན་ཡང་རྒྱུ་མཚན་ཤིང་མདའ་བ་
 དང་མཇུང་པའི་ཉིད་དགོ་བའི་བསམ་གཉེན་གཞི་ཡོད་པ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྤྱི་
 འབྲེལ་བ་དམིགས་བསམ་ལ་ཞིག་ཐོགས་པ་གནད་ཡོད་། དེ་ཡང་རང་ཉིད་སྤོང་གཉེན་པ་ཡིན་
 པའི་གནས་སྐབས་སུ་དཔེ་ཁྲིད་ཀྱི་དགོ་ཆུན་དུ་བརྟེན་པ་ཙམ་མིན་པར། ལྷུ་མཚན་པ་ལ་མེ་

55 བོད་མཚན་པས། རྟོག་ ༡༩

56 བོད་མཚན་པས། རྟོག་ ༡༩

གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བའི་སྐབས་དང་། རྟེན་པ་ཞིག་ཏུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཕྱིས་པོ་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཁྲ་
 ཆེན་ཏུ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་བར་། ཁྲ་སྒྲོབ་གཉིས་པན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་གཉེན་པོའི་སྒྲོ་ནས་
 བཟུགས་པ་གཤམ་ཏུ་སྒྲིབ་བར་འབྱུང་བ་ལས་ཤེས་ནས་པ་རྩར་ལགས་། རྩུ་མཆན་དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་
 ཆོང་ཁ་པ་འདི་རྣམ་ཐང་མཛད་པོ་མཁས་པ་བྱུང་། རྒྱ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པ་དེ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་
 ཁྲ་མ་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གསུང་བ་ན། འདི་ལྟར།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། རྩུ་མ་པོའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བྱང་ལེས་རྣམ་པར་
 འབྲེད་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་དག་གི་ལམ་སྒྲོལ། དབྱ་ཚད་ཀྱི་རིགས་པའི་སྒྲོ་དང་
 པོར་རྒྱ་བཙུན་འདི་ཉིད་ལས་རྒྱེད་པས། དེའི་ཕྱིར་འབྲན་སྒྲོ་མེད་པའི་ཁྲ་མ་གཅི་
 པོར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།⁵⁷

ཞེས་གསུངས་།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཆེན་དཔོན་པོར་རྒྱ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པ་འདི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་སྒྲོབ་
 མར་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། ཁྲ་སྒྲོབ་གཉིས་སྒྲ་ཆེ་ཡིལ་པོར་པན་ཚུན་བཟུགས་ཤིན་ཏུ་གཉེན་པོའི་
 འབྲེལ་བ་དམ་པོར་མཛད་དེ་བཟུགས་ཤིང་། སྐབས་མང་པོར་པན་ཚུན་མཛལ་བྱུང་གནང་
 བ་དང་། མཐུན་པ་རྒྱ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པ་རང་ཉིད་གང་ལ་བཟུགས་མཉེས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་
 དཔེན་གནས་ས་ཐག་ཤིང་པོ་རྩུ་མ་སྒྱིད་ཀྱང་ཏུ་བཟུགས་པའི་སྐབས་སུ་བར་པན་ཚུན་རྩུན་
 པར་ཡིག་འབྲེལ་གནང་བ་བཅས་བྱུང་ཡོད་། ཁོར་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལ་མི་ལོ་བརྒྱད་ཙམ་གྱི་
 དབྱར་ལོའི་ཁྲ་དང་ལས་དེ་ཙམ་ཆེན་པོ་མེད་ལ། དབྱར་ལོའི་ཁྲ་དང་པོ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་མེད་
 པ་འདིས། རིམ་པས་ཁྲ་སྒྲོབ་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པ་དེ་འབྱུང་ནས་སྐབས་ཤིག་ལ་ཆོས་ཀྱི་གས་
 རྩུ་བྱུང་བ་དང་། སྐབས་དེ་གཉིས་ལ་རྒྱ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པ་རང་ཉིད་པོ་སྒྲོབ་མ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་
 པའི་བྱང་ནས་ཀྱང་རྩུ་མ་ཆོས་གསན་པར་ཡང་མཛད་ཡོད་པ་སོགས་འོག་ཏུ་སྒྲིབ་བར་འབྱུང་
 བ་རྩར་ལགས་། ཕྱིས་སུ་ཡི་དམ་ལྷག་ན་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་མ་སྒྲོབ་ཞིང་རྩུན་ཏུ་ཡི་དམ་དེའི་ཞལ་
 གཟིགས་པ་རྩུ་བྱུང་བའི་ཆེན་པོ་མཁས་པ་འཁྱུལ་མཆན་ལ། གསར་བདག་ལྷག་ན་རྒྱ་རྒྱུ་ཀྱང་།
 རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་རྒྱ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པ་གཉིས། རྩུ་སྒྲེ་ལ་མ་རྣམས་སུ་བར་པན་ཚུན་ཁྲ་སྒྲོབ་
 གནང་རེས་མཛད་ཡོད་པས་སྒྲེ་བ་མང་པོར་པར་སྒྲོབ་རྩུ་སྒྲོབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མང་ཏུ་མཛད་
 ཡོད་ཚུལ་བཀའ་གནང་བའདུག་།⁵⁸ དེ་རྩུ་མ་སྒྲོབ་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་བཟུགས་ཏེ་ཞིང་པན་ཆེན་

57 ཁོར་མཚུངས། ཤོག 96

58 ཚུལ་འདི་བྱང་ཏུ་རྩུ་མ་མཆན་བཟང་པོའི་«རྒྱ་གས་བཟོད་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་བ།» ཤོག 99 བད་ཚིན་།

བྱམས་པ་ཆེ་དང་བཅི་བཀྱར་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པོད། རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་བ་དང་རྗེ་ཚོང་ཁ་
 པ་གཉིས་གནས་མཐའ་དག་ལ་དགོངས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཅིག་པ་ཡིན་པ་བཅིང་མི་རུང་
 རྟེ། དཔེར་ན་ཏུས་འཁོར་གྱི་སྐོར་ལ་ལྷ་སྒྲོབ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དགོངས་ཚུལ་བ་དང་པ་ཆེན་
 པོ་ཡོད་ཏེ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ནི་པོད་ཏུ་དར་སྒྲོལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། གསར་ཁྲམས་ལྷ་མོད་ཀྱི་བསྐྱེད་
 རྒྱལ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཅམ་ཏུ་མ་ཟད། པོད་ཏུ་སྐར་ཅིས་རིག་པའི་ཐོག་ལའང་བྱམས་སྐྱེན་
 དམིགས་བསལ་ཐེབས་པའི་ཏུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་དེ་ཆད་ཐུན་ཏུ་བཅི་བར་མ་ཟད། རང་གིས་
 གྲང་ཉམས་བཞེས་སྲུ་མཛད་པ་དང་། གཞན་ལའང་འཆད་ཉན་གྱིས་སྐྱེལ་གནང་ཡོད་པ་གཤམ་
 ཏུ་བརྒྱུད་པར་འཕྱར་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་བ་ནི། འོག་ཏུ་བརྒྱུད་པར་འཕྱར་བ་
 ལྟར།⁵⁹ དེ་ལས་བརྒྱུད་གཉེ་ཏུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལ་དགག་པ་མཛད་ནས། ནང་བའི་གསར་ཁྲམས་
 ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་ཆགས་ཡིན་པོད། ལྷ་སྐྱེགས་པའི་ལྷ་སྐྱེགས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཏུ་གསལ་ཡོད་པའི་རིས་
 འཛིན་གནང་ཡོད་ཏེ། དེ་ལྷ་ནའང་ལྷ་སྒྲོབ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དམ་ཆེག་དང་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་
 པོ་ཡོད་ཅང་། བན་ཚུན་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པའི་སྐྱེན་བྱས་ཏེ་དམ་ཆེག་ལ་ཉམས་སྐྱེན་སྐྱེགས་
 གང་ཡང་བྱུང་མེད་པའི་ཁར། ལྷ་སྒྲོབ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་རིང་གི་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་དེས་
 བན་ཚུན་གཉིས་ཀའི་གཞུང་གི་དཀའ་གནད་ཀྱི་གོ་རྟོགས་དང་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལའང་
 ལྷ་སྐྱེད་ཆེན་པོ་འཕེལ་བ་བྱུང་ཡོད་ཏེ།

ཆེ་ཆེན་ཏུ་དབྱར་ཀའི་ཚོས་ཐོག་ཁྱོལ་རྗེས། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་རང་ཉིད་དང་ཆེ་རབས་མང་
 པོར་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་བ་དང་
 ལྷན་ཏུ་ཚོས་མཆམས་ལ་ཉང་སྟོད་བསམ་གཏན་གྲིང་ཏུ་ཐེབས་ཏེ། དེར་རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་པེད་
 མདའ་པའི་བྱང་ནས་«དབུ་མ་ལ་འཁྱུག་པའི་»མཛུབ་ཁྲིད་གསན་ཞིང་། རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་
 བས་ཀྱང་དབུ་མའི་གཞུང་དེའི་མཛུབ་ཁྲིད་གནང་བ་དེ་ཏུས་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མའི་བསྐྱེད་
 བཙོས་«དབུ་མ་ལ་འཁྱུག་པ་»ནི། ཏུས་རབས་བདུན་པར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པའི་དབང་པོ་
 དཔལ་ཐུན་ཁྲ་བ་བྲགས་པས་མཛད་ཅིང་། བྱིས་སྲུ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་ཀྱང་བསྐྱེད་བཙོས་འགངས་
 ཅན་དེ་ལ་བྱམས་སྐྱེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཚོས་པར་འཕྱར་བ་སྐྱེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 གཤམ་ཏུ་སྐྱེད་བར་འཕྱར་ཏེ། ཁོང་གཉིས་ཉང་སྟོད་བསམ་གཏན་གྲིང་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་
 སྲུ་བྲལ་བ་བརྟེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་བྱུག་ཆེན་པོ་ཡོ་སྤྲོ་བ་བྱུང་ཐུབ་ཆེ་མོས་(1303-10)
 སྐྱེད་ཤོད་པོ་ལྷ་ལར་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་«མཛོན་པ་ཀྱན་བཏུས་»གསུང་རྒྱུ་ཡིན་

59 དེའི་འདིའི་ཤོག 496 བད་ལ་གཟིགས།

པ་ཐོས་པས། རྒྱ་བརྒྱན་རྟེན་མདུན་པ་དང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་གཉིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོའི་ལྷོ་མ་མཇུག་
 ཅུས་ཀྱི་ལྷོ་མ་ཕྱི་གསུམ་སྤེལ་སོ། རྟེན་པ་སྤྱོད་དཔོན་བྱང་ཆུབ་ཆེ་མོ་«མངོན་པ་ཀྱན་བཀྲས་
 »འཆད་པ་ལ་ཐོན་ནང་འབྲན་སྒྲུ་མེད་པར་བྲགས་ཤིང་། ལོ་ཆེན་གྱིས་མངོན་པ་འདི་གཞུང་དེ་ལྷོ་
 སང་བཀའ་ཁྲིད་གནང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་བདེན་པར་གནས་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་དཔོན་
 དབྱང་ལོ་མཐོ་པོ་ཡིན་ཉིད་ས། ལྷོ་མ་འཁོར་ལྷོ་མ་རྣམས་ནས་འབྲུལ་བྱ་རང་གི་དགོན་པར་
 འོག་ན་ལེགས་ཆུལ་ལྷོ་མ་པ་བཞིན། དབྱས་ནས་གཙང་ཕྱོགས་སྤེལ་ས་པའི་ཡར་ལམ་སྟེ་བར་
 གི་ཆོས་རྒྱུད་དཔོན་པར་ཉི་ཤུ་པ་འཁོར་སྤྱང་པའི་སྒྲུ་མ་དམ་པ་བ་པ་ལོན་ནས་ཀྱུལ་མཆན་གྱི་
 འབྲུ་སྟེ་ཞིག་བཞུགས་པ་དེ་མཇུག་པར་བྱོན་གྱིན་འབྲུག་པའི་ལམ་བར་ལ་མཇུག་པ་གང་ལྟར་
 ཡར་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཆེ་མོའི་བྱང་ནས་«མངོན་པ་ཀྱན་བཀྲས་»ཀྱི་བཀའ་ཁྲིད་
 གསུན་མ་བྱུང་། རྟེན་པ་ལོ་ཆེན་རྣམས་འབྱོར་པ་དེའི་བྱང་ནས་ཆོས་འབྲེལ་ཅུམ་ཞིག་མཛད་དོ།

དེ་རྒྱུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཕྱིར་སྟེ་བར་བདེ་བ་ཅན་བྱ་ཤེས་ཉི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོའི་དབྱུག་ཆོས་
 ལ་དེར་བཞུགས་ཤིང་། རྟེན་པ་འབྲུལ་པ་ལ་བྲགས་སྒྱུར་མཛད་པའི་དོན་བྱ་སྒྱུར་མོ་ལྷང་དགོན་
 པར་བྱོན་དོ། རྟེན་པ་སྤྱོད་མོ་ལྷང་བྱ་འབྲུལ་མཛད་ལ་མཁས་པའི་བཀའ་བཞེད་པ་སྒྲོ་བྱས་བཟང་པོ་
 བཞུགས་ཡོད་དོ། སྒྱུར་མོ་ལྷང་ནི། ཤུལ་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པར་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་
 རྩལ་ཉི་དབྱེད་བཙུག་པ་ལྷུག་བཀྲུ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་འཆད་ཉན་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་དེར་ནང་
 གསུམ་གྲུ་ཆར་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། འབྲུལ་བ་གཙོས་པའི་གཞུང་ཆེན་མོར་སྤྱོད་དཔོན་བྱེད་
 སའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་དོ། སྒྱུར་མོ་ལྷང་བྱ་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱོད་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་
 མཛད་པའི་«འབྲུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་»གསུན་སྒྱུར་གནང་ཞིང་། གཞུང་དེ་ནི་སྤྱོད་དཔོན་གྱི་བཞི་
 གནས་ཁག་གྱི་འབྲུལ་བའི་གཞུང་ཆེན་སྒྱུར་བའི་རྩ་བའི་སྤྱོད་དེབ་ལྷོ་བྱ་དེ་དེད་དོ། དེར་བཀའ་
 བཞེད་པ་སྒྲོ་བྱས་བཟང་པོ་ལས་«འབྲུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་»འབྲེལ་པ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གསུམ་
 པར་གསུན་པའི་ཁར་ལ། «མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་»ཀྱི་དབྱེད་ནས་ཉིན་རེ་བཞིན་ཤོག་བྱ་
 མདུན་ཆད་མ་བརྒྱ་བཀྲས་ཅུམ་རེ་ཆག་མེད་བྱ་བྲགས་ལ་བརྒྱང་བ་སོགས་མཛད་དོ།⁶⁰

སྒྱུར་མོ་ལྷང་བྱ་བཞུགས་སྐབས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྤུས་གསུན་སྒྱུར་དཔོན་གཞི་ནི། གོང་དེ་མ་
 ཐག་གྱི་སྒྲུལ་པ་ལྷང་འབྲུལ་བ་རང་གི་ཐོག་ལ་རྩལ་འདོན་གནང་ཞིང་། དགོན་པ་དེར་གཏན་
 བཞུགས་ཀྱི་དགེ་འབྲུན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ཆོགས་སྤྱད་བཅར་བ་སོགས་མཛད་དོ། རྒྱན་གྱི་
 ཆོགས་ཀྱི་ཞལ་འདོན་གྱི་སྐབས་མང་པོར་ཆོགས་ཡོད་ནས་«ཤེས་རབ་སྟིང་པོ་»འདོན་བྱས།

60 མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བྲགས་འཛིན་མཛད་པའི་ཞིབ་གནས་འདི་ལྱུང་རྒྱལ་མཆན་བཟང་པོའི་«རྒྱ་གསུམ་བརྒྱུད་འབྲུན་
 ཞུགས་པའི་འབྲེལ་ལ།» བོག ༡༡༩ ཐད་བྱང་དོ།

མདོ་དཔེ་ཆེན་ “གཞུགས་མེད། ཆོང་པ་མེད་” ཅེས་སྐབས་འདྲན་པའི་སྐབས་སུ། ཆོག་དེ་
 རྒྱལ་སྤྱི་དོན་ལས་འཆམས་ཏེ། ཆོས་བམས་ཅད་སྤང་ལ་རིས་འབྱུང་མེད་པའི་དོན་ལ་ཆེ་
 བཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འབག་ཞེ། རྒྱལ་རྒྱལ་གི་རྒྱ་པ་རྒྱལ་པ་འགགས་ཏེ་གསལ་སྤྱོད་འདྲན་
 མེད་ཀྱི་རང་ལ་ཆེ་བཅིག་ཏུ་གནས་པ་མང་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། ཆོགས་ཁྱོད་ནས་དགེ་འདུན་པ་བམས་
 ཅད་ཕྱིར་ཕྱོད་ཀྱི་བཅིག་པར་འདྲུ་ཁར་ནང་ཏུ་མཉམ་གཞིག་གི་རང་ལུས་པ་འདྲུ་པར་
 བཀའ་དེ་དེ་ཏུ་སྤྱོད་ཆེ་ཆོང་ཁ་པས་སྒྲིབ་མོ་ལྟར་ཏུ་ཆོགས་སུ་ཕེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲུགས་མདོ་
 འདྲུ་ཁར་ནང་གི་ཀ་པ་དེར་ཕྱིས་སུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཀ་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཐོགས་ཏེ་གནས་སྐོར་
 པ་རྒྱལ་སྤྱི་དུད་འཇམ་གྱི་ཕྱལ་ཏུ་འདྲུ་ཕྱིན་ཡོད་པའོ།⁶¹ ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་དབུས་སུ་དང་ཕོག་སྒྲིབ་
 བཞེད་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་ཆོང་གི་རྒྱན་གྱི་ཉམས་འཁེས་གཙུག་པོ་ཞེ། «འཇམ་དཔལ་མཚན་
 པ་རྒྱད་»ཞེས་འདྲན་ཐོག་ཆོས་རྒྱལ་དེ་ཏུ་ཆོན་གྱི་བྱུགས་རྒྱུ་ལི་དམ་རྩ་རྒྱུ་འདྲིགས་
 གྱིད་ཀྱི་བདག་སྒྱེད་དང་། དཔེ་སྤྱོད་པ་ཀའ་བརྒྱད་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱུག་ཆེན་གྱི་ཆོས་རྒྱུ་པ་གསལ་སྤྱོད་
 འདྲིན་མེད་ཀྱི་ཉམས་འཁེས་དེ་ཕྱིན་སྤྱོད་།

ཆེ་ཆོང་ཁ་པས་«འདུལ་པ་མཛད་ཆ་པའི་»རང་འགྲུལ་ཕྱིན་ཏུ་རྒྱལ་པ་དེར་བྱུགས་ཀྱིས་
 བྱུགས་སྒྲིབ་གནད་འཁེས་པའི་སྐབས། བར་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པས་སྒྱུ་སྤྱོད་ལ་བྱུག་གཟེར་བྲག་པོས་
 རྒྱན་གཞི་བྱུང་ཞིང་། རྒྱན་གཞི་དེ་ཕྱིས་སུ་སྒྱུ་ཆའི་སྤྱོད་ཏུ་འདྲུ་སྤྱོད་པར་སྐབས་འགར་བྱུང་པ་
 ཕོག་ཏུ་པ་རྒྱད་པར་འབྲུབ་པ་ཉམས་འགས་དེ་ལ་ཐོག་མར་སྤྱོད་ལྟར་ཕྱར་ཏུ་བཞེད་སྒྱུ་པ་
 ཀྱི་རྒྱལ་འབྲུབ་པ་ཞིག་གི་གས་ཏུ་བྱོན་ནས་པ་ཅོས་བམས་གནད་ཡང་དེ་ཅམ་མ་ཕན་ལ། ཕྱིས་
 པ་དེ་པ་ཅན་ཏུ་བྱོན་རྒྱུ་ཀྱང་པ་ཅོས་བམས་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་མཛད་པས་ཀྱང་ཕན་པ་མ་བྱུང་།

གར་ཉམས་ཡང་ཕྱི་མོ་ ༡༩༥༥ ལོའི་དབུན་ཁར་ཆེ་ཆོང་ཁ་པས་རང་གི་སྤྱོ་མ་རྒྱུ་པ་ཅན་མེད་
 མདུང་པར་སྤྱོད་ཡང་མཇམ་བར་འདྲིན་དེ་སྤྱོ་བར་ནས་ས་སྤྱོད་ཕྱུགས་སུ་ཕེབས་དེ། ཆེ་ཆོང་ཁ་
 པ་དེ་དུས་དབྱར་མོ་ཉམས་གཅིག་ཅུ་ཕྱི་སྤྱོ་བ་གཉེད་པ་ཞིག་ཕྱིན་ནང་། ཁོར་ལ་རྒྱུས་འབྲུང་
 གི་སྤྱོ་པ་མ་ཉི་ལྟར་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པས། སྤྱོ་འཁོར་འགའ་གས་དང་རྒྱན་ཏུ་པ་དེ་པ་ཅན་
 ནས་ཐོན་ཏེ་འཇམ་ལ་ཆས་དེ། མདོ་དཔེ་དབུན་ཁ་དེ་ཕྱིན་ཏུ་བྱུང་པ་ཞིག་བྱུང་སྐབས་རྒྱ་བར་གིས་
 ས་བཀ་རིང་པོ་བཟོད་དཀའ་བས། ཆེ་ཆོང་ཁ་པ་དང་སྤྱོ་འཁོར་རྒྱལ་སུ་ཕེ་ཞིག་གནས་སྤྱོད་
 དཀོན་པར་དབུན་འབྲུགས་གནད་དགོས་བྱུང་། གནས་སྤྱོད་དཀོན་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱོད་

61 ལུ་སྤྱོ་པ་ཕེ་ཤེས་དཔལ་འབྲུར་གྱི་«ཆོས་འབྲུང་དཔལ་བསམ་སྤྱོད་པ་མང་»ཏུ། (ཤོག ༤༩) བསམ་གཏན་གྱི་ཀ་པ་དེ་རྒྱུར་
 མོ་ལྟར་གི་འདྲུ་ཁར་ནང་མཇམ་རྒྱུ་ཡོད་ཆུང་ལ་གཞུངས་།

ཆོན་མཁའ་ཤི་བྱུང་པ་ལྟུང་མ་ལྟུང་པ་འདི་ཤི་ཁོང་དེར་ཤུགས་ནས་མ་ཞིང་ཏེ་འདྲན་ཤི་སྤྱད་སྤྱད་
འགའ་ཅས་མཁའ་པམ། སྤར་ཤི་སྤྱ་སྤྱད་ཤི་སྤྱན་གཞི་དེ་གི་བར་པ་ན། མ་ཞིང་ཏེ་འདྲན་ཤི་
མཁའ་གཞིས་པ་ཞི། “ལམ་སྤྱད་སྤྱུང་བ་ཤུམ། འད་པེ་དཔུ་ཏེ་ཤུ་མམ་འདི་རྒྱས་ཕུ་མུ་ཏེ་
ཨ་དགར་པེ་ཞིག་ཡོད་པར་བསམ། འད་ཤི་ལམ་ཤི་ནད་རྒྱམས་ཤུམ་ཏེ་སྤྱད་ཏེ་མཁའ་ཏེ་མཁའ་
གཞིག་ཏེ་བསམ། འག་པ་གཉིས་བསྐྱར་ཏེ་སྤྱད་འག་ཤི་སྤྱད་རྒྱམས་ཤུམ་ཏེ་ཏེ་མེག་ཤི་ཤི་
རྒྱུ་ཏེ་ཤུ་ཏེ་མཁའ་གནས་པར་བསམ་ནས། དབགས་ཤི་སྤྱད་མི་ཐོན་པར་ཤི་ཞིག་བསྐྱར་། དེ་
ནས་ཏེ་ཞེས་བསྐྱར་བ་དང་མཉམ་ཏེ། ཏེ་མེག་འདི་སྤྱད་ལ་ཤེན་ནས་མུན་ཤི་ཨ་མེག་ལ་མིམ།
ཨ་མེག་འཁྱའ་ཡམ་བ་སྤྱད་སྤྱད་པར་བསམ།”⁶² ཞེས་སྤྱད་པའི་ཤེགས་མེའ་ཤི་འག་མེན་ཞིག་
ལ་ཐེད།

ཕྱི་མོ་ ༡༩༥༥ ལོའི་དབྱིན་ཀ་དང་དབྱར་ཁའི་ཚས་ཐོག་གཉིས་ཀྱི་ཚས་མཚམས་ལ། རྒྱ་
བརྒན་རྟེན་མདའ་བ་དང་རྒྱ་ཚོང་ཁ་བ་ནས་གཉིས་མཚུངས་བྱ་ཡོད་པའི་རམ་འདྲ་
དཀོན་པར་ཤེས་ན། རམ་འདྲ་ཏུ་རྒྱ་ཚོང་ཁ་བ་དང་རམ་འདྲ་གི་བྱ་བ་ནམས་མཁའ་དཔལ་གཉིས་
ཀྱི་དཔར་ལ་སྒྲུབ་ཀྱི་འཕེལ་བ་ཐོགས་ཤིང་། རྒྱ་ཉི་རམ་འདྲ་ཡོགས་ཀྱི་ས་གནས་ཀྱི་དཔོན་
པོ་བྱང་བདག་གི་བྱ་ཕིན་པས།⁶³ རྒྱ་པམ་འདྲ་ཁོང་ལ་ས་གཅིག་དཀོན་པོ་ཞེས་གྲུ་མེད་པ་
ཉམས་ཡང་ནས་མཁའ་དཔལ་གི་ཕྱིས་ལྷ་རྒྱ་ཚོང་ཁ་བ་པའི་མི་གེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ལྟར་ཉི། རྒྱ་ཉིང་
ནས་འཁྲུག་ཡིག་བྱ་བྱིས་པའི་བཀའ་ཚུམས་མང་པོ་ཞིག་ཁོང་གིས་དབྱ་ཅན་ཏུ་སེང་ཅིང་གཞན་
ལ་གསོལ་རམས་ལྷུ་ལྷལ་པའི་དཔེ་བསྐྱས་གྲུ་ཁོ་པས་གནད་ཡོད་ལ། རམ་འདྲ་ཏུ་སྔ་ཚུན་
མཁའ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་དུས་ལྷན་འདྲ་ཁོང་རྒྱ་ཚོང་ཁ་བ་དང་ཁོང་གི་དམིགས་འཕེལ་ཡང་ཐོང་ས་
མང་ཚུལ་གནད་ཡོད་པ་གི། རྒྱ་ཉི་གསུང་ཐོར་བྱང་བཞུགས་པའི་ནང་ས་གཅིག་དཀོན་པོར་
གནད་པའི་ཐྱིངས་ཡིག་ཁག་གཅིག་བཞུགས་པ་ལས་དཔོག་ལྷན་།

ཏམ་ཤིང་དཔྱོད་པར་རྒྱུ་མེད་ཁ་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་། རྒྱུ་མེད་ཤིང་ཤིང་པར་ཤིང་།
 «མཚན་པར་ཤིང་པར་ཤིང་ཤིང་མཚན་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་།»ཞེས་པ་དེ་བཙུགས་ཤིང་། ཡང་
 ཤིང་ཤིང་པར་ཤིང་པར་རྒྱུ་མེད་ཁ་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་། ཁོང་གིས་དེ་དེ་
 རྒྱུ་མེད་ཤིང་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་པར་ཤིང་།

62 མ་ཉུང་། «རྒྱུ་ཐོང་ལོག་མ་པ་བཟང་ལྱུན་འདུལ།» བོལ་ ༡༩ ཐུང་ཐུང་པ་ཐོང་པ་ལོད་། མ་ལོང་ཉ་འདོན་གྱི་མ་ཉ་པལ་ཞེས་
ཤིས་ཀྱིས་ཤིང་པས་མ་པ་ཞིག་འདུལ་མཐོན་ཆུང་མ་ཞེས་ཀྱི་«ཀྱུ་ལྱི་འཁོར་མོའི་འཁྱུན་པའི་མ་ལ་ཆུག་།» པལུང་འཕུལ་
པར། མ་ཤོག་ ༡༩ ཐུང་ཐུང་།

63 དཀའ་ཆེན་པོ་ཤོད་ནམས་ཐུགས་པ། «ཐག་ཏུ་ཤད་ནམས་པ་མ་དུ་ལྷིང་གི་ཆོས་འཁྲུང་།» བོད་ ༡༩༡

གཞུང་ཡོངས་རྒྱུགས་ཀྱི་བསྐྱོད་པ་ཞིབ་མོར་ལྷུལ་བ་ལན་གཅིག་གསན་ལ། གཞན་ཡང་ངམ་
 རིང་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་རྗེ་བཙན་རྟེན་མདའ་བའི་བྱང་ནས་རྒྱུ་རྒྱལ་«གསར་བ་འདུས་པའི་
 ར་རྒྱུད་»ཀྱི་བསྐྱོད་པ་དང་། མགོན་པོ་སྤྱུ་རྒྱུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསར་བ་འདུས་པའི་རྒྱུགས་
 རིམ་གྱི་བཞུན་བཙོས་«རིམ་ལྡེའི་»ཁྱིད་མེགས་གསན་ཞོ་གྲུ་རྒྱས་པ་བཞིན་རྗེ་བཙན་རྟེན་
 མདའ་བས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་«མཛོན་པ་ཀྱན་བཏུས་»ཀྱི་དེ་ལ་ཆེན་གྱི་བསྐྱུགས་ལུང་
 གནང་བ་དེས་སྤྱུལ་ལྷུག་ཐེབས་ཏེ། རམ་རིང་ཏུ་བཞུགས་ཏུས་རྗེ་ཚབ་ཁ་པ་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཡིད་
 དང་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་རྟོན་པའི་ར་བ་དང་། དེའི་དཀའ་བཀྲང་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་«ལེགས་
 པར་བསྐྱོད་པའི་རྒྱ་མཚོ་»ཞེས་བྲ་བ་མཛད་ཏེ། གཞུང་འདི་ནི་རྩོམ་རྒྱུག་གྱི་བཞུན་བཙོས་བཞིན་
 ར་བ་ཆེགས་པ་ཅན་ཏུ་དང་འབྲེལ་པའི་གཞུང་ཆེག་ལྷུག་ཏུ་བཅུ་མས་ཡོད་ཏེ། གཞུང་དེའི་ནང་
 མེམས་ཙམ་པའི་བྲུབ་མཐའི་འདོད་པ་ཁྱེན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཀྱན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
 དེ་རྒྱས་པར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ལུང་ཅིང་། ཀྱན་གཞི་དཀའ་འབྲེལ་དེའི་མཆུག་བསྐྱེད་
 ཆེག་བཅད་རྣམས་ལ་བཅུགས་ན། སྤྱོད་གཞིན་པའི་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་རང་ཉིད་ལ་དེ་ཏུས་མཁས་
 པའི་གདོང་རྩོམ་ལེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དཔྱད་ཀྱངས་ཏེ། འདི་ལྟར།

ལན་མང་ཐོས་པས་ཆེག་ཙམ་ཤེས་ལུང་ཅིང་། །འདོད་པ་རིམ་པས་ཁ་ཏྱན་བྱང་བ་ཅན།།

ཡི་གེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་ཡི། །མཁས་པའི་ཤེས་པ་ཅན་རྣམས་མཐུ་དཀའ་མོད།།

བྲུབ་པའི་གསུང་དང་ཤིང་ན་ཆེ་རྣམས་ཀྱི། །གཞུང་ལུགས་འབྲེད་ལ་གཞན་བྱིང་མི་འཛིག་ཅིང་།།

ལྷན་སྤྱུལ་བརྩམ་ཡིས་སྒྲོ་བྱས་མ་དུ་བྱུགས་པའི། །མཁས་པས་མཁས་པ་ཡིད་རབ་འཕྲོག་པར་བྱེད།།⁶⁴

ཅེས་སོ། །གཞུང་འདིའི་མཆུག་བྲུང་ཏུ་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་རང་གི་སྤྱོད་པ་ཆེན་རྗེ་དོན་བྲུབ་རིན་ཆེན་
 དང་རྗེ་བཙན་རྟེན་མདའ་བ་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་བྱིན་རྗེས་སུ་བྲན་ཞིང་། གཞུང་ཚོས་པ་པོ་རང་
 ཉིད་ལ། “ཤར་མདོ་རྒྱུད་པ་ལྟེ་རྒྱུད་གསུམ་པ་སྒྲོ་བ་ཟུང་བུགས་པ་”ཞེས་བཀོད་ཡོད་ཏེ། ལྟེ་རྒྱུད་
 གསུམ་ཞེས་པ་ནི། རྟོན་པ་བཙོས་ཐུན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་
 གང་ཏུ་བསྐྱུ་བའི་ལྟེ་ཅན་ཆེན་པོ་གསུམ་ལྟེ། ལྷུག་པ་རྩལ་ཁྱིམས་ཀྱི་བསྐྱུ་བ་བཙོ་བོར་རྟོན་པ་
 འདུལ་བའི་ལྟེ་རྒྱུད་དང་། ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱུ་བ་བཙོ་བོར་རྟོན་པ་མདོ་ལྟེ་ལྟེ་རྒྱུད་དང་།
 ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱུ་བ་བཙོ་བོར་རྟོན་པ་མཛོན་པའི་ལྟེ་རྒྱུད་བཅས་གསུམ་ལ་གྲོ་དགོས་།

ལ་ལུལ་ནས་འཕྲིན་ཡིག་འབྱོར་བ།

ལ་དེའི་རྟོན་ཁར་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ལ་ཁྱིམ་ནས་ཅ་དངོས་སྒོར་ཞིག་མདོ་རྒྱུད་ནས་དབུས་ལ་ཡོང་།

64 «ཡིད་དང་ཀྱན་གཞིའི་དཀའ་བཀྲང་གནས་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ།» གསུང་འབྲུམ་ཡོད། མ བོག ༤༦༧

མཁན་གྱི་འབྲུལ་ཚེ་ཞིག་ལ་བརྒྱུད་ཏེ། དེ་རྒྱུ་མ་དང་ཉིད་ལོ་བྱུག་གི་གོང་ཏུ་དབྱེ་སྤྱོད་སྤྱོད་གྱི་
མར་འབྱོར་མ་འབྲི་བྱུང་མཐེལ་ཏུ་བཞག་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འབྱོར་ཞིང་། ཅ་དཀར་གྱི་
མཉམ་ཏུ་དབྱར་ལོ་མཐོ་བའི་ཡུལ་ནས་གྲུང་ལ་ཡུལ་ཏུ་ཡོག་པའི་རེ་སྤྱོད་འཁོར་པའི་ཡིག་ཞིག་
གྲུང་བཅའ་ཡོད་པ་ལྟར་ཏུ་འབྱོར་དུ་ ཡུལ་གྱི་ཡི་གེ་དེའི་ནང་། “ཁོ་མ་ན་སོ་ཆས། འབྲིང་སྤྱོད་
གཉིད་ལ་ཡིན་ནས་ལོ་ཡང་མར་ཏུ་སོང་བས་ད་རྒྱ་ཅིས་གྲུང་བོག་ཁོ་མ་མ་གཤིད་གོང་ཏུ་འབྱུང་
པར་འདོད་དོ།”⁶⁵ ཞེས་བཀོད་ཅིང་། ཡུལ་གྱིས་ད་ཏུང་དང་ཉིད་ལོ་ན་མཐོན་ཡོང་སོན་པའི་
རྒྱལ་སྤྱི་ཡིག་བོག་དེའི་ནང་དང་གི་རྒྱ་ནས་གིན་ཏུ་དཀར་པའི་དྲུམ་གཅིག་གྲུང་བརྒྱལ་པ་
གཟིགས།

ལུང་གྱི་འཕྲིན་ལིག་དེས་བྱམས་པ་ཅི་ན་ཏུ་རྒྱུ་བ་ལྷུང་ཞིང་། མ་མ་མ་པེ་གྲང་འན་གཅིག་
 མཇལ་བར་དཀྱིལ་ས་ཏེ་མི་ཞིག་པ་ལུང་ཏུ་ཡོག་པའི་དཀྱིལ་ས་པ་གཏད་དེ་དེ་ལྟར་འཇམ་མིང་
 ཉན་པོ་ན་ཏེ་མ་རྒྱུ་བ་ལྷུང་ལྟ་མའི་ལྟོགས་ལྟ་ཆས་དེ་མ་པེ་ལྟ་ལྷུང་ཏུ་བཞུགས་ནས་མཛོད་ལྷུང་
 ལྟོགས་ལྟ་མཛོད་ཞིང་ལྟོགས་པར་རྒྱུ་པ་ཆོར་པ་མན་ལོགས་པའི་ཆོ་ག་དང་འག་འཇག་འགའ་ཞིག་
 ལྟོགས་ལྟོར་མཇལ་དཔར་བཆུས་དེ་མཆུས་པེག་ནས་བྱམས་ལྟོར་འཕྲུང་བ་ཞིག་ལྷུང་ལྟེ་ཆོ་
 ག་དང་འག་འཇག་དཔར་ལྟོར་བ་དེ་མི་ཞིག་ཅི་ལྟེ་ད་འཇག་མཛོད་ལྷུང་ཏུ་ཡོག་པ་མིན་ན། ལྷུང་ནས་
 དེ་ལྟ་གཅིང་ཏུ་ཡོག་ནས་རྒྱུ་བ་གཏེར་མཇལ་ལྟོན་དཔར་བྱས་ཏེ་བརྟན་པ་ལ་ཤིང་བྱུགས་པའི་
 གོ་ཁྲམ་མི་འཕྲུང་བའང་ཤིང་པ་ལོགས་བྱམས་ལ་གཤེད་པ་མ། པ་ལུང་ཏུ་མི་ཡོག་པའི་ཐག་
 གཅོད་ཆེས་དགའ་བ་དེ་མཇལ་དེ་ཁྲམ་དེར་དེ་ཏུ་ས་པ་ལུང་ཏུ་མ་ཡོག་ན། ས་པ་ཆོར་མ་ལུང་
 ལྷུང་ཡང་མཇལ་བའི་ཁྲམ་པ་མི་འཕྲུང་བ་དཔར་མཆུག་ནས་བྱམས་ལ་རྒྱུ་བ་བྲག་པ་ལྟེ་མ་ལྷུང་
 ཡོད། ཡོན་ལྷུང་གནས་ཁྲམ་པེག་མིང་པ་ལུང་ཏུ་མི་ཡོག་པར་ཐག་བཅད་པ་དེ་ཡང་དག་པ་
 ཞིག་ལོན་པའི་དེས་པ་ཡང་བརྟན་པོ་ཆེ་དེ།

དེ་ལྟར་པ་ཕྱེད་ཀྱི་མཁུ་པའི་ཐག་གཅིད་མཇུག་རྒྱུ། མ་ཕྱེད་པ་དྲུག་དང་ཕྱག་པའི་
མཁུ་མཆིན་གང་ཞིག་ལྷན་དཀོན་ལྷན་ཏེ་མཇུག་པར། ད་ལྷན་མིག་ལན་ཙམ་གྱིས་མི་འབྲས་པས་
ཅི་བརྒྱད་དམ་དགོངས་པའི་ཆེ། རྒྱུ་པ་པའི་ཐུགས་པ་དགོངས་འཆར་བྱུང་པར་བ་ཞིག་
འབྱུངས། ཁོ་དཀོན་པ་ཕྱེད་པ་བརྒྱཅེད་ཀྱི་དྲ་པར་ཞིག་གི་འོད་ཀྱིས་ཞུས་པས་འལྱར་
ན་མེད་པའི་ཐུགས་ཐག་བཅད་དཔེ་མིས་དེ་ལྟར་ལྷན་བཟུགས་ཀྱི་མི་གོ་བཤམ་གཅིག་ཀྱི་འཁོར་པ་

65 རྒྱལ་ཐང་དང་པའི་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ལྷན་པ་ལྷན་པའི་གྲོ་མོ་འདྲེན་འབྲེན་གྲུས་ལ་
འདྲིན་འཁོར་པའི་ཞིབ་གནས་རྒྱལ་མི་ཆེན་པུའི་«རྒྱལ་ཐང་ལེགས་པ་བདད་ཀྱང་འདྲུས་༥ སྟེན་
རྒྱལ་ཐང་ཆེན་མོ་ སྟེན་ ༡༩༧ ཐད་ལྟར་པ་ལས་འདྲུས་༥

རང་ཁྱིམ་མ་དེ་ནི། དེར་གྱི་རྒྱས་སྤྲུལ་ཁ་ཉི་ཀ་དཔོན་པའི་རྟེན་གཙོར་མཛུགས་པའི་རྩེ་བླ་
མའི་ཚུ་བར་གཞན་པ་ན་ཆེན་མོ་ཞེས་བྲགས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཡོ་རྒྱས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དེའི་ནང་བཤད་དོ།

གཞུང་ཆེན་པོར་གཞན་གྱི་ལྷ་བསྐྱོར་ལ་བཞུགས་གནང་བ།

རྩེ་ཚོང་ཁ་པས་པ་ཡུལ་ཏུ་ལྷིང་མི་ཡིག་པའི་བྲགས་བཤམ་བཅད་རྩེས། གནས་སྐབས་ཤིག་རིང་
མལ་ཁྱོ་རྩ་ལུང་ལུང་ཏུ་བཞུགས་ཏེ། ལྷ་མ་བསྟོན་ནམས་བྲགས་པ་ཞེས་པའི་བྲང་ནས་ཆོས་ལུང་
མང་པོ་ཞིག་གསན་ནོ། དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༥༤ ལོའི་ལྷོ་ཁ་པའི་ནང་སྐྱེ་མཆོས་པ་བཅད་ནས་བྲགས་
དམ་མཛད་ཅིང་། བྲན་མཆོས་ཀྱི་བར་མེར་ནང་འཇམ་མགོན་མ་པུ་ཀྱི་དངོས་སྤྱོད་ལུ་ལྷིང་ག་
པ་རིགས་པའི་མེར་གཤེད་«ཆད་མ་རིགས་པའི་མཛད་»ཀྱི་སྟེང་ནས་བཞུན་བཅོས་«ཆད་མ་
རྒྱམ་འབྲེལ་»ལ་སྦྲར་ཡང་ཞིབ་གཟིགས་གནང་དོ། «ཆད་མ་རིགས་མཛད་»ནི་«ཆད་མ་རྒྱམ་
འབྲེལ་»ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྒྱས་པོ་ཡོད་ཆེ་ཙམ་ཡོངས་པ་ཤིག་ཏུ་ཡོད་དོ། «ཆད་མ་རྒྱམ་འབྲེལ་»ལ་
ཞིབ་གཟིགས་གནང་བའི་སྐབས་དེ་རྒྱས་རྒྱམ་འབྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པར། ལྷོན་པ་དང་བཞུན་
པ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ཆད་མར་སྦྱུང་ཅིང་ཁྱུང་པར་བདེན་པ་བཞིན་གནས་རྒྱམས་རིགས་
པའི་ལམ་ནས་ཞིབ་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་གཟིགས་པའི་རྩེན་བྲས་ཏེ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་བྲགས་པའི་
རིགས་པའི་སྤོལ་ལ་དད་པ་བྲགས་བྲག་པོ་བྲགས་ལ་འཁྱུར་ནོ། དེ་ཡང་«ཆད་མ་རྒྱམ་འབྲེལ་
»ནང་ཐོག་མར་སྤྱོད་སྦྱོང་བའི་གནས་སྐབས་ནས་མཐར་བྲག་བདག་མེད་པའི་གནས་ལྷགས་མ་
རྟོགས་ཀྱི་བར་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་མཐར་མེམས་ཀྱི་བྱི་མ་མཐའ་དག་མེལ་བའི་སྤྱད་རྟོགས་ཀྱི་
བདེ་གཤེགས་འཛོལ་པམ་མཛོན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཀ་རིགས་
པ་བྱི་མ་མེད་པའི་ལམ་ནས་མཐར་ཆགས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་ལ་གཏིང་ནས་ངེས་ཤིག་
རྟེན་པས། བདག་ཅག་གི་ལྷོན་པ་དང་དེའི་བཞུན་པ་ལ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ཤིང་ནས་དད་པ་
བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་བྲགས་རྒྱུད་ལ་འཁྱུར་པར་བརྟེན། ལྷོན་ཁ་དེར་མལ་ཁྱོར་བཞུགས་རིང་
ལ་«ཆད་མ་རྒྱམ་འབྲེལ་»ཀྱི་དཔེ་གཟིགས་ཤིང་ལ་དད་པའི་སྤྱོད་ཡོངས་གཡོས་ཏེ་སྦྲན་ཆབ་ཀྱང་
རྒྱན་མི་ཆད་པ་རྟག་ཏུ་ལྷུང་ཞེས། རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་ཉིད་ནས་ཕྱིས་སུ་གཞན་ལ་བཀའ་གནང་ཡོད་དོ།⁶⁸
གང་ལྟར་ཡང་གསུམ་ཏུ་འཆད་པར་འཁྱུར་བ་བཞིན། སྤྱོད་དཔོན་ཆོས་བྲགས་ཀྱི་«ཆད་མ་རྒྱམ་
འབྲེལ་»ལྷི་དང་། ཁྱུང་པར་དེའི་ལེའུ་གཉིས་པ་ཆད་མ་བྲུབ་པའི་ལེའུར་ལྷུང་བའི་གནས་དེ་
དག་གིས། ཕྱིས་སུ་རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྷགས་ཀྱིས་ཐར་པ་
སྦྱང་བའི་ལམ་ཀྱི་ཆ་རྩེན་ཏུ་རིགས་པ་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱམ་དཔྱོད་ཀྱི་བྱེད་ལས་མེད་མི་

68 «རྒྱམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་རྟོགས།» གྲག ༡༡

[illegible]

བྱང་ལྷོགས་འདི་ན་ཆད་མའི་གཞུང་ལྷགས་ལ། སྐྱུངས་དང་མ་སྐྱུངས་ཏུ་མ་མཐིན་གཅིག་ཏུ།
མཛད་དང་ཕྱི་བཟུལ་གྱི་ལ་བྱང་ཆུབ་ཏུ། འཛོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཤིང་པ་ཡོད་མིན་ཟེར།
འཆམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ལྷོགས་ཀྱི་སྒྲ་པོ་ལ། དཀོས་སྤྱི་འདི་ཆོས་འདི་ནི་མ་འོངས་ཏུས།
འཛོ་བ་གྱུན་གྱི་མིག་ཏུ་འཕྱུར་རྟོགས། གསུང་གི་གནད་པ་ཐོབ་པའང་ཆད་མར་ཁྱེད།
དེ་ནི་མི་དོགས་སྐྱུ་པའི་ཕུལ་ལྟར་ཏུ། བཅོང་ནས་ལྷག་པར་ཆུང་དེར་དབྱེད་པ་ན།
ཆད་མ་གྱུན་ལས་བཟུང་པའི་མཆོད་པ་ཆོད་དོན། ཆད་མ་བྱུང་བ་ལྷགས་འཕྱུང་ལྷགས་ལྷག་གིས།
ཆམ་ཁོ་ལ་དོན་ཏུ་གཉེས་ལ་པའོ་མ་ཐུན་འདས། ཆད་མར་བཟུངས་ཕྱིར་དེ་ལས་དེ་མི་ནི།
བཞུན་པ་ཁོན་ཐར་འདོད་འཁྱུག་རྟོགས་སུ། དེས་པ་གཉིད་ནས་ལྷོད་པའི་ཐོག་གཉིས་ཀྱི།
ལས་ཀྱི་གནད་གྱུན་འབྲིལ་པར་ཤིགས་ལས་ནས། ལོགས་པར་ཐོན་པས་ལྷག་པར་དགའ་བ་ལྷོད།⁶⁹

ཞེས་སོ།།

མཁའ་ཁྱེན་མ་ཆེ་ཆོད་ཁ་པ་ཤར་ཉིད་ལྷ་བསྐྱེད་ཐོག་མར་མར་ཤར་མ་ཆེ་ཁོད་ཤར་པ་ཆེན་ཏུ་
 ཟུན་ཏེ། ཟུང་། ༡༩༥༤-༥༧ ལོར་དབྱུག་ཁར་དེར་བཞུགས། དེ་ཏུ་མ་ཆེ་མང་གི་ཆོས་ཤེས་ནང་
 ཏུ་དཔེ་འདུན་མི་མཐུན་པས་ཕྱོགས་པན་ཆེན་ཁ་མཆ་མོགས་ཀྱིས་ཆོད་ལྷོག་གིས་མཛད་པར་
 བཞིགས་པས། སྤུལ་ཤིན་ཏུ་པམ་པར་ལྷུད་པར་བཞེན། བསམ་གྱི་གྲུབ་མེས་ཀྱི་ཆོག་ལྷུད་
 ཡང་མཛད།

ཡང་དཔལ་ཉི་ཤེད་ཉི་ཤེད་ཀྱི་ཡུལ་། བཀའ་ཁྱུ་མཚན་འདྲིམ་པའི་ཁ་ཁར་རྒྱུ་མཚན་པའི་ཆེད་པའི་མཁས་།
ཆོས་པའི་འཕྲོ་ཆོས་ཀྱི་མཁས་པ་ཀྱུ་ཤེད་ཀྱིས་ཀྱང་། ཁྱེ་མའི་ཁྱུ་པ་འཕྲོ་ཆོས་ཀྱི་མཁས་པས་ལྷན་།
ཡིན་མཁས་པ་ཤར་ན་ཁ་ཁར་འདྲི་ཆེད་ཀྱི་ཡུལ་། ཁོ་པས་ཀྱུ་ཤེད་ཀྱི་ཤར་ན་ཡི་ཡིས་པའི་པ་།

[illegible]

མི་སྒྲིའི་བརྒྱལ་བུ་གས་བཟུང་ན་དོན་མི་འབྲུག། །ཁྱེ་མའོ་བྱུང་བ་ལྟན་ཅི་ཉྱུང་གཟུང་བར་བྱ།⁷⁰
 ཞེས་སོ། །ཤོད་གི་ཆེགས་བཅད་གཉེས་པོ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་རང་གིས་བཅུམས་པའི་བཟན་
 བཙོས་གཉེས་པ་«སྒྲོ་གསལ་བཟྱད་པའི་བེམ་སྐས་»ཞེས་པའི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆེགས་བཅད་ཏུ་
 བཀོད་ཡོད། གཞུང་འདི་ནི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཐུང་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པའི་ཆ་ནས་རྒྱུ་པར་
 བཞག་པའི་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་ཞེས་པའི་བརྒྱད་དོན་གྱི་སྐོར་གྱི་བཤད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ།
 མཛད་བྱང་ཉྱུང་ན་བཟན་བཙོས་དེ་གཙོ་བོར་གཞན་གྱིས་བསྐྱལ་བའི་རོང་བཅུམས་པ་ཞིག་ཏུ་
 ཐུང་། བཟན་བཙོས་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཆེས་ཐུན་ཆུང་གྱི་བྲས་ཡིན་ཡོད། འདི་ལ་གསར་བཏྲང་
 གྱི་ཁྱད་ཆོས་རོ་མཛར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། དེའི་ནང་གི་བརྒྱད་བྱ་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུའི་སྐོར་ལ།
 རྗེ་བཙན་བྲམས་མགོན་གྱི་«མརྟན་རྟོགས་རྒྱན་»དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་«མརྟན་
 པ་ཀྱན་བྲུས།» སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་«མརྟན་པ་མཛོད་»བཅས་རྒྱ་གཞུང་ཆེ་ཁག་
 གསུམ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུའི་སྐོར་གྱི་བཤད་པ་རྒྱམས་པ་ན་ཅན་ཞིབ་བཟུང་མཛད་
 ནས་བཅུམས་པ་ཞིག་ཡིན། བཟན་བཙོས་འདི་མཛལ་ན། དེ་བཅུམས་ཏུས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་
 ཉིད་ལ། ཐུང་«ཡིད་དང་ཀྱན་གཞིའི་དཀའ་གནས་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་
 མཚོ་»མཛད་པའི་སྐབས་དང་བཟུང་ཉེ་བཞགས་ན། རང་གི་གཞུང་ཆེན་མོའི་གོ་སྟོབས་དང་
 བཟན་བཙོས་ཆོས་པའི་གདེང་སྟོབས་ཐུང་བས་མཐོ་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་གསལ་པོ་དཔག་བྱ་བ།
 དེའི་ཉྱུང་ན་བཟན་བཙོས་«སྒྲོ་གསལ་བཟྱད་པའི་བེམ་སྐས་»ཀྱི་མཐུག་བྱང་ཏུ་གཞུང་ཆོས་
 པ་པོ་རང་ཉིད་ལ། “དཔལ་ཐུན་ས་སྒྲིའི་པ་རྗེ་ཏེད་མདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སྒྲོ་བྱོས་ཀྱི་བྱིན་ལས།
 ཆོས་མརྟན་པའི་གཞུང་གོང་འོག་བམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལ། སྒྲོའི་རྒྱང་བ་ཐོབ་ཅིང་མདོ་ཐེ་དང་
 འདུལ་བའི་ཐེ་ཐོད་དང་། གཏན་ཆེགས་རིག་པའི་ཚལ་ལ་ཡང་སྟོབས་པ་དགོ་བས། རིགས་
 པ་དང་མི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་དཔྱད་པར་རྒྱས་པ་ཤོད་ཁ་པ་པོ་སྒྲོ་བཟང་བུགས་པ།” ཞེས་
 བཀོད་ཡོད། དེ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་རང་གི་ཐོག་མར་བཅུམས་པའི་བཟན་བཙོས་ལ། ཡིད་དང་
 ཀྱན་གཞིའི་རྒྱ་འབྲེལ་དང་། «སྒྲོ་གསལ་བཟྱད་པའི་བེམ་སྐས་»གཉེས་ཀྱི་ནང་། ཆོས་པ་རང་
 ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་པོའི་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་གསལ་པོར་བཟན་
 ཡོད་པ་མ་ཟད། གཞུང་གཉེས་ཀྱི་བརྒྱད་བྱའི་དོན་མེམས་ཙམ་པའི་ཀྱན་གཞིའི་སྐོར་དང་། དགོ་
 འདུན་ཉི་ཤུའི་སྐོར་གཉེས་པོ་འདུང་སོ་མོའི་རོང་ནས་སྒྲོབ་གཉེན་བཟྱུ་བའི་བརྒྱད་དོན་རང་རྒྱང་།

70 «སྒྲོ་གསལ་བཟྱད་པའི་བེམ་སྐས།» གུ་ཏུ་འབྱུག། ཆ་ཤོག ༥༥༧ བཟན་བཙོས་དང་པོ་ཀྱན་གཞི་རྒྱ་ཆེ་འབྲེལ་ལ་བཅིས་ཡོད།
 དེའི་གོང་ཏུ་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་བཟུས་པ་དང་། བསམ་གཟུགས་ཟིན་ཟིས་གཉེས་མཛད་ཡོད་ཡོད། དེ་གཉེས་ནི་བརྒྱད་བྱང་བས་
 ཟིན་ཟིས་ཀྱི་རྒྱལ་ཏུ་མཛད་པ་ལས་བཟན་བཙོས་རང་ལ་མི་བྱེད་ན་ལེགས་པར་མཐོང་།

གིས་གཤམ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཡང་འབྱུང་བྱེད་བྱུང་པ་བྱུང་ཡོད།

སྐབས་དེར་ལྷོ་བའ་ཏུ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལས། དེ་ལྟ་བུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་
སྐད་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༠ བར་ཏུ་རྒྱ་ནག་ཡོངས་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཡོན་ཀླུ་རབས་ཀྱི་སྐབས་
པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱ་ཞིག་གིས་སྤྱིར་པའི་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་ལ་ལན་ཡང་གནང་བས།⁷¹ དེ་
ཏུས་ནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་མཁས་པའི་སྟན་པ་ས་མཐར་ཁྲབ་ཡོད་པར་དཔོག་བྱས། དེ་ཏུས་ཡོན་
ཀླུ་རབས་བརྒྱད་སྐབས་ཤིག་སྤྱིར་པའི་རྒྱལ་བྱ་ནག་གི་རྒྱལ་བོ་བྱེད་པའི་སྐབས་དེ་ཉམས་ཐིག་ནའང་།
ཡོན་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་མཐའ་མ་མོ་གན་མི་ཐུང་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཆོས་འོད་དཔལ་སྤྱི་བཞུགས་པའི་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་མི་སྟོན་གཤམ་ཆེན་ཆོ་དང་འབྲེལ་ལས་ཀྱི་རྒྱན་སྦྱོར་བར་དུ་དང་ཡང་བཙོན་པ་བྱས་ཡོད་
པ་དཔོག་བྱུང་།

དབྱང་ལོ་ཉིད་གཉིས་བཞེས་པའི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོའི་དབྱེད་ཀྱི་གསལ་གྲུབ་ཆེན་ལྷག་
མ་གསུམ་ལྷོ་ཆད་མ་དང་། མཛན་པ། འདུལ་བ་བཅས་ཀྱི་བྱ་བ་སྐོར་མཛད་པའི་བཟླུག་གི་
དགོངས་བཞེས་དང་བཅས་སྐར་བར་དགོན་པར་བྱོན། དེར་སྐུ་མ་ལོ་སྤྱི་བཙོན་བཟང་གིས་
རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅམས་པའི་ཆོད་མའི་ལྷོ་ཞེས་ཡོད་པ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པར་བསྟན་ནས་དེ་ཉིན་
དགོས་པའི་བསྐུལ་མ་གནང་བ་ལྟར་གསུངས། གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་དབྱེད་ཀྱི་འདི་པོར་
ལ་བཟླུག་བྱས་ཏེ་མཐར་དབྱུང་ཆོས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བཀའ་གདམས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་གདན་
ས་ཆེན་པོ་སྐར་བར་ཏུ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷག་མ་གསུམ་ཀྱི་བྱ་བ་སྐོར་མཛད། བྱ་བ་སྐོར་
རྒྱས་ལེགས་པར་བྱུང་རྗེས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་མཆོག་དེ་གི་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་བཞི་ཀ་ལ་
མཁས་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཏུ་བྱུང་ཏེ་བཀའ་བཞི་བཞེས་པའི་མཆན་བརྟན་ཐོབ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་
གཞུང་ཆེན་གསུམ་ཀྱི་བྱ་བ་སྐོར་དཔྲུས་གཅིག་ལ་མཛད་པས། སྐར་བར་དགོན་པར་དེ་འབྲའི་
གཞུང་ཆེན་གསུམ་དཔྲུས་གཅིག་ལ་བྱ་བ་སྐོར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུར་མ་སྦྱང་བས་མང་པོ་ཞིག་ལ་འོ་
མཛར་ཀྱི་སྐར་བཟུང་། དེ་ཏུས་བྱ་བ་སྐོར་མཛད་པ་ལ་ཀུན་གྱིས་ཡིད་འཕྲོག་ལྷོ་བཀའ་བཞི་བ་
སྒྲོ་བཟང་བྲགས་པ་ཞེས་མཁས་པའི་སྟན་པ་དཔལ་གཙང་ཀུན་ཏུ་བྱུང་།

སྐར་བར་ཏུ་བྱ་བ་སྐོར་མཛད་པའི་སྐབས་འདིའི་ཡས་མས་ཤིག་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་དཔོན་

71 ཁྱིམ་ཡིག་དེ་གསུང་ཐོར་བ། རྟོག་ ༡༩༡ བར་བཞུགས་ཡོད། སྐབས་ཤིག་རྒྱལ་བྱ་དེ་སྤྱི་ཡོན་གྱི་མཆན་མི་ཐོན་པས་ངོས་
འཛིན་བྱེད་དཀའ་ལོ། འདིའི་བདེ་ཏུ་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྒྱའི་«རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་རྒྱུ་བར་ཆེན་མོར།» (རྟོག་ ༡༩༡) “དེ་སྐབས་རྒྱལ་
བོ་ཐོ་ཀུན་མེ་ཐུང་གཤིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཤོར་ཕྱལ་ཡོངས་ཁྲབ་ཏུ་རྒྱ་བམས་ཅད་མཁུན་པ་གང་གི་བསྟན་པ་དཀའ་འཛམ་ཡིག་
གཅིག་དར་བའི་ཆེན་འབྲེལ་ཏུ་ཕྱལ་བྱ་དེར་གསུང་མཆོད་ཐོག་མ་དང་། དར་དཀར་བའི་སྒྲིམ་ཅེས་སྐུལ་བར་གནང་།” ཞེས་
བཀོད་དེ་སྐབས་ཤིག་སྤྱི་བཙོན་ཀྱི་རྒྱལ་བྱ་དེར་ཁྱིམ་ཡིག་དང་དར་དཀར་གནང་བ་དེ་ཕྱིས་སྐབས་པོའི་ཕྱལ་ཏུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་
ཁྲབ་ཆེད་དུ་བའི་ལྷ་སྤྱི་ཆེན་འབྲེལ་ཏུ་བཅེས་སྐད་།

སུ་སྒྲོབ་མ་བཞེས་པའི་འགོ་བརྒྱུ་མས་ཡོད་ལྟར་ལ།⁷² བོད་ཀྱི་བར་ཁྱེད་སུ་ལ་མོ་རྒྱུ་ནས་ཡིན་པའི་ཆཁོ་རག་དབང་བྲགས་པ་དེ་དུས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་སྒྲོབ་མར་ལྷན་པར་མ་བཟད་ཞེས་འབྲིང་པ་གཙོ་བོར་ཡོད་ལྟར། ཆཁོ་བས་ཕྱིས་རང་གི་ལ་ལྷུའ་དུ་མ་ལོག་པར་དུ་རྒྱན་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་དང་ལྷན་དུ་འབྲོགས་ཏེ་ཁོར་གང་དུ་ཡོབས་མར་ལྷན་བཅད་གནད་ལ། ལ་ལྷུའ་དུ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འདྲ་ཁོར་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལ་ཡིག་འབྲེལ་ཆད་མེད་མཛད་ཡོད། མི་ལོ་མང་པོའི་རྗེས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཆཁོ་རག་དབང་བྲགས་པར་དམིགས་ཏེ་ལམ་རིམ་ཆོགས་བཅད་མ་ཞིག་ཐུངས་ཡིག་གི་ཚུལ་དུ་གནད་ཞིང་། གཞུང་དེ་ཕྱིས་«ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་»ཞེས་ཡོངས་སུ་བྲགས་པའི་ལམ་རིམ་གྱི་བརྒྱན་བཅོས་ཤིག་དུ་ལྷན་པ་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༩ ལོའི་ལྷན་ཁང་རྗེ་བཙན་རྟེན་མདུན་པོ་དོར་མེད་དཀོན་པར་ཡོབས་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་སྒྲུ་མའི་བྱང་ནས་ད་དུང་ཡོང་སྒྲོབ་གཉེར་བྱ་བའི་བྲགས་འདུན་ཕྱིས་པོ་དོར་མེད་དཀོན་པར་ཕྱོགས་དེ་དུས་ཁོར་བོད་དབུ་མ་གཙང་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དག་གི་སྤུལ་རྒྱན་ལྟར་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་བཞི་ཀའི་ལྷ་བརྒྱུད་ལེགས་པར་བྱུང་བཞིན་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་ཡོང་རྗེ་བཙན་རྟེན་མདུན་པའི་བྱང་ནས་དབུ་ཆད་མར་ལོན་པ་སོགས་གསལ་ལ། པར་ཕྱིན་དང་འདུལ་བ་ཆར་རེ་ཉན་ན་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་དཀོར་ས་ཏེ་གསུང་འཆོལ་བྱས་པ་བཞིན། སྒྲུ་མས་ཀྱང་ཞུལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་རྗེ་བཙན་རྟེན་མདུན་པའི་བྱང་ནས་ཆར་རེ་གསལ་ན། དེ་དུས་དབུ་མ་གསལ་པའི་སྐབས་སུ་རྗེ་བཙན་རྟེན་མདུན་པའི་བྱང་ནས་«དབུ་མ་འབྱུག་པའི་»བཤད་པ་ཐྱུང་དུ་གསལ་བ་ཙོང་ལས། དབུ་མའི་ཆ་གཞུང་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་བརྒྱན་བཅོས་མཁོན་པོ་ལྷ་སྐུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་«ཆ་བ་ཤེས་རབ་»ལ་སོགས་པའི་རིགས་ཆོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་གསལ་བྱང་པ་མ་བྱུང་བས། དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་བཅས་ཅད་ཀྱི་ཁྱད་ཞིག་ལྟར་བང་གི་མཁན་པོ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་(༡༩༣༥-༡༩༥༠)ལས་བྱས་ཤིང་།⁷³ ཁོར་ནི་ལྷན་བང་གི་མཁན་རབས་བཙུ་གསུམ་པ་ཡིན་ལ་ཁོར་གིས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་འཇམ་རིན་པ་ལས་ལུང་ཐོབ་ཡོད་ཅིང་། རྗེ་བཙན་རྟེན་མདུན་པས་ནི་ཕྱིས་བྱང་མ་ཆའི་གདན་ས་པ་སྒྲུ་མ་ཆོས་

72 པུ་ཆེན་བཙོད་རྣམས་བྲགས་པའི་«བཀའ་གདམས་གསལ་རྒྱུ་གི་ཆོས་འབྱུང་།» གྱག་ ༥༥ བད་དུ་རྗེའི་སྒྲོབ་མ་ལྷ་མས་སུ། ཆཁོ་རག་དབང་བྲགས་པ་དང་། མདྲ་ལྷན་པ་བྲགས་པ་སྒྲོ་བོས། ལྷན་ལྷན་ལོ་ཤེས་དཔལ་དང་། དགོ་བཤེས་ལྷན་པ་བཅས་རོས་འཛིན་མཛད།

73 དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་ཞེས་པ་ཞི། མཁོན་པོ་ལྷ་སྐུབ་ཀྱིས་ཟབ་མོ་ལྷན་པ་ཉིད་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གདན་ལ་འབེབས་པའི་བརྒྱན་བཅོས་«ཆ་བ་ཤེས་རབ་»དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པ་«བཙོད་བརྒྱུག་»དང་། «ལྷན་ལྷན་འདུན་ཆ་བ་» དེའི་ལྷན་«རིགས་པ་ལྷག་ཆ་བ་»དང་། «ཞིབ་མོ་རྣམ་འབྱུག་»བཅས་ཡིན་ལ། སྐབས་འགར་«རིན་ཆེན་ཐུང་བ་»བརྒྱན་པས་རིགས་ཆོགས་ལྷག་ཆེས་ཀྱང་འཛིན་སྤོལ་ཡོད།

པོད་ཀྱི་ལྷན་དག་པ་སྒྲུབ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་རྩིས་འདོན་བྱེད་པ་བྱུང་ཞིང་། ཁོང་གིས་ལྷན་དག་གི་ལམ་ནས་བརྒྱུ་པའི་བལྟ་བཙམས་«བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཉག་ཏུ་བྱེད་ལྟམས་བརྒྱད་»དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་«ལྷན་ཐུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལྟམས་བརྒྱད་»གཉིས། པོད་ཡིག་ནང་ཆོས་རིག་གི་ཁྱད་ཆོས་ལུན་ལུས་ཆོག་པ་དང་ཐུན་པའི་ལུས་བྱང་གི་ལྷན་དག་ཏུ་རྩིས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

པོད་དང་ཨེའི་དགོན་པ་ནས་རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་བ་དང་རྗེ་ཚང་ཁ་ཁ་པ་གཉིས་མ་སྒྱུར་བྱོན། དེར་རྗེ་ཚང་ཁ་ཁ་པས་ཐུར་སྐྱོར་ཐང་ཏུ་གནང་བ་ལྟར་ཆད་མ་དང་། མརྟན་པ། འདུལ་བ་གཞུང་ཆེན་གཙུག་ཀྱི་བྱ་བ་སྐོར་མཛད། སྐབས་དེ་ཏུ་སྤྱི་ལོ་ལྟར་པའི་བཀའ་བཙུ་པའི་དམ་བཅའ་འདྲིམ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། རྗེ་ཚང་ཁ་ཁ་པར་བཀའ་བཙུ་པའི་བྱ་བ་སྐོར་གནང་བའི་ཆ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ཆད་ཡོད། ས་སྒྲུབ་བྱ་བ་སྐོར་བྱུང་རྗེས། དབུས་ཀྱི་ཆོས་ལྷན་ཆེ་ཁག་རྣམས་སྤངས་བྱ་བ་སྐོར་མཛད་པར་དགོངས་ཏེ་ས་སྒྲུབ་དབུས་ལྷན་ལྟོན། ལྷག་ཙམ་བྱང་ཐང་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་ཨོ་གསར་པའི་ཆོས་བརྒྱའི་སྐབས་ནས་བརྒྱུ་ཏེ། རིམ་བུ་བཞིན་གསར་བྱ་དང་། ཆེད་ཐང་ཨོགས་དབུས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ། བར་ལྷན་ཐུར་ནས་གནང་ཐེན་པས། ཆད་མ་དང་། མརྟན་པ། འདུལ་བ་བཅས་གཞུང་ཆེན་ལྟམ་མ་གཙུག་ཀྱི་བྱ་བ་སྐོར་མཛད། དེ་ལྟར་རྗེ་ཚང་ཁ་ཁ་པས་དབུས་གཙང་གི་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་བཞིའི་བྱ་བ་སྐོར་མཛད་པས་མཁས་པའི་བྲག་པ་ལྷོགས་ཀྱན་ཏུ་རྗེ་ལྟར་བྱང་པའི་ཆུ་ལ། མཁས་བྱུང་རྗེས་རྗེ་ཚང་ཁ་ཁ་པའི་«རྒྱལ་ཐང་དད་པའི་འབྲུག་རྟོགས་»ལྟུང་ཏེ་ལྟར།

དེའི་ཆེ་དབུས་གཙང་གི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྷན་དང་འདོན་པ་བྱ་བ་ཆེ་ལྟ་བུ་མཐའ་དག་ཀྱང་། དམ་པ་འདིའི་སྒོ་ལྟམ་གྱི་བང་མཛད་ལས་འོང་བའི་ལོགས་པར་བཤད་པའི་ཏུས་ལྷོན་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བས་ནི་ཡིད་ཆེ་མ། ལྷན་དཔྱད་འདབ་བཟང་དབང་པའི་ཐུར་ཁྱིམ་ལས་ཐོན་པའི་དརྟེན་ལྷོགས་རིགས་པའི་ཐུར་ཨོ་མི་བཟད་པས་བཞེགས་པས་ནི་སྤྱིར་འདར། མཁྱེན་རབ་གཉིར་མཐའ་ཡངས་པའི་ཆུ་གཉིར་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ཁབ་པའི་ཆུབས་ལྷང་ཞི་བས་ཏུ་ལའི་དཔལ་གྱིས་དད་པའི་སྤྱོད་ལྟར་ནས་གཡོས་ཏེ། འདྲིམ་ལྷན་མ་ལུས་རྟོག་མཛད་པའི་གཉམ་གྱི་དགའ་སྟོན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་པས་ཏུས་འདའ་ཞིང་།

ཁམས་བྱུལ་བརྟན་འདོན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་འབྲེལ་བ་ལ་གྱུགས་ཤིང་། ལྷོ་ལྷན་བཞིན་ལེའུ་པར་པའི་བརྒྱད་བྱོན་ལྷན་མ་ཐུང་ཐང་ཏུ་ལོ་མའི་ཐང་གི་དཔེར་བརྒྱད་ཀྱང་ལྷན་པའི་སྐབས་པོ་ཐོག་པོ་

ས་གསུམ་ན་ལྷན་པའི་བ་དན་བཙུགས་པར་ལྷུང་ནི།⁷⁷

ཞེས་གསུངས་སོ།།

དབྱངས་ཅན་མའི་ཞལ་གཟེགས་དང་བཞེན་རྒྱུ་གས་ཀྱི་ཐོམ་པ་བཞེས་པ།

རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པས་དབྱངས་གཙང་ཏུ་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད་པའི་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གལ་ཆེ་བ་གཞན་
ཞིག་ཡོད་པ་ནི། བྱི་ཨོ་ ༡༩༧༩ ལོར་གསང་བྱུང་བུ་བསྐྱོར་མཛད་ནས་དེར་པོ་མ་ཐོགས་པར།
ཤེས་རབ་དང་ལྷན་དག་གི་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མའི་བཞེན་རྒྱུ་བ་མཛད་ཅིང་། དེའི་གཟུངས་
ཐུགས་བྱེ་བ་ཐུ་ཙམ་བསགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མའི་ཞལ་གཟེགས་ཐོབ་པ་
དེ་ཡིན་ནོ། མཚམས་བཞེན་དེར་པོ་དེར་བཟུགས་པའི་ཉམས་སྦྱང་གིས་དབྱངས་ཅན་མཛད་དེ་བ་
དང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་ཆོར་བ་བྱགས་ལ་འཁུངས་ཏེ། དབྱངས་ཅན་མའི་བཞེད་པ་ཞིག་བཙུགས་
པའི་དབྱང་འདི་ལྟར།

བསྐྱོའི་བཞེན་ལ་གཡོ་ལྷན་བྱང་བའི་མིག །

མཐོན་མཐིང་རལ་བའི་ཆེ་ན་འོད་དཀར་ཅན།།

རོལ་སྒྲིག་གར་བྱིས་འབྱིང་བའི་དབྱངས་ཅན་མ།།

ད་ཏུང་བདག་ལ་དག་གི་དབང་ལྷུག་སྟོལ།⁷⁸

ཞེས་བཀོད་གནང་དོ། དབྱངས་ཅན་མའི་ཐུགས་བཞེན་མཛད་པ་དེའི་རྒྱུ་བྱིས། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་
ནི་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མས་དམིགས་བསལ་བྱིན་བྱིས་སྐབས་ཤིང་རྒྱེས་སུ་བཟུང་བ་ཞིག་ཡིན་
པའི་གཏམ་གར་མར་བྱུང་བས། རྒྱ་བ་འགའི་ནང་ཚན་ཏུ་སྒྲུ་མེར་གཉིས་ཀའི་ཁོངས་ནས་རྒྱེ་
ཚོང་ཁ་པའི་བྱང་ཏུ་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མའི་རྒྱེས་གནང་བྱུང་བར་མི་མང་དག་ཅིག་ཡོང་བའི་
འགོ་བཙུགས་ཤིང་། གར་ལྟར་ཡང་སྐབས་དེ་ནས་བཟུང་ཉེ་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པའི་གསུང་ཚུལ་རྣམས་
ལའང་ཐུང་དང་མི་འབྲ་བའི་ཚོམ་བྱི་ལྷན་ཉམས་ཐོན་པ་བྱུང་ཡོད་དོ།⁷⁹

ཆེད་བར་དགོན་པར་བུ་བསྐྱོར་བྱུང་རྒྱེས་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པས་ཡུང་ཏུ་ཆགས་པའི་རྒྱུ་
གདན་དགོན་པར་བཞེན་རྒྱུ་གས་ཀྱི་ཐོམ་པ་བཞེས་དོ། དེའི་ཏུས་ནི་བྱི་ཨོ་ ༡༩༨༠ ལྷེ། ཐུགས་སྟོལ་
བྱི་ཨོ་དེ་ཡིན་ཅིང་དེ་ཏུས་དབྱང་ཨོ་ཉེར་གསུམ་ཏུ་ཕེབས་ཡོད་དོ།⁸⁰ དགོན་པ་དེར་ཏུས་རབས་

77 «རྣམ་ཐར་དང་པོའི་འཁུག་རྣམས།» བོག ༡༣

78 གསུང་ཐོར་བྱ། བོག ༤༧

79 རྣམས་ཐུན་འབྲམ་དཔལ་བྱ་མཚོ། «རྣམ་ཐར་བྱུང་འདེབས།» བོག ༡༧ གོང་ཏུ་བྱངས་པའི་དབྱངས་ཅན་མའི་བཞེད་པ་
དེ་ལྷ་མོ་དེའི་བཞེན་རྒྱུ་བྱི་སྐབས་སུ་མཛད་པ་ཆ་ཏུར་བྱིས་«རྣམ་ཐར་དང་པོའི་འཁུག་རྣམས་ཀྱི་ཏུས།» བོག ༧༤ ཐད་བྱུང་དོ།

80 རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པས་བཞེན་རྒྱུ་གས་བཞེས་པའི་ཨོ་གར་ཡིན་«རྣམ་ཐར་དང་པོའི་འཁུག་རྣམས་»སྐ་གསལ་ཁ་མི་ཐོན་པར་
བཞེན། མཁས་བྱུང་ཞོར་བཟང་བྱ་མཚོས་རྒྱ་མ་འདུང་ཨོ་སུམ་ཚུང་བཞེད་པའི་སྐབས་དང་། ཐོ་ཡིན་ཨོ་ཤེས་དོན་བྱུང་ཉི་

བཅུ་གསུམ་པར་པོད་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཁ་ཆེད་པའི་ཉེ་ཏུ་བཞུགས་པ་ཆེན་པོ་བླ་མ་གྱི་ལྷ་པོ་འདི་ལྟེན་
 ལྷན་མངའ་པའི་ཆོག་མཆོག་གི་མཁན་པོ་བཀའ་བཞེད་པ་ཆུང་ཆུང་མཆོག་པོ་ཆེན་པོ་བཅུ་གསུམ་པོ་དེ་
 པ་དེས་བཞེན་ཆོག་མཆོག་གི་ཆོག་པོའི་མཁན་པོ་མཛད་ཅིང་། དེ་ཆེད་པའི་མཁན་པོ་གནས་བཅུན་
 འདུལ་བ་འདི་ན་པ་ལྟེན་པར་མཁོན་པོས་ལས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་དཔན་དང་། དེ་ཆེད་པའི་དབུ་མཛད་
 ལྷན་པ་ཆོན་པ་པོ་དེ་ནམས་རྒྱ་ཆེས་གསལ་ཞེ་ལྟོན་པའི་སྐྱོད་པ་དཔན་མཛད་དེ། རྒྱ་གདན་དང་
 དེ་ཆེད་པའི་ཆོག་མཆོག་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་སྐྱོད་ཁ་ཆོད་ཏུ་འོས་པ་ལྟར་མཛད་པའི་ལྷན་ནས། དམ་
 ཆོས་འདུལ་པའི་ཆོག་རྒྱས་པར་དག་པས་བཞེན་པར་ཆོག་པོ། ཁོད་ཏུ་བཞུགས་ཐོབ་པ་ལྟར། རྒྱ་
 ཆོད་ཁ་པས་གཞི་བཅས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱོད་པའི་འདུལ་པའི་གཞུང་གཙོ་བོ་«མདོ་རྩ་བ་»ཀྱི་
 ཆོད་འབྲེལ་དང་བཅས་པར་བྱམས་སྐྱོད་ཞིབ་ཏུ་མཛད་ཡོད་ལ། གཞི་བཅས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱོད་
 པའི་ལུགས་ཀྱི་འདུལ་པའི་ཉམས་བཞེས་དེ་ནི། ཁོད་ཏུ་ཏུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་འཕགས་
 ལུལ་གྱི་མཁས་པའི་དབང་པོ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོས་གཏན་འཕེབས་མཛད་པ་ནས་བཟུང་།
 ཁོད་ཁ་པ་ཅན་གྱི་ཆོད་སྐྱོད་འདུལ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐྱོད་པོ་ཆོད་དེར་གནས་ཡོད་དེ། ད་ནི་རྒྱ་
 ཆོད་ཁ་པ་པར་ཉིད་བཞེན་ཆོག་མཆོག་གི་ལྟོས་པ་ལེགས་པར་ཐོབ་ཞེ་ཁྱེ་ཁྱེ་མཆོག་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ཅ་
 གསུམ་སྐྱོད་པའི་དགེ་སྐྱོད་ཞིབ་ཏུ་ལུས་ལྟེན་པས། བདག་ཅག་གི་ལྟོན་པ་བཙོན་ལྟོན་འདས་ཉིད་
 ལས་ལུས་མི་ལོ་ཆིག་ལྟོད་དཔུ་བརྒྱ་ཅས་ཀྱི་ཁོད་ཏུ་འཕགས་ལུལ་ཏུ་ཐོག་མར་སྐོལ་བཏོད་པའི་
 ལྟོས་ལྟོན་གྱི་དགེ་སྐྱོད་ཞིབ་པ་གང་འདྲ་གཞིག་ལ་ཐེར་བ་དང་། དེས་སྐྱོད་དགོས་ཀྱི་བསྐྱོད་
 ལུལ་ལྟོན་ལྟོན་ལྟོས་ཀྱི་དགོས་པ་གང་ཡིན་མོགས་ཉམས་སྐྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་མཁྱེན་པའི་གོ་སྐབས་
 ཐོབ་དེ། གང་ལྟར་ཡང་གཟུང་ཏུ་བཞུགས་པར་འཕྱུར་བ་ཅ་བ་དང་བཞག་ཞེ་འཆད་ཉན་དང་སྐོར་སྐྱོད་ཀྱིས་ལས་
 ལ་འཁྱུག་པ་དེ། ལྱིས་སྐྱོད་ཆོད་ཁ་པའི་རྒྱུག་དགེ་ལྟོན་པའི་བྱ་བཅུན་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་
 མེད་ཏུ་མི་རྒྱུད་བཞིག་ཏུ་ལུས་པ་འཕྱུར་རྒྱ་།

ཕག་ལུལ་ལྟོན་ལྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་དང་མཛུལ་བ།

བཞེན་ཆོག་མཆོག་ལྟར་ནས་རིང་པོར་མ་ཡོན་པར་རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པ་གདན་ས་མ་ཐིལ་ཏུ་ཕྱིན་དེ། དགོན་པ་
 དེ་ནི་ཁོད་ཏུ་སྐྱོད་ཐོན་པ་བཞེན་པ་གཟུང་བཀའ་བཞུགས་ཀྱི་གདན་ས་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་ཞིང་། (དེར་

ལུལ་ལྟོན་དང་། ཆ་ཉར་དབྱང་ལོ་ཉིད་བཞེན་ལྟོན་ལྟོས་འདྲ་ཆུང་ལ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་དེ། གང་ལྟར་ཡང་«རྒྱས་ཐར་དང་པའི་འཁྱུག་
 རྒྱས་»དང་། ལུང་ལུལ་«འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པར་»ལྟར་བ་བཞེན། ལྷན་ལྱིས་བཞེན་ཆོག་མཆོག་པོའི་ཏུས་ནི་ཆེད་
 ཐར་ཏུ་བྱ་བསྐྱོད་ཐུག་པའི་ལུང་ལྟོན་དང་། གདན་ས་མ་ཐིལ་ཏུ་སྐྱོད་ལྟོན་ལྟོས་བྱང་མ་ཆུང་པའི་དབང་ཡིན་པར་ཞུལ་
 མཐུན། འདིར་ནི་ཆ་ཉར་གྱི་དེ་འཐད་པར་མཐོང་བས། རྒྱ་ལྟོན་ལྟོན་ཆོག་མཆོག་པོའི་དབྱང་ལོ་ཉིད་བཞེན་ཞེ་དེར་
 རབས་ཀྱི་སྐོལ་བྱས་ན་དབྱང་ལོ་ ༡༩ དང་ལྷི་ལོ་ ༡༩༡༠ ལོར་བཟུང་བ་ཆད་ལྟན་ཏུ་བྱས།

ཁ་པ་ལ་ཕྱེ་སྟོང་ལས་བཅུ་ལས་པའི་བྱི་བ་མང་ལོ་གནང་བར་ལན་ལྷུ་ལ་བར། ལྷན་ཕྱ་བྲགས་པ་
 བྱང་ཆུབ་བྲགས་ལྷག་པར་འཛོལ་ཤིང་དང་པའི་བྲགས་ཀྱིས་ལྷན་ཆུབ་བམའི་དྭ་རྒྱུ་ལྷ་མོ་ལ་
 བྱི་བྱང་ཀྱང་འཁོད་པ་རྒྱུ་ལས་ལ་བཀའ་ལེན་པར། “སྤྱན་པ་ཞིན་ཀྱང་འདི་འདྲ་བ་ལའང་ཡོན་ཏན་
 བྱི་བཞེད་ཆེན་ལོ་འདི་ལྟ་བུ་འདྲུག་ན། ཁོ་བོ་འོ་སྤྱོད་པ་འདི་འདྲ་བ།” ཞེས།⁸¹ རང་ཉིད་དབྱང་
 ན་མིན་ལོ་མིན་ཡང་རྒྱན་ཀྱང་སྤྱོད་པ་ལས་ཀྱི་ཅན་མི་བདེ་བས། ལྷན་རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པས་བཞུན་པ་སྟོང་
 པའི་མཚན་པ་རྒྱུ་ལས་མི་འཇུག་པར་དགོངས་ཏེ་བྲགས་སྟོང་བྱང་ཡོད་སྟེད་།

དེ་ཡང་ལྷན་ཕྱ་བྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པ་དང་མཚལ་ཏེ་ལན་ཆུན་ཆོས་ཀྱི་བཟོ་
 བ་སྟོང་བས་ཆོད་བ་དམིགས་བསལ་ཞིག་འཁྱུངས་ཡོད་ལ། རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པའི་རོས་ནས་ཀྱང་ལྷན་
 ཕྱ་བྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་དང་བ་བྱང་བར་ཅན་འཁྱུངས་པ་བྱང་། ལྷན་ཕྱ་དེ་རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པ་ལས་
 དབྱང་ལོ་གཅིག་གིས་བཟུང་བ་ཡིན་མོད་སྤྱོད་ཆོད་པོར་བོད་བྲགས་མ་བྱུང་། གང་ཉིད་ལང་
 སྐབས་དེར་རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པས་གདན་ས་མཐིམ་ཀྱང་བྲགས་པའི་རིང་། ལྷན་ཕྱ་བྲགས་པ་བྱང་
 ཆུབ་ཀྱི་བྱང་ནས་ཆོས་འབྲེལ་གལ་ཆེན་མང་དག་གཅིག་སྟེ། ལམ་འབྲས་ཀྱི་མན་དག་དང་། ལྷ་
 རོ་ཆོས་བྲག་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་མོགས་པ་ནས་རྒྱུ་ལོ་པའི་བཀའ་འབྲུམ་གྱི་བར་བྱང་དང་།⁸²
 རྒྱུ་ལོ་མོ་བྱ་བ་དང་འབྲི་བྱང་འཛིག་ཉིན་མགོན་པོའི་བཀའ་འབྲུམ་གྱི་བྱང་དང་། རྒྱུ་ལོ་
 རས་པའི་མན་དག་ཁ་བོར་བ་རྒྱུ་ལས་གསན་། སྐབས་དེར་རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པས་གདན་ས་མཐིམ་ཀྱང་
 བྲགས་པའི་ལྷན་ཕྱ་བྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་བཅུ་ལས་ཏེ་བྱ་དཀའ་པའི་ཆོས་
 གྱི་བཞུད་པ་ཞིག་ཀྱང་བྱིས་ཤིང་། བཞུད་པ་དེའི་གཞུང་དངོས་གཞི་དེ་ཀ་མང་ལྷན་ཕྱ་ལས་
 བཅུ་ལས་པའི་ཆོས་ཞིག་ཡིན་མོད། ལྷན་ཕྱ་གྱི་དེ་དང་མི་འདྲ་བར་ཀ་ཕྱེ་དང་ཅ་ཕྱེ་སོགས་ཀ་
 མད་ལྷན་ཕྱེ་ཕྱེ་པ་བྱེད་དང་བཟུང་རྒྱུ་ལས་འདི་མེད་པ་མེད་པ་ཡོད་པ་རྒྱུ་ལས།

ཀ་མ་ལ་ལྷན་དག་པའི་ཡོད་ཀྱིས་རྒྱང་ཆོས་མོས་བྱང་ཀྱུ་ལ།

ཁ་ཁོག་མཚེས་པས་ཀྱན་ནས་ལྷུ་བས་པའི་སྤྱོད་པ་བཞེད་པ་ག །

ག་ནས་བཞུས་ཀྱང་བཞེད་པ་ཆེ་བཞེན་འགྲོ་མང་དབུས་ན་ཉམ་མི་ང་།

ང་ཡི་གུ་ལྷག་གི་རྒྱན་བྱང་ལྷ་མ་མཚོག་དེས་འགྲོ་ལ་དགེ་ལེགས་སྟོང་།⁸³

81 རྒྱལ་འདི་རྒྱུ་ལས་«རྒྱུ་ལས་དང་པའི་འབྲུག་ལོགས།» གྲག 106 བད་བྱང་བ་ལྷན་བཞུད་།

82 བྱང་བྱའི་«རྒྱུ་ལས་བཞུད་འདྲུག་ལེགས་མཐིམ་འབྲེལ་བར།» གྲག 116 “རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པའི་རྒྱུ་ལོ་ལྷན་ཕྱ་ལོ་
 པའི་བཀའ་འབྲུམ་ཡན་ཆད་གསན་ཞིང་།” ཞེས་བྱང་ལ། འདིའི་རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པ་ལས་ཆོད་པ་པའི་«བྲག་བྱ་ཆེན་པོ་རྒྱ་
 ཆོད་ལྷུ་»ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལྷན་ཕྱ་ལས་བཞུད་སྤྱོད་པས་པའི་མན་དག་ཁ་བོར་བྱང་བྱང་ལྷན་ཕྱ་ལས་ཀྱང་ལྷན་ཕྱ་ལས་ཀྱང་།

83 གཞུང་ཐོར་བ། གྲག 10 གཞུང་འདིའི་མཚུགས་བྱང་། “ཆོས་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་རྒྱལ་ལྷུ་ལོས་མང་ཀྱང་དེག་པའི་རྒྱན་
 དང་གས་མཁན་པར་ཆོད་ཁ་པ་སྟོང་བཞུས་པའི་དཔལ་གྱིས་རྒྱང་བཞུད་།” ཞེས་འཁོད་པས། རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པས་ལྷན་ཕྱ་ཕྱེ་

བྱ་དང་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ལྟ་ཙམ་ནས་ཆགས་པ་དེས། དུགས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཉིད་
 གྱི་མཛད་པའི་ཐོག་པན་ཐོགས་དང་དུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པ་འོག་ནས་གསལ་བར་
 འཕྱར་བ་ལྟར་ལགས། གང་ལྟར་ཡང་འོག་ཁྱེད་བར་འཕྱར་བ་བཞིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བཀད་ན་
 ས་མཐེལ་དང་འབྲེལ་བྲག་ཉེ་པོ་ལྱང་བ་དང་། འབྲེལ་བ་དེ་བརྒྱད་ནས་པོད་གྱི་མིད་དབང་གི་
 བདག་པོ་པག་བྱ་ལྟེ་མིད་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་ཤིང་། པག་བྱའི་མི་དབང་ཙམ་ཏུ་
 མ་ཐད་སློན་ཆེན་དག་གིས་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་
 རྒྱ་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱུན་ལྟར་བ་ལྱང་བ་སོགས་གིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་གྱི་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་
 པ་དང་། དགོངས་པ་ལྷ་རན་ལས་འདས་རྗེས་སྤངས་རྗེས་འབྱུག་དགོ་ཤིན་པའི་བརྟན་པའི་ཐོག་
 ལ་གིན་ཏུ་གནད་འགག་ཙན་ཞིག་ཏུ་ལྱར་བ་ལྱང་ཡོད་དོ། །སྤྱུས་པ།

ལྟེ་རྫོད་འཛིན་པ་རི་ལྟར་མཐོ་བ་དང་། །དགག་ལྱུང་རིགས་པའི་ལམ་ལ་བྱང་བ་དང་།།

ཤེས་པའི་མིག་དང་ལྡན་པ་མང་པོའི་དབུས། །དཔལ་ལྡན་དཀའ་ཆེན་བཞི་ཡི་བྱ་བརྒྱུ་མཛད་།།

བཤད་པའི་རྒྱལ་ཉི་ཡངས་ཤིང་རྒྱས་པ་ལྟེ། །རིན་ཆེན་འཕྱར་གནས་འཕྱར་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིན།།

རིགས་པའི་རཱ་བརྒྱད་པར་དཀའ་བ་ལྟེ། །རྗེ་རྗེའི་ཐོག་དང་འབྲེལ་པའི་འབྲུག་རྒྱ་བཞིན།།

ཞེས་དང་།

བཤད་པའི་རྒྱན་ནི་ཆད་པ་མེད་པ་དང་། །བཞོད་མའི་ཆུ་དང་རྒྱན་གསུམ་ལྡན་པ་བཞིན།།

ལྱང་དང་རིགས་པའི་རྣམ་པར་མང་བ་ལྟེ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཏུ་དོགས་པ་ལྟེར།།

ཞེས་དང་།

བྱམས་དང་བཅེ་བའི་འཕྱར་བས་བརྒྱན་པ་དང་། །ར་རྒྱལ་བྲེགས་པའི་ཅ་ཙོ་ལྱང་བ་དང་།།

བན་དང་ཤེས་བཞིན་ཏུ་ལ་བའི་དཔལ་འབྱོར་གྱིས། །རབ་ཏུ་རྒྱན་སྤྲད་སྟེ་པོ་མ་ལུས་དགའ།།

ཞེས་དང་།

རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཁོང་བཞད་མཛད་པ་དང་། །འཛིག་རྟེན་མ་ལུས་རོ་མཆོར་སྟོག་པ་དང་།།

མགོན་ཁོད་མཁས་པའི་ཁྱོད་ན་རྒྱན་པོ་ལྟར། །མདོན་པར་མཐོ་བ་འདི་དག་མཉམ་ཏུ་ལྱང་།།

ཞེས་སོགས་«རྣམ་ཐར་ལོགས་བརྒྱད་མེ་ཉིག་རྒྱན་པོར» ལྱང་བ་བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་བཅད་
 ཏུ་བཞོད་པའོ། །

ལེའུ་བཞི་པ།

མཁམ་པ་དེ་ལང་ཚེ་རྒྱལ་པ་དང་། གཤམ་ལྷགས་ཀྱི་ཐོས་པ་རྣམ་པར་ འཚོལ་བ་དེ་སྐབས།

ལྷ བྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོ་དེ་རྩོན་ཁར་སོན་དུས། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་གཞུང་ཆེན་གྱི་སྒྲོལ་གཉེར་དངོས་
གཞི་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་མིན་ཅིང་། དེ་དུས་དབྱང་ལོ་ཉེས་ཐུ་བཞེས་པ་དེ་སྐབས་ཡིན། ལོ་དེ་དེ་
ནང་བྲགས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་བ་དེ་གནས་ཤིག་བྱུང་བ་ནི། རང་ཉིད་ཚུད་བྱིས་པ་དེ་དུས་སུ་བཀའ་བྲིན་
གྱིས་ལོ་མང་བསྐྱངས་ཤིང་མདོ་ལྷགས་གཉིས་ཀའི་ཚོས་ཀྱི་སྒྲོལ་ཐོག་མར་འབྱུག་པར་མཛད་
པ་དེ་ཚོས་རྗེ་དོན་བྱུང་ཤིན་ཆེན་ནི་བར་གཤེགས་པ་དེ་ཡིན་ཅིང་། དུས་འདི་ནས་བཟུང་ཉེ་རྗེ་
ཚོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་དགོངས་པ་སུ་དན་ལས་མ་འདས་པ་དེ་བར་རང་གི་རྩ་བ་དེ་སྒྲོལ་མ་དང་ལོ་
ཚོས་རྗེ་དེ་དུས་མཛད་དེ་ཆག་མེད་དུ་མཛད།⁸⁴ ༡༩༥༠ ལོ་དེ་རྩོན་ཀ་དེར་ཆེས་གནའ་བོ་དེ་བྲག་
དམར་གྱི་མ་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་དེ་འོན་ཀྱི་རྣམ་ཁུལ་ཀུ་མེད་རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་བཀའ་བཞི་པ་དེ་ཚུལ་དུ་
ཚོས་འཆད་ཐོག་མ་དེ་མཛད། བྲག་དམར་ཀུ་མེད་ཀུ་མེད་ནི། བྱི་ལོ་དེ་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་
ཁི་ལྷེ་གཙུག་བརྒྱུ་གྱིས་ཡོད་ཡོངས་རྣམས་ལ་དབང་རྒྱུར་བ་དེ་བཅན་པོ་དེ་ཁྲིར་ཕེབས་པ་དེ་
སྐབས་སུ་བཞེངས་པ་དེ་ཡོད་དེ་བྲགས་ཁུལ་གྱི་རྣམ་ཁུལ་ཉིད་ཤོས་ཤིག་ཡིན། (དེར་གྱི་སྐབས་སུ་འདྲ་
ཆེད་ཐང་ཉ་མགོ་བྱུ་ཁ་ནས་བྲག་མི་ཤིང་བ་རྣམས་དེ་ཡོད་གྱི་དབྲུག་སུ་མཛུལ་རྒྱ་ཡོད།) རྣ་
ཁར་དེར་རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་ཆ་ཁོ་དག་དབང་བྲགས་པས་གཙོས་རྗེ་སྒྲོད་འཛིན་པ་མང་པོ་ཞིག་
ལ་ལས་བྱིན་དང་། ཆད་མ། དབྱེ་མ་བཅས་ལས་བརྒྱུ་མས་པ་དེ་ཚོས་མང་དུ་གསུངས། དེར་
བཞུགས་ཤིང་ཚོས་བར་ཞིག་ལ། འོན་ཀྱི་རྣམ་ཁུལ་དེ་དེ་མཛན་ཀུ་མེས་པ་དེ་ཆེག་འབྲུག་ཉིས་
གྱིས་བྲགས་བསྐུལ་ཏེ། ཀ་མང་སུམ་ཅུ་ལ་རྒྱུར་བ་དེ་ཀ་ཚོས་གྱི་བསྐྱབ་བྲུ་ཆེགས་བཅད་མ་
གཉིས་བརྒྱུ་མས་ཤིང་། དང་པོ་དེར་ཀ་མང་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་དབྲུངས་ཨེ་རེས་པ་དང་། གཉིས་
པ་དེ་ལ་དབྲུངས་སུ་དེ་དོད་དུ་ཡོ་ཡིག་རེས་པར་བྱས་ཏེ་བྲུ་དཀའ་བ་དེ་ཚོས་གྱི་རྩལ་དུ་མཛད།
བསྐྱབ་བྲུ་དེ་རྩོན་ཚོས་དེ་གཉིས་སོ་སོ་དེ་དབྲུ་དེ་ཆེགས་བཅད་དང་པོ་དེ་དགོད་ན། འདི་རྩོད།

ཀུ་མེས་བྲགས་གནས་འདིར་འཁོད་བ་རྣམས་༥༥དང་རྗེ་དབྱུར་དོར་ཏེ་ཆོས་ལ་གཞིལ།

གོ་མར་ཉི་ཤར་འོད་གྱིས་མཛེས་པ་བཞིན། རེད་རང་རྣམས་ཀྱང་གསུང་རབ་སྐྱོང་བས་སྒྲིམ།

84 རྣམས་ལྟན། «རྣམ་ཐང་བྱུར་འདེབས།» ཤོག ༩༩ “སྒྲོལ་དེ་དེ་མཛན་བརྒྱད་པ་ཙམ་གྱིས་བལ་ཚོ་རྒྱུར། རྒྱན་ཆབ་བསེལ།
ད་རྣམས་དུས་མཛོད་མ་ཆག་པར་མཛད་དོ།” ཞེས་བྱུང་།

ཞེས་དང་།

གོ་གཤེག་འཕྲིན་པའི་སྒྲུབ་ཞེན་དུ། ཁོ་རྩེ་ལྷན་ཆེན་གྱིས་བཟུང་བ་འདིར།

གོ་ཆ་བཀོས་པའི་མྱེད་སྒྲིབ་ཆེན་པོ་ཡིས། རྩེ་མཆོང་བྱང་པའི་གཏུང་ལ་སྒྲུབ་ལ་ལེགས།⁸⁵

ཞེས་སོ།

རྩེ་ཆོང་ཁ་པའི་སྒྲུབ་གཞུགས་དང་བྱུགས་གཤིས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ནས།

རང་རྩེ་ལྷན་ཆེན་གྱི་རྩམ་ཐང་རྩམས་སུ། རང་གི་བརྒྱན་བྱང་ལྷན་པའི་སྒྲིབ་ཆེན་དེའི་
མཛད་པ་གཙུག་པོར་སྒྲིབ་པ་ལས། དེའི་སྒྲུབ་གཞུགས་ཀྱི་རྩམ་པ་དང་བྱུགས་གཤིས་སོགས་ལ་
དམིགས་བསལ་གསལ་ཁ་འདོན་སྤྲོད་པ་ནི་སྒྲིབ་ཆེན་ལ་འདྲུག་སྒྲིབ་ལྟར་ལ། རྩེ་ཆོང་ཁ་པའི་
རྩམ་ཐང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་། རྩེ་སྒྲུབ་མ་རང་ཉིད་མཛའ་སྦྱང་བའི་དཔོན་སྒྲོབ་ཀྱིས་བརྩམས་
པའི་རྩམ་ཐང་། དཔེར་ན་མཁས་བླ་མའི་«དད་པའི་འབྲུག་རྩེ་གསུམ་»དང་། རྩེ་གསུམ་ཐུན་འཛམ་
དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་«རྩམ་ཐང་བྱར་འདྲེ་བསམ།» ཉེ་གནས་ལེགས་པ་བཟང་པོའི་«རྩེ་མཆོང་མཛད་
འབྱུང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན།» གྲང་བྱ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོའི་«རྩེ་གསུམ་བརྒྱན་འདྲུག་ལེགས་
མའི་འབྲེལ་པ་»སོགས་སུ་འདྲ། རྩེ་མའི་མཛད་པ་གཙུག་པོར་བརྩམས་པ་དང་། སྒྲིབ་རྩམ་པ་དང་
བྱུགས་གཤིས་སོགས་དེ་ཙམ་གསལ་པོ་མི་འབྱུང་། འོན་ཀྱང་རྩེ་ཆོང་ཁ་པའི་དཔོན་སྒྲོབ་པ་ག་
ལྟ་བུ་འདྲུག་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲུབ་ལ་པོ་ལྟར་གསལ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་དང་། རྒྱུད་པར་བྱ་
བྱེད་པའི་དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་པོར་ལྟོན་པའི་རྩེ་མའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཟངས་ཟངས་ཉེ་དྲིང་པ་འཆི་
མེད་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་བརྩམས་ཀྱིས་ཀྱི་ནང་དུ་བྱར་ཙམ་ཐོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྩེ་ཆོང་ཁ་
ཁ་པའི་སྒྲིབ་རྩམ་པ་དང་རྒྱན་གྱི་བྱུགས་གཤིས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པར་རྩམས་ཙམ་སྒྲོ་ལ་འཆར་
ལུས། དེ་ཡང་ཟངས་ཟངས་ཉེ་དྲིང་པ་ནི་རྩེ་ཆོང་ཁ་པའི་དཔོན་སྒྲོབ་མིན་མེད། ཁོ་རྩེ་མའི་
པོ་དེ་རྩེ་ཆོང་ཁ་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་རང་ཉིད་ཀྱང་རྩེ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་དད་
མས་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁས་ཞིག་ཡིན་⁸⁶

དེ་ཡང་རྩེ་ཆོང་ཁ་པའི་སྒྲུབ་གཞུགས་ལ་མཚན་ན། བོད་བྱང་ཤར་མདོ་སྒྲུབ་ཁུལ་དུ་འབྱུངས་

85 རྩམ་པ་བཞེན། གསུང་ཐོར་བ། རྟོག ༡༩༠ དང་། རྟོག ༡༩༡

86 ཞེ་ཡིང་པས། («རྩེ་མའི་བར་མཛོད་») རྟོག ༥༠༠ རེས་པོ་རྩེ་པོ་ཆེ་བའི་ལེགས་མགོན་པོ་བླ་པ་ལ་རྩེ་ཆོང་ཁ་པས་བྱུག་
ཁྲུང་གནད་པ་ཞེ་ཡིང་རང་གི་རྩེ་ན་ལྷན་ཆེན་མོ་ན་བཞུགས་སྒྲོལ་དང་། («གསེར་གྱི་མཚོད་ཐོར་») རྟོག ༥༥༡ རྒྱུད་པར་བྱ་
རང་གི་ལེས་པོས་རྩེ་ཡིན་པོ་ཆོང་ཁ་པ་མཛའ་སྦྱང་སོགས་ཞེ་ཡིང་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྲིས་པའི་རྩེ་པོ་ཆེ་བའི་ལེགས་མགོན་
པོའི་རྩམ་ཐང་ནང་བཀོད་ཡོད་སྒྲུབ་སོགས་གསུངས་པ་ལས་དཔོག་ལུས། ཞེ་ཡིང་པས་རྩེའི་བློ་བཟྱན་སྒྲོལ་ཁ་རྩོད་དང་
བཅས་པ་དང་མཁས་བརྩན་པ་བཟང་གསུང་དང་འཆད་ཆོད་གསུམ་སོགས་ལས་བརྩམས་པའི་རྩམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆ་ཁག་བཞི་
ཡོད་པ་གསལ་གྱི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆའི་དཔེ་ཐོན་མ་ཕྱེན་རེས།

པའི་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སྟུང་གཟུགས་ཤིང་པོ་དང་གངས་ཀྱང་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་སྟངས་སྟེ།
 དཔེར་ན་རྒྱ་ཁྲི་མ་དཔྱང་ཡོད་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དབུས་བྱུང་ཁྲི་མ་ལ་ཡ་མདོ་རྣམས་པོ་ཆེ་མེད་
 བཤད་ཐུགས་དེ་ཤིང་པ་ལྟར་ན། རྒྱ་ཆོང་ཁ་བ་ཉི་མཇུག་ཀྱང་འཛིན་ཉམས་ཆེ་ཞིང་། ཉེ་འཁོར་
 གྲུ་ཡོད་པ་ཆང་མས་ལམ་མེད་དོ་སྟངས་བྱུང་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་རང་རྣམས་ནས་
 ཐུགས་གཤིས་འཇུག་པ་དང་ཀྱན་གྱིས་འཕྲོགས་པ་དེ་བར་བརྟེན། ཉེ་འཁོར་གྲུ་ཡོད་པ་རྣམས་
 ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཆེད་པའི་ཆོར་སྟངས་འོང་བ་དང་། མི་སྲུ་ཡིན་ཀྱང་མཇུག་མ་ཐག་གྲུ་ཁོར་
 གྱི་ཐུགས་རྒྱུད་བྱམས་པ་ཆེད་པའི་ཐུགས་གྱིས་བརྟན་པའི་རང་བཞིན་དེ་བདེ་ལྷག་གྲུ་ཆོར་བྱུང་བ་
 སྟུགས་ཡོད་པ་ཆུང་པ་དེ་དག་ལ། ཞེ་ཤིང་པས་འདི་ལྟར།

རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད། རྩ་བ་ཁམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཡིན་པས་ལྷག་ཆུགས་བཟང་
 བའི་སྟེང་དུ། ཁོང་མ་མཆོད་ཡོན་སྟུགས་ཀྱི་འདེགས་བཟང་སྟུགས་པ་ལ་ཡང་བརྟེན།
 ལན་མེ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་བྱུང་དུ་སྟེབས་པ་ཉི་ཅི་སྟུགས། བསྐྱར་ལམ་གྱི་ཁོངས་སུ་
 སྟེབས་པ་ཙམ་དང་། གཟིམ་ཁང་མཐོང་བ་ཙམ་དང་། སྟོན་ནང་དུ་སྟེབས་པ་ཙམ་
 ལ་འདར་མིལ་མིལ་ཡོང་བ་དང་། འཛིགས་བྱམས་པ་ཡོང་བ་སྟུགས། རིན་པོ་ཆེ་དེ་
 རྒྱུ་སྟེབས་ཀྱི་ཐེལ་ལམ། གཟི་བཞིན་གྱི་ཐེལ་ལམ་གྱི་ཆེ་བར་ཡོང་བ་ཡིན་པར་
 འདུག་ཀྱང་། རིན་པོ་ཆེ་རང་གི་བྱུང་དུ་སྟེབས་ཏེ། བཀའ་ལླངས་གནང་བའོམ། བར་
 སྟོན་ལེགས་པོ་མཇུག་པའི་རྒྱུ་སྟེབས་སུ། མི་བྱུག་ཞན་པ་ལ་མོ་ཆེ་དད་པ་རང་དབང་
 མེད་པར་སྟེ་བ་དང་། སྟོང་བཤེས་པ་དང་། འདུག་པར་དེ་ལྟར་སྟུང་བྱུང་དུ་སྟོན་
 ཞིང་འདོད་པ་དང་། གཞན་དུ་འཕྲོ་སྟེང་མི་འདོད་པ་སྟུགས་ཡོང་ལོ་”⁸⁷

ཞེས་སྟུགས་གསུངས་།

གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་བ་ལ་རང་གི་སྟོང་མས་གཙོས་པའི་གཞན་གྱིས་བཀའ་འདྲི་བྱས་
 པའི་སྐབས་སུ། གང་ཀྱིས་པ་དེ་དོགས་གནས་ཤིག་གི་སྐོར་རམ། ཉུང་བྱུང་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་
 གནད་ཞིག་གསུ། བརྟན་བཙོས་ཀྱི་ཆེ་གདོན་གོ་བ་ལེན་ཆུལ་དང་འབྲེལ་བ་སྟུགས་ཅི་འདྲ་ཞིག་
 ཡིན་ཀྱང་། ཅི་བ་དེ་ལ་ཐུགས་སྟངས་དང་ཆེས་འཛོག་གནད་སྟེ་རང་རྒྱུད་ཤིང་པོ་འདི་སྟེང་ནས་
 གསལ་བཤད་གནང་བ་ལས་འབྲེལ་དུ་འདུམ་བདེ་པོ་འདི་ཐོག་ནས་ལན་མཇུག་པ་སྟུགས་མི་

87 ཞེ་ཤིང་པ་འཛི་མེད་རབ་བྱུགས། «རྣམ་ཐར་རྩོད་བྱའི་བར་མཛོད།» བོག ༥༢༥ འདིར་“ཁམས་པའི་དགེ་བཤེས་”ཞེས་
 གསུངས་པ། ཁམས་ཞེས་པ་མདོ་སྟོན་ཐུང་གཉིས་ཀྱི་ལ་བྱུང་པའི་ཆེག་ཅིག་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་ཀྱི། ཁམས་པ་དང་ཨ་མདོ་
 གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཁམས་ལ་མི་གོ་ “གོང་མ་མཆོད་ཡོན་སྟུགས་ཀྱི་”ཞེས་པ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་བ་ལོང་གི་རྒྱུལ་པོ་ལག་བྱུ་མི་དབང་
 ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལ་གོ་དགོས་།

གནང་དེ་དེ་ཡང་ཞེ་ཤིང་པས།

དྲི་བ་ཆེ་ཆུང་ཅི་ཡིན་ཡང་། བྱད་གསོད་སོགས་མི་མཛད་ཅིང་། ཁྱེད་རྒྱལ་པའི་གོ་
རྒྱུ་གས་དེ་ཆེ་དང་། དྲི་བ་དེ་ཆེ་དགའ་ཆད་ཡིན་དགའ་ཆད་ཡིན་ཅེས་པ་དང་། ལ་
ལ་བཤད་རྒྱ་ཡོད་བཤད་རྒྱ་ཡོད་ཅེས་པ་སོགས་གསུང་ཞིང་། རང་རང་གི་མ་བཤེ་
བ་དང་། དོགས་པ་རྒྱལ་ས་ལ་རེས་ཀྱི་ལོགས་བཤད་དང་། བཀའ་ལུང་གནང་བ་
ལ་བརྟེན་ནས། མི་ཐ་མལ་པ་ལས། རྒྱུ་ཆུང་རྒྱལ་ས་ཀྱང་ཡང་བ་དང་བག་ཆ་མེལ་
ཞིང་། མེམས་རྒྱུ་བར་འཕྱར།⁸⁸

ཞེས་བཀོད་དེ་རྒྱ་ཆེང་ཁ་པས་གཞན་དང་བཀའ་མོལ་གནང་བའི་སྐབས་སུ་ལང་། ཐམས་ཅད་
ལ་བྱས་བཅི་དང་། ཆེ་བརྒྱད་མཛད་པར་ལོས་པ་རྒྱལ་ས་ལ་ཡང་། བཀའ་བཅུ་པ་དང་བཀའ་
བཞི་པ་ཆེ་གོ་མ་ཞེས་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་སྒྲུན་ཅེ་དང་། མཁན་ཆེན། རྒྱུ་བ་དཔོན། དགོ་
བཤེས་ཆེ་གོ་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལྟེ་བར་ས་ཉེ་མཆན་ནས་རྒྱུས་པ་སོགས་གནང་དེ་ ཁོང་གི་གསུང་
སྐད་ཀྱང་ཆ་བ་མདོ་སྒྲུད་ནས་ཡིན་ལྟམས་ཨ་མདོ་འེ་སྒྲུ་གདངས་ལྷན་བྱ་ཞིག་ཡོད་ནའང་།
དབུས་གཙང་ཏུ་གཞུང་ཆེན་མོའི་རྒྱུ་བ་གཉེས་མཛད་པ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱན་ཤིང་བཞུགས་པས།
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོ་བར་རྒྱས་པའི་དབུས་སྐད་ཁམས་གཙང་ཞིག་རྒྱན་ཀྱི་ཡོད་ལྟར་དེ་ གཞན་
ཡང་གསུང་གི་གདངས་མཐོ་ཞིང་སང་བས། ཆོས་གསུང་བའི་སྐབས་སུ་ཆོགས་ཀྱི་བུལ་མཐར་
སྒྲོད་པ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་ཀྱང་གསལ་པོར་ཐོས་བྱལ་པ་དང་། ཨ་མ་སྐད་ཀྱི་སྒྲུ་གདངས་ཀྱིས་རྒྱུན་
པས་གསུང་སྐད་རྒྱན་འཛེབས་ལྷན་པ་དང་འཕྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་པས། རྒྱ་ཆེང་ཁ་པའི་གསུང་ལ་
འདྲིས་པ་རྒྱལ་ས་ “གསུང་ཆོས་ལྟོས་ཕྱིན་ཆད་ལ་ཡང་། དགོ་བཤེས་དད་འདུན་ཅན་རྒྱལ་ས་
ཀྱི་རྒྱན་ལུང་ཏུ་ཞག་ཏུ་མའི་ཤིང་ལ་ཡང་། རྒྱ་ཆེང་པ་ཆེ་འེ་གསུང་རྒྱན་ཞིང་འཛེབས་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱི་རྒྱལ་པ་ལྟར་ལྟར་བ་དང་། ཁོ་ལ་ཁོ་ལ་བ་དང་། ཡང་ཤིན་པ་ཆེ་འེ་གསུང་བཟང་ཞིང་གདངས་
མཐོ་བ་ལ་བརྟེན། རེད་ལེད་པའི་རྒྱས་པ་ཅན་འཇགས་པ་ཡོད་ཟེར་བ་ཡང་འདྲག་”⁸⁹ཅེས་
བྲགས་དེ་ལྟ་བུའི་བྲགས་རྒྱད་འཇམ་ཞིང་ཞི་བ་དང་། ཆེ་བརྒྱད་སོགས་ལ་ཞེན་པ་མེད་པར་
བྲགས་རྒྱལ་ས་ཆུང་བ་དང་། མཁས་འདོད་བྲགས་འདོད་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཡོང་བར་
བརྟེན་པ་དང་འཕྲོ་བའི་དོན་འབའ་ཞིག་བྲགས་ལ་བཅངས་པ་སོགས་ནི། རྒྱ་ཆེང་ཁ་པ་རང་
ཉིད་ཕྱིས་པོད་ཏུ་ཀྱན་ཀྱིས་གཙུག་ཏུ་བཀྱང་བའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མི་རྣམས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་

88 «རྒྱལ་ཐང་ནོར་བུའི་བར་མཛད།» རྟོག ༥༥༥

89 རྟོག་མཚུངས། རྟོག ༥༥༦

ཡུར་པའི་རྗེས་སྤྱོད་འཕྲུལ་བ་མེད་པར་སྐྱ་ཆེ་ཡི་ལོར་གནས་ཡོད། དེ་ཡང་དང་ཐོག་སྒྲོབ་གཉེར་གནང་བའི་དུས་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་མཚན་ཐང་དུ། རྒྱན་དུ་ནས་སེམས་ཁེངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་མི་སོང་བར་སྒྲོམ་པ་དེ་གཅིག་སྟེ་པ་ཆེར་གནང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ས་སྐྱར་བཅའ་མས་པའི་«ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་»ཀྱི་མཐུག་བྱུང་དུ། “བྱུང་པའི་གསུང་གི་བདུན་ཆེ་འབྱུང་བ་དང་། ཀུན་ལ་བཟན་བཞིན་ཁེངས་དང་བུལ་ཡུར་ཅིག”⁹⁰ ཞེས་སྒྲོན་ལམ་མཛད་པ་དང་། ལྷིས་སྤྱོད་ལ་ཁར་སྐྱབ་པ་ལ་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་མཚན་ཐང་འཛིན་པའི་གསུང་གི་གི་ནང་དུ་འདྲ་། རང་གི་དགེ་ཅུ་རྣམས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱུང་པའི་རྒྱུ་དང་མི་མཐུན་པ། སེམས་ཀྱི་ཁེ་འདོད་པ་དང་། རྒྱལ་མས་པ་ཐོབ་པ་དང་། འཁོར་དང་ལོངས་སྟོན་དང་རྟེན་པ་དང་བཀྲུན་མི་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མི་འབྱོར་བར་སྒྲོན་པ་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ།⁹¹

ཁོར་དུ་སྒྲུམ་པ་བཞིན་སྐྱུན་ཇ་བཙོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་(༡༩༤༤-༡༩༩༩)ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འཛིན་སྐྱབས་གཤེས་སྒྲོར་ལ་བཤད་པ་ཐོན་ན། ཁོར་ནི་ཐག་བྱ་ལྟེ་མིད་པར་ཐག་ས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གཙུང་པོ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འཛིན་སྐྱབ་མ་གཅོད་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཁོར་དུ་འདྲ་ཆོས་བརྒྱུད་དེའི་ཆོས་འབྱུང་ཇ་ཤོས་ཤིག་བཅའ་མས་པ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་དང་རྣ་རྩ་ཆོས་བྱུག་དེ་བཞིན་དུ་ཐག་བྱ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པའི་བརྒྱུད་འཛིན་གྱི་སྒྲུ་མ་གཤེས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ན། ཁོར་གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འཛིན་སྐྱབ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་ཆུལ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཡོད།

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ནི། གནས་ལུགས་ལྷག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། བདེ་སྟོང་ལྷག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་རྟོགས་པ་མངོན་དུ་ཡུར་པས། གསུང་རབ་ལ་ནང་བཟན་ཆུང་ཅིང་། རྒྱལ་མས་རབ་ནམ་མཁའ་ལ་མདུང་བསྐྱོར་བ་བཞིན་དུ་ཡུར་རྟེ། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་ཤོད་གྱིས་བརྟན་པ་ན། དེའི་དོན་འདི་འདྲ་བ་གཅིག་ཡིན། ཞེས་རྒྱ་མཚན་གཏན་ཆེགས་དང་བཅས་ཉེ་གསུང་བ་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་ལ། གསུང་རབ་ལ་སྒྲོ་བྱོས་ཡོངས་སྤྱོད་བའི་དགེ་བའི་བསེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱང་། བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས། འོ་དུ་མར་ཉིན་བསམས་མཚན་བསམས་བསམ་པ་བས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་སྐུ་འདུན་དུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འཛིན་སྐྱབ་ཀྱི་བར་ཅན་འབེལ་བའི་བཀའ་མཆིད་ལྟ་བུ་སྒྲོ་སྟེད་ཆེ་བ་འདུག་

90 «ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན།» གསུང་འབྲུག། ཆ ཤོག ༤༤༧
 91 «རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འཛིན་སྐྱབ་ལས།» གསུང་ཐོར་བྱ། ཤོག ༡༠༠

ཅེས་སྒྲུ་ཞིང་། ལྷ་མདུན་དུ་ཡོང་བ་ལ་འདི་ལས་ཡོངས་སྒྲུ་བ་དང་གདོད་སྒྲུ་བ་མི་
འདུག་ཅེས་སྒྲིང་རྟོ། །ལྷ་མདུན་དུ་འཕྱོན་པ་རྣམས་ཀྱང་ཞལ་བྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
ལ་མིག་མི་འཕྱུལ་པར་ལྷ་བས་མི་རྣམས་པའི་ཆུལ་བྱིས་རབ་དུ་དང་བ་དང་
བཅས་བག་པའ་ལྟེ་ལྷ་བ་ག་བག་ཅིང་། ལྷ་འདྲེ་དཀྱིལ་འཁོར་མཐོང་བ་ཅེས་བྱིས་
བྱུགས་དམ་ཐུང་མ་སྒྲིམ་པ་ལྷ་མདུན་དེ་ཉིད་དུ་སྒྲིམ་པ་དང་། ཁོང་ནས་ཁོང་དུ་
བོགས་བོན་པ་མང་དུ་ཕྱོན་པ་ནི། ད་ལྷ་ཞལ་སྒྲོབ་བཟུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱུགས་ལ་
གསལ་ཞིང་ཀྱགས་ཡང་ཆེ་བར་སྒྲིང་རྟོ།།⁹²

ཞེས་སོ།།

ཆལ་བྱང་བར་དུ་བཀའ་དང་བཞུན་བཅོས་ལ་གཟིགས་རྟོག་ཞིབ་པར་མཛད་པ།

ད་ནི་དཀྱིལ་ལ་འཕྱུག་ན། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་འོན་བྱི་ཀུ་ལྷ་ཁང་ནས་ཕྱོན་ཏེ་སྦྱིད་ཤོད་
བརྒྱད་དེ་ཆལ་བྱང་བར་དཀོན་པར་ཕེབས་། དཀོན་པ་དེ་ནི་སྦྱིད་ཆའི་སྒྲིང་གི་ཆར་ཆགས་
ཤིང་། དེ་དུས་ཆལ་བྱང་བར་དེར་ཆལ་པའི་བཀའ་འཕྲུལ་དང་བཞུན་འཕྲུལ་ཆ་ཆར་ཞིག་
བཟུགས་པའི་བྱུགས་པ་ཆེད་ རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་ཆལ་བྱང་བར་དུ་བྱུགས་བྱ་ལོ་ནས་ཤིང་ལྷང་ལོ་
སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ནས་ ༡༩༡༥ ལོའི་བར་ལོ་བཞི་མན་ཅོམ་གྱི་དིང་དཔེ་མཆམས་ཀྱི་ཆལ་དུ་
བཟུགས་པས།⁹³ དཔྱང་ལོ་ཉིད་ཇུ་ནས་ཉིད་བརྒྱད་བར་དུ་ཆལ་བྱང་བར་དཀོན་དུ་གཏན་
བཟུགས་གནང་སྟེ་བཀའ་དང་བཞུན་བཅོས་གལ་ཆེན་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཞིབ་དུ་གཟིགས་རྟོགས་
གནང་། ལྷ་བས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། བཀའ་འཕྲུལ་དང་བཞུན་འཕྲུལ་གཉིས་པོ་དེ། རྗེ་ཚོང་
ཁ་པ་རང་ཉིད་མ་འཕྲུངས་པའི་ལོ་འགའ་གས་ཀྱི་སྒྲོན་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལས་མས་ཤིག་ལ་
མཁམ་མཆོག་བྱ་སྟོན་དིན་ཆེན་བྱུང་གིས་བྱིས་ཆེན་དང་དཀའ་ཆག་བསྒྲིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་
ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཆ་ཆར་བྱུང་སྟེ་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མཛད་ཡོད། ཕྱོགས་སྒྲིག་གི་ལས་གཞི་ཆེན་

92 ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཅམས་པའི་«སྒྱུ་རྩེ་བཙོང་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར་མཐོང་བ་དོན་ཞུག» གསུང་
འབུམ་ཤོད། ༡༡ ཤོག ༤༠བ ༤

93 མཁམ་བྱུང་རྗེའི་«རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་རྟོགས་»དང་། བྱང་ཅུའི་«རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པར།»
སྦྱིད་ཤོད་དུ་ལེབས་ནས་ཆལ་བྱང་བར་དུ་བཟུགས་ཏེ་གསུང་རབ་ཀྱི་སྟོན་མ་ཞིག་བྱུགས་རྒྱུ་ལ་འཕྲུངས་པ་དང་། དེའི་མཇུག་
དེ་མ་བཟུང་ལྟ་པར་བྱིན་གྱི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཁྲིང་»བཅམས་པ་བྱུང་བ་སོགས་གསུངས་པ་ལས། དུས་
རི་ཅོམ་བཟུགས་གསལ་ཁ་མི་ཐོན་མོད། ཆ་ཏུར་གྱིས་«རྣམ་ཐར་བདེ་ལེགས་ཀྱན་འདུས་»སྟེ། (ཤོག ༡༩) “དབྱང་ལོ་ཉིད་
ཇུའི་བྱུགས་བྱ་ནས་ཉིད་བརྒྱད་ཀྱི་ཤིང་ལྷང་ལོའི་བར་ལོ་འགའ་ཆལ་བྱང་བར་དུ་བཟུགས་ནས་བཀའ་དང་བཞུན་བཅོས་
འཕྲུལ་རྟོ་འཆོལ་ལ་གཟིགས་རྟོག་ཞིབ་པར་མཛད།” ཅས་དུས་རེས་ཅན་རྣམས་འཛིན་གནང་བ་འདིས། «དད་པའི་འཇུག་
རྟོགས་»སོགས་ཕུ་རྗེ་སྒྲུ་མའི་རྣམ་ཐར་གསུང་བ་ན། དབྱང་ལོ་ཉིད་ཇུའི་བྱུགས་བྱ་ནས་ཉིད་བརྒྱད་ཤིང་ལྷང་གི་བར་གྱི་སྟོན་
ཆ་སྟེ་བྱ་ཞིག་ཐོན་པ་དེའི་དོགས་པའང་ལེགས་པར་བསལ་སྟངས་།

བྱང་ཡོད་ལ། གཞན་གསུམ་ལས་གཅིག་གིས་ཤོག་ཉེ་ཕྱེད་དང་གསུམ་དང་། གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ཤོག་ཉེ་ཤེད་པའི་ལམ་ལས་མ་ཐེན་པར་བྱགས་༩⁵ གང་ལྟར་ཡང་ལོ་བཞིའི་དུས་ལྷན་དེའི་རིང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་གཙོ་པོར་ཆའ་ཡུང་ཐང་རང་དུ་དཔེ་མཆོམས་བཞུགས་ཏེ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཆེ་གཅིག་དུ་ཞིབ་མོའི་སྒྲོས་གཟིགས་རྟོགས་གནང་ཉེ་བཞུགས་༥ དུས་སྐབས་དེའི་མཁུག་ཙམ་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཆོས་འབྱེད་འཁོ་བཅུམས་པའི་གཞུང་ཤིན་དུ་རྒྱས་པ་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»མཇུག་ཏེ་བཟླགས་ན། དེར་འཕགས་ལུལ་གྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་ཤིན་དུ་མང་དག་གཅིག་པམ་ཆུན་ཡུང་བཞུགས་ཏེ་བཟླས་ཞིབ་ཐོག་ནས་དཔྱད་པ་ཞིབ་དུ་མཇུག་པ་མཛོད་བས། དེ་དུས་དཔེ་ཆ་དེ་རྣམས་སྒྲོག་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱེལ་ཐོ་མང་པོ་ཞིག་བཀོད་གནང་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། གང་ལྟར་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི་རྣམ་ཀྱན་ནས་བྱགས་བཙུན་ཅིང་རྣམ་གཤིང་གྱི་གཞན་དབང་དུ་མི་གཏོང་བ་བྱགས་སྒྲོ་ཆེ་གཅིག་པ་ཞིག་དུ་ཡོད་ལྟམས། ཆའ་ཡུང་ཐང་དུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར། ཉིན་ལྟར་དཔེ་ཆ་ལྟགས་སྒྲོག་གནང་བ་དང་། གང་བཟླགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་བསམ་ཡུང་གི་དེས་ཤེས་རྟོངས་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་པ་མཇུག་པ་དང་། དེའི་ཉེར་རྒྱན་གྱི་སྒྲོས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་ཀྱང་རྒྱན་བསྐྱངས་ཏེ་བཞུགས་ཡོད་རེས།

དེ་ལྟར་ལོ་བཞི་ཙམ་གྱི་རིང་ཆའ་ཡུང་ཐང་དུ་དཔེ་མཆོམས་ཀྱི་ཆའ་ཡུང་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ལ་ཞིབ་དུ་གཟིགས་རྟོགས་མཇུག་པ་དེས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་སྒྲོ་དུ་མ་ཞིག་བྱགས་ལ་འབྲངས་ཤིང་། དེའི་རྒྱན་གྱིས་སྒྲོག་གྱི་པོད་ཀྱི་མཁས་པས་བཅུམས་པའི་འབྲེལ་པ་རྣམས་སུ་རྒྱ་གཞུང་ཆེན་པོ་དག་གི་དགོངས་པ་འབྲེལ་སྟངས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་བྱུང་བའི་གདམས་རག་རྣམས་གཞིར་བྱས་ཏེ་མངོན་རྟོགས་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་ཆུལ་སོགས་ལ། དགོངས་པ་བཞེས་སྟངས་འབྱུང་བ་ཤིན་དུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་བྱུང་། གཞན་ཡང་བསྟན་འབྱུང་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་ཆེན་མོ་འབྲེལ་པ་འབྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་ཞིབ་མོར་དཔྱད་པ་ལས། འཕགས་ལུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཐང་དང་པ་རྣམས་སོ་སོའི་གནད་འགགས་ཕིག་པའི་གོ་བ་རྟོན་པ་དང་། གཞུང་གི་དཀའ་གནད་རྣམས་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲོན་གྱི་པོད་ཀྱི་འབྲེལ་ཕྱེད་པ་གཞན་གྱི་བཞེད་པ་ལའང་རིགས་པ་ལྷ་མོའི་ལམ་ནས་བཟུལ་བཟླག་བཟྱེད་པའི་གདོངས་སྟོབས་རྟོན་པ་སོགས། ལྷགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་སྒྲོ་ལྷེད་

95 «རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཁུག་རྟོགས།» ཤོག 90མ

ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་བྱུང་སྟེང་། དེ་ལྟ་ན་དཔུང་པ་ཞིབ་པོ་འཛིན་པ་གཞུང་དུ་མ་པན་ཚུན་
བྱང་བསྒྲིག་པ་ཉེ་བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱམ་པར་འབྱེད་པ་འདི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་གོ་བ་གསལ་པ་རྒྱེད་པ་འདི་འགོ་དུས་དེ་ནས་བཅམས་པར་བྱུང་
བས། ཆོས་བྱང་ཐང་དུ་ལོ་བཞི་འདི་དཔེ་མཆོམས་བཅམས་པ་དེ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རབ་ཉིད་ལ་གསུང་
རབ་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་འདི་སྤྱོད་མིག་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་གསལ་པ་ཞིག་ཐོབ་པ་ཉི་ཤུ་བྱུང་ཡོད་པས།
ཁོང་གི་མཛད་པ་འདི་ནང་ཤིན་ཏུ་གསལ་འགྲུལ་ཅན་གྱི་གནས་ཤིག་ཏུ་བྱུར་པ་གདོན་མི་ཟད།

གང་ལྟར་ཡང་ཆོས་བྱང་ཐང་དུ་བཞུགས་པ་འདི་དུས་ལུག་དེ་འདི་སྟེང་ཅས་ཏུ། དབྱར་ལོ་ཉེར་
དབྱ་བཞེས་པ་འདི་ཆེ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་རབ་ཤིག་གཞུང་ཆེན་པོ་འཛིན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མ་པར་བྱིན་
ཀྱི་རྒྱམ་བཤད་ཆེན་པོ་«འཇགས་བཤད་གསེར་ལྗེ་དང་»ཆོས་པ་འདི་དབྱར་བཅུགས་གནང་། དེ་ནི་རྒྱ་
བཅུན་བུམས་མགོན་ཀྱི་«མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱི་འབྲེལ་པ་པོ་དང་གཉིས་ལོངས་པ་འདི་གཞུང་ཤིན་
ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཏུ་ཡོད། དེ་ཡང་རབ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དེ་ཐོག་མར། ཐུར་
སྟེ་ཐང་བདེ་བ་ཅན་དུ་ལོ་རྒྱུ་ལྟ་ཅས་ཀྱི་གོང་དུ་ཞིབ་དུ་གསལ་བས་གནང་ས་པར་བྱིན་
«མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱི་སྐོར་ལ་གནང་བ་འདི་དགོས་པ་གཅིག་ནི། བསྟན་བཅོས་དེ་ལ་པོད་དུ་
ཐུ་བྱིད་མཁས་པ་མང་དག་ཅིག་གིས་འབྲེལ་པ་བཅམས་ཡོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་དབྱར་གཙོང་
གི་གདན་ས་རྒྱམས་ལྷ་རྒྱན་དུ་སྟོབ་གཉེར་རྒྱ་ཆེར་གནང་བུལ་ཡིན་པས། རྒྱལ་ཡོད་ཀྱི་གཞུང་
དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ཐོག་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རབ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བས་གསལ་པ་འདི་སྟེང་ནས་འབྲེལ་བ་རྒྱུད་
གནང་སྟངས་དཔེ་མཆོན་རྟོག་བྱུང་པ་དང་། གཉིས་ནས་ད་ལྟ་པར་བྱིན་གྱི་དཔེ་ཁྲིད་གནང་
བཞིན་པ་འདི་དགོ་ཅན་མཁས་པ་དང་སྟོབ་གཉེར་བ་རྒྱམས་ལོངས་རྒྱམ་དཔྱད་ཀྱི་སྟོ་གསལ་པ་
ཞིག་འབྱེད་མིད་པ་ལོགས་ཀྱིས་ཡིན་སྟེ། རྒྱ་གར་གྱི་བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེན་འདི་ལ་རྒྱ་ཡོད་
གཉིས་ཀར་འབྲེལ་པ་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ཡོད་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་«འཇགས་བཤད་གསེར་ལྗེ་དང་
»ནི། དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་དགོ་ཅན་པ་འདི་གདན་ས་ཆེ་ཁག་ཅས་དུ་མ་ཟད་པོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་
གཞན་གྱི་བཤད་བྱུར་ཡང་པར་བྱིན་གྱི་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་པ་འདི་གཞུང་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བྱུར་ཡོད།

ཆོས་བྱང་ཐང་དུ་ལོ་རྒྱུ་བཞེས་བཞུགས་པ་འདི་ཡིང་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་དེ་འདི་ཉེ་འཁོར་གྱི་
གནས་གལ་ཆེན་དག་ལོངས་གནས་འཛུལ་དུ་ཕྱེབས་ཡོད་སྟེང་། དཔེར་ན་སྟོབས་གཅིག་ཆ་ཁོ་
རག་དབང་བྲག་པས་པ་བྱུག་བྱིང་ཁྲིད་ནས་ལྷ་སར་ཕྱེབས་ཏེ། རྒྱ་ཁར་དུ་བཞུགས་པ་འདི་བྲག་པས་རྒྱ་
ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ན་ལྷ་ལྷན་གྱི་བྱུང་དུ་སྟུང་གནས་བྱུན་མང་ཅས་ཞིག་མཛད།⁹⁶ རྒྱ་བསྟན་དེ་ནི་

96 རབ་བྱོན་ལྔ་ལྔ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅུན་གྱིས་པོས་ཅན་རྒྱལ་ཀྱི་སྟོང་པོ་གདན་པར་ས་པ་དེ་ལས་རབ་བྱུང་དུ་
འཁུངས་པ་འདི་ལྟར་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་བཅུ་གཅིག་ཞེས་དང་། དེ་འདི་བྲག་པས་ཀར་གཟུངས་ལྷ་བཞུགས་པ་འདི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་། རྒྱལ་

པོར་བརྒྱད་ནང་བཞུག་གི་རྟེན་གཅི་ཆེས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྒྲ་ཆ་ཆེན་དེ་ནི་རང་ཉིད་
གི་མཆན་ལས་དཔག་ནས་པ་ལྟར། ལྟ་བུ་བློ་བཅུད་ཀྱི་མ་བཞེད་ས་པར་རང་བྱོན་ཀྱི་ལྷན་པ་
ཞིག་ཡིན་པའི་གསུང་ལྡོམ་ཡོད་དོ། ལྟ་མའི་རྒྱ་ཁར་དང་དེའི་ནང་གི་རྟེན་གཅི་བྲག་ས་རྗེ་ཆེན་པོ་
རང་བྱོན་ལྟ་བུ་དང་རྒྱ་ཁོ་རྒྱ་ལྟ་བུ་ཆེ་བཅས་པ་ནི། རྗེ་ཆོང་ཁ་པས་དམིགས་བསལ་གཅིག་ས་
པ་ཆེད་བཟུང་བའི་དད་མཚན་གི་ཡུལ་ཡིན་ཅིང་། ཁོང་གིས་རྒྱ་ལྷན་ལན་མང་ཙམ་ཞིག་མཇུག་
བར་བཅར་བ་དང་། ལོ་མང་པོའི་རྗེས་སུ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ནས་བྲག་ས་ཁྲུང་བཞེས་ཉེ་ལྟ་
མའི་རྒྱ་ཁར་ཞིག་གསོ་དང་བྱ་ལྟེད་མཛད་པ་དང་། རྟེན་གཅི་རྣམས་ལ་གསེར་ཞལ་དང་དབུ་
གི་མཚན་འབུལ་དང་། ལྟ་མར་ར་ས་འཕྲུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁར་བྱ་ཆོ་འཕྲུལ་སྟོན་ལམ་ཆེན་
མ་འཆོག་ས་པའི་སྡེ་ལ་གཏོད་པར་འཕྲུང་བ་འོག་ཀྱི་བརྒྱད་པར་བྱའོ།།⁹⁷

རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་དང་ཆོ་ཁོང་ག་དབང་བྲག་ས་པ་གཉིས་སྐབས་ཤིག་རྒྱ་པོ་རང་བྱོན་ལྟ་བུ་གི་
བྱང་ཀྱི་སྒྲུང་གནས་དམ་པོར་མཛད་དེ་གསོལ་བ་བྲག་ཀྱི་བཏབ་པའི་རྟེན་གྱིས། ལུབ་གཅིག་སྒྲ་
སྒྲོབ་གཉིས་ཀ་ལ་ཉལ་མཆན་ཆེ་བའི་མི་ལམ་རེ་བྱུང་། དེ་ཡང་ཆོ་ཁོ་པ་ལ་བྱང་དཀར་ཆེན་པོ་
གཉིས་ནས་མཁའ་ལས་བབས་ནས་ཁོང་གི་པར་བྱ་ལྷན་པ་དང་། དེ་མ་བྲག་ཀྱི་བྱང་གཉིས་པོ་
གཅིག་ཀྱི་ལྷན་པའི་དེ་རང་ཉིད་གིས་ལག་ཀྱི་སྒྲུང་ས་ནས་བྱང་པས་སྒྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞུགས་
པ་མིས་དོ། བྱིས་སུ་ཁོང་གིས་རྒྱལ་མོ་རོང་སྤྱད་ཀྱི་སངས་རྒྱལ་གི་བཞུན་པ་དང་ཞིང་རྒྱས་པར་
མཛད་དེ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེད་བྱང་ཡོད་པ་དེའི་རྒྱ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་
ལས་བྱ་ནི། བྲག་རི་གཟར་པོ་ཞིག་ལ་འཛེགས་ཉེ་བྱོན་པས། རི་ཆེད་རྒྱ་ལོལ་དཀར་པོ་ཤིན་ཀྱི་
འཛམ་པ་ཞིག་གི་སྟེང་བྱ་མེ་ཉོག་ལྟུང་སྟུང་ལྟ་བུ་ཆེ་ཞིང་ཁ་དོག་གསལ་ལ། འདབ་མ་ཡངས་པ།
ལུ་བ་དང་བཅས་པ་ཞིག་འདྲུག་པ་དེ་ལྟར་བྱ་སྒྲུང་ས་དོ། མནལ་ལས་རང་བྱིས་གསལ་ལ་དེ་ནི་སྒྲོལ་
མའི་ལྷག་མཆན་ཞིག་ཡིན་དགོངས་ཉེ་ལྟ་མོ་དེས་རྗེས་སུ་འཛེག་པའི་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་
མོད། ད་ལན་མཚན་དོན་དེ་མིན། ཆེའི་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་
རོས་བཟུང་སྟེ། དཔེར་ན་བྲག་རི་གཟར་པོར་འཛེགས་པ་དེ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་
གཡང་ས་ལས་ཁྲོལ་ཉེ་བར་པའི་ལམ་ཀྱི་གཤེགས་པ་དང་། རྒྱ་ལོལ་ཤིན་ཀྱི་དཀར་བའི་བྲག་ས་

པོ་རང་ཉིད་དང་། བལ་བཟུང་། རྒྱ་བཟུང་གསུམ་གཤེགས་རྗེས་རྒྱ་པོའི་བྲག་ས་ཀར་བེམ་པར་བྲག་ས་པ་བཞུན་པ་ལ་རྒྱ་ལྟ་
ཞེས་བཤད་སྡེ་ཡོད་དོ། «བྱང་དཀར་ཆེན་པོའི་ཆེན་མོ།» ཤོག 2111

97 དེའི་འདིའི་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པར་བརྒྱད་པར་འཕྲུང་།

98 «རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཁྲུག་རྒྱུགས།» ཤོག 34

རྒྱུད་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ལོགས་ཀྱིས་སྒྲིན་བྱིས་མགོས་པས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་བྲགས་རྒྱུད་
རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ལོགས་དང་། མཐར་མེ་རྟོག་དེ་བྲག་ཏུ་བཞེས་པ་དེས་རང་ཉིད་ཀྱི་བྲགས་
རྒྱེད་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྲག་མཆན་ཏུ་བཞེས་པ་ལོགས། མནལ་ལམ་དེ་མ་འོངས་ལྟར་བཞུན་ཉ་
བྱང་བཟལ་ཡོད།⁹⁹

ཐགས་པ་རྒྱལ་མཆན་པག་བྱའི་རྗེ་མིང་ལྟ་བུར་བ།

གོང་ཏུ་བརྒྱན་ཟིན་པ་ཉུང་། པག་བྱའི་སྒྲིན་ཐ་ཐགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་པག་བྱའི་ཁྱི་
བསོད་ནམས་ཐགས་པས་(༡༩༥༩-༡༩༠༩)བབྱར་ཞིང་། ཁོར་པག་བྱའི་རབས་བཞི་པར་ཐོག་
མར་བཞེངས་པའི་རྒྱལ་སྤྱད་བྱང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ཡིན། གར་ཉུང་ཡང་བསོད་ནམས་
ཐགས་པས་པག་བྱའི་ཁྱི་བསོད་ནམས་ལོ་ལྟ་ཙམ་གྱི་ཏུས་ལྷན་དེ་ནི། རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེས་བྱང་ཐང་
ཏུ་དཔེ་མཆན་པ་བཞུགས་ཏེ་བཀའ་དང་བཞུན་བཙོས་ལ་གཟིགས་རྟོགས་མཛད་དེ་བཞུགས་
པའི་རྒྱལ་སྤྱད་དང་ཉ་ལམ་ཏུས་མཉམ་ཏུ་ཁེལ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་བྱུང་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར། རྒྱལ་
ཁབ་རང་ཉིད་བྱིས་པའི་རྒྱལ་སྤྱད་བྱིན་བྱིས་བཞུགས་ཏེ་དགེ་བཞུན་གྱི་རྗེས་པ་ལྷོ་ལ་མཁན་
ཀམ་པ་རོ་ལ་པའི་རྒྱུ་གཤེགས་པའི་ཏུས་ཀྱང་ཆེས་བྱང་ཐང་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཏུས་རྒྱལ་སྤྱད་
དེར་ཁེལ་ཡོད།

གོང་ལྟར་བྱུང་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཐགས་པ་རྒྱལ་མཆན་པག་བྱའི་ཁྱིར་ཕེབས། ཁོར་ནི་དབྱང་
ལོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ཐོག་མའི་རྒྱལ་སྤྱད་པའི་མིང་འཛིན་པ་ཙམ་
མ་གཏོགས། མིང་དབང་རོ་མ་དེ་རང་གི་ལ་ཁ་སྒྲོན་ཆེན་རྒྱུ་ཐགས་པ་རིན་ཆེན་གྱིས་བབྱར་
བ་ལ། རྒྱུ་བས་དབང་གས་དང་ཆབ་མིང་གྱི་ལམ་དོན་བྱེད་བྲགས་ཐང་བྱང་འཁོར་ཁག་
གཅིག་གི་སྒྲོ་ལ་མ་བཅས་པས་བྱིས་སུ་ཁོ་པ་བཟོར་མ་གཏོགས། དེ་འབྲམ་ཡང་ལྟར་དཔོན་བཅུ་
རྒྱུ་ཞིག་ནས་ཏུས་ཐིང་བསྐྱར་པ་ལ་“ཡང་ལྟར་བཅུ་རྒྱུ་”ཞེས་ཐགས་པ་ལོགས་བྱང་¹⁰⁰
དེ་ལྟ་བུའི་འབབ་ཆོད་དེ་ཏུས་ལྷན་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་གནས་པ་དང་། དེའི་རིང་པག་བྱའི་མི་
དབང་རྒྱལ་སྤྱད་མཆན་ལ་ཁབ་བྱོན་ཏེ་གཟིམ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱང་བ་ལོགས་ལོ་
བཅུ་ལ་ཙམ་བྱང་རྒྱང་¹⁰¹ གར་ཉུང་ཡང་མཐར་ཐགས་པ་རྒྱལ་མཆན་རང་རོས་ནས་པག་བྱུ་

99 «བྲག་བཞུན་མཆོས་པའི་རྒྱན་གཅིག» གོག ༡༩༨

100 པ་ཆེན་བསོད་ནམས་ཐགས་པ། «རྒྱལ་རབས་འབྲུལ་གྱི་ལྟ་མིག» གོག ༩༩ རྒྱུ་ཐགས་པ་རིན་ཆེན་བཟོར་པ་དེ་
༡༩༤༩ ལོར་དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་གོས་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་པའི་རྣམ་ཐང་ཁག་ཏུ། རྒྱུ་བས་རྒྱར་ནས་གདན་ཐངས་པ་ཉུང་། ༡༩༤༨
ལོར་རྒྱལ་ཁབ་པས་མཉམ་མཁའ་བཟུལ་གཏོང་ཏུ་རྒྱལ་ཁབ་པའི་མཛད་པ་ཐོག་ཏུ་སྤྱོད་བཟུང་བ་ལས་ཤིག་ རྒྱུ་ལ།
རྒྱུ་ཏུ་དང་། རྒྱུ་ཞེས་བྱིས་ལྟལ་མི་འབྲང་རྒྱང་།

101 རྟོག་ཆང་ལོ་སྤྱོད་ཤིག་རབ་རིན་ཆེན། «བྱང་མེས་ནམས་མཁའ་འོད་ཟེར་གྱི་རྣམ་ཐང་།» གོག ༩༩

ཀྱུ་ལ་པོ་དེ་དབང་ཆ་ཡོངས་རྒྱུ་གས་བབྱུང་བ་ལྟར་ཤི། མི་དབང་བྲགས་པ་ཀྱུ་ལ་མཆོན་ཞེས་
མི་དབང་ཀྱན་རིང་པོ་ཆོགས་ཚད་པོར་བསྐྱུངས་བྱུང་བ་ལྟར་ཡོད། མི་དབང་དེ་འོ་སྐར་ལ་
པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་བྲགས་པ་འདི་«ཀྱུ་ལ་རབས་འབྱུང་གི་ལྗེ་མིག་»¹⁰²།

ཐྱིང་ཁྱིམས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཆབ་མིང་དེས་པས་བསྐྱུངས་ཤིང་། བཟ་གིས་སྒྲོ་
མངས་གསུམ་གྱིས་ཐོག་བྱངས་པ་འདི་གསུང་གི་རྟེན་མཐུན་ཡས་པ། གཙུག་གཏོར་
འདི་མེད་ཀྱི་གཞུངས་གསེར་གྱིས་བཞེངས་པ་འདི་སྤྱིར་པོ་ཅན་ཆ་ཆ་འབྱུང་ཐེར་
གྱིས་ཐོག་བྱངས་པ་འདི་བྲགས་ཀྱི་རྟེན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་བཞེངས་པ། ཐེལ་
ཆེད་བྱང་གི་བསྐྱོན་བྱུང་དང་བཟད་བྱུང་འདི་བདག་སྤྱིན་སོགས་ཆོས་ལྗེ་རྣམས་ལ་
དགེ་ཆོགས་བསམས་པ་སྒྲོ་མི་འབྱུང། བྱུང་བར་རྒྱུ་བཟླ་ཆོགས་པ་ལྗེ་བཞི་
དང་དགོས་ལྟ་ཆོགས་ཆེན་པ་ལྟར་ཆགས་ལྟ་འདི་གས་པ་འདི་ཆོགས་སོག་རྗེ་བཙུན་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཁོར་བཀྱུ་ལྟ་མང་པོ་དང་བཅས་པ་ལ་ཆོས་འཁོར་ལྗེ་འབྱུང་
བསྐྱར་བ་འདི་ཞབས་ཏྲིག་ལྟ་མ་སྒྲོ་ན་ལམ་ཆེན་མོ་དང་དགེ་ལྡན་སྐུ་བ་མཆོད་ཀྱི་
འབྲུལ་སྤྱན་གྱི་སྤྱིན་བདག་མཐིལ་ལེན་མཛད་པ་¹⁰²

ཞེས་དང་། “དབྱུས་གཙང་འཇམ་དཔ་ལྟག་གཅིག་ཏུ་སོང་བས་མངའ་ཐང་གིན་ཏུ་མཐོ།”¹⁰³
ཞེས་འཁོར་པ་ལྟར་ལགས། མདོར་ན་གོང་ཏུ་རྟགས་ཙམ་སྐྱུས་ཐིག་པ་ལྟར་མི་དབང་བྲགས་པ་
ཀྱུ་ལ་མཆོན་གྱིས་མི་དབང་ལྟན་རིང་བབྱུང་བ་འདི་ཏུ་ས་སྐབས་དེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འདི་མཛད་པ་
འཕྱིན་ལས་ལ་བྲགས་སྤྱིན་གིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་ལྟར་ཡོད།

པག་ལྟེན་ཀྱུ་ལ་པོ་དེ་དང་ཐོག་ཁྱིང་ཐེབས་སྐབས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་འབྲུ་བར་པག་ལྟ་
ཡོངས་ཀྱིས་མཆོག་ཏུ་བཟུང་བ་འདི་སྤྱིན་ལྗེ་ལྟར་ལྟ་བྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་སྤྱིང་ནས་བྲས་ཤིང་དང་པ་
བཟླ་པ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། བྱི་ལོ་ ༡༡༡༤ ལོར་སྤྱིན་ལྗེ་བྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་སྐུ་གསེགས་ཤིང་།
སྐབས་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལྟ་མང་ཐེབས་པ་འདི་སྐབས་གི་གཤེལ་བར། པག་ལྟེན་དཔོན་བྲས་ཤིན་
ཆེན་ཀྱུ་ལ་པོ་བྱ་བ་ཞིག་གིས་སྐུ་ལ་མ་བྱས་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སྤྱིན་ལྗེ་བྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
གསོལ་འདེབས་གིག་མཛད། གསོལ་འདེབས་དེ་འདི་མཁྱུག་ཏུ་འདི་ལྟར།

འཁྱོ་བ་འདི་སྐབས་ཁྱོད་མི་ལམ་མདུན་མཐུ། །མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད་པ་འདི་ཞིང་མཆོག་སོགས།

102 པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་བྲགས་པ། «ཀྱུ་ལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་དམར་པོ།» གོག་ ༡༢ པཎ་ཆེན་གྱི་ཀྱུ་ལ་རབས་འདི་ལ་ཀྱུ་ལ་
མཆོག་ལྗེ་འདི་དེ་བ་ཐེར་དཔྱིད་ཀྱི་ཀྱུ་ལ་མེད་ཀྱི་དབྱངས་ལྟ་དགག་པ་ཁག་མང་ཙམ་གནང་འདུག་ཡོད། པག་ལྟ་རྗེ་སྤྱིན་པེས་
པ་འདི་དབང་སྐུར་གྱི་སྐོར་ལ་པཎ་ཆེན་གྱི་ཀྱུ་ལ་རབས་དེ་ཉིད་ཞིབ་ཆོགས་གོས་ལྟ་མཐོང་།

103 པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་བྲགས་པ། ཀྱུ་ལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་དམར་པོ། གོག་ ༡༤

དག་པོའི་ཞིང་ཁམས་གང་ཏུ་གསེགས་པ་དེར། །བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱང་འཁོར་ཏུ་སྒྲེ་བར་ཤོག །¹⁰⁴
 ཞེས་སྟོན་འདྲེབས་མཛད་ཡོད། ལྷན་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་ཐུགས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་བསྟོན་པའི་
 ཀ་ཚོས་ཞིག་ཀྱང་བརྩམས་ཡོད་པ་དང་། ལྷན་ལྷ་གསེགས་པའི་རྒྱུ་ལྷ་དེའི་གསལ་འདྲེབས་
 ཀྱང་མཛད་པ་གཟིགས་པར། སྐད་ཀྱི་ཁྱི་འཛིན་གསར་པ་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཚན་
 རྒྱུ་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་ལྷན་ལྷ་ཐུགས་པ་བྱང་ཆུབ་གྱི་རྟོགས་བརྟོན་
 མཛད་པའི་རྟེན་སྒྲུབ་པ་ལྟར། ཁོང་གིས་«ཐུགས་པ་བྱང་ཆུབ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྟོགས་པ་
 བརྟོན་པའི་རྟེན་དང་གས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷ་པོ་»ཞེས་བྱ་བ་རྟེན་ཅིང་འཛེབས་པའི་བརྟེན་
 བཅོས་དེ་མཛད། རྟོགས་བརྟོན་དེ་ནི་ཐོད་སྐྱོད་ཏུ་བཞུགས་པའི་རྟེན་དག་གི་བརྩམས་ཚིག་
 རྒྱུ་ལྷ་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པའི་རིས་འཛིན་ཐོབ་ཡོད་ལ། རྟེན་དག་གི་བརྟེན་བཅོས་དེ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་
 པ་འབྲེལ་བྱང་མཐིམ་དང་ཉེ་པའི་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་ནགས་ཁོང་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཤིག་
 རྟེ། རྩེ་ལོ་ ༡༩༤ ལོ་ཡས་མས་ཤིག་ཏུ་བཅད་ལྷག་སྒྲེལ་མའི་ཆུལ་ཏུ་བརྩམས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་
 ལྷན་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལྷན་ལྷ་ཐུགས་པ་བྱང་ཆུབ་གྱི་རྟོགས་
 བརྟོན་མཛད་པ་དེས། ཁོང་དང་སྐད་ཀྱི་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དབང་གྱི་འབྲེལ་བ་
 དེ་ད་ཏུང་ཡང་ལྷ་བརྟན་ཏུ་སྔར་ཞིང་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྐྱེ་མ་གསེགས་པའི་བར་ཏུ་ཁོང་གཉིས་
 གྱི་མཚན་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པོར་གནས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་
 «སྒྲེ་བདུན་ལ་འབྲུག་པའི་སྒྲོ་དོན་གཉེར་ཡོད་ཀྱི་ཐུན་མེལ་»ཞེས་བྱ་བའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཏུང་
 བརྟུས་དེའི་མཐུག་བྱང་ལ་བརྟགས་ན། གཞུང་དེ་དང་སྐད་ཀྱི་མི་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའི་ཁོང་
 མཛད་སྟངས་¹⁰⁵

གཞན་ཡང་གསུམ་ཏུ་འཆད་པར་འཕྱར་བ་ལྟར། རྩེ་ལོ་ ༡༩༩༩ དང་ ༡༩༩༩ ཡས་མས་
 ཤིག་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལོ་ལ་ཁར་སྐྱབ་པ་ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། ལྷན་གཞིན་པའི་སྐད་ཀྱི་སྒྲེ་
 མིང་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་འཕྲིན་ཡིག་ཤིང་པོ་ཞིག་མཛད་ཅིང་། དེ་ནི་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཚན་
 ནས་གནང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་རྟེན་དག་གི་ལམ་ནས་བྱངས་པ་ཞིག་ལྟར་ཏུ་འབྱོར་པའི་ལན་ཏུ་
 ལྷན་སྟངས་¹⁰⁶ བཀའ་ལན་དེའི་ནང་ཏུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས། “ལོ་ལ་ཡར་ལ་ཕྱོད་ཏུ་མི་རྒྱ་བར་རྒྱལ་

104 གསུང་ཐོར་བྱ། ཤོག ༩
 105 གསུང་འབྲུག་ ༩ ཤོག ༡༠༣
 106 མི་དབང་གི་རྩིས་དོན་མཛུལ་ཏུ་ཡོད་པ་གཅིག་ནི། «རྒྱུ་ལྷ་པོ་ཉི་ལམ་ཏུ་རྒྱུས་པའི་»(ཤོག ༡༠༡)ནང་ཏུ་བཞུགས་
 པ་«ལྷ་ཤིགས་རྒྱུ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་»ཅེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་མཐུག་བྱང་ཏུ། “རྩི་ལྷ་པོ་ཉི་ལམ་ཏུ་ཡོད་པའི་དང་ཆུལ་
 མཚན་ཤིང་། ལྷ་མཚན་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མེལ་ཏུ་བྱོལ་། ལྷ་ལས་བབས་དང་མིས་པར་བྱོན་པ་ཡི། ལྷ་ཤིགས་རྒྱུ་ལྷ་པོ་
 རབས་ཞིབ་པར་བརྟུས་།” ཞེས་བྱང་བ་ལས་ཁོང་རྩིས་ཀྱི་ཆད་མཐོན་པོར་ཡོད་པར་དཔྱད་ཀྱིས།

འཕྲུབ་ལྟར་ལེན་ཅིང་བཟད་པར་བྱའོ་སྐྱམ་པའི་ཡི་དམ་བཟན་པོ་ཞིག་ལོ་ལྷ་མའི་སྤྱན་བྱུག་གི་
ཟླ་བ་ལ་བཀྲིས་བཞོག་པས། ཉིད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དུ་དེས་ལ་མཇུག་ཏུ་མཆི་བར་རྟོག་པོ་གསུངས་པ་
ལགས།”¹⁰⁷ ཞེས་ལོ་གསུང་ཡིད་ལྟར་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཀྱང་གཞི་ལ་སྤྱི་དམ་བཅའ་གནང་བས། རེ་
ཞིག་མི་དབང་མཇུག་མི་བྱུང་པར་གསུངས་ན། དེ་དུས་ལྷུ་ལ་བའི་«མི་དབང་ཆེན་པོ་བྲུགས་པ་
རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་བྲུགས་པ་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་»ཅེས་
པ། བཅད་ལྟུག་སྒེལ་མའི་གསུང་རྒྱུ་འདི་འདྲའོ། ཆེ་གསུང་བཅད་དུ་འདྲེངས་པའི་བསྐྱར་བྱ་གོ་
ལོ་ག་ཉིད་བཞེ་བྱང་ཞིང་། བརྟུག་བྱ་གི། རྒྱལ་པོས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ལམ་ནས་ལྷུ་ལ་སྤྱི་དམ་བཅའ་
འབྲེལ་བའི་བྲུགས་ཆུང་ལྟུང་། ལྟག་པར་དུ་འབངས་རྒྱུ་མས་བྱུངས་པའི་སྐོ་ནས་སྤྱི་དམ་
དང་། ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་མས་ལ་འདྲེངས་པའི་པ་ལྟ་བུ་མི་དེ་གསུངས་པ་ལས་ལྟག་པར་བྱ་
འོས་པ་ལོགས། བྲུགས་མཁས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱིད་སྤྱི་དམ་པའི་ཆུང་ལས་བཟུངས་པའི་བསྐྱར་བྱ་འདི་
སྐོར་ཡིན། གཞན་ཡང་སྤྱི་དམ་ཡིག་དེའི་ནང་རྗེ་ཆོང་ཁ་པས་ཕྱིད་ལྟགས་སྤྱི་དམ་ལ་དང་འབྲེལ་
བའི་རྒྱ་གར་གྱི་བཟན་བཅོས་སྐོར་གསུངས་ཀྱིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ལྟགས་ཀྱི་བཟན་བཅོས་
རྒྱུ་མས་ལ་དང་ལོག་ལས་མེད་མི་སྤྱི་དམ་པར་རྒྱལ་པོ་དང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོ་བྱོས་ཀྱི་སྤྱོ་བས་ཀྱིས་དང་
ཕྱིད་སྤྱི་དམ་པའི་ཆུང་ལ་དང་། རྗེ་ཆོང་ཁ་པས་ཕྱིད་ལྟགས་བཅོས་རྒྱུ་མས་ཀྱི་ནང་གསུངས་ལོགས་
ཉེས་སྤྱོད་དེ་ཆོད་མའམ་དམ་པ་དག་ལ་བཟུན་དགོས་ཆུང་ལོགས་ཀྱི་གསུངས་དེ་མཁོ་ནས་སྤྱི་དམ་
མི་དབང་དང་ལོ་ལོ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་གཙུག་ཀྱི་བྱུང་ཏེ་བྲུགས་དང་ལྟག་པར་ལོ་ལོ་ནས་རྒྱལ་
ཁམས་སྤྱི་དམ་པར་མཇུག་ན། འབངས་རྒྱུ་མས་ཀྱི་ཆོས་ལ་འགོད་བྱུང་པར་མ་ཟད། མི་དབང་
ཉིད་ལ་འདྲེངས་པའི་ཕྱི་གཉེས་ཀྱི་མཁན་བཞེ་འབྲུག་པར་འོང་བར་གསུངས་།

དེས་པས་ལག་བྱ་ལྟེ་ཕྱིད་ཀྱི་སྤྱན་མཆོད་གསུམ་ཞེ། སྤྱན་ལྷ་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོ་དང་།
སྤྱན་ལྷ་བཙོད་ནམས་བཟང་པོ། སྤྱན་ལྷ་བཙོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་བཅས་ཀྱི་རྗེ་ཆོང་ཁ་པའི་
སྤྱི་དམ་པར་ལྟར་པ་བྱུང་ཞིང་། ཕྱེད་ནས་མཁས་པ་བཟང་པོས་ལོ་ལོ་ནས་ལག་བྱ་ལྟེ་ཕྱིད་ཀྱི་སྤྱན་ཆེན་
པལ་ཆེ་བའདྲེངས་རྗེ་ཆོང་ཁ་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པའི་སྤྱི་དམ་པར་དང་སྤྱན་བདག་ཀྱི་ལྟར་པ་དང་།
གཞན་ཡང་འོག་ཀྱི་ཕྱི་དམ་པར་འབྲུང་བ་ལྟར། རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་དང་ལག་བྱ་ལྟེ་ཕྱིད་ཀྱི་ཕྱི་དམ་བརྟུག་
དང་སྤྱན་ཆེན་བཅས་ཀྱི་དབང་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་དེས། ཁོང་གི་མཇུག་པ་འཕྲིན་
ལས་ཀྱི་གནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་བྱུགས་སྤྱི་དམ་ཀྱི་ཕྱི་དམ་པའི་བྲུགས་པས་གསུངས་པ་བྱུང་ཡོད།

107 གསུང་ཐོར་བ། བོག ༡༩༩ ཡག་བྱའི་ཕོ་བྲང་ཞེ་གདོང་ཆེ་ནི་ལྷ་གདོང་རྒྱུ་ལ་མི་ས་ཁུལ་དུ་ཡར་བྱུང་གཅེད་པའི་འདབས་
མིག་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་ཉིད་མི་ཕྱེད་ཆུང་བརྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ལྟེ་གདོང་ཆེ་པ་ཕོ་བྲང་བཅོམས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པེས།

«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱོང་»ཀྱི་ཆོས་པོའི་མཐུག་ཕྱབ་པར་མཛད་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོའི་དབྱན་ཁར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེལ་ཁྱེད་ཐང་ནས་སྟེ་ཐང་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་ཕེབས་
ཤིང་། དབྱང་ལོ་ཉིར་དབྱེད་བཞེས་པའི་མེ་ལྷག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༦ ལོ་དེའི་དབྱིད་ཀར་གཉེས་ཕྱ་ཡུལ་ཏུ་
བྱོན་ཏེ་ཕྱ་ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་དེ་ནི་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་གཉེས་ཅན་ཕྱ་ཡུལ་བ་གཞིན་
ཏུ་འོད་(༡༩༥༥-༡༩༩༤)དང་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་རེད། (དེར་སྦྱོན་
ཅི་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།) དེ་ཏུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བདུན་ཅུ་ལྟ་ཅི་མ་
ལ་«མདོན་རྟོགས་རྒྱུན་»དང་། «ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ།» «དབུ་མ་ལ་འཐུག་པ།» «མདོན་པ་
ཀྱན་བདུས་»བཅས་ཀྱི་བཤད་ཁྲིད་གནང་ཞིང་། ཆོས་བར་ཞིག་ལ་«སྐྱ་དབྱངས་སྟོ་མོ་དབྱངས་
ཅན་མ་ལ་བསྟོད་པའི་ཆེགས་སུ་བཅད་པ་»ཞེས་པ་སྟོན་པའི་གཞི་ལས་འཕྲངས་པའི་དབྱངས་
ཅན་མའི་བསྟོད་པ་ཕྱལ་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་མཛད་ཏེ་དེ་རྒྱུ་སྤྲུང་ཡང་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱོང་»གི་
གཞུང་གི་འཕྲོ་ཆོས་པའི་ཕྱིར་ཆེལ་ཁྱེད་ཐང་ཏུ་ཕྱིར་ཕེབས།

ཆེལ་ཁྱེད་ཐང་ཏུ་བཞུགས་པའི་དེར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་དཔལ་ཏུ་ས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་གིན་ཏུ་
མཁས་པ་རྟོགས་ཐུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་དང་མཛལ་བས་ཁོང་ལ་ཏུས་འཁོར་གྱི་ཆོས་སྐོར་
སྟོལ་བའི་བསྐྱལ་མ་ཁྱུས་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལྟར།¹⁰⁸ སྐབས་ཤིག་ལ་རྟོགས་ཐུན་པ་ཡེ་ཤེས་
རྒྱལ་མཚན་དང་ལྷན་ཏུ་སྐོར་མོ་ལུང་དགོན་པར་ཕེབས། དགོན་པ་དེར་ཏུས་ལུག་ལྷ་བ་འགའི་
དེར་ལ་ཏུས་འཁོར་གྱི་འབྲེལ་བ་གཉེས་ཅན་«དེ་མེད་འོད་»ཀྱི་ཁྲིད་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པ་ཤིག་
གསན་ལ། ཏུས་འཁོར་འབྲེལ་ཅིན་གསན་པའི་ཆོས་བར་ལ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་ཏུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་
དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ལག་གལ་ཆེ་བ་སྐར་ཅིས་དང་འཛིན་ཉེན་ཆགས་སྟེ་མ་སྟོན་ལ་འདར་བྱུགས་
སྟོར་མཛད་ཏེ་སྐོར་མོ་ལུང་ཏུ་བཞུགས་དེར་དེར་བཞུགས་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་རྒྱ་ཆོང་
ཁ་པ་ཉིད་ནས་རྒྱ་གཞུང་གཙོ་བོ་ཁག་ཅིག་གི་བཀའ་ཁྲིད་གནང་བ་དང་། ཞར་ལ་གསུང་ཆོས་
ཡང་རྒྱ་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་བསྟོད་པ་སྟོན་ཀྱང་བཅུ་མས་གནང་། སྐབས་འདིའི་ཡས་
མས་ཤིག་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིར་གསུམ་ཅན་གྱི་རྣམ་རྒྱལ་མའི་གསོལ་འདེབས་ཞིག་
ཀྱང་མཛད་ཅིང་། དེའི་ནང་གསུམ་གྱི་ཆེག་ཕྱོང་རྣམས་འཁོར་ཡོད།

འདི་ནི་ཕྱིས་པ་ཐུང་ཏུས་མི་རིགས་པ། །ཁྱེད་པར་མཐོང་མོད་དེ་ལ་མཛད་པའི་མ།།

108 ལྷ་མ་འདི་ལས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་ཏུས་འཁོར་གྱི་ཆོས་སྐོར་མང་དག་གཅིག་མ་ཟད་བདེ་མཆོག་ཅིལ་བུ་ལྷགས་དང་དེའི་
ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུགས་ཅིས་དབྱིག་མིག་སྟོན་གསན་པ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་ཀྱང་གསལ་བར་བོན་ ལས་ཆེན་གྱི་«བཀའ་
གདམས་ཆོས་འབྱུང་»ལྟར་ན། (ཤོག ༤༩) རྟོགས་ཐུན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་ནི་རྟོགས་ཐུན་སྟོ་ལ་མ་ཞེས་གཉེས་པ་རྩ་
ནང་བྱུགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྟོང་མ་ཆེ་བས་ཏུས་འཁོར་གྱི་བརྒྱུད་འཛིན་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། འགོ་མའི་«དེ་བ་ཐེར་
ཐོན་པོར་»ཡང་། (སྐད་ཆ། ཤོག ༩༡) “ཆོས་རྒྱུགས་པའི་སྟོང་མ་རྟོགས་ཐུན་སྟོ་ལ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་”ཞེས་བྱུང་།

མི་དགའ་མེད་ན་འགྲོ་བ་ཀྱན་གྱི་ཡུམ། །ཁྱོད་ལ་མི་དགུས་མེད་པ་སྒྲོས་ཅི་འཚལ།།

ཞེས་དང་།

ཁྱིམ་པའི་ཉེས་སྦྱོད་ཀྱི་མས་མི་སྦྱོ་བར།།འགྲོ་བ་མ་ཁྱིམ་སྦྱོལ་བའི་ཁྱད་འཁྲེལ་བའི།།

ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲབས་ཆེན་སྦྱོད་ལ་ཡི་རང་ལོ་།།མཐོ་རིས་བར་པའི་ལམ་ནི་ཉྱ་བའི་མིག །109

ཞེས་སོ།།

དེའི་ཕྱི་ལོ་མེ་ཡོས་ ༡༩༡༧ ལོར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་སྤྱད་ཡང་དབྱར་ཆོས་ལ་སྟེ་བར་བཞེ་བ་
ཅན་ཀྱི་ཕེབས་ཤིང་། དེར་བཞུགས་པའི་སྐབས་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་(༡༩༡༤-༡༯༣༩)
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་དང་ཐོག་མར་མཇལ་དུ་རྟོགས་ལྡན་པ་དེ་དུས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་སྟེ་བར་བཞེ་བ་ཅན་
ཀྱི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཇལ་དཔལ་དེ་གཤེགས་སྟེང་པ་རིགས་ཀྱི་བཞུན་བཅོས་རྒྱལ་
པོ་ལྟ་བུ་«ཐོག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྤྱེ་མ་»གསུང་བའི་ཆོས་ཁྱུང་བཅར་ཉེ་ཕེབས་ཡོད་ཀྱི་¹¹⁰ དུས་
དེ་ནས་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་སྦྱོབ་མར་གྱུར་ཅིང་། རྗེས་སོང་ཁོང་
ཉིད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བྱ་ན་མིན་གྱི་རྒྱུ་བར་གྱི་ཆགས་ཤིན་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་
དབྱངས་དང་སྒྲ་སྦྱོབ་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ལ་གལ་འགའས་ཅན་ཞིག་ཀྱང་འཁྱུར་བ་འོག་ཀྱང་འཇམ་
པར་འཁྱུར་བ་ཉྱར་ལགས།

གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་སྟེ་བར་བཞེ་བ་ཅན་ཀྱི་བཞུགས་པའི་རིང་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་
«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»གི་ཆོས་པའི་མཁུག་ཀྱང་བྱུང་བ་གཞུང་རང་ཉིད་ཀྱི་མཁུག་བྱུང་
ཀྱང་གསལ་ལ། བོད་གཉིས་ལོངས་པའི་ལར་ཕྱིན་གྱི་བཞུན་བཅོས་ཆེན་པ་དེའི་མཐའ་མའི་ཆོས་
པ་དེ་བཞེ་བ་ཅན་ཀྱང་གནང་བ་དེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པར་ཉིད་ནས་ཆེད་ཀྱང་མཇལ་དཔལ་ཡིན་མིན་ལྟ་མི་
སྤོངས་ཡོད། རྟན་འབྲེལ་གྱི་ཆ་ནས་བརྟགས་ན། པར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱུ་བར་གྱི་ཆེན་པ་དེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་པར་ཉིད་དབྱས་སྤྱི་འབྱོར་རྗེས་པར་ཕྱིན་གྱི་སྦྱོབ་གཉིས་ཐོག་མར་དབྱ་བཙུགས་སའི་དགོན་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་པའི་མཁུག་བྱུང་བ་པ་རྩ་མཚར་གྱི་གནས་སྤྱོད་དུ་ ཆོས་ཀྱིས་ཀྱི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་
དེ་མེ་ཡོས་ ༡༩༡༧ ལོའི་དབྱར་ཁ་བོད་རྒྱ་ལ་པར་ཡོངས་སྤྱོད་བྱུང་ཅིང་། དེ་དུས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
དབྱར་ལོ་སོ་གཅིག་ཀྱི་ཕེབས་ཡོད་དུ་ བཞུན་བཅོས་དེའི་ཆོས་པའི་བྱ་བ་དབྱ་བཙུགས་ནས་ལོ་རྩ་

109 གསུང་ཐོར་བ། རྟོག ༤༤ འདིའི་ནང་། “མཇམ་ལྡན་པར་མ་བྱི་མེད་ཅི་ཐོང་ཅན།།” ཞེས་པའི་ཆོག་བྱུང་བ་དེ་ཁོ་བོས་
ཐར་རྗེ་སྤྱེ་མས་བཅུ་མས་པའི་སྦྱོལ་མའི་གསལ་འདེབས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་ནས་ཡིན་པར་བོས་པ་དེར་གཞི་བྱས་ན། ཡིན་སྐད་
ཀྱི་རྒྱུ་བར་ནང་ནོར་ཉེ་སྦྱོལ་མའི་གསལ་འདེབས་སྤྱི་རྩིས་བཟུང་ཡོད་ཡོད། ཞིབ་ཀྱང་བརྟགས་སྐབས་གཙོ་གཞིར་རྒྱུ་བྱལ་
མའི་གསལ་འདེབས་ཤིག་ཀྱང་ཟློན།

110 ལྷན་པ་སྤྱི་བྱས་རྒྱལ་མཚན། «རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུ་བར་དང་པའི་ཆ་རྒྱུན།» རྟོག ༡༧ ལས་ཆེན་གྱི་
བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་དུ་འཇུག་པོ། རྟོག ༢༡༡

གསུམ་ཙམ་སོང་ཡོད། «ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»བརྒྱུ་མས་ཐུབ་པའི་དེ་མ་ཐག་ནས། དེས་
ནི་གཞུང་ཆེན་གཞན་ལ་ཁྲིད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་དང་སྒྲོབ་གཉེར་གནང་བཞིན་པའི་སྒྲོབ་མ་མང་
པ་ཞིག་གི་ཡིད་དབང་སྤྲུགས་པ་བྱུང་སྟེང་ལ།¹¹¹ སར་ཕྱིན་གྱི་འབྲེལ་ཆེན་དེས་རིམ་པས་འོད་
གྱི་དགོན་ལྗེ་རྣམས་ལ་གཞུང་ཆེན་གྱི་དང་ཁྲད་པར་དུ་སར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲོབ་གཉེར་ཐོག་ཤུགས་
གཞོན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་དང་། གཞུང་ཆོས་པའི་ཆལ་གྱི་ཐོག་དུའང་གཞུང་པན་ཆུན་
ཐུང་བཟུགས་ཉེ་རང་གི་རྣམ་དཔྱད་ལྟ་མོའི་ལམ་ནས་གཞུང་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་སྟངས་
སོགས་ལ་མིག་ལྡན་གསར་བཞིག་རྒྱུད་པ་སོགས་ཐུང་སྟེང་།

«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»ནི་སྤྲུགས་གང་ནས་བརྒྱུ་ཡུང་ལུང་གི་བརྒྱུ་མས་ཆོས་
ཤིག་དུ་བྱུར་ཡོད་ཅིང་། དེར་རབས་གྱི་མཁས་པའི་ཉམས་ཞིབ་ཤེད་སྤྲོལ་གྱི་རྣམ་ནས་བརྟགས་
ནའང་རོ་མཆར་སྒྲེ་འོས་པའི་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་ཡང་གཞུང་དེ་ཆོས་པའི་སྐབས་ལྟ་རྒྱུ་
ཆོང་ཁ་པས་པར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲོབ་ལ་ཉེར་གཅིག་སྒོར་ཞིག་པན་ཆུན་ཞིབ་བཟུང་གིས་། མཐུན་
སྤྲུགས་དང་མི་མཐུན་པའི་གནས་རྣམས་གསལ་པོར་རོས་བཟུང་བ་མ་ཟད། དགོངས་བཞེད་
མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་གནད་རྣམས་གསལ་བཤད་གནང་བ་སོགས་གྱིས། དེར་རབས་ཉམས་ཞིབ་
གྱི་ཆ་ཤས་གལ་འགངས་ཅན་“སྐབས་བབས་གྱི་ཡིག་ཆའི་སྒྲུབ་ཞིབ་”(literature review)ཞེས་
པ་སྟེ། སྐབས་བབས་གྱི་བརྒྱུད་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ལ་གཙོ་
པོའི་ཕྱི་རྣམ་དཔྱེ་ཕྱེ་སྟེ་དང་ཐོག་སྒྲུབ་ཞིབ་བཟུང་སྤྲོལ་ཡོད་པ་དེ་དང་ཆ་མཚུངས་པ་ཞིག་གི་
ལམ་སྤྲོལ་བཏོད་པར་རོས་འཛིན་ཤེད་ཆོག «ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»གི་གཞུང་དེ། དར་ས་
ཟིན་ལ་རྒྱུ་བཅུན་བྱམས་མགོན་གྱི་«མརྟན་ཚྭ་གས་རྒྱན་»དང་དེའི་སྟེང་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་
སྒྲོབ་དཔོན་མེར་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་«འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་»གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་
དུ་བརྒྱུ་མས་ཡོད་ཅིང་། བརྟན་བརྩིས་དེས་པར་ཕྱིན་གྱི་ཆ་པའི་གཞུང་«མརྟན་ཚྭ་གས་རྒྱན་»གྱི་
དགོངས་པ་རྣམས་ཞིབ་ཅིང་གསལ་ལ་གོ་བ་ཟང་མོའི་སྟེང་ནས་བརྟན་ཡོད། དེ་ཡང་རྒྱུ་བཅུན་
བྱམས་མགོན་གྱི་«མརྟན་ཚྭ་གས་རྒྱན་»ནི། དུས་རྒྱུས་འབྲིང་བརྟུམ་གསུམ་གྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་
རྣམས་དང་། ལྟག་པར་དུ་ཉི་མེ་སྟེ་«ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཐུག་ཉི་ཤུ་ལྟ་པའི་»དོན་རྣམས་བརྟུམ་ནས་
ཆོགས་བཅད་དུ་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྒྱ་གཞུང་གལ་ཆེན་དེ་རྒྱ་ལོ་སྤྱོད་ལྟ་ཤིས་རབ་
གྱིས་དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་འོད་སྟེང་དུ་བརྒྱུར་ཉི། རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལ་འབྲེལ་

111 «ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»ཡོད་གཉིས་པོ་དཔལ་ཤིང་ཐོག་མར་ནས་བཏོད་ལྟ་མི་རྣམས་ཡོད། གཞུང་དེ་ཆོས་ལྟ་ཙམ་
ནས་དབུས་ཁུལ་དུ་སྒྲོབ་གཉེར་བ་རྣམས་ནས་མཛའ་དུ་ཡོད་སྟེང་སྟེ། དཔེར་ན་འཆས་དབྱུངས་ཆོས་རྒྱའི་རྣམ་ཐང་དུ། (ཤིག་
༩༦) ཁོར་བསམ་ལས་ལྟ་གཞིན་དུས་ལྟག་དཔེ་གཞིགས་པའི་སྐབས་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»ལ་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད་ཆུང་ཡོད་ན།

པ་དང་ས་བཅད་ཀྱི་བཟུས་དོན་བཅུ་མས་པ་སོགས་ལས། བཟུན་བཅོས་དེ་བོད་བརྒྱད་ནང་
བཟུན་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་ཡོད། རྒྱལ་ལོ་འཁྲུག་པ་དེ་ནི་«མརྒྱན་
རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱི་བོད་འབྲེལ་དང་ལོ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་འདི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་
པའི་མཉུན་དུ་པར་ཕྱིན་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བཅུ་མས་པ་ནས་བཟུང་ཞེ། རྗེས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་མ་
འབྲེལ་མེས་རབ་འབར་ལ་སོགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་པར་
ཕྱིན་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བཅུ་མས་པ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས། «མརྒྱན་རྟོགས་རྒྱན་»ནི། བོད་དུ་བཟུང་
བའི་འཕགས་ལུའ་ཀྱི་ནང་པའི་བཟུན་བཅོས་ཀྱི་ནང་ནས་འབྲེལ་པ་འབྲེལ་བཤད་སྟེ་དོན་དང་
མཐའ་དཔྱད་སོགས་བཅུ་མས་པ་མང་པོས་ཤིག་ཏུ་ལྷུང་ཡོད།

«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»དུ་ནི། གཞུང་གི་རྩ་བ་«མརྒྱན་རྟོགས་རྒྱན་»དང་། དེ་
གང་ལ་བརྟན་པའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་གཞུང་པར་ཕྱིན་ཀྱི་མདོ་རྒྱུ་མས་དང་། ད་དུང་«མརྒྱན་
རྟོགས་རྒྱན་»རང་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆེ་ཁག་བཅས། ནང་པ་ན་ཚུན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟེ་མང་རྒྱུ་
འཛིངས་ཅན་དེ་དག་ལྷག་པར་བརྟོལ་ཅིང་། རྒྱད་པར་དུ་པར་ཕྱིན་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མཛད་ཆེན་པོ་
འཕགས་པ་རྒྱལ་པོ་ཕྱེ་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་པོ་གཉིས་པོ་སོ་སོས་མཛད་པའི་
པར་ཕྱིན་ཀྱི་རྒྱ་འབྲེལ་ཆེ་ཁག་རྒྱུ་པར་ཕྱུང་ཞིབ་ཀྱིས་དཔྱད་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞུང་དོན་གཏན་ལ་
འབེབས་ཉྱངས་ལ་བརྟག་པ་བྱས་ན། ལོ་རྒྱུས་དང་གཞུང་དོན་རྟོགས་པ་སོགས་ལ་དེར་རབས་
ཀྱི་ཉམས་ཞིབ་བཟུང་བའི་ཐབས་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས། རྒྱལ་ཕྱོགས་པ་རྒྱུ་མས་དེར་རབས་ཀྱི་གསར་
གཏོད་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཁག་ཅིག་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»དུ་གསལ་པོར་མཛའ་དུ་
ཡོད། དེ་ཡང་དཔེར་ན་དཔྱད་པའི་ཐབས་ལམ་གྱི་ཁོངས་སུ། མ་ཕྱིད་གཞུང་རང་ཉིད་བོག་མར་
འཁྱུར་དང་དཔར་མ་མི་འདྲ་བ་པ་མན་ཚུན་བརྒྱུར་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲུས་དག་པོར་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་དང་། གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་དོ་སྣང་སྒྲུད་དེ་བརྟག་པ་བཟུང་བ།
བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཞུང་དོན་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ལམ་རིས་བཟུང་བ།
སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་དོན་ཕྱེ་བྲག་པ་རྒྱུ་མས་གཞུང་ལ་ཕྱི་ལོ་འདི་དང་སྐབས་དོན་མ་འཆོལ་བར་རོ་
སྒྲོད་པ། གཞན་ཡང་སྟོན་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མཛད་པ་རྒྱུ་མས་སོ་སོའི་བྱུང་མཐའི་ལངས་ཕྱོགས་དང་
བཤད་པའི་རྒྱན་གང་ལ་གཏུགས་མ་གཏུགས་སོགས་ཀྱང་རྩད་གཅོད་པ་སོགས། གཞུང་དོན་ལ་
དཔྱད་པའི་ཐབས་ལམ་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་འཛེམས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། རྒྱལ་དཔྱད་ཐུན་
པ་ཞིག་གིས་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»གི་དཔེ་སྒྲོ་ཐོས་ཞིབ་སོས་མཛའ་ན་ཤིས་དེས་། དེ་
ཡང་གཞུང་དོན་ལ་དཔྱད་པའི་སྐབས་ཐབས་ཅན་དུ་གནད་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། གཞུང་གི་ལུས་

ཡོངས་རྒྱུགས་སྒྲིའི་ནང་དུ་ཉེར་བྱུང་བ་དེ་ཡིན་ཅིང་། རྒྱལ་དེ་ནི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ས་ཐོག་མར་རང་
ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་རྒྱུ་བཅུན་པོ་དེ་མདུན་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་ནས་སྐྱུངས་གནང་བའི་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཤོང་»དུ། «མངོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱི་བརྒྱུད་བྱ་གཙོ་བོ་
རྣམས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེ། ཆ་གས་ཆེ་ཁག་བཞི་དང་ལྷན་པའི་བཤད་པའི་སྒྲོ་བ་གཞི་
ཆད་མཐོན་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་མཛད་སྤང་ལ། དང་པོ་ནི་མཆོམས་སྐྱུར་ཞེས་པ་རྟེ། ལྷུངས་
བབས་ཀྱི་བརྒྱུད་དོན་དེ་ཉིད་ཐུ་བཤད་ཐེན་པའི་བརྒྱུད་དོན་དང་ཅི་ལྟར་འབྲེལ་བར་སྟོན་པ་
དང་། གཉིས་པ་ནི་སྐྱུ་དོན་ཞེས་པ་རྟེ། ལྷུངས་བབས་ཀྱི་དོན་དེ་སྐྱུའི་སྟོན་པ་རྒྱུད་ཅིང་། དེའི་
ཁྱེད་ཤེས་ཐེན་ཀྱི་མདོ་ལ་གཏུགས་དགོས་པ་རྣམས་ལ་ཁྱེད་དང་སྐྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
བརྒྱུད་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གནས་ཆེ་ཁག་རྣམས་རྒྱུད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཆོག་
འབྲེལ་དེ། ཆ་བ་«མངོན་རྟོགས་རྒྱན་»དང་«འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་»ཀྱི་ཆོག་རྣམས། ཆ་བ་དང་
འབྲེལ་བར་བྱས་ཏེ་བཤད་པ་དེམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ལེགས་པར་མཛད་པ་དང་། བཞི་པ་
ནི་མཐུན་དཔྱད་དེ། ལྷུངས་བབས་ཀྱི་བརྒྱུད་བྱའི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་དག་ལ་རྒྱ་གར་ཀྱི་འབྲེལ་
བྱེད་མཁས་པ་གལ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་རྣམས་ལ་ཆུན་བཟུང་ཞིབ་དང་འབྲེལ། མཐར་
རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གོ་རྟོགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་རང་བྱུགས་བཞོད་པ་བཅས་ཡིན།
རྒྱ་མཆོན་དེ་དག་ལ་བརྟེན། «ལེགས་བཤད་གསེར་ཤོང་»ལ་ཉུ་སྟོག་དང་སྟོབ་གཉིས་བྱེད་པ་
ནི། དཔོན་འབྲེལ་རིགས་ལ་མ་བྲལ་ལ་ཐབ་ཅིང་། བཤད་པ་ཁ་གསལ་བ་དང་། གོ་བ་གཉིས་ཐབ་
པ་བཅས་ཀྱིས་སྐྱུག་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཞིག་ལ་རོལ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་རོ།

གཞན་ཡང་པར་ཐུན་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དེ་དབྱང་ལོ་གཞན་པའི་ལྷུངས་སྐྱུ་བཅུམས་པའི་
བཟོན་བཙོས་ཤིག་ཡིན་ལྟ་བུས། ལྷུ་ན་ཡོངས་སྐྱུ་སྟོན་ནས་སྐྱུས་སྐྱུ་མཛད་པ་རྣམས་དང་མི་འབྲ་
བར། «ལེགས་བཤད་གསེར་ཤོང་»དུ་ནི་གཞན་པའི་དུས་ཀྱི་ཤན་ཡང་མཛལ་དུ་ཡོད་ཅིང་།
དེའི་ནང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ས་ཆོམ་ཀྱི་ཆོག་སྐྱུར་དང་སྟན་རག་གི་རྒྱན་སྟགས་ཀྱིས་སྒྲོས་པ་རྣམས་
ལ་འད་འཛེམས་ཐོན་མ་མཛད་པར་སྐྱུག་པོར་བཏོན་ཡོད། དཔེར་ན་གཞུང་གི་མཆོད་བརྒྱུད་
ཀྱི་རྒྱུ་སྐྱུ་ཆོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་མཛད་དུས་ཁོང་ནས་ཆོག་ཤོང་འདི་རྣམས་བཞོད་ཡོད་དེ།

རོ་མཆར་ལེགས་བཤད་གསེར་ཀྱི་ཤོང་བ་འདིས། ཐུག་དོག་ཆོར་མས་སྒྲོ་མིག་དབྱུགས་པ་ཡི།
སྐྱུན་པོ་རྣམས་ལ་དགའ་བ་མི་སྤྱེད་མོད། རྣམ་དཔྱད་ལུས་མཛེས་བཙོན་པའི་གོས་ཀྱིས་སྐྱུད།
རྒྱལ་ཡུམ་རྒྱན་ཀྱིས་མཛེས་པ་སྤྱེད་འདོད་པའི། སྒྲོ་གསལ་གཞུང་གནས་གང་གིས་འདི་མཐོང་ན།

དེ་ཡི་མོད་ལ་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི། །འཕྱུལ་པའི་མདངས་ཀྱིས་ལྟམ་མེར་འཕྱར་བར་ངེས། །¹¹²
ཞེས་སོ།

གང་ལྟར་ཡང་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»བརྒྱུ་མས་ཕྱབ་པའི་དུས་དེ་ནས་བཟུང་ཉེ།
རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བཀའ་ཚིག་གི་ཁྱད་ཆོས་མདོན་གསལ་ཅན་ཞིག་ནི། ཁོང་གི་གཞུང་ཆེན་པོའི་
བསྟན་བཅོས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་དབྱེ་མ་དང་། ཆད་མ། ཆོས་མདོན་པ་ལོགས་བརྒྱད་བྱར་གྱུར་
པ་རྒྱུ་མས་ཀྱི་ནང་དུ། རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གསུང་འབའ་ཞིག་ལས་ཐོན་གྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་
གསུང་རྒྱབ་རྟེན་དུ་བྱངས་པ་ཉ་ལས་མི་འབྱུང་བ་དེར་མཐོང་། དེ་ལྟར་དབྱེ་ཆད་པར་ཕྱིན་དང་
མདོན་པ་ལོགས་གཞུང་ཆེན་གྱི་བད་ལ་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་འབའ་ཞིག་ཁྱད་པར་སྤྱི་མཐོང་
པ་ལ་བརྟགས་ན། ཆའ་བྱང་བར་དུ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ལ་རྟོག་ཞིབ་ལྟ་རིང་མཛད་པ་
དང་། དེའི་མཐུག་དུ་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»གི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་བརྒྱུ་མས་པ་ལོགས་
ཀྱིས། བོད་དུ་གཞུང་ཆེན་མོ་དེ་དག་གི་དོན་ལ་རང་སྣོད་པས་ཀྱིས་དཔྱད་པའི་གོ་བ་གསར་པ་
ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་བཞེད་ཡོད་པའི་སྤྱང་བ་འཆར་། དེ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གཞུང་ཆེན་
གྱི་བཀའ་ཚིག་རྒྱུ་མས་སྤྱི་ལྟར་མཁས་པའི་གསུང་འབའ་ཞིག་ལས། བོད་མཁས་པའི་གསུང་
རྒྱབ་རྟེན་དུ་བྱང་མ་བྱངས་པའི་ཆའ་འདི་ཡང་། འོག་དུ་སྤྱི་བར་འཕྱར་བ་ལྟར། འགའ་ཤས་
ཀྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཐོན་གྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་མཛད་རྗེས་ལ་བཅི་མཐོང་མི་གནང་བ་དང་
ང་རྒྱལ་གྱི་ཁྱེད་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཉམས་སྤྱི་མཐོང་བ་བྱུང་ཡོད་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ངོས་ནས་ནི།
«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»བརྒྱུ་མས་པ་ནས་བཟུང་ཉེ། རང་གིས་བརྒྱུ་མས་པའི་གཞུང་ཆེན་
མོའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱུ་མས་ཀྱི་མཐུག་བྱང་དུ། “མང་དུ་ཐོས་པ་”ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་རང་གི་
མཚན་གྱི་གོང་དུ་འབྲི་བར་མཛད་པ་བྱུང་ཉེ། དཔེར་ན་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»གི་མཐུག་
བྱང་དུ། “ཡུལ་གངས་ཅན་གྱི་མཐར་ཆུམ་པའི་མང་དུ་ཐོས་པ་ཤར་ཁ་པ་ལྟོ་བཟང་ཐུགས་
པའི་དཔལ་གྱིས།” ཞེས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །མཐའ་དོན་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་»བརྒྱུ་མས་
པ་ལས་ནི། ཆོས་པ་པོ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་གཞུང་ཆེན་མོ་ལ་ནང་བྱན་ཆུད་པའི་མཁས་པ་
འཕྲན་ཁྲ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་མཚན་སྟན་གྱི་རྩ་བ་བརྟན་པོ་ཆུགས་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་གིས་
བརྒྱུ་མས་པའི་གཞུང་དེའང་། གཞུང་གི་བཤད་པའི་བབས་དང་ཁ་གསལ་ལོས། གཞུང་རྒྱས་

112 གསུང་འབྱུང་། ཅ རོག ༡ རྒྱལ་ཡུམ་གསུངས་པ་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོས་པའི་མདོ་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དབྱའི་
མཚན་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་ནང་། “ཡོངས་འཛིན་རྒྱུ་ལ་ཞེས་པ་ནི། བདེ་བ་ཅན་དུ་པར་བྱིན་གསན་ཡུལ་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཆོད་དང་། ཨ་རྒྱན་པ་གཉིས། དེའི་ཞེད་ཉེད་བོན་ཀྱི་ནད་གཤེད་པལ་དང་། རྗེ་བརྟན་ཤིང་མདའ་བ་བཅས་ཡིན་པེས་།
ཡོང་འཛིན་བཞིའི་གོང་དུ། “ཆོས་རྗེའི་ཞབས་ལ་འདུད་” གསུངས་པ་པལ་ཆེར་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་ཤིན་ཆེན་ཡིན་པེས་ཏེ།
མཐུག་བྱང་དུ་རྗེ་བརྟན་ཤིང་མདའ་བའི་གོང་དུ་ཆོས་རྗེའི་མཚན་སྟན་པ་ལས་དཔྱག་རྒྱས་སྟུན་།

ལོས་དང་བརྒྱུད་བྱེད་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་སྟངས་གཏིང་ཟབ་ལོས་སོགས། ལྷགས་མང་པོ་
ཞིག་ནས། རྒྱ་བཙན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་«མངོན་ཆོགས་ཀྱན་»ཀྱི་འོད་འགྲེལ་
ཀྱི་ཁྲིད་ན་འགྲན་ཆུ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་ཡོད།¹¹³

གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཐོས་པ་མང་ཏུ་བཅུལ་བ།

«ལེགས་བཤད་གསེར་ཤེང་»ལྷག་པ་འདི་རྒྱུ་ལྷ་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་ལོ་
གཏན་ས་གཙོ་བོ་དེ་གསང་ཐུགས་རྒྱ་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ཐོས་པ་ཀྱེ་ཆེད་འཆོལ་བ་དེར་སྟངས་
ལྷག་པ་ཏན་ལྷིས་པའི་དུས་ཉིད་ནས་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་ཆོས་རྒྱུ་དོན་ལྷག་
འོན་ཆེན་ཀྱི་བྱང་ནས་གསན་སྟངས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་དེ་དུས་ཆོས་རྒྱུ་ལོ་འགྲོ་འདྲི་དམ་རྒྱུ་
རྒྱ་འཛིགས་ཤེད་དང་། རྒྱ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས། འཕགས་མ་སྟོལ་མ། ལྷག་ན་རྒྱ་ལོ་
བྱེད་དབང་དང་རྒྱུ་ལོ་འགྲོ་འདྲི་སོགས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པར་མ་ཟད། བཞེན་སྐྱབ་ཀྱང་གཏན་
སྟེ་གཟུངས་ཐུགས་ཤངས་མེད་པ་ཞིག་བཞུགས་ཡོད། དབྱེས་སུ་བྱོན་པའི་རྒྱུ་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ ལྷག་
ཀྱི་ཉམས་པ་ཞེས་ཡི་དམ་ཀྱི་བཤད་པ་བཞུགས་མ་ཆག་པར་མཛད་པ་དང་། དེ་འདྲི་སྟེད་རྒྱལ་འབྱོར་
ཟུ་མེད་ཀྱི་མ་རྒྱུད་ཆ་བར་བྱས་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་དག་རྒྱ་འོ་ཆོས་བྱག་དང་། ས་སྟེ་
པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཡི་དམ་ཀྱི་རྒྱ་ལོ་ བཞེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་འཁོར་ལོ་བཤད་
མཆོག་གི་ཆོས་སྐོར་དང་། རྒྱ་ལོ་འགྲོ་འདྲི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདྲི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུ་ལོ་འགྲོ་
རྒྱལ་འབྱོར་བྱག་གི་ཁྲིད་གསན་པ་སོགས་ཀྱིས། གསང་ཐུགས་རྒྱ་ལོ་འགྲོ་འདྲི་དབང་ལྷག་
དག་གི་ན་ཏུ་མང་དག་གཅིག་ཐོབ་ཐོན་ཡོད། དེ་ནི་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་དང་དེ་དག་ལ་
བཞེན་པའི་ཐོད་ཀྱི་བཤད་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་མན་དག་རྒྱམས་དམིགས་ཀྱིས་བཀའ་དེ་ཆ་ཆང་བ་
ཞིག་ཐོབ་པར་བཞེད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདྲི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་
གོ་ཆོགས་ཟབ་ཏུ་གཏོང་བའི་འདུན་པ་བྱག་པོ་ཞིག་འབྱུངས། དེ་ལྷན་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་
ལོ་འཛིན་(༡༩༡༥-༡༩)དབྱན་ཁ་འི་ལོ་ལོར་སྟོད་ལྷང་དགོན་པ་དང་། སྟོད་ལྷང་གི་སྐྱད་དུ་ཆགས་པའི་
རང་དགའ་དགོན་གཉིས་སུ་བཞུགས་ཏེ། དང་ཐོག་དུས་འཁོར་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བྱགས་སྟོང་མཛད་

113 «ལེགས་བཤད་གསེར་ཤེང་»ལ་བཞེན་མཛད་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་བསྟན་པ་བཞུགས་སྟེ། དཔེར་
ན་སྟེ་ཆང་ཆོ་སྟེ་མས་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་འདི་དབྱེས་པའི་ཆ་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་
གསེར་ཤེང་»མཛམ་ཏེ་དེ་དག་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་
ཆེན་རྒྱུ་དཔལ་ལྷག་པ་འདི་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་
»ལ་གྲུགས་པ་མ་ཟད། «གསེར་ཤེང་»ནང་ལྷག་པ་འདི་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་
ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་
འབྱུང་བཞུགས་པའི་སྐབས་གཏུང་འདི་རྒྱུ་དཔལ་ལྷག་པ་འདི་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་
གཏུང་ཆུས་པོ་དེ་འདྲི་མཐུག་དུ་དཔལ་ལྷག་པ་འདི་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་ཡིང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་འགྲོ་འདྲི་

གནང་དང་། གཞན་ཡང་ཁྱད་དང་མན་དག་སྐྱེལ་ཏེ་གདུལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་མདོ་
ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་རྒྱུ་མཉམས་ཀྱིས་བཟུང་བར་མཛད་། རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་དག་
གི་ཡིད་ནས་ལྷ་མོ་དབྱུངས་ཅན་མདེལ་ལ་གཟིགས་ཀྱིས་རྒྱུ་མཉམས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ཐུགས་པ་ཆེ་བར་
བརྟེན། ལྷ་མོ་དེར་ལྷ་གུ་པར་བྱ་ཁོང་གི་བྱུང་བྱ་ལྷ་མོ་དབྱུངས་ཅན་མདེལ་རྒྱུ་མཉམས་
མང་པོ་ཞིག་བྱུང་།

དེ་ནས་མོན་མཁར་བཟུང་གིས་གདོང་བྱ་བྱོན་། དེར་བཞུགས་པའི་དབྱུག་ཁ་དེའི་མཆན་མོ་
ཞིག་ལ། རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོ་མཉམས་ཏེ་བའི་སྐབས་མདེལ་ཆོགས་དང་ལྷན་བྱུང་བཞུགས་ཏེ།
པོད་གངས་ཅན་གྱི་རྩོན་གྱི་མཁས་པ་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
ས་པའ། བྱ་ལྷན་སྐྱེལ་གྱི་རྣམ་ཐང་གསར་བའི་ཞོར་འཕྲོད་བྱུང་། བཀའ་བཞེས་པ་ཤིས་རབ་མེད་
གས་ཆོས་ཐོག་གཅིག་ལ་རྒྱ་གཞུང་པ་ཏེ་བཅུ་གཅིག་ཁྲིད་ཡོད་ཚུལ་དང་། དེ་ནི་བྱ་སྤྱིས་པོད་
བྱུང་བྱེ་བྱེ་བྱེ་བྱེ་གཅིག་ལ་གསུངས་པ་མང་པོས་ཡིན་སྟེ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
ལ་སྐྱེལ་པ་དེར་བྱུང་བྱེ་བྱེ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
བྱུང་པ་ཏེ་མང་པོ་གསུང་བར་འཆལ་ཞེས་བྱས་། ཁོང་གིས་ལན་བྱུང་། “རྒྱལ་ཁབ་བྱས་ན་དེ་ཙམ་
ཞིག་འཆད་བྱུང་བ་ལྟར།”¹¹⁶ ཞེས་གསུངས་། བཀའ་ལན་དེ་གནང་འཕྲལ་སྐྱེ་འཁོར་བྱེ་ཡོད་པ་
ཆང་མས། “དེ་ལྷ་ན་ཅིས་ཀྱང་གསུང་འཆལ་”ཞེས་གསེལ་བ་བཏབ་པས་ཞལ་བཞེས་གནང་།

དེ་ལྷ་གསེལ་བ་བཏབ་པ་ཞལ་བྱས་པ་ཞེས་རྒྱུ་མཉམས་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
བར་སྐྱེ་མཆམས་བཅད་ནས་ཕྱག་དཔེ་ལ་གཟིགས་རྟོགས་མཛད་ཅིང་། གནས་གང་གི་ཉིན་
དེར་ཁོང་གིས་དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་གཅིག་ལ་འཆད་རྒྱུའི་དཔེ་ཆ་ཐམས་ཅད་
དཔེ་རས་ཀྱིས་བཟུངས་ཏེ་བྱ་བཞུགས་། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
མང་པོ་ཞིག་གསུང་རྒྱ་ཡིན་པའི་གཏམ་དེ་ཕྱོགས་སྤྱི་བྱུང་ཡོད་པར་བརྟེན། མོན་མཁར་བཟུང་
གིས་གདོང་དང་ཏེ་བའི་མར་ཆགས་པའི་དཀོན་ལྷེ་གསར་བའི་སྐྱེལ་ནས་དོན་གཉིས་ཅན་ཆོས་
བྱུང་མང་དག་གཅིག་པེའས་རྒྱས་ཉིན་གསུག་དཀོན་པ་བྱུང་བས་དེ་ཞིག་བྱས་འཕྲུངས་
གནང་། དེ་ལྷ་ན་ཅིས་ཀྱང་མདེལ་དཀོན་པ་འཆད་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་
བཅུགས་ཏེ། རྒྱ་འཕྲོས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེ་མོན་མདེལ་རྣམ་ཐང་དང་། རྒྱ་བཅུན་མི་ལ་རས་པ་
དང་མར་པ་སྐྱེལ་གྱི་གསུང་རྒྱན་ཐོར་བྱུང་པ་སྐྱེལ་གསུངས་།¹¹⁷

116 «རྣམ་ཐང་དང་བའི་འཕྲུག་རྟོགས།» བོག ༡༡༠

117 ཁོང་མཆུངས། བོག ༡༡༠ «རྣམ་ཐང་དང་བའི་འཕྲུག་རྟོགས།»སྤྱི་ “མི་ལ་དང་མར་པ་སྐྱེལ་གྱི་གསུང་རྒྱན་ཐོར་བྱུང་
འགའ་གསུངས།” ཞེས་བཤས་མི་འབྱུང་མོད། གྲང་བྱའི་«འཕྲུག་ལེགས་མདེལ་འཕྲེལ་བར་» (བོག ༡༡༢) “མར་པ་དང་མི་ལ་

ཟླ་བ་དེའི་ཆེས་ལྗོན་ཆེས་འཆད་དཔོན་གཞི་དེ་དབུ་བཅུགས་ཏེ། ཉིན་མ་དང་པོ་དེར་
དུས་གཅིག་ཏུ་རྒྱ་ཤར་སྐད་ཏུ་ཞེས། རྒྱ་གཞུང་གི་པོ་ཏེ་བཙོ་ལྷོ་འཆན་རེ་རེ་ནས་གཅིག་ཇེས་
གཉིས་མཐུད་ཏུ་བསྐྲུགས་ཏེ། གཞུང་དེ་དག་གི་བཤད་པ་རྣམས་ཉིན་རེ་བཞིན་ཐོ་རངས་ནས་
སྤྲོད་ཀྱི་བར་ལ་ཆོས་བྲུན་བཙོ་ལྷོ་རེ་མ་ཆག་པར་མཛད་ཏེ། གཞུང་དེ་དག་གི་ནང་ནས་པོ་ཏེ་རྒྱུད་
བ་གཉིས་ཆེགས་པར་གསུངས་ཆར་བ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོད་ཏུ་པོ་ཏེ་རྒྱུད་བ་གཉིས་གསར་ཏུ་
བསྐྱོན་ནས་ཇར་བཞིན་བཤད་ཁྲིད་གནང་ཏེ། དེ་ཉིད་ཟླ་བ་གསུམ་ཀྱི་རིང་ལ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་
རྒྱ་གཞུང་བཅུ་བདུན་ཀྱི་བཤད་ཁྲིད་མཛད་ཅིང་། «ཆད་མ་རྣམས་འབྲེལ།»ལྟ་བུའི་གཞུང་ཆེ་
ཁག་ལ་དཀའ་གནད་ལས་བཅུ་མས་པའི་བཤད་པ་དམིགས་ཀྱིས་མཛད་ཅིང་། གཞུང་དེ་དག་
གཙོ་བོར་རྒྱ་འབྲེལ་གྱི་ཉེད་ནས་གསུངས་མོད། བཤད་བྱའི་གཞུང་ཆེ་ལས་འགའ་ཞིག་བོད་ཀྱི་
མཁས་པའི་ལྷན་ཆེན་མོ་རེ་གཞིར་བཞག་པའི་ཐོག་ཏུ་འབྲེལ་པའི་འཆད་རྒྱལ་ཏུ་མ་དགག་སྐྱུང་
དང་བཅས་པས་གཏན་ལ་ཐབ་བ་དང་། གཞུང་གཞན་རྣམས་ལ་ལ་ཆེ་བ་རང་རང་གི་འབྲེལ་
པའི་ཉེད་ནས་གཞུང་ལྷ་རྒྱལ་མ་ལུས་པ་ལ་བཤད་པ་ཞིབ་པར་མཛད་ཏེ།¹¹⁸ དེ་ཉིད་རྗེ་ཚོང་ཁ་
པས་མོན་མཐར་བཟ་ཤིས་གདོང་ཏུ་དཔྲུས་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་གཞུང་བཅུ་བདུན་ནི། ༡
དཔལ་ཆོས་ཀྱི་བྲགས་པའི་«ཆད་མ་རྣམས་འབྲེལ།» ༡ རྗེ་བཅུན་བྲམས་པ་མགོན་པོའི་«མདོན་
རྟོགས་རྒྱུན།» ༡ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་«མདོན་པ་ཀྱན་བདུས།» ༤ རྗེ་བདོན་དབྱིག་
གཉིན་གྱི་«ཆོས་མདོན་པ་མཛད།» ༥ རྗེ་བདོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་«འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ།» ༦
རྗེ་བཅུན་བྲམས་པ་མགོན་པོའི་བྲམས་ཆོས་ལྷི་མ་བཞི་ཉེ་«མདོ་རྗེ་རྒྱུན།» ༧ དེའི་«དབུས་
མཐའ་རྣམ་འབྲེད།» ༨ དེའི་«ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྲེད།» ༩ དེའི་«ཐོག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་
ཟེ་མ།» ༡༠ མགོན་པོ་ལྷན་ཀྱི་རིགས་ཆོགས་ལས་«རྩ་བ་ཤེས་རབ།» ༡༡ དེའི་«རིགས་པ་
བྲག་རྩ་བ།» ༡༢ དེའི་«སྒྲིང་ཉིད་བདུན་རྩ་བ།» ༡༣ དེའི་«རྩོད་པ་བསྐྱོད་པ།» ༡༤ དེའི་«ཞིབ་
མོ་རྣམས་འཐག་» ༡༥ དཔལ་ལྷན་ཟླ་བ་བྲགས་པའི་«དབུ་མ་ལ་འབྱུག་པ།» ༡༦ འཕགས་པ་ལྷོ་འི་
«དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་»དང་། ༡༧ རྗེ་བདོན་ཞི་བ་ལྷོ་འི་«སྒྲིང་འབྱུག་»བཅས་ཡིན་ཏེ།¹¹⁹

དེ་དུས་རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་གཞུང་ཁྲིད་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་སུ་ཕེབས་པའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆར་
མ་བྲགས་ཤིན་ཏུ་རངས་ཤིང་། དད་པའི་བསྐྱེད་ལས་པ་མོགས་བྱུང་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས།
“འདི་ནི་ལྷག་པའི་ལྷན་དཔོན་སུ་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པའོམ། གཞུངས་ཐོབ་པའི་བྱང་རྩ་བ་

མོགས་བྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་དང་རྣམ་ཐར་མང་རབ་ཅིག་གསུངས།” ཞེས་འཁོད་ཏེ།

118 «རྣམ་ཐར་དད་པའི་འབྱུག་རྟོགས།» རྟོག ༡༡༠

119 གཞུང་བཅུ་བདུན་པོའི་ལོ་རིམ་རྣམས་«རྣམ་ཐར་དད་པའི་འབྱུག་རྟོགས།»སུ་བྱུང་བ་ལྟར་བཞོད་ཏེ།

སེམས་དཔལ་འཛིན་པོ་ཡིན་པར་བས་གྱི། གཞན་ལ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་མི་མིན་དོ་ཞེས་མཐུན་པར་གྲུང་”¹²⁰བ་དང་། མང་པོ་ཞིག་གིས་གཤམ་གྱི་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་བརྟན་པ་དེ་འདྲ་སྐད་ཆེན་པོས་འདོན་པ་བྱུང་ཡོད་པར་བྲགས།

གསར་ཁྲགས་རྒྱུད་ལྟེ་འཆད་ན་རྟོ་རྟེ་འཆད་། །མདོ་བློགས་གསུངས་ན་འདྲེན་མཆོག་ཤུག་ཏུ་འཁྱུང་།།

མདོ་ལྟེ་ཀྱན་མཁུན་ཆོས་རྒྱལ་ཚོང་ཁ་པ། །སུས་ཀྱང་བརྟུན་ཏུ་མེད་པ་མཁས་པའི་མཆོག་།¹²¹

ཅེས་སོ།།

མོན་མཁར་བཟྱ་གིས་གཤོང་ཏུ་བཞུགས་ཏིང་རྒྱུ་ཚང་ཁ་པ་ལས་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་གསོལ་འདེབས་ཞིག་ཀྱང་བཀའ་ཚོམ་མཛད་། ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་གཉིས་ཅན་གྱི་གསོལ་འདེབས་«དིག་གནས་རྒྱ་མཆོ་མར་»ཟུགས་པ་དེའི་ནང་ཏུ་རྒྱུ་ཚང་ཁ་པ་ལས་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་ནི་འོད་གདས་ཅན་སྒྲོངས་སུ་ཆེད་ཏུ་བྱོན་པའི་རྒྱུ་ཚང་ཁ་པ་ལས་འབྱུངས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གི་བྱ་བ་མིན་གྱི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་སོགས་ལ་དམིགས་བཀའ་བྱིས་བརྟན་པ་མཛད་ཅིང་། འོད་ཏུ་བྱན་མོང་དིག་གནས་མང་པོའི་སྒོལ་བྱེ་བ་དང་། རྟན་པར་ཏུ་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱིས་འོད་བརྒྱུད་ནང་བརྟུན་ལ་དག་ཐེང་མཛད་པ་དེ་གཙོ་འདོན་གནད་བ་ནི་པལ་ཆེར་ས་པཎ་གྱིས་«ལྷོ་མ་གསུམ་རབ་དབྱེ་»མཛད་པ་ལ་དགོངས་སྟེ། གཤམ་གྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་བརྟན་པ་དེའི་མཐུག་རྒྱུགས་པར་མཛད་།

ས་ལྟེང་འབྲན་རྒྱ་བུལ་བ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱེ།། ཤེས་བྱ་ཀྱན་ལ་བོགས་མེད་འཇམ་པའི་དབྱུངས།།

གནས་ལྡ་མརོན་ཏུ་ཡུར་པའི་པརྟེ་། །གདས་ཅན་འཕྲོ་བའི་སྒྲུབས་གཅིག་ས་སྒྱུ་པ།།

ཉིན་མཆོན་ཀྱན་ཏུ་བྱས་པས་གསོལ་བ་འདེབས།། སྒྲེ་ནས་སྒྲེ་བར་མཆོན་དཔེའི་གཟེ་འབར་བ།།

ཁྱོད་སྒྲེ་མཐོང་ཞིང་ཐོག་མཆོག་སྒྲོག་པ་ཡི།། ཁྱོད་གསུང་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་ཐོས་པར་ཤོག །¹²²

ཞེས་སོ། །གསོལ་འདེབས་ཀྱི་བརྟན་ཆོག་འདིའི་མཐུག་བྱང་ཏུ་རྒྱུ་ཚང་ཁ་པ་སྐྱེ་བའི་ཉིན་རྒྱུད་ལྟེ་འཛིན་པ་ཡང་ལྷུང་བ་མེད་ཤོ་རྒྱལ་མཆོན་པས་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏུ་རྣམས་རྒྱེ་དེ་ཉིད་ལ་མི་ཕྱིད་པའི་བྱས་པ་དང་རྟན་པ་ཤར་ཚོང་ཁ་པ་སྒྲོ་བ་ཟུང་ཟུགས་པའི་དཔལ་གྱིས་མོན་མཁར་བཟྱ་གིས་

120 བོང་མཚུངས། ཤོག ༡༡

121 བརྟན་པ་ཆོགས་བཅད་གཅིག་འདི་ཆ་ཉར་གྱི་«རྣམ་ཐང་བདེ་ལེགས་ཀྱན་འབྱུང་།» ཤོག ༩༩ བད་བཞིན་མོད། གང་ལས་བྲངས་པོས་མ་བཟུང་།

122 གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༡༡ ཐོ་ཡོན་ཡེ་ཤེས་དོན་བྱུང་གྱི་«རྣམ་ཐང་དད་པ་རྒྱ་མཆོང་རྟོལ་པའི་འཐུག་ཐོགས་»སྟ། (ཤོག ༩༩) གསུང་འདི་ས་སྒྲུའི་རྒྱ་མ་དམ་པའི་གསོལ་འདེབས་སུ་གསུང་བ་ཞོད་། འདི་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་གསོལ་འདེབས་ཡིན་པ་ནི་བརྟན་ཏུ་ལ་དབྱུང་པས་གོ་རྟུན།

གདོད་ཀྱི་རྒྱུ་པའོ།”¹²³ ཞེས་བཀོད་གནང་།

ཨ་ཀར་བྲག་ཀྱི་རྒྱ་མཚམས་དམ་པོ་མཛད་པ།

དབྱར་མོ་སོ་གཤམ་པའེས་པའི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོའམ་ས་རྒྱལ་ལོ་དེ་དབྱར་ཁ་དེ་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལམ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཨ་ཀར་བྲག་ཀྱི་མཚམས་དམ་པོར་མཛད་དེ་བཞུགས་། དེ་དེ་སྐབས་དཔལ་འཁོར་མོ་བདེ་མཆོག་གི་སྒྲོམ་པ་རྒྱས་དང་བྱམ་བཞིན་རྒྱལ་འབྱོར། བདག་འབྱུག་ཤིན་ཀྱི་མང་བར་མཛད་ཅིང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་འབྱོར་མ་ཕྱགས་ཅན་ནི་བྱ་མ་ནས་བརྒྱད་པའི་གདམ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པའི་སྡིང་པ་ནི་བྱ་ཆོས་རྒྱལ་གི་དམིགས་སྒོར་ནམས་བྱགས་ཉམས་སྒྲུབ་ལྟར་ལེགས་པར་རྒྱུད་ས་ཏེ། བཀྲམ་མི་དེ་རྒྱུད་རྒྱུད་ལང་ཉིན་པོར་བརྒྱད་བརྒྱ་དེ་མཛད་པ་ལོགས་གནང་། སྐབས་དེ་དབྱར་བྱགས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས་པའི་ཉམས་སྒྲོམ་སྒྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཀྲམ་མི་དེ་ཉམས་སྒྲོམ་ལོགས་ཀྱིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་དང་གྲེ་རྗེ་རྗེ་པལ་ལྟར་པའི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་མན་རག་གི་གནད་སྒྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མ་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་བདེ་བ་རྒྱུད་པའི་བཟའ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྒྱམས་དང་། དེ་སྒྲོར་བརྒྱུད་པའི་བདེ་བ་སྒྲོར་པ་དང་རྒྱུད་པའི་བདེ་སྒྲོར་དབྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲོམ་ལ་བྱམ་མིན་གྱི་གོ་རྒྱུས་སྒྲིབ་པ་ལྟར་།

ལོ་དེའི་རྒྱན་ཁར་རྒྱུད་ལོད་ཀྱི་ཕྱོད་པ་ལྟར་ཤིང་། རྗེ་བཙུན་པོ་དེ་མདའ་བའང་དེ་དུས་ས་རྒྱའི་ཆོས་མཚམས་ཁེལ་བས་ཆོས་བར་ལ་དབྱས་སྒྲུབ་ཕྱོད་པས། ལྷ་སྒྲོབ་གཉིས་ཀ་ལྟ་མར་ཁེལ་འཛེམས་པ་ལྟར་། ཁོར་གཉིས་པོ་རྒྱ་ལམ་བཞུགས་ཤིང་པན་ཆུན་སོ་སོའི་སྒོ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་གསུང་རབ་ཀྱི་གོ་བ་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱོས་མེད་མང་པོ་གནང་བའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཅིང་། ལྷ་སྒྲོབ་གཉིས་ཀ་ས་གཤམ་བྱ་རྒྱམས་ལའང་བཀའ་ཆོས་གསུངས་པ་ལོགས་གནང་། དེ་རྗེས་རྗེ་བཙུན་པོ་དེ་མདའ་བ་ས་རྒྱུད་ལྱུང་ཕྱོད་པས་ཤིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ནི་ལོ་དེའི་ལྟག་མ་རྒྱུད་མོ་ལུང་གི་བྲག་ཕྱག་ཀྱི་བཞུགས་ནས། དེར་སྒོ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྒྲུབ་ལྟར་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཁར། ལྷོ་བ་མ་མང་པོ་ལ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། བར་ལྱིན། ཆོས་མཛོད་པ། ཆད་མ་སོགས་མང་དུ་གསུངས་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལྷེ་ལྷགས་རྩ་ལོ་དེ་དབྱེད་ཀར། རྗེ་

123 ས་བཞེ་གྱི་གསལ་འདེབས་བརྗོད་པ་དེ་ཆོས་པར་བརྒྱལ་བའི་མང་གི་རྒྱལ་མཚན་བྱ་བ་དེ་པལ་ཆེར་ལྟག་ཆར་ལོ་སྒྲོབས་གར་གི་རྒྱལ་བར་བརྒྱམས་པའི་མཁན་ཆེན་མང་གི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པེས། ལྟག་ཆར་བའི་རྒྱལ་བར་དེའི་ནང་། (གསུང་འབྱུང་ལོད། ༡ རྟོག ༡༡༠) ཁོར་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་འབྱུངས་ལོ་གཅིག་པའི་སྒྲོབ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་རྗེ་ཆོས་བཅོམ་ཏེ་ལོ་ཆེན་རྒྱུབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་ལ་ཆོས་འཁོར་སྐད་རྒྱགས་འདེབས་པ་དང་དེའི་མཁན་པོ་དང་པོ་དེའང་གནད་རྒྱའི་རྒྱུབས་འབྱུག་ལྷུས་པ་སོགས་འཛོད་།

ཟ་དགོས་པར་མི་འདུག། གསོལ་བ་བྱག་ཏུ་ཐོབ་མཐོང་། འོན་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་གྱི་སྐུ་དང་གསུང་
རང་མཚན་པ་ད་ལྟ་དབང་ཤེས་ལ་སྒྲུབ་བ་མིན། ཡི་དམ་གྱི་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་གཏད་པའི་རྒྱས་
པ་ཡིད་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བ་ཞིག་ཡིན།”¹²⁵ ཅེས་བཀའ་ལྷུ་ལོ། ད་དུང་ཡང་། “རེད་ཀྱང་
འཇམ་པའི་དབྱུངས་ཀྱི་སྐུ་བ་སྒྲོམ་མན་དག་སྐྱབས་འདི་ལྷགས་ལ་ཤེས་འདོད་ཆེ་བར་ཡོད་པས་
ལྷ་དགོས་ནའང་། ད་ལན་རྗེ་བཙུན་པོ་ད་མདའ་བའི་བྱང་ནས་ལྟག་ཆར་ཏུ་འཕྱོན་པ་དང་དཔོན་
སྒྲོམ་དུས་རེས་མཇུག་པའི་མཇུག་འཕྲུག་དགོས་པར་ཡོད་པ་སྐྱབས་ཀྱིས་བྲེལ་ནས་མི་འབྱུང་
པར་འདུག རྗེས་སུ་ཉེན་འབྲེལ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་སྒྲིག་འཇུག་”¹²⁶ ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། གར་ལྟར་
ཡང་གཤམ་དུ་ལེན་བྱག་པའི་ནང་དུ་སྒྲུབ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར། ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་ཞི་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པའི་བྱན་མིན་གྱི་རྒྱལ་བར་གྱི་ཆགས་གཙོ་པོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱུངས་དག་པའི་བཤེས་
གཉེན་དུ་ལྷུང་ཏེ་ཡི་དམ་གྱི་བྱང་ནས་མན་དག་ལྷ་བ་སྐྱབས་ཀྱི་གནས་དེར་དམིགས་བསལ་གྱི་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་མར་ལྷུང་བ་ལྟར་ཏེ།

རྩོད་གི་སྐུ་བས་ཆོས་ལུང་ནས་འོ་ཆེན་སྐུ་བས་མཚོག་དཔལ་བ་ཟང་གི་གདན་ས་ས་སྐྱའི་
དགོན་པ་ལྟག་ཆར་ཏུ་མ་ཤེབས་གོང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཕག་བྱའི་སྒྲོན་ཆེན་རིན་ལྷན་པ་ནས་
མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཤར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པར་གདན་ལྷའི་ཡི་གེ་ཞིག་བྲུལ་ཡོད་པ་དེའི་ལན་དུ་
སྒྲིངས་ཡིག་ཅིག་ལྷུ་ལོ། དེའི་ནང་རིན་ལྷན་པ་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ཁོང་གི་གཏོར་ཐོང་ལ་
དགོངས་ཏེ། “གངས་པའི་འོ་ཆེན་གྱི་མགོན་པོ་ད་ཟས་སྒྲིན་གྱིས།”¹²⁷ ཞེས། ཤར་བདག་ཅག་གི་
ལྟན་པ་འཁོར་དག་འདུན་དང་བཅས་པ་ལ་རྒྱལ་བྱ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཆལ་བལྟགས་གནས་སུ་འབྲལ་
མཁན་ཁྱིམ་བདག་མགོན་པོ་ད་ཟས་སྒྲིན་དང་མཚུངས་པར་བསྟོད་གནང་ལ། འོན་ཀྱང་རེ་ཞིག་
རྗེ་བཙུན་པོ་ད་མདའ་བ་སྐྱེད་ཀྱིང་ནས་ལྟག་ཆར་ཏུ་ཕེབས་ཆུང་གྱི་བཀའ་མཆིད་འབྱོར་བར་
བཞེན། ལྟག་ཆར་ཏུ་སྐྱེ་མ་མཇུག་དུ་ཕེབས་འདོད་ཆེ་བས་ད་ལན་རིན་ལྷན་པ་འི་གདན་ལྷའི་
བྲགས་པེ་རྒྱང་མི་བྱུང་ཆུང་ལ་གསུངས་ཏེ། སྒྲིངས་ཡིག་དེའི་ཆེག་སྒྲུབ་ལ་བརྟགས་ན། དེ་དུས་ནས་
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཕག་བྱའི་གཞུང་ཞབས་གལ་ཆེན་འདི་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལ་འབྲེལ་བ་ཉེ་པོ་
ཞིག་ཡོད་པ་གསལ་ཡོད་རྟོགས་བྱས་ཏེ།

ལྟག་ཆར་དགོན་པར་འདུ་འཛེམས་དམིགས་བསལ་ཞིག

བྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་དབྱུང་ཁ་དེར་ལྟག་ཆར་དགོན་པར་འདུ་འཛེམས་དམིགས་བསལ་ཞིག་

125 གོང་མཚུངས། བོག ༡༡༩

126 གོང་མཚུངས། བོག ༡༡༩

127 གསུང་ཐོར་བྱ། བོག ༩༡༥

ཐུང་ཡོད་དེ། གནས་གཅིག་ཏུ་པོད་ཀྱི་མཁས་པ་འདི་དབང་པོ་ལྟེ། མཁན་ཆེན་ལོ་སྤྱོད་པ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་(པལ་ཆེན་ཐུགས་སྤྱད་གི་«རིགས་པ་ལ་འཁྱུག་པ་»ལེགས་སྒྱུར་ནས་པོད་སྐད་ཏུ་སྒྱུར་མཁན་དེ་ཡིན་ཏེ།)དང་། ལྷན་ཐང་ལོ་སྤྱོད་དོན་བཟང་བ། ལོ་ཆེན་སྒྱུབ་ས་མཆོག་དཔལ་བཟང་།(༡༩༡༩ ལོ་ལྷོ་གཤེགས་།) རྒྱུ་ཚུངས་པོད་མདུན་ལ། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་བཅས་ཞལ་འཛུམས་པ་དེ་ཡིན། ཁོང་ནམ་པ་ལྷ་གནས་གཅིག་ཏུ་ཞལ་འཛུམས་པ་དེ་ནི། འདྲ་འཛུམས་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཆ་གས་སུ་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་དུས་སྤྱོད་དཔོན་སོ་སོའི་སྤྱོད་མཁུ་མང་མང་དག་ཅིག་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཆེན་པོར་འོངས་སྤྱོད་པའི་ཆེད་ཏུ་ལྷག་ཆང་ཏུ་འཛུམས་ཡོད་ཏེ། ལྷག་ཆང་དགོན་པ་ནི་ལོ་ཆེན་སྒྱུབ་ས་མཆོག་དཔལ་བཟང་གི་བཞུགས་གནས་ཡིན་ལྟ་བུ། ཁོང་ནས་བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་སྐུ་མཐོན་ནམས་དང་ཁོང་ཆོའི་ཞབས་འབྲིང་ཏུ་ལྷགས་པའི་དགེ་འདུན་པ་དུ་མ་དང་། གཏུག་མར་གནས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་དང་བཅས་པ་བཅས་ཅད་ཀྱི་ཉེ་བར་མཁོ་པའི་ཞལ་ཟས་དང་གནས་མལ་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུན་བདག་མཛད་ཏེ། དབྱར་གྱི་ཆོས་ཐོག་དེའི་རིང་ལོ་ཆེན་སྒྱུབ་ས་མཆོག་དཔལ་བཟང་གིས་མཆམས་སྒྱུར་མཛད་དེ། དབྱས་གཙང་གི་མཁས་པ་འདི་དབང་པོ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་འབེལ་གཏམ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར། དེར་འདུས་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལ་སྤྱོད་པོར་འོངས་སྤྱོད་པའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་ཏེ། སྐབས་དེ་དུས་ལོ་ཆེན་སྒྱུབ་ས་མཆོག་དཔལ་བཟང་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་འདི་མཆོག་རྣམས་དང་བྲགས་པ་གཤིས་ལ་བྲགས་ཀྱང་ནས་ཕྱོགས་པ་ཐུང་ཞིང་། དེ་ནས་ཆེས་པའི་ལོ་གས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷོ་ལོ་ཆེན་གྱིས་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་པར་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་པོ་«བྱང་ཆུབ་ལམ་འཛིན་ཆེན་མོ་»དང་«ཐུགས་འཛིན་ཆེན་མོ་»ཆོས་པའི་སྐལ་མ་གནང་བ་སོགས་གསུང་དུ་བརྒྱུད་པར་བྱའོ།

ལྷག་ཆང་ཏུ་བཞུགས་པའི་རིང་ལ། ཆོས་འབྲེལ་དངོས་གཞིར་སྤྱོད་དཔོན་བཟུངས་པ་གསུམ་གྱིས་བཀའ་ཆོས་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་«མདོན་རྟོགས་རྒྱན་»དང་། ལོ་ཆེན་སྒྱུབ་ས་མཆོག་དཔལ་བཟང་གིས་གྲུ་རྒྱུ་ཆོའི་«བརྟག་གཉིས་»ཀྱི་རྒྱུད་དང་། རྒྱུ་ཚུངས་པོད་མདུན་བས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་«ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་རྒྱན་»ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་ཆེན་མོའི་ཁྱད་གནད་དེ་ཡང་རྒྱུ་ཚུངས་པོད་མདུན་པའི་འབྲེལ་བཤད་ཆེན་མོ་དེ་གང་ལ་འབྲེལ་བརྒྱུད་གནད་སའི་«ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱན་»ཞེས་པ་ནི། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཟུས་པས་(དུས་རབས་བརྒྱད་པ།)མཛད་ཅིང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་བྲགས་པའི་«ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་»ཀྱི་རྒྱུ་ཚུངས་པོད་མདུན་ཆེ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་རྒྱུ་ཚུངས་པོད་མདུན་བས་གསུང་དུ་བརྒྱུམས་པའི་འབྲེལ་བ་གལ་ཆེན་འདིའི་བཤད་ཁྱད་ཆ་ཆང་བར་གསུན་པར་མ་ཟད།

ཆོས་ཐུན་གྱི་རིང་དཔོན་སྒྲོལ་གཉིས་ཀྱིས་ཆད་མའི་དཀའ་བའི་གནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
རིགས་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་མཛད་པ་ཆོས་བྱུང་བ་རྣམས་ནས་མཛའ་བྱུང་བ་བྱུང་།¹²⁸

ལྷག་ཆར་གྱི་དབྱར་ཀའི་ཆོས་ཐོག་བྱུང་ཆེས་ཆོས་བར་ལ་རྗེ་བཙན་རེད་མདའ་བ་དང་
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་གཉིས་འབའ་བྱུང་འབའ་གཉིས་ཏུ་བྱོན་། དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་ལྷ་མ་རེད་མདའ་
བའི་བྱང་ནས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་ཆ་ཆར་བ་ཆར་
གཅིག་གསན་། རྒྱུ་པས་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བྲགས་ལ་བྱ་ལྷན་གྱི་དཔོན་སྒྲོལ་མ་ཆོས་ཀྱི་
དཔལ་བའི་(༡༩༡༤-༩༥)བྱང་ནས་དུས་འཁོར་གསན་བཞེད་འཁྲུངས་ཏེ་ཡོད་པའི་མཆན་གཅིག་
མནལ་ལས་དུ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་བས་བྱ་ལྷན་གྱི་བྱང་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་ཆོས་ལན་བཅུ་བདུན་ལ་
ཐོབ་པར་གསུངས་པ་མི་སྟོན་། བྱིས་སུ་ལྷ་མ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་བ་དཔོན་སུ་མཛའ་དུས་བྱ་ལྷན་གྱི་
བྱང་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་ཆོས་ལན་ཇི་ཙམ་གསན་པར་བཀའ་འདྲི་བྱས་པར། ཐེངས་བཅུ་བདུན་
གསན་པར་གསུངས་པ་ཐུང་གྱི་མནལ་ལས་དང་མཐུན་པ་བྱུང་བས་རྒྱུ་མཆར་སྒྲེས་།

ལྷ་སྒྲོལ་གཉིས་འབའ་བྱུང་འབའ་གཉིས་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱབས་སུ། རྗེ་བཙན་རེད་མདའ་བས་
ཐུང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པར་རྗེས་འབྲང་སྒྲོལ་མ་རྣམས་ལ་ཅི་བྱང་གིས་གཞུང་ཆེན་མོའི་བཤད་པ་
མཛད་པར་བསྐུལ་ནས་ཡོ་རོབ་བྲག་ལྷག་ཙམ་མོང་ཡོད་ལ།¹²⁹ ད་ལས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་གི་ཐུགས་
ཕྱོགས་ཀྱི་བོས་པ་འཆོལ་བ་ལ་ཐུང་ལས་ཀྱང་འབད་བཙོན་ཆེན་པོ་གནང་བཞིན་པ་གཞིགས་པ་
དང་། རྗེས་འབྲང་གི་སྒྲོལ་མར་ཡང་དབང་བསྐྱར་བ་དང་ཐུགས་ཀྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་མོགས་
གནང་གི་ཡོད་མཆེན་པར་བརྟེན། “ཐུགས་ཀྱི་རྩད་གཅོད་དེ་ཙམ་མཛད་པ་ལ་ཡུན་རིང་
འབྱུང་། ད་ལྟ་ཐེ་ལྷན་གྱི་བཤད་པས་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འོང་གིན་འདུག་པས་རེ་ཞིག་བཤད་
པ་མཛད་པ་མི་འབད་དམ།” ཞེས་གསུངས་པ་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས། “བདག་ཐུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་
འདུན་པ་བྲག་པོ་བདོག་པས་ཐོན་ལ་ཐུགས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩད་གཅོད་བཟུང་པ་ལགས།”¹³⁰ ཞེས་
ལན་སྤྲུལ་།

དེ་ཡང་རྗེ་བཙན་རེད་མདའ་བ་རང་ཉིད་ཐུགས་ཕྱོགས་ལ་མོས་པ་མེད་པ་མིན་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་གསར་ཐུགས་ཀྱི་ལས་དེ་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ལས་ཀྱི་ཡང་ཆེ་དང་རྣམ་པ་བསམས་ཅད་

128 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཐུག་རྒྱུ་ལ།» རྟོག ༡༡༩ ཉི་དུས་ཐོད་ནས་རྗེ་བཙན་རེད་མདའ་བའི་གཞུང་གང་རྟོད་པ་རྣམས་
བཙུས་ཏེ་གསུང་འབྱུང་ཡོད་བཙུང་དེ་བ་གཞུགས་སུ་དཔར་བཏབ་པའི་ནང་། «ཆད་མ་རྣམས་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུན་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་
ཆེན་མོ་དེ་མ་བཞུགས་པས། དེར་དཔེ་མཛའ་དུ་ཡོད་མི་རྣམས་བསྐྱོ་བམ།

129 རྟོགས་ཐུན་པའི་«རྣམ་ཐར་བྱང་འདེབས་»ལ། (རྟོག ༡༥) “རེད་མདའ་བས་འཆད་ཉན་ལ་བསྐུལ་ནས། བདེ་བ་ཅན་ལ་
སོགས་པར་ཡོ་བདུན་ཙམ་བཤད་ཉན་མཛད།” ཅེས་བྱུང་།

130 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཐུག་རྒྱུ་ལ།» རྟོག ༡༡༩

བརྒྱ་དང་རེད་དཔོན་སྒྲོབ་བཅུ་བྱུག་པོ་བཞུན་པ་ལ་ལྷ་པན་ཆེན་མཆོ་སྒྲོམ་པ་ཞིག་
ལྷང་། དུས་ཤིས་ཁོར་བདུན་བརྒྱ་པས་སྒོ་བཟང་ཐུགས་པ་གཅིག་བྱ་ཡང་མི་དྲ་
བར་འདུག་གསུང་།¹³²

ཞེས་སྐབས་ལྷང་བ་ལས་གསལ་བར་དཔོག་ཅུས་དྲུག་ཞེས་བཅུན་རེད་མདའ་བའི་ཐུགས་
མས་བདུན་འབྲེན་པ་ན། མས་གཞན་བྱུག་པོ་གནས་རེ་རེར་མཆོག་ལྷར་ཡིན་པ་དང་། རྗེ་ཙོང་
ཁ་པ་ནི་གནས་བཞིའི་སྒོ་ནས་མཆོག་ཏུ་ལྷར་པར་བཞུགས་ཏེ།

མས་ཀྱི་མཆོག་ལྷར་སྒོ་བཟང་ཐུགས་པའི་དཔལ། མང་ཐོས་མཆོག་ལྷར་སྒོ་བཟང་ཐུགས་པའི་དཔལ།

འདུལ་འཛིན་མཆོག་ལྷར་སྒོ་བཟང་ཐུགས་པའི་དཔལ། འཕྲིན་ལས་མཆོག་ལྷར་སྒོ་བཟང་ཐུགས་པའི་དཔལ།¹³³

ཞེས་ལྷང་དྲུག་

གང་ཉམས་ཡང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ལྷན་ཁ་སྟེ། ལྷ་སྒྲོབ་གཉིས་ལྷུག་ཆང་གི་འདུ་འཛུམས་
ཆེན་པོ་དང་དེའི་མཁུག་ཏུ་འབའ་འ་འུ་འབའ་གཉེར་བའུགས་པའི་རྗེས། རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་
བ་ས་རྒྱུར་ཕྱིར་ལེབས་གིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་རྒྱུབས་ཆོས་ལྷང་ཏུ་ཕྱིར་ལོག་ཏེ་
ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་དང་ལྷན་ཏུ་རེ་ཞིག་དེར་བའུགས་དྲུག་དེར་བའུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ལྷ་སྒྲོམ་
ལས་བཅུམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱ་སྟེང་གནད་ཆེ་བ་མང་དག་ཅིག་གནང་ཞིང་། རྗེ་བཅུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོམ་ཡང་མང་ཏུ་གསན་ལ། ལྷང་པར་ཏུ་ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་བརྒྱུད་ནས་རྗེ་
བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་མཛད་ཐུགས་ཀྱི་གནད་ལས་བཅུམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱི་བ་མང་ཏུ་
མཛད་ཐུབ་པ་ལྷང་དྲུག་སྐབས་དེར་ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པའི་རིས་ནས་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བྱང་ནས་
«དབྱེ་མ་ལ་འཁྱུག་པའི»བཀའ་ཁྲིད་ཅིག་གསན་དེ་རྗེས་ཉར་སྟོན་ཏུ་ཕྱོན་ནས་ལྷ་མ་ཆོས་ཀྱི་
དཔལ་བའི་བྱང་ནས་ཏུས་འཁོར་ལ་ཐུགས་སྒྲུབ་མཛད་པའི་དགོངས་བཞེད་ཡོད་ཡོང་། སྐབས་
དེར་ཕག་མོ་བྱུ་པའི་དམག་རྣམས་ལ་སྟོན་ཏུ་དམག་ཆེན་ལ་འུགས་ནས་ཕྱིར་ལོག་ཚུལ་གསན་
པས།¹³⁴ དམག་མི་རྣམས་ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་ཉར་སྟོན་ཏུ་ཕྱོགས་ལུ་འཁོར་པས་རེ་ཞིག་སྟོན་ཁ་
དེར་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་ལྷུག་པ་མཛད་ནས་བའུགས་དྲུག་གསན་

132 བཞིན་ནམས་ཆེ་མོ། «རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་བའི་རྣམ་ཐང་།» རྟོག་ ༩༦ ལྷང་བརས་པ་འདི་ནང་ལྷང་བ་བཞིན་རམ་
རིང་ལ། བས་ཀྱིངས། ཞེས་ས་མཐའ་ཅན་འབྲི་སྒྲུལ་ཡང་འདུག་ཡོང། འདིར་ནི་«རྣམ་ཐང་དང་པའི་འཁྱུག་རྟོགས་»བཞིན་
ས་མཐའ་མེད་པར་བྱས་ཡོང་དྲུག་

133 རྟོག་མཐུངས། རྟོག་ ༥༩

134 ལྷལ་མཆོག་ཐུ་པའི་ལྷལ་རབས་དེབ་ཐེར་ནང་། (རྟོག་ ༡༩༦) ཉར་སྟོན་གར་ཁ་བ་ལྷལ་ཆེ་རབ་བཅུན་ཀྱན་བཟང་
འཕགས་པས། «ལྷང་ཐད་བྱེད་མ་ཁམས་པས་གོང་མའི་ཐུགས་ལ་ཡོག་ཞེ། ཉར་སྟོན་ཏུ་དབྱེ་མ་གྱི་འཁྱུག་སྒོ་ལན་གཉིས་ཙམ་
མཛད།» ཅེས་ལྷང་བ་ཕལ་ཆེར་ཏུ་སྐབས་འདིའི་ཐད་ལ་དགོངས་རེས་

བྱ་ལྷོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གསར་ཁྲུག་གི་གདམས་པ་རྣམས་ཐོབ་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ལྷོན་མཁུག་ཙམ་ལ། རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱི་དཔལ་པོའི་བཅུགས་གནས་གོང་གསུམ་ཕྱེ་ཆེན་ཏུ་ཡེབས་བྱུང་བ་ལྟར་དུ་ ལྷ་མ་འདི་གནས་འདི་དང་དམིགས་པས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་ཕྱིས་ཁོང་གི་མཆན་ལ་གོང་གསུམ་ཕྱེ་ཆེན་པ་ཞེས་པའི་ཐོགས་དེ་ཁོང་གི་བྱ་ལྷོན་རིན་པོ་ཆའི་སྒྲོབ་མ་གཙོ་བཙུན་དང་ནས་ཏུས་འཁོར་ལ་མཁས་པའི་མཆོག་ཏུ་ལྟར་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཁྲུག་གི་གཞུང་དང་ལག་ལེན་མན་རག་སྐྱེད་མཐའ་ཡས་པ་ལ་མངའ་འཁྱོད་བའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་དུ་ རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱི་དཔལ་པོའི་ཐོག་མར་མཆའ་བའི་དཔོན་རྒྱུ་དེར་ཁོང་ལ་མཆའ་དང་མེད་པོ་ཞིག་ལུལ་ཞིང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་སྐར་མཆའ་ཉེ་གསལ་རུ་ལུང་པའི་སྐབས་སུ་གོས་ཆེན་ཕྱོག་པོ་ཡུག་གཅིག་ལུང་ཉེ་ ཏུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་«ཁྱི་མེད་འོད་»ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་གསུང་བའི་སྐབས་འཁུག་ལུས་པར། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། “མདུན་གི་དར་མེད་པོ་དེ་མའི་ཁམས་སྐྱུད་རིམ་དང་མཐུན་པས་རྒྱལ་མིམ་ཡོངས་སུ་རྒྱལ་མཆོག་པར་འོང་བ་འདྲུག་དང་ནངས་ཀྱི་གོས་ཡུག་འདི་རྒྱན་པོ་ནས་མཁའི་ཁམས་ཡིན། བསྐྱེད་རིམ་དང་མཐུན་པས་བསྐྱེད་རིམ་ཡོངས་སུ་རྒྱལ་མཆོག་པར་འོང་བར་འདྲུག་”¹³⁵ ཅེས་གསུངས་ཞིང་། དེ་ཏུས་ལྷ་མ་ཆེན་ཀྱི་དཔལ་པོའི་ཏུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་གསུང་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་འཁལ་ཡོད་པར། ཁོང་ནས་འདི་ལྟར། “ཆོས་མཆམས་ལེའུ་གཉིས་པའི་འགོ་གང་ཞིག་ཆེན་པོའི་མི་རྣམས་སྒྲིན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ། ཞེས་པའི་སྐབས་ལ་སྒྲོབས་བྱུང་བམ་ཉིན་འབྲེལ་གིན་ཏུ་ཡོད་ཀྱིས།”¹³⁶ ཞེས་བཀའ་སྤྲུལ་དུ་ དེ་ལྟར་ཆོས་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུ་ལུང་པ་ལྷ་མས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་གིང་། ལེའུ་གཉིས་པ་གསུང་འཕྲོན་པས་གསུངས་ཉེ་རྒྱལ་མཆོག་པར་བྱུང་ཆེས། རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱི་ཏུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་འདི་ཆ་ཆོང་བར་བྱོབ་པའི་ཆེད་དུ་སྐར་ཡང་ལེའུ་དང་པོའི་དབུས་ནས་སྐར་ཏུ་གསུངས་དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་«ཁྱི་མེད་འོད་»ཀྱི་ཁྲིད་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ལྷོན་མཁུག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་དབྱིད་མགོ་བར་དུ་གནང་ལ། ཏུས་ཡན་དེའི་རིང་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོས་བརྒྱུད་པའི་ཏུས་འཁོར་གྱི་འབྲེལ་ཆེན་གྱི་སྟེང་། ཡུག་ཡོན་གྱི་མཆུབ་ཁྲིད་དང་། ཏུས་འཁོར་སྐྱོར་བྱུག་གི་ཉམས་ཁྲིད་སྐྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོག་པར་གསན་

དེ་ནས་བྱ་ལྷོན་ཡུགས་ཀྱི་རྒྱལ་འཁྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་ལླང་བཅད་པ་མཐའ་དག་གྲུབ་གསན་པར་བཞེད་པར་བརྟེན། བྱ་ལྷོན་རིན་པོ་ཆའི་མཆོད་གཡོག་གནང་སྐྱོར་ཞིང་ཡོ་གཤི་ལག་ལེན་ལ་གིན་ཏུ་མཁས་པར་བྲགས་པ་ཡོ་ག་བ་ཆེ་དབང་ཞེས་པ་དེའི་སྒྲོབ་མ་ཡོ་ག་བ་མགོན་བཟང་

135 «རྣམ་ཐང་དང་པོའི་འཁུག་རྒྱགས།» གོག ༡༡

136 གོང་མཆུངས། གོག ༡༡

བྱ་བ་ཞུ་ཡོད་པ་དེ་གདན་བྱས་ཏེ། ཡོ་ག་པ་མགོན་བཟང་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་གཉིས་ཉར་
སྟོང་ཕྱད་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་སྤྱོད་པའི་འཁྲིས་སྒྲུ་ཁང་ཞེས་པར་སྟན་ཏུ་བཞུགས་དྲུག་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པས་ཡོ་ག་བ་དེའི་བྱང་ནས་རྗེ་རྗེ་བྱིངས་དང་དཔལ་མཆོག་ཆེ་མོ་ལ་སོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
རྒྱུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་དག་གི་བྱི་ཐིག་གར་དབྱེས། དཀྱིལ་ཆོག་གི་ཆོག་ཁྲིགས། བྱག་
རྒྱ་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱང་བར་ལྷུངས་དྲུག་པོ་¹³⁷

དེའི་ཆོ་རུབ་གཅིག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་མནལ་ལས་དུ། ཁྲི་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཉིང་ན་ཁྲ་མ་ཁྲུང་
པོ་སྟེས་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་སྒྲུ་མ་དགའ་ལོ་བཟུང་པ་དུས་རྒྱུན་བཞེས་པ། བྱག་ཏུ་རྗེ་རྗེ་འི་ལ་བྱ་
ཡོད་པ་ཞིག་བཞུགས་ཤིང་། དེའི་བྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་གི་དབྱེས་ཏེ་ཡོད་པར། སྐབས་ཤིག་
ལ། ཁྲ་མ་དེ་གི་ནས་བཞེངས་ནས་རྗེ་རྗེ་འི་འགྲོམ་གྱིས་ཀྱིལ་སྟངས་དང་བཅས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་
གཡས་སྤྱོད་བསྐྱོར་བ་ལན་གསུམ་མཛད་རྗེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དབྱིངས་ཉིང་ཏུ་རྗེ་རྗེ་དང་ཀྱིལ་བྱ་
བཟུང་སྟེ། ཀྲུ་བ་བྱུ། ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ་སྒྲུབ་ཁྲིའི་བཞུགས་པ་མི་སྟོན་མནལ་ལས་
སད་དེ་བཟགས་པ་ན། རྩར་བར་ལ་བཞུགས་པའི་གསར་མཆོན་དོན་ཡོད་རྗེ་རྗེ་ཞེས་པ་དེ་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཀྲུ་བ་བྱུ་ཞེས་པ་འདྲ་བྱུ་བ་རིགས་ལཱའི་ནང་ནས་དོན་བྱུ་བ་ཀྱི་རིགས་
ཀྱི་མིང་ཏུ་འདྲུག་པས་འབྲེལ་བ་འདྲུག་བྱུ་གས་ལ་དཀོར་སྟོན་ བྱིས་སྤྱོད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་མནལ་
ལས་ཞིག་ཏུ་སྒྲུ་མ་ཁྲུང་པོ་བྱོན་ཅིང་། ཁྲ་མའི་ཉིང་ཁར་ཁྲགས་ཀྱི་སྟེང་བའི་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་
ཐིག་འབྲུ་རྣམས་སྤྱོད་སྟེ་མེད་གཞིགས་ཏེ་ཁྲགས་སྟེང་གི་ཐིག་འབྲུ་རྣམས་པལ་ཆེ་བ་བསྐྱུགས་
པ་མི་སྟོན་རྗེས་སྤྱོད་སྒྲུ་མ་ཁྲུང་པོ་སྟེས་པ་དང་དཀོར་སྟོན་མཛལ་བའི་སྐབས་སྤྱོད་ ཁོང་གི་སྒྲིག་བྱུ་གས་
ཀྱི་རྣམས་པ་དེ་མནལ་ལས་ཏུ་གཞིགས་པ་དེ་གི་དང་སྟོང་ཡོད་པར་གཞིགས་པས་རྗེ་མཆོར་
སྟེས་དྲུག་པོ་¹³⁸ གར་ལྷུང་ཡང་རྗེ་ཞིག་སྒྲུང་ཡང་སྒྲུ་མ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་བའི་བྱང་ཏུ་ཕེབས་ཏེ། རྗེ་རྗེ་
སྟེང་བའི་དབང་ལྱུང་མཐུབ་ཁྲིད། བགད་པ། གར་ཐིག་དབྱེས་གསུམ་ཀྱི་བྱག་ལེན་ཁྲིད་དང་
བཅས་པར་བྱུགས་སྟེང་མཛད་ནས། སྟེང་བ་སྐོར་གསུམ་སྟེ་སྟོབ་དཔོན་ལྷུ་ཀ་ར་མ་བཞུགས་
པའི་«དཀྱིལ་ཆོག་རྗེ་རྗེ་འི་སྟེང་བ་»དང་། «སྟེང་ཐབས་རྣལ་འབྱོར་རྗེ་གས་སྟེང་»དང་། «བྱིན་
བཞེག་འོད་ཀྱི་སྟེ་མ་»བཅས་ལ་མཁས་པར་ལྷུང་དྲུག་ལྷུང་ཡང་སྐབས་དེར་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་བའི་
བྱང་ནས་བྱུག་ན་རྗེ་རྗེ་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དབང་ལྱུང་མནལ་དག་དང་བཅས་པ་ལ་
སོགས་པ་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་མང་ཏུ་གསན་དྲུག་པོ་¹³⁹

137 ཁོང་མཆོངས། ཤོག ༡༡

138 ཁྲ་མ་ཁྲུང་པོ་སྟེས་པ་དང་མཛལ་བའི་ཞིབ་གནས་རྣམས་«རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རྟོགས་»སྤྱོད་པ་རྗེ་བཞིན་བཀོད་

139 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རྟོགས་» ཤོག ༡༡

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོའི་ལྷོན་མཚུག་དེར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཞུ་བའི་ཐང་ཉེ་ལྷ་མ་ཁུང་པོ་ལྷ་མ་པ་གཞོན་ནུ་བསོད་ནམས་དང་ཐོག་མར་མཇུག་ཁོང་གི་བྱ་ལྷོན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱ་གསུམས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། མཁས་མཆོག་བྱ་ལྷོན་གྱི་རྣམ་ཐང་ཆོས་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ལྷོན་མཚུག་དེ་ནས་དབྱན་ཁ་དང་ཕྱི་ལོའི་དབྱིད་ཀ་དང་དབྱར་ཁ་བཅས་ཀྱི་རིང་ཞུ་བ་བཅུགས་ཉེ་ལྷ་མ་ཁུང་པོ་ལྷ་མ་པའི་བྱང་ནས། བྱ་ལྷོན་ཐམས་ཅད་མཆོན་པ་ནས་གསན་པའི་རྣམ་ཐང་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་བྱངས་རྒྱུད་ལྷོ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་དབང་གི་རྒྱ་བོ་རྒྱན་མ་ཅད་པར་ཡོད་པ་ལལ་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་རྒྱུགས་པར་གསན་ཅིང་། འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་བ་དང་ནག་པོ་པའི་ལུགས་ལ་སོགས་པས་ཐོག་བྱངས་པའི་རྣམ་ཐང་འབྱོར་ལྷ་མེད་ཀྱི་དབང་དང་མན་དག་དབག་ཏུ་མེད་པ་གསན་ཏེ། ཁོང་ལ་གང་མང་འབའི་བཀའ་ལུང་ལལ་ཆེ་བ་བུམ་པ་གང་བྱིའི་རྒྱལ་བྱ་ལུགས་པར་རྒྱལ་བ་ཐོབ། ལྷ་མ་ཁུང་པོ་ལྷ་མ་པས་དབང་རེ་རེ་གནང་བའི་མཚུག་ཏུ། “དེ་ནི་ཆོས་བདག་པོ་ལ་འཕྲོད་པས་འབྱོར་པ་མེད་དོ།”¹⁴⁰ ཞེས་དབྱེས་པའི་གསུང་བྱོན་ཏེ། རྒྱ་བས་དེའི་ཡས་མས་ཞིག་ཏུ་བྱ་ལྷོན་ཐམས་ཅད་མཆོན་པའི་སྒོར་མ་ལྷ་མ་དང་ཡུལ་བ་ལས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་སུ་མི་ལྷོན་གྱི་ཆེ་ལྷུང་དང་། ར་འབྱུར་རྒྱིང་མའི་ཆོས་རྒྱུད་ལྷ་མེད་པ་དཔོན་པ་ལྷ་མེད་ཆེ་ལྷུང་ལྷིང་གཏམ་ཤོག་བྱིལ་མ་བྱུས་།¹⁴¹

དེ་ལྷ་མ་ཁུང་པོ་ལྷ་མ་པའི་བྱང་ནས་རྒྱ་བ་མང་པོའི་རིང་གསར་བཞུགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་བུམ་པ་གང་བྱིའི་རྒྱལ་བྱ་བྱུས་ཐེན་ནས། ལྷ་མ་པ་བྱ་ལྷོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྒོར་མ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་པའི་གསུང་བྱང་ནས་དེ་དབྱེས་ཁོང་པ་ནས་ཀྱི་ལྷ་མ་པ་ལོ་དེ་རྒྱུད་ནས། “རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འབྱོར་པའི་བྱང་དུ། ལྷ་མ་པའི་འབྱོར་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་གྱི་ཆ་ལག་མང་པོ་ཞིག་གསན། གསང་བ་འདུས་པ་བྱ་ལྷོན་རིན་པོ་ཆེས་མཇུག་པའི་ཡིག་ཆ་གང་ཡོད་ཀྱི་ལུང་ཡང་གསན། དེ་ནས་ཞུ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཡོ་ག་ལ་མཁས་པ་ལྷ་མ་ཁུང་པོ་ལྷ་མ་པ་མཆོན་བྱ་གསུམས་པའི་བྱང་དུ་ཡོ་གའི་གང་དབྱངས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་ནས་བྱུས། བྱ་ལྷོན་རིན་པོ་ཆེས་མཇུག་པའི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་བཤད་ཆེན་སོགས་ཅིང་། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་བཞུས་པ་དང་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པའི་དཔལ་མཆོག་དང་ཀོ་ས་ལའི་རྒྱན་དང་། དཔལ་མཆོག་གི་འབྲེལ་ཆེན་ལ་སོགས་པ། རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་དབག་ཏུ་མེད་པ་གསན་ནོ།”¹⁴² དེ་ལྷ་མ་ཁུང་པོ་ལྷ་མ་པ་

140 ཤོང་མཚུངས། ཤོག ༩༩

141 «གསན་ཡིག» ཤོག ༡༤ རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པའི་ལྷ་མ་པ་ལྷོན་ཆོས་འབྱུང་། (ཤོག ༦༩) རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པའི་བཀའ་ལུང་ཆེ་བའི་ལྷ་མ་པ་ལྷོན་ཆོས་པའི་རྒྱ་བས་སུ། “ཐུགས་རྒྱིང་མའི་རྒྱུད་དང་ཡུལ་བ།” ཞེས་བྱང་བྱ་བྱ་ལྷོན་ཀྱི་སྒོར་མ་ལོ་ལ་གོ་དགོས།

142 བྱང་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོ། «རྒྱ་བས་བརྒྱུད་འདུན་ལུགས་མའི་འབྲེལ་བ།» ཤོག ༡༡༡ རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་གསར་བཞུགས་

ལོ་འུ་མཁུག་བཞི་ལ་བའི་སྐབས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བྱ་ལྷན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་མངའ་བའི་གསང་ཐུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་རག་ཐམས་ཅད་ཆ་ཆར་བར་བྲོ་བ་ཞེ། བྱ་ལྷན་རིན་པོ་ཆེ་འི་གསང་ཐུགས་ཀྱི་བཟུན་པའི་བརྒྱད་འཛིན་ཆེན་པོར་ཡུར་པ་ཡུང་།

དེའི་ཆེན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པར་འཕགས་ལུལ་ནས་པོད་ཏུ་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ནས་དབྱ་བཅམས་ཏེ་མཆོད་པའི་བཟུན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་པོད་ཏུ་ཁྱབ་པའི་རྒྱད་ལྗེ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གི་དབང་དར་བྱིད། དེ་དག་གི་ཆ་ལག་ཏུ་ཡུར་པའི་གདམས་པ་དང་ཡུག་ལེན་སྟགས་ཐམས་ཅད་པོབ་ཐིན་ཅིང་། ཁྱད་པར་ཏུ་གསང་འདུས་མར་ལུགས། འགོས་ལུགས། རྩ་ལུགས་སྟགས་འཕགས་ལུགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། ཀྱན་ལྷིང་གི་ལུགས་ལ་སྟགས་པ་རྒྱ་པོད་ཀྱི་བཤད་སྤེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལུགས་སུ་རྒྱད་ལ།¹⁴³ དེ་བཞིན་ཏུ་མར་པ་ལོ་སྤྱོད་པ་དང་པོད་ཀྱི་ལོ་པར་གཞན་གྱིས་ཀྱང་པོད་ཏུ་སྤེལ་བའི་འཁོར་ལོ་ལྷོས་པ་བདེ་མཆོག་དང་རྗེ་རྗེ་རྒྱལ་འབྱོར་མ་སྟགས་མ་རྒྱད་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་རག་ཐམས་ཅད་ག་ས་སྤྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཏུ་གཅིགས་སུ་འཛིན་པའི་གྲེ་རྗེ་རྗེ་འུ་ཀྱུང་གྱི་དབང་ལུང་མན་རག་གཞན་ལང་རྗེ་ནང་དང་བྱ་ལྷན་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀ་ནས་བརྒྱད་པའི་དཔལ་ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ལུང་མན་རག་ཐམས་ཅད་ག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་མངའ་བ་ཡུང་། གཤམ་རྗེ་གཤམ་གྱི་རྒྱད་ལ་མཆོན་ན། དཔལ་རྗེ་རྗེ་འཛིགས་ལྟེན་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་སྟུ་གཞན་གྱའི་ཏུས་ནས་སྤྲ་མཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱི་བཀའ་འདྲིན་ལས་རྒྱན་གྱི་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ལ། དབུས་སུ་ཤེབས་རྗེས་ཀྱང་གཤམ་དམར་དང་དབྱ་ནག་སྟགས་གཤམ་རྗེ་གཤམ་གྱི་ཆོས་རྒྱུ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་རག་ཀྱང་ཆ་ཆར་བར་ནོས་པར་བརྟེན། དབྱང་ལོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི། པོད་ཏུ་བཟུན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་ཏུས་སུ་ཡུང་བའི་གསང་ཐུགས་གསང་མའི་བཟུན་པའི་བདག་པོ་ཡུར་ནོ། །སྤྱིས་པ།

དེ་ནས་བྱ་རམ་ཤིང་པའི་ཞབས་སེན་གྱི། །ཉི་འོད་ཆེ་དགའ་ལྷུང་ལེན་སྤྱིད་ཤོད་གྱི། །

ས་ཡི་ཐིག་ལེ་ཆའ་གྱི་དབུས་སྤྱིད་ཏུ། །བཀའ་དང་བཟུན་བཅོས་པོད་ཏུ་འལྱར་འཆའ་གཟིགས། །

དེས་ནི་གྲུབ་པའི་གསུང་རབ་མ་ལུས་པའི། །དོན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་རྣམ་གྲངས་སྟོ། །

མང་ཞིག་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ལ་འཁྱངས་པ་ནི། །ཁ་བའི་ཏུས་གྲུག་མཁའ་ལ་འཐེགས་པ་བཞིན། །

ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྱིད་མན་རག་དང་བཅས་པ་ཞིབ་ཏུ་གསན་པའི་ཐོ་མང་དག་གཅིག་རྗེ་སྤྱོད་ཀྱི་གསན་ཡིག་ལས་ཐོན་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཏུ་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་ཆ་ཉར་གྱི་དེ་དང་། ཐོ་ཡོན་ཡེ་ཤེས་དོན་གྲུབ་ཀྱི་དེ་དང་། རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་སོ། དེའི་རྗེད་ཀྱང་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོའི་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པ་རྣམས་སུ་གསལ་བས། འདིར་ཡེ་ཤེས་དགོད་པའི་རལ་བ་མི་བྱ།

ཞེས་དང་།

མདོ་ཏྲུང་ཆེ་མིང་ཤར་པ་འདི་མེད་ཀྱི་ཤར་པ་མཆོ། །མདོ་ཏྲུང་འདི་ཡི་མཆོག་འདི་ཡི་ཤར་པ་ཏྲུང་ཤར་པ་མཆོ། །

གྲི་ལ་ས་ཁྱི་རང་པའི་ཉ་གུར་པ་ལ། རྩོན་རྒྱའི་མོད་ཤེས་ཆེ་ས་ཆེ་ར་མཛུས་པ་པའི་ཉ།

ཞེས་དང་།

མཎ་ཏུ་གསུང་བའི་མཐུ་ལྷན་པོ་གསུང་།།མཎ་ཏུ་གསུང་བའི་འཁྱེད་ལྷན་པོ་གསུང་།།

ཐུག་པ་ལྟར་མཐོ་ཤིང་ཁྱུང་ལྟར་ལྟུང་བ། །ཁྱེ་གསལ་མཆི་མྱོང་གཙུག་ལྷན་ལྟུང་ཅི། །

[illegible]

ཏུ་བཀོད་པའི། །

ଅନ୍ତଃସୂଚୀ

ལྷན་ཡོད། 146

145 དཔེར་ན་རྣམས་ཐུག་འཇུག་པ་དང་པོ་དཔེར་ན་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཁ་པོ་དེ་ལྟར་པར་བྱུང་། དེ་དཔེར་ན། (པོ་མ ༡༩) “ཐུག་པ་མཆོག་
ཉིད་དང་ཉམས་ལོན་གྱི་ལྷན་དང་པམ་མཆོག་མི་བྱུང་དེ་ལྟར་ཆོས་པ་ཅན་དེ་དང་པོ་མེས་ཁྱེད་དང་ཅན་འཁྲུག་མོ། ཁོ་མོ་ན་རྒྱ་
མཁུ་ཁོ་མོ་དེ་དེ་ལྟར་པམ་མཆོག་མས་འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ལྷི་མིན་གྱི་ལྷན་དང་།” ཞེས་ལྟར་པར་བྱུང་།

[illegible]

དེ་ལྟ་ནའང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་སྤྲེལ་དབྱ་མ་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྲེལ་དབྱ་མ་པར་ལོ་རྒྱུ་
 བཅོལ་ཏེ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དང་བྱ་མིན་སྒྲོས་བ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་གནད་དེ་ཞིབ་
 ཏུ་མ་སྒྲིབ་གོང་། ཏུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་མཆུག་ཏུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། བོད་བརྒྱུད་ནང་
 བཏུན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ནང་དུ། འབྲེལ་བ་སྦྱོད་ཆེན་པོ་གཏོང་བའི་གསུང་རབ་མཐོན་པོ་གཅིག་ཏུ་
 འཇུག་བ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བརྗོད་པར་འདོད་ལ། དེ་
 ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་མཁས་པ་སྟེ་སྦྱོད་འཇིག་པོ་རྣམས་ལ་སྒྲིངས་
 ཡིག་གི་ཚུལ་དུ། ནང་པའི་རྩ་སྤྱོད་སྦྱོད་གསུམ་གྱི་གནད་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་དོགས་སྦྱོར་གི་བྱི་བ་
 མང་པོ་ཞིག «དགོ་སྦྱོར་གྱི་གནད་ཀྱི་བྱི་བ་ལྟན་བཟུལ་བ་རྣམས་རབ་དཀར་»ཞེས་ཡིག་
 ཐོག་ཏུ་ལབ་སྟེ་སྤེལ་བའི་སྐོར་དེ་ཡིན་པས། རེ་ཞིག་གནས་དེ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།¹⁴⁷

ཐོག་མར་སྟན་བརྒྱལ་བའི་ཚུལ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་«བྱི་བ་རྣམས་རབ་དཀར་»ཞེས་པ་དེ་ཏུས་ནས་མཛད་ཉལ་ཉལ་ཅིག་ལྟ་
 དཀར་ཡང་། སྤྲེལ་དབྱ་མ་པ་དང་མཇམ་ཏེ་ཁོང་གིས་ལོ་རྒྱུ་མཛད་པ་བརྒྱུད་ནས་རྗེ་བཙུན་
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བབྱུང་བའི་རྗེས་སུ་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠-༡༩༧༡ ལས་མས་ཤིག་
 ཡིན་པར་གོང་མ་ཆག་སྟུང་། དེ་ཡང་«བྱི་བ་རྣམས་རབ་དཀར་»དེ་ནི། གཞུང་རང་ཉིད་ཀྱི་དབྱང་།

རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་གདམས་རབ་བདུད་ཅིད་བཅུད། སྟོན་པོའི་རོ་ལ་རང་ཉིད་ཅེ་གཅིག་ཏུ།

གནས་ཤིང་གཞན་ཡང་དེ་ལ་འགོད་འདོད་པའི། སྤྱོད་ཆེན་རྣམས་ལ་བྱི་བ་འདི་འབྲེལ་གྱི།¹⁴⁸

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་རོས་ནས་མངས་རྒྱས་ཀྱི་བཏུན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་

ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི།

147 «བྱུ་བ་གན་བྱུ་བ་མཐུང་།» སྟེག ༡༡༩ «བྱི་བ་རྣམས་རབ་དཀར་»རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་མིན་སྐོར་ལ་བུ་མས་
 སྤྱང་བའི་ཆེན་བཅོད་ནམས་རྣམས་རྒྱལ་གྱིས་དོགས་པ་སྒྲངས་ཡོད་ཚུལ་བཞོད་མོད། མཁས་བླ་བ་རྗེའི་«ལམ་བུ་ཚུན་སེལ་
 རྒྱན་མེར་»གཞུང་གི་མཆོད་དེས་སུ་མ་བཏོན་ནའང་«བྱི་བ་རྣམས་རབ་དཀར་»ཀྱི་ཆོག་ཅི་མ་ཅི་བཞིན་བཞོད་པ་བོན་
 ལ། ལྟག་པར་དུ་རྗེ་སྤེལ་མའི་དེས་སྤྱོད་ཐུན་རྩ་སྤྱོད་པོས་རྒྱལ་མཆོད་ཀྱིས་ནི། («དབྱ་མའི་རྩ་ཁྱེད་») སྟེག ༡༩ དང་ ༡༩༩
 «བྱི་བ་རྣམས་རབ་དཀར་»ནས་ལུང་འབྲེལ་དེས་སུ་མཛད་ཡོད་པས། གཞུང་འདི་རྗེ་སྤེལ་མའི་ཡིན་མིན་ལ་དོགས་པ་མི་
 དགོས་སྟུང་། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པའི་དབྱང་དུ་བཏང་ནའང་། གསེར་མདོག་བའི་ཆེན་པོ་ཀྱང་མཆོག་ཐུན་ཀྱིས་«བྱི་བ་རྣམས་
 རབ་དཀར་གྱི་བྱིས་ལན་མན་དག་གི་དགོངས་རྒྱན་»ཞེས་པ་བཅུ་མས་ཤིང་། དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་ཁྲེང་བས་ཀྱང་རྗེ་སྤེལ་མའི་
 ཡིན་ཤིག་མཛད་པ་དང་། དགོ་ཐུན་པའི་སྤྱོད་ཆེན་ནས་ཀྱང་དབྱུགས་པོ་སྤྱོད་ཆེན་དབྱང་ཐུགས་པས་རྣམས་རབ་དཀར་
 ཀྱི་སྦྱོད་པའི་སྐོར་ལས་བཅུ་མས་པ་དང་རྩ་སྤྱོད་ཀྱི་སྐོར་ལས་བཅུ་མས་པ་བཅས་སྦྱོད་ཐུན་གཉིས་སུ་བྱ་སྟེ་འབྲེལ་བ་«རྣམས་
 རབ་དཀར་དཀར་པོའི་རྣམས་བཟད་བྱིས་ལན་དེས་བྱུང་གྱི་སྤྱང་བ་མཁས་པའི་རྒྱན་»བྱུང་མཛད་ཡོད་ལ། བའི་ཆེན་སྤྱོད་བཟང་ཆོས་
 རྒྱན་ཀྱིས་ཀྱང་«བྱིས་ལན་སྤྱོད་བཟང་བཟང་པའི་སྤྱོད་དབྱངས་»ཞེས་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་སྟེང་ནས་ལན་གྱི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་
 ཞིག་མཛད་པ་བཅས་བྱུང་ཡོད། གཞན་ཡང་འབྲུག་པ་ཀྱང་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེན་རྒྱལ་བའི་གན་མཛད་ཀྱི་
 མཆུག་ཏུ་«བྱི་བ་རྣམས་རབ་དཀར་»དུ་བྱུང་བའི་བྱི་བ་འག་གཅིག་ལ་བཟུལ་བཟུག་གི་ལན་མཛད་ཡོད་པ་བཅས་སོ།

148 གཞུང་ཐོར་བྱ། སྟེག ༡༠༩

ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བར་མ་ཟད། གཞན་ཡང་རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་ལས་ལ་འགོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ། སྤྱི་ཐོག་ནས་སྤྱིར་ས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་གི་ཚུལ་ཏུ་བརྒྱུ་པ་ཡོད་དེ། དྲི་བ་ལྷན་བསྐྱེད་པའི་ཡིག་དེ་ནི། བོད་བརྒྱུད་ནང་བརྟན་པ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་བྱལ་པའི་ལྷ་སྐྱོན་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྐོན་གཞི་དེ་ཅ་བར་བཞག་ཅིང་། སྐབས་སམ་ཇེ་ཚན་གསུམ་ཏུ་སྤྱེ། ཇེ་ཚན་དང་པོར་བཤད་པའི་སྐོན་འགོ་དང་། གཉིས་པར་ལྷ་སྐོན་སྤྱོད་གསུམ་ལས་ཐོག་མར་སྤྱོད་སྤྱལ་ལས་བརྒྱུ་པའི་དྲི་བ་དང་། ཇེ་ཚན་གསུམ་པར་ལྷ་སྐོན་གཉིས་ལས་བརྒྱུ་པའི་དོགས་སྤོང་གི་དྲི་བ་རྣམས་བཀོད་ཡོད།

སྤྱིར་ན་«དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་པོ་»དེ། དབྱང་ལོ་གཞན་པའི་སྐབས་ཀྱི་འདུན་པའི་བྱལ་པར་ལྷན་པར་མ་ཟད། ཚུམ་གྱི་གཤིས་ཀྱང་། «ལེགས་བཤད་གཤེར་ལྷེང་»ལྟ་བུ་མིན་པར། ལྷན་སྤྱོད་ཀྱི་ལལ་སྐད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཆོག་སྤྱོད་དང་བ་ལྷན་སྤྱོད་པོར་འཁོད་པའི་མེན་ཁྲིས་ཀྱི་ཚུལ་ལྟ་བུར་བརྒྱུ་པ་ཡོད་ཡོད། ཚུམ་ཡིག་དེའི་ནང་ཏུ་རྗེ་ཚང་ཁ་པས། སྐབས་དེར་དང་ཉིད་ནས་ནང་པའི་ལྷ་བྱུང་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་ལ། ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་གོ་རྟོགས་ཤིག་ཅི་ལྟར་འཆོལ་བཞིན་པའི་གནས་དེ་གསལ་པོར་བརྟན་ཡོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དྲི་བའི་སྤྱིར་ཡིག་དེའི་ནང་། གཞིའི་གནས་སྤྱལ་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་དང་། དེ་ཉམས་ལེན་ཏུ་ཁྱེར་བའི་སྐོན་སྤྱོད། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷ་སྐོན་དང་མཐུན་པའི་སྤྱོད་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ཐོས་བ་དང་། བསམ་བ་དང་། སྐོན་བ་གསུམ་ལ་མ་བུལ་བའི་སྤྱོད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་ལས་ལ་འབྱུག་པ་གལ་ཅེ་ཆུལ་བཅས་ཞིབ་ཏུ་བརྟན་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་འོག་ནས་ཤིས་པར་འབྱུང་བ་ལྟར། སྐབས་དེར་«དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་པོ་»ཏུ་དྲི་བ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱིས། རྗེས་སུ་དང་ཉིད་ཀྱིས་ནང་པའི་ལྷ་སྐོན་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལ་གོ་རྟོགས་སྤེལ་བ་དང་། སྐོན་སྤྱོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་འབྱུག་པ། དེ་བཞིན་ཏུ། “གང་ཞིག་གཞིགས་ཤིང་གསུང་བ་ཡི།”¹⁴⁹ ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར། དང་ཉིད་ཀྱིས་གང་མཐུན་བ་དང་ཉམས་རྟོགས་འབྱུངས་པའི་གནས་རྣམས་གཞན་ལ་གསལ་བར་ལྷན་པའི་མདོ་རྟོགས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་ཚོམ་པ་མོགས་ལ་བྱལ་སྤྱོད་ཆེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད།

«དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་པོ་»མཇུག་པའི་འབྲུལ་གྱི་སྤྱོད་ནི། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ལྷེད་བས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། སྐབས་ཤིག་རྗེ་ཚང་ཁ་པས་དེ་ཁྱིད་གཅིག་ལ་སྐོན་སྤྱོད་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བའི་སྐོན་ཆེན་པ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མཇུག་པར། སྐོན་ཆེན་པ་ཆོས་ཉམས་ལེན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བ་གཞིགས་ནས་བྱལ་པའི་དངས་པ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་རྣམས་

149 «ཆེན་འབྲེལ་བརྟན་བཤུ་བ།» རྒྱུག 9 གསུང་ཐོར་བ། བོག 94

པ་ཆོང་ཆོས་ཀྱི་གྲོ་ཆོག་ལེགས་པོ་མེད་པར་མ་ཟད། མཐའ་ན་སོ་སོས་གང་ལ་ཆེ་གཅིག་ཀྱི་ཆོས་
 གྲུབ་གནང་བཞིན་པ་དེ་གདམས་དག་ཀྱི་བྲག་པ་དེ་དེ་གྲོ་ཆོག་གྲུང་ཆུང་བར་གཟིགས་པས་བྲག་ས་
 གྲུ་བ་དེས་བསྐྱལ་མ་ཐེབས་པར་གསུངས་། དེ་ཡང་«ཆོས་འབྱུང་མཁས་པ་དེ་དག་འཛོམས་»ལས།
 རི་ཁྲིད་ཤིན་ཏུ་དཔེན་པ་ཞིག་ན་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོ་ལྷ་བརྒྱུད་ཉི་ལ་
 མཆམས་འབའ་ཞིག་ལ་གནས་པ་ཡོད་པར་གསན་ནས་མཇུག་ཏུ་བྱོན། ཅི་ལ་
 མཇུག་པས་ཆོས་ཀྱི་གྲོ་བ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དེ་ལྷག་ཆེ་རི་ལ་བཞུད་པ་ཉི་ལ་
 ཞིག་འདྲུག་པས་བྲག་ས་བྱེ། ད་ནི་འདི་རིགས་ཐམས་ཅད་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་
 ཡིན་ཡོད་པར་འདྲུག་དགོངས་པར་ཡང་གང། བརྟན་པ་ལ་མ་བཟོད་པ་དེ་བྲག་ས་
 ཀྱང་གང་བས་ཅི་ལ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་ལ་སོགས་པ་ཡང་མཇུག་ཏུ་བྱོན།¹⁵⁰

ཞེས་ལྟར་།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱི་རོམ་ནས་བྱས་ན། བརྟག་བྲབ་པ་དེ་ནང་སེམས་ཀྱི་འཕྱུར་བ་ལྟེ་ཆོས་
 མཛད་ནང་ཆོག་པས་པ་སྟེ་ཆོག་པས་པ་སྟེ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི། ཉི་ལ་སྐྱོམ་བྱུང་ཏུ་སྟེ་ལ་ཞིང་དེ་དེ་བྲག་ས་
 དང་རྣམས་འཕྱུར་ཉིན་དེ་དེ་སྟོན་པ་དེ་སྟོན་ཏུ་མཛོན་ཏུ་ལྷུང་པ་ཡོང་བ་ཞིག་ལ་བྱ་དགོས་ལ། དེ་
 ཉི་ལ་དེ་ཆོག་པས་པ་ཡང་། ཉིན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཏན་ལ་པལ་པ་དེ་གཞི་དར་ས་
 པོ་དེ་གནས་བྲག་ས་དང་འབྲེལ་བ་དེ་བཞེན་པ་དེ་གནས། འདྲུག་བྲག་ས་ཐམས་ཅད་མི་ཉལ་པ་
 དང་། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་བསྐྱལ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་
 པ་དང་། ཉིང་པ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་པ་ཉི་ལ་རྣམས། རི་ཉི་ལ་བཞིན་ཁོང་ཏུ་ཆུང་ཆིང་པེས་པ་དེ་
 དོན་རྣམས་སྐྱོམ་སྐྱུང་གི་ལས་ནས་རང་གི་གཤིས་རྒྱུད་དང་འདྲེས་པེས་སྐྱུང་པ་ལྟར་བ་ལ་
 བརྟེན་ནས། ཉིན་དེ་དེ་སྟོན་ལས་ཏུ་འདྲེས་པེ་རྣམས་འཕྱུར་རང་བཞིན་གྱིས་ཐོན་པ་སོགས་ཀྱི་
 ཉིང་ནས་རྒྱན་བརྟན་པ་དེ་འཕྱུར་བ་ལྟར་བ་ཞིག་ལ་གྲོ་དགོས་། དེར་རབས་ཀྱི་བཤད་ཉིང་ས་ཀྱི་
 ཐོག་ནས་བཟོད་ན། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་གང་གསུང་གི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱན་བརྟན་པ་དེ་ནང་སེམས་ཀྱི་
 འཕྱུར་བ་ཞེས་པ་ནི། དང་ཐོག་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་པ་དེ་ལྷན་གྱི་སྟོན་བཟུང་གི་འཛིག་ཉིན་
 ལ་ལྷ་ཆུལ་གཙོ་བོར་ལྷུང་པ་དེ་ནང་གི་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བྲག་ས་ནས་འགོ་ཆུགས་དགོས་པ་
 དང་། དེ་དེ་བརྒྱུད་ནས་རིམ་པས་ཉིན་དེ་ཉིན་དེ་དེ་སྟོང་ཆོར་དང་སྟོན་ལས་ལ་འཕྱུར་བ་

150 དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ལྗེ་བཀ་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པ་དེ་དག་འཛོམས་» གླུ། རྟོག་ ༡༡༥༥ གཞན་ཡང་ཁོང་གིས། (རྟོག་
 ༡༡༥༦) “རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱི་རི་པ་དེ་དང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་གཟིགས་པ་དེ་སྐྱོམ་ཆེན་དེ་ནི་རོམ་པར་བསྐྱེད་པ་ལ་སོལ་འདི་ལྷ་བྲ་
 གྱིད་པ་ལས་ན་བྱུང་ལྷག་ཅན་དངོས་སོ་ཞེས་ཁོ་པོ་འབའ་ཞིག་སེམས་ལ། གྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་གཅིག་ལྷན་བོར་མཐོང་
 བ་དེ་རྟགས་ཀྱིས་མི་ཐམས་ཅད་ལྷན་བོར་སྐྱབ་པ་འདི་ལྷ་བྲ་ནི་ཅིས་ཀྱང་མི་མཇུག་པར་བྱ་གྱེ།” ཞེས་ལྟར་ལ་ཡང་མཇུག་གནང་།

ཐེགས་མེད་། ཤེས་རབ་དང་སྒྲིབ་རྗེ་བྱང་དུ་འབྱུག་པའི་བྱུགས་ཀྱིས་ཆ་བའི་མའི་གཤེས་ཀྱི་དེ་
 ལ་འབྱུང་བ་ཐོན་ཏེ། རང་བཞིན་སྟོང་པ་དང་། འཛིན་བཤམ་ཞེན་པ་རྒྱུད་པ། རང་བཞིན་གྱིས་
 རྟིང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། མེས་པ་ཐང་བ་མཁུ་མ་འོང་རྒྱ་འདྲ་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད་རྟེན། རྒྱལ་འདི་
 ཞི། རོད་བརྒྱུད་ནང་བཟླ་ན་ནང་ཉ་སྟོན་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོན་དེ་ལ་དམིགས་བསལ་རྒྱལ་འདི་ན་
 གནང་བའི་གནད་འགགས་ལྟེ་བ་དེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། རོད་བརྒྱུད་ནང་བཟླ་ན་གྱི་ཉ་སྟོན་གས་
 འདི་ལྟར་ན། ཐོས་བསམ་སྟོན་གསུམ་གྱི་དབང་ལ་ལན་རྒྱུ་འབྲེལ་བ་དམ་ཐབ་ཅིག་ཡོད་པ་
 ཤེས་དགོས་པ་གནད་ཆེ། དེར་བཞེན་ཆོས་ཀྱི་གོ་བ་རྒྱུར་ཐང་ཅིག་ལས་མེད་པའི་སྟོན་ཆེན་པ་
 རྣམས་མཆལ་དུས་རྗེ་ཅོང་ཁ་པའི་བྱུགས་ལ་མ་བཟོད་པའི་སྟོང་ཆེན་པོ་འབྱུངས་ཡོད། རྟོན་
 དུ་འད་རང་ཉིད་ཀྱི་དུས་སྐབས་ལ་སྟོན་ཏེ་འོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བཟལ་བའི་གོང་དུ་འཇམ་མགོན་
 ས་པཎ་གྱིས། “ཐོས་པ་མེད་པའི་བསྟོན་པ་དེ། །རེ་ཞིག་བྱུང་ཀྱང་སྟུང་དུ་འཇིག”¹⁵¹ ཅེས་
 གསུངས་པ་བྱུགས་ལ་ཤར་ཡོད་རེས།

དྲི་བ་སྟོང་གི་དྲི་བ་བཞོད་པ་འདི་ཉ་བྱ་རེ་གཉིས་ལ་ཐོག་བྱུག་གི་རྒྱུར་འཕྲོ་སྟོང་པའད་
 མཐེན་ཏེ། རྟོན་དུ་འད་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱིས་«ཐོས་གསུམ་རབ་དབྱེ»ཞེས་སྟེ་འདི་དང་
 རྒྱལ་མཆུངས་པའི་དྲི་བ་སྟོང་མཆུང་ཡོད་པར་གསུངས་ཐོག་ རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་དྲི་བ་དེ་
 རིགས་དགོད་པའི་རྒྱུ་མཆན་འདི་ལྟར་གསུངས་ཡོད།

བདག་གི་དྲི་བ་ལྷ་བ་འདི་རྣམས་ནི། རང་མཁས་འདོད་དང་། གཞན་དམའ་
 དབབ་འདོད་དང་། རྟེན་བཀྱར་དང་བྲགས་འདོད་ཀྱི་ཀྱན་ནས་བསྐྱར་བ་མ་ཡིན་
 གྱི། ཅི་ལྟེ་ན་འཇམ་དབྱུངས་ཀྱི་སྒྱལ་པ་ས་པཎ་གྱིས་རིག་གཉེར་དུ་གསུངས་པ།
 ཉག་དུ་བཙོན་པས་ཉིང་འཛིན་བསྐྱབས་ཀྱང་མངས་རྒྱས་དབྱེས་པའི་ལས་ལས་
 གོལ། །སྟོགས་དུས་སྟེ་ཐོ་ཆོག་ཤེས་ཅན་རྣམས་ལེགས་པར་སྟོན་ལ་མཁས་པ་
 བཞེན།¹⁵² ཞེས་དང་། ཐོས་གསུམ་རབ་དབྱེ་ཞེས་ཡང་མང་དག་གསུངས་
 འདུག་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་ཐོད་གཉིས་ཙམ་དུ་ཉ་སྟོན་སྟོང་གསུམ་ལ་ནོར་
 བ་མཐའ་ཡས་ཤིག་འདུག་ཅིང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉ་སྟོན་ནོར་
 ན་སྟངས་འཕྲོ་བར་སྟེ་བྱུང་གིས་གསུངས་ཏེ། དབྱེ་མ་རྒྱུ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཟླ་
 ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་རྒྱུད་རྣམས་སྟངས་པར་འབྱུང་། །དཔེར་ན་སྒྱལ་ལ་གཟུང་ཉེས་

151 «ལེགས་པར་བཤད་པ་ལྟན་པོ་ཆེའི་གཉེར།» རྟོག ༤༩༩

152 «ཆད་མ་ལེགས་པའི་གཉེར།» མཐུག་ཆོས། བོག ༩༦ དང་། གསུང་འབྲས། ད། དེབ། ༡༡ བོག ༩༧

བ་དང་ཤོས་ཤིག་ནི། ནང་པའི་གསུང་རབ་ནང་སྒྲིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཐོག་ཤིན་ཏུ་གཤ་ཆེ་བར་
བརྩི་བའི་སེམས་ལྟར་གཉིས་ཏེ། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀྱི་རྩོམ་དང་། འདི་གཉིས་ཀྱི་
འགལ་སྐྱེན་གཙོ་བོ་བྱིང་བ་དང་སྒྲིབ་པའི་རྩོམ་དང་། དེ་རྣམས་སྒྲེ་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་དེ་ཡིན་
དེ་ལ་འདི་ལྟར།

ཡང་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གཤ་ཆེ་ཟེར་བ་ཞིག་སྒྲིམ་ཆེན་པ་ཀྱན་གྱི་ཞལ་ནས་
རྒྱུང་བཞིན་ཏུ་འོང་གིན་འདུག་པ། དེ་གཉིས་སོ་སོར་རྩོམ་འཛིན་བཅས་བའི་རྩི་
ལྟར་ཡོད་ཀྱི་རོ། །མ་ཡངས་ཙམ་འདི་ག་དྲན་པ་ཡིན། ཡངས་མ་ཡངས་པ་རྩེད་
པ་དེ་ཤེས་བཞིན་ཡིན་ཟེར་ན། ཡངས་མ་ཡངས་ཀྱི་དོན་དེ་གང་ཡིན། དམིགས་པ་
འདི་འབྲུག་ཤིག་ལས་ཡངས་པ་དང་མ་ཡངས་པ་ཞེས་འཛོག་གས། དམིགས་པ་ལ་
མི་ཆེ་བར་ཡིད་འདི་མ་འཕྲོས་ཙམ་ལྟར་པ་ལ་དྲན་པ་དང་། འཕྲོས་མ་འཕྲོས་པ་
རྩེད་པ་ལ་ཤེས་བཞིན་ཡིན་ཞེས་འཛོག་པ་ཡིན།¹⁵⁵

ཞེས་ལྟར་།

ཡང་སྒྲིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་གྱི་བ་གནད་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ནི། ལྷག་ཟུ་ཆེན་
པའི་བརྒྱུ་ཆད་ནང་ཁྱེད་ཆེ་བའི་གནས་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་སྐོར་ལས་བརྒྱམས་པ་དེ་ཡིན་
ཅིང་། རོད་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་སྒྲིམ་གྱི་ཡང་ཆེར་སྒྲུབ་པ་ལ། རེ་ཞིག་
བདེ་བའི་སྐོར་དེ་བཞག་ནས། སྒྲིམ་གྱི་ཁྱད་ཚིས་ལྷ་སྒྲུབ་པའི་གསལ་བ་ཞེས་པ་དང་མི་རྟོག་པ་
ཞེས་པའི་དོན་ལ་དོགས་སྒྲོང་གི་བྱི་བ་མཇུག་ཡོད་ཏེ། འདིར་ཡང་གོང་ཏུ་དྲན་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་བད་
ཏུ་བྱིས་པ་ལྟར། གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་པ་སྒྲིམ་གྱི་སྒྲོའི་ཁྱད་པར་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ན། སྒྲིམ་གྱི་སྒྲོ་དེའི་
དམིགས་རྟེན་དང་འབྲེལ་ནས་བརྒྱད་དམ། དམིགས་རྟེན་ལ་མི་རྟོག་པར་སྒྲོ་རྩེད་ཀྱི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འབའ་ཞིག་གི་རྟེན་ནས་འཛོག་ དེ་ཡང་དཔེར་ན་གསལ་བ་ཞེས་པ་སྒྲིམ་གྱི་
དམིགས་རྟེན་གསལ་བ་ལ་ཟེར་རམ། དམིགས་རྟེན་ལ་མི་ཆེ་བར་སེམས་འདི་གསལ་ལེ་ཡིག་
གེ་བའི་དྲངས་ཆ་ཅན་དེ་གསལ་ཆོག་པ་ཡིན་ཞེས་བྱིས་གནད་། དེ་བཞིན་ཏུ་མི་རྟོག་པའི་དོན་
ཡང་། སེམས་དམིགས་རྟེན་གཅིག་ལ་གཏད་ནས་དེ་ལས་གཞན་གང་ལ་ཡང་མི་རྟོག་པ་ཞིག་ལ་
ཟེར་རམ། དམིགས་རྟེན་ལ་མི་ཆེ་བར་སེམས་རྩེད་གང་ལ་ཡང་མི་རྟོག་པ་འཕམ་མི་འཕྲོ་བར་

155 «གྱི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་།» ཤོག 114 གྱི་བ་འདི་རྣམས་ཀྱི་སྐོར་དང་ལན་ལ། དྲགས་པོ་སྒྲིམ་ཆེན། ཤོག 114-116
བར་དང་། རྒྱུ་མཆོག་ཐུག། ཤོག 141-140 དང་། བཤམ་ཆེན། ཤོག 116 “དྲན་ཤེས་སོ་སོར་རྩོམ་འཛིན་ཡང་།” ཞེས་པ་
ནས། “ཐུང་དང་ཁྱད་པར་ལྟེན་སྒྲིམ་སེམས་།” ཞེས་པའི་བར་ལ་གཟིགས།

གནས་པ་ཙམ་གྱིས་འཛོག་ཅེས་དོགས་བྱི་གནང་།¹⁵⁶ ཅི་ལྟེ་གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་པ་བསྐྱོམ་
བྱའི་དམིགས་རྟེན་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟེང་ནས་འཛོག་ན། དེ་ལྟ་ན་ཞིག་གསལ་བ་ཆེན་པོའི་རྟོང་
ཉིང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་མཐོང་ལྟ་བུ་འདྲ་། དམིགས་བཙས་སྒྲིམ་པར་སོང་གི་དམིགས་མེད་
སྒྲིམ་པར་མ་ཡིན་ན་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཡན་ཅི་ལྟར་འདྲེབས་ཞེས་དོགས་འབྱེད་མཛད་།

ཁ་ཅིག་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིམ་དེ་དམིགས་བཙས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཏུ་བལ་བར་འབྱུང་བས་འབྲིགས་ཏེ།
བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན། གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་པ་སོགས་བམས་ཅད། དམིགས་རྟེན་ལ་མི་ཅི་
བར་ཡུལ་ཅན་འབྲེལ་ཞིག་གི་རྟོམ་ནས་བཞག་སྟེ། “སེམས་འདི་ག་གང་ལ་ཡང་མི་གཤེད་ས་
པར་འཇུག་པ་མ་ཡིད་ས། མ་འཕྲོས་མི་རྟོག་པར་ཅན་ནི་གནས་ཤིང་། དེའི་ངང་ནས་སེམས་འདི་
ག་མིག་གི་བའི་དྲངས་ཆ་ཅན་དེ་ལ་ཡུན་ཤིང་ཙམ་ཐོད་བྱུང་བའི་ཆེ་ན། དེ་ལ་བྲན་ཤེས་བཞིན་
དང་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ལྷ་ཆར་ཆར་ཞིང་། ཞི་རྒྱལ་བྱུང་འབྲེལ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། མདོར་
ན་རིམ་དོན་སྒྲིམ་པ། རྟོང་པ་ཉིད་སྒྲིམ་པ་བྱུག་བྱ་ཆེན་པོ་དཔོན་གཞི་ཡིན། རྟོང་པ་ཡན་ལག་
བྱུག་གི་དང་པོ་སོ་སོར་ལྷུང་པ་རྣམས་འདི་ཉིད་ཡིན་སྟེ་སྒྲིམ་པ་ཡང་འདྲུག་སྟེ།”¹⁵⁷ ཞེས་སྒྲིན་
སྟངས་ཀྱི་ཡན་འདྲེབས་པའི་འདོད་པ་བསུས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ཡན་འདྲེབས་པ་རྣམས་ལ།

དེ་རྣམས་བམས་ཅད་ཨེ་ཡིན་པ་འདྲུག་ནི་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་རྣམས་ལས་
ཤེས་དགོས་ལ། རྒྱལ་བའི་གདམས་རབ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་འབྲེལ་ཡང་རྒྱ་གར་ཏུ་
ཤིང་ཉིང་སྒྲུབ་འབྲེད་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་བྲགས་ཏེ། ལྷ་ལྷུབ་ཡབ་ལྷས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་
ཆོན་གཅིག་དང་། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཆོན་གཅིག་སྟེ་འདི་གཉིས་
སུ་རེས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བྲན་ཤེས་བཞིན་དང་། གསལ་ལ་མི་
རྟོག་པ་རྣམས་དང་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་མི་འབྲིགས་པ་འདྲུག་ ཁྱད་པར་ཏུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་
ཀ་མ་ལ་ཕྱི་ལས་སྒྲིམ་རིམ་རྣམས་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ཡོད་པས། དེ་རྣམས་ལོགས་
པར་གཞིགས་དང་དེ་ཉ་ཤང་དང་ཆོད་གཞི་ཅན་ཏུ་གསུངས་ཡོད་པས་ན། མཁས་
པ་དེ་རྣམས་ནོར་ཁོ་ཞེས་ཁས་ལེན་ཨེ་བྱས།¹⁵⁸

ཞེས། གོང་ཏུ་བཞོད་པའི་ཡན་དེ་སྒྱིར་སྐྱུབ་ཡབ་ལྷས་དང་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་

156 «འཇིག་རྒྱལ་བསམ་རབ་དཀར།» ཤོག ༡༡༥

157 ཤོང་མཐུངས། ཤོག ༡༡༦

158 «འཇིག་རྒྱལ་བསམ་རབ་དཀར།» ཤོག ༡༡༦ ཤོང་ཏུ་མཆོན་མང་བྲངས་ ༡༩ རྣམ་འདི་བར་ཏུ་བཞོད་དོགས་འབྱེད་སྒྲིམ་
ལན་དང་བཙས་པ་ལ། དྲུགས་པོ་སྒྲིམ་ཆེན། ཤོག ༡༦༠-༡༦༦ བར་དང་། རྒྱུ་མཆོག་ལྟ། ཤོག ༡༥༠-༡༥༤ དང་། བཅ་ཆེན། ཤོག
༡༩༦-༡༩༩ “བདེ་གསལ་མི་རྟོག་ཅེས་བྲགས་ཀྱང་།” ཞེས་པ་ནས། “དམ་ཆོས་སྟོང་བའི་རྣམ་ཐང་ལགས།” ཞེས་པའི་བར་གཞིགས་།

ལས་བརྒྱད་པའི་གསུང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ཏུ་མ་ཆད། ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལས་«སྒྲིམ་
ཏིམ་»སྟོད་སྟུང་བར་གསུམ་མཛད་པ་ལེགས་པར་མཇུག་གྱུར་ན། དེ་དག་ཏུ་སྒྱུ་ནག་ཉ་གྲང་
འཁོག་པའི་སྐབས་སུ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཚད་གཞི་ཅན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཡོད་
ཚུལ་སྟེན་གྱིས་དོགས་སྟོང་མཛད་དོ། རྒྱལ་བ་གཅིག་ཏུ་ན། རྗེ་ཚེད་ཁ་པས། སྒྲིམ་གྱི་སྒྲོའི་བྱང་
ཆོས་དྲན་པ་དང་ཤེས་པ་ཞེན་དང་གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་པ་སྟེན་སྟེན། སྒྲིམ་གྱི་དམིགས་ཉེན་དང་
གཏན་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་པར་སྒྲོ་རང་ཉིད་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་འབྲེལ་གྱི་སྟེང་ནས་
འཛོག་པ་ནི། རྒྱང་སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལས་ལེགས་པར་བཀའ་བྱིན་པའི་སྒྱུ་ནག་ཉ་གྲང་གི་
ལྷ་ལ་དེའི་ལངས་སྤྱོད་ཀྱིས་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་འཕྱུར་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད་དོ།

སྒྲིམ་ལ་འཛོག་སྒྲིམ་གྱིས་བྱང་མ་བྱང་ལས་བརྒྱུ་པའི་ཉེན་ཁ་པ།

དེ་རྗེས་དོགས་འདྲི་མཛད་པའི་གནས་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ནི། སྒྲིམ་ལ་འཛོག་སྒྲིམ་གྱིས་བྱང་བམ།
ཡང་ན་སྒྲིན་གྱི་འཕགས་ལུལ་གྱི་མཁས་པ་རྒྱུམས་གསུངས་པ་བ་ཞེན། སྒྲིམ་ལ་འཛོག་སྒྲིམ་དང་
དབྱེད་སྒྲིམ་ཉེ་དུགས་གཉིས་ཡོད་པར་རོས་འཛིན་བྱེད་དཀོས་མིན་གྱི་སྐོར་དེ་ཡིན་དོ། ཅི་ཉེ་
སྒྲིམ་ལ་དབྱེད་སྒྲིམ་གྱི་དུགས་གཅིག་འདྲི་ཆེ། “སྒྲོ་འཕྲོ་བ་སྒྲིམ་གྱི་གཤམ་ཡིན་པས་འཕྲོར་
མི་བུའ་ཟེར་བའི་སྒྱུ་མཆན་གང་ཡིན།”¹⁵⁹ ཞེས་ངུས་གནང་དོ། གཞན་ཡང་ཅི་ཉེ་མེམས་
ལུལ་ལ་འཕྲོ་བ་འཕྲོ་བ་སྒྲིམ་གྱི་གཤམ་ཡིན་ན། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་«མཛོན་
པ་ཀྱན་བུམ་»སྒྱུ་ཐོས་བསམ་ལ་མ་བཟེན་པར་སྒྲིམ་པ་ཡང་དག་མི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་
དཀོར་ས་དོན་རི་ལྷར་འབྲེལ་དོ། ཡང་འགྲུལ་གསུང་གིས་མེམས་ལུལ་ལ་འཕྲོ་བ་གཤམ་ཡིན་ཟེར་བ་
དེ། “མཐར་བུམ་རེས་དོན་སྒྲིམ་པའི་ཏུས་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པ་ཀྱན་ཏུ་མ་ཡིན་ནོ་སྒྲིམ་ན། འོ་ན་རེས་
དོན་སྒྲིམ་པའི་ཆེ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེད་དཀོས་མམ་མི་དཀོས། དཀོས་ན་
ནི་འཕྲོ་བ་སྒྲིམ་གྱི་གཤམ་ཡིན་ཟེར་བ་འགལ་ལ། མི་དཀོས་ན་ནི་དེ་འདྲའི་རེས་དོན་དེ་སྒྱུ་སྒྱུང་
ལུགས་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་དང་འགལ་བས་ན་དེ་མཐར་བུམ་གྱི་སྒྲིམ་ཡིན་པ་དོར་ཅིག”¹⁶⁰ ཅེས་
བརྟག་པ་མཛད་དོ།

དབྱེད་སྒྲིམ་གལ་པོ་ཆེར་མི་བཅི་བར་དེ་སྒྲིམ་གྱི་སྒྲིན་ཏུ་ལྷ་ལ་འཛོག་པའི་ཉེན་ཁ། རྗེ་ཚེད་ཁ་པ་
ཙམ་ཏུ་མ་ཆད། རྗེ་ཚེད་ཁ་པའི་སྒྲུ་མ་རྗེ་བཙུན་རྟེན་མདའ་བའང་བྱུགས་འཆབ་ཆེན་པོ་ཞིག་

159 «འུ་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར།» བོག ༡༡༩ སྒྲིམ་ལ་འཛོག་སྒྲིམ་གྱིས་བྱང་མིན་སྐོར་འཕྲོ་བ་དང་བཙུག་པ་དང་དེ་རྒྱུས་
གྱི་ལན་ལ། དུགས་པོ་སྒྲིམ་ཆེན། བོག ༡༤-༡༥༡ བར་དང་། རྒྱུ་མཆོག་ཟུན། བོག ༡༥༥-༡༥༩ དང་། བཀ་ཆེན། བོག ༡༡༩-
༡༢༡ «འགྲུལ་ཞིག་རེས་དོན་སྒྲིམ་པའི་ཆེ།» ཞེས་བཞགས། “བཙུ་བའི་རྒྱལ་པའི་ཉེན་ཁ་ཡིན།» ཞེས་པའི་བར་ལ་གཟིགས་དོ།

160 «འུ་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར།» བོག ༡༡༩

ཡོད་ལྟར་སྟེ། ཁོང་གི་ཞལ་ནས།

དེང་སང་གི་ཕྱག་ཆེན་པོར་བསྐྱོན་པ་ལལ་མོ་ཆེ་རྣམས་ནི། ལྷག་པོར་ཚུལ་ཁྲིམས་
 གྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་ལ་གཅེས་སྒྲུལ་སྒྲུལ་མཛད་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱགས་ཉན་པོས་གྱི་
 ཕྱགས་ཡིན་ཞེས་ཁྱད་ཏུ་བསད་ནས། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་
 བདག་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཆོག་ཏུ་སྒྲུ་ཡང་། དོན་ལ་བདག་དང་བདག་གིས་འདྲིན་
 པའི་གཉེན་པོར་ཚུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲོ་བ་འདི་དག་ནི། ཆད་པར་ལྷ་བ་ཡིན་ཏེ།
 ལྷ་བས་སྟོང་པ་ཁྱད་མེད་ཏུ་བསད་ནས། བག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ལ་ལྷུང་ལེན་པ་
 ལས་ཆད་པར་ལྷ་བ་གཞན་མེད། འདི་དག་ནི་སྐྱོད་པོས་ལྷུང་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
 དབྱེད་ནས་གནས་ཕྱགས་ཀྱི་དོན་བསྐྱོན་པ་རྟོག་སྟོན་སྟོན་ཅན་ཏུ་བྱེད་ཅིང་།
 ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་སྟེ། མི་རྟོག་པ་ཐོས་པོ་སྟོན་པ་ལ་སྟོན་མེད་ཀྱི་
 སྟོན་ཏུ་བྱེད་པར་གནང་སྟེ། ཕྱགས་འདི་ནི་བཞུན་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཁྱུར་པ་ཉིང་
 འདྲིན་རྒྱལ་པོ་ལས་གསུངས་ཏེ།¹⁶¹

ཞེས་བཀོད་རྒྱུ་མདོ་དེའི་ཆོག་

འདིག་རྟོན་པ་དག་ཉིང་འདྲིན་སྟོན་བྱེད་ཀྱང་། །དེས་ནི་བདག་ཏུ་འདྲིན་པ་བཞིག་མི་རྣམས་།
 དེས་ནི་ཉོན་མོངས་ཆེས་ཆེར་རབ་ཏུ་འབྱུགས། །ལྷག་སྟོང་གིས་ནི་ཉིང་འདྲིན་འདིར་སྟོན་བཞིན།
 གལ་ཏེ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་སྐྱོད་པོས་རྟོགས། །སྐྱོད་པོ་དེ་བཞུག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི།
 དེ་ནི་ཐུང་ན་དེ་ཐོབ་འབྲས་བྱ་རྒྱ། །རྒྱ་གཞན་གང་ཡིན་དེས་ནི་ཞི་མི་འབྱུང་།¹⁶²

ཞེས་པ་བྱངས་ཏེ། སྐྱོད་པོས་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་མེད་པར་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་འབྲས་ཞིག་གིས་
 བདག་འདྲིན་སྟོང་མི་རྣམས་པས། དབྱེད་སྟོན་མེད་པར་འདྲིན་སྟོན་འབྲས་ཞིག་གིས་ཐོལ་བ་
 འཕྲོ་བ་མི་རྣམས་ཚུལ་གསུངས་། མདོར་བཟུངས་ན། “གང་དག་བྲན་པ་དང་ཡིད་བྱེད་བཀག་ནས།
 ཐུན་པ་ལ་མིག་གཅེར་ལྷས་བྱས་ཏེ་ཉང་སྟོན་བྱེད་པ་དང་། མཆན་མ་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པར།
 རྣམ་རྟོག་ཐོས་སྟེན་ཅན་ཆད་བྱེད་པ་ནི། རྒྱ་གཞན་ཉ་གང་གི་རིང་ཕྱགས་མ་རྟོང་བ་འདྲིན་པ་
 ཡིན།”¹⁶³ ཞེས་གསུངས་ཡོད།

ཕྱིས་སྤྱད་རྒྱུ་ལྟར་ཉེད་མདུན་པ་ཆེན་པོས་རྒྱུ་ཚུལ་ཁ་པར་འཕྲིན་ཡིག་རིང་པོ་ཞིག་
 གནང་བའི་ནང་ཏུ་འད། “དེང་སང་གི་མན་དག་པ་རྣམས་ལ་ལྷག་མཐོང་སྟོན་ཚུལ་གྱི་མན་

161 «རྒྱུ་ཚུལ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་།» གོག ༥༦

162 བཀའ་འབྱུང་། མདོ་སྟེ། ༥ ཉིང་པོ་འདྲིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། ལུག་ ༩ གོག ༡༧ རྩ།

163 «རྒྱུ་ཚུལ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་།» གོག ༥༧

རབ་གཏན་མི་སྤང་། རེ་ཉེ་སྤྲོས་ཀྱིས་རྒྱུ་ལྷག་པ་ལྷག་པའི་ཞི་གནས་ཙམ་དང་། རེ་ལས་སྤྲོས་པའི་ཉམས་བན་བྱན་ཙམ་ལ་ཆེ་ཆེར་བྱེད་པར་སྤང་སྟེ།”¹⁶⁴ ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། “གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་མེད་པར་མི་རྟོག་པ་ཙམ་ཀྱིས་ཁྲོལ་ན། ལྷ་སྟེགས་པ་རྒྱུ་ལ་ཅི་ཤིང་ཕྱིར་མི་ཁྲོལ། ཏུ་ཤར་ཡང་ཅི་ཤིང་ཕྱིར་འབྱུང་།”¹⁶⁵ ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པ་སྟེགས་ལས་དཔོག་བྱས་ཏེ་སྤང་ཡང་«ཐི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་»ཀྱི་གཞུང་གི་དཔྱད་ལ་འཇུག་ན། སྟོན་གྱི་རིགས་གཉིས་པ་འཛོག་སྟེན་གྱི་སྐོར་ལས་བརྒྱུད་ཏེ། འདི་སྟེར།

ཡང་འཛོག་སྟེན་ཕྱེད་དུས་སེམས་འདི་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་བཏགས་ནས་འཛོག་གས་མི་འཛོག །མི་འཛོག་ན་འདི་ལ་འདི་འཛོག་མེད་པའི་འཛོག་སྟེན་དེ་ཐི་འབྲ་ཅིག་འོང་བ་ཡིན། འོན་ཏེ་དམིགས་པ་འདི་ལ་འཛོག་མི་དགོས་ཀྱི། སེམས་ཁོ་རང་གང་དུ་ཡང་འཕྲོར་མི་འཇུག་པར་ཅེན་ནེ་འཛོག་པས་ན་འཛོག་སྟེན་ཟེར་བ་ཡིན་སྟེ་མ་ན་ནི། དམིགས་པ་གང་ཡང་སེམས་རོན་འཁྱེད་རྒྱ་མེད་པའི་སེམས་ཏང་དེ་བ་དེ་འབྲ་འཛོག་སྟེན་ཡང་དག་དུ་གང་ནས་བཤད།¹⁶⁶

ཅེས་དྲིམས་འབྲི་མཛད་ཏེ། ཅི་སྟེ་དེ་ནི་སྟེན་རྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཁྲུངས་གདམས་མི་དགོས་ཤིང་། འཛོག་སྟེན་བྱེད་པ་ལ་ཐོས་པ་ཅི་ཡང་མི་དགོས་ལ། འཛོག་སྟེན་གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་གཅིག་བྱས་མཐར་ཐུག་འབྱུང་པོ་སྟེན་ན་ནི། “གང་ཡང་ཡིད་ལ་མ་བྱས་པར་ཏང་དེ་བཟུང་པ་རང་གིས་དུས་གསུམ་ཅིག་ཙམ་དུ་མཆིན་པའི་ཀྱན་མཆིན་ཐོབ་འོང་ན་ལེགས་ཀྱི། ཁོ་ཐོས་ནི་དེ་ལྟའི་སྟེན་དེ་རྒྱ་ཤར་གི་སྟེན་ལུགས་ལས་ཁྲུང་པར་གཏན་ནས་མ་བྱེད་དོ།”¹⁶⁷ ཞེས་གསུངས་ཏེ་བརྟག་པ་མཛད་ཏེ།

ཅི་སྟེ་རང་ཉིད་ཀྱི་འཛོག་སྟེན་དེ་རྒྱ་ཤར་གི་སྟེན་དང་མི་འབྲ་བའི་རྒྱ་མཛན་དུ། རེད་ཅག་ནི་ཏུ་ཤར་དང་མི་འབྲ་བར་སྦྱིན་སྟེན་གྱི་དགེ་བའི་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་ལ་དོར་བྱུང་མི་འདོད་ཅེས་སྟེན་ན་དང་། ལྷ་སྟེན་ལ་ཁྲུང་པ་མི་འདུག་ཅེས་པའི་ལན་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཁྲུང་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་པར་འབྱུང་བས། དེ་སྟེ་བྱའི་ལན་སྐབས་སུ་མ་བཟས་པའི་རྩལ་གསུངས་ཏེ། ཡང་འགའ་ཤས་ཀྱིས་རེད་ཀྱི་དེ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཐུག་ཀྱང་ཆེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྟོན་མེད་དོ་སྟེན་ན། ཁྲུང་ཅག་གི་འདོད་པའི་སྟེན་ལ་ཐུག་ཀྱང་ཆེན་པོ་དེ་འཕགས་པ་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱིས་བརྟན་པའི་སྟེན་དང་།

164 «སྟེན་སྟེན་བཟང་ཐུགས་པར་སྤྱོད་པ་དཔེན་པར་དགའ་བའི་གཏན་དང་བཙས་པ།» གསུང་འབྱུང་པོ་དང་། ༡ རྟོག་ ༡༩

165 རྟོང་མཚན་པ། རྟོག་ ༡༩

166 «ཐི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་» རྟོག་ ༡༡༥

167 རྟོང་མཚན་པ། རྟོག་ ༡༡༥

མཐུན་པར་འདུག་གསལ་མི་འདུག་བརྟག་དགོས་པར་གཤམ་ཆེ་བར་གསུངས་ཏེ་དོགས་སྒྲོང་མཛད་ན།

ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་སྒྲོང་ལས་བརྒྱུད་མཁུ་ཏེ་བྱིས་པ།

དེ་ལྷོང་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོང་ལ་དོགས་འདྲི་མཛད་ཆེས། ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་སྒྲོང་ལས་བརྒྱུད་མཁུ་ཏེ་
བྱི་བ་བཀོད་ཅིང་། དང་ཐོག་མགོན་པ་ལྷ་ལྷུང་གིས་གཏན་ལ་ཤལ་པའི་ཟབ་མོ་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
ལྷ་བ་དེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་གསུངས་པའི་
མཐའ་བྲལ་གྱི་དོན་དེའི་ཁོ་བའི་ཐོག་ནས་འགོ་བརྒྱུད་ཏེ་གནད་དོ། དེ་ཡང་ཡོད་པ་དང་། མེད་
པ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་ཞེས་པའི་ལྷ་ལུགས་
དེ། ལྷ་བ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུས་ཀྱང་གང་ལའང་མ་སྒྲོས་པར་སོང་འདུག་པ་དེ་མ་དགོངས་སམ་བརྟག་
དགོས་ལ། ཅི་ལྟེ་དེ་ལྷོང་སོང་འདུག་ན་དེ་ལྷ་བའི་ལྷ་བ་དེ་ལྷ་བ་སྒྲུས་ཟེན་པའི་རྒྱ་ནག་ལྷ་ཤིང་
གི་ལྷ་བ་ཡིད་ལ་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པ་དེར་ད་དུང་སོང་མ་སོང་བརྟག་དགོས་ཞེས་དོགས་སྒྲོང་
མཛད་དོ།¹⁶⁸ གཞན་ཡང་། “ལྷོང་ཉིད་སྒྲོམ་པ་ལྷ་ན་མེད། ཅེས་གསུངས་པའི་སྒྲོམ་སྐྱའི་ལྷོང་ཉིད་
དེ་གང་ཡིན།” ཞེས་བཀའ་འདྲི་མཛད་ཅིང་། འདིར་ཡང་སྒྲོམ་སྐྱའི་ལྷོང་ཉིད་དེ། “གང་ཏུ་ཡང་
མི་དམིགས་པ་དེ་ག་ཡིན་ན་སྒྲུམ་ན། འོ་ན་གང་ཏུ་འདྲེན་དམིགས་པའི་དོན་གང་ཡིན། གང་
ལ་ཡང་རྣམ་ཉིད་མི་འདུག་པ་དེ་ཡིན་སྒྲུམ་ན། འོ་ན་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པའི་སྒྲིན་པ་
གཏོར་ན་ཅི་ལྷོང་བྱེད།” ཅེས་སོགས་གྱིས། རང་གིས་ཁོ་བའི་ལྷོང་ཉིད་དེ་གང་ཏུ་འདྲེན་བཟུང་ཏུ་
མེད་ཅིང་གང་ཏུ་འདྲེན་བརྒྱུད་མེད་པའི་བདེན་པར་བྱུང་པའི་ཆོས་ཤིག་ཏུ་སོང་མ་སོང་བརྟག་
དགོས་པར་གསུངས་དོ།¹⁶⁹

དེ་ཆེས། ཟབ་མོ་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་ཤལ་བས་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདེན་པར་མེད་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེས་དང་། བདེན་པར་མི་འཛིན་པའི་དོན་དེ་
གང་ལ་བྱེད་ཅེས་བཀའ་འདྲི་གནད་ལྟེ། འདི་ལྷོང་། བདེན་པར་མི་འཛིན་པའི་དོན་དེ་ལྷོང་
བཤད་པའི་རྣམ་ཉིད་ལ་གཤག་པ་དེ་ག་ལ་ཟེར་རམ། བདེན་པར་མེད་སྒྲུམ་པའི་སྐབས་དེ་ལ་
བྱེད།¹⁷⁰ ཅེས་དོགས་འདྲི་མཛད་དོ། དེ་ལྷ་བའི་ཆུ་ལྱིས། བྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་ཆེན་
རྣམས་སུ་ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་ཤལ་བས་པའི་ཆུ་རྒྱུད་ཐོག་མར་དགག་བྱ་རོམ་འཛིན་

168 «ཕྱི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དགའ།» ཤོག ༡༡༩ ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་སྒྲོང་ལས་བརྒྱུད་མཁུ་ཏེ་བྱིས་པ་ལྷོང་ལ།
དུགས་པོ་སྒྲོམ་ཆེན། ཤོག ༡༢༩-༡༣༡ བར་དང་། རྒྱ་ཆེན་ཆེན། ཤོག ༣༤༩-༣༥༦ བར་དང་། ལཱ་ཆེན། ཤོག ༡༣༩ “གང་
ཟག་རང་ཉིད་བདེན་བྱུང་བྱུ།” ཞེས་པ་ནས། “བདེན་མེད་གང་ཏུ་འདྲེན་མ་ཡིགས།” ཞེས་པའི་བར་ལ་གཟིགས།

169 «ཕྱི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དགའ།» ཤོག ༡༡༩

170 ཤོང་མཚུངས། ཤོག ༡༡༩

ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་གསུང་བར་འཕྲུང་བའི་ཐུ་ལྷ་ལྷ་བྱུང། ཅི་ལྷེ་གར་ཟུག་ལྷ་བྱུང་དེན་པར་
ལུང་ན། རེ་ལྷ་བྱའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་བདེན་ལུང་དེ་ཅི་འབྲེལ་ཞིག་འོར་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་
དུགས་སྒྲོང་མཛད་ཅིང་། རེ་ཡང་དཔེར་ན་དེ་ལོར་གི་མགོ་ལ་རྩ་མི་མིན་མོད། བརྒྱ་ལ་གལ་ཏེ་
མིན་ན་ཆགས་ལུགས་འདི་ཙམ་ཞིག་འོར་རྒྱ་ཡིན་ལྷ་ལ་ཕྱོ་ལ་འཆར་དགོས་པ་བཞིན་ཏུ། གར་
ཟུག་ལྷ་བྱུང་དེན་པར་ལུང་ན་འདི་ལྷ་བྱུང་ཞིག་འོར་རྒྱ་ཡིན་ལྷ་ལ་ཕྱོ་ལ་འཆར་དགོས་པ་བཞིན་ཏུ།¹⁷¹
དེ་བཞིན་ཏུ་ཆོས་རྒྱལ་ལ་བདེན་པར་མི་འཛིན་པ་དང་བདེན་མེད་ཏུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་
པར་ཡང་དེས་པར་ཏུ་འབྱེད་དགོས་པ་གནད་བྱེད་ན་པོ་ཆེ་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད།

མེས་མ་རྩོད་པའི་སྐོར་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་བྱིས་པ།

རེ་ལྷ་ལ་བརྟམ་བྱའི་ལྷ་ལ་ཕྱིད་ཀྱི་སྐོར་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་བྱིས་པའི་རྗེས་སུ། མེས་མ་གྱི་རྩོ་
པོ་རྩོད་པའི་གདམས་རབ་ཁག་གཅིག་ལས་བཅུ་མས་ཏེ། འདི་ལྷ་ལ། “མེས་མ་འདི་ཁ་དྲིག་
དང་དབྱིབས་གར་ཏུ་ལུང་འདུག་ལེགས་པར་བལྟས་པའི་ཆེ། རེ་གཉིས་གར་ཏུ་འདུང་མ་ལུང་
པར་མཐོང་བ་དེ་ག་མེས་མ་ཐོང་བ་ཡིན་ལྷ་ལ་འདུག་ལྷེ།”¹⁷² ཞེས་མེས་མ་རེ་ཁ་དྲིག་དང་
དབྱིབས་སུ་མ་ལུང་པར་མཐོང་བ་དེའི་རྩོ་པོ་ཐོང་བར་འདོད་པ་ལ་དྲིགས་སྒྲོང་མཛད་ཅིང་།
དེའི་མཐུག་ཏུ་མེས་མ་རྩོད་པའི་གདམས་པ་བྱེད་ལེགས་ལ་དྲིགས་དབྱིད་དམིགས་བསལ་
བཀོད་པ་ནི། འདི་ལྷ་ལ།

ཡང་འགའ་ཞིག་འདི་ལྷ་ལ་མེས་མ་ལ་ཡང་འདུག་ལྷེ། ད་ལྷའི་མེས་མ་སྐད་ཅིག་
མ་འདི་གའི་རྩོ་པོ་ཅེར་བལྟ་བའི་བྱ་ལ་འཛིན་ཐོངས་ན། རེ་གའི་མྱ་སྐད་ཅིག་
མ་གཉིས་པ་དེ་ལ་མེས་མ་སྐད་པར་རྟགས་འོར་བས་ན། ལྷ་ལ་པར་རྟག་པ་གར་
འབྲེལ་གར་ཡང་། གར་གར་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་གའི་རྩོ་པོ་ཅེར་ལྷ་ལ་འདི་བྱ་པ་
འདི་དང་མ་བཟུང་བ་གལ་ཆེ་ལྷེ། རེ་ལྷའི་བྱ་ལ་འཛིན་བྱིས་སྐོར་བྱུང་ན། ཅི་བྱུང་
པའི་བར་ལ་རྒྱལ་རྟག་གར་སྐྱེས་བཅས་ཅན་ཆུ་བྱུང་བཞིན་ཏུ་གར་གར་རང་དག་
ཏུ་འབྱོར་བ་རྟགས་འོར་བས་ན། མདོར་ན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་རྒྱལ་པར་རྟག་
པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་འབྲེལ་བྱ་པས་བསྐྱངས་པའི་ཆེ། ཐུ་མའི་རྒྱལ་རྟག་དེ་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་ལ་ཆོས་སྐྱར་འཆར་བ་ཡིན་པས་ན། ལྷ་ལ་པར་རྟག་པ་བཟང་རན་ཅི་

171 གོང་མཚུངས། གོག ༡༡༩

172 «ཅི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་པ།» གོག ༡༡༠ མེས་མ་རྩོད་པའི་གདམས་པའི་སྐོར་གྱི་བྱི་བ་འཕྲོམ་དང་བཅས་པ་ལ།
དུགས་པོ་སྐོར་ཆེན། གོག ༡༡༤-༡༡༥ བར་དང་། སྤྱུ་མཚོག་ལྷན། གོག ༡༢༤-༡༢༥ བར་དང་། པམ་ཆེན། གོག ༡༣༡ “མེས་མ་
རྩོ་ཁ་དྲིག་དབྱིབས་སུ་ལྷེ།” ཞེས་པ་ནས། “རྒྱ་གཉིས་མཛིན་ཏུ་འཕྲུང་བར་མཛད།” ཅེས་པའི་བར་ལ་གཞིགས།

འདྲ་ཞིག་སྟེན་ཀྱང་མི་དགག་ཆོས་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་བྱུང་ནས་མི་འཆོལ་བྱི་རྣམ་
 རྟོག་གང་སྟེན་ཡེ་ཤེས་སུ་གཏོང་བ་འཕམ་གང་གང་ཆོས་སྐུའི་ཞལ་ལྟ་བུ་འདྲི།
 མ་ཉམས་རྒྱུ། འཆི་ཁབ་པར་དོ་སྐྱབས་སྟེན་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཏུ་འཁྱེད་པ་ཡིན།
 འདྲི་ལས་ཐབ་པ་མེད། རྟོན་བཅུད་ཐམས་ཅད་ཆོས་སྐུ་ལས་མ་འདས། རྣམ་རྟོག་
 ཆོས་སྐུར་རྩ་རྟུམས་པས་ན་རྩ་རྟུམས་ཡིན་ཟེར་བ་འདྲག་པ་ལ།¹⁷³

ཞེས། རྟོན་བྱི་ཐེམས་རྩ་རྟུམ་པའི་གདམས་པ་རུ་འདོན་པ་ཁག་གཅིག་གིས་གསུང་ཆུལ།
 ད་ལྟའི་ཐེམས་སྐད་ཅིག་མ་འདྲི་གའི་རྩ་ལ་ཅེར་ཏེ་བརྟམ་པའི་མདྲ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་
 པ་དེ་ལ་ཐེམས་སྟོང་པར་རྟོགས་འོང་བས། རྣམ་རྟོག་བཟང་པོ་ཅི་གང་ཡང་མི་འགོག་པར་དེ་
 གའི་རྩ་ལ་ཅེར་ཏེ་ལྟ་བ་གནད་ཆེ་ཞིང་། འདྲི་ལྟ་བུའི་བྲན་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱངས་ཏུ་མ་རྟོག་
 གང་སྟེན་རང་དག་ཏུ་འབྱོར་བ་འོང་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་ནི་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུར་གང་པའམ་ཡེ་ཤེས་
 སུ་གང་པར་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཉམས་ལེན་དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུར་རྩ་རྟུམས་པས་འདྲི་
 ལས་ཐབ་པ་ཉམས་ལེན་མེད་ཅིང་། རྟེན་འཆི་ཁབ་དོ་སྐྱབས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཉམས་ལེན་
 དེ་ཉིད་ལ་རུ་འདོན་དགོས་པར་གསུང་བའི་བཞེད་པ་དེ་རྟོན་ལ་གསལ་བར་བཀོད།

དེའི་རྒྱུ་གསུང་ཆུལ་འདྲི་ལ། འདྲི་རྟོག་ “ཐེམས་ཀྱི་རྩ་ལ་ལྟ་ཆུལ་དེ་ལྟ་སྒྲུབ་ཀྱི་མན་
 རག་མངས་རྒྱས་ནས་དཔུལ་བའི་བར་བྱི་བྱི་ནང་གང་གང་ཡང་དེ་གའི་རྩ་ལ་སྐྱོད་རྟོག་པའི་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔུད་ནས་ལྟ་ཆུལ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ནམ། དེ་འདྲ་མི་བྱེད་པར་སྟོན་འཛིག་
 ཏུ་ལྟ་བ་དེ་ཡིན།” ཞེས་ངུས་ཤིང་། “དང་པོ་དེ་ཡིན་ན་སྐྱོད་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔུད་
 ལུགས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད།” ཞེས་དང་། ཅི་སྟེ་སྟོགས་གཉིས་པ་ཡིན་ན། “དེ་འདྲའི་ལྟ་ཆུལ་གྱིས་
 ཆོས་སྐུ་ལྟ་ཞོག་ཐ་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པ་ཡང་ཤེས་བྱ་ལ་མི་མིན་དོ།” ཞེས་བཀལ་བརྟག་
 མཛད། དེ་བཞིན་ཏུ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་རྣམ་རྟོག་ཐོབ་ཀྱིས་སྟེན་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཆེ་
 ཞེ་བའམ་ཡལ་བར་འཐུང་བ་དེ་ནི་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ཆུལ་ཡིན་ཟུ། རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་ཆུལ་ཏུ་
 ཅི་ལྟར་འཐུང་ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནས་རྟོང་
 པ་ཉིད་དང་ཆོས་སྐུ་ལ་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གསུངས་པས། རྟོང་པ་དང་ཆོས་སྐུ་གཅིག་པར་
 རྟེན་བཞེད་དེ་ཁྱད་པར་གང་ལ་གཏུགས་ཞེས་དོགས་སྟོང་མཛད་ཡོད།¹⁷⁴

ཐེམས་རྩ་རྟུམ་པའི་གདམས་པ་ལས་བརྒྱལ་ན་ཏེ་བཀོད་པའི་ཐ་མའི་དོགས་འདྲི་ནི།

173 «ཕྱི་བ་རྟག་བསམ་རབ་དཀར།» གསུང་ཐོང་བ། རྟོག་ ༡༣༠

174 ཐོང་མཚུངས། རྟོག་ ༡༣༡

གདམས་པ་དེའི་སྒྲིབ་ནས་མེས་ཀྱི་རྩ་བོ་ལ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དེ། རྒྱུ་མེས་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ། དོན་དམ་དང་ཀྱན་རྒྱུ་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་
པའི་ནང་ནས། ཀྱན་རྒྱུ་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་དེ་ལས་མ་འདས་པས་ན། “ལྟ་ཚུལ་དེས་ཆོས་རྒྱ་ལོག་
སྒྲིབ་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་ཡིད་དེ་ཞེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ལུ་ཅི་འདུག”¹⁷⁵ ཞེས་དོགས་སྒྲིབ་མཛད་དེ་སྒྲིབ་
བརྒྱབ་ཏེ་བརྒྱད་ན། “མདོར་ན་ལྷ་སྒྲུབ་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་དང་འགལ་བའི་ལྟ་བུ་ཅི་འདུ་ཞིག་
ཡིན་ཞེས་བརྒྱུ་ཡུག་སྒྲིབ་སུ་ཟེན་ཡང་ལྟ་བུ་མེད་ཞེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ལུ་ཅི་ཟེར།”¹⁷⁶ ཞེས་དྲི་བའི་ཐོལ་
ཁྱིས་བརྒྱལ་བརྟག་མཛད་ཡོད།

དེ་ལྟར་གོང་ཏུ་དོགས་སྒྲིབ་མཛད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས། རྗེ་ཆོང་ཁ་ཁ་པས་རང་རིམ་ནས་རྒྱུ་མ་
མེས་རྩ་སྒྲིབ་པའི་གདམས་པ་དེ་དག་ཆོད་ལྡན་ཡིན་པར་འགོག་པ་མིན་ཅིང་།¹⁷⁷ དོགས་
སྒྲིབ་གི་དྲི་བ་དེ་དག་བཀོད་པའི་གནད་དེས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་མེས་རྩ་སྒྲིབ་པའི་གདམས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། མེས་པུ་ཉམས་པ་གང་ལ་ཡང་མི་རྟོག་པར་ཅེ་ནི་གནས་པ་དེ་འབགས་པ་སྒྲུབ་བྱ་
ཀྱིས་གཏན་ལ་ལབ་པའི་མེས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དེ་སྒྲིབ་
སྒྲིབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྒྲིབ་བ་ཞིག་ཏུ་འཛོག་མི་བྱའང་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད།

ལྟ་བུའི་འདས་ཕྱིགས་རྩ་ཆོགས་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་དྲིས་པ།

«དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་»ཏུ། གོང་ཏུ་སྒྲིབ་པའི་ལྟ་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་གནད་ལས་བརྒྱམས་
པའི་དྲི་བ་བཀོད་པའི་མཐུག་ཏུ། “མདོར་ན་ལྷ་སྒྲུབ་ལུགས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་མཆོས་ན་ལྟ་བུའི་
གནད་དམ་པ་འདུག་པས་རགས་རིམ་བསྐྱུས་ནས་ལུ་ཅི་ལོན་མོད། རྒྱུ་མ་ཉི་ལྟ་བུའི་འཆར་
ཚུལ་མཐའ་ཡས་པ་འདི་ལྟར་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཏེ།”¹⁷⁸ ཞེས་ལྟ་བུའི་འཆར་ཚུལ་བརྒྱུ་གཉིས་གིག་རིས་
འཛིན་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་ཀྱང་བརྟག་ན་ནང་པ་ན་ཚུན་མི་མཐུན་པ་མ་ཆད་འགལ་བ་ལྷག་

175 གོང་མཚུངས། བོག ༡༣༡

176 གོང་མཚུངས། བོག ༡༣༡

177 བཤ་ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུན་གྱིས། («དྲིས་ལན་ཆོ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲིབ་བྱུངས།») བོག ༡༣༧ “འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་
དེ། །མེས་པུ་གནས་སྒྲུབ་པའི་བབས་སུ་དགོ།” ཞེས་མེས་རྩ་སྒྲིབ་པའི་གདམས་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་པ་སྒྲུབ་པའི་བབས་
དམ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་ཆོང་ཁ་ཁ་པའི་བཞུགས་ཏེ་བྱུག་ཆེན་གྱི་གདམས་པ་གཉིས་པོ་མེས་པོ་རྗེ་སྒྲིབ་པོ་བས་ཀྱང་། (གནས་པ་དང་
རྟོགས་པ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་གདམས་པ། གསུང་འབྱུང་པོད། ༡ བོག ༡༠༩) “གནས་པ་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ལས། གནས་པ་གཙོ་
ཆེར་མི་བྱ། རྟོགས་པ་གཙོ་ཆེར་བྱ་སྟེ། གནས་པ་ནི་བརྒྱལ་བ་དང་། རྩ་བོ་བ་དང་། གཉིད་མཐུག་པོ་ལ་ཡང་འོང་སྟེ། རྟོགས་པ་
མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།” ཞེས་དང་། ལྷ་རབ་མེས་དང་། མེས་པུ་གསལ་བ་ཤིག་པ་དང་། ཤིག་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱའང་པ་སྒྲིབ་པ་
རྟོགས་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སྒྲིབ་པ་དང་། རྟོགས་ནས་སྒྲིབ་དགོས་པར་གསལ་བར་གསུངས།

178 «དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་» བོག ༡༣༡ ལྟ་བུའི་འཆར་ཚུལ་རྩ་ཆོགས་པའི་ཐད་ཀྱི་སྐོར་ལ། དུགས་པོ་སྒྲིབ་ཆེན།
བོག ༡༧-༡༠༡ བར་དང་། སྤྱུ་མ་ཆོག་ལྡན། བོག ༡༧-༡༢༡ བར་ལ་གཟིགས། འདིའི་ཐད་ཏུ་བཤ་ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུན་
གྱིས་བཤད་པ་མཛད་ཅིང་།

སྤྱོད་ལྟ་བུར་སོང་བའི་བྲག་ཆན་གཉིས་སུ་བཟུས་ཏེ་བཞོད་ཡོད་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ།

སྤྱིར་ནི་ལྟ་བའི་འཆར་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པ་འདི་ལྟར་སྤྱང་སྟེ། (༡) འགའ་ཞིག་
ནི་རྟོག་པ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་བཟང་དན་གང་འདུག་དགག་སྒྱུ་ཡིན་ཟེར་བའི་ཆན་པ་
གཅིག་དང་། (༢) ཡང་འགའ་ཞིག་རྟོག་པ་བཟང་དན་ཐམས་ཅད་དགག་སྒྱུ་མ་
ཡིན་རྟོག་པ་ཅི་ཙམ་རྒྱས་པ་ཙམ་གྱིས་ཉམས་རྟོག་རྒྱས་པ་ཡིན། དཔེར་ན་བྱང་
ཤེང་ཇི་ཙམ་མང་གིན་མེ་ལྷེ་རྒྱས་འོང་བ་ཡིན་ཟེར་བའི་ཆན་པ་གཅིག་སྟེ་དེ་
གཉིས་འགའ་བ་ལྟག་སྤྱོད་དོ།¹⁷⁹

(༣) ཡང་འགའ་ཞིག་རྣམ་རྟོག་མ་དེག་ཆེན་པོ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས་རྣམ་
རྟོག་ནི་མ་དེག་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་ཆན་པ་གཅིག་དང་། (༤) ཡང་འགའ་ཞིག་རྣམ་
རྟོག་ཆོས་སྒྱུ་ཡིན་ཟེར་བའི་ཆན་པ་གཅིག་སྟེ་དེ་གཉིས་ཀྱང་ལྟག་སྤྱོད་དོ།

(༥) ཡང་འགའ་ཞིག་ཡིད་འདི་མ་འཕྲོས་པར་ཅེན་ནི་གནས་པའི་ཆེ་མངས་
རྒྱས་སམ་སྤྱང་འདས་ཡིན། ཟུང་ཞིག་འཕྲོས་པའི་ཆེ་མངས་ཅན་ནམ་འཁོར་བ་
ཡིན་ཟེར་བའི་ཆན་གཅིག་དང་།¹⁸⁰ (༦) ཡང་འགའ་ཞིག་རྣམ་རྟོག་འཕྲོས་པའི་
ཆེ་བརྒྱད་པ་རི་ཙམ་འཕྲོས་ཀྱང་དེ་རྣམས་ཀྱི་རོ་ལ་ཅེར་ཅེར་བལྟས་པས་ཆོས་
སྤྱང་ལམ་ལམ་འཆར་ཟེར་བའི་ཆན་གཅིག་སྟེ་དེ་གཉིས་ཀྱང་འགའ་བའོ།

(༧) ཡང་འགའ་ཞིག་སྤྱན་ཁང་དང་། བྱས་གནད་དང་། རྣམ་རྟོག་བཀག་པ་
ཙམ་ལས་བྱུང་བའི་མཐོང་སྤྱང་བན་བྱན་དེ་ཆོས་སྒྱུ་ཡིན། རྣམ་ཀྱན་མཆོག་ལྟན་
ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས་ན་སོ་སོ་སྟེ་པོས་ཀྱང་ཆོས་སྒྱུ་མཛོན་སྤྱང་བྱ་བྱེད་མཐོང་བར་རོ་
སྤྱོད་པའི་ཆན་པ་གཅིག་དང་། (༨) ཡང་འགའ་ཞིག་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ཆོས་སྒྱུ་ཡོངས་སུ་
རྒྱལ་པ་མཐོང་བ་མིན་ཀྱི། ཆོས་སྤྱོད་ལྟ་ཆེ་ལམ། ཡན་ལག་གམ་ཆ་མས་མཐོང་
བ་ཡིན་ཟེར་བའི་ཆན་གཅིག་

(༩) ཡང་འགའ་ཞིག་དེ་ལྟ་བུ་ཆོས་སྒྱུ་ཡོངས་རྒྱལ་པ་མ་གསལ་གང་ཡང་
མཐོང་བ་མིན་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཙམ་མཐོང་བ་ཡིན། སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་དང་སྤྱོད་དང་

179 གཞུང་རང་བྱ་ལྟ་བའི་འཆར་ཚུལ་མི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ལ་གངས་འབྱེན་མ་མཛད་ལ། དེ་བཞིན་བྱ་བྱིས་ཀྱི་མཐས་པའི་
ལན་གྱི་གཞུང་དུ་འབྲེལ་ཐོན་མོད། འདིར་དཔེ་སྟོན་པ་པོས་ངོས་འཛིན་སྤྱོད་པའི་ཆེད་བྱ་ལྟ་བའི་འཆར་ཚུལ་རྣམས་ལ་རོ་རོ་
ནས་ཡང་གངས་བཟང་ཡོད་དོ། དྲགས་པོ་རྣོན་ཆེན་གྱིས། (ཤོག ༡༩༦) ལྟ་བའི་འཆར་ཚུལ་དང་པོ་རྒྱའི་ཉ་ཤར་གི་བྲགས་དང་།
གཉིས་པ་ཞི་བྱེད་རྒྱས་འབྲང་འགའ་ཞིག་གི་ཡིན་པར་ངོས་བཟུང་།

180 དྲགས་པོ་རྣོན་ཆེན་གྱིས། (ཤོག ༡༩༤) ལྟ་བའི་འཆར་ཚུལ་ཐ་བ་འདི་ལ། “བཀག་བརྒྱུད་པའི་རྒྱས་འབྲང་ཁ་ཅིག” ཅེས་ངོས་བཟུང་།

གཞན་སྟོང་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྒྲ་བྲགས་དང་མེད་བཟང་འདྲོད་པའི་རང་
སྟོང་རན་པ་དེ་མིན་གྱི། དབྱ་མ་པ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་འདྲོད་པའི་གཞན་སྟོང་དེ་
ཡིན་ཞེས་པའི་ཆན་གཅིག་དང་།¹⁸¹ (10) ཡང་གཞན་རྒྱུ་མ་ཐུ་མ་བཞེན་ལ།
མཐོང་སྟངས་དེ་རང་སྟོང་ཡིན་ཞེས་པའི་ཆན་པ་གཅིག་སྟེ་དེ་གཉིས་ཀྱང་འགལ་ཡོ།

(11) ཡང་འགལ་ཞིག་སྟོང་པ་དངོས་མིན་གྱི་སྟོང་པའི་གཞན་སྟོང་མཐོང་སྟངས་
ཡིན། ཆོས་སྐྱུ་མ་ཡིན་གྱི་ཆོས་སྐྱུ་འཛིན་པ་ཡིན། དཔེར་ན་མེ་འོང་པའི་རྟགས་ལ་
དུ་བ་མཐོང་བ་བཞེན་ནི་ཟེར་བའི་ཆན་པ་གཅིག་དང་། (12) ཡང་འགལ་ཞིག་
བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལྷ་བ་དངོས་གཞི་དེ་དང་སྟོང་བ་ཡན་ལག་བྱུག་གི་སྟོང་བྱུང་
གཉིས་གནད་གཅིག་རང་སྟོང་ཡིན། དེའི་སྟེང་དུ་སྟོང་བྱུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་ལྷ་
བ་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་འཕར་རྒྱ་ཡོད། དེས་ན་བྱུག་ཆེན་ལས་སྟོང་བྱུག་ལྷ་བ་མཐོ་
ཟེར་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་སྟེང་།¹⁸²

དེ་ལྟར་གོང་དུ་ངོས་བཟུང་བའི་ལྷ་བའི་འཆར་རྒྱལ་སྟེ་ཆོག་པས་པ་རྒྱུ་མ་བཟང་པའི་མཐུག་དུ།
སྟོང་བྱུང་གི་ལྷ་བ་མ་བསམ་གཏན་སོགས་དུས་འཁོར་གྱི་སྟོང་བ་ཡན་ལག་གཞན་རྒྱུ་མ་གྱི་
སྐབས་དང་། དེ་བཞེན་དུ་རྒྱ་རྩ་ཆོས་བྱུག་ནི་བྱ་ཆོས་བྱུག་ཁྱད་པར་དུ་གཏུག་མོད་སྟོང་ལྷ་
སོགས་ལ་འདྲོད་ཆུང་མི་གཅིག་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཆུང་དང་། དེ་ལྷ་ནའང་དེ་རྒྱུ་མ་
གསང་ཐུགས་གྱི་བྱུག་སྟོང་མ་ཡིན་པའི་བཟང་ལས་དང་འབྲེལ་བར་བརྟེན། རེ་ཞིག་ཡི་གོར་མི་
དགོད་ཅེས་གསུངས། གང་ལྟར་ཡང་«ཅི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་»ཀྱང་གོང་དུ་བྲངས་པའི་ལྷ་
བའི་འཆར་རྒྱལ་དང་། དེ་བཞེན་དུ་གསང་ཐུགས་མཐོན་པོའི་ཉམས་ལེན་ལས་བརྒྱུ་པའི་
བཞེད་པ་མི་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་མ་ལ། རྟགས་འབྲི་གནད་བ་ཙམ་ལས། རེ་རེ་ནས་འགོག་པའི་བརྒྱལ་
བརྟེན་མཛད་མེད་མོད། སྒྲི་ཐོག་ནས་འདྲོད་ཆུང་དེ་དག་འཛིན་པ་པོ་རྒྱུ་མ་ནས་སོ་སོའི་ལྷ་
བ་དང་ཉམས་ལེན་རྒྱུ་མ་མཐོན་རྒྱུ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཙས་པར་མཐུན་མིན་དབྱེད་དགོས་
པ་གལ་ཆེ་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཟབ་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ལྷ་བའི་བྲང་ལ་ནི། འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱུང་
ཡང་མས་གྱི་གཞུང་ཆོད་བྲང་ཙན་དག་ལ་གཏུགས་ན་ལེགས་ཉེས་དམིགས་སྟེང་པ་འོང་རྩ་ཞེས་
འདོམས་པར་མཛད་དེ་དོགས་འབྲི་དངོས་གཞིའི་མཐུག་སྟེང་།¹⁸³

181 སྟོང་དཔན་སྒྲ་བ་བྲགས་པ་དང་སྟོང་དཔན་མེད་གེ་བཟང་པོས་འདྲོད་པའི་སྟོང་ཉིད་རང་སྟོང་དང་། ཐོགས་མེད་སྐྱ་
མཆོད་གྱི་དེ་གཞན་སྟོང་དབྱ་མ་ཆེན་པོར་སྒྲ་བ་ནི། གུན་མཆོན་དོལ་བ་བ་སོགས་རྩ་བར་པ་རྒྱུ་མ་གྱིས་བཞེད་པ་ཡོངས་སྐྱ་བྲགས་།

182 «ཅི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་» གསུང་ཐོང་བ། གོག 133

183 གོང་མཆོངས། གོག 134

མཐུག་བསྐྱེད་གྲས།

«དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་»ཀྱི་མཐུག་ཏུ། སྤྱིར་གང་མས་རབ་ཟབ་མོ་དག་ལ་ལྷོད་
 རྒྱལ་པོ་ལྷོ་ལྷོ་ན་གཞོན་པོ་གཉིས་རྩ་བ་བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་ཉམས་ལེན་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་
 བཞུགས་པ་ཁག་ཅིག་གིས་བོས་བསམ་ལ་གཤམ་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་། ཡང་བོས་བསམ་ཤྱོད་འཛིན་
 མཁན་ལ་ལ་ཡང་བོག་མ་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲིམ་དོན་འཆོལ་བའི་ཆེས་མི་ཤྱོད་པར། གཞན་
 དམའ་འབེབས་འཛིན་པ་དང་། རང་མཁས་འཛིན་གྱི་སྟེན་ཐུགས་སྐྱམ་པོ་སྤྱོད་པའི་བསམ་
 པས་ཁ་བྱིར་ལྷན་སྤྱོད་དོན་ནས་ནང་ཏུ་མ་བསྒྲིམས་པ་བཅས་གཉིས་པོ་དེར་རྩ་བ་བྱུང་། དེ་
 ལྷོད་མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་ལས་བུལ་དགོས་པ་དེ་ནི། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ལྷག་ཏེ་ཉམས་སྤྱོད་
 ལེན་པའི་ཆེ་བོས་བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་ལ་མ་བུལ་བར་དགོས་པར་ནན་གྱིས་གསུངས་པའི་རྒྱ་
 མཆན་གཞོན་པོ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ཡང་«དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་»ཏུ་ལྷོ་ལྷོ་སྤྱོད་
 གསུམ་གྱི་གནད་ལས་བཅུམས་ཏེ་དྲི་བ་བཞོད་པ་ལ་རེ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རབ་ཉིད་ལ་
 སྤྱོད་བཞུགས་ཤྱོད་པ་འོད་མིན་མོད། འགའ་ཤས་ཀྱི་བྲགས་ལ་ཐོག་པའི་ཉེས་པ་དེ་ལ་ལྷོས་ཏེ་དྲི་
 བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་སྟོན་འཤྱོད་པར་སྒྲུན་མིན་པའི་དགོས་ནད་དེ་ཆེ་བར་
 གཟིགས་པར་གསུངས་ཏེ་¹⁸⁴ དེ་ལྷོ་བས་ན་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རབ་ཉིད་ནས་ཀྱང་«དྲི་བ་ལྷག་བསམ་
 རབ་དཀར་»བཅུམས་པ་ལ་དགོས་པའི་གཞོན་པོ་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། (༡) འདིས་བོས་
 བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་ཅང་མཐར་ཐིག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་ན་བྲགས་
 དཔྱེས་པའི་མཆོད་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་བ་དང་། (༢) ཡང་འདིར་བཞོད་པའི་དྲི་བ་རྣམས་ལ་
 རྩར་བྲགས་ཉིག་མ་ལྷག་པ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲོ་སྟོན་ཤྱོད་ཀྱང་དྲིས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ཉིག་པ་
 འཐུག་པར་འཇུག་བ་དང་། (༣) དེ་བཞིན་ཏུ་སྒྲིམ་པ་ལ་འཐུག་པའི་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཐམ་
 བོས་གྱིས་མི་འཐུག་པར་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་ཡོངས་འཛིན་མཁས་པ་བསྟན་པ་མོགས་ཀྱིས་
 རང་རྩ་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་གཤམ་བཞིན་ཏུ་འཐུག་པ་འོད་བ་བཅས་སོ། །«དྲི་བ་ལྷག་
 བསམ་རབ་དཀར་»ཀྱི་མཐུག་བྱང་ཏུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས། འདི་ལྷོད།

རྟག་ཆད་མཐར་ལྷོད་སྤྱོད་པ་མ་བསམ་ན། གནས་ལུགས་འོད་གསལ་རྟ་བརྟན་མི་མཐོང་བས།
 བོས་བསམ་སྒྲིམ་པ་གསུམ་ལ་འདྲིས་པ་ཡི། ཡིད་བཞིན་ནོར་འཁྲུག་འཇུག་པའི་ཉེས་ལ་འཆོལ་བར།
 འབས་བྱ་མ་བོ་ན་འདྲུའི་ཤེས་ལེན་པའི་སྟེ། དམའ་ན་ཏུ་དང་འཁྲུག་ལ་ཉིན་མཆན་ཏུ།
 འབད་པའི་སྒྲིམ་ཆེན་རྣམས་ལ་མ་བཞོད་ནས། བྱུང་ཅས་ལྷན་མོད་ནོངས་ན་བཞོད་པར་མཛད།

ལེའུ་བྱུག་པ།

རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྩ་བའི་སྒྲ་མའི་ཆུལ་ཏུ་རྗེས་སུ་ བཟུང་བའི་སྐོར།

ལྷོ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྩམ་ཐང་གི་ཆ་ཤས་གཤ་ཆེ་ལ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྩ་བའི་སྒྲ་མའི་ཆུལ་ཏུ་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞེ་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་བྲམ་གནད་མང་པོའི་ཐོག་མན་རག་རྒྱན་མང་སྟོལ་བར་བྱུང་བ་དེ་ཡིན། ཆུལ་འདི་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྩམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་ནང་ཏུ་ཞིབ་མོར་བོན་པ་ཙམ་ཏུ་མ་ཆད། རང་ཉིད་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་གཞུང་ཁག་ཅིག་གི་ནང་ཏུ་འདུ། དཔེར་ན། བོད་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟར་«བྱི་བ་རྒྱལ་བསམ་རབ་དཀར་»ཀྱི་མཐུག་བྱང་ཏུ། “འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མས་རྗེས་བཟུང་ཞེས་བཀྲི་བས།” ཞེས་བྱུང་བ་དང་། «བྱང་རེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་ཡོད།»“འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མའི་བྱིན་གྱིས་ལེགས་མཐོང་ནས། ཤིན་ཏུ་བཟེ་བའི་བསམ་པས་བདག་གི་བཤད།” ཅེས་དང་། «གསར་བ་འདུས་པའི་ཐུབ་ཐབས་རྣམ་འཕྲོད་དག་རིམ་»ཀྱི་དབྱེད། “རྒྱས་མཛད་འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མ་དེ་ལ་འདུད།” ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་«རྗེ་གས་རིམ་ལྡུག་ལ་སྟོན་»ཀྱི་དབྱེད། “རྗེ་བཞིན་གསལ་མཛད་འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མ་ཡི། འབས་ཀྱི་པད་མོར་རྟག་ཏུ་ཐུས་ཐུག་འཇམ་ལ།” ཞེས་སོགས་ཀྱིས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་དཔོན་སྒྲ་སྒྲ་མང་འཕྲོད་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཐུས་སྒྲ་མ་དབྱ་མ་བ་མདོ་ཁམས་སྒྲ་ལོག་རྗེས་སུ་གནང་བའི་ཐུག་བྲིས་ཤིག་ཏུ་འདུ། ཐུར་དབྱ་མ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཉེ་ཡི་དམ་ལས་གདམས་རག་བྱས་པ་རྩམས་ཤིན་ཏུ་སྟན་པར་བྱུང་ཆུལ་དང་། རང་གི་སྒྲོབ་མ་རྟོགས་ནན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ལ་འདེམ་ཏེ་དམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་འོར་གི་ཡོད་པའི་ཆུལ་རྩམས་གསུངས་ཡོད།¹⁸⁷ གཞན་ཡང་འོག་ཏུ་བརྗོད་པར་འཕྱུར་བ་བཞིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབྱུང་ནང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་མན་རག་ཡི་གེར་བཀོད་དེ་རྗེ་བཙུན་རྟེན་མངའ་བ་ལ་ཤོག་བྱིལ་གྱི་ཆུལ་ཏུ་ཐུལ་བའི་དཔེ་འདྲ་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱིས།¹⁸⁸ རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དཔོན་སྒྲ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཆུལ་ཏུ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་གནས་དེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་དོ། རོ་མཚར་ཅན་གྱི་གནས་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐུ་དབྱས་སྒྲ་དབྱས་གཙང་ཁུལ་ཏུ་

187 «སྒྲ་མ་དབྱ་མ་བ་ལ་མདོ་ཁམས་སྒྲ་ཐུལ་བ།» གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༡༠༩

188 དེབ་འདིའི་ཤོག ༡༤༡ ཐད་ལ་གཟིགས།

ཁྱད་ཆེད་ཐུགས་ཡིད་པའང་སྤང་སྟེ། དཔེར་ན། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་
ཏུ། འདི་ལྟར། “དེ་ཏུས་དབྱངས་པའི་དགོ་བཤེས་ཀྱན་ན་རེ། ལྷོ་བཟང་བ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་
ཞལ་གཟིགས། གར་གཤེགས་སུ་དཔེ་ཆ་མཛྲ་བཟུང་བཞི་བཀའ་ནས་ཉིན་མཆན་མེད་པར་
གཟིགས་པའི་བྱང་མཐའ་སྤྱོད་བཟང་པོ།”¹⁸⁹ ཞེས་བྱུང་བ་སྟོགས་ལས་དཔོག་ཀྱས་།

འོན་ཏེ་ལྷན་རྒྱུ་ཆེ་ཙམ་ཁ་པའི་རྒྱ་མའི་སྤྱོད་མ་གནད་མཁན་གྱི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་
དེའི་རྩ་བོ་གང་ཡིན་། དེ་ལྟའི་རྣམ་ཚན་ཞིག་གས། དེ་འཕྲུལ་འཕྲུལ་ཏུ་མིག་གིས་མཇུག་ཏུ་ཡོད་
པའི་སྒྲུལ་པ་ཉྩ་བྱ་ཞིག་ཡིན་ནས། ཉམས་སྤང་ལ་ཤར་བའི་ཡིད་ཀྱི་དག་སྤང་ཉྩ་བྱ་ཞིག་སྟེ་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་ཐོན་ལ་རྒྱུ་བ་རྒྱུར་གྱི་གསལ་བཤད་ཅིག་ལྟས་ན་པན་ལེས་སྟུན་། དེ་ཡང་
གོང་ཏུ་ཐོན་འགྲོ་སྟེ་བཤད་ཀྱི་ལེའུ་ནང་ཏུ་སྒྲུལ་ཟིན་པ་བཞེན། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟན་འདི་
ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་ཐུགས་དང་བཅས་པ་ཆ་ཚང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཟླས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སང་
ཅག་རྣམས་གསོལ་བ་འདེབས་སའི་ཡུལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཉྩ་བྱ་དང་། དེ་བཞིན་
ཏུ་འཕགས་པ་བྱུན་རས་གཟིགས། རྗེ་བཙུན་སྤོལ་མ་སྟོགས་ལ། མདོ་ཐུགས་ཀྱི་སྐབས་སོ་སོའི་
དབང་ཏུ་བྱས་ནས་ཉྩ་སྤངས་མེ་འབྲུ་བ་ཡོད་པར་ཤེས་དགོས་པ་གནད་ཆེ། དེ་ཡང་ཐེག་པ་བྱུན་
མོང་བ་སྟེ། པར་བྱིན་ཐེག་པ་མདོ་ལྟགས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། རྗེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ནི། ཉེ་བའི་ཁྱས་ཆེན་བརྒྱུད་ཅེས།¹⁹⁰ ལྟོན་པ་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྱོད་མའི་
ཐུས་ལྟའི་རྣམ་ཚན་གྱི་རྒྱལ་ཁྱས་བྱང་རྒྱུ་བ་མེམས་དཔལ་ཞིག་ལ་རྩེས་འཛིན་དགོས་ཏེ། དཔེར་
ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་«འཕགས་པ་བྱི་མ་མེད་པར་ཐུགས་པས་བཟླས་པའི་»¹⁹¹ནང་ཏུ། རྗེ་བཙུན་
འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བྱི་མེད་ཐུགས་པ་སྟོགས་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འཁོར་ཏུ་ཡོད་པའི་
བྱང་རྒྱུ་བ་མེམས་དཔལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་དྲོན་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་བྱི་བ་མཇུག་པར་
གསུངས་པ་ཉྩ་བྱ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་དཔལ་ལྡན་སྤྱོད་པ་ཐུགས་པས་བཟླས་བཙོམ་«དབྱེ་མ་ལ་
འབྱུག་པའི་»མཆོད་བརྗོད་ཏུ། སངས་རྒྱས་བྱང་རྒྱུ་བ་མེམས་དཔལ་ལས་འབྱུངས་རྒྱལ་གསུངས་
པའི་སྐབས་སུ། ཐོན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཡོངས་འཛིན་
མཛད་པའི་སྐོར་གསུངས་པ་ཉྩ་བྱ་ཡོད་།¹⁹¹ མདོར་ན་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན། བྱམས་
པ་དང་འཇམ་དབྱངས་སྟོགས་ནི་ས་མཐོན་པོར་སོན་པའི་རྒྱལ་ཁྱས་བྱང་རྒྱུ་བ་མེམས་དཔལ་

189 «རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་རྣམ་ཐང་།» བོག ༥༥

190 ཉེ་བའི་ཁྱས་ཆེན་བརྒྱུད་ནི། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་། ཐུན་རས་གཟིགས། བྱག་ནང་རྗེ་རྗེ། བྱམས་པ་མགོན་པོ། ཀུན་
ཏུ་བཟང་པོ། ཐུབ་པ་རྣམས་སེལ། རྣམ་མཁའི་སྤྱིང་པོ་དང་། སའི་སྤྱིང་པོ་བཅས་ཡིན།

191 «དབྱེ་མ་འབྱུག་པའི་རང་འབྱེལ།» བཟླས་འབྱུང། དབྱེ་མ། འ་དེབ། ༦༠ བོག ༦༠ན

རྣམ་འཛིན་དགོས་ཏེ་རྟ་ནའང་། གསར་ཤུགས་རྒྱ་རྒྱུ་ཐོག་པའི་སྐབས་སུ་ནི། རྒྱ་བཙན་འཛམ་
 པའི་དབྱངས་དང་། དབྱངས་པ། ཐུན་རས་གཟིགས། རྒྱ་བཙན་སྒྲིལ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
 མཛོན་པར་རྒྱགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཡི་དམ་ཏུ་བྱ་དགོས་ཏེ་དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་
 གསར་ཤུགས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ཏུས། རྒྱ་བཙན་འཛམ་པའི་དབྱངས་ལྟ་བུ་ནི། གང་ཟག་གྲེ་བྲག་
 པ་ཞིག་ལ་མི་བབྱང་བར། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བམ་བྲགས་མཆིན་པའི་རོ་བོ་
 གཅིག་ཏུ་འདྲས་ཏེ་ལྟོ་ལྟོ་རྣམ་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་འཛམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་
 ལྟེན་རྣམས་ལ། “མཆིན་པའི་གཏེར་” ཞེས་བྱུང་བའང་གནད་ཆེ་། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་
 ཐུན་རས་གཟིགས་ལ་“བྲགས་རྒྱའི་གཏེར་” ཞེས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཆེ་བ་བྲགས་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་འདྲས་ཏེ་ཡི་དམ་ལྟོ་ལྟོ་རྣམ་པར་གྲུབ་པར་གྲུབ་པ་སོགས་ལེས་དགོས་ཏེ་
 དེ་རྟ་ནའདིར་ང་ཚོས་རྒྱ་བཙན་འཛམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་
 ལྟེན་ལྟེན་རྣམས་ལ་བཟུང་བར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ། གསར་ཤུགས་ཀྱི་ལངས་སྤྱོད་དེའི་ལྟོ་ལྟོ་
 བྱས་ཏེ་ ཡི་དམ་གཅིག་ལ་རྣམ་འཛིན་དགོས་ཏེ།

དེ་ཡང་བོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུགས་པའི་རྣམས་ནང་ཏུ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཙམ་མིན་པར་ཐོན་ཀྱི་
 རྒྱས་ཆེན་དམ་པ་གཞན་ལའང་ཡི་དམ་ལྟེན་ཞེས་ཞུ་བའི་གཟིགས་ཐོབ་དེར་སྒྲུབ་རྒྱུ་རྒྱས་ལྟེན་བྱུང་བའི་
 རྣམ་ཐང་ཡོད་པ་ཞུས་པ་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་འཕགས་སྤུལ་ཏུ་ཆ་བཞག་ནའང་། དཔལ་ན་
 ལསྒྲུབ་སྒོ་བ་དཔོན་ལྷ་པ་བྲགས་པ་དང་སྒོ་བ་དཔོན་ཙན་ཤོ་མིན་གཉིས་པུ་སྒྲིབ་མཛད་པའི་
 ཏུས་སུ། ཕྱི་མ་ལ་འཕགས་པ་ཐུན་རས་གཟིགས་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་གསུང་གི་གནང་བ་སྒྲུབ་ཀྱི་
 ཡོད་པ་སོགས་ཡོངས་སུ་བྲགས་ཏེ།¹⁹² དེ་རྟ་བུའི་ཞལ་གཟིགས་རྒྱ་བ་དེ་སྒྲིལ་བྱ་དམ་པ་སོ་སོའི་
 མིག་ཤེས་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཡིད་ཤེས་ལ་གྲུབ་པའི་དག་སྒྲུབ་གི་ཉམས་
 ཀྱི་སྒྲུབ་བ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཏུ་གང་གི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་གི་སྒྲུབ་བ་ཐོས་པའི་ཡི་
 དམ་དེ་ཞལ་གཟིགས་ཐོབ་མཐན་ཀྱི་གང་ཟག་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བཟུས་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་
 ཡི་དམ་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་མཚན་པ་ཞིག་དཔོན་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ཏུ་བྱོན་པ་ཡིན་སོགས་ཀྱི་བྱི་བ་རྣམས་ནི། རེ་
 ཞིག་དེ་རྟ་བུའི་ཞལ་གཟིགས་ཐོབ་སྒྲུབ་མཐན་རྒྱལ་འབྱོར་པ་རྟོགས་ཤུན་གཅིག་གི་མ་གཏོགས་
 རང་ཅག་ལྟ་བུས་བརྒྱད་གལ་ལྷན་། ང་ཚོར་སྐབས་སུ་བབས་པའི་གནས་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་
 རྣམ་ཐང་གི་ཆ་ཤས་ལ་རྒྱ་བཙན་འཛམ་དབྱངས་ཀྱིས་དཔོན་སྒྲུབ་པའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱི་ཚུལ་

192 ལོ་རྒྱུས་འདི་རྒྱ་ནང་རྒྱ་ནང་པའི་«རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་»ཏུ་ཞིབ་པར་འཁོད། རྟོག 110

ཀྱིས་རྗེས་སུ་བབྱང་བ་ཡོངས་འགས་ཡིན་པའི་རྩལ་དེ་ཡིན།

དེ་ལ་སྒྱིར་བཏང་བྱས་ན་ཡི་དམ་ཞལ་གཟེགས་ཀྱི་རིགས་རྣམས། སྒྲ་མའི་རྣམ་ཐང་ལ།
བྱན་མོང་བ་དང་གསར་བའི་རྣམ་ཐང་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བྱི་མའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྒྲ་ལ་
ཡོད་མོད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཐོག་མར་ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པས་ཡོ་སྒྲ་
མཛད་པའི་བརྒྱད་ནས་དང་། བྱིས་རང་ཉིད་ལ་ཞལ་གཟེགས་ཐོབ་པའི་སྟེང་ནས་གདམས་རྒྱུ་
དངོས་སུ་གསན་པ་བྱུང་ཡོད་པ་མོགས་ནི། ཁོང་ཏུ་ལྷས་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འགས་ཆེ་བར་བརྟེན།
རང་གི་ཡི་དམ་སྒྲ་མར་ལྷར་པའི་བྱན་མིན་གྱི་སྒྲ་སྒྲོབ་ཀྱི་གནས་རྩལ་འདི། མཁས་མཁུ་རྗེས་
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འདི་རྣམས་ཐང་བརྩམས་སྐབས། རྣམ་ཐང་བྱན་མོང་བ་«དང་པའི་འབྲུག་རོགས་
»སྟུང་གསལ་བར་བཀོད་གནང་ཡོད། མདོར་བརྒྱུས་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་
ལས་དངོས་ཏུ་བོན་པ་ཙམ་ཏུ་མ་ཆད། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་མ་རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ལ་བ་དང་། སྒྲ་མ་
དབྱ་མ་པ། སྒྲོབ་མ་རྟོགས་ཐོན་འཇམ་དཔལ་བྱ་མཆོ་སོགས། དེའི་ཏུས་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲོབ་མར་པོ་ཞིག་
གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་སྒྲ་སྒྲོབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱན་མིན་ཞིག་ཡོད་
པར་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་མཛད་ཀྱི་ཡོད་པའི་དན་རྟགས་གསལ་པོ་ཡོད།

སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པའི་རྣམ་ཐང་།

ཁོང་ཏུ་ལེའུ་དང་པོར་བརྗོད་ཐིག་པ་ལྟར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པར་རྩལ་བྱིས་པའི་ཏུས་སུ་ཆོས་རྗེ་དོན་
བྱུང་རིན་ཆེན་གྱིས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཡི་དམ་གྱི་རྩ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ཏུ་བཅུག་
ཅིང་། བྱ་ལྷུང་དཀོན་པར་བཀྲུགས་ཏུ་མ་བྱུང་ཁར་བྱིལ་བུ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་འཇམ་པའི་དབྱངས་
ཀྱི་གཟུང་ཐུགས་མོ་མ་ར་པ་ཙན་རྩི་ཡང་ཏུར་ལྷུང་ཡོངས་པ་བརྒྱས་ཡོད་པ་དང་། དབྱས་
གཙང་ཏུ་འང་གདན་མ་གཟིག་ནས་གཟིག་ལ་ཕེབས་ཏེ་སྒྲོབ་གཉིས་མཛད་པའི་སྐབས་སྟུང་།
རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་སྟེང་ཡི་དམ་གྱི་གཟུངས་ཐུགས་ཉིན་རེ་
བཞིན་བརྒྱུ་བ་བཙས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལྟོད་པ་མེད་པར་མཛད་ཡོད། གར་ལྟར་ཡང་དབྱང་ཡོ་སོ་
གསུམ་བཞེས་པ་ལྷགས་སྒྲེལ་བྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་དབྱིད་ཀར། རང་ཉིད་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་དཔར་གྱི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་སྟེང་ཐོན་པའི་འལྷར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟངས་ཡོད། དེ་
ནི་ཁོང་ཏུ་ལེའུ་བཞི་པར་སྒྲས་པ་བཞིན། ལོ་དེའི་དབྱིད་ཀར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ཞལ་གཟེགས་རྒྱན་ཐོན་ཏུ་ཡོད་པའི་སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པ་དང་མཇལ་བ་དེ་རིམ་དུ་ དེ་
ཏུས་ཐོག་མར་པན་རྩོན་མཇལ་བ་ནས་བབྱང་སྟེ། ཡོ་གཉིས་ཙམ་གྱི་རིང་། ཁོང་རྣམ་པ་གཉིས་
ཡང་ཡང་རྩོན་འཛུམས་གནང་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་དབྱ་མ་པས་ཡོ་སྒྲ་མཛད་དེ་ཡི་དམ་

འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བཀའ་འདྲི་མང་པོ་ཞིག་ཉུ་ཁྱུ་བྱུང་བ་མ་ཟད། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་དང་ལྷ་
མ་དབྱ་མ་པ་གཉིས་པོ་འདུན་ཅན་གཅིག་གི་བྱུང་ནས་གཅིག་གིས་བཀའ་ཆོས་ཉུ་རེས་ཀྱང་
མཛད་པ་མོགས་གནང་ཡོད།

ལྷ་མ་དབྱ་མ་པ་ཞེས་པའི་ཡུང་དབང་བྱུང་བར་བྱ་བ་ལས་གསུང་བའི་དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།¹⁹³
ཁོང་གི་མཆན་དཔྱད་ལ་བརྩོན་འགྲུས་མེད་གེ་བྱ་ཡི་ཡོད་ལ་ཕྱིས་སུ་ཡུང་དབང་གི་མཆན་
དཔལ་པོ་རྒྱ་ཆེ་ཞེས་ཀྱང་བྱུང་། ཟབ་མ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉུ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་མོས་པས་ཁོང་ལ་དབྱ་
མ་པ་ཞེས་འཛིན། འཁྱུངས་ལུལ་པོད་ཤར་བྱུགས་མདོ་ཁམས་ནས་ཡིན་ཅིང་། ཕྱིས་པའི་དུས་
ནས་ཀྱང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་གཞུངས་ལྡན་མ་ར་པ་ཙན་ཏེ་སྐྱ་ཐོས་པའི་སྐབས་སུ་ལུས་
ཀྱི་བ་སྐྱ་ལྡང་བ་མོགས་ཀྱང་མཆན་མི་འབྲེལ་བའོང་གི་ཡོད། ཁོང་གཞན་དུས་མདོ་ཁམས་སུ་
ལྷགས་རྒྱུ་གནང་བའི་སྐབས། ཉིན་ཞིག་ཨ་ར་པ་ཙན་ཏེ་སྐྱ་བྲག་པོ་འབྱུག་སྐྱ་འབྲེལ་བའི་གཞུང་
བས་བརྒྱལ་བར་བྱུང་ཅིང་། དེ་ནས་བྲག་པོ་མོས་ཏེ་ལངས་པའི་ཆེ་རང་གི་མདུན་དུ་འཇམ་པའི་
དབྱངས་སྐྱ་མདོག་ནག་པོ་ཞིག་དཔྱད་སུ་གཟིགས་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་ཤིང་། ཕྱིས་སུ་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱི་རྒྱུ་གནང་བྱས་ཏེ་བཞེན་སྐྱབ་མཛད་པ་ལས་ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་དང་གསུང་
གི་སྒྲུང་བ་རྒྱུ་མང་པོ་བྱུང་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་ཞིག་ཞལ་གཟིགས་དང་གསུང་གི་སྒྲུང་བ་དེ་དག་
ལ་བྲགས་ཏེ་མ་ར་པ་ཙན་ཏེ་དེ་ནས་དབྱངས་སུ་སྒྲུབ་གཉེས་ལ་བྱོན་ཏེ་གསང་སྤྱད་པའི་པམ་
དེར་རྒྱུ་བཙན་བྱས་མགོན་ཕྱིས་མཛད་པའི་«མདོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཆ་བར་བྱས་པའི་པར་
ཕྱིན་ལ་བྲགས་སྒྲུབ་གནང་ཞིང་། སྐབས་ཤིག་པར་ཕྱིན་གྱི་བྱ་བ་སྒྲོམ་ཞིག་མཛད་པར་དགོངས་
ཡོད། ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་སྒྲོབ་གཉེས་ཀྱི་རྒྱན་བཞག་ནས་རང་ལ་ཡོ་བྱུང་
ཅི་ཡོད་ཐམས་ཅད་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་ལ་འབུལ་བྱ་བཙུག་པར་མ་ཟད། “ད་བྱ་བལ་ཕྱིས་
ལ་ལྷགས་མེད་སྒྲོམ།” ཞེས་སྐྱབ་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞི་ལ་བར་གདམས། དེ་ཉུང་ཡི་དམ་ཕྱིས་
གདམས་པ་བཞེན་བྱ་བལ་མཛད་ནས་ཀོང་པའི་ལྷགས་སུ་བྱོན། དེར་ཀམ་ཀམ་ཆང་གི་ལྷགས་
ཀྱི་ལྷག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོགས་པ་བྱས་ནས་བྲགས་དམ་མཛད་པས། སྤང་བས་ཀྱང་ཡི་དམ་གྱི་
སྐྱ་དང་གསུང་གི་སྒྲུང་བ་གསལ་ཞིང་བརྟན་པར་བྱུང་། སྤང་ཡང་དབྱངས་སུ་བྱོན་ནས་བསམ་
པས་སུ་རྟོགས་ལྡན་མཆོད་ཀར་བའི་བྱུང་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་སྒྲུབ་བྲག་གསན་ཅིང་། དཔལ་རི་
བའི་ལྷ་མ་གཞན་རྒྱལ་བ་བྱ་བ་དང་མཛལ་ཏེ་ཁོང་གིས་ས་སྐྱའི་ལམ་འབྲས་ནས་བཤད་པའི་
མན་ངག་དབང་བཞིའི་བརྒྱ་རྣམས་དབྱ་མ་པ་ལ་བརྟན་པས། དབྱ་མ་པས་བརྒྱ་ལན་འཇལ་

193 འདིར་དགོན་པའི་ལྷ་མ་དབྱ་མ་པའི་རྣམ་ཐང་མདོར་བཞུགས་དེ། མཁས་བློ་ཆེའི་«རྣམ་ཐང་དང་པའི་འཇུག་རྟོགས་
»དང་«གསང་རྣམ་ཐིན་པོ་ཆེའི་རྟོ་མར་»ལྟར་པ་ལ་གཞི་བཙུགས།

ཚུལ་རྒྱུ་མ་ཁྱུས་པར། ཁོང་གིས་ཡི་དམ་གྱི་སྤྱང་བ་འདི་རྒྱུ་དག་ཅིག་ཡིན་པར་འདྲག་ཅེས་གསུངས་ཏེ་ཉམས་སྤྱོད་འདིས་སྒྲ་མ་དབྱེ་མ་པར་རང་ཉིད་ལ་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་ཡི་དམ་གྱི་སྤྱོད་དང་གསུང་གི་སྤྱང་བ་རྒྱུ་མ་ཡང་དག་པ་ཡིན་མིན་སྒྲུལ་པ་བྱུང་ཡོད་ཏེ།

དེ་ནས་གཙང་ལ་བྱོན་ཏེ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མ་བྲགས་ཙན་འབའ་ར་བ་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་(༡༩༡༠-༩)དང་མཇལ་ཞིང་།¹⁹⁴ ཁོང་གི་བྱུང་ནས་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐོར་ཁྱུས་ཏེ་འབའ་ར་བ་ཙན་པོ་འཁོར་བ་ལ་སྒྲིབ་པས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་སྒྲ་མ་དབྱེ་མ་པར་ཡང་མེས་མ་འབྲལ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས་ནས་པེས་འབྱུང་གི་སྒྲིབ་པས་བྲག་པོ་སྒྲེལ་པ་བྱུང་། དེ་རྗེས་ཡི་དམ་གྱིས་བསྐྱལ་མ་མཛད་པ་བཞིན་མ་སྒྲུབ་ཐོབ་པ་ཤིང་། དེ་ཏུ་རྗེ་བཙུན་རིད་མདའ་བའི་བྱུང་ནས་དབྱེ་མའི་ཉ་བྱུང་དང་འདྲལ་བས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་མང་ཙམ་ཞིག་ཁྱུས་ཏེ་སྤྱང་ཡང་ཡི་དམ་གྱིས་བསྐྱལ་བ་བཞིན། གོང་ཏུ་སྒྲུལ་པ་ཉ་ར་རིང་ཆོས་ལུང་ཏུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་མཇལ་ཏེ། སྐབས་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བྱུང་ནས་དབྱུངས་ཙན་མའི་རྗེས་གནང་ཁྱུས་པར་མ་བྱ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་བྲགས་པས་མཛད་པའི་«དབྱེ་མ་ལ་འབྲུག་པའི་རང་འབྲེལ་»ཡང་ཆར་གཅིག་གསན་ཏེ་དགོངས་པ་ལྟར་ལས་འདས་རྗེས་སྤྱོད་དང་ཁྱུས་པའི་སྐབས་སུ། མེ་ལྗེ་དང་ཏུ་བ་རྒྱུ་མ་ལ་རལ་གྱི་དང་མེ་ཏོག་ལྷན་ལ་ཉ་བྱུང་པའི་ཉ་བྱུང་མཆན་གྱི་རི་མའི་གཞུགས་བྱུང་སྟེ་ནས་མཁར་ཡལ་བ་སྐོར་དེར་ཆོག་པ་པ་ཀྱན་གྱི་མཆན་སྤྱང་ཏུ་བྱུང་བ་བྱུང་། ཁྱུས་པའི་བྱུང་ཐལ་ནང་ཏུ་རིང་བཟེལ་དང་འཕེལ་གྱུར་འབྱུངས་ཤིང་། རིང་བཟེལ་འབྱུང་གས་ལ་འཁོར་ལོ་ཅི་བ་བྱུག་པའི་གཞུགས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་རོ་མཆར་བའི་རྒྱུ་མ་པ་ཙན་ཡང་བྱུང་བ་སྐོར་བྲགས་པས་མོ།

སྒྲ་མ་དབྱེ་མ་པ་ཡི་དམ་གྱི་སྤྱོད་དང་གསུང་གི་སྤྱང་བ་བྱུང་བའི་མོ་སྤྱང་བྱུང་པ།

ད་ནི་རྒྱུ་མ་ཐར་གྱི་དཔྱུས་ལ་འབྲུག་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་སྒྲ་མ་དབྱེ་མ་པ་གཉིས་མཇལ་ཐོབ་སྐོར་གཉིས་པའི་ཆེད་ཏུ་འདྲེ་འཛུམས་གནང་བའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ཀའི་སྤྱོད་པས་རྒྱུ་མ་རིང་ཙམ་ཞིག་མཉམ་བ་ཁྱུས་པ་གནང་སྤྱོད་འཆར་གཞི་མཛད་ཡོད་ལ། ལལ་འཛུམས་འདི་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་དབྱུང་ལོ་སོ་བཞིར་བཞེས་པ་མེ་ལྗེལ་བྱུང་ལོ་ ༡༩༩༡ ནང་ཏུ་ཁེལ་ཡོད་ཏེ། དེ་ཏུས་འདྲེ་འཛུམས་གནང་སྐོར་ནི་དཀའ་བ་གདོང་གི་དགོན་པ་ཡིན་ལ། དགོན་པ་དེ་ནི་བཀའ་གདམས་པའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་པོ་ཤིང་རབ་ཀྱིས་བྱུང་ཡོད་ཏུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་བྱུག་བཟུང་ཅིང་ལྷ་ས་དང་ཉེ་བའི་ས་ཁུལ་སྟོན་བྱུང་ཁུལ་ཏུ་ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དཀའ་གདོང་ཏུ་བྱོན་པའི་རྗེས་སུ་དང་ཐོག་ཁོང་རྒྱུ་མ་པ་གཉིས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཙན་མཛད་

194 རྗེ་ཤིང་པས། «དད་ལྷན་དགའ་བྱེད་ཏུ།» (ཤོག ༥༩) རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡང་འབའ་ར་བ་མཇལ་ཏེ་ཁོང་གི་བྱུང་ནས་ཆོས་གསན་པ་དང་། འབའ་ར་བ་འདྲུགས་ཡིད་འཕྲིན་སྟེ་མཐུང་ཞིག་མཛད་ཚུལ་གསུངས་ཡོད། རྒྱུ་མ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་གཞན་གང་ཏུ་འདི་ལོ་ཐོན་པས་དབྱེ་མ་གཞིར་མཛོད་ཏེ།

མཆོལ་དང་བྱུགས་སྟོན་གནང་བར་ཕེབས་ཤིང་། རྟེན་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཀྱི་དགའ་བ་དོན་དུ་སྐྱེ་
 མཆོལ་དམ་པོར་བཅད་ནས་བཞུགས། བྱེད་དོན་གཞི་ནི་སྐྱེས་སྐྱེས་གཉིས་མཆོལ་ཁང་
 སོ་སོ་བར་མཆོད་ཡོང་། ཞིགས་པའི་གསོལ་ཆ་དང་ཉིན་དཔུང་གི་གསོལ་ཆེགས་ལྟན་དུ་གནང་
 ལ། བྱེད་དོན་ཐུག་པའི་སྐྱེས་སྐྱེས་ཀྱི་འདུལ་བའི་བཅས་ཁྲིམས་དམ་པས་དུས་རྒྱུན་དུ་ནས་མི་
 མཆོད་ཉིན་དཔུང་གསོལ་ཆེགས་དང་གསོལ་ཆའི་བར་མེད་སྐབས་ལྟན་འཛུགས་གནང་བའི་
 དུས་དེ་རྒྱུ་མ་གཤིས་སྐབས་དེར་ཤིན་ཏུ་གཤམ་པོ་ཆེར་བྱུང་སྟེ། སྐབས་དེ་རྒྱུ་མ་གཤིས་སྐྱེས་སྐྱེས་པ་
 གཉིས་པ་ན་ཆུ་ཆོས་ཀྱི་གནས་དོན་མང་པོར་གྲོས་མོལ་བྱུང་བའི་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་བཅས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་བཅས་ཀྱི་
 སྐབས་འགར་སྐྱེས་སྐྱེས་པ་ལ་ཡི་དམ་གྱི་སྐྱེད་དང་གསུང་གི་སྐྱེད་པོ་ཐོབ་ཐོབ་ཀྱིས་བྱུང་སྟེ།
 སྐྱེས་སྐྱེས་པ་ལ་ཡི་དམ་ཆེད་པའི་བུ་དུང་ནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་ཡི་དམ་འཛུགས་པའི་དབྱངས་ལ་
 མདོ་ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་དུང་གནང་ལས་བཅུ་མ་ཉེ་དོགས་འདྲི་མང་པོ་བྱུང་བའདུང་ཡོད་ཀྱི་
 འདྲི་ནི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པའི་རྒྱུ་མ་གཤིས་སྐྱེས་སྐྱེས་པ། བྱེད་དོན་པོ་ཞིག་ནས་བྱུགས་ལ་བཅངས་པའི་བྱུགས་
 ཀྱི་འདུན་པ་གཤམ་ཆེན་ཞིག་མདོན་དུ་བྱུང་པ་ལྟ་བུར་བྱུང་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་ནས་དུས་སྐབས་དེར་
 པོར་བྱུགས་འདུན་ཆེ་གཅིག་པའི་སྟེང་ནས་ཆད་ཞིབ་ལ་བཞུགས་པའི་མདོ་ཐུགས་གཉིས་
 ཀྱི་དུང་གནང་པའི་གནད་ལས་བཅུ་མ་པའི་དྲི་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རྒྱུ་མ་གཤིས་ལ་མཐུན་པོ་དམ་
 ལས་གསལ་བཤད་དོན་ལྟ་བུར་པའི་གྲོས་སྐབས་ཐོབ་ཡོད།

ཤོད་དུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་མདོ་ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་པོས་པ་བྱུ་ཆེར་བཅོལ་
 ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་མདོ་ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་པོས་པ་བྱུ་ཆེར་བཅོལ་བའི་དབང་གིས་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་
 ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་ཞིག་དང་མཆོད་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཉིན་དུ་རང་རྒྱུ་མ་གཤིས་སྐྱེས་སྐྱེས་
 བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་རྒྱུ་མ་གཤིས་སྐྱེས་སྐྱེས་པ་དམ་པོར་བཅད་ཉེ་སྟོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཉམས་
 ལེན་ཡང་མི་དམན་པ་ཞིག་མཆོད་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཉིན་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་བྱུ་ཆེར་ཐུགས་ཀྱི་
 དུང་གནང་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་དུང་ཡང་དོགས་པ་མ་ཆོད་པ་ཡོད་པ་དང་། བྱུ་ཆེར་ཐུ་
 བཞུགས་ཆེ་བ་གཉིས་ཉེ། གཅིག་ནི་འཕགས་པ་སྐྱེད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཐབ་
 མ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་ལ་སྐྱེད་ཅམ་དུ་མི་བཞེད་པའི་གནད་
 ཀྱིས་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་ཀྱི་སྟེང་རྒྱུ་མ་གཤིས་སྐྱེད་ཀྱི་ཐོག་ལ་དུང་སྐྱེད་འདོགས་
 ཆོད་པའི་རིས་ཤེས་ཤིག་འཛོལ་བཞེན་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ཉིད་པའི་གསལ་བའ་འདུས་པའི་
 རྒྱུ་མ་གཤིས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་མདོ་ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་པོས་པ་བྱུ་ཆེར་ཐུགས་ཀྱི་པོས་པ་བྱུ་
 ཆོད་པའི་རིས་ཤེས་ཀྱི་པོས་པ་བྱུ་ཆེར་ཐུགས་ཀྱི་པོས་པ་བྱུ་ཆོད་པའི་གནས་
 རྒྱུ་མ་གཤིས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་མདོ་ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་པོས་པ་བྱུ་ཆེར་ཐུགས་ཀྱི་པོས་པ་བྱུ་

མཐོན་པོའི་གནད་རྣམས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་དེ་དག་ཆེག་ཙམ་ཏུ་མ་སོང་བར། ཟུང་བོག་ཏུ་འཁལ་བའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་བྱངས་པའི་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་སྟེང་ཏུ་སོན་བྱུང་བའི་བྱུགས་འདུན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཉི་མའི་བྱུགས་འདུན་དེ་འབྲུག་པའི་དོན་ཏུ། ལྷ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆོད་ལྷན་ཞིག་གར་ཏུ་ཡོད་ཏུང་། མཐའ་ན་དེའི་དོན་ཏུ་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་སྤྱོད་དགོས་ནའང་བྱོན་སྟམ་པའི་བྱུགས་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི་

དེ་ནས་ཙུ་བའི་ལོ་མང་པོའི་རྗེས་སྤྱོད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་དང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཙུ་བའི་པར་འབྲུག་པའི་སྟོབ་པ་མ་ཁམས་བྱུང་རྗེས། འདི་ལྟར།

ད་ལྟ་བོད་ན་ཤེས་རབ་གོ་བ་བཟང་བའི་མཐར་བྱུག་ཏུ་བཙུག་པ་འདི་རྗེ་ལྟར།
གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཙས་པའི་བསྟན་བཙུག་པ་ལ་ཆེད་ལ། བལྟས་
པ་ཙམ་ནས་འདིའི་དོན་འདིར་འདུག་སྟམ་པ་འབད་མེད་ཏུ་ལམ་ལམ་འཆར་བ།
དེ་གཞན་ལ་བསྟན་ན་གོ་བ་ཆེན་པོ་སྟོབ་ཏུ་བདེ་སར་སར་བ་འཆར་བྱུང་བ་
ཞིག་ལ་ལྷ་མོ་ནས་ཡོད་དེ། དེ་འབྲེལ་ཡོད་བཙན་བཙང་མི་ཏུང་། རིགས་པ་ལྟ་
མས་ལེགས་པར་དབྱུང་བ་ན། དང་པོར་ཡིན་ཡིན་འབྲེལ་བའི་གོ་བ་རྟོད་པ་རྣམས་
ཀྱང་པལ་ཆེད་ཞིག་འགྲོ་བ་ཀ་མང་། དེས་ན་རིགས་པ་རྣམས་པར་དག་པ་ལྟ་མོ་
ཞིག་གིས་ལེགས་པར་དབྱུང་བའི་དབྱུང་བ་མ་རྒྱགས་པར་ཏུ་དོན་དེར་ཁ་རྒྱན་
བཙང་ཀྱང་གཤམ་གྱི་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན།¹⁹⁵

ཞེས་གསུངས་ཡོད། ཕྱིས་སྤྱོད་དཔེ་སྟོབ་འགོས་གཞོན་ནུ་དཔལ་ཀྱིས་ཀྱང་། “ཐོས་པ་ཙམ་ལ་མི་འཛོག་པར་དང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གསུང་རབ་ལ་ལེགས་པར་དབྱུང་བ་དང་། འབྲེལ་གྱི་མཛད་པའི་ཚུལ་རྣམས་རྗེ་འདི་ཁོ་ན་ལ་བྱུགས་དད་པ་ཡིན།”¹⁹⁶ ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་སོགས་ལས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི་དང་ཉིད་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད། དང་གི་སྟོབ་པ་རྣམས་ལའང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འབྱུག་པ་ན། ཐལ་འཛུབ་ཀྱིས་གཞུང་དོན་བོག་གོ་བའི་ཐག་ཆོད་མི་ལྟ་བུར་དང་གི་རྣམ་དབྱུང་ཞིབ་མོའི་སྟོབ་པ་ལྟ་མོ་ལ་གཉིད་ཟབ་པ་ཡུན་རིང་བྱས་ཏེ་སྤྱོད་པ་སྟོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་འབྱུག་པ་ན།

གར་ལྟར་ཡང་རྒྱབས་དེར་དགའ་བ་གདོང་ཏུ་བཞུགས་ཏུས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་རོས་ནས་

195 «རྣམ་ཐར་དད་པའི་འབྱུག་བོགས་༥» བོག་ ༡༩ བྱང་བྱངས་པ་འདིའི་ནང་། འགྲོ་བ་ཀ་མང་། ཞེས་ཡོད་མར་ཞོལ་དཔར་ནང་། འགྲོ་བ་ཀ་མང་། ཙུ་བ་ལྟར་།

196 ལྷ་དཔར་ཆོས་གསུང་ལེའུ་བྱུག་འགོས་ལོ་རྒྱུ་བཞུན་ནུ་དཔལ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་«ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆའི་མཛོག་ཏུ་རྒྱས་པའི་རྒྱན་པ།» བོག་ ༩༢༡

ཀྱང་གིན་ཏུ་སྐལ་བ་བཟང་པོའི་གོ་སྐབས་དེ་བཟུང་ཉེ། རྒྱལ་ཁབ་འཇམ་པོའི་དབྱངས་ལ།
 འཕགས་པ་ལྷ་ལྷུབ་ཡབ་ལྷས་ཀྱི་དཀོར་ས་པ་མཐར་བུག་པའི་ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པོའི་སྐྱོར་དང་།
 མདོ་ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ཐུགས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་ཆེ་ཤོས་རྣམས་དང་། རྒྱལ་ས་
 རིམ་གྱི་རིམ་པ་ལྷའི་གོ་རིམ་དང་ཐུངས་ལེས་སོགས། མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གནད་མང་དག་ཅིག་ལས་
 བརྒྱམས་ཏེ་བཀའ་འདྲི་ཞིག་ལྷན་ཤིང་། “སྐབས་འགར་དོགས་པ་ཚད་པའི་ཆེད་ཏུ་བརྒྱལ་ཞིང་
 བརྒྱལ་པའི་སྐོ་ནས་འདྲི་བ་ལ་སོགས་པ་འབའ་ཞིག་གཙོ་བོར་མཛད་དོ།”¹⁹⁷ སྐབས་དེ་ཏུ་སྐོ་
 ཚོང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱི་བྲགས་ལྷལ་ལ་ཡོད་པའི་ལྷ་བ་དེ་ནི། བོད་ཏུ་མཁས་པ་གཞན་མང་པོ་ཞིག་
 གི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་ཅིང་ཕྱིས་འགའ་གས་ཀྱིས་དེ་ལ་“ཞང་བར་སྐལ་པའི་ལྷ་བ་”ཞེས་གྲང་
 བསྟེད་པ་དེར་སྟངས་ལ། དེ་ནི་«རྣམ་ཐང་དང་པའི་འབྲུག་རོགས།»ལ། “དེའི་ཆེ་རྒྱུ་འདིའི་བྲགས་
 ལྷལ་ན་ཡང་ཁས་ལེན་ཅི་འདྲ་ཅིང་གང་ཡང་རང་བྲགས་ལ་བཞག་ས་མེད་པར་གཞན་རོ་
 འབའ་ཞིག་ལ་སྒྲེལ་བའི་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་དེ་ལྷོང་བྲགས་ལ་བདེ་བར་ཡོད།”¹⁹⁸ ཅེས་བྲུང་བ་
 བཞིན། དཔེར་ན་བདེན་བྲུབ་འགྲོག་པ་དང་བདེན་མེད་བྲུབ་པ་སོགས་གྲང་གཞན་རོ་འབའ་
 ཞིག་ལ་སྐོ་ནས་ལྷོང་ལྷོང་པ་དང་། མཐར་བུག་གི་བདེན་པའི་གནས་ལྷགས་ནི་ཡོད་མེད་དང་
 ཡིན་མིན་སོགས་གང་ཏུ་འདྲ་བར་འཛིན་ཏུ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐོ་བའི་ལྷ་ལྷོང་གི་ཀྱང་ཡོད་དོ།
 རྒྱལ་ཁབ་ལས་རྒྱལ་ཁབ་འཇམ་པོའི་དབྱངས་ལ་དེ་ལྷོང་བའི་རང་ཉིད་ཀྱི་དབྱ་མའི་ལྷ་པོའི་གོ་བ་དེ།
 དབྱ་མ་ཐལ་འཕྱར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་གང་གི་ལྷ་བ་ཡིན་ལྷན་པས། “གང་གི་འདྲ་མིན།” ཞེས་
 གསུངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་ཏུ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་གུན་རྒྱུ་བ་བདེན་པ་སྒྲེ་བདེན་པ་གཉིས་
 ཀྱི་རོ་བོ་རིས་བཟུང་བ་གལ་ཆེ་བར་དམིགས་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་འཇམ་པོའི་དབྱངས་ཀྱིས། “སྟང་
 ལྷོང་གས་དང་སྟང་ལྷོང་གས་ལ་ཉེ་འདྲ་གཏན་ནས་བྱེད་མི་ཉན། ཁྱད་པར་སྟང་བ་ལ་གཅིགས་སུ་
 བྱེད་དགོས།”¹⁹⁹ ཞེས་འདོམས་པར་མཛད་དོ།

དེ་རྒྱལ་ཁབ་འཇམ་པོའི་ལྷོང་ཁ་པ་ལ་ཡིན་པ་བཞིན། དབྱ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་
 པོའི་ཁྱད་པར་དང་། ལྷན་སྒྲེས་དང་གུན་བརྒྱལ་གྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་རི་ལྷོང་བཟུང་
 བའི་བདག་དང་། ལྷོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆད་ཐུ་
 རགས། ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་རྣམས་པའི་ཆད། “ཐལ་འཕྱར་བའི་ལྷ་བ་འདིའི་ལྷགས་ཀྱི་གུན་

197 «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འབྲུག་རོགས།» བོག ༤༠

198 «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འབྲུག་རོགས།» བོག ༤༠

199 མཁས་བྲུབ་རྒྱུ། གསར་བའི་རྣམ་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་སྟེན། བོག ༡༡༥ འགས་པ་བཟང་པོ། ཀྱན་གྱིས་བྱན་མོང་ཏུ་མཐུར་པའི་
 གསར་བའི་རྣམ་ཐང་། བོག ༡༡

རྒྱུ་ཀྱི་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་ཚུལ་ལ་མོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱེད་པ་ཞིབ་ཏུ་མཛད་པའི་ས་པོན་
ཤིན་ཏུ་འབྲིལ་བ་རྟེན་དང་། རྒྱལ་མཚན་ཉིད་ལས་བྱན་མོང་དང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་
པར་གསར་བ་འདུས་པའི་རིམ་པ་ལྡེའི་རོ་ཡོད་དང་། ཁོ་རིམ་གྲངས་རེས་ལ་མོགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་གནད་བྱན་མོང་མིན་པ་ཤིན་ཏུ་འབྲིལ་བ་རྟེན་གསུངས།”²⁰⁰ དེ་རྣམ་ཡི་དམ་འཆམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱིས་ཟབ་མོའི་གདམས་པ་དེ་རྣམས་ལྷུལ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས།
“མི་ཁོ་བ་འདུག་ལགས།” ཞེས་བྱས་པས། ཡི་དམ་གྱིས་ལན་དུ།

འདི་རྣམས་མ་བརྗེད་པར་གྱིས་ལ་མེན་གྱིས་སྤྱི་གྱིས། སྒྲ་མ་དང་ཡི་དམ་བ་མི་
དད་ཏུ་བྱས་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་བཞེན་སྦྱབ་བྱེད་པ་དང་། བསགས་
སྦྱང་གཉིས་ལ་ལེགས་པར་འབད་པ་དང་། གཞུང་བླགས་ཀྱི་དོན་རིག་པས་རྣམ་
པར་དཔྱད་ཅིང་ཞིབ་ཏུ་མེམས་པ་རྣམས་སྤམ་སྒྲིལ་ཏུ་ཉམས་སྤོང་ལ། ཚེས་
མ་སྤྱི་བར་རྒྱན་བསྐྱངས་ལ་ལེགས་པར་དཔྱད་ཅིག་དང་། སྐབས་སྤྱོད་བསམ་པ་ན།
ངས་ད་ལྟ་ས་པོན་བཏང་བ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུན་བྱས་ནས་ལེགས་པར་གོ་
བ་ཞིག་སྦྱར་ཏུ་འོང་བར་འདུག ²⁰¹

ཅེས་གསུངས།

ཡང་ཡི་དམ་ལ། འཕགས་པ་སྤྱོད་ཡང་མས་ཀྱི་བླགས་ཀྱི་དབྱེད་པར་རྒྱུད་རྒྱལ་གསར་
བ་འདུས་པའི་ཚུལ་ལ་ད་དུང་གོ་རྟོགས་དང་ཉམས་སྦྱང་ཆེར་སྒྲིལ་འདོད་པས། རྒྱུད་གཙོད་པའི་
སྒྲ་མ་པོད་ནང་སྤྱོད་ཅེས་བྱས་པར། རྗེ་བཙུན་འཆམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས།

རྟེན་མདུན་ལ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་མེད། འོན་ཀྱང་། ཁྱོད་ལ་མཐའ་མ་བྱས་པ་ཆོད་
པའི་གོ་བ་རྒྱལ་པར་བསྐྱེད་མི་བྱུང་། དབྱེད་པ་ལ་ལོ་སྤྱོད་བྱས་ནས་ངས་ཁྱོད་
ལ་བཤད་ན་དེ་དག་བྱུང་བ་འོང་ནའང་། ཁོང་ཡང་སྦྱར་ཏུ་མདོ་ཁམས་ལ་འགྲོ་
དགོས་པར་སྣང་། དེས་ན་ད་ལྟ་ནས་བཤད་པ་མ་བྱེད་པར་བྱ་བལ་གྱིས་ལ་དཔེན་
པ་བཞེན། ཁོང་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་སྤམ་སྒྲིལ་ཏུ་ཉམས་སྤོང་ལེན་པ་དང་། དམིགས་
རྣམས་སྦྱང་བ་མོགས་ལ་ལེགས་པར་འཛོད་དང་། རིང་པོ་མི་བོགས་པར་དེ་རྣམས་
ཀྱི་དོན་རྟོག་པར་འགྱུར་རོ།²⁰²

ཅེས་གསུངས།

200 «གསར་བའི་རྣམ་པར་རིན་པོ་ཆའི་སྒྲིམ།» ཤོག 114 ཀྱན་གྱིས་བྱན་མོང་ཏུ་མ་བྱུང་བའི་གསར་བའི་རྣམ་པར། ཤོག 112

201 «གསར་བའི་རྣམ་པར་རིན་པོ་ཆའི་སྒྲིམ།» ཤོག 114 ཀྱན་གྱིས་བྱན་མོང་ཏུ་མ་བྱུང་བའི་གསར་བའི་རྣམ་པར། ཤོག 114

202 «གསར་བའི་རྣམ་པར་རིན་པོ་ཆའི་སྒྲིམ།» ཤོག 116 ཀྱན་གྱིས་བྱན་མོང་ཏུ་མ་བྱུང་བའི་གསར་བའི་རྣམ་པར། ཤོག 114

ཡང་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས། འཕགས་ལུའ་གྱི་མཁས་པའི་གསུང་དུ་འདྲ་ཞེས་ཞིག་མཐའ་གཅིག་
 ཏུ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་ཤིང་བྱ་མི་རུང་བར་གཞིགས་པའི་ཚུལ་དང་། རང་ཉིད་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་
 གཤམ་པའི་སྤྱོད་ཡིན་ལ་བཟུང་བའི་སྐོར་ཁྱུས་ཏེ། “འོ་ན་འཕགས་པ་སྤྱ་ལྷུང་གི་དགོངས་
 པ་འབྲེལ་བ་ལ་སྤྱོད་དཔོན་རྒྱ་བ་གཤམ་པ་འབྲུལ་མེད་རང་འབྲེལ་ཞིག་ཏུ་བབྱུང་བས་མེ་
 ཚོག་” ཅེས་ཁྱུས་པར། ཡི་དམ་གྱིས་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་གཤམ་པ་ནི་
 “འཕགས་པ་སྤྱ་ལྷུང་གི་ལུགས། བརྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྤྱད་དུ་བསམ་བཞིན་
 ཏུ་སྤྱོད་བ་བབྱུང་བ་ཡིན་པས། འདི་འཕགས་པ་སྤྱ་ལྷུང་གི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ་ལྷུགས་མཚན་
 ཉིད་གང་གི་སྐབས་སུ་འདྲ་ཞེས་འབྲུལ་བ་ལྷ་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་པས། འདི་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་
 ཡིད་ཆེས་གྱི་གནས་འབྲེལ་ཞིག་ཏུ་དེས་པར་བབྱུང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།”²⁰³ ཞེས་བཀའ་ལྷུང་།

དེ་དུས་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་རང་རྣམ་ནས་ཀྱང་གནས་སྐབས་ཤིག་ རང་ཉིད་གྱི་སྤྱ་མ་རྒྱ་བ་ལྷུན་
 རེད་མདྲའ་བས་བཀས་བསྐྱལ་བ་བཞིན་འཆད་ཉན་རྒྱུན་བསྐྱངས་ཏེ་གནང་བཞེད་ཡོད་ཅིང་།
 སྤྱ་མ་དབྱེ་མ་པའི་བྱུགས་བཞེད་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པ་ཡོད་པར་བརྟེན། དབྱེ་མ་པས་ཡི་དམ་ལ།
 “སྤྱི་ན་ཆེད་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཞིང་། མཐུན་རབ་དག་པན་ཐོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འདི་འདྲ་བ་ལ། ད་
 ཏུང་བཤད་ཉན་རྣམ་མཛད་ན་བརྟན་པ་ལ་པན་ཐོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། འཆད་ཉན་འཕེལ་པོ་
 འདི་འདྲ་བའི་འཕྲོ་ལ་བྱ་བལ་ལ་བྱོན་ན། རེད་ལའང་སྤྱོད་རྣམས་གྱིས་ཁ་ཟེར་དུ་འོང་བས་ན།
 རེ་ཞིག་འཆད་ཉན་མཛད་པས་ཚོག་པ་ཞིག་འཆའ།”²⁰⁴ ཞེས་ཁྱུས་པར། ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་ནས།
 “བརྟན་པ་དང་མེས་ཅན་ལ་གང་པན་ཁྲོད་གྱིས་མི་ཤེས། ཁ་ཟེར་བ་ལ་བཟོད་པ་སྤོངས།
 དཔེན་པ་བརྟེན་ནས་བྱུགས་དམ་མ་བྱས་ན་སྤྱོད་ཤིང་པོ་མི་འོང་། པན་ཐོགས་ཀྱང་ཉམས་སྤོང་
 ཞིག་ལས་མི་འོང་བས་བྱ་བལ་ལ་བྱིན་པ་འབད།” ཅེས་བཀའ་ལྷུང་། དེ་ལྟར་རྒྱ་བ་ལྷུན་འཇམ་
 པའི་དབྱངས་གྱིས་བཀའ་ནན་པོ་ལྷུང་བ་དེ་བྱུགས་ལ་བཅངས་ཏེ། དེ་ག་རང་ལ་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་
 བྱ་བལ་དུ་བྱོན་ནས་དཔེན་པ་བརྟེན་པའི་བྱུགས་ཐག་བཅད་གནང་།

གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་དགའ་བ་གདོང་དུ་ཡོད་དུས། སྤྱ་མ་དབྱེ་མ་པས་ཡི་དམ་ལ་རྒྱ་ཚབ་
 ཁ་པའི་སྤྱ་ལྷུང་ལྷ་ཡི་ཕྱི་ལྷོ་ལ་ཁྱུས་པར། རྟོན་བདག་ཅག་གི་རྟོན་པའི་དུས་སུ་བྱམ་ཟེའི་ཁྱེ་ཏུ་
 ཞིག་ཏུ་འབྲུངས་ཏེ་རྟོན་པ་ལ་དབྱེ་མ་དགའ་བྱི་ལྷོང་བ་ལྷུང་ཏེ་བྱང་ཆུབ་མཚོག་ཏུ་བྱུགས་བསྐྱེད་
 ཅིང་རྟོན་ལམ་བཟང་པས། ཟབ་མོ་རྟོན་པ་ཉིད་གྱི་རྟོ་བ་ཡིན་ཅི་མ་ཡོག་པ་རྟོགས་པའི་ས་པོན་

203 «གསར་བའི་རྣམ་ཐང་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱེ་མ།» ཤོག ༡༡༦ ཀྱན་གྱིས་བྱན་མོང་དུ་མ་ལྷུང་པའི་གསར་བའི་རྣམ་ཐང་། ཤོག ༡༡
 204 སྤྱ་མ་དབྱེ་མ་པའི་བྱ་བ་དང་ཡི་དམ་གྱི་ལན་གཉིས། «གསར་བའི་རྣམ་ཐང་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱེ་མ།» ཤོག ༡༡༧ «ཀྱན་གྱིས་
 བྱན་མོང་དུ་མ་ལྷུང་པའི་གསར་བའི་རྣམ་ཐང་།» ཤོག ༡༡༠ བཅས་ཀྱི་བདེ་བྱུང་།

བཞག་པའི་རྩལ་དང་།²⁰⁵ བྱི་མར་ཡང་དགའ་ལྡན་དུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་བྱང་དུ་བྱང་རྩལ་
སེམས་དཔལ་འཇམ་དཔལ་སྟེར་པོར་འཕྱར་བར་བྱང་བཙུན་པ་སྟགས་གཤམ་དུ་སྟེར་བར་
འཕྱར་བ་ལྟར་ལགས།

དེ་དུས་དགའ་གཤོར་དུ་སྦྱི་མཚན་ལ་བཞགས་པའི་སྐབས་སུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་ཐོག་མར་
སྒྲ་མ་དབྱེ་མ་པ་བརྒྱད་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གནང་བའི་ཞི་གནས་ཀྱི་གདམས་པ་
གསན་པ་དེ་སྒྲོམ་པར་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་ལ། ཉིན་གཅིག་དེ་ཉི་ཧོ་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཉིད་
ལ་རྩེ་གཅིག་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་བསྟེན་སྦྱབ་བྱས་ན་དཀོས་དོན་རྩེ་བར་དཀོངས་པས། སྒྲ་
མ་དབྱེ་མ་པ་ལ་འདུག་ལྟར་ལྟས་པས། ལན་དུ་དེ་ལྟར་མཛད་ན་ལེགས་ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར། ཉིན་མཚན་དུ་སྒྲ་མ་དང་ཡི་དམ་ཐ་མི་དང་དུ་བྱས་པ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་
བསྟེན་སྦྱབ་མཛད་པས། ཞག་མང་པོ་མ་སོང་བ་ལ་ཉིན་གཅིག་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཉེ་བའི་རྒྱ་ཁྱོན་
འཚོམ་པ་ཞིག་ཁ་དོག་རྒྱ་མཐིང་བཟང་པོས་ལེགས་པར་བྲུགས་པ་འདྲ་བ་ལ། ཤིན་དུ་དྲངས་པ།
ལྟ་བུས་ཚོགས་ཤིག་པས་ཞིག་གི་དབྱིབས་ཤིན་དུ་རྒྱུ་པོར་འདྲུག་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་འོད་
ཟེར་ཁ་དོག་རྒྱ་ལ་པ་འཇམ་ཚོན་ལྟ་བུའི་བྱ་བས་འཕྲིགས་པའི་དབྱས་ཀྱི་ཉེ་བ་ཕྱོགས་པོ་དེའི་རྒྱ་
ཁྱོན་དང་འཚོམས་པར་དོ་རྗེ་དཀྱིལ་ཡུང་གིས་བཞགས་པའི་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཅ་ན་
ཡུར་བྱས་མདོག་ཅན། བལྟ་བུས་ཚོགས་ཤིག་པས་ཞིག་གི་སྦྱུའི་རྒྱར་བ་གཟིགས།²⁰⁶ རྩལ་འདི་
སྒྲ་མ་དབྱེ་མ་པ་ལ་ལྟས་པས། དབྱེ་མ་པས། “ཁྱེད་རང་ལ་འདུག་ལྟར་བཞུགས་པ་ཡོད་པ་འདྲ།” ཞེས་
གསུངས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཞལ་གཟིགས་ཐོག་མ་འདི། བྱིས་དངོས་སྒྲོབ་འཇམ་
དབྱངས་ཚོས་རྗེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཚེན་པོའི་གསང་བའི་རྩམ་ཐར་ཆེགས་བཅད་མར།

ལྷན་སྦྲེ་ལའི་མདོག་ལྟར་རབ་ལྗོ་ཞིང་། །རབ་མཇེས་འོད་ཟེར་ལྡེ་ཡི་བྱ་བ་ཅན།།

ཤིན་དུ་རྒྱུ་པའི་དབྱས་སྤྲུའུ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །མདོན་སྤྲུའུ་གཟིགས་པ་རྗེ་བཙུན་ཚོས་ཀྱི་རྗེ།།

དཔལ་ལྡན་སྒྲ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།²⁰⁷

ཞེས་བཀོད་དེ་ཀྱན་གྱི་རག་དུ་སོན་པར་མཛད་པ་ཡུང་།

205 «གསང་བའི་རྩམ་ཐར་ཡིན་པ་ཆེད་སྟེ་མ།» ཤོག 99མ «ཀྱན་གྱིས་བྱན་མོང་དུ་མ་ཡུར་བའི་གསང་བའི་རྩམ་ཐར།» ཤོག 99ལ རྗེ་གསེར་ལྡན་པའི་བྱང་འདེབས་སུ། (ཤོག 90) “ཁྱེད་རང་དུ་ཐུགས་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ལྟར་པ་ལ་བྱ་བ་
ཀྱིས། དབང་བ་གཉིས་ཤིག་མ་བྱེད། གཞན་དུ་རྗེ་བྱང་བར་འཕྱར་ཞིང་། དངོས་བྱུང་ལས་ཤིང་བར་འཕྱར་བ་དང་། བཙུན་པ་
ལ་པན་ཐོགས་ཀྱིང་རྩེ་དུ་འཁྱི་གསུངས་པས། ཞལ་བཞགས་དུས་སྤྲུའུ་རྗེས་གནང་པོ་ཙམ་མ་གཏོགས། དབང་བསྐྱར་གཏན་མི་
མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་གསུང་།” ཞེས་བྱུང་།

206 «གསང་བའི་རྩམ་ཐར་ཡིན་པ་ཆེད་སྟེ་མ།» ཤོག 99མ «ཀྱན་གྱིས་བྱན་མོང་དུ་མ་ཡུར་བའི་གསང་བའི་རྩམ་ཐར།» ཤོག 99ལ

207 «གསང་བའི་རྩམ་ཐར་གསོལ་འདེབས།» རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཚེན་པོའི་གསང་བའི་ཐུང་འབྲས། 7 ཤོག 99མ

གཞན་ཡང་དགའ་གདོང་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིད་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སྐྱེས་དབྱེ་མ་པས་ཡོ་རྩ་
 མཛད་པའི་བརྒྱུད་ནས་འཇམ་པའི་དབྱེད་ས་ལས། བྱིས་སུ་“འཇམ་དབྱེད་ས་ཆོས་སྐོར་”ཞེས་
 གྲགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་གདམས་དག་གསུམ་འགའ་ཅན་མང་ཅན་ཞིག་གསུན་
 ཞིང་། ཆོས་བྱན་འགའ་ཤེས་ལ་མ་འོངས་པར་འཇམ་དབྱེད་ས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས་འབྱུང་བར་
 འབྱུང་བའི་སྒྲོབ་མ་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་འདྲ་ལྷན་དུ་²⁰⁸ རྣམ་ཐང་གི་ཡི་གེ་
 ཁག་གཅིག་དུ་བྱུང་བ་ཉམས་ན། སྐྱེས་དབྱེ་མ་པས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ། འཇམ་པའི་དབྱེད་ས་ཀྱི་
 ཆོས་སྐོར་ཐོག་མར་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ལ་གནང་སྟེ་སྒྲོམ་དུ་ཆུག་ཅེས་གསུངས་ཡོད་ཆུལ་
 ཡང་གྲགས་དུ་²⁰⁹ གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་དགའ་གདོང་དུ་བཞུགས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་གྲགས་
 པ་དབང་བྱུག་བྱ་བས་བསྐྱེད་པའི་རོང་འཇམ་པའི་དབྱེད་ས་ལ་བསྟོད་པ།

རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མཁེན་པའི་གཏོར། །མཆམས་སྤྱིན་གཞོན་ནུའི་མདངས་འཛིན་པ།།

འཇམ་པའི་དབྱེད་ས་ཞེས་གྲགས་དེ་ཡི། །ཞབས་ལ་ཤུས་པས་བྱུག་འཛམ་ལོ།།²¹⁰

ཞེས་པ་ལས་བརྒྱམས་པ་ཞིག་ཀྱང་མཛད་དོ།

རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱེད་ས་ཀྱིས་ལྷུ་བའི་རྩ་བྱིད།

སྐྱེས་དབྱེ་མ་པ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཞལ་འཛིན་ས་ཐོག་ནས་བྱུང་བའི་བྱུག་རྗེས་གལ་
 ཆེན་ད་ལྟ་འདས་མཇལ་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་ནི། དབྱེ་མ་པ་བརྒྱུད་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱེད་ས་
 ཀྱིས་གསུངས་པའི་མན་དག་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྩ་བྱིད་མདོར་བསྐྱས་ཤིག་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན་དོ།
 དེ་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབྱུང་དུ་བཞུགས་པ་«སྤྱིད་ཞེ་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བྱིད་»ཅེས་ཡོངས་
 སུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཞུང་དེ་ཆ་ཆར་བ་འདིར་དགོད་ན། འདི་ཉམས།

རྟེན་འབྲེལ་ལྷ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས། །གནས་ལུགས་ཅི་བཞིན་སྟོན་བྱ་སྟེ།།

སྒྲུབས་སོང་ཆོགས་བསགས་སྤྱིབ་པ་སྒྲུབས། །རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ཐོག་སྟོན།།

སྒྲུབ་སྤྱད་བྱུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །ཟབ་མོ་གདམས་པ་དག་གིས་ནི།།

208 «གསར་བའི་རྣམ་ཐང་ཡིན་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཀློང་། འཇམ་པའི་དབྱེད་ས་ཆོས་སྐོར་དུ་བཞུགས་པའི་གསུང་ལྟར་དུ་གནང་བའི་གདམས་དག་དང་རྗེས་གནང་གཅིག་ལས་རྣམས་མཚན་འདོན་མཛད་ལ། མ་ཡིན་ཡི་གེས་དོན་བྱུག་ཀྱི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
 ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་«དང་བ་རྒྱ་མཚོར་ཡོད་པའི་འབྲུག་རྟོགས།» ཞོག 108 བར་དུ། འཇམ་དབྱེད་ས་ཆོས་སྐོར་དུ་བཞུགས་
 པའི་ཆོས་ཆུང་ཡོངས་རྒྱུགས་ཀྱི་མཚན་ཐོ་བྱུང་དོ། དེ་དུས་དགའ་བ་གདོང་དུ་ཡོད་མཁེན་རྗེས་གནང་དང་མན་དག་ཁག་ཅིག་
 གནང་མར་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་བཞུགས་ཡོད་པ་ནི། ལྷན་པ་སྐྱོན་སྐྱེས་ལྷུ་མཚན་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྟོགས་ལྡན་གྱི་
 རྣམ་ཐང་(ཞོག 145)དུ་གསལ་དོ།

209 ཆ་ཉར། «རྣམ་ཐང་བདེ་ལེགས་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས།» ཞོག 111

210 གཞུང་ཐོར་བྱ། ཞོག 42

སྐལ་ལྷན་བྱང་རྩལ་ལྷུང་པ་པོས། །ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག
ལུས་རག་ཡིད་གསུམ་ལྷུང་པོའི་ཚོགས། །གང་ཡང་བདག་ཏུ་མ་བྱལ་ཡ།
དེ་ལས་གཞན་ཏུ་བདག་མེད་པས། །བདག་མེད་རྟོན་འདི་གེས་པར་བྱ།
ལྷུང་པོ་ཁམས་དང་སྟེ་མཆེད་དང་། །འལྷུང་བ་འལྷུང་འལྷུང་དགེ་མི་དགོ།
ལྷུང་སྟོང་འཁོར་འདས་ཚོས་རྩམས་ཀྱང། །རྟེན་འབྲེལ་གང་ཡང་རང་བཞིན་མེད།
སྟེ་འགག་གནས་པ་དང་བྲལ་ཞིང་། །ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་བརྗོད་ལས་འདས།
སྟོས་བྲལ་དབྱེར་མེད་ཟབ་ཞི་འདི། །གང་གིས་གེས་པས་ལྷ་རན་འདེ།²¹¹

ཞེས་སོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལྷ་ཁྲིད་ཀྱི་མན་རག་འདི་ཡི་གེར་བཏབ་གནང་བར་མ་ཟད། འདིའི་
འབྲེལ་པ་མདོར་བསྟུན་གྱི་ཀྱང་ཆེག་ལྷུག་ཏུ་མཛད་ཡོད་ཏེ། འབྲེལ་པ་དེར་མན་རག་སྒྲིག་ལྷའི་
ཆོགས་རྒྱུ་ཉི་ཤུ་པོ་རྩམས་རྩ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་ཏུ་བསྟུས་ཏེ། ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་ནས་གསུམ་
པའི་བར་ཏུ་སྟོན་འགྲོའི་ཉམས་ལེན་དང་། བཞི་བ་ནས་བཙོ་བརྒྱད་བར་ཏུ་ཁྲིད་ཀྱི་དར་ས་གཞི་
དང་། ཆོག་རྒྱུ་བརྒྱ་དཔུ་དང་ཉི་ཤུ་ནི་མཐུག་བསྟུའི་གཞུང་ཏུ་མཛད་ཏེ། ཁྲིད་ཀྱི་དར་ས་གཞི་
ལའང་། དར་ས་གཞི་ཙམ་པོ་བ་དང་། ཁྲད་པར་ཙན་གཉིས་སྤྱུ་བྱས་ཏེ། ཆོགས་རྒྱུ་བཞི་པར།
འཁོར་བ་ལས་རེས་པར་འལྷུང་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ལྷགས་
འལྷུང་དང་ལྷགས་ལྷུག་ཏུ་སྟོན་པའི་དར་ས་གཞི་ཙམ་པོ་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། དར་ས་གཞི་
ཁྲད་པར་ཙན་ལ། རྒྱུ་པ་ལྷ་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱིས་ཞི་གནས་དང་། རྒྱུ་པ་དཔུ་པ་ནས་
བཙོ་བརྒྱད་བར་གྱིས་ལྷུག་མཐོང་སྟོན་པའི་མན་རག་སྟེ། དར་ས་གཞི་ཁྲད་པར་ཙན་གཉིས་
སྟོན་པར་གསུངས་ཏེ། མན་རག་འདིར་ཞི་གནས་ནི་གསང་ཐུགས་ལྷགས་ཀྱི་ཡི་དམ་ལྷའི་སྤྱུ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དམིགས་པར་བཟུང་སྟེ་སྟོན་པའི་ལྷགས་ཡིན་ཅིང་། འདིའི་ཐད་ཏུ་རྗེ་
ཙོང་ཁ་པས།

བསྟོན་ལྷགས་ཀྱང་ཉ་ཅང་ཡང་ལུས་སེམས་བརྒྱུད་ལྷགས་ན་སྟིང་རྒྱུང་ལ་སྟོན་
པའི་གོགས་ལྷུང་ཞིང་། སེམས་གནས་ཏུ་མི་འདོད་པས། ལུས་ཀྱི་གནད་ལ་མ་
ལྷུགས་ཙམ་བྱས་ལ་སྟོང་ལ་བཞག སེམས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས། རྟོག་
པའི་འཕྲོ་འདྲུག་བྱུང་གི་འཕྲོ་བྱེད་དེ་བཅད་ནས། སྟོང་རེས་པའི་རང་ནས་རྟོག་
མེད་ཀྱི་རང་ལ་རྟོག་ཅིག་ཙམ་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པར་མ་ཡེངས་པར་མཉམ་པར་

211 «ཁྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་ཁྲིད།» གསུང་འབྲུག་པོད། བ རྟོག་ ༠༡

གཞག་གོ།²¹²

ཞེས་གདམས་དུ་གདམས་དག་གི་དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་ལ་ནི།
 ཆོགས་རྒྱུ་དབྱེ་པ་ནས་བཅུ་གསུམ་བར་གྱིས་གང་ཟེག་གི་བདག་མེད་བསྐྱོན་ཚུལ་དང་།
 ཆོགས་རྒྱུ་བཞི་ནས་བཅོ་བརྒྱད་བར་གྱིས་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་བསྐྱོན་པའི་མན་དག་ལྟོན་
 པར་བཟུལ་དུ་མཐུག་ཏུ་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་གྱིས། ལྟོན་ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་ཟེག་གིས་ཞི་བ་ལྷན་
 འདས་འཐོབ་པར་གསུངས་ནས་ཁྱིད་གྱི་མན་དག་མཐུག་བསྐྱུས་པར་གསུངས་སོ།།²¹³

ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་དང་མཐའ་མའི་མཇུག་འབྲས།

ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་མདོ་ཁམས་སུ་ཕྱིར་པ་ཡུལ་དུ་ཡོག་པའི་བྲགས་བྲག་བཅད་ཡོད་པར་བརྟེན།
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ལྷན་ཁབ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལས་ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པའི་སྤྱིལ་མ་མཇུག་པར་ལྷ་ས་བར་
 ལྷན་དུ་ཡེབས་ཏེ་དེར་རྣམ་པ་གཉིས་ལྷན་འཛུགས་གནང་དུ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ནས་རེ་
 ཞིག་སྤར་ཡང་ཡན་ཚུན་ཞལ་འཛུགས་འོང་རྒྱ་དཀའ་བར་མཆིག་ཏེ། རྒྱབས་དེར་ལྷ་སར་ཡོད་
 དུས་རྗེ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ལྷན་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་། ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་
 བསྐྱུས་པའི་གདམས་དག་ཅིག་ལྷ་ས་བྲགས་མཐུན་བྱུང་དུ་དེ་ལྟར་ནས་ལྷ་བཟང་བའི་ཉིན་
 ཞིག་ལ། ཁོར་གཉིས་ལྷ་ས་རྫོང་ཁབ་གི་ཐོག་དུ་ཡེབས་ཏེ་ལྷ་སྤྱོད་གྱི་གསེར་ཕྱབས་གྱི་བྱ་འདབ་
 འོག་དུ་མཆོད་པ་བཤམས། རྗེ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གསོལ་བ་བྲག་དུ་བཏབ་པས། རྗེ་
 བཙན་གྱིས་ཀྱང་ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་ལ་ལོ་ལྷ་བརྒྱད་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་བསྐྱུས་པའི་གདམས་པ་
 ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འགའ་ཞིག་གསུངས་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་དེ་ཀྱང་དུ་ཐིག་ཕྱིས་སུ་བཏབ་དུ་²¹⁴
 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱང་། ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་ལ་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་དབང་བཞི་
 རྟོགས་པར་བསྐྱར་ཞིང་།²¹⁵ གསུང་ཆོས་རྣམས་བྱུང་རྗེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལས་ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་ལ་

212 གོང་མཚུངས། རྟོག ༥༡

213 ལྷན་ཁབ་སྤྱི་ལོ་ལྷ་ས་འཛུགས་གྱིས་ཀྱང་ལྷ་སྤྱོད་འདིའི་འབྲེལ་བ། «ཤིང་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་སྤྱོད་ལྷན་བརྒྱུད་རྗེ་བཙན་
 འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས་ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆོག་གཉིས་ལ་གནང་བ་»ཞེས་པ་ཞིག་བཅུ་མས་ཤིང་། དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་
 པས་བསྐོད་པའི་ས་བཅད་གཞིར་བཞག་མཇུག་ཡོད་དུ་གྱུར་པ་ལྟར་འདོད།

214 «གསར་བའི་རྣམ་ཐང་ཕྱིན་པོ་ཆེའི་སྤྱི་ལོ་» རྟོག ༡༡༩ «ཀྱན་གྱིས་བྱན་མོང་དུ་མ་ལྷན་པའི་གསར་བའི་རྣམ་ཐང་།»
 རྟོག ༥༡༢ ཀྱན་མཆིག་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འཛིགས་ལྷེད་ཆོས་འབྱུང་དུ། རྒྱབས་དེར་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མན་
 དག་མདོར་བསྐྱུས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལས་ཡི་གེར་བཏབ་པ་དེ། གསུང་ཐོར་བའི་ནད་བྱུང་བའི་ཆོགས་རྒྱུ་བཅོ་བརྒྱད་ཅན། “གང་
 ལ་གནས་པ་མེད་པར་ནི། ཤེམས་ཉིད་ནས་མཁའ་སྒྱ་བར་བསྐྱོད།” ཞེས་སྟགས་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། རྗེ་ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་
 གསུང་འབྲས་དུ་བཞུགས་པའི་གསུང་ཐོར་བར་མི་གདམས་དག་དེ་རྒྱ་སྟག་ལྷན་གསུངས་པ་སྒྱ་བར་མཇུག་དུ་གདམས་པ་འདིའི་
 རྒྱུ་གཤམ་དུ། རྟོག ༡༥༥ ཐད་ལའང་གཟིགས།

215 རྗེ་ལྷ་མ་དབྱེ་མ་པ་ལ་གསར་འདུས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་དེ་«རྣམ་ཐང་དང་པའི་འཇུག་རྟོགས།» རྟོག ༡༡༦ ཐད་བྱུང་དུ་

ཡུལ་ཏུ་ཁྱོན་པའི་ཕེབས་སྐྱེལ་ལྟས། དེ་ཉམས་སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པ་པ་ཡུལ་སྐྱེལ་སུ་ཕེབས་པའི་ལམ་
ཐག་རིང་པོ་དེར་ལྟགས་པ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཉིད་སྒྲོལ་མོ་ཡུང་དགོན་པར་ཁྱོན། དགོན་
པ་དེར་རེ་ཞིག་བལྟགས་ཏེ་སྒྲོན་མཚུག་དེར་འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་མང་ཏུ་གསུངས།
སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པ་པ་ཡུལ་ཏུ་ཡོག་རྗེས་ཕྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་སྒྲོལ་མོ་ནས་འཛིན་མས་མ་བྱུང་
མོད། ཡུན་རིང་པན་ཚུན་འཕྲིན་ཡིག་གནང་རེས་མཇེད་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་དམ་
ཟབ་སུ་མཐུད་ནས་གནས་ཡོད་པ་སོགས་ནི་འོག་ཏུ་འདར་སྤྱད་བར་འཕྲུང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རིས་
ནས་ཀྱང་། སང་ཉིད་ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཚུལ་ཏུ་རྗེས་
སུ་བཟུང་བའི་ཐད་ལ། སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པས་བཀའ་བྱིན་འཕྲན་ཏུ་མེད་པར་བསྐྱངས་ཡོད་པ་དེ་
རྟག་ཏུ་བྱུགས་ལ་བཅངས་ཤིང་། སྒྲ་མ་དེ་ཉམས་ལེན་བྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་ཉེ་བརྒྱད་ཀྱི་ཙུ་
པའི་སྒྲ་མར་བཟུང་སྟེ།

སྐབས་ཆེན་སྒྲོན་ལམ་རིང་ནས་བཟུང་བའི་མཐུས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཉིད་ཀྱིས་མརྟན་སུ་ཏུ།

ཐེ་ཆོས་བྱ་བ་མཐའ་དག་བསལ་ཡུར་པ། །དཔའ་པོ་རྗེ་རྗེའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།²¹⁶

ཞེས་རྒྱན་ཏུ་གསོལ་འདེབས་ཀྱང་མཇེད་གནང་གི་ཡོད་པར་བརྟེན། ཕྱིས་རྗེ་སྒྲ་མའི་སྒྲོན་བརྒྱད་
ཀྱི་གདམས་པའི་བརྒྱད་པ་འཛིན་པ་ན། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས། དབྱ་མ་པ་དཔའ་པོ་རྗེ་
རྗེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ། ཞེས་སོགས་མཇེད་པའི་སྡོལ་ཡང་དར། དེ་ཉམས་སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པ་བརྒྱད་ནས་
རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལས་མན་དག་ཟབ་མོ་མང་པོ་ཞིག་ཐོབ་པ་དང་། སང་རིས་ནས་
ཀྱང་ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་པ་སོགས་སྐྱན་མིན་གྱི་ཉམས་སྡོང་རོ་མཚོར་ཅན་རྣམས་བྱུང་
བར། ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གཟིགས་ཚུལ་དང་བྱུགས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་པོ་ཡོད་པའི་ཚུལ་
རྣམས། ཏུས་སྐབས་འདིའི་ཡས་མས་སུ་བཅུམས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་ལས་ཀྱང་དཔོག་
ཅུས་ཏེ། དཔེར་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་འོལ་ཁར་སྐྱབ་པར་ཆེ་གཅིག་
ཏུ་གཞོལ་བའི་མཚུག་ཙམ་ཏུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་བརྟོད་པ་«བརྟོད་སྤྱི་རྒྱ་མཆོ་
»ཞེས་པ་ཞིག་མཇེད་པ་དེའི་ནང་ཏུ།

མ་ལུས་ཞིང་ཏུ་འདད་པས་བཅའ་ན་ཡང་། །ཁྱོད་ལས་གཞན་པའི་སྐྱབས་བཟང་མ་མཆིས་པས།

བདག་ཡིད་ཁྱོད་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེལ་པ་ནི། །ཉི་མས་གདུངས་པའི་སྒྲ་ཆེན་པད་མཚོར་བཞིན།

དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ལ་བདག་ །ཡིད་ལ་རེ་བ་སྐོང་བར་བྱེད་པ་ཡི།

216 «བྱིན་སྐབས་ཉེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ།» གསུང་ཐོར་བྱ། ཤོག ༤ འདི་ལ་«མཁྱེན་སྤྱིད་མང»ཡང་ཐགས།

ལེའུ་བདུན་པ།

འོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་བྱ་བའ་མཆད་དེ་སྐྱབ་པ་ལ་གཞིལ་བའི་སྐབས།

ཕུ་དེ་ཡང་རྩ་མོག་དེ་མ་ཐག་གི་ལེའུ་བ་ཆོད་པ་འཛིན། ཡི་དམ་འཆམ་པའི་དབྱར་སྐབས་
རྩ་མོད་ཁ་ཁུལ་ལ་འོལ་བྱ་བྱེད་ཀྱིས་ལ་དཔེན་པ་འཛིན་ཅིག་ཅེས་གདམས་པར་མཆད་པ་
ཉམས། འཆམ་པའི་དབྱར་སྐབས་ཀྱི་འགྲའ་དེ་བྱུགས་ལ་ལེ་ལོར་བཅད་མ་ཉེ་དཔེན་པ་འཛིན་པའི་
བྱུགས་ཐག་འཆད་ཉེ། དབྱར་ལོ་མ་ལེ་བཞེས་པའི་ཆ་སྐྱལ་ཉེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཀྱི་དབྱན་གྱི་འགོ་
པོ་ད་རྒྱ་བཅུ་པའི་ནང་། ལྷ་འཁོར་འཕྱུར་དང་རྩྱ་ཏུ་སྐྱོད་མོ་ལྷ་པོ་ནས་བྱ་བའ་ལ་ལེ་བས་ཐོན་
མཆད་དེ་རྩ་མོ་ལོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་དཔེན་པ་ལ་ལེ་བས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་མ་ཕྱུར་གྱི།²¹⁸ བྱ་
བའ་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་དམིགས་པས་ལ་འོལ་སྐྱབ་མཆད་པ་པོ་ཉམས་ཡིན་ལ། དེའི་ཁོར་སྐྱ་དབྱས་
ནས་ཡིན་པ་སྐྱོ་མ་འཆམ་དཀར་པ་དཔལ་ལྷན་བཟུང་ཁོ་དང་། བནས་བཟུང་བཟུང་སྐྱོད་པ།
བནས་བཟུང་མིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོད། བནས་བཟུང་བྱང་མེད་པ་བཅས་དང་། ལ་མཛད་ནས་ཡིན་
པ་རྩྱ་ལས་ལྷན་འཆམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོད་དང་། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་བྱུགས། དགེ་བཤེས་འཆམ་
དཔལ་བཟུང་ཤིས། དགེ་བཤེས་དཔལ་སྐྱོད་པ་བཅས་ཡིན་ལ། ལྷ་འཁོར་དེ་རྩྱ་མས་ཤིང་པོ་ནས་
སྐྱ་མ་དབྱེས་པས་ལོ་སྐྱོད་ཡི་དམ་འཆམ་པའི་དབྱར་སྐབས་ཀྱིས་མཆད་འདྲི་གནད་ལྟེ་བྱུག་
ལྷིང་ཁེད་དཀོས་པར་བཀའ་གནད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན། ལྷིས་སྐྱ་རྩྱ་ཐང་གྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་རྩ་
ཆོད་ཁ་ལའི་བྱ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱང་མ་འདྲི་གནད་པའི་སྐབས་ལྷ་ཁོར་རྩྱ་མས་ལ། འཁོར་དག་པ་རྩྱ་
འཕྱུར་ཅེས་འཛིན་པའི་སྐབས་ལོ་

དེ་ལྟར་རྩ་མོ་ལོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་ལྷ་འཕྱུར་དང་རྩྱ་ཏུ་སྐྱོད་མོ་ལྷ་པོ་ནས་སྐྱར་གཙང་པའི་བྱང་
རིས་སྐྱ་ཆགས་ཡོད་པའི་ཡིད་ཏུ་འོར་བའི་འོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་ཆས་དེ་ཁོར་རྩྱ་མས་སྐྱོད་མོ་ལྷ་པོ་ནས་
ཡར་སྐྱར་གཙང་པའི་འབྲམ་གྱི་འཕྱུར་དེ་ཐོག་མར་ཞབས་ཐང་ཏུ་ལེ་བས་ཤིང་། དེ་ནས་གཞུང་
ཆ་ལ་གོ་བྱར་བྱུགས་ཉེ་དུགས་པའི་ལྷུགས་སྐྱ་ལེ་བས་ཤིང་། མཁར་རྩྱག་ལ་དང་ཐག་མི་ཤིང་
པའི་མ་ཞིག་ཏུ་གོ་བྱེད་ལས་འབས་ནས་འོལ་ཁའི་ཐང་ཞབས་ཐང་ལ་ཆས་དེ།²¹⁹ བཅད་ཁོ་དང་ཁ་
བའ་ནས་རྒྱར་ཤིང་ཏུ་སྐྱ་ལའི་ནས་ཞིག་ན། འོ་དེ་བྱང་རྒྱལ་མདུན་ཤིང་ཆ་ལ་ཏུ་འབྱིངས་པའི་

218 འོལ་ཁ་ལ། འོལ་ག་དང་། འོལ་དགའ་ཞེས་འབྲི་སྐྱལ་མི་འབྲུག་མོད། འདིར་གྱི་རྩ་མོད་ཁ་ཁུལ་ཏུ་
སྐྱར་བ་རྩྱ་ལེས་ཡོད།

219 འདིར་གོ་བྱར་བྱུགས་ཉེ་མཁར་རྩྱག་ལ་འབས་ལེ་བས་པ་སྐོག་སྐྱི་ཞིབ་གནས་རྩྱམས། ལྷན་ལྷོ་ཐོས་རྒྱལ་མཆོད་གྱིས་
མཆད་པའི་རྩྱ་མས་ལྷན་འཆམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོད་རྩྱ་ཐང་། བོག ༩༠ བད་ཏུ་བྱུང་བ་ལས་བཀོད།

འོལ་ཁའི་ལུང་གཤོང་གིན་ཏུ་ཡངས་པ་དེ་ཀུན་གྱི་མིག་གི་ལམ་ཏུ་ལྷུང་། དེ་ཡང་ཅེ་མོ་གནས་
 མཐོན་པོར་སྤྱུགས་པའི་འི་དེའི་མིང་ལ། “འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ་”ཞེས་བྱུང་བ་ནི། བོད་ཀྱི་འུགས་ཅན་གྱི་
 འི་གཉན་ཆེན་ཐང་ལ་ལ་གནས་པའི་གནའ་པོའི་ལྟ་མཐུ་པོ་ཆེ་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྟ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་
 པ། དེའི་ཡབ་འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ་ཞེས་པའི་ལྟ་དེའི་ཐོད་གནས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་འདོགས་པར་འུགས་།
 འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ་གྱི་འི་ལྟ་ལྟ།

འོལ་ཁར་འབྱོར་བའི་དང་ཐོག་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་དང་ལྟན་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་གཞིལ་བར་ཕེབས་པའི་
 འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་རྣམས་སྡེ་ལྟ་གདོང་ནས་མཁའ་བཟང་པོས་སྐྱར་།
 ཕག་ཕྱའི་སྐྱན་ཆེན་སྡེ་ལྟ་ནས་མཁའ་བཟང་པོ་ནི། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པར་དང་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་
 ཞིག་ཡིན་ལ། སྐྱན་ཆེན་དེས་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་ཞབས་ཏྲུག་དེའི་རྩ་ཙམ་ཞིག་ནས་མཇེད་ཀྱི་ཡོད་
 པར་བརྟེན། ད་ལས་ཁོ་པས་འོལ་ཁར་སྐྱབ་པ་ལ་གཞིལ་ཏེ་བཞུགས་པའི་སྐྱ་སྐྱོབ་དབྱའི་མཐུན་
 རྒྱུན་ཅི་དགོས་ཆ་ཙམ་སྐྱར་བའི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ལྟས་ཤིང་། དེ་བཞིན་ཏུ་འོལ་ཁ་བའི་དཔོན་
 པོ་བཟ་ཤིས་རྒྱལ་མཆན་ཁྱིམ་ཙམ་ནས་ཀྱང་། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་ལ་འོལ་ཁར་ལོ་ཁ་ཡང་བཞུགས་
 པའི་ལྷ་བ་ཕུལ་ཏེ་བྱ་བལ་བ་སྐྱ་སྐྱོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱུན་བདག་མཇེད་པའི་དམ་བཅའ་ཕུལ་། ཐོག་
 མར་བྱ་བལ་བ་རྣམས་འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་སྤྱིར་ཞེས་པ། རྩར་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་ལྟ་རྒྱུ་འདྲ་
 བཞུགས་སྤྱིར་བའི་འི་ཁྱོད་དེ་བཞུགས་གནས་སུ་མཇེད་། འི་ཁྱོད་དེ་ནི་ཕག་ཕྱའི་གདན་ས་
 མཐེལ་དང་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དཔེན་གནས་ཞིག་ཡིན་ལ། གསུང་སྤལ་ལ་འི་
 ཁྱོད་དེ་སྐྱོན་ཆེན་པ་བདུན་གྱིས་བཞེངས་པར་བཤད་དོ།²²⁰ ཕྱིས་སུ་འདྲ་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་འོལ་ཁ་
 བསམ་གཏན་སྤྱིར་ཏུ་ཕེབས་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། རྩར་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་ལྟ་རྒྱུ་སྐྱོན་སྐྱོབ་
 མཇེད་སྤྱིར་བའི་སྐྱབ་ཕུག་མགར་ཕུག་ཏུ་འུགས་པ་དེའི་ནང་ཏུ་འདྲ་སྐྱབ་པ་མཇེད་ཅིང་། མགར་
 ཕུག་དེ་ཕྱིས་སྐྱོབ་དཔོན་པ་སྐྱ་འབྱུང་གནས་ལ་བརྟེན་པའི་གཉེར་ཡིག་གཅིག་འདོན་པའི་གནས་
 གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འདྲ་སྐྱར་པ་བྱུང་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས། འོལ་ཁ་དང་དུགས་པོ་ཕུལ་གྱི་གནས་
 འགངས་ཆེན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ནང་ཏུ་སྐབས་ཤིག་ལ། སྡེ་ལྟ་ནས་མཁའ་བཟང་པོས་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་
 གཙོས་པའི་བྱ་བལ་བ་སྐྱ་སྐྱོབ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་སྐྱབ་ཁང་གསར་པ་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་ཕུལ་བ་
 དེ་ལ་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་ཟེར་བོད་། སྐྱབ་ཁང་དེ་ནི་འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོས་སུ་ཆགས་ཡོད་
 ལ། འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་ཏུ་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་ཉིད་ནི་སྐྱུལ་པོ་ཞིག་ལ་བཞུགས་ཤིང་། གཞན་བྱིངས་

220 འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་སྤྱིར་གྱི་དཔེན་གནས་དང་དེ་རྣམས་འབྱོར་པ་བདུན་གྱིས་བཞེངས་པ་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་རྣམས།
 མཁར་ནག་ལོ་རྒྱུ་བའི་«དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པ་དབྱེས་བྱེད།» ཤིག་ ༡༤༩ བདེན་བྱུང་།

པོ་རྒྱལ་ས་པོངས་སྤྱིལ་ལ་བཞུགས་པ་དང་། རྟོགས་ལྡན་པའི་སྤྱིལ་པོ་དེ་འི་ལྷོད་ཚམ་ལ་
ཡོད་ལྟར་²²¹ དཔེན་གནས་དེ་ནས་མར་བཞུགས་ན་འོལ་ཁའི་ཁྱད་གཤོང་ཡངས་པོ་དེ་ཉ་ལམ་
ཆ་ཆང་བ་མཐོང་བྱུང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི་གནས་འདི་ལྟ་བུ་འོལ་བྲགས་ཁུལ་གྱི་དཔེན་གནས་
རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་སྤྱོད་ས་གྱི་མཛེས་ལྷག་དང་། དེའི་གཤམ་གྱི་བར་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཡངས་པ་སྟགས་གྱི་
ཡུལ་གྱི་བཀོད་པས་བྲགས་ཡིད་སྤྲུགས་ཏེ། འོ་དེ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་རི་སྤུལ་ལ་ཆགས་པའི་དཔེན་
གནས་རྒྱལ་གྱི་བཙོན་ལྡན་འདས་གྱིས།

སྤུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་རབ་གནས་ཏེ། །བསམ་གཏན་བསམ་མི་བྱའོ་ཉག་གནས་ཤིང་།།

སུ་དག་གནས་ཁྲིད་ཞེ་བར་དགའ་བ་ནི། །དེ་དག་ནམ་ཡང་ཡིད་གཉིས་འོང་མི་འགྱུར།།²²²
ཞེས། བྱང་པའི་དབང་པོས་རྒྱལ་གྲངས་ཏུ་མའི་སྟོ་ནས་བསྟེན་པར་བཞུགས་པའི་དཔེན་པའི་
གནས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཅེས། དཔེན་གནས་སྤུལ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད་
དཔེར་ན་འོལ་ཁ་ལྟ་ཞིང་ས་སུ་བྲགས་པ་ནས་མི་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ལ་གནང་བའི་བྲག་
ཁྲིས་ཤིག་གི་ནང་། འདི་ལྟར།

གནས་གངས་འི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་ཁྲིད། རྩན་གྱི་བྱང་པར་རྟོ་དང་མཐུ་དང་
རྒྱལ་པར་སྤྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་དང་ལྡན་པའི་ས་སྤྲུགས། མེ་ཉོག་དང་འདབ་
མ་དང་ཡོ་མ་དང་ལྷུས་བྱ་སྟོ་ཆོགས་པ་རྒྱལ་གྱིས་བརྒྱན་པ། གངས་གྱི་ཕྱོད་བ་
ནི་ཡོལ་བ་བྲེས་པ་ལྟར་ལྟར་ཞིང་། རྩན་པའི་སྟོད་ཆེངས་ནི་དོ་གལ་ལྟར་གནས་
པ། ཐེལ་ཐྱིངས་གང་ཤོད་རྒྱལ་པ་མང་པོ་དག་ནི་ཆེད་ཏུ་བཤམས་པ་བཞིན་ཡོད་
པ། འབབ་རྩ་རྒྱལ་པ་མང་པོ་ནི་རོས་སུ་ཏུ་མ་ནས་སྟོ་ལྡན་པ་སྤྲུགས་ཤིང་འབབ་པ།
བྱང་པ་མང་པོ་ནི་སྟོ་དེ་རི་རི་བེར་བ། དག་སྟོང་རྒྱལ་འབྱོར་སྟོད་པ་རྒྱལ་འབྱོར་
ལ་བཙོན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་ལྟོ་ཞིངས།²²³

ཞེས་འབྲེལ་བཟྃ་དགནང་ཡོད་དེ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི། དཔེན་གནས་སྤྱི་དང་བྱང་པར་ཏུ་འོལ་
ཁ་ཆོས་ཁྱད་ལ་དམིགས་བསལ་བྲགས་མཉེས་པོ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་ནའང་། རང་ཉིད་ལ། “ངེས་
མེད་གནས་སུ་འབྲུམས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་པ།” ཞེས་གསུང་། རྩ་བའི་བྲགས་གཤིས་ལ་གནས་
གཅིག་ཏུ་ཆབས་གཅིག་ལ་ཏུས་ཡུན་རྒྱན་འིང་པོར་བཞུགས་པའི་འདུན་པ་མི་མཛད་པ་ཞིག་

221 རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོད་རྒྱལ་བར། ཤོག ༡༡

222 «མི་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ལ་གནང་བ།» གསུང་བོར་བྱ། ༡༩༩ བད་བླངས་ཤིང་། དེ་ནི། «ཉིང་པོ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་
པའི་མདོ།» རྩ་དག ༧༡༩ མདོ་ལྟ། ༥ ཤོག ༦༩༧ བད་བླངས་ཤིང་།

223 ཤོང་མཚུངས། གསུང་བོར་བྱ། ཤོག ༡༩༩

ཡིན། དཔེར་ན་འོལ་ཁར་ཐོག་མར་སྐྱེ་མཚམས་མཛད་པ་དེ་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་
 ཞིག་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་འཕྲིན་ཡིག་བྱང་བུ་ཞིག་སྤྱིངས་པ་དེ་ནང་དུ། “དེས་མེད་གནས་སུ་འབྱམས་
 པ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ལ། གློ་བཟང་ཐུགས་པ་དེ་མཆིད་ནས་འདི་སྐད་ཨོ།།”²²⁴ ཞེས་བྲིས་གནང་བ་
 སོགས་ལས་དཔོག་རྩམ།

འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་རྒྱ་ལྗོངས་འོལ་དཔུན་ཁ་དང་དེ་དེ་ཕྱི་ལོ་རྒྱ་ལྗོངས་འོལ་དཔུན་མཚོ་གས་ཀྱི་
 བར་བཞུགས་ཏེ། དང་ཐོག་རྒྱ་བོ་བཀའ་གདམས་པ་དེ་སྐྱེ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་རྗེས་སུ་
 བཟུང་སྟེ། གཙོ་བོར་བྱ་བ་མོང་གི་ལམ་ལ་སྒྲོ་སྒྲུང་བ་དེ་སྒྲོ་ནས་ལམ་གྱི་རྒྱང་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་
 འབྱུགས་དགོས་པར་གཤམ་ཆེ་བར་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་འབྲུག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཉིད་ཐེ་བའི་བྱ་བུ་ལ་
 བ་སྒྲ་སྒྲོ་བ་ཚང་མས་བྱ་བ་མོང་བའི་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དཔེར་ན། རྒྱ་འབྲུག་འོལ་ལེན་སྐབས་
 འགྲོ་གསོག་པ་དང་ཕྱག་འཆལ་བ་སོགས། དེ་བཞིན་དུ་མི་རྒྱལ་པ་སྒྲོ་མ་པ། དན་ཤེས་བཞེན་པ་དེ་
 སྒྲོ་ནས་རང་གི་སེམས་ལ་བརྟག་པ། བྱང་རྒྱལ་མཚོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱ་འབྲུག་དང་
 བདག་མེད་པ་དེ་གོ་བ་དང་ཉམས་སྦྱང་གཏིང་ཟབ་དུ་གཏོང་བ་སོགས་རྒྱལ་དུ་བརྟན་ཏེ་ཉམས་
 བཞེས་མཛད། རྒྱལ་དེ་དང་མཐུན་པར་སྤྱས་ཀྱང་ཐུགས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་དང་བར་སྐྱེ་སོགས་འབྱེད་
 མེད་མོད། རྟགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཉིད་ནས་སྐྱེ་མ་དབྱ་མ་ལས་
 གསལ་ན་པ་དེ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་གཅིག་གི་གདམས་པ་དེ་གནང་སྟེ་སྒྲོ་མ་དུ་བརྟག་གནང་ཡོད་
 པར་བརྟེན། འཇམ་པ་དེ་དབྱངས་ཀྱི་བར་སྐྱེ་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་བསྐྱམས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཉེ་བའི་
 དུས་སུ་འདྲ་རྟགས་ལྡན་པར་ལམ་འབྲས་ཀྱི་མན་རག་ཀྱང་ཐོབ་ཡོད་པས་ལམ་འབྲས་ཀྱི་གཞུང་
 བཟུང་གི་ཕྱག་དཔེ་གཅིག་མ་ཉམ་དུ་ཡོད་པ་དཔེ་གསལ་བས་མཛད།²²⁵

དེ་ལྟར་བྱ་བུ་ལ་བ་རྣམས་སོ་སོའི་སྐྱབ་ཁར་དུ་ཐོག་མར་བསག་སྐྱབ་གི་ཉམས་ལེན་ལ་
 དཔེ་གསལ་ཏེ་ཐོན་འགྲོའི་ཉམས་ལེན་མཛད་ཅིང་། ཉིན་རེ་བྱ་བ་ཞི་ལ་བཅད་ནས་བྱ་བ་རེ་རེར་
 ཡན་ལག་བདུན་པ་དེ་ཆོ་ག་སྟེ། ཕྱག་འཆལ་བ་དང་། མཚོད་པ་འབྲལ་བ། ཐིག་པ་བཟུགས་
 པ། དཔེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བར་སྐྱལ་བ། ལྷ་རན་ལས་མི་འདུང་
 བར་གསོལ་བ། དཔེ་རྒྱུང་རྒྱུང་དུ་བསྐྱོད་པ་བཅས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་།²²⁶ ལྷ་བས་བཞི་ཆང་བའི་

224 གསུང་ཐོར་བ། བོག ༡༠༩

225 རྟགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐང་། བོག ༡༡

226 ཡན་ལག་བདུན་གྱི་ཆོ་ག་འདི་དེ་ཁྲངས་ཐུགས་ཆེ་བོས་ཤིག་ནི། མདོ་སྡེ་པལ་པོ་ཆེའི་ནང་བཞུགས་པའི་འཕགས་པ་བཟང་
 པོ་སྤྱོད་པའི་མདོ་དེ་ཡིན་ལ། བརྟན་བཙོས་ལས་ནི། ཡོངས་སུ་ཐུགས་པ་ཞིག་རྒྱལ་སྤྱོད་ཞི་བ་ལྟེ་སྤྱོད་འཇུག་དུ་ཐོན།

བགགས་པ་ལ་འབད་པ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ།²²⁷ རྩིག་ལྷུང་ལྷུང་བའི་ཉམས་ལེན་དངོས་ནི། ལྷན་
 གྲོལ་ལྷུང་ལྷུང་བགགས་འདོན་པ་དང་ལྷགས་ནས་ཉིན་ལྷུང་བརྒྱུ་ལྷག་མང་པོ་བཅའ་བར།
 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལའི་སྤྱོད་ཁང་གི་འོག་གཞི་དེ་རྗེ་ཡིན་པས། ལྷག་དང་ཞབས་ཀྱིས་ཐོངས་ཤིག་ཏུ་
 མང་པོར་མནན་པ་དང་། དཔལ་བས་ཡང་ཡང་རེག་པའི་རྗེས་ཆ་རྒྱམས་ཐད་ནས་འཇམ་པོར་
 སོར་ལྷེ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་རྗེས་ཆགས་པ་ལྷིས་ཀྱན་གྱིས་མཇའ་ཏུ་ཡོད་དོ། དེ་བཞིན་ཏུ་ལྷག་སོར་
 རྒྱམས་སོར་ཀར་མ་སོང་གི་བར་ཏུ་མཆུལ་སྤུལ་ཞིང་། མཆུལ་བྱི་གཞིའི་རྗེ་ལེབ་དེ་ལྷག་གིས་
 ཡང་ཡང་ལྷིས་ཏེ་ཐད་པའི་རྗེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ཐོན་པར་ལྷུང་བ་མ་ཐད། རྗེ་ལེབ་དེའི་རོམ་
 དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པའི་མེ་ཡོང་ལྷ་ཏུར་ལྷུང་པ་སྤྱོད་པ་ལྷིས། རྩིན་འགྲོའི་ཉམས་ལེན་
 ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི་དགའ་སྤྱད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་དོ།

འོལ་ཁར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལྷུང་བགགས་དང་ལྷགས་ནས་བརྒྱུ་ལྷག་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་
 སངས་རྒྱུ་མུམ་མུ་ཆ་ལྷའི་སྤྱིའི་སྤྱད་བ་དངོས་སུ་གཟིགས་པ་ནང་མར་ལྷུང་ཞིང་། སྐབས་ཤིག་
 མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཆེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་ཞལ་གཟིགས་ཀྱང་ཐོབ་ལྷོ། “རྗེ་
 བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་སྤྱོད་མདོག་གསེར་བཙོ་མའི་མདོག་ལྷ་བྱ་ལ། རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་དང་
 ཆོས་འཆད་ཀྱི་ལྷག་རྒྱས་མེ་ཏོག་སྤྱོད་པོ་བཙུམས་པ། རིན་པོ་ཆའི་ཁྲི་ལ་དཀྱིལ་དཔྱད་གིས་
 བཞུགས་པ་དེ་འདྲའི་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་”²²⁸ཞེས་གཟིགས་དོ། ཡང་སྐབས་གཞན་ཞིག་ལ་རྗེ་བཙུན་
 བྱམས་པ་མགོན་པོའི་ཞལ་གཟིགས་ལྷུང་བར། དེ་ཏུས་ནི་དགེ་སྤྱོད་གི་རྒྱལ་ཅན་རྒྱལ་ལྷུང་
 གསལ་ཞིང་བཟང་པོའི་འདུག་སྤངས་ཅན། ལྷག་གིས་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་རིལ་བས་མཆན་པ་
 འདོན་པ་ཡོངས་བྱགས་སུ་མཇའ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་པར་གཟིགས་དོ། སྐབས་དེར་འདི་དག་ཉམས་
 ལྷུང་ཡིན་པས་རེས་པར་ཆེར་མེད་དཀོངས་ཡོད་ཡོད། རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་ལྷ་མཆོ་བརྒྱད་
 ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གཟིགས་སྤྱོད་དེ་དག་མ་འོངས་པར་བཙུན་འགྲོའི་པན་
 བདེ་རྒྱས་པ་སྤྱོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འཐིགས་པའི་རྟགས་མཆན་ཡིན་པར་བཀའ་སྤྱུལ་དོ།²²⁹

འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་འཁོར་དག་པ་རྒྱལ་བརྒྱད་པོས་ཞག་བུན་བུན་རེ་
 མོས་ཀྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞབས་ཏོག་བསྐྱབས་ཤིང་། ལྷ་སྤོང་ཆང་མས་སྐབས་དེར་བཟང་

227 ཏུམ་ནམ་མཛད་མིན་ཏག་ཏག་ཏུ་མི་བྱུང་ཡོད། རྗེ་བྱུ་བྱམས་པ་སྤྱོད་ཏུ་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོ་བྱུ་བ་ཞིག་གིས་བསྐྱལ་
 བའི་ལོར། རྩིག་པའི་གཉེན་པོ་སྤྱོད་པའི་ཞེས་ཀྱི་ལྷུང་པོ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་བཙུམས་གནང་བ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་
 འབྲས། ཁ་གསུང་ཐོར་བ། བོག ༡༩༨-༡༩༩ བར་བཞུགས་དོ།

228 ཞིགས་པ་བཟང་པོ། «ཀྱན་གྱིས་བྱན་སོང་ཏུ་མཆུར་པའི་གསང་བའི་རྒྱལ་བར།» བོག ༡༡༩

229 «གསང་བའི་རྒྱལ་བར་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱོད་ཀྱི།» བོག ༡༡༠

བཟུང་ནན་རྒྱ་དང་ཕྱག་འབྲུ་མ་གཏོགས་བཀོལ་སྤྱད་བྱས་པའི་གསོམ་སྟོམས་མི་གནང་
 བའི་དཀའ་ཕྱད་བཞེན་ ཏུ་མ་ཕྱན་འགའ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་དཀའ་བྱང་གི་བཟའ་བཟུང་དེས་རྒྱུ་
 གྲུ་མའི་སྒྲིབ་བྱུགས་ལ་དེ་ཙམ་མི་འཕྲོད་པ་མཛོད་གསལ་དོད་པོར་ཐུང་པ་ན། རྟོགས་ལྡན་པས་
 གཙོས་པའི་སྒྲོབ་མ་ཆང་མས་རྒྱུ་མ་ལ། མ་མཐར་ཡང་ཉིན་རེར་བཀོལ་གཙོས་གྱི་གསོམ་
 ཆེགས་ཐེངས་གཅིག་དེས་པར་མཆོད་དགོས་པའི་གསོམ་འདྲེན་ལན་མང་ཞུས་པ་ལྟར། རྒྱུ་
 ཚུངས་ཁ་པ་དང་སྒྲིབ་འཁོར་དཔལ་ལྡན་བཟང་པོ་གཉིས་གྱིས་དེ་ལྟར་གསོམ་སྟོམས་བཞེས་པའི་
 འགོ་བརྒྱུ་མས་ལ། གཞན་བཟུན་གྱིས་ནི་ཐུང་གི་བཟའ་བཟུང་བཟུང་ནན་ལ་བརྟེན་པའི་བཀའ་
 ཕྱད་རྒྱན་བཟུངས་ཏེ་བཞུགས་ དེ་ཡང་གཞན་བྱག་ཉིན་རེར་ཕྱག་འབྲུ་བརྒྱད་ཅུ་པའི་ཆོད་
 དང་། རྟོགས་ལྡན་པ་ནི་ཉིན་རེར་ཕྱག་འབྲུ་སྟུ་ཅུ་པའི་ཆོད་གྱིས་ཆོག་པར་བཞུགས་པར་གྲགས་པ་²³⁰

ཉིན་གཅིག་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོས་ལྷ་མར་ཞབས་ཏོག་ཐུབ་པའི་སྐབས་
 རེག་ལ། རྟོགས་མཆོད་པ་དམིགས་བསལ་ཞིག་བབས་ཏུ་བརྟུག་ཞེ། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་མ་
 གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཐུབ་ཁར་ཏུ་པོས་ནས། བྱ་བུ་འཕྲི་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལ་ལྷ་མ་དབྱ་མ་པ་བརྒྱད་
 ནས་རྒྱུ་བརྟན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་སྒྲིང་གསུང་གི་སྒྲུང་བ་ཐོབ་པའི་ཆུལ་ཁག་ཅིག་
 དང་། འཁོར་བརྒྱད་པོ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཡི་དམ་གྱིས་བྱ་བུ་འཕྲི་སྒྲོབ་ཐོབ་ཏེ་དགོས་པར་
 བཀའ་གནང་ཆུལ་སོགས་གསུངས་པས། ཀྱན་ཀྱང་ཡིད་དཀའ་དང་གྱིས་གང་བ་ཐུང་ཞེ་ཐུང་
 པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི་སྟོང་སྟོང་སྟོང་སྟོང་པར་འཕེལ་ རྟོགས་ལྡན་པ་ནི་ཁོང་ནས་རྒྱུ་
 ཚུངས་ཁ་པ་ལ་ལྷ་མ་དབྱ་མ་པས་བསྐྱེད་མ་གནང་བ་བཞིན། ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ནས་
 གསུང་བའི་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་གཅིག་གི་རྒྱུང་དེ་གནང་ནས་བསྟོམ་ཏུ་བརྟུག་ཡིད་པར་
 བརྟེན། མ་འགྲུངས་པར་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོར་རྒྱུ་བརྟན་འཇམ་པའི་དབྱངས་
 གྱི་ཞལ་གཟིགས་དང་གསུང་གི་སྒྲུང་བ་འཕྲུང་བའི་འགོ་བརྒྱུ་མས་ རྟོགས་ལྡན་པའི་སྒྲུང་བ་
 དེ་ལ་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་མ་ཆོས་གྱི་ཐབ་གནད་ལས་བརྒྱུ་མས་པའི་བྱི་བ་མང་ཏུ་མཛད་པའི་ལན་
 རྣམས་ལ་དབྱང་པས། གཟིགས་སྒྲུང་དེ་འཁྲུལ་མེད་འབའ་ཞིག་འོར་བར་འདུག་པའི་བྲགས་
 དེས་འཁྲུངས་ ཆུལ་འདིའི་སྟོང་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་ལྷ་མ་དབྱ་མ་པར་གནང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་
 ཏུ་འད་། “འདིར་ཡང་ཐུབ་པ་ལ་ཕྱིན་འཕྲུལ་ནས་གདུལ་བུའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡི་དམ་གྱི་

230 ཆ་ཏར། རོག ༡༩༡ ཆ་ཏར་གྱི་གསུངས་པ་འདི་བདེན་ན་པལ་ཆེར་རྟོགས་ལྡན་པ་ལ་རྒྱུ་བརྟན་ལེན་གྱི་རྟོགས་པ་
 བརྟན་པོ་ཐོབ་ཡོད་ལྟར་ ཐུན་ཐོ་ཐོས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་«རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐང་»ཏུ་འད་། (རོག ༡༩)
 “གཞན་རྣམས་ལ་རི་ལ་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་རེ་དགོས་པར་འདུག ར་ལ་གསུམ་ཙམ་རེས་ཆོག་པར་ལྟར།” ཞེས་ལྟར་བ་ཆ་ཏར་གྱི་ཁྲངས་
 ཡིན་པས་ལ། རྟོགས་ལྡན་པའི་རྣམ་ཐང་དེར། “ར་ལ་གསུམ་ཙམ་རེས་ཆོག་པར་ལྟར།” ཞེས་ལྟར་བ་ཡི་གེ་མ་དག་པར། “གསུམ་ཆ་
 ཙམ་རེས་” ཞེས་པའོ། “སྟུ་ཅུ་ཙམ་རེས་” ཞེས་པ་ཡིན་པས་ རྟོགས་ལྡན་པ་ལ་ཕྱིས་སུ་ཕྱག་འབྲུམ་པ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་པ་ལྟར་།

སྤྱོད་པ་གསུང་གི་སྤྱང་བ་བྱུང་བ་ཐེ་ཆེན་ནས་འདྲི་བ་ཅན་པ་ཅན་ལ་བྱུང་འདུག་ཅིང་།
ཁྱེད་པར་ཏུ་གཅིག་ལ་ནི་གསུང་པ་ལ་མ་ཆེ་ཤིང་དོན་དུ་འོང་།”²³¹ ཞེས་གསུངས་།

འོལ་ཁ་ཁུལ་པ་ལ་ལྷགས་པའི་སྐབས་སུ་རྗེ་ཆེན་ཁ་པས་སྒྲུ་མ་དབུ་མ་པའི་བཀའ་བྱིན་
སྤྱོད་པ་ཁྱེད་པར་ཏུ་རྗེ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་མཆམས་སྒྱུར་གྱི་སྒྲུ་མ་བྱེ་བའི་བཀའ་
བྱིན་དེ་བྱུགས་ལ་ཤར་ཏེ། སྐབས་ཤིག་ལ་གཤམ་ཏུ་བཞོན་པའི་«ཕྱིན་སྒྲུབས་ཉེ་བརྒྱད་གསལ་
འདྲེབས་དེས་བྱུང་སྟེ་མ་»ཞེས་པ་འདི་བཙམས་།

ན་མ་ལྷོ་གྲུ་མ་ལྷོ་ལྷོ་ལ།

མཁེན་པས་མིད་པའི་འཆིང་བ་མཐར་མཇུག་ཅིང་། །བྱུགས་རྗེས་ཞི་ལ་དགའ་བ་ཤིང་ཏུ་དོར་།

མིད་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་མིད་ཞིའི་མགོན། །རྒྱལ་བ་རྗེ་རྗེ་འཆང་ལ་གསལ་བ་འདྲེབས།

རབ་འབྱམས་ཞིང་གི་རྒྱལ་སྟེང་ལས་འདས་པའི། །བྲངས་མེད་རྒྱལ་བ་རྒྱམས་ཀྱི་མཁེན་པའི་གཉེར།

མཐའ་ཡས་གཅིག་ཏུ་བཟུས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྱ། །མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གསལ་བ་འདྲེབས།

སྐབས་ཆེན་སྒྲོན་ལས་ཤིང་ནས་བཏུབ་པའི་མཐུས། །རྗེ་བཙན་འཇམ་དབྱངས་ཉིད་ཀྱིས་མཛོད་སྒྲུམ་ཏུ།

ཐེ་ཆེན་བྲ་བ་མཐའ་དག་བསལ་བྱུང་བ། །དཔའ་བོ་རྗེ་རྗེའི་ཞབས་ལ་གསལ་བ་འདྲེབས།

འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་དགེ་ལུགས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་ཀྱན་གྱི་རྩ་བ་བྱིན་ཅན་རྗེ།

ཡིད་ལ་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་དུས་ཀྱན་ཏུ། །མོས་བྱས་རྩལ་མེད་སྟེ་བར་བྱིན་གྱིས་སྒྲུབས།

འདྲི་རྒྱུ་ཆོག་ཤིང་ཞི་ཞིང་དུ་ལ་བར་གནས། །སྟོང་ནས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གསོལ་བོར་སྒྱ།

བག་ཡིད་ལ་སྒྱུར་བྱོགས་མཆོག་བསྟེན་བྱེད་ཅིང་། །དག་སྟོང་ལྷགས་མེད་སྟེ་བར་བྱིན་གྱིས་སྒྲུབས།

འཆི་བར་དེས་ཤིང་ནས་འཆི་ཆ་མེད་པ། །ཆོག་ཙམ་མིན་པ་བྱན་ནས་ཡོང་མེད་དང་།

རྟེན་བཀྲང་ཆོས་ལ་གཉིང་ནས་ཞེན་ལོག་སྟེ། །དཔོན་མེད་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བར་བྱིན་གྱིས་སྒྲུབས།

ལས་ཅན་མཐའ་དག་བྱིན་ཅན་མར་ཤིས་པས། །ཉམ་ཐག་རྒྱམས་ཀྱི་ལྷག་ཐུང་ལ་བྱན་ཐུང་ནས།

རང་བདེ་འབྲལ་ཞིག་སྒྲུབ་ལས་ཡིད་ལོག་སྟེ། །སྟོང་རྗེ་རྩལ་མེད་སྟེ་བར་བྱིན་གྱིས་སྒྲུབས།

མཐར་འཛིན་ནད་ཀྱན་མེལ་བའི་སྒྲན་གཅིག་ཏུ། །ཟབ་མོ་རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དོན།

འཕགས་མཆོག་སྒྲུབ་ཡང་ལྷན་དགོངས་པ་དག །རི་བཞེན་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་བྱིན་གྱིས་སྒྲུབས།

དགེ་འདིས་མཆོན་ནས་དུས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི། །བདག་གཞན་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཅི་རྟེན་པ།

དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྟེ་ཞིང་སྟེ་བ་ཏུ། །བྲང་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་པའི།

ཤིས་ཀྱི་ཁེ་འདྲི་པ་དང་བྲུགས་པ་དང་། །འཁོར་དང་ཡོངས་སྒྱུད་རྟེན་དང་བཀྲང་སྟེ་རྒྱུར།

231 «སྒྲུ་མ་དབུ་མ་པ་ལ་མ་ཆེ་ཤིང་ཁུལ་སྒྲུབས་པ།» གཞུང་བོར་བྱ། ཤོག ༡༠༡

སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་ནམ་ཡང་མི་སྒྲིན་པར། །ལྷ་མོད་བྱང་ཚུབ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལྱུང་ཅིག །
 མད་བྱུང་སྣམ་བཅས་རྒྱལ་བའི་བྱིན་རྒྱལ་དང་། །རྟེན་འབྲེལ་སྤྱོད་མེད་པའི་བདེན་པ་དང་། །
 བདག་གི་ལྷ་ག་བསམ་དག་པའི་མཐུ་སྟོབས་ཀྱིས། །རྣམ་དག་སྒྲིན་པའི་གནས་འདི་འབྲུབ་པར་ཤོག །²³²
 ཞེས་སོ།།

རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པས་གསོལ་འདེབས་འདི་ལ་བྱིན་རྒྱལ་ཉེ་བརྒྱུད་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཞེས་
 གསུངས་པ་ནི། ཡོངས་ཀྱི་གསུང་གི་ལམ་རིམ་ལྷ་མོད་བྱང་ཚུབ་པ་ལྷ་བྱའི་རིང་བརྒྱུད་ལ་སྟོན་ནས་ཡིན་
 ལ། དེ་ལྷ་བྱའི་ཉེ་བརྒྱུད་རྣམ་བཟུང་བ་ན། སྟོག་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་གསར་ཁྲགས་རྗེ་རྒྱལ་
 པའི་ཆེས་ཐོག་མར་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་རྒྱལ་བ་རྗེ་རྒྱལ་འཆར་དང་། ཡིད་མ་གྱི་ལྷ་འཆར་པའི་
 དབྱངས། དེ་ནས་ཡིད་མ་གྱི་ལྷ་འདི་དང་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པའི་བར་དུ་ལོ་སྟོང་པ་མཛད་མཁན་གྱི་སྤྱོད་
 དབྱེ་མ་པ་བཅས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་། འདི་ལྷ་བྱའི་ཉེ་བརྒྱུད་ཀྱི་རིགས་རྣམས་ནི། དང་
 ཐོག་དག་ལྷ་དུ་བྱུང་བའི་གདམས་དག་གི་སྒྲིའི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞིན།
 ཆོགས་བཅད་བཞི་པས་ལྷ་མོད་པ་ཀའ་བྱིན་བསམ་པ་དང་། ལྷ་པས་ཆོས་ཉམས་སྤྱོད་པའི་
 ཆད་ཀྱན་སྒྲོང་ཡང་དག་པ་སྤྱེད་པ། ལྷ་པས་འཆི་བ་མི་རྣམ་པ་བསམས་ནས་རིམ་འབྱུང་གི་
 སྒྲོ་སྤྱོད་པ། བདུན་པས་མེས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་རྒྱུ་སྤྱོད་པ། བརྒྱུད་པས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་
 ཉིད་སྤྱོད་པ་བཅས་སྟོན་ཞིང་། དེ་ནས་མཐུག་གི་སྟོག་གསུམ་གྱིས་བསྟོ་བ་མཛད་ལ། ལྷ་ག་པར་
 དུ་སྟོག་ཐ་མས་བདེན་སྟོབས་བརྒྱུད་པའི་སྟོན་པ་གསོལ་འདེབས་བཟུང་བ་ལོ་དང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་
 བློན་ལྷན་གྱིས་འབྲུབ་པར་སྟོན་ལམ་འདེབས་པར་མཛད་ཏེ། བྱིན་རྒྱལ་ཉེ་བརྒྱུད་ཀྱི་གསོལ་
 འདེབས་འདིའི་སྟོག་ཐ་མ། མད་འབྱུང་སྣམ་བཅས་ཞེས་པ་དེ་ནི། ལྱིས་སྤྱོད་པར་རྒྱུ་གི་སྟོན་
 ལམ་ཆོགས་བཅད་ཤིན་དུ་ཁྱབ་ཆེ་བ་ཞིག་དུ་བྱུང་པ་མ་ཟད། སྟོན་ལམ་དང་གསོལ་འདེབས་
 གཞན་གྱི་མཐུག་དུ་འདྲ་བརྒྱན་ཉེ་འདོན་པའི་སྟོང་དང་པོ་སྟོན་ལྷ་པ་ལྷ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་ལྷ་དུ་
 གནས་བཞིན་པ་ལྷ་ལམ་ཤོ།

འོལ་ཁ་ཁུལ་ནས་སྐབས་ཤིག་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པས་ལྷ་མོད་མ་ལ་མདོ་ཁམས་སྤྱོད་པའི་
 ལྷ་ག་ལྱིས་ཤིག་གི་ནང་དུ། ཐོག་མར་སྤྱོད་ལོ་རྒྱུད་པ་ལ་བྱོན་པའི་ཆུལ་དང་། ལྷ་པ་ལ་ལྷ་གས་
 པའི་སྐབས་སྤྱོད་ལྷ་མོད་མ་དབྱེ་མ་པ་བརྒྱུད་ནས་ཡིད་མ་གྱིས་སྤྱོད་པའི་གདམས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 ལྷ་གས་དམ་འཕེལ་བ་ལ་ཤིན་དུ་བཅས་པ་བྱུང་ཆུལ་སྟོན་གསུངས་པ། འདི་རྣམ།

སྤྱོད་ལོ་ལ་རི་རྣམ་གསུང་སྤྱོད་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཐོག་བཅད་ཅིང་དཔེན་

[illegible]

མཁན་ཁྱོ་ལྟར་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། “མདྲ་སངས་རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་འདི་མ་འཕྲུང་ན། བོད་ཀྱི་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་རྒྱུད་པ་ལ་སྒྲོབ་ཆུང་བའི་ཉམས་ལྗོངས་དཔལ་”²³⁵ ཞེས་གསུངས་ཡོད་
 པ་རྒྱུ་། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་རྣམས་པའི་གསུང་རབ་ཁྱད་ཏུ་འཕགས་པར་ལྷུང་ཡོད་ཏེ། ལྷིན་མུ་ཁྱོ་
 ལྟར་པས་མཛད་པའི་«བཟླ་ན་པའི་ཆེན་མོས་»རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ནས་པར་བྱིན་ཐོག་པའི་
 ལམ་གྱི་རྣམས་ཆེན་པོ་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»བརྒྱུ་པའི་སྐུ་ལ་འདྲེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་
 པ་ལྷུང་བ་གཤམ་ཏུ་བརྒྱུད་པར་འཕྲུང་བ་རྣམས་ལ་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ཚང་ཁ་པས་ཐོག་པ་ཆེན་
 པོ་«མདྲ་ཁྱོ་པལ་པོ་ཆེ་»སྐྱེས་ནས་གསུངས་པའི་ལམ་མ་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
 རྒྱུད་པ་རྒྱུ་པས་པོ་ཆེ་རྣམས་ལ། རེ་རེ་ནས་དམིགས་བྱས་ཏེ་བྱུགས་རྒྱུད་པའི་དམིགས་རྣམས་ནང་
 མར་བསྐྱེད་ས་པས། “དང་པོ་ཞིག་ལྷན་དཀར་ཙམ་ལྟར་ཡང་། ལྷིན་ཐོགས་པར་གོས་རྣམས་ནས་འབད་
 ཆོལ་མི་དགོས་པར་རང་བྱུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུ་པས་དང་རྒྱུད་པ་རྒྱུད་ཏུ་ལྷུང་བ་རི་འབྲ་
 བའི་དཔག་དཀར་བ་ཞིག་ལ་འབད་བྱུ་པ་ནས་ཡང་མི་སྐྱེ་ཞིང་། རྒྱ་དཔག་ལྷིན་ཐོགས་ཐུག་པོ་དང་གིས་
 འབྲུག་པ་ཞིག་ལྟར་།”²³⁶ ཞེས་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལས་མཁས་བྱུ་པ་རྒྱེས་གསན་།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་རྒྱུ་པས་པོ་ཆེའི་ལམ་མ་སྐྱོས་ཀྱིས། རང་ཉིད་
 ཀྱི་བྱུགས་ལ་འབྲུལ་བསྐྱེད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐེབས་པར་བརྟེན། གཞན་ལ་འབད་འདི་ལྟ་བུ་
 ཞིག་ལྟར་ནའང་བྱུགས་ལ་དགོངས་ཏེ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཏུས་ཆོས་ལྷན་པར་འདྲོད་པ་འགའ་ཞིག་
 གིས་ཀྱང་ཡོད་པ་སྐྱེས་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཡི་དམ་གྱིས།

དུས་རྒྱུད་འབྲུལ་དཀའི་སེམས་ཙན་འདི་རྣམས་ལ། །བཤད་པས་པན་ཐོགས་ཆེན་པོར་ག་ལ་འཕྲུང་།།

དེ་བས་དཔེན་པ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་པ་པར་སེམས། །རང་གཞན་གཉིས་ཀ་འཆོངས་པའི་ལམ་རྟེན་འཕྲུང་།།²³⁷

ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྒྱུ་པ་པ་ལ་ལྷན་མཐུན་ནས་གཞོལ་བར་བསྐྱུལ་བར་མཛད་པ་བཞིན། རེ་ཞིག་ཆོས་འཆད་
 པའི་འདུན་པ་ཆ་ཆར་དོར་ཏེ་རྒྱུ་པ་ཞིན་བྱུགས་དམ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་རྒྱུ་པ་རྒྱུ་པས་།

ཨ་དེའི་དཔུན་ཁར་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་སྐྱེ་འཁོར་རྣམས་འོལ་ཁ་ལས་ཆས་ཏེ། འོལ་ཁ་དང་དེ་
 ཙམ་ཐག་མི་ཤིང་བའི་དཔུན་པོ་སྐྱུན་ལྟར་ཡོད་པའི་རྒྱ་སྐག་ལྷུང་བྱོན་། དེ་ཏུ་རྒྱ་ཚང་ཁ་པའི་
 བྱུགས་དམ་ཉམས་ལེན་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་ཞིང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ལས་མ་གྱིས་མི་
 ཁྱད་པ་མང་ཏུ་བརྟེན་པ་ལྟར་། ཉིན་ཞིག་གཟིགས་ནས་ཏུ་རྒྱ་པ་ཆུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྐྱ་
 ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གཟི་བརྒྱུད་དང་ཐུན་པ་ཞིག་ལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆོགས་

235 ཁྱོ་ལྟར་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་བསྐྱེས་འདི་«རྣམ་ཐང་དད་པའི་འབྲུག་ལོགས།» གོག ༤༡ བད་ཏུ་བྲངས་།
 236 «རྣམ་ཐང་དད་པའི་འབྲུག་ལོགས།» གོག ༤༡
 237 «གསར་བའི་རྣམ་ཐང་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱེ་མ།» གོག ༡༡༠ དང་། «རྫོང་ཆར་རྒྱུ་ལྷན་གཉེས་ཀྱི་དགའ་སྟོན།» གོག ༤༩༡

དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོར་བ་དང་། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ལྷ་ལྷུང་དང་། ལྷ་རྩ་དེ་
བ། སངས་རྒྱུས་བསྐྱངས། ལྷ་འོ་བྱང་ཆུབ། ལྷ་བ་བྲགས་པ། ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉིན། ལྷ་གས་
ལྷང་། ཆོས་བྲགས། ཡོན་ཏན་འོད་དང་དྲུག་འོད། ལྷ་དབང་ལྷོ། རྒྱན་མཁན་པོ། ཞི་བ་འཆོ། ཞི་
བ་ལྷ། ཀ་མ་ལ་ལྷ། ཡ་ལྷ་ཡ་ལ་མོགས་པའི་འཕགས་ལུལ་གྱི་པ་རྩེ་ཏུ་མང་པོ་དང་། རྒྱལ་པོ་
མིལ་པོ། དམ་མེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཏ། ལྷ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་མི་པ། དུལ་བྱ་པ། བཀ་པོ་ལྷུང་པ་ལ་
མོགས་པའི་བྱང་ཆེན་ཏུ་མའི་ལྷ་འོ་ལྷང་བ་དཔོན་སྲ་གཟིགས་དྲུག་ཏུ་²³⁸ དེ་ལྷ་ནའང་རྩེ་ཚོང་ཁ་པས་
ཉམས་ལྷང་ལ་གཏད་ས་མེད་ལས་ཆེ་དགོངས་ཏེ་དེ་ཙམ་གཤམ་པོ་ཆེར་མ་བཟུང་བར་བརྟེན། ཡི་
དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་བརྒྱད་ནས། “ཉམས་ལྷང་དེ་
དག་རང་དགའ་བ་མིན་པས་གསོལ་བ་བྲག་ཏུ་ཐོབ། འདི་རྒྱམས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
གཞན་ལ་པན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འོང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན།”²³⁹ ཞེས། ལྷས་སྲ་རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་
རང་ཉིད་ནས་འཕགས་ལུལ་གྱི་པ་རྩེ་བྱུང་དེ་རྒྱམས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཞུན་པའི་བྱུང་བ་རྒྱ་
ཆེན་མཛད་པར་འཕྱུར་བའི་ལྷ་ལྷས་ཡིན་ཞེས་བཀའ་སྤྲུལ་དོ།

གཞན་ཡང་རྒྱ་མོག་ལྷུང་། རྩེ་ཚོང་ཁ་པར་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཡི་དམ་ཁོ་བོའི་རྒྱམ་པར་
བཞེངས་པ། དཔལ་རྩེ་རྩེ་འཇིགས་ལྷེད་ཀྱི་སྲུ་ཞལ་ལྷུག་ཡོངས་སྲུ་རྟོགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གཟི་
བརྩེད་བཟོད་པར་དཀའ་བ་ཞིག་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་། དེ་ཉིད་འོད་ཏུ་ལྷ་ནས་རང་ཉིད་ལ་མིམ་
པའི་ལྷང་བ་ཤར་དོ་དཔལ་རྩེ་རྩེ་འཇིགས་ལྷེད་ནི། ཤོད་ཏུ་སྒྲུས་པ་བཞིན། རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་རྒྱུད་ལྷས་
པའི་ཏུས་ཀྱི་སྒྲུ་མ་ཆོས་རྩེ་དོན་བྱུང་དེན་ཆེན་གྱི་ཡི་དམ་གཙོ་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འཇིགས་ལྷེད་
ཞལ་གཟིགས་པའི་ཉིན་དེ་ནས་བཟུང་ལྷེ་རྩེ་ཚོང་ཁ་པས་འཇིགས་ལྷེད་ཀྱི་བདག་འབྲུག་ཉིན་དེ་
བཞིན་ཆག་མེད་ཏུ་མཛད་པའི་དབྱུང་བཅུམས་དོ་སྐབས་དེ་ཏུས་རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་དང་སྒྲུབ་མ་རྟོགས་
ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་ཀར་འཇམ་དབྱངས་ཞལ་གཟིགས་འོང་གི་ཡོད་ཡོད། ཁོར་
རྒྱམ་གཉིས་སོ་སོར་སྲུ་དང་གཡུང་གི་སྒྲུང་བ་འཕྱུང་བའི་ཡི་དམ་གྱི་རྒྱམ་པའམ་གཤེས་ཀ་ལ་མི་
འབྲུབ་ཡོད་ལྷང་ལྷེ། རྩེ་སྒྲུ་མས་ཞལ་གཟིགས་ཏུས་ཀྱི་ཡི་དམ་གྱི་སྲུ་དེ་གཟི་བརྩེད་ཆེ་ལ་གསུང་
དེ་ཙམ་ཆེར་མི་འབྱོར་པ་ཞིག་དང་། རྟོགས་ལྡན་པ་ལ་སྒྲུང་བའི་འཇམ་པའི་དབྱངས་ནི་བཀའ་

238 རྩེ་སྒྲུ་མས་སྐབས་དེར་གཟིགས་ལྷང་ལ་ཤར་བའི་འཕགས་ལུལ་གྱི་པ་རྩེ་བྱུང་རྒྱམས་ཀྱི་མཆན་རྒྱམས་མཁས་བྱུང་རྩེའི་
«གསང་བའི་རྒྱམ་ཐར་ཕྱིན་པོ་ཆེད་ལྷེ་མ།» ཤོག ༡༡༠ བད་ཏུ་བྱུང་བ་རྒྱུད་བཀོད་དོ་ཞིགས་པ་བཟང་པོའི་«འཇམ་ལྷང་
འཕྱུང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན་» ཏུ་ནི། ཤོག ༡༩༡ འཕགས་པ་ཡབ་ལྷས་ལྷ། ཐོགས་མེད་སྲུ་མཆོད་སོགས་དང་། ལྷ་བ་ཆེན་གྱི་
མཆན་ཡང་མཐུན་པར་བྱུང་ཡོད། དེར་ཞི་བ་འཆོད་མཆན་མི་འཕྱུང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ རྒྱམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ།
ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོབ་མའི་གསུམ། ལྷ་འོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོད་ཏུ་ཞིགས་ལྡན་འབྱེད་འཇིན་པའང་བྱུང་དོ།

239 «གསང་བའི་རྒྱམ་ཐར་ཕྱིན་པོ་ཆེད་ལྷེ་མ།» ཤོག ༡༡༠

འདྲི་ལྟ་བུ་དེ་བ་དང་གསུང་ཡང་ལྷན་པོར་འབྱོན་པ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་སྟངས་ཀྱི་²⁴⁰

ཡང་ཉེན་གཅིག་ཁྲུང་གི་ཞལ་གཟུགས་བཞིན། རྒྱུ་ཚུན་འཇམ་པ་ལོ་དབྱེད་ས་ཆེ་ལ་གཟི་
བརྒྱན་ཅན། འཁོར་སངས་རྒྱུས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་པུཊ་བྱུང་མང་པོར་བསྐྱོར་
བ་ཞིག་མཇལ་ཞིང་། རྒྱུས་དེར་འཇམ་པ་ལོ་དབྱེད་ས་ཀྱི་བྱུགས་ཀ་ནས་རལ་གྱི་ཞིག་བྱུང་སྟེ།
རལ་གྱི་ལོ་ཕྱ་བ་ཡི་དམ་གྱི་བྱུགས་ཀ་དང་ཆེ་མོ་རྒྱུ་ཚུན་ཁ་པ་དང་ཉེ་གྱི་སྟོང་གར་བྱུག་པ་ལོ་
སྟོང་ནས། ཡི་དམ་གྱི་བྱུགས་ཀ་ནས་བྱུང་ཆེ་ལོ་རྒྱུན་ཁ་པ་དྲིག་དཀར་སེར་ཤིན་ཏུ་སྟུང་པ་ལོ་
གྱི་རྒྱུ་ཚུན་ལྟ་བུ་བྱུང་སྟེ། རང་གི་སྟོང་ཁར་བྱུགས་པ་དཀོན་སྒྲ་གཟུགས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་ནང་ཐམས་
ཅད་བྱུང་ཆེས་གར་ཞིང་། བརྒྱད་པར་མི་རྣམས་ལོ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལོ་ཉེ་མས་ཆད་མེད་པ་ཞིག་
འབྱུངས་ཏེ་བྱུགས་རྒྱུད་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཁྱབ་དེ། དེའི་ཆེ་རྒྱུ་ཚུན་ཁ་པ་ལོ་ཉེ་འཁོར་ཏུ་ཡོད་པ་ཏུ་
མས་ཁ་གདངས་ནས་བཟེད་འདུག་པས། འགའ་ཞིག་གི་ཁར་མང་པོ་འཁྱལ་བ་དང་། འགའ་
ཞིག་གི་ཁར་ཉུང་ཟད་རེ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་ཁ་གདངས་ཀྱང་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཁྱལ་བ་དེ་
འདྲའི་ཡ་མཚན་ཞིག་བྱུང་²⁴¹ རྒྱལ་འདྲི་བྱིས་སྒྲ་དཀོན་སྒྲོབ་འཇམ་དབྱེད་ས་ཆོས་རྒྱུས་ཆེན་གསལ་
བཅད་ཏུ་བཟུང་སྟེ།

འཇམ་པ་ལོ་དབྱེད་ས་དང་རྒྱུ་ཚུན་སྒྲ་མ་ཡི། །བྱུགས་ཀར་ཤིས་རལ་རལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས།།

ཟག་མེད་བྱུང་ཆེ་ལོ་རྒྱུན་བྱུགས་ཀར་བྱུགས། །ལྷན་སྟེང་བདེ་བའི་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ་འབྱུངས།།²⁴²

ཞེས། དད་ལྷན་ཀྱན་གྱི་ཡིད་ལ་འཆར་ཤིན་ཏུ་བདེ་བར་མཇེད་པ་བྱུང་། གར་ལྷོང་ཡང་དེ་ལྟ་
བུའི་འཇམ་དབྱེད་ས་ཞལ་གཟུགས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དང་། ཡི་དམ་གྱི་བྱུགས་ཀ་ནས་བྱུང་
ཆེ་ལོ་ལོ་ཟེར་གྱི་རྒྱུན་བཟུང་པ་ལོ་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་ཉེ་མས་སྟངས་དེས་བསྐྱེད་ཏེ། རྒྱུ་ཚུན་ཁ་པས་
ཐོལ་བྱུང་ཏུ་བརྒྱུད་བྱང་ལྟ་བུར།

རྒྱུ་ཚུན་མཁྱེན་པ་ལོ་གཏོར་ལ་ལྷན་འཇལ་ཡི།།

ཆོགས་གཉིས་བསགས་པ་ལོ་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་མཆོག་ཁྱོད།།

240 «རྣྗགས་རྒྱན་འཇམ་དཔལ་རྒྱུ་མཆོད་རྣམས་ཐང་» ཤོག ༤༤ དེར་གནས་ཚུལ་འདྲི་རྒྱུ་ཚུན་ཁ་པ་ལོ་དཀོན་སྒྲོབ་འཁོར་དག་པ་རྣམས་
བརྒྱད་གྱི་ཁོངས་སྒྲུབ་འདུགས་པ་སྒྲོབ་དཀོན་བཟང་སྒྲོབ་བའི་ཞལ་ནས་གསུངས་པར་འཁོད་ཀྱི་ གནས་བཟང་བཟང་སྒྲོབ་
བས་བྱིས་ལོ་ཁ་པ་ལྷན་ཏུ་ཉེ་མ་སྟོང་གི་དགོན་པ་བཟུང་ཅིང་། རྒྱུ་ཚུན་ཁ་པ་ལོ་བཀའ་སྒྲོལ་དང་བཀའ་བརྒྱུད་བྱང་འབྲེལ་
ཉེ་མས་སྒྲ་བཞེས་པ་བཀའ་དགེ་འགའ་མེད་ཀྱི་སྒྲུལ་བྱ་དཔལ་པ་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ། པུ་ཆེན་བཟོད་རྣམས་བྲགས་པ་ལོ་
«བཀའ་གདངས་གསལ་སྟོང་གི་ཆོས་འབྱུང་» (ཤོག ༤༠)ཏུ་གསུངས་ཀྱི་ཆུང་ལོ་ཉེ་མས་ཀྱན་གྱི་འབྱུང་གནས་»སྟུང་
(ཤོག ༡༩༩)ཞལ་གཟུགས་ལོ་འཇམ་དབྱེད་ས་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཚུལ་བྱུང་བ་ནི། རྣྗགས་རྒྱན་ལོ་རྣམས་ཐང་ལ་གཞི་མཇེད་ལེས་།

241 «གསང་བའི་རྣམས་ཐང་ཕྱིན་པོ་ཆེ་སྟེ་མཛད།» ཤོག ༡༡༡ “དེ་འདྲ་བའི་འདུག་གསུང་ལོ།” ཞེས་ཚུལ་འདྲི་རྒྱུ་ཚུན་
ཉེ་གྱི་ཞལ་ལས་ཐོས་པ་ལྟ་བུར་བཀོད་སྟངས་།

242 «གསང་བའི་རྣམས་ཐང་གསལ་འདྲེབས།» སྟོག ༡༠ གསུང་འབྱུང་པོད། ༡ ཤོག ༡༩༠

བྱགས་ཇེ་མཉེས་པའི་སྒྲུན་གྱིས་ཕྱོགས་བརྒྱུད་ཀྱན་ནས་གཟིགས།།

མྱེད་པའི་རྟེན་གཞི་སྒྲོལ་སྒྲུབ་ཅད་ནས་བྱངས་སྒྲུབ་ཉྱེ།།

ཐར་པའི་སྒྲོག་ཤིང་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་འཁྲུ་ལ་སྒྲུབ།།

ཀ་ཏ་ར་ཡི་ཁྲོད་ཁྲེད་ཏུ། སྒྱེད་མོས་ཆལ་གྱི་མེ་ཉྱེད་གྲུས།།

བྱང་བ་མང་པོ་དེ་ལ་རོལ། །བུད་ཅི་མཆོག་ཀྱང་འབྱུང་བར་སྒྲུབ།།²⁴³

ཞེས་ཡི་གེར་བཀོད། ཁོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྒྲོག་ཕྱར་འཇམ་དབྱངས་ཞལ་གཟིགས་
ར་མཛར་ཅན་དེ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ། ཡི་དམ་གྱིས་ཇེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་མན་དག་
ཁྲད་ཏུ་འབགས་པ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ཀྱང་གསུངས་ལ། དེ་ནི་ཇེ་སྒྲུ་མ་ཉིད་གྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་
པ་ནི། འདི་ལྟར།

གང་ལ་གནས་པ་མེད་པར་ནི། །མེམས་ཉིད་ནས་མཁའ་ལྟ་བུར་བསྐྱོམ།།

དེ་ཡི་ཁྲོགས་རྒྱམས་ཀྱན་ལ་འབད། །བསེ་བྱ་ཉྱེ་བྱར་གནས་པར་བྱ།།

འབྲེ་འཛི་དག་ཀྱང་ཐུང་བར་བྱ། །ནང་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱ།།

བྱང་ཐུབ་ཆེན་པོ་མཉེས་པར་བྱ། །ལས་ཀྱི་རྒྱམ་པར་སྒྲིན་པ་གཤོར་ནི་ཟ།།

དེས་པར་འབྱུང་དང་བྱང་ཐུབ་མེམས་བསྐྱོམ་ཉྱེ། །བྲན་པའི་མེ་ཆེན་རྒྱན་ཅད་མེད་པར་ཐུར།།

ཕུལ་བྱལ་བྱད་ཤིང་དེས་པར་འཛིག་པར་འཐུར། །འཁོར་དང་ཐུང་ན་འདས་པའི་ཆོས་རྒྱམས་ཀྱན།།

སྒྲིན་ཅད་གང་གིས་མ་དམིགས་མི་དམིགས་ཀྱིར། །ནམ་མཁའ་བཞིན་ཏུ་འདི་ཡི་མཐའ་དང་བུལ།།

ཕུལ་གྱི་སྒྲུང་བ་ནས་མཁའ་པར་བསྐྱོར་བཞིན། །མེམས་ཀྱི་འཛིན་པ་བདེ་གཤེགས་སུ་ཡིས་རྒྱེད།།

དབྱེངས་རིག་གཅིག་པམོ་གཤམ་བྱ་ཡིས་བསྐྱབས། །དེ་འབྲེ་གང་ཡིན་དེ་དག་རྒྱལ་བའི་ལམ།།²⁴⁴

ཞེས་པའོ། །ཇེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་མེགས་ཀྱང་བཙོ་བརྒྱད་པོ་འདི་མིན་གྱིས་སུ་བཏབ་པར་མ་ཟད།

243 གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༩༩ ཆགས་གྱིས། (ཤོག ༡༩) “ཀ་ཏ་ར་”ཞེས་པའི་དོན་ལ། ཀ་ཞེས་པ་མིང་ཡིག་དང་པོ་དང་། ཏ་
ནི་ཅི་ལྟ་སྟེ་ལེགས་སྒྲུབ་གྱི་སྒྲིང་གི་མིང་གི་ཡིག་གསལ་དང་། ར་ནི་རལ་གྱི་དེ་མིང་ཡིག་དང་པོ་དང་། ཁྲོད་ཁྲེད་ནི་ཇེ་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་
དང་། མེ་ཉྱེད་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་བཤད་དེ། གཞན་རྒྱམས་གོ་སྒྲུ་ཞེས་བཤད། དོན་བསྐྱེན། “བྱགས་ཀ་ནས་
བྱང་བའི་རལ་གྱི་དེ་བུད་ཅིས་སྒྲུ་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྒྱས་ཞེས་པའི་དོན་ནི།” ཞེས་བཀྲམ།

244 ཀྱན་མཁའ་འཇམ་དབྱངས་བཞག་པས་«འཛིགས་ཁྱེད་ཆོས་འབྱུང་»ཏུ། (ཤོག ༡༩) “གང་ལ་གནས་པ་མེད་པར་
ནི།” ཞེས་པའི་ཆེགས་ཀྱང་བཙོ་བརྒྱད་ཅན་གྱི་མན་དག་མདོར་བསྡུས་འདི། ཐུར་ལྷ་མ་རྒྱུ་ཁ་པ་ཤི་ཐོག་ཏུ་སྒྲུ་མ་དབྱེས་པ་
བརྒྱད་ནས་ཡི་དམ་ལས་ཐོབ་པའི་མན་དག་དེ་ཡིན་པར་གསུང་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་བྱང་ཐུབ་ཅིག་དག་དབྱེས་པའི་འབྲེ་ལ་པར་
ཡང་། (ཤོག ༡བ) མན་དག་འདི་ལྷ་མར་གསན་པ་དེ་ཡིན་མེད་ཅེས་གསུངས་ཐོད། ཇེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པའི་གསུང་འབྱུང་རང་
ཏུ་ནི། མན་དག་དངོས་གཞིའི་དབྱར། “དེའི་ཆེ་ཇེ་བརྒྱན་ཉིད་གྱིས་ཉམས་ལེན་མདོར་བསྡུས་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟར།” ཞེས།
ཁོང་ཏུ། “ཀ་ཏ་ར་ཡི་ཁྲོད་ཁྲེད་ཏུ།” ཞེས་པའི་བསྐྱད་ཆེག་དེ་བཀོད་པའི་ཇེས་སྒྲུབ་པས། བྱ་སྒྲོག་ཕྱར་འཇམ་དབྱངས་
ཞལ་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་མན་དག་མདོར་བསྡུས་ནི། “གང་ལ་གནས་པ་མེད་པར་ནི།” ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཏུ་
རྩ་བརྒྱུད་བཤིན་ཏུ་གསལ་བས་རང་ལྟགས་དེར་འབད་པ་བྱས་ཡོད།

མན་རག་གི་གཞུང་དེའི་བསྐྱེད་དོན་གསུམ་གསལ་དེའང་མཛད་།
 བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས། ཐབས་
 ལ་བྱན་མོང་བ་དང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་དངོས་
 དང་། བསྐྱེད་པའི་ཆུལ། ཕན་ཡོན་དང་གསུམ། ཤེས་རབ་ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་
 བཤད་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་ལ། གཞུང་བ་དགག་ འཛིན་པ་དགག་ དཔྱད་ས་རིག་
 གཅིག་པའི་རང་རིག་དགག་ ལམ་གྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་དང་བཞི།²⁴⁵

མདོར་བསྐྱེས་ན། ཆེགས་ཀྱང་བཙོ་བསྐྱེད་པོ་འདི་དག་གི་ནང་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྒྲིབ་
 པོ་ཆ་ཆར་བར་བསྐྱེས་ཏེ་བསྟན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཆེགས་ཀྱང་དང་པོ་བདུན་གྱིས་ལམ་གྱི་
 སྒྲིབ་ལྟ་བུ་ཞེ་ དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་བསྟན་སྒྲིབ་ཏེ་དེ་གི་རིམ་པ་རྩལ་འདོན་བྱས་པའི་
 ཟབ་མོ་ལྟ་བུ་དང་། ཆེག་ཀྱང་གསུམ་པར་སྐྱེས་དོན་མདོན་ཚྭ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་རྩལ་འདོན་
 བྱས་པའི་རྒྱ་ཆེན་སྒྲིབ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྒྲིབ་ལ། དེའི་ནང་ཏུ་ནི་མགོ་བཤེས་གཉེན་བཞེན་
 རྩལ་ནས་ཞི་གནས་སྒྲིབ་རྩལ་བར་གྱི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་བསྐྱེས་ཡོད་། ཆེགས་ཀྱང་བསྐྱེད་
 པ་ནས་གོང་ཏུ་སྒྲིབ་ཏུ་བཀོད་པའི་གནས་རྣམས་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་འདུང་ཐབས་དང་
 ཤེས་རབ་གཉིས་ལས། ཐབས་བྱན་མོང་བ་ནི་ཆེགས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་དང་དགྲ་པས་སྒྲིབ་ལ། དེའི་
 ནང་ཏུ་ལས་འབྲས་བསམ་པ་དང་། རེས་འབྲུང་གི་སྒྲིབ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་གསུམ་དངོས་སྒྲིབ་པོ་འཛིན་མཛད་། ཐབས་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་ཆེགས་ཀྱང་བསྐྱེད་
 དང་བཅུ་གཅིག་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲིབ་ཅིང་། དེའི་ནང་ཏུ་གསར་ཐུགས་སྒྲིབ་ཏེ་དེ་གི་བསྐྱེད་སྒྲིབ་ཀྱི་
 ཉམས་ལེན་རྩལ་བར་བཞག་པའི་ཉིང་འཛིན་སྒྲིབ་པའི་རྩལ་དང་སྒྲིབ་པའི་ཕན་ཡོན་གཉིས་
 བསྟན་། དེ་ནས་ཆེག་ཀྱང་བསྐྱེད་ཀྱིས་ནས་བཙོ་བསྐྱེད་བར་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྒྲིབ་
 ཅིང་། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་ཡོད་དང་། ཡུལ་ཅན་དང་། དེ་གཉིས་བྱང་འབྲེལ་སྐྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་
 ནས་ཟབ་མོ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་ཉམས་ལེན་བསྟན་ལ། ཆེགས་ཀྱང་ཐམས་། “དེ་འདྲ་དེ་ནི་
 རྒྱལ་པའི་ལམ།” ཞེས་པས་ལམ་གྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་བཅས་སོ།

རྒྱ་ཆེད་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཀློང་།

ཤིང་བྱི་ ༡༩༧༩ ལོའི་དཔྱད་ཁར་སྐར་ཡང་ལོ་ལ་ཁར་ཕྱོག་། སྐབས་དེར་རྒྱ་ཆེད་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱེད་
 གཞུག་ལག་ཁར་དང་ཉེ་བའི་བྱམས་པ་སྤྱིར་གྱི་དཔེན་གནས་སུ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཆེད་

245 གསུང་ཐོར་བྱ། ཤོག ༥༩ རྒྱ་ཆེད་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱེད་ཀྱི་མན་རག་ཁྱེད་པར་འཕགས་པ་ཆེགས་ཀྱང་བཙོ་བསྐྱེད་པ་
 འདི་ལ། ཏུས་རབས་བཙོ་བསྐྱེད་པའི་དགྲ་ཐུན་པའི་བྱུང་པའི་དབང་ལྷན་ཆེན་པོ་ལྷན་ཆེན་གྱི་དབང་བྱམས་པས་(༡༩༧༩-
 ༡༩༨༡)འབྲེལ་བ་ཁ་པ་གསལ་ལ་གོ་བདེ་བ་ཞིག་མཛད་ཡོད་པ་དེའི་གསུང་འབྲུང་པོད་ ༡ པར་བཞུགས་།

ཕྱི་ལོ་གཙུག་ལག་ཁང་དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་གལ་འགངས་ཅན་གྱི་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཕྱི་ལོ་དེ་དུས་
 འབས་བཅུ་པའི་ནང་ཁྲ་ཆེན་དགོངས་པ་འབ་གསལ་གྱི་སྒྲོབ་མ་གར་མི་ཡོན་ཏན་གཡུང་བྱུང་
 གིས་བཞེངས་པ་ཞིག་ཡིན། ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱེ་བ་ཆོས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཁྲ་ཆེན་དགོངས་
 པ་འབ་གསལ་གྱིས་དུས་འབས་བཅུ་པའི་མཐུག་ཏུ་ཐོད་ཀྱི་སྒྲོབ་ལྷན་དེ་སྒྲུབ་གསོ་མཛད་པར་
 རས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཤིང་། ཆོས་གནའ་པོ་དེ་གཙུག་ལག་ཁང་དེ་དེ་རྟེན་གཙོ་བྱལ་བ་བྱམས་
 པའི་སྐྱེ་བཟན་དེ་ནི། དག་རྒྱུན་ལྟར་ན་དང་ཐོག་ལོ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་བཞེད་པ་
 དེ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། སྐྱེ་བཟན་དེ་ལ་ཕྱི་ནང་རིམ་པ་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་སྐྱེ་
 བཟན་རྣེ་ཁྲིམ་ལས་བཞེངས་པ་ཆེན་པོ་དེ་དེ་བྱམས་གར་ཅན་དན་ལས་ཡུང་པའི་རྒྱལ་བ་བྱམས་
 པའི་སྐྱེ་བྱུག་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེ་དེ་བྱམས་ཀར་ཡང་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐྱེ་བཟན་ཤེལ་ལས་
 ཡུང་པ་ཆུང་བ་ཞིག་ཤིས་ཏེ་ཡོད་པར་བཤད་པས། དེ་ཡང་གར་མི་ཡོན་ཏན་གཡུང་བྱུང་རང་ཉིད་
 བཟློན་པར་རྒྱལ་སྐྱེས་སྤྱ། ཁོར་གྱི་ཁྲ་མ་ཁྲ་ཆེན་དགོངས་པ་འབ་གསལ་གྱིས་བྱམས་པའི་སྐྱེ་
 འདི་གནད་ལྟེ། དབུས་གཙང་ཏུ་འཁོ་བ་དང་བཟློན་པ་ལ་ལན་པར་གྱིས་ཤིག་བཅས་གསུངས་
 ཅས་བཟངས་པར་བཤད་པས།²⁴⁶

དེ་ལྟར་རྒྱུ་བྱམས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དེ་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་
 ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་དེ་རྟེན་གཙོ་བྱམས་པའི་སྐྱེ་བཟན་ཡང་། མི་ཅད་ལྟག་ཙམ་ཅིག་ཡོད་
 པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣེ་ཁྲིམ་ལས་བཞེངས་ཤིང་བཟོ་རྩལ་གྱི་རྣམ་པ་འདུ་ཆེས་སྤྱུས་ཆད་མཐོན་པོར་
 མོན་པ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཡོད། རྒྱུན་རིང་བདག་གཅེས་དེ་ཙམ་ལེགས་པོ་མ་བྱུང་བའི་སྐྱེ་བྱུས་
 གཙུག་ལག་ཁང་ཕྱི་ནང་གང་ཅི་དེ་ཆ་ནས་ཉམས་སྡུང་པའི་གནས་སུ་ཡུང་ཅིང་། ལྟ་རིམ་བམས་
 ཅད་ཉམས་ཤིང་ལོ་རིམ་གྱི་ཆ་གས་མང་དག་ཅིག་གོགས་ཏེ་ཡོད་པ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བྱམས་འགར་
 མཛོད་མེ་ལྟལ་བའི་དུད་པ་ལོགས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་གི་ཆེག་པ་ལོ་རིམ་དང་བཅས་པ་
 རྣམས་ཏུ་ཞག་གིས་སྤྱོད་པར་མ་ཆད། ད་ན་རྟེན་གཙོ་བྱམས་པའི་སྐྱེ་བཟན་པའི་སྐྱེ་བཟན་དེ་དང་ཐལ་
 རྒྱལ་གྱི་གཡོགས་ཏེ་ལོ་བརྒྱལ་ཞིང་། སྐྱེ་ལ་བྱ་བྱུན་དང་ཐལ་བ་ལོགས་ཀྱི་མི་གཙང་བས་གོས་ཏེ་
 ཡོད་པ་རྒྱུ་ཚད་ཁ་པས་གཟིགས་པར། དབུས་ཀྱིས་མ་བཟོད་པས་སྤྱུན་ཆབ་བམེལ་ཞིང་། ཅི་ནས་
 གྲང་བྱམས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ཞིག་གསོ་བྱུང་པ་བྱུང་ན་ཅི་མ་ཤུར་སྒྲུམ་ཏུ་བྱམས་ལ་གར་དོ།

246 རྒྱུ་བྱམས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདི། མཁར་ནག་ལོ་རྒྱུ་བའི་«དགའ་ལྷན་ཆོས་འཁྱུར་དཔག་བསམ་ཁྱོད་བྱ་མཁས་པ་
 དབྱེས་བྱེད་»(ཤོག ༡༩༡)ཏུ་བྱུང་བ་ལས་བཞུགས། ཆོས་འཁྱུར་དེར་བྱུང་བ་ལྟར་ན། (ཤོག ༡༩༡) གར་མི་རང་ཉིད་ལ་བྱམས་
 པའི་སྐྱེ་དུས་གསུང་བྱོན་ཏེ། བྱམས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དེ་«རྒྱུ་བའི་ཕྱི་རྟེན་གསལ་གྱིག» ཞེས་བཀའ་གནང་བ་ལས་རྒྱུ་
 ཕྱེས་པའི་མཛན་ཐོགས་པར་བཤད།

གང་ཉིད་ཡང་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་མཁོན་པོའི་ཞལ་གཟིགས་ལྟར་ཡང་། ཡི་དམ་
འཇམ་པའི་དབྱེ་བྱེད་ཀྱིས་རྒྱུ་མེད་ཁ་པ་པར་ཉིད་ནས་ལྷན་པ་དང་འཕྲོ་བའི་དོན་འབྱི་
བའི་ཉིན་འབྲེལ་མཆོན་པར་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་མ་འདྲིའི་ཡང་རྒྱུ་མེད་ཁ་པ་
དང་དེའི་ཉིན་གཅི་ལྷན་པ་མཁོན་པོའི་སྒྲུབ་རྒྱུན་ཞིག་ཏུ་མཇུག་པའི་རྒྱལ་མ་
འཇམ་པའི་ཆོད་པ་དམིགས་པས་འདུགས་བྲག་པོ་འབྱུངས་པ་སོགས་ཀྱིས། ཡང་ཉིད་ལ་རྒྱན་
ཀྱི་འཇམ་དང་རྒྱལ་པའི་ཐོག་ནས་གཞུག་འགྲུབ་ཆ་ཆེན་འདི་ཉིན་དང་བཅས་པ་ཞིག་གསོ་
བཟུ་རྒྱུ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་དགྲོངས་ཏེ།²⁴⁷ དེ་ཉིད་གཞུག་འགྲུབ་ཞིག་གསོ་བཟུ་འདྲེན་
པ་རྒྱུ་ཅིང་འཕྲེན་པ་བཟང་སྟེ། འོ་ལ་ཁའི་དཔོན་པོ་ལྷག་ཆོ་ལ་འགཞུག་འགྲུབ་ཀྱི་ཆོག་པ་
དང་ཐོག་དང་ལྷིང་ཞལ་བ་སོགས་འཆོས་དགོས་ལྷན་པ་པོའི་ཞལ་ཏེ་མཇུག་པ་རྒྱུ་། ཁོང་
གིས་ཀྱང་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཏེ་འཇམ་དོན་དེ་བསྐྱུ་བས་པར་བྱས། དེ་ནས་གཞུག་འགྲུབ་ཀྱི་
ནང་གི་ཆོག་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟེ་བས་འིས་ལྷན་པ་ཀྱང་། ནང་གསེས་ཀྱི་མཁོན་པོས་ཀྱིས་སྐར་གསོ་བཟང་བྱ་
བྱུང་བ་ལྷན་པ་སྐར་གསོ་བྱ་རྒྱུ་དང་། སྐར་གསོ་བྱ་མི་བྱུང་བའི་ཀྱིས་འོ་ལ་ཏུ་ལྟེ་བས་འིས་
གསེས་པ་བའི་དགོས་པར། ལྷ་བཟོའི་ཀྱིས་ལ་དཔོན་ལྷོ་བ་ལྷན་པ་འབྲེལ་པོ་འབྲེལ་བྱས། རྒྱ་
ཅོང་ཁ་པ་བྲུ་སྐོང་འཇུག་ཀྱིས་²⁴⁸ཡོད་པ་ཅོང་མས་སོ་སོའི་ལྷག་རྒྱས་གཏོར་ཆས་སོགས་གང་
ཡོད་ལ་འིན་འཁྲུགས་ཏེ་ཆོས་པར། དབྱེ་བྱེད་ཀྱིས་འཇམ་པ་ཡོངས་། དེ་གི་ཁྱེད་མཇུག་
རྒྱུ་ཐོགས་པར་ཡོད་པས། གྲོ་བྱི་རྒྱ་ལ་པོ་ཆེན་པོ་རྒྱས་ལྷན་ཀྱི་འཕྲིན་གཏོར་ཞིག་བཅས་
ནས་འཕྲིན་འཇམ་པ་ཆོད་པར་དགྲོངས་ཏེ་ཡོད་ལྟར། འཇུག་པ་ཞིག་གིས་མང་པོ་དང་པོ་གང་ཞིང་
ནས་ལུ་ལ་བྱུང་། དེ་ལ་མང་བྱི་གཏོར་མ་བཅས་ནས་རྒྱས་ལ་འཕྲིན་འཇམ་པ་ཆོད་པས།
“དེའི་སང་ཉིན་ལ་འཕྲིན་པ་འགས་མང་བྱུང་མང་པོ་བཟའ་ལྟར་སྟེ་ལུ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་
འབྲེལ་བ་མང་པོ་འིས་པ་བཞེན་ལྟར་པས་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་མ་ཐོགས་།”²⁴⁹ དེར་མ་ཟད། ཡང་ལྟར་
གི་ལྷོ་གསལ་ནས་ཀྱང་ལྷ་བཟོ་བ་མང་པོ་འོངས་ཏེ་གཞུག་འགྲུབ་ཀྱི་ཆོག་པ་སོ་སོའི་ཀྱི་ཞིག་གསོའི་དང་།

[illegible][illegible]

249 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རིགས།» བོག ༤༩

ཐུངས་བྱས་ཤིང་། དེའི་ཆེ་ལྷ་རིས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྟེན་གནས་དང་གསེལ་གྱི་ལྷ་མ་པ་ཐུངས་
 ཉེ་ལོ་རིས་འབྲི་བའི་ལས་ལ་འཁྱུག་པ་དང་། ལས་རྒྱུ་བྱེད་པའི་མི་པལ་པ་རྣམས་ཀྱང་། བ་
 མལ་པའི་ཆེག་དང་ཆེད་འཛིན་གཞས་སྐྱེས་ཀྱི་ཞིག་དོར་ཉེ་གཟུངས་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་དང་ཁ་
 འདོན་བྱེད་དེ་ལས་རྒྱུང་པ་ལ་གཞིལ་བ་བྱུང་།²⁵⁰

གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལྗེ་བས་རིས་ལས་ཐོག་མར་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞིང་བཀོད་
 འབྲི་བའི་རྒྱ་རིས་བཏབ་ཆར་བ་དེ་ལ་རབ་གནས་ཤིག་མཛད་ནས། རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་གའི་
 སྐབས་སུ་མཛད་ཀོང་ཆུང་ཏུ་ཞིག་ཏུ། སྤྱད་ཀྱི་འཁོ་ལ་མར་མེ་ལུལ་བ་དེའི་ཕྱི་ཉིན་གྱི་ཉིན་བྱེད་
 བར་ཏུ་མ་ཟད་པར་གནས་ཏེ། འདི་ཉིན་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་བཟང་བའི་ཉིན་གསུང་ཤོད་ས་པར། དེ་
 ཉིན་བཟུང་ལྟེ། ཞིང་བཀོད་རྒྱུ་རིས་ཆར་རྒྱུ་བཞེན་རིས་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད་དེ། ཐུང་བཞེན་
 མར་མེ་ལུལ་བ་ལ་མཆན་མཐར་མ་ཁྲོལ་བ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་། དེ་ཉིན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལོ་
 རིས་ཀྱི་རི་ལོ་རྣམས་ལེགས་པར་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ། གཙུག་ལག་ཁང་ཉིན་དང་བཞེན་པ་ཆ་ཆར་
 བར་རབ་གནས་མཛད་པའི་ཆེད་ཏུ། འཇམ་དབྱངས་གསང་ལྡན་གྱི་དབྱིལ་འཁོར་བཞེངས་ཏེ།
 རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཉིད་ནས་རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་མཛད་ཅིང་། སྤྱོད་མ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་བཙུན་གྱི་
 པ་ཞིག་ལ་འཇམ་དབྱངས་གསང་ལྡན་གྱི་དབང་ཡང་སྟུལ་ཏེ། ཞིག་གསོས་ལེགས་པར་བྱུང་བའི་
 རྗེས་སུ་ཞིང་ཕྱི་ལྷོ་གཙུག་ལག་ཁང་ཉིན་དང་བཞེན་པར་རྗེ་ཆོང་ཁ་པས་རབ་གནས་མཛད་ཀྱི་ཡོད་པའི་
 གནས་ཚུལ་དེ་ལན་ཚུན་ཏུ་ཁྱབ་སྟབས། འོལ་ཁའི་གཡས་ཡོན་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད་མདོ་སྐྱོད་པའི་
 གནས་མཛལ་བའང་འོངས་པ་ཁག་ཅིག་བཅས་པས། གོས་དང་དར་ལ་སྐྱེས་པའི་འབྲུལ་
 བ་མང་ཏུ་བྱུང་བས། ཉིན་འབྱར་ཏུ་དོད་པ་རྣམས་ལ་ན་བཟའ་དང་བྱིས་བར་རྣམས་ལ་ཞུལ་
 ཁེབས་དང་བཅས་པ་ལུལ་ཏེ། དེ་ནས་བསྟེན་མཆོམས་བྱུང་ཏུ་ཞིག་མཛད་དེ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་སྤྱོད་
 རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཞིང་ཕྱི་ལྷོ་གཙུག་ལག་ཁང་ཉིན་དང་བཞེན་པའི་རབ་གནས་རྒྱས་པར་མཛད་ཏེ།

རབ་གནས་ཀྱི་རྩོན་ལོ་དེར་འཛུམས་པའི་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཆོར་རྒྱང་ཁྱད་པར་ཅན་བྱུང་
 ཞིང་། འགའ་གས་ཀྱིས་རབ་གནས་ཀྱི་ཉིན་མོ་དེ་ནས་རྒྱུན་ལས་རིང་ཏུ་གནས་པའི་རྒྱང་བཟུང་
 བ་དང་། ཡང་འགའ་གས་ཀྱི་མི་ལམ་ཏུ་ནམ་མཁའ་ལས་མཁའ་འགྲོ་མ་བབས་ཉེ་ལྗེ་བས་རིས་
 ཀྱི་རི་ལོ་འབྲི་བ་མཐོང་བ་དང་། དེ་བཞེན་ཏུ་ལེའུ་རྗེས་མའི་ནང་ཏུ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པས་མཛལ་བར་
 ཐུང་བར་འཐུར་བའི་རྩོད་བྱུང་བའི་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་གཟིགས་རྒྱང་ལ་འདྲ། སངས་
 རྒྱུ་རབས་བརྟན་ནམ་མཁའ་ལ་བྱང་སྟོགས་སུ་འབྱོན་པ་གཟིགས་ཤིང་། “གང་ཏུ་བཞུད།

250 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཁྱུག་རྒྱུ་སྐུ་ཤིག་ ༤༩

ཅེས་གསལ་བས། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསལ་བསྟུན་པ་ལྟར་འདྲིན་གྱིན་འདུག”²⁵¹ ཅེས་གསལ་བ་བྱུང་
 ལ། བྱིས་བརྟགས་པའི་སྐབས་སུ་དེའི་ཉིན་དང་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསལ་བསྟུན་པ་
 གཉིས་མཐུན་པར་འདུག་ཟེར་བ་བྱུང་། དེ་ལྟར་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྲམས་པ་ཞིག་གསལ་གནང་བ་འདི་
 གི། བྱིས་སུ་“རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མཛད་ཆེན་བཞེ”ཞེས་བརྗོད་པ་བྱུང་བའི་ནང་གི་དང་པོ་
 དེར་ལྟར་དེ་²⁵² གཞན་ཡང་རྒྱ་སྐད་ལྟར་ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བ་ལས། རྒྱལ་
 བ་བྲམས་པའི་བརྟན་པ་“འིན་པོ་ཆེ་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ”ཞེས་བྲ་བ། བྲམས་པ་མགོན་པོ་ལ་
 རྟུགས་བརྟུན་པའི་སངས་རྒྱལ་བམས་ཅད་ཀྱིས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དཔར་སྐྱར་ཚུལ་ལས་བརྟམས་
 ཉེ་བརྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་བྱ་ཡི་དམ་གྱི་བཀའ་བཞིན་འོད་དཔག་མེད་གྱི་བདེ་བ་ཅན་གྱི་
 ཞིང་བཀོད་དང་། དེར་སྒྲེ་བའི་“སྒྲིན་ལམ་ཞིང་མཆོག་སྒྲོ་འབྱེད”ཅེས་བྲ་བ་གཉིས་བརྟམས་
 པར་མཛད་དེ་²⁵³ ལྟག་པར་བྱ་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྲམས་པ་ཞིག་ཅན་དེར་ཆེད་བྱ་དམིགས་
 གསལ་གསལ་གྱི་རྒྱལ་བ་བྲམས་པ་ལ་བརྟན་པའི་སྒྲིན་ལམ་“གསེར་བཟང་མ”ཞེས་པའི་པོ་ལ་
 བྱུང་བྱ་བརྟམས་པ།

ལྟ་ནི། གསེར་བཟང་བརྗོད་པའི་འོད་དབྱང་འཕྲིགས་པའི་སྒྲ། འདབ་སྒྲིང་འདབ་མ་འིང་བྱ་རྒྱས་འབྱེད་ཐུག།
 རབ་མཛེས་ཁྱིལ་བཟང་པོའི་བཞུགས་སྐྱངས་ཅན། ཁྱིལ་མ་རྒྱལ་བའི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཇལ་ལོ།
 དཔག་ཆད་གཅིག་གི་འཕལ་དང་ཤུན། ལལ་ག་གེལ་བ་ཁོར་ཕྱག་བྱ།
 རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྲམས་པ་ཞིག་ཅན་དེར་ཆེད་བྱ་དམིགས་པ་བྱུང་བ་ལོ།
 དེ་བྱུང་བཞུགས་ནས་བདུན་ཅིའི་གོ་འཕལ་མཆོག་གསལ་གྱི་མཆོན་མོ་རབ་བྱ་བྱོན་ལྟར་བྱ།
 དེ་ཡི་མཆོན་མོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ལྟར་བྱ། བྲམས་པ་མགོན་པོ་གསལ་གྱི་མཆོན་མོ་ཉིད་ལ་ཕྱག་འཇལ་ལོ།
 རྒྱལ་འཕལ་བྱ་ཁྱིལ་བྱུང་བ་ལོ། ཞིང་བྱ་ཉི་ཤ་ཁྱིལ་ཆད་དང་ཤུན།

251 «རྣམ་ཐང་དང་པོའི་འབྲུག་ལོགས།» བོག ༤༤

252 རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསལ་བསྟུན་པ་ལྟར་འདྲིན་གྱི་དགའ་ཤུན་ཆོས་འབྱེད་བྱུང་། “མཛད་ཆེན་བཞེས་ཐགས་
 པ་གི།” (བོག ༤) ཞེས་བྱུང་མོད། ཆ་ཏར་གྱིས་སྒྲ་མ་བྲ་ཁྱུང་པས་མཛད་པའི་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྲམས་པ་ཞིག་གསལ་གསལ་
 ཆེད་བྱ་བྱེད་ཆ་ནས་ཐ་བ་ཡིན་པའི་མོད། སྒྲ་མ་བྲ་ཁྱུང་པ་གསལ་བསྟུན་པ་ལྟར་འདྲིན་གྱི་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྲམས་པ་ཞིག་གསལ་གསལ་
 མ་མཛལ་བས་བྱས་པར་གསལ་བྱ་བརྟམས་པ་ཞིག་བྲ་མ་ཞོགས།

253 བྲམས་པའི་བརྟན་པ་“འིན་པོ་ཆེ་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ”ཞི། གསལ་བྱེད་ཐ། བོག ༡༤-༡༥ བར་དང་། «བདེ་བ་ཅན་
 བྱུང་བའི་སྒྲིན་ལམ་ཞིང་མཆོག་སྒྲོ་འབྱེད»ཞི། གསལ་བྱེད་ཐ། བོག ༡༡-༤-༤ བར་བཞུགས་པའི་སྒྲིན་ལམ་གྱི་དཔེ་དེའི་
 རབ་བྱ་འོད་དཔག་མེད་གྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ་བཞུགས་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་འཕྲོད་པའི་སྒྲིང་བྱ་དེར་སྒྲེ་བའི་སྒྲིན་ལམ་
 འདེབས་པ་སྐགས་ཀྱིས། བེན་བྱ་རྒྱས་པའི་སྒྲིན་ལམ་གྱི་དཔེ་ཞིག་བྱ་ཡིད་ལ། བྱིས་དེའི་སྒྲིན་ལམ་དངོས་ཀྱི་གཞུང་དེ་ལོགས་
 ལུ་བཀོལ་ཉེ། «བདེ་སྒྲིན་»ཞེས་སྒྲིན་ལམ་རང་རྒྱུང་བར་འདོན་པའི་སྒྲིང་ཆགས་པར་མ་ཟད། ལྟ་སྒྲིན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཉིན་
 ལྱང་ཡོང་ནས་སྐམ་ཆོགས་རྒྱགས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསལ་བསྟུན་པ་ལྟར་འདྲིན་གྱི་
 རྒྱས་སྐྱེད་མཛལ་བྱ་ཡིད་པ་ལྟར་ལགས།

ཞལ་བྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཡི་ཕྱིད་བྱི་ཅད། །འཁོར་དབུས་སེང་གེའི་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་འདུད།
 འདི་ཡིས་མཚན་ནས་བདག་གཞན་འགྲོ་བ་ཀྱན། །ཤི་འཕོས་ཡུར་པའི་མོད་ལ་དགའ་ལྡན་དུ།
 ཚོས་གྱིས་མཐོ་བའི་ཁར་བཟང་དེར་སྒྲེས་ནས། །མི་པམ་ཚོས་རྗེའི་ཕྱས་བྱི་བྱ་ཁོར་ཤོག །
 ས་བརྒྱའི་དབང་ལྷུག་ཀྱིས་ཚབ་འཛམ་སྤྱིར་དུ། །སྟོབས་བརྒྱ་མངའ་བའི་གོ་འཕང་བརྟེས་པའི་ཆེ།
 གསུང་གི་བདུད་ཅི་ཐོག་མར་རབ་ཕྱངས་ནས། །ཀྱུལ་བའི་མཛད་པ་མ་ཁུལ་མཐར་ཕྱིན་ཤོག །
 མི་པམ་མདུན་མཆིང་ཕྱི་དགའ་ལྡན་སྤྱིར་། །གང་དེར་ཀྱུལ་བས་བཟུགས་པའི་ཚངས་སྦྱང་རྟེན།
 སྟོན་བུལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟར་ཡེན་དྲུག་འུམ་། །དུར་སྒྲིག་འཛིན་པའི་ལྷོས་བཙོན་ཤི་ལྟག་གིས།
 ཡོངས་སྤྱོད་གང་ཞིང་རབ་འབྱམས་གཞུང་ལྷགས་ལ། །ཚོས་བརྒྱད་རྩ་རྟེན་མཚན་མས་མི་གཡོ་བར།
 བརྟན་དང་མེམས་ཅན་ཁྲུང་ཆེན་ཁྲུང་བའི་སྒྲོམ། །མཁས་པའི་བྱ་བ་རྩམ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་ཤོག །²⁵⁴

ཞེས་སོ།།

ཕྱིས་སྤུའང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བརྟེན་མཚམས་གཞན་ཞིག་སྟོ་བྲག་གི་ས་ཆ་སྟོད་རི་ཉི་ཤར་
 ཞེས་པར་བཞུགས་སྐབས། རྗེ་བརྒྱན་བུམས་པ་མཛོན་པོའི་བརྟན་ཆེན་ཏུ་བུགས་པའི་གསོལ་
 འདེབས་སྟན་འཛེབས་ལྡན་པ་«བརྟན་པ་ཚངས་པའི་ཙོད་པར་»ཞེས་བྱ་བ་མཛད་ནས། དེ་
 རྗེར་ཕྱིའི་བུམས་པའི་སྒྲུབ་སྟན་གྱི་མདུན་དུ་འདོན་རྒྱུར་སྤྱར་བ་སོགས་མཛད་པ་ལྟར་། བརྟན་
 ཆེན་དེའི་ནང་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་རྩིས་ནས་ཀྱང་། དེར་ནས་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ཆེ་
 རབས་ནས་ཆེ་རབས་བཅས་ཅད་དུ་ཀྱུལ་བ་བུམས་པ་མཛོན་པོས་རྗེས་སྤྱོད་པར་འཕྱར་
 བའི་སྟོན་ལམ་ཡང་ཆེ་གཅིག་ཏུ་བཅུ་བ་གནང་ཡོད་། བརྟན་ཆེན་འདི་ནི་དོན་ཟབ་ཅིང་ལྷག་པ་
 ཅས་དུ་མ་ཟད། ཆོག་སྦྱར་བྱི་མཛེས་ཆའི་སྟེང་ནས་བརྒྱད་ནའང་། དཔེར་ན་དེའི་སྒྲིག་དང་ཡོང་།

མཉེས་གཤིན་བུམས་པས་རྟེན་ཏུ་བརྒྱན་ཡང་ནག་པོའི་རྩ་ལག་སྟེག །

ཤིན་ཏུ་བཅད་དགའི་འཆིང་བ་བཅད་ཀྱང་སྟེང་རྗེས་དམ་ཏུ་བཅིངས།།

ཞི་བའི་བཅད་སྟོམས་རྒྱན་ཏུ་ལྡན་ཡང་བདག་པས་གཞན་ལ་གཅེས།།

འཛམ་དབུངས་ཞབས་ལ་བྱས་པས་བཅུད་ནས་མི་པམ་མཛོན་ལ་བརྟོད།།²⁵⁵

ཞེས། ཀྱང་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་སྟན་དག་གི་འགལ་བའི་རྒྱན་སྦྱར་ཉེ། བན་ཆུན་འགལ་བའི་
 ཚོས་དཔེར་ན་མེ་དང་རྩ་གཉིས་ལྟ་བུ་གཞི་གཅིག་ཏུ་འགལ་མེད་ཏུ་འདྲ་བའི་སྟེང་ནས་བཀོད་
 པ་སོགས། སྒྲིག་པ་ཅམ་གྱིས་དོན་སྟོང་རེ་སྒྲིང་འཆར་བའི་ཉམས་དང་ལྡན་ཞིང་ཡིད་འགྲུལ་

254 གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༡༩

255 གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༡༩

ཐེབས་པའི་རྩོམ་གྱི་ཡིད།

[illegible]

དཔེན་པའི་མཁས་ཉམང་ཏུ་སྐོས་པའི་དྲན། རྒྱལ་པའི་ཉམང་པའི་དམ་ཆོས་ལྟར་སྒྲིའི་རྣམ།

ཕྱིར་ལ་རྒྱལ་བ་ཐ་དེ་ལ་འཁོར་བ་འདི་དགོན་པ་པ། །སྤྱི་མེད་མེད་ཀྱི་ལྷན་ལྷན་མེད་མེད་ལ་འཁོར་བ། །

[illegible]

ཡུལ་ཁྱུང་ཁྱུང་མཉམ་པ་མཉམ་མི་དེ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཅི་ག་ན། །འཕེས་གཉིས་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚུངས། །256

[illegible]

ཡུལ་ཡང་ཡུལ་པ་ལ་མི་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི་སྐོར་བསྐྱེད་པ་

[illegible][illegible]

དང་། བྱིང་ཕག་ ༡༩༧༥ ལོའི་དབྱིན་ཀ་ནས་དབྱར་ཕྱད་ཙམ་བར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བླ་སྟོབ་རྣམས།
རྗེ་མུ་ལོ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཉེ་བའི་དཔེ་ཅན་གནས་བྱམས་པ་སྤྱིར་ཏུ་བཞུགས་ཉེ་སྔོན་ལོ་
སྤྱོད་ཁང་ནང་ཐུང་བཞིན་མཆོམས་དམ་པོར་བཅད་དེ་སྤྱོད་པ་མཛད་སྒྲུབ་དེ་། ལྷོ་མ་རྩེ་རྩུན་
མཆོམས་ཀྱི་བར་གསེར་ཏུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བྱ་བའ་སྟོབ་མ་ཙོང་གྱུ་ཐོག་ཏུ་གདམས་རག་བྱུང་
ཏུ་ཁག་ཅིག་གནང་བར་མཛད་ཅིང་། ལྷོ་མ་གཞན་ཏུ་བྱན་མཆོམས་ལ་བྱ་བའ་བ་སྟོབ་མ་རྩེ་
རྩེ་ནས་སྔོན་ལོ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་བཙམས་པའི་དོགས་འདྲི་དང་བཀའ་སྟོབ་ཏུ་བའི་
གོ་སྐབས་ཀྱང་གནང་བ་སོགས་མཛད་དེ། གད་ལྟར་ཡང་སྟོབ་པ་མཛད་པའི་ཨོ་དང་པོར་བསག་
སྟོབ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོན་འཁྲུང་ཉམས་ལེན་བྱ་བ་རྗེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་པོས་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་དང་། རྟོན་ཉིད་ཀྱི་ཉམ་བུ་དང་། ཞིགས་ཀྱི་སེམས་གནས་སྟོབ་པ་ཅན་བར་བྱས་པའི་སྟེང་ནས།
བླ་མ་དབུ་མ་པ་བརྒྱུད་དེ་ཡི་དམ་ལས་གསན་པའི་འཇམ་དབྱེད་སྟོན་མཛོམས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་
པའི་གདམས་རག་བྱང་པར་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་སྟོབ་རྣམས་བྱགས་དམ་གཙོ་པོར་མཛད་ཡོད་སྒྲུབ་དེ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་རྗེ་མུ་ལོ་བྱམས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་ཞིག་གསོས་གནང་ཡོད་པའི་
གནས་ཆུལ་རིམ་པས་སྟོགས་གང་སངས་བྱང་པ་དང་། དད་ལྡན་མང་པོ་རིས་མེད་གནས་སུ་སྟོབ་
པ་མཛད་པའི་བྱ་བའ་བ་བླ་སྟོབ་དེ་རྣམས་ཀྱིས། གཙུག་ལག་ཁང་བྱིན་ཅན་དེ་ཞིག་གསོས་
གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་ཡིད་ལ་བྱན་པ་སོགས་ཀྱིས། རིམ་པས་གནང་བོའི་ལྷ་ཁང་དེར་གནས་
བསྐྱོར་བ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མཛོད་མཇུག་ཏུ་འོང་བའི་འགོ་ཆུགས་བྱིང་། བྱ་བའ་བ་རྣམས་
ལ་འདྲ་བའ་འབྲུལ་མཁན་གྱི་དད་ལྡན་མང་ཏུ་བྱིན་པ་སོགས་བྱུང་། དེ་ལྟར་བྱ་བའ་བ་
བླ་སྟོབ་རྣམས། དད་ལྡན་མང་པོར་རྗེ་མུ་ལོ་བྱམས་པ་མཛད་ཉེ་བསྟོན་ནམས་གསོག་པའི་
ལྷོ་མ་བཟང་ཐོབ་པར་ཡིད་སྟོན་དང་དགའ་བསྟོན་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་གནས་
རིས་མེད་ལ་སྟོབ་པ་མཛད་པར་བཞེད་པའི་བྱ་བའ་བ་བླ་སྟོབ་རྣམས་ལ་ནི། ཉིན་རེ་ནས་དད་
འཇུག་ལྷ་མཁན་མང་ཏུ་འགྲོ་བའི་གནས་ཆུལ་འདིས། ཁོང་རྣམས་ད་ནི་གནས་གཞན་ཞིག་ཏུ་
འགྲོ་དགོས་པའི་བརྗེ་གསལ་པོ་ཞིག་བསྟན་པར་གཟིགས་ཡོད། དེའི་ལྷ་རྩེ་ན་བྱིང་ཕག་ ༡༩༧༥
ལོའི་དབྱར་ཁའི་དཀྱིལ་ཏུ་བླ་པ་དང་ཆེས་གཤེས་ཞིག་ལ། བྱ་བའ་ཏུ་བྱིན་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
བླ་སྟོབ་རྣམས་འོལ་ཁ་ཁུལ་ནས་ཐོན།

གད་ལྟར་ཡང་སྟོབ་པ་སྟོན་མཛོམས་པས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བླ་སྟོབ་རྣམས་ཨོ་རྩེ་གསུམ་མན་ཙམ་
ཞིག་གི་རིང་འོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་བསྟེན་མཆོམས་ལ་བཞུགས་ཡོད། ཏུས་བྱན་དེའི་རིང་སྟོབ་གནས་
གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པར་མཛད་མེད་ལ། དཔེན་གནས་མི་འབྲུག་སྟེ། འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་སྤྱིང་།

དང་། ཆེད་ཀྱི་བཞེངས་ཏེ་ཕུལ་བའི་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་། འོལ་ཁ་ལྟ་ཞིངས། མགས་ཕུག་རྒྱུ་ལྷོ་
བུམས་པ་སྤྱིར་སྒྱུབ་ཁང་། དྲགས་པོ་ལྷན་ལུང་ཁུལ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་སྐད་ཕུ་བཅས་ལྷོ་མ་སྒྱུབ་
མཛད་ཡོད་པ་གོང་ཏུ་སྒྲུས་པ་ལྟར་ལགས།

རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་རང་ཉིད་ལ་མཆོན་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་དབྱན་ཁ་ནས་ ༡༩༩༥ ལོའི་དབྱར་
དགྱིལ་ཙམ་གྱི་བར་འོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་སྒྱུབ་པ་ལ་གཞིལ་བའི་ལོ་གསུམ་ཙམ་གྱི་དུས་ལྷན་དེ་ནི།
དེའི་ཕྱོད་ཀྱི་འཆད་པ་དང་ཆོས་པ་ལ་གཞིལ་བའི་དུས་སྐབས་དང་གཏན་ནས་མི་འབྲེལ་བར། བྱ་
བུལ་བའམ་རི་ཁོང་པ་རོ་མ་ཞིག་གི་རྣམ་ཐང་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱུང་བ་ལྟར་ཡོད། དེ་ཡང་བྱ་བུལ་ལམ་
བྱ་བཏར་ཞེས་པའི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པར། དེའི་རིང་ལས་དོན་དང་བྱ་བཞག་གང་གི་འདྲ་
རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་གྱི་དགོས་པར་དུས་ཉིད་ཀྱང་སྟོད་ཏུ་འབྱོར་བར་བྱུང་བ་དང་། ཁྱོད་ཏུ་རྒྱ་བ་སྐྱེས་
ཐུངས་ཏེ་བས་མཐའ་འཕེལ་དཔེན་གནས་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་། དུས་ལྷན་དེས་ཙན་གྱི་
རིང་ཕྱི་ལོ་མི་དང་འབྲེལ་བ་བཅད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དོན་མེད་ཀྱི་དག་ཀྱང་བཅད་ཅིང་། ཟས་
གོས་གནས་མལ་དན་རྟོན་ཙམ་གྱི་འཆོ་རྟེན་གནས་པ་སྐྱེས་མཛད་བྱུང་བ་ལྟར་ཡོད། བྱ་བུལ་གྱི་
དུས་དེ་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་རང་ཉིད་ལ་ནི་བྱུགས་དམ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་སྒྱུར་ཡོད་
པ་མ་ཟད། བུམས་པ་དང་འཇམ་དབྱེད་སྐྱེས་ཞལ་གཟིགས་པ་དང་། ལས་དང་སྐལ་པས་
རྒྱུ་ལྷོ་མ་བུམས་པའི་རྒྱ་ཁང་ཞིག་གསུམ་མཛད་བྱུང་བ་སྐྱེས་ཀྱིས། ལྷ་སྐྱེས་ཡང་སྤྱིར་ནས་
དད་པ་བྱུགས་ཆེན་འཁྱུངས་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་འདྲེས་ལྷན་ཡོད། སྐབས་དེར་བརྟེན་པའི་
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རོས་ནས་སྒྲུས་ན། འོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་སྒྱུབ་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བའི་
མཐུས། སེམས་གནས་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་སྒྱུར་བའི་འཕྲུང་བ་བྱུགས་ཆེན་ཐེབས་ཏེ་ཞི་
གནས་ཀྱི་སེམས་ཆེ་གཅིག་པའི་རྣམ་པ་ཁྱད་པས་ཀྱང་བྱུགས་ཆེན་ཕྱིན་པ་དང་། སྤྱིར་རྒྱུ་ལྷོ་
ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་ཡང་ཆེས་གོང་ཏུ་འཕེལ་ཏེ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལྷན་ལྷན་པའི་སེམས་
ཙན་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲོལ་འདོད་ཀྱི་སྤྱིར་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཙམ་མེད་ཏུ་ངང་གིས་འཁྱུངས་
བྱུང་བར་བྱུང་། བྱུང་ཆུང་གི་སེམས་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་རྒྱན་མང་བསྐྱེད་པའི་
མཐུ་དང་། གཞན་ཡང་གོང་ཏུ་སྒྲུས་པ་བཞིན་«མདོ་པལ་པོ་ཆེད་»རྒྱལ་ཕྱོད་ཀྱི་སྤྱིར་བ་བསམ་
ཀྱིས་མི་ཁུལ་པ་གསུངས་པ་རྣམས་གཟིགས་པས་སྐལ་འདོད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་སྐྱེས་
ཀྱིས། ཁྱད་པས་ཀྱང་བརྒྱ་འཕྲུང་གིས་བྱུགས་ཆེན་འཕེལ། ལྷོ་རྒྱལ་འབྲོར་ལ་མཆོན་ན། རྒྱན་
དུ་ཉམས་བཞེས་གནང་བའི་ཡི་དམ་རྒྱུ་ལྷོ་མ་ཆེན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱེད་དང་དཔལ་རྟོ་རྒྱུ་འཇིགས་
བྱེད་གཉིས་ཀྱི་སྐོམ་བསྐྱེད་ཐོག་ལ་འཕྲུང་བྱེད་དམིགས་བསམ་ལ་ཐོན་ཏེ། རྒྱ་སྐད་ཕུར་རྒྱུ་ལྷོ་མ་

འཇམ་པའི་དབྱངས་ཞལ་གཟིགས་པ་ནས་བཟུང་ཞི། ནམ་འདྲིང་ལ་ཡི་དམ་དེའི་སྒྲུབ་བ་སྒྲུས་
བ་ཞིག་མཐུན་ཏུ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་ཚད་ཏུ་སྒྲིབས་པ་བྱུང་ཡོད།

དེ་ལྟར་གོང་ཏུ་སྒྲུས་པ་བཞིན། འོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་བྱ་བའ་མཛད་ཅིང་། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་རང་
ཉིད་ཀྱི་མདྲོ་ཐུགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཏུ་མར། རྗེ་ཐོན་པའི་འཕྲུང་བ་ཐོབས་ཏེ་རྟོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་ཆེས་གོང་མཐོང་འཕེལ་བ་བྱུང་ཡོད་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་བྲགས་ཡིད་ཅུང་མ་ཆེས་
པར་ལུས་པའི་གནས་གཤམ་པ་ཆེ་ཤིག་སྒྲུབ་ཡོད། དེ་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྒྲོལ་ལ་ཡིན་ཏེ།
དཔེན་གནས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལོ་གསུམ་ཙམ་མཛད་པའི་མཐུག་ཏུ་འདྲ། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྲགས་ལ་
ཞེ་སྒྲོག་ཉིས་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཐབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོལ་ལ། རྗེ་འདྲིགས་སྒྲུབ་མེད་
ཏུ་བྱས་པའི་ལྟ་བ་ལུ་བྲག་ཚོད་པ་ཞིག་ད་ཏུང་ཡང་རྗེ་དཔ་བྱུང་མི་འདུག་ལྟར་ཏུ་དགོངས་ཏེ་
གནས། དེར་བཞེན་ད་ཏུང་ཡང་སྒྲོལ་སྒྲུབ་པ་མང་ལོ་ཞིག་མཛད་དགོས་པ་བྲགས་ལ་བཟུང་ཡོད་
པས། ལྷིས་སྒྲུབ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་པས། ༡༩༠༩ ལོར་དགའ་ལྡན་སྐུག་མ་བཟང་པའི་བར་ཏུ། མཇམ་
ཐུག་ལེན་པའི་འོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲུབ་པ་མཛད་པར་ཕེབས་པར་འཕྲུང་བ་ནི་འོག་ཏུ་
སྒྲོང་བར་བྱ་བ་ལྟར་ལ། སྐབས་འདྲིང་ནི། ༡༩༣༥ དབྱུང་ཁའི་དཀྱིལ་ཙམ་གྱི་ཏུས་དེར་དེ་ཞིག་
འོལ་ཁར་བྱ་བའ་ལ་ལྷུགས་པའི་མཛད་པ་དེ་བྱུང་བར་མཛད་དོ། །སྒྲུས་པ།

རྗེ་བཙན་བཀའ་ཡིན་པ་སྒྲུབ་པར་ཕྲུང་མ་ཐུག། རྗེ་འདྲིང་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཅིང་ཐུངས་ནས།
ལྷི་མ་དོན་གཉེར་འཁོར་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ། དཔེན་པར་སྒྲུབ་ལ་གཤེགས་པའི་ཚོང་ཁ་པ།
ཆོས་ལུང་དགོན་པར་བྲགས་དམ་མཛད་པའི་ཆེ། རྒྱན་ཏུ་སངས་རྒྱས་སུ་མ་ལྟོས་ལྡེམས།
ཆོགས་གསོག་སྒྲིབ་པ་བྱོང་བའི་རྟེན་མཛད་ཅེས། དག་པའི་འཁོར་ལ་གསུངས་པའི་ཚོང་ཁ་པ།
རྒྱ་སོག་ཐུག་ཏུ་རྗེ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས། །སངས་རྒྱས་བྱང་མེམས་རྒྱན་བྲག་མཆོག་གཉིས་དང་།
ལུང་ཆེན་ཏུ་མས་བསྐྱར་བ་གཟིགས་པ་ཡིས། །ལེགས་ཆོགས་རྟེན་འབྲེལ་འབྲིགས་པའི་ཚོང་ཁ་པ།²⁵⁷
ཞེས་བྲུ་བ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་དངོས་སྟོབ་ཆེད་ཐང་གི་ཆོས་བསྐྱོ་བ་ཆེན་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཁ་ཆེ་
བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷིས་རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་བསྟོད་«ཚོང་ཁ་བརྒྱན་ཅུ»མར་བྲགས་པ་ལས་བྱུང་
བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་ཏུ་བཞོད་པའོ། །

257 «རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པའི་རྒྱལ་ཐང་བསྟོད་པ་ཚོང་ཁ་བརྒྱན་ཅུ།» ལྷོག ༡༤-༡༩ བོག ༥༩༩ རྒྱལ་ཐང་གི་བསྟོད་པ་འདི།
རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་དགོངས་པ་སྒྲུབ་ནས་ལས་འདས་པའི་བྱུན་ཐུག་གསུམ་བཞེས་བཅོ་ལྔའི་རྟེན་གསོ་བྱོང་ཆོགས་སྐབས། རྗེ་སྒྲུ་མ་
ཤིན་ཏུ་བྱུང་བའི་བྲགས་ཀྱིས་བཆུམས་པ་གཞུང་རང་གི་མཐུག་བྱང་ལས་ཐོན་པས། རྗེ་སྒྲུ་མའི་རྒྱལ་ཐང་གི་ཡིག་ཆ་ཐུགས་
ཤིག་ཏུ་བྱུང་བ་ཐེས་དགོས།

ལེའུ་བརྒྱུད་པ།

ཚྭ་བྲག་བྲུབ་ཆེན་དང་མངའ་བའི་སྐབས།

ལྷ འོལ་ཁ་ཁྲུལ་ཏུ་དབུན་པ་བཞུགས་ཏེ་སྐྱབ་པ་ལ་ཁྲུགས་པའི་ལེའུ་དེ་ཤིག་བྲུབ་པར་མཛད་པའི་མཁུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་པས་སྐྱབ་མཁུག་གསུམ་པོར་ཟེར་ན། ཚྭ་བྲག་མཁན་ཆེན་ཏུ་བྲགས་ཕིང་ཡི་དམ་ཚུགས་རྗེ་རྗེས་རྗེས་ལྷུང་བྲུབ་བའི་བྲུབ་ཆེན་ནས་མཁའ་ཁྲུལ་མཆོན་མངའ་བར་ཕེབས་ཡོད། ཁོར་ལ་ལམ་གྱི་རྗེ་རྗེ་ཞེས་བྲུང་བྲགས་པ་ཤི་དེའི་གསར་མཆོན་ཡིན་ལ། བྲུབ་ཆེན་པར་ཉིད་གྱིས་བྲུང་སྟུན་བརྒྱུད་གྱི་ཁྲིད་ཕྱིག་ཏུ་མའི་ནང་ཏུ་པར་ཉིད་ལ་ལས་གྱི་རྗེ་རྗེ་ཞེས་འཛད་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ལ་འཁོར་བཅས་འོལ་ཁ་ཁྲུལ་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཁྲུགས་པའི་ལ་གུམ་པའི་ནང་ཞིག་ལ། ཚྭ་བྲག་བྲུབ་ཆེན་གྱིས། “འདི་ཞིག་ཅི་ནས་ཚུགས་ཕེབས་པར་བྱ། བཀའ་འདྲི་བྱ་བའི་འཛད་པ་འདྲ་ཡོད། རྒྱ་ཆེ་བཟུང་བའི་ཆེན་འབྲེལ་མེག་པ་ཡོགས་གྱི་སྟུན་བརྒྱལ་འདྲ་ཡང་འབྲུལ་བ་འགས།”²⁵⁸ ཞེས་གདན་ཐུག་གུམ་པ་ཕྱིག་གན་ཆེན་ཞིག་གནང་བ་ལྟར་ཏུ་འཁོར་བས། འོལ་ཁ་ནས་སྟུན་ཏེ་ཚྭ་བྲག་བྲུབ་ཆེན་མངའ་བར་བྲོ་བོ་དཔོན་ཏུ་ཆས།

ཚྭ་བྲག་བྲུབ་ཆེན་ནས་མཁའ་ཁྲུལ་མཆོན་བྱ་བ་ཤི། རྗེ་པོ་བཀའ་གདམས་པའི་ཉམས་པ་ཞེས་གཙོ་མོར་མཛད་པའི་སྟེང་། པར་ཉིད་གྱི་ཡང་མེས་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐྱབ་ནས་གསར་ཐགས་ཉིད་མའི་ཆོས་ལའང་དད་མོས་ཡོད་པའི་སྟེས་བྲངས་པ་བྲུང་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་སྟེས་ཆེན་དཔལ་པ་དེས་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ལ་མཛད་འཛད་གྱིས་གདན་ཐུག་ཚུགས་ལྷུག་པའི་སྐྱལ་འདྲ་དེ་གྱི་གནས་ཆུང་གཅིག་ཤི། བྲུབ་ཆེན་ལ་ཉམས་སྟུང་དམིགས་པས་ལ་འགྲུལ་ཕྱིན་གྱི་བྲུང་བའི་སྟེན་གྱིས་ཡིན་སྟེང་སྟེ། དཔེར་ན་སྐབས་ཕིག་ལ། བྲམས་པ་མགོན་པོ་བྱོན་གྱིན་ཡོད་ཟེར་བའི་སྐད་སྟུང་གིས་གསན་པ་བྲུང་བ་དང་། ཡང་ཉིན་གཅིག་བྲང་མེད་དཀར་མ་ཞིག་གིས། “བྲམས་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་གར་ཐག་འཇམ་དབྲངས་དང་གཉིས་སྟེ་མེད་པ། ལྷ་མོ་དབྲངས་ཅན་མས་ཤིག་པ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་ལྟར་སྟེས་ཆེན་པས་པ་ཞིག་དར་སྟེ་བ་བཙོ་ལུང་གོར་ནས་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱེ་བ་འདིར་ཡང་ཕན་ཆེན་དཔོན་སྟུང་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཆེན་འབྲེལ་ཡོད་པས། གདན་བྲངས་ནས་ཆོས་བཀའ་ལ་སྟེས་མ་འཁྲུག་པར་བྱིན། པར་ལ་ཡང་ཆོས་བྲས།”²⁵⁹ ཞེས་བརྒྱལ་བའི་གཞིགས་སྟུང་དཔེར་བ་ཡོགས་ཐུང་། གར་སྟུང་ཡང་ཕིང་པ་གྱི་

258 «རྒྱུ་ཐར་དད་པའི་འཁྲུག་ཐོགས།» བོག ༤༤
 259 «རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་དང་མངའ་ཆུལ།» ཚྭ་བྲག་བྲུབ་ཆེན་ནས་མཁའ་ཁྲུལ་མཆོན་གྱི་གུམ་པ་འབྲུལ། དེ་བ། ༡ བོག ༡༥༤

ཕྱི་ལོ་ ༡༡༧༥ དབྱར་ཁའི་ནང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་བྱུང་པ་བ་སྒྲ་སྒྲོབ་རྣམས་། རེ་ཞིག་ལོ་ལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་
དཔེན་པ་བཞུགས་ཏེ་ལྷོ་བྲག་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞི་ལ་བའི་ལེའུ་དེ་བྱུང་པ་པར་བྱས་ཏེ། ལོ་དེ་ཏུ་སྒྲུ་ས་
པ་རྣམས་། ལོ་དེ་ལྷོ་བྲག་ས་ཁུལ་ཏུ་ཆགས་པའི་ལྷོ་བྲག་བྱུང་བོ་དགོན་ཏུ་བྱུང་ཆེན་ནམ་མཁའ་ཁུལ་
མཛུགས་མཛུགས་པར་ཕྱེད་པས་༥²⁶⁰

ལྷོ་བྲག་གི་བྱུང་ཆེན་དང་ཐོག་མར་མཛུགས་པ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་བྱུང་བོ་དགོན་ཏུ་འབྱོར་ཏེ་ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་དང་ཐོག་མར་མཛུགས་པའི་ཉིན་
དེ་ནི། ལོ་དེ་སྒྲོ་བྲག་པའི་ཆེས་པའི་ཉེ། རྩན་བདག་ཅག་གི་རྩོན་པ་བཙོན་ལྡན་འདས་གིས་
ཕུལ་སྒྲ་རྒྱ་རྒྱ་མི་རྣམས་འཁོར་ཐོག་མར་བསྐྱོར་བའི་དུས་ཆེན་གྱི་ཉི་མོ་དེ་དང་ཉེན་འབྲེལ་གྱིས་
སྒྲུབ་ས་ཁུལ་པ་བྱུང་དུ་²⁶¹ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་གཙོ་འཁོར་བརྩམས་འབྱོན་གྱིན་ཡོད་པའི་གནས་
ཚུལ་ཐོས་པ་དང་། བྱུང་ཆེན་གྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་སྒྲ་སྒྲོབ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་མཛུགས་བསྐྱར་བཙུགས་ཏེ་དང་
གི་དཔེན་གནས་དེར་གདན་འདྲེན་དེ་དུས་བྱུང་ཆེན་དབྱར་ལོ་བདུན་ཅུར་ཕྱེད་པས་ཡོད་དུ་ བྱུང་
ཆེན་གྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པར་ཐོག་མར་མཛུགས་པའི་སྐབས་སུ་རྗེ་བརྩན་འཇམ་པའི་དབྱར་པས་ཀྱི་
རྣམ་པར་གཟིགས་པ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་ཀྱང་བྱུང་ཆེན་ཁོར་བྱུག་ན་རྗེ་དངོས་ཉེ། “དེ་དེ་
གསུམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཤིན་ཏུ་ཕྱིར་ཞིང་པེ་རྒྱུ་ཉམས་དངས་པ་ལ་བྱུང་ལྷོ་བྲག་སྒྲུ་ས་པར་
གཟིགས་དུ་”²⁶² དེའི་རྒྱུ་བཙུགས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་བྱུང་ཆེན་གྱི་བྱུང་ནས་ཕྱག་ན་རྗེ་རྗེའི་དབང་
ལྱུང་ཤིང་། དབང་གི་སྐབས་སུ་ཡི་དམ་བྱུག་ན་རྗེ་རྗེ་བྱོན་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ལ་ཐིམ་པ་བྱུང་
ཆེན་གྱིས་གཟིགས་དུ་ སང་གི་སྒྱུ་རྩེད་ས་མ་ཤར་ཙམ་གྱི་དུས་ཤིག་ལ། བྱུང་ཆེན་གྱི་མནལ་ལམ་
ཏུ་རྗེ་བརྩན་བྱམས་པ་མགོན་པ་བྱོན་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བྱུང་ནས་བྱུང་མས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷོ་ས་
མཛད་པའི་«བསྐྱབ་བདུས་»ལྷན་ཞེས་པའི་བསྐྱལ་མ་མཛད་པ་མིས་པར་བརྟེན། དེའི་ཞོགས་

260 «རྣམ་ཐར་དཔྱད་པའི་མཐུག་ལོགས་»སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་མཁན་ཆེན་ཆོས་རྒྱུམས་བཟང་པོ་དང་མཛུགས་པའི་སྐྱོར་ལ་གསལ་
ཁ་མི་ཐོན་ལ། བྱུང་ཆེན་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་(ཤོག ༡༡༩)མངའ་པོས་ལྷོ་བརྩན་པའི་རྗེའི་འབྱུངས་རབ་རྣམ་ཐར་«སྐལ་
ལྡན་དཔྱད་པའི་པད་ཚལ་བྱས་པའི་ཤོད་རྩོད་»ཞེས་པར་བྱུང་པ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ། ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་མཛུགས་པའི་ཕྱི་ལོ་མཛུགས་ཏེ་ལྷོ་བྲག་
མཁན་ཆེན་ཕྱིར་ལོག་མཛུགས་ཆུང་ལ་གསལ་པ་བཞེན། ཁོ་ཙོན་གྱི་ཉིན་ལྷོ་བྲག་རྣམ་ཐར་ཏུ་བྱུང་ཆེན་མཛུགས་པའི་གཉེན་པོ་བྲག་
དགའ་མཁན་ཆེན་ཆོས་རྒྱུམས་བཟང་པོ་ཕྱི་ལོ་མཛུགས་ཏེ་ཤོད་ཡོད་དུ་ དེ་ཉི་ཞེད་ཏུ་བརྟེན་གསུམ་ན་ཉོར་རྩོད་ཉེ། རྗེའི་དངོས་སྒྲོབ་
རྣམས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་བྱུ་མཛུགས་«རྣམ་ཐར་བྱུར་འདོབས་»སུ། མཁན་ཆེན་ཆོས་རྒྱུམས་བཟང་པོ་མཛུགས་པ་བྱུང་བྱུང་བྱུང་ཆེན་
མཛུགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་ཐོན་པས། འདིར་རྣམས་ལྡན་པས་གསུངས་པ་བཞེན་གོ་མི་མ་བཙོན་ཏེ་ཤོད་ཡོད་དུ་

261 «རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་དང་མཛུགས་པའི་ལོ་ཤོག ༡༥ ནང་། “ལྷོ་བྲག་རྗེའི་ཆེས་པའི་ཉིན་ལྷོ་བྲག་བྱུང་བོ་དགོན་པར་བྱུག་ཕྱེད་པས་
བྱོན་པ་བདག་གིས་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱིན་པས།” ཞེས་བྱུང་བ་རྣམས་། བྱུང་བོ་དགོན་ཏུ་འབྱུངས་མོར་འཁོད་པའི་ཉིན་མོ་དེ་བྲག་པ་ཆེས་
བཞེད་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།

262 «རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་དང་མཛུགས་པའི་ལོ་ཤོག ༡༥

པར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་གསུངས་དོན་ལྟར། ཉིན་དེར་བྱུང་ཆེན་གྱི་དབུས་ལྷོ་བྲག་བྱའོ་དགོན་གྱི་འདུས་ཆོག་ལོངས་ལ་«བསྐྱབ་བདུས་»གསུངས་དོན་གཞན་ལོངས་བྱུང་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོའི་བྱང་ནས་སོ་སོར་འབྲང་མའི་དབང་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་ཀྱི་གདམས་པ་དག་ཀྱང་ལྷན་དྲུན་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོས་བསྐྱབ་བདུས་སོགས་ཆོས་གསུངས་པོའི་སྐབས་སུ་བྱུང་ཆེན་ལ་གཟེགས་སྒྲུབ་གང་ལྟར་བཞེ། “ཆོས་ཉན་དུས་ཁོང་གི་དབུའི་སྒྲེང་ན་རྒྱུ་བཅུན་བྱམས་པ་བཞུགས། མགོན་པོ་བྲག་བཞེ་པ་དང་བྲག་བྲག་པས་གཙོ་བྱས་པོའི་ཆོས་སྐྱོང་དང་མཁའ་འགྲོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་བསྐྱར་ནས་འདུག་གོ།”²⁶³ ཞེས་བྱུང་ཆེན་དང་ཉིད་ཀྱིས་ཞུས་ནས་གསུངས་།

ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་གྱི་བྱང་ནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོས་ཐུང་ལ་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོ་དཔལ་ལྷན་ལ་ཉི་ཤ་ནས་བརྒྱད་པོའི་བྱང་ཐུབ་ལས་གྱི་རིམ་པོའི་བཀའ་བབས་གསུམ་གྱི་ཁྲིད།²⁶⁴ བྲག་རྫོང་སྐྱེས་ཆེས་གནང་། ལྷ་ལན་རྫོ་རྒྱུ་ལྷེད་པ། ལྷ་ལན་གཙུག་ལྷེད་ཀྱི་ལྷ་ལྷེས་གནང་། བྲག་རྫོང་ལྷུང་ལྷེད་དབང་དང་རྒྱུས་གནང་། དེགས་པ་ཀྱུན་འདུལ་གྱི་དབང་། རྩ་མཁྱིན་དཔལ་པོ་གཙུག་པ་ཞུས་གསུམ་བྲག་བྲག་པོའི་རྒྱུ་ལྷེས་གནང་སོགས་གསུངས་།²⁶⁵ དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་བྱུང་ཆེན་གྱིས་ “བདག་གི་མགོ་བོ་དྲུ་བྲུ་བྲུ་པ། གཡས་སུ་བྲག་རྫོ་རྒྱུ་ གཡས་དྲུ་གདུགས་དཀར་མ་རྣམས་པལ་ཆེད་བྱོན་གྱིས་འདུག་པས་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་རྩལ་སུ་འདུག”²⁶⁶ ཅེས་གསུངས་།

སྐབས་དེའི་ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་གྱིས་གསར་བདག་བྲག་ན་རྫོ་རྒྱུས་བཀའ་མངགས་གནང་བ་ལྟར། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོ་ལ་རྒྱུ་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་བསྐྱེད་པ་«ཆངས་པོའི་གཙོད་པའ་»ཞེས་པ་དེ་ཆོས་པར་བསྐྱུལ་བ་མ་ཆད། བསྐྱེད་ཆེག་དེ་རྒྱུ་ལྷེད་བྱམས་པོའི་མདུན་དྲུ་འདོན་དགོས་པར་

263 ཁོང་མཐུངས། རྟོག ༡༥༥

264 «རྣམ་ཐང་དང་པོའི་འབྲུག་རྟོགས་»སུ། ལམ་རིམ་གྱི་སྐྱོང་ལ་“བྱང་ཐུབ་ལས་གྱི་རིམ་པོའི་ཁྲིད་གསུན་ཅིང་།” ཞེས་པ་ལས་མ་བྱུང་མོད། འདིར་བྲག་བྱུང་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་«རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་མཇལ་ཆུལ་»ནང་བྱང་པ་ལྷན་བཞོན་དྲུ་བྱང་ཐུབ་ལས་གྱི་རིམ་པོའི་བཀའ་བབས་གསུམ་གསུངས་པ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོ་ཉིད་ཀྱི་«ལམ་མཚོ་གསལ་འཕྲེད་»དྲུ། དགོན་པ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཐུབ་ལས་གྱི་རིམ་པོའི་བྱུང་ཆེན་སྐྱོང་བརྒྱུད་དང་ཐབ་མོ་ལྷ་བརྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་བབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་དང་། པའོ་བཞུགས་པའི་གཙུག་པ་པོའི་བཀའ་བབས་དང་། ལྷན་ལྷ་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་པ་དག་པོའི་བཀའ་བབས་བཅས་གསུམ་བྱུང་པ་ལ་བྱ་དགོས་སྟུག་

265 བྱུང་ཆེན་གྱི་བྱང་ནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོས་གང་གསུན་པའི་ཐོ་འདྲི། «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་མཇལ་ཆུལ་» རྟོག ༡༥༥ བདེ་བྱུང་བ་ལྷན་བཞོན་དྲུ། རྩལ་ལྷན་པའི་«རྣམ་ཐང་བྱང་འདེབས་»སུ་ནི། (རྟོག ༡༠༩) “ཁོང་རང་ལ་མངའ་བའི་ལྷ་ལྷེས་དག་རྣམས་དང་། ལྷུང་པར་དྲུ་མཚན་ཉིད་ལས་རིམ་ལ་སོགས་པ་བཀའ་བཀའ་བཞུགས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་དང་། བྲག་རྫོང་གི་སྐྱོང་སྐྱོང་དེའི་རྩལ་སུ་ཉམས་སྐྱེས་ཁྲིད་མཛད།” ཅེས་བྱུང་།

266 «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་མཇལ་ཆུལ་» རྟོག ༡༥༥

གསུངས་པ་བཞེན་ལེགས་པར་བརྒྱུད་ཏེ་ཇིང་ཕྱིར་བསྐྱར་བར་གནང་། ཇི་བཙན་བྱམས་པ་
མགོན་པོའི་བསྟོད་པ་«ཆངས་པའི་ཚད་པན་»ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། གཅིག་ནས་རྒྱལ་བ་བྱམས་
པ་ལ་བསྟོད་ཅིང་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཤིག་ཡིན་པོ། དེ་ལྟ་ན་འང་ཚུལ་པ་
པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བའི་ཆར་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐྱེ་ཁྲིན་ཅན། ཇིང་ཕྱིར་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་
བཞུགས་པ། ཉེན་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བཅས་པ་ཞིག་གསོས་མཛད་པའི་དགའ་དད་ཀྱི་ཉམས་
སྦྱང་གི་བྲན་པ་དེ། ཤིན་ཏུ་གསོས་པོར་ཡོད་ལྟར། བསྟོད་པ་དེའི་ནང་དུ་སྐྱེས་ཀྱི་སྦྱང་ཆོར་
ཡང་བྱམས་ཆེ་ཚམ་སྟོན་གནང་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན།

ལྷག་བཟུལ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལས་སྦྱོལ་བའི་བྱ། །དལ་འབྱོར་ཆོར་བའི་ཉེན་འདི་ཡིན་ན་ཡང་།
བག་མེད་ལེ་ཡོ་གཉིད་དང་བྲེ་མོའི་གཏམ། །རྟོད་བཀྲམ་འདོད་པའི་སྟོན་ཀྱིས་ཐུགས་པ་ཡིས།
དོན་མེད་བློགས་སུ་བཀོལ་བའི་དོན་ཆེན་པོ། །བདེ་ལྷག་བསྐྱུང་བའི་ལུས་བཟང་ཚུད་གསོན་པ།
མི་ཡི་གཙུགས་བླུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཅན། །བདག་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱམས་རྒྱུ་གཟིགས་སུ་གསོལ།²⁶⁷

ཞེས་དང་།

ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱས་པས་བཞེན་པའི་སྦྱངས། །བྱམས་པ་བྱམས་པས་འགྲོ་བ་སྦྱོལ་བ་ཁྱོད།
སྦྱང་བ་སྦྱང་བར་བྱོན་ནས་བདག་གི་ནི། །སྦྱེ་བ་སྦྱེ་བར་ཐོག་མཚོག་བཤེས་གཉེན་མཛད།
རྟག་ཏུ་བཙེབས་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་ལ། །རྒྱན་མི་ཆད་པར་གཟིགས་པ་ཁྱོད་བྱང་དུ།
ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྲན་པས་དང་བའི་ཡིད། །ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་སྦྱེ་བ་པར་བཤིས་ན་ཡང་།
གནས་ཀྱིས་བསྐལ་ཞིང་སྦྱང་ཡང་དཔེན་པའི་རྟོ། །རབ་དུ་སྦྱང་ཕྱིར་ཐག་འདྲེན་གནས་སུ་ནི།
འབྲུག་པར་འདོད་པས་ལུས་ཀྱིས་བསྟོད་མ་རྩས།²⁶⁸

ཞེས་སོགས་བྱང་བ་ལྟ་བུའོ། །བསྟོད་པ་འདི་དང་མཉམ་དུ། འདུལ་བའི་བསྐྱེད་ཁྲིམས་རྣམ་
པར་དག་པའི་སྟོན་པ་སྟན་པ་ལ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་ཉེན་འབྱེད་བྱང་པར་ཅན་ལ་
དགོངས་ནས། ཇིང་ཕྱིར་བྱམས་པའི་སྐྱེ་ལ་གསོལ་རྒྱུར་དཔེ་སྟོན་གི་ཡོ་བྱང་བྲག་ཉེ། ལྷ་ས་སྦྱང་
དང་། ལྷ་གོས། མཐང་གོས། ལྷང་བཟེད། རྩ་ཆགས། གདིང་བ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་མཚོད་
རྣམས་དུ་མ་ཞལ་གསེར་དང་བཅས་པ་བསྐྱར་བ་གནང་།

ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་ཀྱིས་རྗེ་ཆོང་ཁ་པའི་ཆེད་དུ་ཡི་དམ་བྲག་ན་ནི་རྗེ་ལ་བགའ་འདྲི་བྱས་པ།

བྲ་པོ་དགོན་དུ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་དང་བྱུང་ཆེན་གཉིས་པན་ཚུན་ཆོས་བྱ་རེས་མཛད་པ་ཅམ་

267 ཇི་བཙན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་བསྟོད་པ་«ཆངས་པའི་ཚད་པན་» གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༡༩

268 ཐོང་མཚུངས། གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༡༩

ཏུ་མ་ཟད། གྲུག་མ་ཟད་པོར་པན་ཆུན་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་གྱི་རྟོགས་སྒྲེལ་བའི་ཁྱོད་མོ་ལ་ཡང་ལྷུག་
པོར་མཛད་ཅིང་། བྲ་པོ་དགོན་ནས་མ་ཐེབས་གོང་ཙམ་ཞིག་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བྲ་པོ་ཆེན་ལ།
“བདག་ལ་ལྷ་བའི་སྐོར་གྱི་ཐེ་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་པས། འདི་མེལ་བ་ལ་ལྷ་གསལ་ཤིང་གི་རི་ན་
རྗེ་མི་ཏུ་རྗེ་གི་བུ་བྲུགས་པའི་བྲུང་ཏུ་འཁྱོད་འདོད་པས། དེ་ལ་བར་ཆད་མི་འཕྱུར་ལགས་སམ།”
ཞེས་ལྷུས་པར། བྲ་པོ་ཆེན་གྱིས་ལན་ཏུ།

ལྷ་བའི་གནད་རྣམས་བདག་གིས་ཡི་དམ་ལ་ལྷ་ཡི། ལྷ་གསལ་ཏུ་བྱོན་ན་ཤིང་གི་རི་
ལ་མི་ཏུ་རྗེ་གི་བུ་བྲུགས་པས་དེ་ལ་མཛུལ་བ་ལོགས་པོ་མཛུལ་བ་འོང་ཞིང་། རིག་
གནས་བཙོ་བརྒྱད་ལ་མཁས་པའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོར་འཕྲུང་། རྗེ་རྗེ་གདན་གྱི་
ཁྱིར་བུ་བྲུགས་པའི་མཁན་པོ་མཛད་པ་ལོགས་འོང་ནང་། ཁྱེད་ཀྱི་འཁོར་འདི་
རྣམས་ཆོག་ལས་པ་དང་སྦྱོར་ལས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་གྲ་ལྷུག་འདུག་པས།
འདི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་འོ་བར་ཆད་ཏུ་འཕྲུང་བ་འདུག་ཅིང་། ཁྱེད་ཀྱང་ལྷ་གསལ་ཏུ་
བུ་བྲུགས་ནས་ཚུར་མི་ཐེབས། དེ་བས་པོད་ལྷུགས་འདིར་བརྟན་པ་ལ་པན་པའི་
ཐབས་ལ་འབད་ན་འབྲུབ་པས་དེ་བཞིན་འཛུལ།²⁶⁹

ཞེས་བཞོལ་བཏང་པར་མཛད་པས། བྲ་པོ་ཆེན་གྱི་བཀའ་སྒྲོལ་འདི་བྲུགས་ལ་བབས་ཏེ། ད་ནི་ལྷ་
གསལ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཏུ་མི་འབྱོན་པའི་བྲུགས་ཐག་བཅད་།

གྲུག་དེར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལྟར། བྲུས་ལྷ་བྲུ་པོ་ཆེན་གྱིས་ཡི་དམ་ལྷུག་ན་རྗེ་རྗེ་ལ། རྗེ་
ཙོང་ཁ་པའི་བྲུགས་པའི་ལྷ་ལ་ལྷ་བའི་སྐོར་གྱི་བྲི་བ་རྣམས་ལྷུས་ཤིང་། ཡི་དམ་གྱིས་ཀྱང་“ལྷ་ལ་ན་
ལྷ་མཛོག་བདུད་ཅི་ཐེང་བ་”ཞེས་པའི་གདམས་པ་བྲུང་ཏུ་ཞིག་གནད་ཞེ། དེས་མ་ཉི་ལྷ་བའི་
ཐེ་ཆོས་རྣམས་མེལ་བར་འཕྲུང་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། བྲ་པོ་ཆེན་གྱིས། “མ་ཉི་ལྷ་བྲུ་བ་དེ་གང་
ལགས་”ལྷུས་པར། ཡི་དམ་གྱིས། “སྒྲོ་བཟང་ཐགས་པ་སྒྲེ་བ་འདི་འོ་གོང་པཎྜི་ཏ་པའི་བྲུག་
ཏུ་མེས་ཙམ་ཅན་གྱི་དོན་བྲས། སྒྲེ་བ་འདི་འོ་གོང་ཏུ་འདུག་པའི་པཎྜི་ཏ་མ་ཉི་ལྷ་བྲུ་བྲུ་
བར་སྒྲེས།”²⁷⁰ ཞེས་བཀའ་སྒྲོལ་། དེ་ཡང་གཤམ་ཏུ་སྒྲོང་བར་འཕྲུང་བ་ལྟར། བྲུས་ལྷ་བྲུ་པོ་ཆེན་
གྱིས་གདམས་པ་ཁྱད་པར་བ་དེ་ཡི་གེར་བཏང་ཞེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ལ་བསྐྱེད་གནད་ཡོད་། གྲུག་མ་

269 «རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་མཛུལ་ཆུལ་» རྟོག ༡༥༦ བྲ་པོ་ཆེན་གྱིས་ཅི་ཞེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྷ་གསལ་ཏུ་བྱོན་ན་རྗེ་རྗེ་གདན་གྱི་
ཁྱིར་བུ་བྲུགས་པའི་མཁན་པོ་མཛད་པ་ལོགས་འོང་ཆུལ་གསུངས་པ་འདིས། གྲུག་པོར་པོད་ནང་ལྷ་གསལ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ལྷ་
དང་ཁྱེད་པར་ཏུ་ཡུལ་དབྱེས་ལ། ཏམ་རབས་བཟུང་ཞི་བའི་སྐད་ཏུ་ནང་པའི་བརྟན་པ་ཉམས་ཐིག་ཏེ། རྗེ་རྗེ་གདན་ལོགས་ལྷ་གསལ་
པའི་དགོན་ཐེ་མོད་པར་ལྷུང་ཡོད་པའི་གནས་རྣམས་མང་པོ་ཞིག་གི་མཆོད་པའི་ཡུལ་ཏུ་ལྷུང་མེད་པར་གསལ་བར་ཐོན་སྐྱོད་།

270 རྟོག་མཛུལ་། རྟོག ༡༥༦

མཆོག་གློ་འབྱེད་»ཅེས་པ་བརྒྱམས་པའི་ནང་དུ། འདི་ལྟར།

བྱང་ཆུབ་ཐུགས་ཀྱིས་འཕྲོ་ཀྱན་བྱ་བ་ཞེན་གཟིགས། །ལྷག་པའི་ལྷ་ཡིས་རྗེས་བབྱང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས།།

ཞིགས་ཏུས་འཕྲོ་བ་འབྲེན་པའི་བཤེས་གཞི་མཆོག་།ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།²⁷⁴

ཞེས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་མཇུག་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སྐུ་འཁོར་རྣམས་སྟོ་བྲག་
བ་པོ་དགོན་པར་ཁྱོན་བརྩྭ་མས་པས་ཏུས་སྟུག་ལྷ་བ་བྱུན་ཅམ་བཞུགས་ཡོད་པ་²⁷⁵

ལྷག་རྒྱུ་ལྷ་ལྷན་ལྷན་མཆོག་བྱུང་ཆིང་ཕྱང་བ།

གོང་དུ་བྱུང་ཆེན་གྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལ་ལྷ་དུ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་འདི་སྐོར་ལ་དུང་དོགས་པ་ལྷག་མ་
ཡོད་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱུག་ན་རྒྱ་རྒྱ་བཀའ་འདྲི་བྱ་རྒྱུར་ཞལ་བ་ཞེས་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། ལྷ་བ་
ཆེན་གྱིས་སྐུ་པས་ཤིག་ལ་ཡིད་ལ་ལྷ་ལ་ཉེ་ཕྱིར་ཡེབས་ཀྱི་ལན་དུ། «ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་བྱུང་
ཆིང་ཕྱང་བ་»ཞེས་པ་དེ་སྟུང་བ། ལྷ་བ་ཆེན་གྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་དེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལ་གནང་ཡོད་པ་
ནི། ཕྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སྐུ་བ་ཆེན་ལ་ལྷ་ལ་འདི་བྱུག་ཕྱིས་ཞིག་གི་ནང་དུ་གསལ་པོར་ཡོན་ཏེ་
ཡང་ལྷ་བ་ཆེན་ལ་ལྷ་ལ་འདི་བྱུག་ཕྱིས་དེའི་དབྱར་མཆོད་བརྒྱན་དང་ལྷ་བ་ཆེན་སྐུ་མཇུག་རྒྱས་
པའི་གསོལ་བ་འདེབས་བཅས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཞིགས་བཅད་སྒྲིག་བྱུན་གྱིས་རྒྱན་བསྐྱེད་ཏེ།
དེ་རྗེས་ལྷ་བ་ཆེན་གྱིས་གནང་བའི་གསུང་འབྲིན་དང་ཡིད་ལ་བྱི་གདམས་དག་དེ་ལྷག་ཏུ་འཕྲོར་
ཆུང་གསལ་པོར་གསུངས་པ་ནི། འདི་ལྟར།

ཁྱད་པར་དུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་ལ་བཅས་ཀྱི་དགོངས་པའི་གནད་ངོམ་པའི་མན་དག་
འཕགས་པ་ལག་ན་རྒྱ་རྒྱའི་གསར་ཆེག་ ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་བྱུང་ཆིང་ཕྱང་བ་
གསར་བདག་གི་ཞལ་ལྷ་ནས་ངེ་ལྟར་གནང་བ་བཞེན། ལྷག་ཆད་ནོར་གསུམ་དང་
བལ་བ་ཡི་གེར་བཀོད་པ་གནང་བ་འཕྲོད་པ་ན། གསར་བདག་གསུང་གི་བྱུང་
ཆིང་ཡིས། །ཡིད་ཀྱི་རེ་བ་རྒྱུགས་པར་བྱས། །ཉོན་མོངས་ནད་ལས་རྒྱལ་བར་ལྷུང་།།
ལྷ་ལོ་ཅན་དུ་ཕྱིན་པ་སྟུམ།།²⁷⁶

ཞེས་ལྷ་དུ་ ལྷ་བ་ཆེན་ལ་ལྷ་ལ་འདི་བྱུག་ཕྱིས་དེའི་མཁུག་ཏུ། དེར་གི་ཆར་འགའ་ཞིག་ཉམས་
ལེན་ལ་ཆེ་ཆེར་མི་བྱེད་པར་ཆོད་པ་འབྲའ་ཞིག་ལྷུང་ལེན་བ་དང་། གཞན་དག་ལས་ཀྱི་གནད་
དམ་པ་རྣམས་ལ་ལྷོང་བ་ལྷ་ལ་དུ་ཕྱིན་པར་ཁས་འཆེ་ཞིང་དོན་ལ་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་

274 «ལམ་མཆོག་གློ་འབྱེད།» གསུང་བོར་བྱ། ཤོག 9
275 སྟོ་བྲག་ལྷ་བ་ཆེན་ཉིད་ཀྱིས། «རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་དང་མཇུག་ལོ།» ཤོག 942 བད། “བདག་གི་ས་ཡར་མར་རྣམས་སྟུ་ལྷ་བ་
བྱུན་བཞུགས།” ཞེས་དཔྱད་སྟེན་གསུངས།
276 «སྟོ་བྲག་མཁན་ཆེན་ལྷག་རྒྱུ་ལྷ་ལ་ལྷ་གནང་བ།» གསུང་བོར་བྱ། 906

གསེབ་ནས་མུར་ཟད་ཀྱང་མ་འཕགས་པར་གནས་པ་ཞིན་པ་དང་། ལ་ལས་གསང་ཐུགས་པར་ཁས་འཆི་ཞེ་སྒྲིབ་དོར་ཡལ་བར་དོར་བ་མོགས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་སྐབས་འདིར། “ཐེ་ཆོས་ཀྱུན་གཙོང་རྩས་པའི་གང་ཟག་གཞན་མ་ཆེད་པས། བྱིད་སངས་རྒྱས་ལ་དཔོན་སྤྱོད་ལྷན་པས་ཆོག་པས། ལྷ་བ་འདི་རྩམས་དགེ་བཤེས་འདིས་ལྷ་བར་ཡོད་པས་བྲགས་ལ་འདོགས་པར་བྱ།”²⁷⁷ ཞེས། བྲག་བྲིས་དེ་ཉིད་འབྱེད་མཁུང་རང་གི་སྒྲིབ་མ་དགེ་བཤེས་དེའི་རག་ལམ་ནས་ཀྱང་དྲི་བ་ཁག་གཅིག་ཕྱལ་ཆུལ་གསུངས།

«ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་བདུད་ཅི་ཕྱིར་བ་»དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཆུལ་མུར་ཡལ་མཆོན་པ་ཞིག་ནི། གདམས་པ་དེའི་ནང་གི་ཆ་གསུམ་ཁག་ཅིག་གསང་ཐུགས་ཆེད་མ་པའི་ཕྱགས་ཀྱི་རྒྱུགས་ཆེན་གྱི་ལྷ་ཕྱོགས་དང་བརྒྱ་ཆད་དང་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འདི་རྩམ་བར་མཛད་པོ་རྩམས་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་དགེ་ཐུན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་པ་པོ་རྩམས་ནས་དེ་ཙམ་རྟོག་དཔྱད་མཛད་མེད་པ་དེ་ཡིན། འདི་ལ་«དེབ་རྒྱན་»ཆོས་པ་པོ་འགྲོ་ལོ་རྩེ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་ཕྱིས་ཀྱང་བྲགས་སྒྲུབ་ལྷན་ལྷན་ལྷོ། “རྗེས་སུ་འཇུག་པ་རྩམས་ལྷ་ལན་བདུད་ཅི་འདི་ལྷན་མཆོག་ལ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཅིས་མེད།”²⁷⁸ ཞེས་གསུངས་ཡོད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་པོས་ནས་ཀྱང་། བྲུབ་ཆེན་གྱིས་བསྐྱར་བའི་«ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་བདུད་ཅི་ཕྱིར་བ་»ལྷན་ཏུ་འབྱོར་ཡོད་པ་ནི། ཁོར་ཏུ་བྱངས་པའི་རྒྱ་བྲག་བྲུབ་ཆེན་ལ་ཕྱལ་བའི་བྲག་བྲིས་སྤྱོད་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་མོད། བྲག་བྲིས་དེའི་ནང་ཏུ་ལྷ་ལན་རང་གི་བརྒྱུད་ལྷན་པ་བཟང་པོ་གང་ཡང་མཛད་གནང་མེད་པར་མ་ཟད། ཕྱིས་སྤྱོད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལྷ་བའི་སྐོར་ལ་གཞུང་དང་མན་རག་མང་དག་ཅིག་མཛད་པ་རྩམས་ཀྱི་ནང་ཏུ་འདྲ། «ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་བདུད་ཅི་ཕྱིར་བའི་»མན་རག་གི་སྐོར་ལ་དཔོན་ཕྱགས་གང་ཏུ་འདྲ་བཟང་པོ་ཅི་ཡང་གནང་མེད་པ་ནི། རྗེ་སྤྱོད་མའི་གསུང་འབྲུམ་པོར་བརྒྱ་དཔྱད་པོ་མཆོལ་བ་ལས་དཔོག་རྩས། ཁོ་པོས་བཟགས་ན། «ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་བདུད་ཅི་ཕྱིར་བ་»རང་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་བྲུབ་ཆེན་གྱིས། “གདམས་པ་འདི་ལོ་གསུམ་གྱི་བར་ལ་མི་ལྷ་བར་རྒྱས་བཟང་པོ།”²⁷⁹ ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། ཡི་དམ་ལས་ལྷས་ཉེ་ལོ་གསུམ་གྱི་བར་ཏུ་མི་ལྷ་བའི་རྒྱས་བཟང་པོ་ཉེདེའི་རྗེས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཕྱལ་བར་སྒྲུབ་ལ། དེ་དུས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འདི་བྲགས་རྒྱུད་ལ་ཡིན་ཕྱགས་ལ་ཕྱ་བྲག་ཆོད་པའི་རྒྱ་བ་ལེགས་པར་འབྱུངས་ཐོན་པས། ལྷ་ལན་ཏུ་བྱུང་བའི་གདམས་རག་གིས་དཔོགས་བསལ་བྱགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་བྱུང་མེད་ལྟས། ལྷ་བ་

277 ཁོར་མཆོངས། ཤོག 106

278 ལྷ་དཔལ་ཆོས་གྲགས་ཤེས། «དཔལ་ཆུན་སྤྱོད་མ་དམ་པ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་རྩམ་བར།» ཤོག 423

279 «ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་བདུད་ཅི་ཕྱིར་བ།» ཤོག 410

ཆ་ནས་ཆགས་སོགས་ཉན་མོངས་པའི་བྱི་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྐྱད་ཅིང་། གཞུང་འདི་ན་གྱི་
གཉིས་ལྷན་དང་ཡང་བཤམ་བ། རྒྱལ་འབྱོར་པས་ནི་བསྐྱོམས་སྒྲོབས་ཀྱིས་ད་ལྟ་སོན་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་འདྲ་མཛུགས་བྱ་བྱུང་བ་ལྟར་མེད་པའི་མི་ལུ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི། འཆི་བའི་གནས་སྐབས་སུ་སྤྱོད་བར་འཁྱུར་བའི་གསལ་ཤིག་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅིག་
ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟ་ན་འདྲ་རྒྱུ་ལྟར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་བཅས་ཅད་མཐར་བྱུག་འོད་
གསལ་དེའི་རང་ལས་འཆར་ཞིང་དེའི་རང་བཞིན་བྱུང་བ་ལྟར་མེད་པའི་ཉམས་སྤྱོད་གི་
ནང་བྱུང་། དཔེར་ན་བརྒྱལ་བ་དང་། ཉལ་སྤྱིད་རྒྱག་པ། གཉིད་མཐུག་པོ་ཁྱེད་པ། འཁྱེད་སྤྱོད་
ཀྱི་བདེ་བའི་མཐར་བྱུག་སྤྱོད་བ་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེའི་ཆ་ཙམ་ཞིག་རང་
བྱུང་གིས་འཆར་བར་གསུངས་ཤིང་།

དེ་ལྟ་ན་འདྲ་«འུ་ལན་སྐྱེན་མཆོག་བདུན་ཅི་ཕྱིར་བའི་»ནང་། ལྷོ་བྲག་ཕྱོད་ཆེན་དང་ཕྱོད་
ན་རྩོམ་གཉིས་ཀྱིས་ལན་ཆུན་ལྷོ་ལན་མང་ཙམ་ཞིག་གནང་བྱུང་བའི་མཐུག་ཏུ།

ལས་ཀྱི་རྩོམ་ཆེ་བདག་གིས་ལྷོ་ལན་ལ། རྩོམ་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་བུ་རྣམས་དག་ལགས་

སམ་ལྷོ་ལན་ལ། རྩོམ་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ལྟ་བུ་མཐོན་པོ་ཡིན་མོད། ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་

ལ་སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་ཀྱིས་བཀྲུས་ཀྱིས་བཀྲུས་པ་དེ་འཁྱུལ་མེད་ཡིན། དེ་ལ་མ་

བཞེན་པའི་ལྟ་བུ་མཐོང་སྤྱོད་པ་མི་མིན་གསུང་།²⁸¹

ཞེས་སོགས་རྩོམ་པ་ཆེན་ལྟ་བུ་རྣམས་དག་ཡིན་མིན་གྱི་སྐོར་ལ་བྱིས་ལན་མང་དུ་བཟུས་ཤིག་
ཀྱང་པོན་ཤིང་།

ལྷོ་བྲག་ཕྱོད་ཆེན་དང་ཉིད་གསང་བྲགས་རྩིང་མ་སྤྱི་དང་རྩོམ་པ་ཆེན་གྱི་ཉམས་བཞེས་
མཛད་ཀྱི་ཡོད་མིན་ལ་དེ་ཙམ་གསལ་ཁུ་མི་སྤྱོད་ལ། ཁོང་གི་ཡུལ་ནས་མཁའ་བཟང་པོའི་ཆོས་
བརྒྱུད་རྩིང་མ་ཡིན་པས། ཕྱོད་ཆེན་སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དབང་དང་རྩོམ་གནང་སོགས་རྩིང་
མའི་ཆོས་སྐོར་གསལ་ཡོད་པེས་ཀྱང་། ད་ཡོད་རྣམས་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་དང་ཕྱོད་ཆེན་དང་ཉིད་ཀྱི་
གསུང་ཕྱིས་གསུང་འབྲས་པོད་གཉིས་སུ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལ་གཞིགས་ན། ཀྱང་མཁའ་མཆོ་
སྤྱོད་དང་མོན་བྲལ་སོགས་ལས་བརྒྱུད་པའི་རྩོམ་པོ་བཀའ་གདམས་པའི་ཕྱོགས་གཙོ་བོར་མཛད་
པ་ལ། ཕྱིས་ཡིད་མཐུག་ན་རྩོམ་པའི་ཞལ་གཞིགས་དང་གསུང་གི་རྩིང་བརྒྱུན་མར་ཤར་ཏེ། ཕྱག་
ན་རྩོམ་པས་གསལ་པའི་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པ་ཆལ་བྱུང་འདྲོན་པའི་ཕྱོད་པའི་དབང་ཕྱོག་
ཅིག་ཏུ་སྤྱོད་ཤིང་། གསུང་འབྲས་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁྱིད་ཡིག་རྣམས་ལ་བཅགས་
ན་འདྲ་། འུ་ལན་སྐྱེན་མཆོག་འདི་ཕྱད་པའི་གཞན་རྣམས་སུ་ནི། དབང་མའི་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་

281 ལྷོ་བྲག་ཕྱོད་ཆེན་ནས་མཁའ་བརྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲས། པོད། ༡ བོག ༥༩༡

ཆེན་པོ་དང་། ཞི་བྱེད་ཀྱི་མེམས་ཁྲིད་ཨོགས་ཀྱི་བརྟེན་ཆད་དང་མཐུན་པའི་བ་སྟོད་གསལ་པོར་
 ཐོན་པ་ལས། རྒྱུ་མའི་རྒྱུགས་ཆེན་ཀྱི་བྱན་མིན་གྱི་བརྟེན་ཆད་མེམས་དང་རིག་པ་ཤོན་འབྱེད་
 པ་དང་། ཐོག་པ་རིམ་པ་དབྱ་གཞིར་བཞག་པའི་བཤད་པ་ཨོགས་ནི་དཔོན་བྱུགས་གང་ཏུ་འད་
 མི་ཐོན་པས། ཡོངས་བྱུགས་ལ་ལྟོ་བྱུག་བྱུག་ཆེན་བཞུད་གདམས་པ་དང་རྒྱུ་མ་བྱུང་འབྲེལ་
 གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་ཅུང་དཔུང་གཞིར་མཐོང་། གང་ལྟར་ཡང་ལྟོ་བྱུག་བྱུག་ཆེན་
 གྱིས་ཡི་དམ་བྱུག་ན་རྟོ་རྟོ་ལྷན་ཏེ་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པའི་འབྲུངས་རབས་ཀྱི་སྐོར་དང་ལུང་བཞུན་
 ཨོགས་གསུངས་པ་རྣམས། རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པའི་དཔོན་སྟོབ་རྣམས་ལ་ནི་སྦྱིར་རང་ཅག་གི་སྒྲུ་མའི་
 བྱན་མིན་གྱི་རྣམ་ཐང་རྣམས་ཚོགས་པ་དང་། ལྷག་པར་ཏུ་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྒྱུ་བྱུང་ན་ལས་
 འདས་རྒྱུ་སྟུ། རྒྱ་སྒྲུ་མའི་གལ་གནད་ཨོགས་གཏིང་མཐ་མོར་ཚོགས་པ་ལ་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་
 པོར་ལུང་པ་བྱུང་བ་ཨོགས། གཤམ་ཏུ་བརྒྱུད་པར་འལུང་བ་ལྟར་ལགས།

ད་ཏུང་ཡང་«ལྷ་ལན་སྟན་མཆོག་བུད་ཅི་ཕྱིར་བ་»དང་འབྲེལ་པའི་གནས་ཤིག་ལུས་
 ཡོད་ལ། དེ་ནི་རྒྱུ་མའི་རྒྱུགས་ཆེན་གྱི་སྐོར་ལ་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་བཞེད་གང་
 ཡིན་མིན་གྱི་སྐོར་དེ་ཡིན། གནས་དོན་འདིའི་ཐོག་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ལྷ་ལན་
 ལས་འདས་རྒྱུ་སྟུ། འབྲེལ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ནས་གསལ་བཤད་དང་ཡངས་སྟོབས་མི་འདྲ་བ་
 བཟུང་བ་ལུང་ཡོད་ཏེ་སྟོབས་གཅིག་ནས་ནི། གོང་གསལ་ལྟར། ཡི་དམ་བྱུག་ན་རྟོ་རྟོ་ལྷན་
 བྱུག་བྱུག་ཆེན་གྱིས་ཆེད་ཏུ་ལྷན་ཏེ་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ལ་གནང་བའི་གདམས་པ་«ལྷ་ལན་སྟན་
 མཆོག་བུད་ཅི་ཕྱིར་བའི་»ནང་ཏུ་རྒྱུགས་ཆེན་གྱི་བྱན་མིན་གྱི་ཆོས་སྐད་ཐོན་པ་བརྟན་ཏུ་
 མེད་པ་དང་། སྟོབས་གཞན་ནས་ནི། རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་པོས་ནས་རྒྱུགས་ཆེན་གྱི་སྐོར་ལ་
 གསུངས་པ་གང་ཡང་མཇལ་ཏུ་མེད་པར་མ་ཟད། མཐའ་ན་ལྟོ་བྱུག་བྱུག་ཆེན་གྱིས་ཡི་དམ་བྱུག་
 ན་རྟོ་རྟོ་ལྷན་ཆེད་ཏུ་ལྷན་ཏེ་སྒྲུ་མ་པའི་གསུང་དེ་བྱུག་ཏུ་ཨོན་ནའང་། དེའི་བརྒྱུད་དོན་གདམས་
 རག་གི་སྐོར་ལ་འབྲེལ་བརྒྱུད་གང་ཡང་གནང་མེད་པ་ཨོགས་ཀྱིས། རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པས་རྒྱུགས་ཆེན་
 གྱི་མན་རག་གསན་ཡོད་དམ། རྒྱུ་མ་རྒྱུགས་ཆེན་གྱི་སྐོར་ལ་སྟོབས་བཞེད་གང་བཟུང་ཡོད་དམ།

ཞེས་པ་སྐོམ་གྱི་གནས་དེ་ནི། དེར་གྱི་བར་དུ་འདར་ལན་ལེས་གཏན་ཞིག་མེད་པའི་བྱི་བའི་དང་
དུ་ལུས་ཡོད་²⁸²

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་རྗེས་འབྲུག་དགེ་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི། ལྷོ་བྲག་ནས། ཁོད་
དུ་འགོས་ཡོ་གཞོན་བྱ་དཔལ་གྱི་གསུངས་པ་བྲངས་པ་བཞིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་རྒྱིང་མའི་རྒྱལ་ས་
ཆེན་གྱི་ལྷ་ཡོན་པས་དང་དེ་མཐུན་བརྩ་ཆད་དེས་སུ་བྲོན་པའི་གདམས་དག་«ལྷ་ལན་ལྷན་
མཆོག་བདུད་ཅི་ལྟེན་བ་»གཟིགས་ཡོད་པ་དེར་དེ་ཙམ་གལ་པོ་ཆེར་མི་བརྩི་བའོ། ཡང་ན།
ལྷ་ལན་དེའི་ནང་། ཡང་གྲན་དུ་བཟང་པོ་དང་། ལུས་གྲན་དུ་བཟང་པོ་དང་། རོ་པོ་དང་བཞིན་
བྲགས་རྗེ་སྐོམ་གྱི་རྒྱང་མའི་རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་བརྩ་ཆད་ཡོད་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས། ལྷོ་བྲག་ནས་གྱིས་
བཟུན་པ་ཞིག་གྲང་ཡིན་མིན་སྟུང་དུ་དོགས་པའི་གནས་སུ་བབྱུང་མཁན་ཡང་ལྷོ་བྲག་ཡོད་སྟེ་
དེ་ལས་རྒྱལ་སྟེ། ཆོས་བརྒྱུད་གཞན་གྱི་འབྲེལ་བྱེད་པ་ཁག་གཅིག་གིས་ནི། ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་
བརྒྱུད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ལ་ལྷུག་ན་རྗེ་རྗེས་གནང་བའི་«ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་»གི་གདམས་དག་འདི།
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་མཐར་བུག་གི་ལྷ་བའི་བཞེད་པ་དེ་རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་ལྷ་བ་དང་མཐུན་པའི་ལྷུང་
བྱེད་དུ་རྣམ་བཟུང་ཡོད་²⁸³

གང་ལྟར་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་དང་ཉིད་གྱི་གསུང་ཡིག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསུང་འབྲུམ་པོད་
ཆེན་བརྩུ་དབྱར་བཟླིགས་པའི་ནང་དུ་བཞུགས་པའི་མདོ་རྒྱལ་ས་མན་དག་དང་བཅས་པའི་
གསུང་དབ་ཁག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྗེའི་དཔོན་སྟོབས་ལྡན་འཛམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ། མཁས་
བྱུང་བཅས་ཅད་མཁྱེན་པ། བྱང་དུ་རྒྱལ་མཆན་བཟང་པོ་དང་། འཛམ་དབྱངས་ཁ་ཆེ་བསྟོད་
ནམས་དཔལ་ལ་སྐོམ་པས་བརྩམས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་རྣམ་ཐར་ཆེ་ཆུང་སྐོམ་པས། ཡིག་ཆའི་
འིགས་མང་པོ་དག་བྱུང་བཟླིགས་ཏེ་དཔྱད་ན། ཁོད་གསལ་དར་སྤུལ་བ་ལས་རྒྱང་མའི་རྒྱུབ་

282 ལྷོ་བྲག་རྒྱང་མའི་སྟོབས་དཔོན་ཟང་ཟང་ཞེ་བྱིང་བས། «དད་དགའ་བྱེད་»དུ། ཤོག ༥༩ «ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་མཛད་
པའི་རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་འབྲིད་ཡིག་དང་། ཞེ་བྱ་ཆོས་བླུག་གི་འབྲིད་ཡིག་གཉིས་ཡོད་པ་ཡང་། བདག་དང་གིས་མཐོང་ཞིང་། དགེ་
བཤེས་གཞན་དུ་མ་ཡང་དེ་ཀྱང་ཞེན་ཡོད་གསུང་ལགས་ཅེས་པ་ཡང་གསུང་གིན་འདུག་པ་དང་།» ཞེས་རམ་བྱིང་ཆོས་སྟེང་
སྟོབས་དཔོན་འབྲེལ་བྲས་བྱུང་དབ་འབྲུམ་པ་བྲག་ཤིས་དཔལ་བཟང་བྱ་བའི་དག་ལས་ཐོས་ཆུང་གསུངས་དུ། དེ་ལྟ་ནའང་
«བྱུང་གནས་པ་མཛད་» (ཤོག ༥༩) རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་དཔོན་སྟོབས་སྟོབས་ལྡན་བསྟོད་ནམས་ལྷུང་བྱེད་ཡིས་རྗེ་སྟོབས་ལྡན་མཛད་
ནང་། རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་ལྷ་བ་རྣམས་དག་ཡིན་མིན་སྟོང་ལ་བཀའ་འབྲི་ལྷུང་པར་ཡན་དུ། རྣམ་དག་ཡིན་ཀྱང་ལྷོ་བྲག་གི་མཁས་པ་
དུ་མས་སྟོབས་བྲས་ཀྱི་སྟོབས་པ་ལྷུགས་འདུག་ཅེས་སྐོམ་གྱི་སྟོབས་ལྡུང་བ་དེ་བཞིན་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་འབྲིད་ཡིག་མཛད་
ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་ལས་ཆེད་མི་བཞིན་སྟུང་།

283 དཔེར་ན་«བྱུང་བྲག་འབྲེལ་ཆོས་འབྲུང་»དུ། (ཤོག ༦༠༠-༦༡༡) བར་«ལྷ་ལན་ལྷན་མཆོག་བདུད་ཅི་ལྟེན་པའི་»སྟེང་དོན་ཁ་གསལ་
ལ་མདོར་བཟུས་པ་ཞིག་བཀོད་ཅིང་། «གདམས་དག་འདི་རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་ལྷ་ཡིན་ཏེ།» ཞེས་དེར་བསྟན་པའི་མན་དག་དེ་རྒྱལ་ས་ཆེན་
འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གཞུང་འདིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་མཐར་བུག་གི་ལྷ་བ་དེ་ཡང་རྒྱལ་ས་ཆེན་དང་མཐུན་པར་གནས་པར་བཤད་།

ཀྱི་རྒྱུ་ལྟར་ལྷན་ཆེགས་ཤིག་ལྷན་པ་དེ་ཙམ་མ་གཏོགས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལས་གསར་ལྷགས་
 རྒྱུ་མའི་ཆོས་སྐོར་གང་ཡང་གསན་པ་དང་ཉམས་བཞེས་མཛད་ཡོད་མི་སྤང་དྲུག་²⁸⁴ དེ་ཡང་རྒྱ་
 ཆོང་ཁ་པ་ལོ་སྟུང་སྟུང་ལྟར་གཙང་གི་ཁུལ་དུ། རྒྱ་པོ་བཀའ་གདམས་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་ས་
 གྲུ། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་གསུམ་ལ་བཤད་སྟུང་གི་འདུས་ལྗེ་ཆེ་ཁག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། གསར་
 ལྷགས་རྒྱུ་མའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་སྐུངས་དེར་ཡོད་མི་སྤང་ལ། ཀྱན་མཆོད་སྟོང་ཆེན་པས་(༡༣༠༥-
 ༩)རྒྱ་གས་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བུར་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གསུང་རབ་ཆེ་ཁག དཔེར་
 ན་ངལ་གསོ་སྐོར་གསུམ་ལྟ་བུ་དག་བཅུ་མ་ཐོན་ཡོད་ཡོད། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་ཀྱན་མཆོད་སྟོང་
 ཆེན་པའི་གསུང་རྣམས་བྲགས་སྤང་བྱུང་ཡོད་མི་སྤང་། ལྷིང་ནས་ཀྱང་ད་ལྟ་མཛུགས་བྱ་ཡོད་པའི་
 ཡིག་ཆའི་དན་རྟགས་ལ་བཞིགས་ན། དུས་རབས་བརྒྱ་བཞི་པ་དང་བརྒྱ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་
 གཙང་ཁུལ་གྱི་མཁས་པ་པལ་མོ་ཆེ་ཞིག་ལ། ཀྱན་མཆོད་སྟོང་ཆེན་པའི་གསུང་། ལྷིང་རྒྱུ་མའི་
 ཆོས་བརྒྱུད་ལྷིང་ཁྱུང་པར་དུ་རྒྱ་གས་ཆེན་པོ་སྐོར་ལ་ཆད་བཟུང་མའི་པེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་
 དུ་བཅི་བའི་གཞུང་རྣམས་བྲགས་སྤངས་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་གཞིགས་ཏེ་གཏན་པ་མཁས་
 མཛད་པ་བྱུང་ཡོད་མི་སྤང་དྲུག་²⁸⁵ རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་པོས་ནས་ཀྱང་། ལྷིང་ཆ་ནས་དང་ཁྱུང་པར་
 དུ་ཆལ་གྱུང་བར་དུ་ལོ་བཞི་ཙམ་གྱི་ཡིང་བཀའ་འཕྱར་དང་བཟུན་འཕྱར་ཞིབ་དུ་གཞིགས་པའི་
 དཔེ་མཆམས་པ་ལྷན་པ་ལ་ནས་བཟུང་སྟེ། རང་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་དེ་ལྟེ། གཙོ་པོ་བསམ་པ་

284 འགོ་ས་ལོའི་«དེབ་ཐོན»སྤང་ན། (ཐོན་ཆ། བོག ༡༩༩) རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལོ་སྟུང་སྟུང་གཙང་ཁུལ་དུ་ཐུང་འཕྱར་རྒྱུ་མའི་
 སྟུང་དཔོན་རྒྱ་བཅུ་མངས་སྟུམ་ཡིན་ཆེན་སྟུམ་མཆོན་(༡༣༥༠-༡༩༩༡)བྱ་བ། དཀྱུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་སྐོར་ཞིག་ལ་སྟུང་གསར་
 བ་སྤྱིང་པའི་རྟི་མ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། ལམ་རྣམ་པར་བཀོད་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་པོ་ཞིག་མཛད་པ་དང་། རྒྱ་གས་ཆེན་པོ་ལོ་
 བཅུ་ལྷག་གྱུང་ཁྱེད་དུ་མཛད་པ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། ཁོང་དཀྱུང་ལོ་བཅུ་གས་ལ་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་བཞུན་རྒྱ་གས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་
 བཞེས་པ་དང་། དཀྱུང་ལོ་དོན་གཉིས་ལ་དབུས་སྟེ་ལོ་བཅུ་གས་ལ་སྟུང་མཆོན་གྱིས་ཀྱང་ཞབས་ལ་གདུགས་པ་
 དང་། འགོ་ས་ལོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁོང་ལས་རྒྱུང་ཆོས་གསན་པ་མཁས་གསུངས་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་རྒྱུང་མའི་སྟུང་དཔོན་དེ་
 གཉིས་པན་ཆེན་མཛུགས་འཕྲད་བྱུང་མི་སྤང་།

285 འགོ་ས་ལོའི་«དེབ་ཐོན»དུ། (ཐོན་ཆ། བོག ༡༩༩-༡༠) ཀྱན་མཆོད་སྟོང་ཆེན་པའི་སྐོར་མདོར་བཟུམ་ཤིག་བཀོད་དེ་དོན་ཅད་ཀྱན་
 མཆོད་གྱིས་«རྒྱུད་གསར་བ་སྤྱིང་པོ་»ལ་སྤྱིང་ཤིག་དང་མཐུན་པའི་རྟི་མ་དང་ཡི་མཉུན་འགའ་ཞིག་དང་། ལྷིང་ཤིག་གི་སྐོར་ལ་ཆོས་ཆེན་པོ་
 ལྷིང་མིང་དུ་ཐུ་མ་ཡང་ཉིག་དུ་བཀྱུས་པ་མཛད་ཅེས་སྟུང་བས། འགོ་ས་ལོ་མི་ལྟ་སྟུང་པ་ལ་ཆོས་བརྒྱུད་པས་ཁོང་ལ་ཀྱན་མཆོད་
 གྱི་གསུང་རྣམས་བྲགས་སྤངས་ལྟར་འདུག དེ་ལྟར་འདྲུང་རབས་བརྒྱ་བཞི་པ་དང་བརྒྱ་ལ་གཉིས་པ་ལྟར་གཙང་གི་མཁས་པ་བཟུན་པས། དབུས་
 གཙང་གི་ཆོས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་གསུངས་པའི་མི་ཆེན་སྟུང་པས་མཆོག་དཔལ་ལ་ཐང་། རྒྱ་བཅུ་མེད་མདོར་བཤད་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལྟ་བུ་དང་།
 གཞན་ཡང་རྒྱུ་མེད་ཆེ་དང་། མཁས་བྲུབ་རྒྱ། ཀྱན་མཆོད་རྟེན་སྟོན། དུས་རབས་བརྒྱ་ལ་མི་སྤང་གྱི་མཁས་པ་བོ་ཤིག་ལྟར་གསུངས་སྟེ་གས་
 ལ། ཀྱན་མཆོད་སྟོང་ཆེན་པའི་གསུང་རྣམས་བྲགས་སྤངས་པ་ལྟར་བཟུངས་འདུག་པ་དེ་ནི། ལྟ་སྟུང་ཤིག་ནས་པེས་པར་དབྱེད་ཞིབ་བྱ་འོས་
 པའི་གནས་སུ་མཐོང་སྟེ། ཞིབ་འཇུག་འདིའི་སྟེང་ནས། དུས་རབས་བརྒྱ་བཅུ་མེད་ཅེས་ཀྱན་མཆོད་འདི་གས་མེད་སྟེང་པས་ཀྱན་མཆོད་
 སྟོང་ཆེན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཆལ་འདོན་གྱིས་གཏན་ལ་མ་ཐབ་པའི་གྲང་དུ། རྒྱུང་མའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་དཔེ་ཀྱན་མཆོད་སྟོང་ཆེན་
 པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལ་གཞིགས་ཏེ་གས་གང་ཡོད་མེན་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་པའི་སྟེང་ནས་རྒྱ་གས་ཆེན་པོ་ལྟ་བའི་ཤིག་ལ་འདྲེལ་
 བརྒྱུད་ཤིག་ཡོད་ཅིང་སྟེ། ཤོད་བརྒྱུད་ནང་བཟུན་གྱི་ལྟ་སྟུང་ཤིག་གལ་པོ་ཆེའི་གནས་ཁག་གཅིག་དང་འབྲེལ་བར་སྟེ་མས་སོ།

ཕྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་ཆ་བར་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མེས་པ་དང་། ཟུང་མ་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་གོ་
 རྟོགས་དང་ཉམས་སྦྱོར་། རྟོག་ཞིན་ཏུ་གསང་ཤམས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱས་
 མ་རྒྱུས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་ཏུ་འཁེབས་ཤིང་། རྟོག་གྲུབ་གཙོ་བོར་ཤིང་རྟོག་ཆེན་པོ་
 ལྷོ་བྱ་བྱ་དང་བོགས་མེད་ལ་མོགས་པའི་འཕགས་ལུང་གི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆད་ཅན་རྒྱུས་ཀྱི་གཞུང་
 དང་། གསང་ཤམས་ཀྱི་སྒྲོབ་ལ་ཞི་བྱུང་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས་པའི་འཕགས་ལུང་
 ཀྱི་བྱ་བ་ཆེན། གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱུས་དང་། དམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ས་
 ར་ཉ་དང་། ལྷ་ཡི་པ། ཇིལ་བྱ་པ། བཀ་པོ་བ་དང་། མ་རྒྱ་ཀ་ར་འཁྱེད་དང་མན་རག་ཆུལ་ཏུ་
 བརྟན་པ་ལས། ལུག་རྒྱུ་གས་ཞི་གཞུས་ལྷ་བྱའི་པོད་ཀྱི་མན་རག་རྒྱུས་ཆུལ་འདྲིན་ཏུ་མཛད་
 ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལྟོས།

ལྷོ་བྱ་བྱ་བྱ་ཆེན་གྱིས་ཡི་དམ་ལུག་ན་རྗེ་རྗེ་ལས་གསན་པའི་བྱང་བཟླ་ན་ཁག་ཅིག

ད་ནི་དཀྱུས་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ཉེ་མུས་ན། རྗེ་ཚོང་ཁ་ཁ་པས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་བྱ་བལ་བ་སྒྲུབ་ཏུ་བས་
 རྒྱུས་བྱ་བོ་དགོན་ཏུ་བྱ་བ་ཆེན་ཀྱི་སར་སྒྲོབ་བ་བྱུན་ཙམ་བཞུགས་ཤིང་། རྗེ་རྗེ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་
 དང་བྱ་བ་ཆེན་གཉིས་པན་ཆུན་ལུག་གིས་གནང་ཉེ་འབྲེལ་བ་རྒྱན་བཟངས་པ་མ་གཏོགས་སྒྲོབ་
 ཡང་ཞལ་འཛོམས་བྱུང་མེད། རྟོགས་ཏུས་ལུན་རི་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཡིན་མིན་པེས་གཏན་ཞིག་
 བརྒྱན་དཀའ་མོད། རྟོགས་ཏུས་མི་རིང་བ་ཞིག་ལ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་འདི་ཞལ་སྒྲོབ་ཀྱང་དགའ་བ་བཟང་
 པོ་དང་། ལུལ་མཆན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཁག་གཅིག་ལྷོ་བྱ་བྱ་བྱ་
 ཆེན་གྱི་བྱང་ཏུ་བཅར་ཉེ། བྱ་བ་ཆེན་དང་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་གཉིས་འཇལ་ཡུད་རི་ལྟར་བྱང་ཆུལ་
 དང་། རྟོག་ཞིན་ཏུ་པན་ཆུན་སྒྲོབ་ཀྱི་ཆུལ་ཏུ་ཆོས་གསན་པེས་རི་ལྟར་མཛད་པའི་སྒྲོབ་ལ་
 བཀའ་འདྲི་ལུས་པར། ལན་ཏུ་«རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་དང་མཇལ་ཆུལ་»ཞེས་པ་ཞིག་བཅུས་ཤིང་།
 རྟོག་ཞིན་འཁྱེད་འཁྱེད་པར་གསུམ་གསལ་འདི་བཀོད་ཡོད།

ན་མོ་བརྗེ་ལྷ་ཁ་ཡེ། ཡང་ཐིག་ལྷོ་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཏུས་གཅིག་རྗེ་དཀའ་བཞེ་པ་
 སྒྲོབ་ཟུང་བྱུགས་པའི་སྒྲོབ་མ། བཤེས་གཉེན་ཀྱང་དགའ་བཟང་པོ་དང་། ཡིད་
 དམ་གྱིས་ལུང་བཟླ་བའི་སྒྲོབ་མ། མདོ་སྒྲིབ་གཤེད་ཅན་པ་རྒྱ་རྩ་བ་ལོགས་
 དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་བདག་མཇལ་ཏུ་བྱོན་བྱུང་བས། ཁོར་རྒྱུས་
 ཀྱི་གསུང་ནས། བདག་ཅག་རྒྱུས་ཀྱི་སྒྲུ་མ་དམ་པ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། ཁྱེད་ཀྱི་
 མཆན་བརྒྱན་པ་ན་མཆུངས་མེད་ནམ་མཁའ་ལྷུལ་མཆན་པ་ཞེས་དང་། ལྷོ་བྱ་བྱ་

རྒྱ་ཆོན་ཕྱག་རྒྱུ་རྒྱུ་པ་འདི་ཀླད་གསུང་ཞེས་སྐོམ་པ་གཤམ་བྱིན་ཅེ་ཞིང་རྩ་མཚར་
བདེ་བཅུགས་པ་མཛད་ཀྱིན་འདུག་པས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་མཇུག་བདེ་བྱས་
རྩ་མཚར་བདེ་བཅུགས་སྐྱུང་དང་། རྣམ་ཐང་རྣམ་ཐང་ལྷུང་ཆུང་རྣམ་ཐང་གསུང་
འཇུག་ཞེས་ནན་ཆེར་བྱས།²⁸⁶

ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་སྟོ་བྱག་ཕྱུང་ཆེན་གྱིས་«གསུང་བདེ་རྣམ་ཐང་འོག་རྣམ་ཐང་སེལ་»ཞེས་
པའི་མགོ་བརྒྱུད་དུ་འདུག་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་དཔོན་སྟོ་བྱག་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་དུ་བྱས་
ཁ་ཆེད་དང་། བཀའ་བཅུ་པ་བྱགས་པ་སྟོ་བྱག་གཉིས། ཕྱུང་ཆེན་གྱི་བྱང་དུ་འབྱོར་ཏེ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་
པས་བསྐྱུར་བདེ་བཅུགས་སྟོ་བྱག་ཆེན་ཕྱག་བྱུག་དང་། དར་ཆེན་ཕྱག་བྱུག་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་
པོར་པ་གསེར་ཐུང་གིས་གད་བ་བཀའ་ཤོག་དང་བཅས་པ་ཁྲིར་ཏེ་ཕྱུང་ཆེན་ལ་ཕྱུང་བ་འབྱོར་
བདེ་ཆུང་དང་། སྟོ་བྱག་གཉིས་ཀྱི་དག་ལས་ནས། ཕྱུང་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མར་མེམས་
བསྐྱེད་བདེ་ཆུང་དང་། བར་དུ་འབྱོར་བའི་དོན་མཛད་པ་དང་རྣམ་ཐང་པ་སྟོ་བྱག་ཆུང་དང་། གཞན་
ཡང་མ་འོངས་པའི་ཕྱུང་བཅུན་འགའ་ཞིག་བཅས་དང་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྱོར་དོན་
དང་བཅུན་པའི་རྣམ་ཐང་འཕེལ་བའི་བཅས་དང་། དཔོན་གནས་ཞེས་སྐོམ་པ་དོན་ཆེན་མང་ཙམ་
ཞིག་བཀའ་འདྲི་བྱས་པར་གསུངས་²⁸⁷ ཀླུ་པ་ལྟེ་ཕྱུང་ཆེན་གྱིས་ཕྱུང་བཅུན་མཛད་པ་
རྣམས་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་སྟོ་ཆེད་བཅུན་འབྱོར་བའི་མཛད་པའི་ཐོག་དམིགས་པས་ལ་
གཤམ་གནད་ཅན་དུ་ཐུང་པ་བྱུང་བ་ནི། གཤམ་དུ་ཐུང་བར་འཐུང་བ་ལས་ཤེས་པར་འཐུང་རྒྱུ་།

བྱག་གོར་མཐན་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་པས་བཟང་པོ་དང་མཇུག་བདེ་།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྟོ་བྱག་སྟོ་བྱག་ཕྱུང་ཆེན་ཆེན་ཏེ་གཉིས་དུ་ཕྱེད་པས་དེར་དང་ཐོག་
རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྟོ་བྱག་ཕྱུང་བའི་ཕྱུང་ཆེན་ཕྱུང་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་
བཟང་པོའི་བྱང་དུ་བྱོན་ཞིང་། མཐན་ཆེན་ནི་ཀླུ་པ་ལྟེ་ཕྱུང་ཆེན་ཕྱུང་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་
ཀྱི་བར་དུ་དབེན་གནས་དེའི་ཐུང་མཚམས་ནས་ཕྱིར་ཕྱི་ཐོག་པའི་དམ་བཅའ་གནད་སྟེ་ལོ་བའི་
བཅུ་ཙམ་སོང་ཡོད་སྟེ་ལ། རྣམ་ཐང་གི་“མནལ་ལམ་དུ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏེ་ཤེས་ཐེར་བ་དེ་བྱ་
ལྷ་དམར་པོ་བཞེས་པ་གཅིག་བྱུང་ནས། སང་ཨ་ཏེ་ཤེས་གདམས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ཤིག་པར་སྟོན་
པའི་སྟོ་མ་ཞིག་འོང་བ་ཡོད། དེ་ལ་ཨ་ཏེ་ཤེས་གདམས་པ་ཆུད་གཅོད་གྱིས་གསུངས་པ་ཞིག་
མིས་”²⁸⁸ མཐན་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་པས་པ་ནི། བཀའ་གདམས་པའི་དགོ་བཤེས་ཆེན་པོ་ཀུན་མཁྱེན་

286 «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་མཇུག་ཆུང་།» ཤོག ༡༥༧

287 «གསུང་བདེ་རྣམ་ཐང་འོག་རྣམ་ཐང་སེལ་།» གསུང་འབྲུག་དེ་བ། ༡ ཤོག ༡༡༤

288 བྱག་གོར་མཐན་ཆེན་དང་མཇུག་བདེ་ཆོང་འདི་མང་འཕེས་ལྟ་བུ་རྣམ་ཐང་འབྲུག་པས་སྐལ་

མཆོག་པའི་བྱུགས་ལྷན་མིན་གྱི་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟུང་གིས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། རྩོམ་པ་བློ་བྱེད་མས་དག་གི་བརྒྱུད་འཛིན་གཤམ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། གང་ལྟར་ཡང་གོང་གསལ་མནལ་ལས་དེ་ལྷང་བའི་ཕྱི་ཉིན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་སྐུ་འཁོར་གསུམ་དང་བཅས་བྱོན་པ་དང་།²⁸⁹ མཁན་ཆེན་གྱི་ཉི་ཤུ་གསུམ་གྱིས་ཁོང་རྣམས་ཆོས་སྲུ་གདན་དྲུང་སོ། མཁན་ཆེན་གྱིས། “སྲུ་བྱོན་”ཞེས་བཀའ་འདྲི་གནང་བར། “རྗེ་སྐྱོ་བཟང་གཤམ་པ་མཁན་ཆེན་མཛེས་པར་བྱོན།” ཞེས་ལྟས་པས། གོས་ཉིས་བཅེགས་ཀྱི་འཁོལ་སྟན་བཤམ་དུ་བརྒྱལ་སྟེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་གོས་འཁོལ་སྟེང་དང་། མཁན་ཆེན་དང་ཉིད་འཁོལ་བྱུབ་སྟེང་དུ་བལྟགས་རྗེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་མཁན་ཆེན་ལ་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་གནད་ལས་བཅུ་ལྷན་ཉི་བཀའ་འདྲི་མང་དག་ཅིག་ལྟས་པར། མཁན་ཆེན་པས་རྩ་རྩེ་ལ་ལན་གསལ་པོར་མཛད་པས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ལ་བྱུགས་ཤིས་ཆེན་པོ་འཁྲུངས་པ་བྱུང་ཞིང་། མཁན་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་རྩུབ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བྱི་བ་མཛད་པར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་ཡང་ལོ་སོ་སོར་ལན་གསལ་བར་བྱལ་བ་བཅས་པར་ཚུན་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་ལོ་མཛད། མཁན་ཆེན་པའི་བྱུགས་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ལ་ལ་ལ་ཉི་ཤ་དཔོན་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཁྲུངས་ཞིང་། རྩུབ་མནལ་ལས་དུ་གཟིགས་པ་དེ་བདེན་པ་ར་འཕྲོད་ལྷང་བའི་བྱུགས་སྒྲིབ་ཤར།

སྐབས་ཤིག་ལ་མཁན་ཆེན་གྱིས་གོས་ཁ་གསུམ་འབྲེལ་གཅིག་བྱལ་ནས་ཆོས་འབྲེལ་བྱ་བར་བཅུ་ལྷན་པ་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཉམས་ཉུང་ལས་པའི་ཆོར་བ་བྱུང་སྟེ། “ཁྱོད་ཉི་མ་རྩེ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བདག་མིན་བྱ་མེད་ཁྱོད་ལྟ་བུས་ཆོས་འཆད་པར་རྩོམ་ཐོགས། ཅིས་ཀྱང་བྱུགས་བཞེད་མཛད་ན་རྣམ་འབྱོར་པ་ཉེན་འབྲེལ་ལ་མངའ་བ་རྟེས་པས། རྩུབ་ལ་མཁན་ཆེན་པས་བདག་ལ་གནང་བར་བྱ།”²⁹⁰ ཞེས། ཅི་སྟེ་མཁན་ཆེན་པས་དང་ཉིད་ལས་རེས་པར་ཆོས་འབྲེལ་མཛད་བཞེད་ན། རྩུབ་ལ་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་གྱིས་རྩུབ་ལ་ཆོས་འབྲེལ་ཞིག་མཛད་རོགས་ཞེས་རྩེ་སྐུལ་ལྟས་ཉི། དང་ཐོག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་མཁན་ཆེན་གྱི་བྱུང་ནས་རྩུབ་ཆོས་གསུན། སྐབས་དེར་མཁན་ཆེན་ལས་གསུན་པ་ནི། ལ་ཉི་ཤའི་«བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲིན་»ཙམ་

ཐུན་དང་པའི་བད་ཆལ་རྒྱས་པའི་དོན་སྟོང་།»ཞེས་པར་ཞིབ་ཅུམ་གསལ་བས། འདིར་གཙལ་དེ་ལས་བཀོད་ཡོད། ཤོག ༡༥༧

289 བར་འཕེས་རྩེ་བཙུན། «སྐལ་ཐུན་དང་པའི་བད་ཆལ་རྒྱས་པའི་དོན་སྟོང་།» ཤོག ༡༥༧ བར། “རྗེ་དཔོན་སྒྲིབ་བཞེས་མཁན་ཆེན་ཆོས་སྐུལ་བཟང་པོ་མཛེས་པར་བྱོན།” ཞེས་བྱངས་རེས་ཅན་བཀོད་ཡོད། གསུམ་བཅར་གྱི་སྒྲིབ་མ་གསུམ་པོ་སྐུ་ཡིན་རེས་འཛིན་མ་མཛད། བར་འཕེས་པའི་རྗེ་ཉི་འཁྲུངས་དབུས་རྣམ་བཤར་དེ་ཉི་ནང་དུ། རྗེ་སྐལ་མས་རྩོ་བྱུག་བྱུབ་ཆེན་མཛེས་པའི་རྗེས་སྒྲིབ་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་མཁན་ཆེན་མངས་ཤེར་བ་བྱུག་གིས་ཁྱོད་དེ་བཀོར་དཔེན་གནས་སུ་ལེབས་ཤིང་། དེར་མཁན་ཆེན་མངས་ཤེར་བ་དཔོན་སྒྲིབ་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་བར་དུ་ཉིན་རེར་ཆོས་བྱུན་གསུམ་དུ་མཛད་དེ་ཆོས་གསུངས་ཡོད། དང་ཉིད་གྱིས་བྱངས་གང་ལ་གྲུགས་གསལ་ཁ་པ་མཛད། འདིའི་མཁན་ཆེན་མངས་ཤེར་བ་ཟེར་བ་དེ་སྐུ་ཡིན་རེས་འཛིན་མ་བྱུབ།

290 བར་འཕེས་རྩེ་བཙུན། «སྐལ་ཐུན་དང་པའི་བད་ཆལ་རྒྱས་པའི་དོན་སྟོང་།» ཤོག ༡༦༠

འབྲེལ། ཀུན་མཁྱེན་མཆོག་ལ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ལམ་ཤིང་ཆ་ཆར་བ་དང་། མཁན་ཆེན་པས་ནི་
 རྒྱའི་བྱང་ནས་ཨ་ཏི་ཤའི་གདམས་པ་ཆ་ཆར་བ་དང་། དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་ཤིང་ལྗེའི་
 ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་དང་། ལྷ་རྒྱལ་ཡཔ་ལྷས་གྱི་དཀོན་པའི་གནད་ལ་ཨོགས་པ་མདོ་རྒྱུད་
 བཅས་ཅད་གྱི་གནད་རྣམས་གསན་ཏེ། གཞན་ཡང་བྲག་གོང་གྱི་དཔེན་གནས་སུ་བཞུགས་ཤིང་།
 རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་མཁན་ཆེན་གྱི་བྱང་ནས་ཁོ་ལྟར་པས་མཛད་པའི་«བརྟན་པེམ་ཆེན་མོ་»དང་།
 ག་ར་བའི་ལམ་ཤིང་། བོ་ཏོ་བའི་གདམས་པ་དག་བཤེས་དེལ་པས་ཡིག་ཤར་བཀོད་པ་«ཡེ་འུ་བྱམ་
 རྟན་པོ་»དང་། དེའི་འབྲེལ་པ་ལྷ་འབྲི་ཞུང་པས་མཛད་པ། ལྷཔ་ལྷས་ཞི་བ་ལྷའི་«རྒྱུད་འཇུག་
 འཆད་ཁ་བའི་«རྫོ་རྒྱུད་དོན་བདུན་མ།» «རྫོ་རྒྱུད་མ་བྱ་དྲུག་འཛམས།» «རྫོ་རྒྱུད་མཆོན་ཆ་
 འཁོར་ཨོ།» «རྫོ་རྒྱུད་མེས་པ་དཔའི་ཤིང་ལ།» གཤེར་ཁྱིའ་པས་ཨ་ཏི་ཤ་ལ་གནང་བའི་«མཐའ་
 ཁོབ་འདུལ་བ་»དང་། མེས་པ་ཙམ་ལྷགས་ཀྱི་རྫོན་པ་མེས་པ་བརྒྱུད་ཨོགས་དང་། སྤྱོད་དཔོན་
 ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་«འདུལ་བ་མདོ་ཆ་བ་»དང་། ཀུན་མཁྱེན་མཆོག་ལས་མཛད་པའི་མདོ་ཆའི་
 མཆན་འབྲེལ་བཅས་གསན་ཡོད།²⁹¹ རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་མཁན་ཆེན་པ་ལས་ག་ར་བའི་ལམ་ཤིང་
 དང་། གཞན་ཡང་བོ་ཏོ་བའི་མན་རག་པེ་འུ་བྱམ་རྟན་པོ་ཨོགས་གསན་པར། ལྷས་ལམ་ཤིང་གྱི་
 སྤྱོད་པརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་«ལམ་མཆོག་རྫོ་འབྲེད་»ཀྱི་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བའི་བརྒྱུད་པ་
 ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་བད་བྱ།

ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆོང་ཆོས་ལ་མངའ་བརྟེན་པས། །སྐལ་ལྷན་འཁྲོ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པས་སུ་འཕྱུར།།

འཕྱིན་ལས་བཟང་པོས་བརྟན་པ་རྒྱས་མཛད་པའི། །དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།²⁹²

ཞེས་ཀུན་མཁྱེན་མཆོག་ལ་དང་། དེའི་བྲགས་ལྷས་ཨོན་པ་བའི་འཇུག་ཀྱི་མཁན་ཆེན་ཆོས་
 རྒྱལ་པ་བཟང་པོའི་གསོལ་འདེབས་རྫོག་དེ་འཇུག་གནང་ཡོད།

གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་མཁན་ཆེན་ལ། “མཁན་ཆེན་པ་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྷུང་པ་ཆེན་ལྷག་
 རྫོང་བ་དེ་སྤྱོད་པ་གང་ལ་བྲག་སྤྱོད་གསུང་བྲགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅི་ལྷ་བྱ་ལགས།”²⁹³ ཞེས་བཀའ་

291 མཁན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་པའི་བྱང་ནས་རྒྱ་ཆོས་གང་ལྟས་པ་«རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་གསན་ཡིག་»ཏུ་འཁོད་པ་ནི། དེའི་ཤོག 100-
 101 བད་བྱུང་ལ། དེར་མ་འཁོད་མོད་མཁན་ཆེན་གྱི་བྱང་ནས་གསན་པའི་ཁོངས་སུ། «རྒྱུད་འཇུག་»གསན་པ་ནས་མཁའ་
 འོད་མེར་གྱི་རྣམ་ཐིང་སྤྱོད་པའི་རྣམ་ཐང་ཏུ་འཁོད་ལ། ཁོ་ལྟར་བའི་བརྟན་པེམ་ཆེན་མོ་དང་འདུལ་བ་མཆོད་ཀྱི་ཡོད་པ་
 ལྷ་བརྟན་གྱིས་(ཤོག 100)བཤད་ཅིང་། «ཡེ་འུ་བྱམ་རྟན་པོ་»ཆ་འབྲེལ་ཡོད་ཆེལ་པའི་ཆེན་པ་མོད་ནས་མ་བྲགས་པའི་བཀའ་
 གདམས་ཆོས་འཕྱུར་བྱ་གསུངས།

292 གསུང་མོར་བ། ཤོག 3

293 འདིར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་མཁན་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་ཐོས་མོལ་བཀོད་པ་རྣམས། མངའ་ཤིང་ལྷ་བརྟན་གྱི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་
 འཕྱུངས་རབས་(ཤོག 100)ནས་སྤངས།

འབྲི་ལྷན་པར། མཁན་ཆེན་གྱིས། “སྐུ་མ་དང་པོ་མཁན་ཆེན་རྒྱལ་ལྷན་པ་བཟང་པོ་ལ་བྲག་དེས་
 ལྷན་རམ་གཞིགས་གྱི་གཙུང་གི་སྒྲུབ་པ་རྒྱུན་ཆད་མེད། དེ་རྗེས་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཆབ་མོན་གྱི་པ་
 རྩལ་ཁྲིམས་ལྟུང་གིས་ལ་བྲག་དེ་ལ་མངོན་གྱིས་ཐོགས་པ་མེད།” ཞེས་སྐབས་དང་། “ལྷན་ན་རྗེ་
 རྗེ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་དང་གཙུང་གི་སྒྲུབ་པ་རྒྱུན་ཆད་མེད།” ཞེས་སྐབས་ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་གྱི་སྐུ་མའི་
 དག་སྒྲུབ་གི་སྒྲོལ་གཙུང་སྟོ། གཞན་ཡང་མཁན་ཆེན་གྱིས། ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲོལ་
 དཔོན་འཕགས་པ་ལྟ་དང་། སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་གཉིས་གྱི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པ་ཡི་དམ་ལྷན་གྱི་
 རྗེ་རྗེས་མོན་གྱི་པ་ལ་གཙུང་སྟོ་རྩལ་ལྷན་ཀྱི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པ་ལྟ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པ་ལྟ་གས་
 རིང་།²⁹⁴ ཕན་ཚུན་ཆོས་འབྲེལ་གསན་པ་དང་གཞན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོལ་ལ་འབེལ་གཏམ་མང་དུ་
 མཛད་པའི་རྒྱུན་གྱིས། མཁན་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱི་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གནད་ལ་གོ་རྟོགས་དང་ལྷ་བའི་
 ཉམས་པའེས་ཐོག་གཡོ་མཁུལ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ཐེབས་ཡོད་སྒྲུང་ལ། དཔེར་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པ་མ་
 མཛེས་པའི་གོང་དུ་མཁན་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱི་ཀྱི་བྲགས་ལ་གོ་མས་འབྲིས་ཆེ་བའི་སྒྲོལ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་
 པ་དེ། དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་བ་བྲགས་པའི་གཞུང་མང་པོ་ཤོད་སྒྲུབ་དུ་རྒྱུར་པ་པོ་པ་ཆབ་ཉི་མ་བྲགས་
 ཀྱི་སྒྲོལ་མ་ཞང་བར་སྐག་པ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་གྱིས་ལྟུང་པའི་ལངས་ལྷན་དེ་དང་མཐུན་
 པ་ཞིག་ཡིན་གཤིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པས་ལྷོ་བའི་སྒྲོལ་ལ་གཙུང་བ་རྩམས་གོ་དགའ་བར་བྱུང་བས།
 རང་ཉིད་ཀྱི་ཡི་དམ་མི་གཡོ་མཁོན་པོ་ལ། “རྗེ་སྒྲོལ་བཟང་བྲགས་པའི་ལྷ་བ་འདི་གང་ལགས་ལྷན་
 པས། དེའི་ཞལ་ནས་བྱུང་བ་སངས་རྒྱལ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད། ལྷ་བ་རྩམ་དག་མཐར་བྲག་པ་དེ་
 རང་ཡིན། སྐུ་མེད་རྗེ་རྗེ་ཡིག་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ལྷ་བ་རྩམ་དག་དེ་ལས་མ་འདས། དེ་ལ་གཙོ་
 བོར་གྱིས་གཙུང་སྟོ་”²⁹⁵ དེ་ནས་མཁན་ཆེན་གྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པའི་ལྷ་བ་ལ་བྲགས་དམ་གཙོ་
 བོར་མཛད་པས་བྱུང་མི་ལྷོག་པའི་རྟགས་རྩམས་ཐོབ་པར་བྲགས་སོ།

གནས་ཆེན་རྗེ་པོ་ལ་མཛེས་པའི་སྐབས་དུ་ཐེབས་པ།

བཟོར་གྱི་དཔེན་གནས་ནས་ཐོན་ཏེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པ་སྐུ་འཁོར་ཀྱུང་གས་རྩམས་གཉལ་གྱི་ལོ་རྩེར་
 ཐེབས་ཤིང་། ལོ་རྩེར་སྐུ་ཀྱུང་བྲགས་དམ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཀྱི་གཞལ་ཉི་རྒྱུ་བ་ལ་ཙམ་བཞུགས་ཀྱི་
 དེར་བཞུགས་པར་ཉིན་གཅིག་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་མཆོ་ལྷན་པའི་«བཟན་པིམ་ཆེན་
 མོ་»གདན་བྱངས་པ་བྱུང་བ་ལ་བསྐྱུ་བ་མཛད་ཅིང་། མཛོད་པ་ལྷན་ཉི་ཞེབ་ཀྱི་གཞིགས་པས་
 བྲགས་དེས་ཆེན་པོ་འབྱུང་སྟོ། «བཟན་པིམ་ཆེན་མོར་»རྒྱལ་བའི་གཙུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་དོན་

294 མངའ་ཤིས་ལྷ་བརྒྱན། «རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པའི་འབྱུངས་རབས་རྩམ་ཐང་།» བོག ༡༦༡

295 གོང་མཛུངས། བོག ༡༦༤

མཐའ་དག་གང་ཟག་གཅིག་གིས་ཉམས་སྒྲིལ་ཞུས་པ་དང་། ལམ་གྱི་རྩོམ་དང་ཐུངས་དང་གོ་
 རིམ་སྟོན་གསུངས་པ་རྣམས། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པར་གཟིགས་
 པ་ཤིགས་ཀྱིས། ལམ་རིམ་གྱི་ཚུ་བའི་གཞུང་ཁོ་པོ་རྒྱུ་དཔལ་ལྡན་མ་ཉི་ཤེས་«ཐུང་ཚུལ་ལམ་
 རྩོན»གྱི་མན་དག་སྒྲུལ་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པོ་འཛིན་པ་དེར་ཤར་དང་མི་འབྲུ་བའི་གོ་བ་
 ཟུང་མ་ཞིག་འཁུངས་པ་དང་། ལམ་རིམ་གྱི་མན་དག་གི་ནང་ཁྱེད་ལམ་གྱི་ཕུས་ཡོངས་སྒྲིལ་
 པ་ཆད་ལྟག་མེད་པར་འདུས་ཤིང་། རྒྱ་རབ་འབྱིང་བ་མ་གསུམ་ལ་ཕན་ཆེ་བ་དང་། གང་ཟག་
 གཅིག་གིས་ཀྱང་། ཐོག་མར་རྒྱ་ཆོས་ལ་ཕྱོགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་མཐུག་ཞི་ལྟག་གི་ཉམས་འཛིན་
 གྱི་བར་དུ། རྒྱ་རིམ་གྱིས་ཁྱིད་དེ་རྒྱུང་བ་དེ་བའི་ཐུད་ཆོས་ལྡན་པའི་གདམས་དག་མདུན་དུ་བྱུང་
 བ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པའི་རིམ་ཤེས་དམིགས་བསམ་ཞིག་རྟེན་པ་བྱུང་རོ། །རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་ཀྱི་ཕྱང་
 པའི་«བཟན་རིམ་ཆེན་མོར་»གཟིགས་ཀྱི་ལུ་མར་དང་པོའི་ཁྱད་པ་སྒྲིལ་
 ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མ་རྩལ་ལོ་རྩལ་བ་ཆེན་པོ་རྩལ་རྒྱུ་ལྟན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཟན་རིམ་དང་ཡང་
 བཟུང་ཞིབ་གནད་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་བཟན་རིམ་གྱི་གཞུང་དེ་གཉིས་ཀ་ནས་བཟན་པའི་ལམ་གྱི་
 རིམ་པ་རྣམས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་གྱི་རྩོམ་དང་ཐུངས་དང་གོ་རིམ་སྟོན་ལ་
 དཀོངས་བཞེད་གང་ཡོད་པ་དེ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་གཟིགས་པས་བྱུགས་ལ་རིམ་ཤེས་བཟན་
 པོ་འཁུངས་པ་བྱུང་ཡོད།

དེ་ནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་འཁོར་བཅས་ལོ་རྩལ་ལྟར་ལྟག་ནས་ཆས་ཉི་གཉེས་ཀྱི་སྒྲུང་དུ་ཆགས་
 པའི་ཡར་འབྱེན་དཀོན་པར་ཕེབས་ཤིང་། དེར་དབྱུར་གནས་བསྐྱར་སྟེ་དབྱུར་ཐོག་གཅིག་
 བཞུགས། དབྱུར་གནས་ཞེས་པ་ནི། དབྱུར་ཤུ་མ་སྟེ་ཡོད་རྒྱུ་གྱུ་གྱུ་པའི་ཆེས་བཅུ་བྱུག་ནས་སམ།
 དབྱུར་ཕྱི་མ་སྟེ་ཡོད་རྒྱུ་བྱུན་པའི་ཆེས་བཅུ་བྱུག་ནས་དབྱུར་གྱི་དམ་ཆེག་བསྐྱར་བར་ཁས་
 ལེན་པའི་སྟེང་དབྱུར་མཆོམས་བཅད་པ་སྟེ། དུས་ལྟན་དེའི་རིང་ལ་དགོ་འདུན་པ་རྣམས་གནས་
 གཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་དབྱུར་གྱིས་མཆོམས་ལས་མི་འདེད་པ་དང་། རྒྱ་ལས་ཤིང་སྟོན་སྒྲུལ་
 ལྟན་གྱི་རིགས་རྣམས་མི་གཅོད་པ་དང་ས་མི་རྒྱ་པ་སྟོན་གྱི་རྩལ་སེམས་བཟན་ཅིང་། ཐོས་
 བསམ་སྟོན་གསུམ་གྱིས་དུས་འདེད་པ་སྟོན་ཆོས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྟོན་སྒྲུབ་སྟོན་ལ་འདེད་
 དེ་གནས་པའི་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་ཞིག་ལ་ཟེར། དབྱུར་བསྐྱར་བའི་རྩལ་འདི་ནི། བདག་ཅག་
 གི་སྟོན་པ་བཅོས་ལྟན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱིས་དབྱུར་བཅུགས་ནས། དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་འདེད་
 ཉམས་པར་ནང་པའི་ཆོས་བཟུང་བམས་ཅད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གི་ཕྱེ་རྣམས་བཅི་སྒྲུང་གནད་བཞེན་
 པ་དེ་ཡིན། ཡར་འབྱེན་དཀོན་པར་དབྱུར་གནས་ལ་བཞུགས་སྐབས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རྒྱ་སྟོན་པ་

རྒྱལ་མ་མཐུན་ཤིན་དཀོན་ཚམ་བྱུང་བ་ལ་རྒྱལ་མམ་གྱི་གཏོར་འབྲུལ་ཞིག་མཛད་དགོས་པའི་
མཆོན་མ་ཤར་དོན་བཞིན། གཏོར་མ་ཕྱལ་བས་སྦྱར་བྱ་མཐུན་ཤིན་ཕྱན་སྒྲུབ་ཆོག་པ་ལྟོག་
དང་བཅས་པ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་མེ་བྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ལོའི་དབྱར་ཁ་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་དེར་ཡོངས་སུ་གྲགས་
པའི་རྒྱལ་ཀྲུལ་མའི་བརྟོད་པ་«འཆི་མེད་བྱུང་བ་»ཞེས་པ་དེ་བརྒྱུད་ཤིང་། དེའི་མགོ་བརྒྱུད་བྱུང་།
གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་ཀྱིས་མཆོག་ལྟེན་ཞིང་། འཆི་བདག་པེ་ཚན་དེ་མའི་དབྱུག་པ་ལྟར།
གང་གིས་མཛད་པའི་རྩ་མོ་འབྱོར་པའི་སྒྲུབ་ས། གཙུག་ཏོར་རྒྱལ་ཀྲུལ་ཙུང་ཟད་བརྟོད་པར་བཅུ།
མིག་བྲལ་སྤྱོད་པོས་ལྷ་ཆོག་མ་གཟུགས་ལ་བཞིན། ཁྱོད་ཀྱི་རང་ཚུལ་བདག་ལ་ཕྱིར་བྱུང་བརྟེན་ལ།
འོན་ཀྱང་དམ་ཆོས་ཡང་དག་སྦྱང་པའི་ཕྱག་ ཁ་དེ་བ་ཚན་གྱི་ཁང་བཟང་མཆོག་ཉིད་ན།
འཛིག་ཉེན་རྒྱལ་འདྲེན་ཆེད་དུ་མཛོད་ཀྱིས། ཁྱོད་ལ་རྒྱ་ཆེར་བཞུགས་པ་ཐོས་པ་ལས།
འཕགས་མའི་ཞབས་བྱུང་ཕྱིར་ནས་བརྟེན་པ་བདག འདི་སྐད་སྒྲེང་པའི་གོ་སྐབས་ཙུང་ཟད་ཆེད། 296

ཅེས། ལྷ་མོ་གང་གིས་འཆི་བདག་གཤིན་རྗེའི་པེ་ཚན་དེ་འང་དེ་མོ་རྩ་བྱུང་ཕྱིར་བྱུང་བ་
དང་། ཆོད་རྩ་མཆོག་གཙུག་གཏོར་རྒྱལ་ཀྲུལ་མའི་སྒྱའི་བཀོད་པ་དང་། ཆོད་རྩ་མོ་དེའི་བྱུང་བ་
དང་ཆེད། དེ་བཞིན་བྱུང་བའི་སྦྱན་ལྗེར་ཁས་ལེན་པའི་དམ་བཅའ། རྒྱལ་ཀྲུལ་མའི་གཟུངས་
ཐུགས་གྱི་རྩམ་མཐུ་མཐུ་མཐུ་བརྒྱུད་པ་ལས་བརྒྱུད་ཤིང་། གཙུག་གཏོར་རྒྱལ་ཀྲུལ་མ་ལ། དམ་
པའི་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་གསུམ་གྱིས་ལྷུག་ཏེ་རང་གི་རྒྱུད་འབྲུལ་བར་བྱུང་པའི་སྒྲུབ་པ་
པོ་ལ། བར་བྱུང་གཙོད་པའི་གོགས་ནག་པོའི་རྩ་ལག་རྒྱལ་ཀྲུལ་གྱི་སྒྲོབས་དང་དབྱར་རི་ཡོད། བྲག་
པོའི་ལས་གྱི་ཐོག་ནས་ཆར་གཙོད་པར་བསྐྱལ་བ་བཅས། སྒྲོག་པ་ཚམ་གྱིས་ཡིད་འབྲུལ་ཐེབས་
པའི་གསུང་ཞིག་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ལོའི་དབྱར་ཐོག་གཉེས་སྦྱང་བྱུང་བའི་སྐབས་ཤིག་ལ། རྗེ་བརྟན་
འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གསལ་བ་བྲག་པོ་ཆེ་གཅིག་བྱུང་བའདུག་ཏེ་ཡོད་མུར། ཡི་དམ་གྱི་སྒྱུད་རང་
གསུང་གི་སྦྱར་བ་བྱུང་སྟེ། ཕྱིར་པོར་མི་ཐོགས་པར་འཕགས་ཕྱལ་གྱི་སྒྲོག་དཔོན་ཞིག་གི་གཞུང་
ལ་བརྟེན་ནས་དབྱུང་པའི་རྩ་བ་ཐུགས་ལ་འབྱུངས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱང་བརྟན་། འདི་ནི་ཐུང་རྩ་
བྲག་ཐུབ་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་ཡི་དམ་ཕྱག་ན་རྗེ་རྗེ་ལ་ལྷུས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱང་བརྟན་དེ་དང་
མཐུན་པར་བྱུང་ལ། ཕྱང་བརྟན་དེ་གཉིས་འབྱུང་ཁངས་ཐ་དང་ཀྱང་ཕྱང་གིས་བརྟན་དོན་
གཅིག་མཐུན་བྱུང་བ་དེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་རྣམ་ནས་ཟབ་མོ་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བའི་གོ་བ་

དང་དེས་ཤིས་ཉམས་སྦྱང་བཅས་འཛེལ་བའི་འདུན་པ་དེར་སྟོབས་བྱུགས་གསར་པ་ཞིག་བྱིན་པ་ལྟ་བུར་ཡུང་།

ཨ་དེའི་སྟོན་ཁར་སྟོབས་བྱུག་ཆེན་གྱིས་བཀའ་མངགས་བཞིན། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྒྲ་སྒྲིབ་སུམ་ཅུ་སྟོར་ཞིག་སྟོ་འི་དུས་ལ་སྟོར་པ་ཕྱོགས་སྟོ་འི་ནི་བོད་ཀྱི་སྟོ་རྒྱུད་དང་ད་ལྟོའི་རྒྱ་གར་བྱང་གར་སྟོབས་ཀྱི་མངའ་སྡེ་ཨ་རུ་ན་ཅལ་གཉིས་ཀྱི་ས་མཆམས་ཐད་དུ་ཡོད་ཅིང་། བོད་གསལ་སྟོར་བོད་ཀྱི་གནས་འི་ཆ་ཆེན་གཙོ་བོ་གསུམ་གྱི་ཡས་གཅིག་ཡིན་ལ། བདེ་མཆོག་ཡལ་ཀ་ཡུམ་ཀ་སྟེ། འཁོར་ཨོ་བདེ་མཆོག་དང་ཡུམ་རྩོུ་རྒྱུ་ཡུའི་གནས་ཆ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་བྱུགས་ཏེ་²⁹⁷ དེར་མང་འི་ཡོའི་འདབས་སུ་ཆགས་པའི་སྟོ་འི་ཞེས་པའི་རྒྱང་བརྒལ་དེ་ནི། བོད་རང་སྦྱང་སྦྱངས་ཀྱི་སྟོ་ཁ་ཁལ་གྱི་སྟོན་ཆེ་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན་མོད། རྒྱ་སྟོར་བོད་ཀྱི་ས་ཁལ་ཡོངས་ནས་གནས་པ་སྟོར་བ་ཆོས་མཛལ་བར་འོང་བའི་སྟོ་འི་གནས་དེ་ནི། རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ནས་ས་མ་མོ་ཆད་ལྷིང་ཉི་ཁྱི་སྟོན་ཅམ་ཡོད་པའི་དུགས་ཁོ་ཤེལ་འི་དང་བཅས་པའི་འཁོར་བྱུག་དེར་གློ་དཀོས་ལ། སྟོ་འི་གནས་པ་སྟོར་བ་རྣམས་དུགས་པོ་ཤེལ་འི་སྟོར་བ་སྟོར་བྱས་ཏེ་འཁྱོང་བའི་སྟོར་ཡོད་ལ། འོར་བ་སྟོར་ཏེ་ལྷིང་བ་སྟོར་ཆེ་བའམ་རྒྱས་པ་ཞིག་དང་། དཀྱིལ་བ་སྟོར་ཏེ་བ་སྟོར་བ་བརྒྱུ་པ་བྱང་ཕྱུང་བྱེད་ཀྱང་འབྱས་ཏེ། གནས་འདི་ནི་རྒྱུག་ཆ་གཉིས་ཏེ་སྟོ་འི་ཆ་དང་སྟོ་ཆུན་ཤི་འི་གཉིས་རྒྱ་བའི་འབྱང་ཁངས་ཀྱང་ཆགས་ཡོད་།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་སྟོ་འཁོར་རྣམས་སྟོ་འི་མ་ཆེན་ལ་བྱོན་ཞིང་། ཞག་འགའ་བཞུགས་འོང་སྟོ་འི་བཞུགས་པའི་མཆམས་པ་བ་རྣམས་ལ་མང་ཐ་དང་གནད་ལྷིན་མཛད་པ་དང་། གནས་རྣམས་མཛལ་ཏེ་འཁོར་ཨོ་བདེ་མཆོག་གི་བདག་འབྱུག་ལ་སོགས་པ་མཛད་ཅིང་། རོ་མཆོར་བའི་སྟོ་འི་དཔེར་ན། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པར་རང་ཉིད་འཁོར་ཨོ་བདེ་མཆོག་གི་ཤུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བྱུགས་ཏེ་དབང་བསྟར་བའི་དག་སྟོར་སོགས་བྱུང་། ལ་ཁ་ནས་མང་བྱོན་དུས་གནས་འི་དེར་ནད་མཆོད་དང་བཅས་པའི་བདེ་མཆོག་གི་ཆོགས་འཁོར་རང་བྱེད་པ་མི་འོང་སྟོ་འི་དུགས་ལ་དཀོངས་པས། དེ་མ་ཁད་ནས་ཞབས་ཀྱི་ཁོལ་བྱ་ཞིག་ལ་ཆོར་མ་བྱུག་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་བྱུག་དང་སྟོན་བྱུག་ཆེན་པོ་ཡུང་བ་དང་ལྷུགས། ཞབས་ཀྱི་ཆ་གས་དེ་སྦྱངས་ཏེ་མདོག་ཀྱང་ནག་ཅམ་ཞིག་དུ་ཡུར་པ་ཡུང་བ་ལ། དེ་ག་རང་དུ་ནད་མཆོད་དང་བཅས་པའི་བདེ་མཆོག་གི་ཆོགས་འཁོར་

297 སྟོ་འི་གནས་བཤད་ལས་བྱུགས་ཆེ་བ་ནི། འབྱུག་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་རྒྱ་དགར་པོས་མཛད་པ་དང་། འབྱུག་པའི་མིང་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱང་བ་ཞེས་པས་བརྒྱུམས་པ་དང་། གཉིས་རྒྱལ་བ་སྟོ་ནད་པས་བསྐྱེད་པས་བཅས་ཡོད་ཅིང་། དུས་རབས་བཅ་དེའུ་བའི་དཀྱིལ་གྱི་ཡུ་བ་དབང་ཞབས་དགར་ཆོགས་བྱུག་རང་བྱོལ་གྱི་རྣམ་མཐུར་དུ་འད་སྟོ་འི་གནས་བསྟོར་གྱི་ཉམས་སྦྱང་ལས་བརྒྱུམས་ཏེ་གསུངས་པའང་མང་ཅོམ་ཞིག་བཞུགས་།

ཞིག་མཛད་པས། ཆོག་མ་འཁོར་མཁྱོལ་ཙམ་ནས་སྤྱན་བྲུག་དེ་གི་ཉྱེ་ཞབས་དྲངས་པ་བྱུང་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་ཞབས་ལ་སྤྱན་བྲུག་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་འདི། བྱིས་སུ་གནས་མཛེས་
བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་ལུ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་གཏམ་ཏུ་བྱུར་ཅིང་། རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་
བབ་དེ་ཉམས་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་ཞབས་ལ་སྤྱན་གཞི་བྱུང་བར། མཁའ་འཁྱོ་མ་རྒྱམས་ཀྱིས་ཞལ་
དཔོན་སུ་བཏུན་ནས། ལྷོ་མི་འདི་འཁོར་ཡོང་དེ་མཆོག་གི་བྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནས་ཡིན་
པས། འདིར་ནང་མཆོད་དང་བཅས་པའི་བདེ་མཆོག་གི་ཆོག་མ་འཁོར་མཛད་དཀོས་པར་གལ་
ཆེ་བའི་ཚུལ་ལྟས་པ་ལྟར། རྗེའི་དོན་ནས་དེ་དོན་ནང་མཆོད་དང་ཆོག་མ་འཁོར་མཛད་པར་
བྲག་སོ། སྐབས་དེར་མཁའ་འཁྱོ་མ་རྒྱམས་ཀྱིས།

གནས་དག་པ་མཁའ་སྤྱོད་དཔལ་གྱི་སྒྲ་མི་ཏུ།

བཀའ་བརྒྱུད་ལྷོ་མ་རྒྱམས་དང་ཡི་དམ་ལྟ།

མཁའ་འཁྱོ་ཆོས་སྤྱོད་རྒྱམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་གསུངས་པས་ལན་ཏུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས།

ལས་ངན་ཐྱིག་ཐྱིབ་དག་པར་བྱིན་གྱིས་སྦྱོབས།

སྤྱོད་དཀོས་བར་ཆད་ཞི་བར་མཛད་པ་དང་།

མཆོག་དང་བྲུག་མོང་དཔོན་གྱི་ལྷོ་མ་ཏུ་གསོལ།²⁹⁸

ཞེས་གསུངས་པ་བྱིས་ལྷོ་གས་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ། ཆོག་མ་རྒྱུད་པ་ཙན་གྱི་སྒྲ་མི་འདི་གནས་
ཀྱི་གསོལ་འདེབས་སྤྱོད་ལམ་ཞིག་བྱུང་ཏེ། གནས་བསྐྱར་བ་རྒྱམས་ཀྱིས་འདོན་པའི་སྤུལ་
ཆགས་པར་བྲག་སོ། སྐབས་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་ཞབས་ལ་སྤྱན་ནས་བྲག་ལུག་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པ་
ལ་བྱིས་སུ་ཙོང་ཁ་པ་ལུག་ཅེས་བྲག་སྐུ་དེ། བྲག་ལུག་དེའི་ནང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྤྱན་བཞུགས་ཞིག་
ཀྱང་བྱིས་པ་བཞུགས་སྤྱོད་བྲག་བྱུང་ཆེན་གྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ལེས་པར་སྒྲ་མི་འདི་གནས་བསྐྱར་
ལ་བྱོན་དཀོས་པར་བཀའ་སྤུལ་བ་ནི། གཅིག་ནས་ཡི་དམ་ལྷོ་ག་ན་ཆོ་རྗེའི་ལུང་བཏུན་ཡིན་
དེས་ལ། གཉིས་ནས་མ་འོངས་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་དཔལ་འཁོར་ཡོང་དེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྐྱོར་
ལ་མཛད་རྗེས་བྲུག་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་མཛད་དེ་བཏུན་འཁྱོར་སྤྱན་པའི་ཉྱེན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱོད་
མ་ཞིག་འབྲིགས་པའོང་འོང་བ་མཁྱོད་པས་ལྷོ་མ་།

མིམ་པས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལྷོ་སྤྱོད་རྒྱམས་སྒྲ་མི་འདི་མ་ཆེན་ལས་བབས་ནས་གཏལ་གྱི་ལྷོ་གས་
སུ་ཆས་ཤིང་། ལས་བར་ཏུ་ལོ་ལ་ཞེས་པའི་ལ་ཆར་ཞག་བཞུགས་མཛད་པའི་བྱུང་མོང་། རྗེ་ཙོང་

298 ལྷོ་མི་མཁའ་འཁྱོ་མ་རྒྱམས་ཀྱིས་རྗེ་ལྷོ་མ་ལ་ཁྱེ་ལྷོ་མས་དེའི་ལན་ཏུ་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཆོག་མ་རྒྱུད་ལྷོ་གས་
གསུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་རྒྱུས། ལུལ་དབང་ཆོས་རྗེའི་རྒྱུ་མཐུ་བར་ཆེན་མོ། ཤོག ༡༡༩ ལད་བྱུང་བ་ལས་བཞེད་།

མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཁྱད་ཏུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཏུ་གཟིགས། ཏུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་འདི་ལ། རྩལ་རྩེ་ཚོར་ཁ་
 པ་རང་ཉིད་ནས་རྩོམ་ཏུ་བྱས་ཀྱིས་པ་ལས་རྩོམ་ཏུ་བྱས་ཀྱི་ཏུས་འཁོར་གྱི་མན་དག་རྣམས་
 གསལ་པ་དང་། དེ་རྩིས་བྱ་ཞྭ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཛིན་པ་མཆོས་ཀྱི་དཔལ་བ་དང་། རྒྱུད་
 བོ་རྩིས་པ། རྩོམ་ཐུན་པ་བཅས་ལས་བྱ་ཞྭ་ཐམས་ཀྱི་ཏུས་འཁོར་གྱི་མན་དག་ཆ་ལག་དང་
 བཅས་པ་གསལ་ཉེ་ཉམས་བཞེས་ཀྱང་གནང་ཡོད་ཡོད། རང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་བའི་སྒྲ་མ་རྩེ་བཙུན་
 རེད་མདའ་བ་ནི། རྒྱུད་འདི་འོ་ཐོག་ལ་མོམ་ཉི་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་པ་མཁྱེན་གྱི་ཡོད།³⁰¹ དེ་ཉི་
 ན་འདུ་རྩེ་ཚོར་ཁ་པས་ཏུས་འཁོར་ཉམས་བཞེས་ལ་བྲག་པ་གཅིག་ཆེན་པོ་མཛད་ཡོད་མུར།
 རྒྱལ་པོ་འདིར་གཉལ་སྒྲུང་མེད་རྒྱུད་འདི་འདྲེད་པ་དང་ཉམས་བཞེས་གཉིས་ལ་རྩལ་
 འདོན་དམིགས་བསལ་ཞིག་གནང་བས། རྒྱལ་པོ་གཉིས་བཅོས་ཐུན་འདས་ཏུས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོ་དཔལ་པོ་གཅིག་པ་ཞིག་གི་སྒྲ་འོ་ཐོག་པ་ནང་མང་འོར་བ་བྱུང་ལ། རྒྱལ་གཅིག་མནལ་ལས་
 ཏུ་འདུ་ཏུས་འཁོར་དཔལ་པོ་གཅིག་པ་དེས། “ཁྱོད་ཀྱིས་ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདི་ལ་རྩལ་པོ་སྒྲ་བ་
 བཟང་པོ་བྱོན་པ་འདྲ་བ་ཞིག་འོར་བར་ཡོད་དོ།”³⁰² ཞེས་གསུངས་པ་མིས་པར། བྱིས་ལ་རྩེ་
 ཚོར་ཁ་པས་མི་ལས་འདི་འོ་སྒྲུང་མོལ་གནང་རྒྱལ་པོ་མཁས་བྲུབ་རྩེ་ལ། “ཐོན་ཆད་བཤད་
 པས་མན་ཐོགས་འཛིགས་ཏུ་བཅུ་ནི་མ་བྱུང་། རང་གི་རྒྱུད་ལ་གོ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་སྒྲེས་པ་
 ལ་དགོངས་པ་ཡིན་འོར།”³⁰³ ཞེས་གསུངས་།

མཉལ་སྒྲུང་མེད་གོ་རྒྱུད་ཏུ་བཞུགས་པ་འདི་རྒྱལ་གཅིག་མནལ་ལས་ཏུ་ལྷ་མོ་དབྱུངས་
 ཅན་མའི་སྒྲུང་མེད་བྱུང་སྟེ། རྩེ་ཚོར་ཁ་པ་རང་ཉིད་དབྱུང་ལོ་རྩེ་བཙུན་པ་བྲུན་པ་བཞུགས་
 པར་འབྱུང་བ་དང་། དེ་ཐོན་ཆད་བཙུན་པ་དང་མེམས་ཅན་ལ་མན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་
 གསུངས་པ་ལ། གཙུག་གཏོར་རྣམ་རྒྱལ་མའི་བསྐོས་བསྐྱེས་སོགས་ཆེ་འཕེལ་བའི་བྲུང་སྟེ།

301 རྩེ་བཙུན་འདྲེད་མདའ་བས། «ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདྲེད་པ་ལས་བཙུན་ཉེ་བཙུན་འཛིན་རྣམས་ལ་འཛིན་ཏུ་གསོལ་བ་
 རྩལ་བྱེད་པ་ལ་ཞེས་པ་མཛད་དེ་ཡོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲུངས་ཡིག་གི་རྩལ་ཏུ་སྒྲེལ་ཡོད་པ་ནི། ཁོ་གི་གསུང་འབྲུམ་
 ཡོད་ ག་པར་བཞུགས་། འཛིན་ཡིག་འདི་ལ་བྲུམས་སྒྲིང་པར་ཆེན་དང་། བྱུང་བཤད་རྣམ་རྒྱལ་བྲགས་བཟང་། རྒྱག་ཆད་ལོ་
 རྩེ་བཙུན་ཏུས་འཁོར་གྱི་མཁས་པ་མང་དག་ཅིག་གིས་ལན་བཏབ་ཡོད་དོ། རྩེ་ཚོར་ཁ་པས་ཉི་འཛིན་ཡིག་དེར་ལན་དེས་
 ལུ་མཛད་མེད་ཡོད། གཤམ་ཏུ་སྒྲིང་བར་འབྱུང་བ་རྩེད་ལྷན་ཏུ་ཏུས་འཁོར་ལྷེན་ཏུ་«ཏུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་ཏུ་མེད་འོར»རྒྱུ་པར་
 གསུངས་རྒྱལ་པོ། རྩེ་མེད་མདའ་བས་ཏུས་འཁོར་གྱི་སྒྲུང་ལ་དོགས་པ་སྒྲུངས་པ་ཁག་གཅིག་གིས་ཏུས་འཁོར་དེ་སྒྲེལ་ཏུ་
 རྒྱུད་གཞན་དང་བཤད་རྩལ་མི་མཐུན་པའི་གསལ་རྒྱུད་བྲུན་མིན་ཡིན་པའི་དན་རྣམས་སྒྲུང་པས་ཡོད་དོ། ཁོ་བོས་རྩེ་བཙུན་འདྲེད་
 མདའ་བ་དང་རྩེ་ཚོར་ཁ་པ་སྒྲུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཏུས་འཁོར་གྱི་སྒྲུང་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་སྒྲུང་ལ་དབྱུང་རྩེ་
 ཞིག་ཀྱང་མིན་ཡིག་ནང་བྱིས་ཉེ་བྲུགས་བཞུགས་ཀྱི་དེ་བ་གཅིག་གི་ནང་ཏུ་དཔལ་བཏབ་ཡོད་དོ།

302 «གསུང་བའི་རྣམ་ཐང་ལྟ་བུ་ཆེད་སྟེ་མ།» བོག ༡༡༡

303 ཁོར་མཆོངས། བོག ༡༡༡

ཐུང་པ་མང་པོ་བྱས་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཨོ་དེ་ལས་མང་ཙམ་མི་བྱུང་བས་ལྷན་པར། དེ་ཐམས་ཅད་པལ་ཆེར་ཐོན་གྱི་ཐོན་ལམ་གྱི་བྱུགས་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་བྱུགས་འདུན་ཆེ་བ་ལོགས་པའི་དབང་གིས། ལྷོ་ཁྲོས་གོང་ནས་གོང་ཏུ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་འབང་ཞིག་ཏུ་སྐྱོང་བས། ལྷོ་ཆེ་འཕེལ་བ་ལ་དེ་ཙམ་པན་པ་བྱུང་ཅིང་ཅེས་གསུངས་པ་མིས་༥³⁰⁴ དེ་དུས་རང་ཉིད་དབྱང་ཨོ་བཞི་བརྩུར་སོན་ཡོད་ཅིང་། ཨོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་རྩལ་ཡང་གོང་གསལ་རྣམ་རྒྱལ་མའི་བརྟན་པ་དེ་ཡང་བརྩུས་ཏེ་ཆོད་ལྷ་མཆོག་གཙུག་གཏོར་རྣམ་རྒྱལ་མང་གསལ་བ་བཅུ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་བྱུགས་ལ་གསུང་། དབྱངས་ཅན་མའི་མནལ་ལམ་འདི་འོ་སྐོར་རྟོགས་ཐོན་གྱིས་རྒྱུ་བརྟན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ལྷན་པར། “ད་ནས་བཟུང་ཉེ་དུས་དམིགས་པའི་བརྒྱུག་ཐབས་དང་། ལྷོ་ཆེ་འཕེལ་བའི་ཐབས་མང་ཏུ་བྱས་ན། དགའ་སེ་བ་ལ་བརྒྱུག་པ་འོང་།”³⁰⁵ ཞེས་གསུངས་།

གཞན་ཡང་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོར་བཅས་མེད་གེ་རྒྱུ་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར། གཤམ་ཕྱེ་འབྱུང་པ་ལ་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། དེར་འདུལ་བའི་ཆོས་མང་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། སྐབས་དེར་ལྷ་སྐྱོང་ཆོང་མས་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་ཐོན་ཆེགས་མཐའ་ན་ཅུང་ཆུང་འདེབས་པ་ཡན་ཅད་ཞིབ་པར་མཇུག་། དེར་འདུལ་བའི་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ། རེད་ལ་ནི་སོ་བར་གྱི་པམ་པ་དང་ལྷག་མ་དང་སྐྱམ་པོའི་རྒྱུར་གཏོགས་པའི་རྒྱུར་བ་འོང་མ་སྤྱང་ཞིང་། རྒྱུར་བྱེད་གྱི་ཉེས་བྱས་དང་བཅས་པ་འགའ་རྒྱུང་བ་རྣམས་ལམ་འཕྲལ་བ་གསལ་བ་ཐུགས་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཆུང་གསུངས་ཏེ། འཁོར་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་ལ་རྒྱུར་བར་མཇུག་། ཆུལ་འདི་ལ་«རྣམ་ཐང་དད་པའི་མཐུག་རྒྱུས་»ཟུ། “གངས་པི་འོ་ཁྱོད་འདིར་སངས་རྒྱུས་གྱི་བརྟན་པ་ཅས་ཆེར་ཉམས་པར་བྱས་པ་ལ། གཏིང་ནས་མ་བཟོད་པའི་བྱུགས་གྱི་བྱུགས་བྲག་པོས། བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱང་དགའ་བ་ཆེན་པོས་གཞི་ནས་བརྟན་པར་མཇུག་པས། ཕྱི་རབས་གངས་པི་འོ་ཁྱོད་གྱི་སྤྱོད་པོ་ཡོངས་ལ། རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་མཆུངས་པར་བཀའ་བྱིན་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།”³⁰⁶ ཞེས་བྱུང་བ་གཙན་ཆེད་གང་ལྟར་ཡང་སྐབས་འདི་ནས་བཟུང་ཉེ། རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་དུ་གཤམ་ཕྱེ་འབྱུང་པ་ལྷན་པར་ཉམས་པར་མཇུག་པའི་འདུལ་བྱིས་མ་དང་པོར་བསྐྱུང་བའི་ཕྱི་མང་ཏུ་བྱུང་བ་བརྟན་པོ་ཆགས་པ་དུས་ད་ལྟའང་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་ལགས་སོ། །ཟུས་པ།

304 «གསང་བའི་རྣམ་ཐང་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱོད་པོ།» བོག ༡༡༡

305 ལེགས་པ་བཟང་པོ། «རབ་གསང་ཐང་འབྱུང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན།» བོག ༤༧

306 «རྣམ་ཐང་དད་པའི་འཐུག་རྒྱུས།» བོག ༤༧

ལྷོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྩོམ་ལ། །གསང་པའི་བདག་པོའི་སྟན་བརྒྱུད་གདམས་དག་དང་།
 མདོ་རྒྱུད་ལས་ཀྱི་ཤིམ་པ་གསན་པ་ཡིས། །བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བབས་ཐོབ་པའི་ཚོང་ཁ་པ།
 ལྷོ་ཤི་བསྐྱོར་ནས་གཉལ་དུ་བྱོན་པའི་ཆེ། །མོ་ལའི་ལ་ཚར་རྗེ་བཙན་བྱམས་མགོན་གྱིས།
 བྱང་བརྟན་འཛིན་ལ་བྱང་པའི་དབང་ལོ་ལྟར། །ལྱང་བརྟན་མདོན་དུ་ལྱར་པའི་ཚོང་ཁ་པ།
 མང་གེ་རྩོད་དུ་རྒྱུར་བྲག་གནད་རྣམས་ལ། །ཞིང་དུ་དབྱུད་པས་བྲགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཆེ།
 དུས་འཁོར་དཔལ་གཅིག་གསེར་གྱི་མདོག་ཙན་གྱིས། །རྒྱ་བཟང་ལྷ་བྱང་བཟླས་པའི་ཚོང་ཁ་པ།
 གཉལ་དུ་དབྱངས་ཙན་ལྷོ་མོས་མནལ་ལམ་དུ། །དབྱང་ལོ་འདི་ཙམ་ཞིག་བྱང་དེ་ཡི་བར།
 གཞན་པན་འཕྲིན་ལས་དཔག་མེད་འབྱུང་ངོ་ཞེས། །ཕྱིས་འབྱུང་ལྱང་བརྟན་མཛད་པའི་
 ཚོང་ཁ་པ།³⁰⁷

ཞེས། ཆེད་ཐང་གི་ཆོས་བསྐྱོར་བ་འཇམ་དབྱངས་ཁ་ཆེ་བམོད་ནམས་དཔལ་གྱིས་«རྗེ་ཚོང་ཁ་
 པའི་རྣམ་ཐང་བརྟོད་པ་ཚོང་ཁ་བརྒྱུད་ཚུ་མར་»ལྱུང་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་བཙད་དུ་བཀོད་
 པའོ། ། །

307 «རྗེ་ཚོང་ཁ་ཆེན་པའི་རྣམ་ཐང་བརྟོད་པ་ཚོང་ཁ་བརྒྱུད་ཚུ་མར།» རྒྱུག ༡༥-༢༡ བོག ༥༩

པ་སྐྱེས་ཀྱིས། གཞུང་གི་གོ་དོན་དང་སྒྲིམ་སྒྲུབ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉམས་སྒྲིམ་ཟབ་མོ་མང་དག་
ཅིག་བྱས་ལ་འབྲས་པ་བྱུང་ཡོད།

དེ་ལྟ་ནའང་། ཁོང་ཉེ་སྡུས་པ་ལྟར། རྒྱུ་ཁྲི་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱས་ལ་ད་དུང་ཡང་ཆེས་
པ་ཞིག་མ་བྱུང་བའི་གནས་གཅིག་ལྟར་ཡོད་པ་ནི། ཟབ་མོ་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པོའི་གོ་བ་དང་
དེ་གཞིར་བྱས་པའི་ཉམས་སྒྲིམ་གི་སྒྲིམ་དེ་ཡིན་ལ། བྱུང་པར་དུའང་བྱས་པ་མཉམ་མང་པོ་ཞིག་
རྒྱན་པར་པོར་བཟང་ཡོད་པའི་གནས་གཤམ་ཆེ་གོས་ཤིག་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་བ་སྒྲིམ་
དུའང་ཁས་མི་ལེན་པའི་གནད་ཀྱིས་དང་། དེའི་སྒྲིམ་ནས་ནང་པའི་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་གྱི་
གནས་མང་པོ་ཞིག་གི་བོག་ལ་བསམ་སྒྲིམ་གཏོང་སྒྲུབ་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
རྒྱུ་ལྟར་བྱ་དགོས་མིན་གྱི་སྒྲིམ་དེ་ཡིན། མཐར་དབྱུང་ཐུངས་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་ལ་ཕེབས་པ།
མ་ཐུང་བྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོ་ཟླ། འོ་ཁ་ཁར་དཔེན་པ་བརྟེན་ཏེ་སྒྲུབ་པ་ལ་བོག་མར་བྱོན་པའི་ལོ་
བཞི་ལྷག་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་སྟུ། ཟབ་མོ་དབྱེ་པའི་ལྷ་པོ་བྱས་སྒྲུབ་ལ་འབྲས་པ་བྱུང་བ་གསུམ་དུ་
བརྒྱད་པར་འབྲུག་པ་ལྟར་ལགས།

དེ་ཡང་གཉལ་སྒྲིམ་མེད་གོ་རྒྱུ་དུ་བཞུགས་པར་། ཉིན་གཅིག་རང་ཉིད་ཀྱིས་དུས་ལྷན་
པོར་པོར་ཟབ་མོའི་ལྷ་པོ་འཆོལ་བའི་བསམ་སྒྲིམ་གྱི་འབད་བརྒྱུན་གནང་ཡོད་པ་བྱས་ལ་
དགོངས་སྟུང་། ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱུངས་ལ། ད་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་
རོ་པོ། གོ་མིམ། ཐུངས། བྱུང་པར་དུ་ཞི་ལྷག་ཉམས་སྒྲིམ་ལེན་ཆུང་སྒྲིམ་སྐྱེས་ལྱུང་པར། ལན་དུ་
གསུམ་གསལ་གྱི་བསྐྱེད་བྱ་གཤམ་ཆེ་འདི་སྟུང་།

ད་དེད་ལ་ཡང་ཡང་འདྲི་མི་དགོས། གཞུང་ཆེན་མོ་རྒྱམས་ལ་ཞིབ་པར་དཔྱད་
དང་དེད་ཀྱིས་བརྟན་པ་རྒྱམས་དང་པལ་ཆེར་མཐུན་པ་བ་ལྷག་འོང་། མི་མཐུན་
པ་དེ་ཙམ་བྱུང་ན་འདོད་སྡུས་གདམས་རག་དུ་འདོད་པ་རྒྱམས་ལ་འབབས་ཀྱི།
གཞུང་ཆེན་མོ་རྒྱམས་འདོད་དུ་མི་ཤར་། ཞེས་དང་། མན་རག་གིས་ལྡེ་མིག་བྱས་
ནས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་རྒྱམས་ལ་དབྱུང་པས། དབྱུང་པ་
རྒྱལ་པོའི་ཆད་ནི། བྱང་མིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བྲངས་པའི་དེས་པ་རྟེན་ནས། རྒྱུ་སྟུ་

དོན་དེ་ཐག་བཅད་ཀྱང་མི་བདེ་བ་གཏན་མི་འོང་བ་ལ་འཛིག་པ་ཡིན།³⁰⁸
ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབྱངས་ཀྱིས། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐུ་རྒྱུ་ལྷུ་ལ་བདེ་མཉམ་དག་
རྣམས། ཐུ་མིག་ཏུ་བྱས་ནས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་ལ་དབྱང་ཞིབ་
ཏུ་དབྱད་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་གནང་བ་དང་། མོ་ལ་འཛིག་པ་བྱས་པ་མགོན་པོ་
ལས་གཟུགས་ཏེ་གསུང་གི་དབྱུགས་དབྱང་ཐོབ་པ་དང་། གཞན་ཡང་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མས་
དབྱང་མོ་ད་བརྟན་གྱི་བར་ཏུ་བཞུགས་པར་གསུངས་པ་མོགས་ཀྱིས། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱུགས་ལ་
འགྲུལ་བསྐྱོད་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ཡོད་ཅིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱ་བ་ལ་བྱོན་པའི་གོང་ཉིད་ནས་
ཟབ་མོ་ལྷ་བདེ་གནད་རྣམས་ལས་དབྱང་བ་ནང་མར་མཛད་ཅིང་སྒྲོམ་སྒྲུབ་ལ་གཞིལ་སྦྲར་ཡོད་
མོད། གོང་ཏུ་ཡི་དམ་གྱིས་ལྷ་བདེ་དབྱང་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་རྒྱས་པའི་ཆད་གསལ་བར་གསུངས་པ་
ལྟར་གྱི། མཐར་བྱུང་པའི་ལྷ་བདེ་གནད་ལ་སྒྲོར་མི་བདེ་བ་གཏན་ནས་ཡོག་པའི་རིས་པ་འདྲེན་
བྱུང་བ་བྱུང་མེད་པས། ད་ནི་ཟབ་མོའི་ལྷ་བ་འཛུལ་བའི་འབད་ཚུལ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་
བའི་བྱུགས་བྱུགས་གསུང་པ་ཞིག་བསྐྱེད་དེ། སྒྲར་ཡང་དཔེན་པའི་གནས་འོལ་ཁ་ཁུལ་ཏུ་བྱོན་
པའི་བྱུགས་བཞེད་མཛད་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཟབ་མོ་ལྷ་བདེ་དོན་ལ་དཔེན་པ་
བསྐྱེན་ཏེ་སྒྲོམ་སྒྲུབ་མཛད་པ་དང་། དེའི་མཐུན་པོར་མོ་ཞིག་ནས་བྱུགས་འདུན་ཆེན་པོ་མཛད་
པ་ལྟར་གྱིས་མཐར་ལྷ་བདེ་དོན་དབྱང་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་རྒྱས་པའི་ཚུལ་ཏེ། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
པའི་ཆ་གསལ་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འདིའི་སྒྲོར་བརྒྱན་པ་ལ་འཁྱུག་པར་བྱུང་།

ཐིམ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུལ་ཆད་ཏུ་འཁྱུར་བའི་དང་མ་ཕྱིན་ཆེན་སྒྲོབ་མར་བྱུང་།

དེ་ཡང་མོ་སྒྲར་བྱེ་ལོ་ ༡༩༧༥ དཔྱིད་ཀར། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛོམས་གཉལ་སྒྲན་མེད་གྱི་རྒྱུང་
ནས་ཐོན་ཏེ་གཉལ་གྱི་གླང་ཆུང་ཏུ་བཞུགས་དེ། དེར་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱས་པ་
གསུངས་ཤིང་། སྐབས་དེར་ཁྱོད་པའི་སྒྱེ་བོ་འདུག་ཏུ་མེད་པ་དང་པ་བྲུག་པོ་དང་བཅས་ཏེ་

308 «གསུང་བའི་རྣམ་ཐང་ཕྱིན་པོ་ཆེའི་སྒྲེ་མ།» ཤོག ༡༩༤ ལེགས་པ་བཟང་པོའི་«རབ་གསུང་མཛད་འཁྱུར་གཏམ་གྱི་དགའ་
སྒྲོན་»ཏུ་ཆད་མི་འདྲ་བ། (ཤོག ༡༩༥) “དེད་ལ་ཡང་ཡང་འདྲི་མི་དགོས། ཐུ་ཐོང་གསུམ་རྒྱུད་ཐུ་བཞི་ཤིང་རྒྱ་རྒྱུ་པོ་རྣམས་
ཀྱི་དགོངས་འབྲེལ་རྣམས་སྒྲོས། རས་བསྐྱེད་པ་དང་མཐུན་པ་ཤ་སྟག་འོར། དེ་རྣམས་དང་མཐུན་པའི་གདམས་དག་རྣམས་
ཉམས་སུ་ཞུ། མི་མཐུན་པ་རྣམས་བཏུང་སྒྲོམས་སུ་འཛིག་ མན་དག་རྣམ་པར་དག་པས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་
པའི་ཐུ་མིག་བྱས་ནས་དབྱང་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་རྒྱས་པའི་ཆད་ནི། ལུང་ཕྱིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བྱུངས་པའི་རིས་པ་སྐྱེད་ནས། སྒྲོས་
དོན་དེར་ཐག་བཅད་ཀྱང་མི་བདེ་བ་གཏན་མི་འོང་བ་ལ་འཛིག་” ཅས་བྱུང་དེ། འདི་ནི་གྲང་བའི་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པར་
བྱུང་བ་དང་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་མོད། འོན་ཀྱང་གྲང་བའི་དེར་ནི། (ཤོག ༡༩༩) “ཐུ་མིག་ཏུ་བྱས་ནས་ལུང་དོན་འཛུལ་དགོས་
པ་ཡིན། དབྱང་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་རྒྱས་པའི་ཆད་ནི།” ཞེས་ཆེག་སྒྲོར་ཆད་མི་འདྲ་བར་བཞུགས་དེ། གཞན་ཡང་གྲང་བའི་དམ་གྱི་
གསུང་འདི་གསལ་རྒྱུ་གངས་ཀྱི་ཡང་འདྲིན་ལ་གསུངས་པར་བཤད་དེ།

འདུས་པ་བྱུང་བར། རྟེན་གཤམས་ལ་འདར་བ་ལྷན་གནས་དང་སྒྲུབས་འགྲོ་བའི་ལྷན་པ་གནང་བ་
 དང་། སང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་བྱངས་ཏེ་བམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲུབ་འདུག་འདེབས་པ་སྐབས་ཀྱིས།
 འབྲུལ་དང་ཡུན་ཏུ་ཕན་པའི་དགོང་དང་ལེགས་པར་སྒྱུར་བར་མཛད་ཏེ། འདི་ནི་ཕལ་ཆེར་རྗེ་ཙོང་
 ཁ་པས་སྒྲུ་མེད་གཉིས་འདུས་པའི་མང་ཆོག་སྒྲུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གསུང་ཆོས་གནང་བ་ཐོག་
 མ་དེ་ཡིན་ལྟས་ལ། སྐབས་དེར་སྒྲུ་མང་པོ་འདེབས་པའི་ཕྱོད་བཅུགས་པ་དེ་མི་རབས་མང་
 པོའི་བར་ཏུ་གནས་པ་བྱུང་། རྟེན་སྒྲུ་འཁོར་རྒྱལ་གཉིས་སྒྲུ་གནས་གཉིས་ཀྱི་རྟོག་ཕྱོགས་སྒྲུ་
 ཡོད་པའི་རྩ་ཁྱོད་དགོན་པར་ཕེབས་ཏེ་དེར་དབྱུར་བཅུགས་མཛད་ཅིང་། དེར་བཅུགས་ཏུས།
 ཕྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆ་པ་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། པར་ཕྱིན་དང་ཅད་མ་སྐབས་གཞུང་
 ཆེན་མའི་སྐོར་ལ་བརྟན་བཅོས་ཅེ་ཁག་བཅུ་མས་པ་སྐབས་ཀྱིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བརྟན་པ་ལ་
 མཛད་རྗེས་ཕྱིན་ཏུ་ཆེན་པོ་འཛོག་པར་འགྱུར་བའི་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་རྗེ་ཙོང་ཁ་
 པ་མཛུལ་བར་ཕེབས་། བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་ལ་ཕྱིས་སྒྲུ་རྒྱལ་ཆ་བརྗེ་འཕྲུལ་ཆ་བ་
 བམས་ཅད་མཁུན་པ་ཞེས་པའི་མཆན་ཆེ་བརྟོད་ཀྱིས་བརྟན་པ་བྱུང་།

སྐབས་དེར་དང་མ་དེན་ཆེན་ནི་དབྱུར་ལོ་སྐབས་ཏུ་ཕེབས་པའི་མཆན་རྟན་ཅན་གྱི་སྐུ་
 རྒྱུའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། ཉེ་བའི་ཆར་ཡང་ཆེད་ཐང་དགོན་པར་བྱ་བ་སྐོར་བ་མ་དེ་བྱུང་
 ཉེ་བཀའ་བཅུའི་བྱ་བ་སྐོར་ཡོངས་སྒྲུ་རྒྱུགས་པར་མཛད་ཐེན་པས། དེའི་མཁུག་ཐོགས་དེ་མ་
 བག་ཏུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་མཛུལ་བར་ཕེབས་ཏེ་འབྱོར་། དེ་ལ་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་ནི།
 རྗེ་བཅུན་རྟེན་མངའ་བའི་སྒྲོབ་མ་ཞིག་ཡིན་ལྟས་ལ། རུར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་རྗེ་བཅུན་རྟེན་
 མངའ་བའི་བྱུག་ཕྱིར་ཕེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མཆོད་ཁྲོགས་ཀྱང་ཡིན་པས། ཁོང་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
 ཐུགས་རྒྱས་ཅུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། འདས་པའི་ལོ་རྒྱུ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་དབྱུར་གཙང་གི་གདན་
 ས་རྒྱལ་སྒྲུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་མཁས་པའི་མཆན་རྟན་དང་བཅི་མཐོང་སྐབས་གོང་ནས་གོང་
 མཐོང་འཕེལ་བཞིན་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་དེ་ཡང་མཁུན་གྱི་ཡོད་ཏེ། བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་
 དེ་ཏུས་རྩ་ཁྱོད་དགོན་པར་འབྱོར་བའི་སྐབས་སྒྲུ་ རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་དགོ་འདུན་གྱི་འདུས་ཆོགས་
 ལ་བསྐུལ་ཏེ། སང་དང་རྟན་ཏུ་ཆང་མས་དགོན་པའི་མདན་གྱི་ལམ་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་ཐུལ་
 ཐུགས་ཏེ་བསྐྱོད་བཅུས་ཕྱིང་། བཀའ་བཅུ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རོས་ནས་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྟན་པའི་
 ཐུགས་པ་ལེགས་པར་གསན་བཞིན་ཡོད་པས། ད་ནི་ལོ་མང་པོའི་རྗེས་སུ་དརོན་སྒྲུ་མཛུལ་བའི་
 གོ་སྐབས་འབྱུང་ལ་ཉེ་བར། ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་ལྟས་ཏུ་ཤེས་འདོད་ཀྱི་སྒྲོས་སེམས་ཁེངས་ཏེ་
 ཕེབས་ཡོད་།

དེ་ཉིད་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་གདན་བྱངས་ཟིན་ཟེས། རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་དང་ཁོང་གཉིས་ཀ་བཅུགས་གདན་ལ་ལྟོད་པོར་བཅུགས་ཏེ། བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ལ་མ་དོ་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་ལ་འབེལ་གཏམ་བྱས་པས། གང་ལའང་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བར་གཟིགས་ཤིང་། ལྷན་པར་བྱ་གསུང་རབ་ཀྱི་བྱང་ལེས་འབྱེད་པའི་བློས་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་གནད་རྟོན་པ་བཞི་ལྟེ། གང་ཐུག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་ལྟོན། ཆོས་དེའང་ཆེག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན། དོན་དེའང་བྱང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ལེས་དོན་ལ་རྟོན། ལེས་དོན་དེ་རྟོགས་པའང་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་རྟོན་པ་བཞིའི་སྐོར་ལ་བཀའ་འབྲི་བྱས་པར། རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པས་གསུངས་པའི་ལན་རྣམས་ཀྱིས་བྱགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྷན་པ་བྱང་།

དེའི་ཉིན་ལྷུང་ཡོང་ཙམ་ཞིག་ལ། རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པས་དགོན་པ་དེའི་འདུས་སྡེར་ཆོས་འབྲེལ་མཛད་བཞིན་པའི་ཆོས་བྱན་དེར་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་བཅད་ཏེ། ཆོས་བྱན་དེར་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པས་«ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་»ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་པ་ཆད་ཐུབ་ལེའུའི་སྐོར་ལས་བཅས་པ་ཏེ། ཆད་ཐུབ་ཀྱི་ལེའུ་འདི་ནི། ཆད་མ་དང་གཏན་ཆེགས་ཤིགས་པའི་བློས་ལས་ཐབ་མོས་ལྟོན་པ་བཅོམ་ཞུན་འདས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་བར་པའི་ལམ་དང་དེ་ལྟོན་པའི་ལྟོན་པ་ལྟེ། བར་པའི་བཟན་པ་དང་ལྟོན་པ་གཉིས་ཀ་ཆད་མར་སྐྱབ་པའི་གསུང་རབ་མད་བྱ་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཆད། ལེའུ་དེས་ཤིགས་པ་ཡང་དག་གི་ལམ་ནས་བཅོམ་ཞུན་འདས་ཀྱིས་བཟན་པའི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་བདག་མེད་པའི་རང་བཞིན་རྣམས། རང་གི་ཉམས་སྦྱོང་དང་སྐྱར་ཏེ་ཉམས་སྦྱོང་ལེན་ཚུལ་ཡང་ལྟོན་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཚུལ་ལོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཏེ། རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པས་«ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་»ལེའུ་གཉིས་པའི་སྐོར་ཀྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱིས། བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་གྱི་བྱགས་ལ་སྐུལ་འདེད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བྲེལ་ས་པ་བྱང་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱང་སྦྱང་ནས་བཟན་དོན་བཟུང་བའི་བྱ་བ་དེའང་། ལྷ་མ་འདི་དང་ལས་སྐུལ་སྦྱོན་ལམས་ལོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་བྱགས་ལ་ཤར་ཏེ། ཏུས་དེར་ནས་བཟུང་ལྟེ་ཐུང་ན་ལས་མ་འདས་ཀྱི་བར་བྱ་རྒྱ་ཚང་ཁ་པའི་བློས་བྱང་ལས་མི་གཡོ་བར་བཅུགས་སྟུང་པའི་བྱགས་འདུན་ཡང་འཁྲུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་སྐབས་དེ་ཏུས་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་རྩ་ཁྲིར་དགོན་བྱ་བྱགས་ཙམ་བཅུགས་ཤིང་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ལ་མི་ལྷུང་པའི་དད་པ་བཟན་པོ་འཁྲུངས་པ་བྱང་ཡོད་པས། དེ་ནས་ས་སྐྱར་ལྷིང་ལེགས་ཁར་རྒྱ་ཚང་ཁ་པའི་བྱང་བྱ་བཅད་ཏེ། ལྷག་མང་བྱ་བཅོམ་ནས་ཞབས་ལ་མགོ་མོས་གཏུགས་ནས། “ད་ཉིད་རྣམས་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་པས་ཆེན་པོ་བྱང་།”

བཅུན་པོ་ད་མདའ་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ལྷན་ནས། རྗེ་ཡིན་པ་ཆེ་ཉིད་ཞུས་ཀྱི་པ་སྤྱོད་ཅི་ཡིད་བཅུན་
པར་བཞུགས་པའི་བར་དུ་རྒྱ་དང་གྲིབ་མ་ལྷན་འབྲལ་མེད་དུ་ཞབས་ལྷིང་འབྲལ་བར་འདོད་
པས་བྱལ་ས་རྗེས་གཞིགས་སུ་གསོལ།”³⁰⁹ ཞེས་དད་བྱས་བྲག་པོས་ལྷན་གྱིང་། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་
ཀྱང་བྱལ་ས་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་སྤྱོད་མཐར་ཉལ་གྱིས་བཞེས།

སྐབས་འདིར་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་ཡིན་ཆེན་གྱིས་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་དང་མཐའ་པའི་སྐྱོར་
ལ་གསུང་སྒྲིལ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་སྟེ་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་ཡིན་ཆེན་གྱིས་
སྐར་མ་རྒྱུའི་ལམ་པ་པ་གཤམ་སྟེན་སངས་རྒྱལ་དཔལ་(༡༣༡༠-༡༤༡༩)དང་། རོང་རྩྭ་དུ་རྒྱལ་
མཚན་(༡༣༦༥-༡༤༤༩)གཉིས་ཚོད་པས་པས་པར་མཛད་སྟེང་ལྟུང་ས། རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོད་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱལ་ས་རྒྱལ་གྱིས། དང་ཕོག་རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་མར་ཚོད་འདོད་ཀྱི་ཀྱང་སྟེང་མཛད་
དེ་མཐའ་པར་ཕེབས་། དག་སྟེས་དེ་ལྷན་ན་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་ཡིན་ཆེན་ལྷན་པ་ཕྱོད་དགོན་པར་
འཁྱོར་བའི་སྐབས་སུ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་ཆོས་འཆད་བཞེན་དུ་བཞུགས་ཡོད་པས། བཀའ་བཅུ་པ་
དང་མ་ཡིན་ཆེན་གྱིས་ཆོས་ལུ་བཞུགས་ཀྱང་རང་གི་དབྱ་ལྷ་མ་ལྷན་པར་གནས་ལ། རྗེ་ཚོང་
ཁ་པས་བཀའ་བཅུ་པ་གཞིགས་འཕྲལ་རང་ཉིད་ཆོས་ཁྲི་ལས་བཟུང་ཏེ་བར་དུ་བཞུགས་ནས་
བཀའ་ཆོས་རྒྱན་མཐུད་དེ་གསུང་བར་གནང་སྟུངས། བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་ཡིན་ཆེན་རྗེ་ཚོང་
ཁ་པའི་ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་འཇགས་ནས་དེར་བཞུགས་། ཁྲིའི་སྟེང་དུ་ཡོད་ལྷན་རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་
གསུང་ཆོས་ཉན་པ་དང་ཡིན་གྱིས་རང་གི་བྱ་སྟེང་འཕྲུལ་ཏེ་ཕོག་མར་དབྱ་ལྷ་ལྷན། དེ་ནས་ཁྲི་
ལས་བཟུང་གིང་། མཐར་རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་སྤྱོད་མ་གཞན་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས་ཏེ་ཆོས་ཉན་པར་
མཛད་པར་བྱལ་ས་།³¹⁰ ཡང་གསུང་སྒྲིལ་གཅིག་ལ། བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་ཡིན་ཆེན་གྱི། དབྱས་
གཙང་གཉིས་ཀར་ཚོད་པ་བཟང་བའི་བྱལ་ས་རྒྱལ་གྱིང་ཡིག་པའང་རྩ་རྒྱུར་ཟབ་གསུམ་ཡོད་
པར་བཞེན། རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་དགོངས་པ་འཕམ་བྱུང་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། འན་རེ་རེའི་ཆེན་པལ་
འཕྱར་དུ་མ་རེ་འཕའ་ས་ཡོད། རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་ཞལ་ནས། སྤྱོད་དཔོན་བཀའ་བཅུ་པ་རང་ག་ལེ་
གསོན་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཁས་ལེན་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྷན་ན་འདི་ལྷན་འཕྱར་ཞེས་པ་དང་། འདི་
ལྷན་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སྟེངས་ལྷན་ཡིགས་ལྷན་མཛད་ཅམ་གསུངས་པས། བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་ཡིན་
ཆེན་གྱིས་ཡིགས་པ་བཞོད་པ་རྩམས་ཞིག་འཁྲོ་བ་དང་། འན་གནང་མ་བྱུང་ཅིང་། དེ་ལྷན་སྟེ་
བའི་སྤྱོད་པ་ལ་སྟེག་མེད་པར་མཛད་པ་ལྷན་ཞེས། རྗེའི་དཔོན་སྤྱོད་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེས་

309 ཆུང་། «བདེ་ལེགས་ཀྱན་གྱི་འབྱུང་གནས།» བོག ༡༥༩
310 རྩ་བའི་དབྱེ་སྟེང་བྲག་པོས་ལྷན་པར་མཛད་པའི་«རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་རྩམ་མཐ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་གཉིད།» བོག ༡༩ བདེ་བྱང་།

གསུངས་པར་བྲག་སྟོན་³¹¹

ཅི་ལྟར་ཡང་། རྟེན་སྒྲུབ་འགྲུལ་བཅུ་པ་དང་མ་འོངས་ཆེན་ཉི་ཆོད་པའི་མཆོག་ལྷུང་ཡིན་པ་
ཡོངས་སུ་བྲག་སྟོན་པ་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མཆོག་ལྷུང་ལྟར་བྲག་སྟོན་པའི་སྐབས་
སུ། “ཆོད་བཟང་མཆོག་ལྷུང་དང་མ་འོངས་ཆེན་ཉི།” ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལས་དཔྱད་གྲུས་
ཕྱིན་ནི། གསུངས་པ་ལྷུང་བར་འཕྱུར་བ་ལྟར། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྐྱུ་ལྷུང་ན་ལས་འདུལ་ཁར་བཀའ་
བཅུ་པ་དང་མ་འོངས་ཆེན་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲིའི་འགྲོ་བཞུགས་པས། དགའ་ལྡན་དགོན་པ་ཙམ་ཏུ་
མ་ཟད། སྐབས་དེར་ཡོད་མཐོ་སྒྲོལ་གྱི་ས་ཕྱོགས་མང་པོར་བྱུང་ཅིང་འཕེལ་བ་ཞིན་པའི་རྒྱ་ཆོང་
ཁ་པའི་བརྟན་པའི་རྒྱུ་ལྷུང་གི་སྐྱུ་མེད་མཐའ་དག་གི་དབྱེ་བྱེད་ལྟར་བྲག་སྟོན་པ་
ལྷུང་། རྟེན་ཕྱིར་ཕྱིས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་མཛད་པ་པོ་རྣམས་ནས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་རྩ་ཁྲོད་དགོན་པར་
བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་འོངས་ཆེན་པོའི་སྐབས་བསྐྱེད་པ་མཛད་པ་སོགས་གནང་བ་ནི། ཕྱིས་རང་
གི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་ལྷུང་ཉི་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ནས་བརྟན་པ་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོ་མཛད་
པའི་ཉིན་འབྲེལ་བསྐྱེད་པར་བཤད།

གཉལ་གྱི་ལྷུང་རྩ་ཆེན་མོ།

གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་གཉལ་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། རྩ་ཁྲོད་དགོན་ཏུ་ཆོས་ལྷུང་བར་དགོ་
འདུན་པ་ཙམ་མིན་པར་ཉི་འཁོར་གྱི་ལྷུང་གྱི་ཁྲིམ་པའི་དང་ལྡན་མང་དག་ཅིག་འཛུམས་པར་
གཟིགས་པས་བྲག་སྟོན་ལྷུང་ལྟར་ཉི། གནས་དེར་སྟོན་བཅུད་གཉིས་ཀར་སྟན་པའི་ཆེད་ཏུ་ལོ་
རྟེན་ཆོས་སྟོན་ཞིག་གསུང་འབྲུགས་བྱང་ན་སྟམ་པ་དགོངས་པར་བརྟེན། རྩ་ཁྲོད་དགོན་པའི་
མཁན་པོར་ཞལ་ཉ་གནང་བས། ཁོར་གིས་ཀྱང་དགའ་དད་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མང་ཆ་སོགས་
ཀྱི་སྒྱུ་བདག་ཁས་ལེན་ལྷུང་པ་བཞེན་གནང་བ་དང་། གཞན་ཡང་དད་འབྲུལ་མང་ཏུ་འབྱོར་
བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། གཉལ་གྱི་ལྷུང་གྱི་དགོ་འདུན་ཆོགས་པ་ལལ་ཆེ་བའི་ལྷུང་འཛུམ་
པ་མང་པོ་བཟུས་ཉི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞག་མང་པོའི་བར་ཏུ་མཛད་ཅིང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དམ་
པའི་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་གྱིས་ཏུས་འདུལ་བར་ལྷུང་ཅིང་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཉིད་ནས་ཀྱང་རྟེན་འཁོར་
བཀའ་ཆོས་མང་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས། གནས་དེར་ཆོས་སྟོན་ཆེན་པོ་ཞིག་མཛད་གནང་བ་
འདི་ལ། ཕྱིས་སུ་གཉལ་གྱི་ལྷུང་རྩ་ཆེན་མོ་ཞེས་བྲག་སྟོན་པར་འཕྱུར་ཞིང་། རྟེན་ཆེན་མཛད་ཆེན་
བཞེད་བྲག་སྟོན་པའི་གཉིས་པར་ཡང་རྩེ་འཛུམ་སྒྲིལ་ཡོད། «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འབྲུག་རྟེན་
»སུ་ལྷུང་བ་ལྟར་ན། ལྷུང་གཉལ་ལྷུང་གྱི་དགོ་འདུན་གྱི་ལྷུང་པ་རྣམས་མཉམ་འཛུམས་ལྷུང་

311 རྟེན་འཁོར་ལ། «དང་ལྡན་དགའ་ལྡན།» ཐོག་ ༥༤ བད་བཞོད།

པའི་སྐབས་ལ། ཕན་ཚུན་བྲལ་མཐོ་དམན་ལ་སོགས་པས་ཡེ་མི་འཆས་པས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་
མི་མིད་པ་ཙམ་ཏུ་ཡུར་ཡོད་པར། གཉལ་བྱི་ལྟར་རྩ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྟོན་ཆོགས་པའི་སྐབས་
དེར་ནི། རྗེ་ཆོང་ཁ་པའི་བྱུགས་རྗེའི་རྟོགས་དང་ཐབས་མཁས་པའི་དབང་གིས་ཚོད་པ་མེད་
པར་ཆང་མས་ཆོས་ཀྱི་དགའ་རྟོན་གྱིས་དྲུས་འདུལ་བྱུང་བར་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་
ཏུ། “དེར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་ལ་དད་འབྲལ་དང་བརྟེན་བཀུར་རྒྱུན་པའི་ཁས་ལེན་གྱི་དད་སྒྲུལ་
སོགས་ཀྱི་ཞལ་ཉ་གནང་བས། ཐམས་ཅད་རྫོགས་དགའ་བཅས་པར་ཡུར་ཏེ། དེར་མང་གི་བར་
དུ་འདྲ། དེའི་ཡོ་རྒྱས་ལ་ཆོས་འཁོར་ཞག་མང་པོ་རྩེད་པ་མ་ཆག་པར་ཡོད།”³¹² ཅེས་བྱུང་།

རྗེ་ཆོང་ཁ་པའི་རྒྱ་དྲུག་ལྟ་བུ་དུས་རྟོག་ཉིད་ཀྱི་རྩོམ་པའི་བཞེད་ཆུང་ཅི་རྩུང་ཡོད་པ།

དེ་ཡང་གོང་ཏུ་ཞིབ་ཏུ་སྒྲུལ་ཐིན་པ་བཞིན། རྗེ་ཆོང་ཁ་པས་ཟབ་མོ་དབྱེ་མའི་རྩོམ་པའི་
ནི། འཕགས་ལྷལ་གྱི་གཞུང་སྤྱི་དང་། རྒྱུད་པར་དུ་ཆ་འཁྲུག་བཞི་གསུམ་ཏུ་བྲགས་པ། མགོན་
པོ་སྤྱུ་སྤྱུང་གྱི་«དབྱེ་མ་ཆ་བ་ཤེས་རབ་»དང་། འཕགས་པ་ལྟའི་«བཞི་བརྒྱུ་པ་»དང་།
དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་བྲགས་པའི་«དབྱེ་མ་ལ་འཁྲུག་པ་»བཅས་པར་བྲགས་རྫོང་ཟབ་ཏུ་མཛད་
ཡོད་ཅིང་། དབྱེ་མའི་གཞུང་དེ་གསུམ་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་། ཆ་ཤེད་ཀྱི་འབྲེལ་
ལ་རྫོབ་དཔོན་སངས་རྒྱུས་བསྐྱངས་ཀྱི་«བྱུ་པ་ལི་ཉ་»དང་། ལེགས་ལྷན་གྱི་«ཤེས་རབ་
རྟོན་མེ།»དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་«ཆོག་གསལ།» གཞན་ཡང་ཆ་ཤེད་རབ་འབྲེལ་ཏུ་བྲགས་པའི་
འབྲེལ་པ་«ག་ལས་འཛིགས་མེད་»བཅས་དང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་རབ་ཉིད་ཀྱི་
«དབྱེ་མ་ལ་འཁྲུག་པའི་རབ་འབྲེལ་»དང་། སྤྱུ་སྤྱུང་གྱི་རིགས་ཆོགས་གས་«རིགས་པ་བྲག་ཅུ་
པའི་»འབྲེལ་པ་དང་། «རྟོག་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་»འབྲེལ་པ་དང་། དེའི་རྟེན་འཕགས་པ་ལྟའི་
«དབྱེ་མ་བཞི་བརྒྱུ་པའི་»རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་སོགས་ལ། དུས་ལྷན་རིང་པོར་གཟིགས་རྟོག་ཞིབ་
མོར་མཛད་ཡོད་པར་མ་ཆད། སྐབས་དེར་ཡོད་ཏུ་དབྱེ་མའི་རྩོམ་པ་ལ་ཚོད་མེད་ཀྱི་མཁས་པའི་
གཙོག་གུན་ཏུ་ཡུར་པ། རྗེ་བཙན་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོའི་བྱང་ནས་ཀྱང་། ཆ་འཁྲུག་བཞི་གསུམ་
ཀའི་ཐོག་བཤད་ཁྱིད་ལྷལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་འོལ་ཁ་བྲལ་ཏུ་ཡོ་གསུམ་ཙམ་གྱི་རིང་བྱུང་ལ་
མཛད་དེ་རྫོགས་སྤྱུང་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བ་སོགས་ཀྱིས། ཡོ་རྩ་མང་པོའི་རིང་བས་མ་རྫོགས་
གཉིས་ཀའི་རྫོགས་ཟབ་མོའི་རྩོམ་པ་འཆོལ་བར་འབད་བཙོན་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད།

རྗེ་བཙན་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པའི་སྤྱི་མཐུན་མ་ཡུར་བའི་གོང་ཏུ། རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་
ལ་བྲགས་རྒྱུས་རྫོང་པའི་དབྱེ་མའི་རྩོམ་པ་དེ་ནི། སྐབས་དེར་ཡོད་ནང་བྲགས་ཆེ་ལ་དཔལ་ལྷན་

སྐྱེ་བ་ཐུགས་པ་དེ་ལུགས་སུ་ཁས་འཛེབ་དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉི་མ་། སྐབས་འགར་ཁང་ཐང་སྐྱེ་བ་དེ་ལུགས་ཐེང་བ་དེར་སྒྲུབ་དེ་ཁང་ཐང་སྐྱེ་བ་ནི་དཔལ་ལྷན་སྐྱེ་བ་ཐུགས་པ་དེ་དབུ་མ་དེ་གཞུང་རྣམས་པོད་སྐད་དུ་སྒྲུབ་མཁན་གཙོ་བོ་པ་ཆེད་ཉི་མ་ཐུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཀྱི་བྱ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཏེ་ཉི་མ་དེ་བཞེད་ཚུལ་འདི་ཉི་མར་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ནི། ཡོད་པ་མ་ཡིན། མེད་པ་འདར་མ་ཡིན། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་འདར་མ་ཡིན་ཞེས། ཡོད་མེད་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་བཞི་ཀ་འགོག་ཅིང་། འདི་ཡིན་འདི་མིན་སྐྱེ་བ་ཅིར་ཡང་བརྒྱད་དུ་མེད་པ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཉི་མ་དེ་ཉི་མར་ན། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་དཔལ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་སྐྱེ་བ་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། གཞན་ལུགས་འགོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས། གཏན་ཆེགས་དང་བསྐྱབ་བྱ། ཆད་མ་དང་གཞལ་བྱ། རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་སྐྱེ་བ་ཐུགས་ཐུགས་ཅད་གཞན་པོ་འབའ་ཞིག་ལ་སྟོན་ནས་འཛོག་གི་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཉི་མ་དེ་ལངས་སྐྱེ་བ་གང་ཡང་མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དཔལ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་བྱུང་མཐའ་སྐྱེ་བ་གང་ཡང་བསྐྱབ་པ་མི་རིགས་ཞེས་སྒྲུབ། །གཞི་དེ་གནས་ལུགས་འདི་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་འཇལ་བྱེད་ཆད་མེད་སྐྱོར་ལའང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་མཁྲེན་ལས་གཞན་པ་དེ་ཆད་མ་མེད་ཅིང་། སངས་མ་རྒྱུས་པ་དེ་གང་ཟག་གི་སྒོ་ཐམས་ཅད་ཆད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་འབྲལ་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྟེན་ལྗོངས་ཆུ་ཆུ་ཡིན་པ་དང་སྒྲིག་རྒྱ་ཆུ་མིན་པ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཡང་དག་དང་ཡོག་པ་དེ་ཡུལ་སྐྱེ་བ་འབྲེད་པ་ནི་ཆད་མེད་བྱེད་ལས་ཀྱིས་མིན་པ་སྐྱེ་བ་འདོད་ཏེ་ཉི་མ་དེ་བཞེད་ཚུལ་འདི་ཉི་མར་ན། ཡུལ་ཅིར་ཡང་མ་བྱུང་པ་བཞེན་དུ། རྣལ་འབྱོར་པས་ཡིན་ལུགས་སྒྲིམ་པ་དེ་སྐབས་སུ་འདར་སྒྲིམ་ཅི་ཡང་མི་རྟོག་པར་མེད་མ་ཆེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་འབའ་ཞིག་དགོས་ལ། རྟེན་ལྗོངས་ཐང་མ་སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲིམ་པ་དེ་ཉམས་ལེན་རྣམ་དག་ནི། ཡིད་ཀྱི་འབྲུག་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་སྟེ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ཅིང་མི་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་གནས་པ་ཞིག་ལ་བྱ་དགོས་པར་བཤད་ཏེ་རྒྱ་ཚིང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། ཡང་སྤྱིན་གྱི་རྣམ་བཤད་«ལེགས་བཤད་གསེར་ལྗེད་»མཇུག་པ་དེ་སྐབས་སུ་ནི། ཉི་མ་དེ་ཐོག་ལ་བཞེད་ཚུལ་འདི་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ལ་འཛིན་ཡོད་སྟངས་ཉི། དཔེར་ན་«གསེར་ལྗེད་»དུ།

མདོར་ན་གཤེས་ལུགས་དང་ཆོས་ཉིད་དང་རང་བཞིན་སྒྲིམ་བུལ་དོན་དམ་པ་དེ་བདེན་པ་རྣམས་རྟོགས་ཞེས་པ་དེ་དོན། ཡོ་ཤེས་ལ་འཛིན་པ་མཐའ་དག་ཉི་མར་ཞི་བས་དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་པ་དེ་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་ཀྱི། དེས་སུ་ན་

འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་གིས་དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཏུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། དཔེར་
ན་ཤེས་པ་ལྷུ་ལ་ཇི་འདྲ་བ་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ན། རང་ཏུས་ལ་ལྷུ་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་
དེ་རྒྱལ་པོ་ལ་འཛོམས་པ་དང་འདྲ་བར། མ་ཉམ་གཞག་གིས་ཆོས་ཉིད་མཐའ་གང་
ཏུ་འད་མི་གནས་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་བྱུན་པར་མཐའ་གང་ཏུ་ཡང་མི་འཛིན་པ་ན། དེ་
དང་དེ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐ་ལྷན་བྱེད་པ་སྟེ།³¹³

ཞེས་སྟགས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟ་ན་འད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི། «གསེར་ཕྱེད་»ཆོས་གནང་བའི་
སྐབས་ཉིད་ནས་ཀྱང་། དེ་ཏུས་པོད་ནང་དཔལ་ལྷན་སྐྱེ་བའི་ལུགས་སུ་ཁས་འཆེ་བའི་རྣམ་ཉིད་
ཀྱི་ལྷ་བའི་གོ་དོན་དེ། དེ་ཙམ་བྱུགས་ལ་ཆོས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་མི་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་«གསེར་
ཕྱེད་»ཏུ། སྐབས་དང་པོའི་མའི་ཡོངས་སྒྲིབ་གི་བྱེད་ཏུ། ས་བཅའི་མ་ཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སྣང་
མེད་དང་སྣང་བཅས་འདོད་ཚུལ་གཉིས་བཀོད་དེ། དང་པོ་སྣང་མེད་འདོད་ཚུལ་གསུང་བ་
ན། མ་ཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་རྒྱལ་པོ་ལ་ནི། “མ་ཉམ་གཞག་ན་ཆོས་རྣམས་འཛིན་པ་
མཐའ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པ་ལ་འདོགས་པས།”³¹⁴ ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
དེ་ལྟ་བུའི་རང་ལུགས་དེ་དེ་ཞིག་ཁས་སྐྱོང་ཆོ་ཞེས། གནས་སྐབས་ཤིག་རང་ལུགས་དེར་མ་ཇོ་
པར་གསུངས་ཡོད་ཏེ། གཙོ་བོར་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་འདྲུག་ལ། ཅི་སྟེ་བོད་ཀྱི་དབྱེ་མ་པ་རྣམས་སྐྱེ་
བ་ལྟར། དཔལ་ལྷན་ཐལ་འཕྱུར་བ་ལྟར་ན་དབྱེ་མ་པ་ནི་གཞན་ལུགས་འགོག་པ་ཁོ་ན་ལས་རང་
ལུགས་གཏན་ནས་མི་བྱ་བ་དེ་བཤོན་ན། སྐབས་དེར་བོད་ཏུ་དཔལ་ལྷན་སྐྱེ་བའི་ཐལ་འཕྱུར་བ་
ནི་ནང་བའི་ལྷ་བ་དང་ཐལ་མཐའི་ཡང་ཆེ་འམ་མཐར་བྱུག་ཏུ་སྐྱེ་བ་དེ་ལ། དེ་ཙམ་སྟོང་པོ་ཞིག་
ཡོད་པར་མ་དགོངས་པ་སྟགས་ཀྱིས། དབྱེད་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གཞིགས་ཡོད་ཏེ།

ད་ཏུར་ཡང་ལྷ་བ་དེའི་ཐོག་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་ཤིག་ནི། ལུགས་དེས་ཆད་མ་དང་
གཏན་ཆེགས་ཤིག་པའི་ཐབས་ལས་རྣམས་གཞན་རྟོ་འབའ་ཞིག་ལ་སྐྱེལ་ཅིང་རང་ལུགས་ལ་
ཆད་མ་ཙམ་ཡང་མི་འདོད་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཇུར་སྒྲིབ་དཔོན་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་
མ་ཇོ་བའི་«ཆད་མ་རྣམ་འབྱེད་»ལེའུ་གཉིས་པར་གཞིགས་རྒྱལ་ཞིབ་མོར་གནང་བའི་སྐབས་
སུ། ལེའུ་དེའི་ནང་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བསྟན་པ་དང་རྣམ་པ་ཆད་མར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་རྣམས་
དགོངས་ཏེ་མིག་ནས་མཆི་མའང་ལྷུང་བའི་ཆོར་བ་ལུགས་བྲག་པོ་འཕྱུངས་ཡོད་པ་དེ་དང་ཡང་
ཆེས་འགལ་བར་དགོངས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ལྷ་བ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་འཛིན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ཙམ་

313 «ཞེགས་བཤད་གསེར་ཕྱེད་» སྐབས་དང་པོ། བོག 350

314 བོད་མཚན་པས། བོག 351

ལྷ་པའི་གཞུང་ལ་འདྲེན་ཆོག་པ་དང་བཞུགས་ཆོག་པ་ཉིས་ལས། རིགས་ཆོག་པའི་གཞུང་ལ་ལའ་པ་དེ་རང་ལྷོང་དང་། བཞུགས་ཆོག་པའི་བཞུན་དོན་མཐར་བྱུག་པ་དེ་གཞན་ལྷོང་ཡིན་པས། རྩ་མ་ནི་ཕྱི་མའི་བཅས་ཞེས་པའི་ཆུལ་དུ་ལས་ལྷ་པ་མཐར་བྱུག་དུ་འཛོག་མི་རྒྱུ་ཞེས་པ་སྟེ། རང་ལུགས་བཞུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་དེ། རྗེ་ཚང་ཁ་པ་པ་མ་བྱོན་པའི་གོང་དུ་ནི་དེ་ལྷ་པའི་གཞན་ལྷོང་གི་ལྷ་པ་ལྷ་པའི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་འབེབས་མཁན་གཙོ་བོ་ནི། གུན་མཁུན་དོལ་པོ་བཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་(༡༩༩༡-༡༩༩༧)ཡིན་ལ། ཁོང་གི་ལྷ་པ་དེ་ལ་རྗེ་བཞུན་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རྟག་མཐར་བྱུང་བའི་ཉེས་པ་ལས་བཅུ་མས་ཉེ་དགག་པ་རྒྱས་པར་གནང་ཡོད་པར་མ་ཆོད། རྗེ་ཚང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ལ་འདྲེན་ཆོག་པའི་ལུགས་ལ་འབད་པ་བྱུང་མེད་དེ་བཅས་ཀྱི་ཆོས་«ལེགས་བཤད་གསེར་བློང་»དུ། “དེའི་ཕྱིར་འདྲེན་བྱས་མཐའ་དག་གིས་ལྷོང་པའི་འདྲེན་མ་བྱས་ཡོངས་ལྷ་པ་དོན་དམ་པར་བྱུང་བ། བྱམས་ཆོས་ཕྱི་མ་རྣམས་དང་སྐྱ་མཆོད་ཀྱི་གཞུང་གི་དགོངས་པར་འདོད་པ་རྒྱུ་ཆེད་སྐྱ་མས་ཀྱི་ལྷ་པ་ལྷ་པའི་འབེབས་གོ།”³¹⁶ ཞེས་གསུངས་ཡོད་དོ།

ད་དུང་བོད་ནང་ཟབ་མོ་ལྷོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཞེད་ཆུལ་གསུམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། བོད་དུ་གཞན་ཆོག་པའི་རིག་པ་ལ་ཆེས་མཁས་ཤིང་བོད་ལུགས་བཞུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞུན་པའི་རིགས་པའི་སྤོལ་གཏོད་པ་པོ་ལྷ་པ་ཆོས་ཀྱི་མང་གེས་(༡༡༠༩-༩༩)གཞན་ལ་ལའ་པའི་དབྱེད་མའི་ལྷ་པ་དེ་ཡིན་དེ། ཁོང་ནི་རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་དུ་བྱུགས་པ་ཞེ། དབྱེད་མའི་སྤོལ་དཔོན་པོ་ཤེས་ཞེ་དང་། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཛོ། ཀ་མ་ལ་ཤེས་པ་ལ་གསུམ་ཀྱི་དབྱེད་མའི་གཞུང་རྣམས་ཆུལ་འདོན་མཛད་དེ་དབྱེད་མ་རང་རྒྱུད་པར་བྱུགས་པའི་སྤོལ་གཙོ་བོར་བཟུང་བ་མ་ཆོད། རང་ཉིད་ཀྱི་དབྱེད་མའི་བཞུན་བཙོན་«ཤར་གསུམ་ལྷོང་བྱུག་»དུ་བྱུགས་པའི་ནང་དུ་འདྲེན་དཔལ་ལྡན་ཆེ། བ་བྱུགས་པའི་བཞེད་པ་ལྷུ་དང་ཁྱད་པར་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་ཆོག་པའི་བཞེད་པའི་ཆུལ་དེ་ལ་དགག་པ་དམིགས་བྱུག་པ་བཏང་ཡོད་དོ།³¹⁷ གསུང་སྤོལ་ལའང་། སྤོལ་དཔོན་ལྷ་པས་དཔལ་ལྡན་ཆེ། བའི་«དབྱེད་མ་ལ་འཁྱུག་པའི་འབྲེལ་བཤད་»ཆོས་པ་པོ་རྒྱུ་ཤར་བྱེད་པོན་རྩེ་ལ་ལ་ལྷ་པ་དང་ཆོད་པ་མཛད་པར། ཕྱི་མས་སྤོལ་དཔོན་ལྷ་པས་དཔལ་ལྡན་ཆེ། བ་ལ་བཞོད་པའི་སྐྱུན་

316 «ལེགས་བཤད་གསེར་བློང་» སྐབས་དང་པོ། བོག ༩༧

317 སྤོལ་དཔོན་ལྷ་པས་དཔལ་ལྡན་ཆེ། བ་འགྲོག་པའི་བའི་འབྲེལ་གཙོ་བོ་རྣམས་དེའི་«ཤར་གསུམ་ལྷོང་བྱུག་» བོག ༩༩-༡༠༠ བར། “གཞན་ཀྱི་ལུགས་སྐྱུན་བྱུང་བ།” ཞེས་པའི་ས་བཅད་ལ་ནང་གསེས། “རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤོལ་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་མི་འབད་པ་དང་། བའི་འབྲེལ་ཀྱིས་དཔོན་པོར་སྤོལ་འགྲོག་མི་རྣམས་ལ་དང་། མངས་རྒྱས་ལ་མི་མས་དང་མི་མས་ལས་བྱུང་བ་ཆད་པ་མི་འབད་པ་”བཅས། གསུམ་དུ་བྱས་ཉེ་རྒྱས་པར་འགྲོག་པ་ཡིན་དོ།

འབྲིན་གྱི་ཐལ་འབྱུང་རྣམས་ལ་ལན་མ་ཐེབས་པར་ཡང་བྲགས་ལ། གང་ལྟར་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
རང་ཉིད་དཔལ་ལྷན་ཁྲོ་བའི་དབྱ་མའི་གཞུང་ལ་བཙེ་མཐོང་དམིགས་བསལ་ཡོད་ལྟར་སྒྲོབ་
དཔོན་ལྷ་པོའི་བྲགས་ཀྱི་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་དེའང་བྲགས་ལ་བབས་པ་བྱུང་མེད།

ཐབ་མོ་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་བྲགས་ལ་འབྱུངས་པ།

ད་ནི་དཔྱུས་ཀྱི་དོན་ལ་འབྲུག་པར་བྱ་སྟེ། གོང་ཁྱེད་སྒྲུབ་དོན་བཞིན། མེ་སྒྲུབ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ དཔྱིད་
ཀར་གཉའ་ལྷོད་སྒྲུབ་ཁྱེད་ཀྱི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་བཞུན་འགྲོའི་དོན་མདུན་ཁྱེད་བ་རྣམས་མཛད་རྗེས།
དེའི་དབྱར་ཁར་སྒྲུབ་ཡང་འོལ་ཁ་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་དེ་ཁྱེད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་ལྷ་བ་ཁོར་སྒྲུབ་ཕྱི་
ལྷ་གཙམ་ཞིག་ཡོད་ལ། དང་ཐོག་དྲགས་པོ་ཁུལ་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་གྲང་ཁུལ་གྱི་ལྷ་གཞིལ་དཔེན་གནས་
ལྷ་ཐོངས་སུ་བཞུགས་ཏེ། བྲགས་དམ་ཉམས་བཞེས་རྒྱན་མར་སྒྲོབ་བའི་ཐོག་སྒྲོབ་ཁྱེད་རྣམས་
ལ་ཆོས་མང་ཁྱེད་གསུངས་དེ་སྐབས་དེར་དམིགས་བསལ་ལྷ་བའི་སྒྲོབ་ལ་འབད་པ་ཆེ་གཅིག་ཁྱེད་
སྒྲུབ་པ་ཐོག་ལྷ་ལོ་ཡི་དམ་གྱིས་མན་རག་རྣམས་ཀྱིས་ཐེ་མིག་བྲས་ནས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་
འབྲེལ་དང་བཙས་པ་རྣམས་ལ་དབྱུད་པ་ཞིབ་མོར་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་ཡོད་པ་བྲགས་ལ་
བཙངས་ཏེ། སྒྲེ་མ་དང་རྗེ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱར་མ་ཐེ་མི་དང་ཁྱེད་བྲས་ཤིང་གསོལ་བ་བྲག་
ཁྱེད་ཀྱི་འདེབས་པ་དང་། རིགས་པའི་དབྱུད་པ་ཞིབ་པར་མཛད་པས། དྲིན་རྒྱབས་ཀྱི་མཚན་མ་
ཁྱེད་པར་ཅན་ཡང་བྱུང་།³¹⁸ ལྷ་བ་གཅིག་མནལ་ལམ་ཁྱེད་ལ་འཕགས་པ་སྤྱུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུ་ལྷ་ལྷོ།
སྒྲོབ་དཔོན་ལ་འཕགས་པ་ལྷ་(ཁྱེད་རབས་གཉིས་པ།)དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས།(ཁྱེད་རབས་ལྷ་པ།)
ལུགས་ལྷན་འབྲེད།(ཁྱེད་རབས་བྲག་པ།) དཔལ་ལྷན་ཁྲོ་བ་བྲགས་པ་(ཁྱེད་རབས་བྲུན་པ།)བཙས།
སྐུ་ལྷ་ལྷ་བ་སྐྱོར་ཞིང་། ཁོར་རྣམས་པན་རྒྱན་ཆོས་ཀྱི་འབེལ་གཉམ་མཛད་ཀྱིན་འདུག་པའི་
ནང་ནས། སྐབས་ཤིག་ལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཡིན་ཟེར་བའི་པ་ཐེ་ཉ་སྤྱུ་མདོག་ལྷོ་བསངས་སྤྱུ་
ཐོང་ཆེ་བ་ཞིག་གིས། རྒྱ་དཔེ་ཞིག་ལྷ་ལ་བསྐྱུངས་ནས་ཐོང་ཐེབས་ཏེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་
ཀྱི་དབྱར་བཞག་སྟེ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱུངས་པར་སྐྱེས།

སངས་ལྷ་ལྷོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་ཉེ་གནས་དགེ་བཤེས་འཇམ་དགའ་བ་ལ་མནལ་ལམ་དེ་
གསུངས་ཏེ། “ཁྱེད་བཟང་ལོ་འདི་འདྲ་བ་ལ། ར་ཁྱུག་སྒྲུག་གསུངས་པས། དགེ་བཤེས་འཇམ་
དགའ་བས་ར་ཁྱུག་སྒྲུག་ན་ཟད་འོང་ལྷས་པས། རྗེའི་ཞལ་ནས། སངས་ལྷ་ལྷ་ལྷོ་དམ་ཟད།
ར་འོང་། ར་ཁྱུག་སྒྲུག་ཅིག” ཅེས་གསུངས།³¹⁹ འཇམ་དགའ་བས་ཁྱོད་སང་ལེབས་ནས་ར་

318 «རྣམ་ཐང་དང་པོའི་འབྲུག་ཐོགས།» ཐོག ༤༩
319 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པས་འཇམ་དགའ་བ་ལ་ར་ཁྱུག་སྒྲུག་པར་གསུངས་པ་དང་། ཁོར་ལྷ་ས་ཁྱོད་ནས་ར་ཞོ་གང་གཞིགས་རྗེས།
འབྲེལ་བ་«བྱུ་པ་ལི་ཏུ»ལྷ་ལ་བར་བྱུང་བ་ལྷ་གསུངས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་འདི། མངའ་མིས་ལྷ་བཙན་པོའི་«རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་འབྱུངས་

ཞོགས་གཟིགས། རྩེ་པོ་པ་ལ་ལ་གསལ་ཐ་གསལ་པ་དེ་ཕྱལ་ཞིང་། དེའི་ཉིན་
 རབ་བྱུང་གཅིག་གིས་ཀྱང་རྩེ་པོ་པ་ལ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱབས་གྱིས་མཛད་པའི་
 འབྲེལ་པ་«བླ་ལེ་ཉེ»དཔེ་ཞིག་ཕྱལ་བ་བྱུང་བར། རབ་གི་མནལ་ལམ་དང་མཐུན་པའི་
 མཚན་མ་ཤིན་ཏུ་བཟང་བར་མཐུན་ཏེ། དེ་ཉིན་ཆ་ཤིང་འབྲེལ་པ་«བླ་ལེ་ཉེ»ཞིབ་ཏུ་
 གཟིགས་རྟོག་མཛད་དེ་སྐབས་མཚམས་གཤམ་ཆེ་བ་རྒྱལ་གྱི་ཐད་ཏུ་སྒྲོམ་པའང་མང་ཏུ་མཛད་
 བྱུང་པར་ཏུ་«ཆ་ཤིང་»རབ་བྱེད་བཙོ་བསྐྱད་པ་བདག་དང་ཆོས་བཟག་པ་དང་། བཅུ་དབྱེ་པ་
 ཏུས་བཟག་པའི་ཐད་གྱི་འབྲེལ་པའི་གཞུང་ཞིབ་ཏུ་བསྐྱབས་ནས་སྒྲོམ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཤིག་
 ལ། ལྷོ་བྱང་ཏུ་ཡིན་ཕྱགས་ལ་གཉིང་ནས་ཕྱ་ཐག་ཆོད་པའི་ལྷ་བ་བྱགས་ལ་འབྱུངས་པས།³²⁰
 མཚན་མང་འཛིན་པའི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་ཞིག་ བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱང་ཙམ་ལ་རྒྱ་
 འབྲས་སོགས་ཐ་སྙད་གྱི་རྒྱལ་གཞིག་འགལ་མེད་ཏུ་འཛོག་ཚུལ་བྱགས་ལ་རྒྱུད་ཅིང་། དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་གྱི་དོན་ལ་མཐའ་གཞན་ཏུ་དོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ལྟག་མ་མེད་པར་ཞི་སྟེ། འབད་པ་དང་
 ཚོལ་བ་རྒྱང་ཐད་ཀྱང་མི་དགོས་པར། ཐལ་འབྱུང་བའི་ལྷ་བའི་གནད་དང་དགག་བྱའི་མཚམས་
 འཛིན་སོགས་ལ་ཐུང་དང་མི་འབྲ་བའི་རིས་པ་གཉིང་རྒྱགས་པ་འབྱུངས་ཤིང་། སྐབས་དེར་ཐུང་རྩེ་
 བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱུངས་གྱིས་ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྒྱལ་པོའི་ཆད་ལ། “ལྷ་པོའི་གསུང་གི་ལམ་
 གས་བྱངས་པའི་རིས་པ་རྩེད་ནས། ལྷོ་ལ་དོན་དེར་ཐག་བཅད་ཀྱང་གཉིང་ནས་མི་བདེ་བའི་
 རྒྱལ་པ་མེད་པ་ཞིག་འོང་།”³²¹ ཞེས་གསུངས་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་བྱུང་དུ་དེའི་ཕྱིར་ན། དགག་བྱ་
 རྒྱང་ཆེ་བའི་ཉེས་པས་ཆད་ལྷར་འབྱུང་བ་དང་། དགག་བྱ་རྒྱང་ཆུང་བས་ཉིན་ལྷར་འབྱུང་བའི་
 ཉིན་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་པོ་གང་གིས་ཀྱང་ཉེས་པའི་བྱི་མ་རྒྱང་ཐད་ཀྱང་འབྱུང་པའི་གཞི་མ་
 ཕྱས་ཤིང་། རབ་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་བཞིན་ཏུ་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ། ལེགས་པ་
 དང་ཉེས་པ། འཁོར་བ་དང་ཐུང་འདས་སོགས་ཐ་སྙད་གྱི་རྒྱལ་གཞིག་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་ཏུ་
 བྱགས་ལ་གསལ་ལེ་འཛོག་བདེ་བར་བྱུང་པ་བྱུང་དུ་ སྐབས་དེར་རྩེ་པོ་པ་ལ་ལ་བྱགས་རྒྱད་ལ།

རབ་རྒྱལ་ཐར་ཏུ་(ཤོག ༡༢༩)བྱུང་བ་ལྷར་བཞོན་དུ་ ཆ་ཏར་གྱིས་ཀྱང་། ཤོག ༡༢༩ “དེའི་མང་རབ་བྱུང་གཅིག་གིས་བླ་ལེ་
 ཉེད་པེ་ཞིག་ཕྱལ་བས་ཉིན་འབྲེལ་འབྲེགས།” ཞེས་འཁོད་དོ།

320 འདིར་ཆ་ཤིང་འབྲེད་བཙོ་བསྐྱད་པའི་ཐད་གྱི་འབྲེལ་པ་བླ་ལེ་ཉེ་ལ་བསྐྱབས་པ་བྱུང་བར་བཙུན་པའི་སྒྲོན་མེའི་«ལྷ་
 བའི་ཐིན་ཕྱིས་»ལྷ་(གསུང་འབྲས་ལ། ཤོག ༤༦ ༤)བྱུང་བའི་རྩེས་ལྷ་འབྲང་ལ། «ཐུ་ཀུན་བྱུང་མཐུང་།»ནི། (ཤོག ༡༢༩)
 “བདག་གི་སྒྲུ་མ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཞལ་ལས།” ཞེས་སོགས་གྱིས། ཆ་ཤིང་འབྲེད་བསྐྱད་པའི། “བཞེན་ནས་བྱུང་བ་
 མེད་པ་ཡི།” ཞེས་སོགས་གྱི་ཐད་གྱི་འབྲེལ་པ་རབ་གཟིགས་སྐབས་ཡིན་པར་གསུངས་དུ་ དེ་ནི་«ཆ་ཤིང་» ༤/༡༩ “བྱེད་པོ་ལས་
 ལ་བཞེན་བྱས་ཤིང་། ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། བཞེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པ། འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་།”
 ཞེས་པ་དེར་དགོངས་པེས་དོ།

321 «གསང་བའི་རྒྱལ་ཐར་ཐིན་པོ་ཆེའི་སྟེ་མ།» ཤོག་ཐངས་ ༡༡༤

ལྷན་མི་ལོ་ཆེག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་གྱི་གོང་དུ། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྤྱུ་སྟུང་གིས།

གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འཕྱུང་།།

གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འཕྱུང་།།³²²

ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཆེགས་བཅད་དེ་ནི་ཟབ་གནད་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་བྱུགས་ལ་ཤར་དོ། བྱིས་ལྷན་པ་མོགས་ལ་སྐབས་དེར་ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྒྱགས་པ་ནི་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་གསུངས་པ་ན། “ད་ལྷ་ལེགས་པར་གོམས་པས་རྒྱུ་ལོང་འུང་། ལྷ་ཆོགས་པ་ནི་སྟོང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཞེན་དུ་སྟོང་བའི་སྤྱུ་མ་ལྷར་འཆར་གྱི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཐེབས་པ་ནི་སྟོང་བ་རང་དགའ་བ་ཆེར་མི་འཆར་བར་འདུག”³²³ ཅེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་ཆེས་པ་འདི་ལོ་ར་མང་ཙམ་ཞེག་གི་རྒྱུ་ལྷ། མཁས་བྱུང་རྒྱུ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་བའི་སྤྱུ་མ་རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་འདི་བྱུགས་རྒྱུད་ལ་ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་ལྷ་ར་འཕྱུངས་པ་ནི་རྣམ་ཐར་དེ། གཤམ་གསལ་གྱི་ཆེགས་བཅད་དུ་བཞོན་ནས། བྱིས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་འབྱུག་རྣམས་ནས་འབད་མེད་དུ་ཡིད་ལ་སྟོང་པའི་འཆར་བྱུང་བར་མཛད་ཡོད་དོ།

སྤྱུ་སྟུང་འཕགས་པ་ལྷ་དང་སངས་རྒྱུས་བསྟན་ས། །སྤྱུ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་གང་ཆེ་བྱིན་བརྒྱབས་པ།།

དེ་ཡི་མོད་ལ་ཟབ་མོ་ལོ་ཆོས་ཉིད་ལ། །འཕྱུང་བའི་བྱི་མ་ལྷན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།³²⁴

ཞེས་སོ། །དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་འདི་དངོས་སྤྱོད་པ། བྱིས་དཔལ་ལྷན་འབྱུངས་སྤྱུངས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་འདེབས་པ་པོ། འཇམ་དབྱུངས་ཆོས་རྒྱུ་བཟུལ་གྱིས་དཔལ་ལྷན་གྱིས་ཀྱང་།

རྒྱལ་ཡས་སྤྱུ་སྟུང་ཡབ་ཡས་གཙོ་བོ་འཁོར་ལ། །ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གཏམ་གྱི་བཟོ་བ་མཛད།།

དེ་ཡི་ནང་ནས་དཔལ་ལྷན་སངས་རྒྱུས་བསྟན་ས། །རྒྱ་དཔེས་བྱིན་བརྒྱབས་འཕགས་པ་ནི་དགོངས་པ་འཕྱུངས།།

དཔལ་ལྷན་སྤྱུ་མ་འདི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།³²⁵

ཞེས་གསུངས་པས། སྐབས་འདི་ནི་མཛད་ཆེན་དེ་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར། རྒྱུ་མ་འདི་རྒྱུ་མ་འབྱུངས་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་མེ་ཡོང་དུ་གསལ་ལེ་ཤར་ཏེ་གནས་བྱུང་བར་བྱུང་ཡོད་དོ། དེ་ལ་རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་འདི་མནལ་ལས་དུ་སྤྱོད་དཔོན་སངས་རྒྱུས་བསྟན་ས་ཀྱིས་རྒྱ་དཔེ་ཞེག་དབྱར་བཞག་ལྷེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་མིས་པ་དང་། དེ་ནི་བྱི་ཉིན་རྒྱུ་མ་མས་འབྲེལ་བ་«བརྒྱ་པ་ལི་ཏར་»གཟིགས་རྟོག་ཞེབ་མོར་མཛད་པ་ནི་རྟོག་གིས། ཡིན་ལུགས་ཀྱི་གནས་ལ་ཕུ་བག་ཆོད་

322 «རྒྱ་བ་ཤེས་རབ།» ༡༩/༡༩

323 «རྣམ་ཐར་དང་པོ་འཕྱུག་རྟོགས།» གོག ༩༩

324 «དཔལ་ལྷན་སྤྱུ་སྟུང་ལ།» རྒྱུ་ག ༡༡ གསུང་འབྱུང་། བ གོག ༡༡༡

325 «གསང་བའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས།» རྒྱུ་ག ༡༡ རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་བསྟན་པ་འབྱུང་། བོད། ༡ གོག ༡༩༤

པའི་ཐབ་མོ་ལྷོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པོ་མཐར་བུག་པ་བུགས་རྒྱད་ལ་འབྲུངས་པ་བྱུང་པ་འདི་འོ་སྐྱོར་
ལ། མཁས་བྲུབ་རྗེས། “ཕྱིན་ཆད་རང་རྩེ་འོ་རྗེས་འབྱུག་རྒྱུ་ལ་འབྲུངས་པ་དཔོན་སངས་རྒྱུ་
བཟུངས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འདི་ལ་བལྟ་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རེ་ལ་
བལྟས་ན་ལྷ་པོའི་གནད་ལ་རེས་པ་ལྟག་པར་རྟེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་ཡོད་པས་རེ་ལྷ་པོ་བྲུས་
པ་ཡིན།”³²⁶ ཞེས་གསུངས་པ་གནད་ཆེད།

ལྷ་པོའི་དབྱེད་པ་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཕྱགས་ཀྱི་དོན་ལ་བྱ་བ་ཆད་པའི་ལྷ་པོ་རྒྱུ་པར་དག་པ་
བུགས་རྒྱད་ལ་འབྲུངས་པའི་གནད་ཀྱི་དོན་པོ་ཆེ་གཅིག་ནི། ལྷོང་པ་རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་ཏུ་ཤར་
བ་ལྟེ། ལྷོང་དང་རྟེན་འབྲུང་དོན་གཅིག་པར་བྱུང་པ་རེ་ཡིན་ལ། རེ་ལ་ནི་གཞི་གཅིག་གི་ལྷོང་
ཏུ་ལྷོང་དང་རྟེན་འབྲུང་མི་འགལ་བར་འདུ་བ་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད། རྟེན་འབྲུང་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་
མཚན་མར་འཛིན་པའི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷོང་པ་མཐོང་བ་
ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་འབྲུང་འབྲང་པ་རྒྱུ་གཞན་ལ་རྟེན་མི་དགོས་པར་རང་གིས་ཤར་བ་ཞིག་འོང་བ་
ལ་ཟེར། རེ་ཡང་འཕགས་པ་སྤྱུ་རྒྱུ་ཀྱིས།

གང་ཞིག་ལྷོང་དང་རྟེན་འབྲུང་དག །དབྱ་མའི་ལམ་ཏུ་དོན་གཅིག་པར།།

གསུང་མཆོག་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡི། །སངས་རྒྱུ་རེ་ལ་བྲུག་འཆལ་ཡོ།།³²⁷

ཞེས། རྟེན་འབྲུང་ཉིད་ལྷོང་པའི་དོན་དང་ལྷོང་པ་ཉིད་རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་ཏུ་བྱུར་ཅིང་། རེ་ལྷ་བྲུ་
ནི་རྒྱལ་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐོལ་བའི་དབྱ་མའི་ལམ་ཏུ་གསུངས་པ་ལྷ་པོ་འགས་དྲུ་རྒྱལ་
འདི་ནི་«ཤེས་རབ་རྟེན་པའི་»མཛོད། “གཟུགས་ལྷོང་པའོ། །ལྷོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །གཟུགས་
ལས་ལྷོང་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། ལྷོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ།”³²⁸ ཞེས་
འབྲུང་བའི་དགོངས་པ་འདུག་ཡིན་ལ། རེ་ལ་ལྷོང་ཉིད་བཞི་སྐྱོར་ཞེས་ཡོངས་སུ་བྲུགས་དྲུ་ལྷོང་པ་
དང་རྟེན་འབྲུང་དོན་གཅིག་པའི་གནད་འདི་འོ་སྐྱོར་ལ། རྗེ་ཚང་ཁ་པ་དྲུགས་པོ་ལྷ་ལྷོང་སུ་
སྐུངས་དེར་བཞུགས་པའི་ཏུས་འདི་ནས་བཅི་བའི་ཡོ་རྫོང་འགའ་གསུ་ཀྱི་རྗེས་སུ། «ཅུ་བ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་རྒྱུ་བཤད་ཅིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་»མཛོད་པའི་སྐབས་སུ་འདི་ལྷ་པོ་གསུངས་ཡོད།

ལྷོང་པའི་དོན་རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་བྲུབ་པ་ཆད་
མས་ཁེགས་པའི་དབྱ་མ་པ་རྒྱུ་ལ་ཡིན་ཀྱི་གཞན་ལ་མིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་
དབྱ་མ་པ་ལ་ནི། ཕྱིན་པའི་དངོས་པོ་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་ལས་པའི་རྟེན་འབྲུང་ཏུ་

326 «གསང་བའི་རྒྱུ་ཐར་ཅིན་པོ་ཆེ་འོ་སྐྱོར་ལ།» བོག ༡༡༥

327 «ལྷོང་པ་རྒྱུ་» རྒྱུ་ག ༡༡ བོག ༡༠

328 ཐེད་ཀེ ༡༡ བཀའ་འབྲུག་ ཤེར་ཕྱིན། ༡ བོག ༡༤༥ ཅུ་

དངོས་སྤྱོད་ལ་བྱ། ལྷོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པས་
 ལྷོང་པའི་དོན་ཏུ་རིས་པར་འབྱུང་རྒྱུ།³²⁹

ཞེས་སོ།

གཞན་ཡང་ལྷོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་བའི་གནད་འདི། བྱིས་རང་གི་ཉི་
 གནས་ཐོག་མར་ལྷུང་པ་ཆ་ཁོ་དག་དབང་ཐུགས་པ་ལ་འཕྲིན་ཡིག་ཏུ་གནད་བ་«ལམ་གཙོ་རྣམ་
 གསུམ་»ཞེས་པའི་ནང་ཏུ་འདྲ་གཤམ་ལྟར་གསུངས་ཡོད།

གང་ཞིག་འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རྒྱ་འབྲས་ནས་ཡང་སྤྱོད་པ་མེད་མཐོང་ཞིང་།

དམིགས་པའི་གཏད་སོ་གང་ཡིན་ཀྱན་ཞིག་པ། །དེ་ནི་སངས་རྒྱུ་དབྱེས་པའི་ལམ་ལ་བྱུགས།

ལྷུང་པ་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱུ་བ་མེད་པ་དང་། །ལྷོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས།

ཇི་མེད་སོ་སོར་ལྷུང་པ་དེ་མེད་ཏུ། །ད་ཏུང་བྱུང་པའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད།

ནམ་ཞིག་རིས་འཛིན་མེད་པར་ཅིག་ཅར་ཏུ། །རྟེན་འབྲེལ་མི་སྤྱད་མཐོང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས།

རིས་ཤེས་ལྷུང་གི་འཛིན་ལྷུངས་ཀྱན་འཛིག་ན། །དེ་ཆེ་ལྟ་བུའི་དབྱེད་པ་རྟོགས་པ་ལགས།

གཞན་ཡང་ལྷུང་བས་ཡོད་མཐུང་མེལ་བ་དང་། །ལྷོང་པས་མེད་མཐུང་མེལ་ཞིང་ལྷོང་པ་ཉིད།

རྒྱ་དང་འབྲས་བྱར་འཆར་བའི་རྩལ་ཤེས་ན། །མཐར་འཛིན་ལྟ་བུས་འབྲོག་པར་མི་འབྱུང་རྒྱུ།³³⁰

ཞེས་སོ། །ཁོད་ཏུ་བྱངས་པའི་«ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་»ཀྱི་གཞུང་ཏུ། “ལྷོང་པ་ཉིད་ །རྒྱ་དང་

འབྲས་བྱར་འཆར་བའི་རྩལ་ཤེས་ན།” ཞེས་བྱུང་བ་འདི་ལ་གོ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པ་ཞིག་ཡོད་

དེ། འདིར་ལྷོང་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་སྤྱོད་འཆར་ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱ་དེ། ས་ཐོན་གྱིས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་

པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་མི་བྱ་ལ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱར་གོ་དགོས་དོ། དེ་ནི་དཔེར་

ན་ས་ཐོན་ལས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱར་འབྱུང་བ་དང་། འབྲས་བྱར་རྒྱ་ལ་མི་འབྲུལ་

བ་དང་། གཞུགས་ཅན་ཐོགས་རིག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་པ་གསལ་རིག་ཆ་བ་

མེད་པར་བཞིན་ཡིན་པ་སོགས། ལྷོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནང་རྒྱ་འབྲས། ལྷོས་བྱུང་། བྱེད་

སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཆོལ་བར་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ནས་ཤེས་བྱེད་མཐར་བྱུག་

པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་ལྷོང་པའི་རོ་ཐོར་ཡོད་པའི་

དབང་གིས་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །དོན་འདི་འཕགས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་།

གང་ལ་ལྷོང་པ་ཉིད་བྱང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་བྱང་བར་འབྱུང་།

329 «རྩ་ཤེས་ཀྱི་ཆེན་པོའི་གསུང་པའི་རྒྱ་མཚོ།» བོག ༡༥༩

330 «ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་པ་གསུམ།» ལྷོག ༡༠-༡༡ གསུང་ཐོར་བ། བོག ༡༤༧

གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་བྱང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་བྱང་མི་འཕྱུང་།།³³¹

ཞེས་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་འབྲས་བྱང་འཆར་བར་གསུངས་པ་ཡང་། ལྷ་བྱ་
 ལྷ་བྱ་ས་པོན་ཀྱིས་བསྐྱེད་བྱའི་འབྲས་བྱང་འཛིག་པ་ལྷ་བྱ་མིན་པར། ལྷ་བ་ཞིང་གཤམས་པའི་ཆོས་
 མཐའ་དག་རང་རང་གི་རོ་པོ་འཛོལ་ཞིང་དབྱེད་པ་ན། མཐར་རང་བཞིན་ཀྱིས་སྟོང་པའི་རོ་
 པོ་ལས་གཏན་ནས་མི་འདའ་བར་བྱལ་བས། རང་བཞིན་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཚལ་དེ་རྟེན་འཕྱུང་གི་
 ཆོས་རྒྱམས་ཀྱི་ཐ་མའི་བྱང་དོན་ནམ་འབྲས་བྱང་འཆར་བ་ཞིག་འོང་ལ། འདི་ནི་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་
 བས། བདེན་པ་གཉིས་ལས་བ་ལྷན་བདེན་པ་ཐབས་དང་དོན་བདེན་པ་ཐབས་ལྷན་ཏུ་གསུངས་
 པ་དང་གནད་གཅིག་³³² དེ་ལྷ་ན་ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྒྱལ་པའི་ཆེ། སྟོང་པ་ཉིད་གཅིག་ཉིད་
 རྟེན་འཕྱུང་གི་ཆོས་རྒྱམས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་གཉིས་ཀའ་འཆར་བ་ཞིག་འོང་བར་གསུངས་པ་
 འདི་ནི།³³³ སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་སྐར་ལ་ལྷོ་མ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ལེགས་བཤད་བྱ་མོང་མ་ཡིན་པ་
 ཞིག་ཏུ་ཁོ་བོས་མཐོང་། གཞན་ཡང་། “རྟེན་འབྲེལ་མི་སྦྲུང་མཐོང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས། །རེས་ཤེས་
 ལུལ་གྱི་འཛིན་ལྷངས་ཀྱན་འཛིག་ན། །དེ་ཆེ་ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྒྱལ་པ་ལགས།” ཞེས་བྱང་
 བས། ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྒྱལ་པའི་སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་གཏད་སོ་སྟེ། ཞེན་པ་སྟེ། བའི་གཞི་
 རྒྱང་ཐད་ཀྱང་ལུས་པ་མེད་པར་ལྷུང་པར་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་པ་སྤྱུ་བྱུང་གིས། “གནས་
 མེད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྒྱམས། །ཆགས་པ་མེད་ཅིང་ཆགས་བྲལ་མི་ན།”³³⁴ ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྷུང་ཡིན་ལ། དེ་ལྷ་བྱང་ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྒྱལ་པ་ན། ལྷུང་སྟོང་བས་མེད་མཐའ་མེལ་བ་དང་།
 སྟོང་པས་ཡོད་མཐའ་མེལ་བའི་ཚལ་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ། ལྷ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོད་མཐའ་མེལ་བ་
 དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མེད་མཐའ་མེལ་བ་སྟེ། མཐའ་གཉིས་མེལ་ཚལ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་

331 «ཆུ་བ་ཤེས་རབ།» ༡༩/༡༩

332 «དབྱེད་པ་ལ་འབྱུག་པ།» ༦/༡༠

333 ལམ་གཙོ་འབྲེལ་བྱེད་མང་པོས། «སྟོང་པ་ཉིད། །རྒྱ་དང་འབྲས་བྱང་འཆར་བའི་ཚལ་ཤེས་ན།» ཞེས་བྱང་བའི་དོན་
 ལ། རྒྱ་དང་འབྲས་བྱང་འཆར་རྒྱ་བ་དེ་གཞི་གཅིག་ལ་མི་བསྐྱེད་པར། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཀྱན་རྒྱ་བ་བདེན་པའི་ཆོས་རྒྱམས་ཀྱི་ཤེས་
 བྱེད་དེ་རྒྱ་དང་། ཀྱན་རྒྱ་བ་བདེན་པའི་ཆོས་རྒྱམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱམས་འཕྱུང་རམ་འབྲས་བྱང་འཆར་བར་འབྲེལ་བ་དང་།
 ཡང་འགའ་ཤས་ཀྱིས། འདི་འདྲི་དོན་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དང་ལས་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱའི་ཚལ་རྒྱམས་ཉམས་པ་མེད་པར་
 བདེ་པོར་འཛིག་བྱེད་པ་ཞིག་འོང་བའི་དོན་ཏུ་གསུངས་པོད། རྒྱ་ཆེད་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་གི་བཀྲོས་ལ་ཞིབ་མོའི་སྒྲུལ་
 བརྟགས་ན་ནི། སྐབས་འདིར་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱང་འཆར་རྒྱ་བ་དེ་གཞི་གཅིག་ལ་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་གཅིག་བྱའི་
 རྟེན་ནས་བཤད་དགོས་སྟེ། «རྒྱ་བ་ཚུན་འཇམ་པའི་དབྱེད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་གནད་རྒྱ་མེད་མདའ་པ་ཤོག་ཀྱི་ལ་ཏུ་ལུལ་བའི་
 »ནང་ཏུ་འད་། “བལ་འཕྱུར་བའི་བྱད་ཆོས་ལ་སྟོང་བས་ཡོད་མཐའ་མེལ་བ་དང་། སྟོང་པས་མེད་མཐའ་མེལ་ཞིང་། སྟོང་ཉིད་
 རྒྱ་འབྲས་སུ་འབྲོ་ཚལ་ཤེས་དགོས་ལ།” ཞེས་བྱང་བས། «ལམ་གཙོ་རྒྱམ་གསུམ་»ཀྱི་གཞུང་དོན་འདིར་ཁོ་བོས་བཀྲལ་བ་ལྷུང་
 གནས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་སྟུན།

334 «འཇིགས་པ་བྱུག་ཆུ་པ།» ལྷོ་ག ༩༩ བ ༩༩

པ་ཞིག་འོང་ཚུལ་གསུངས་པ་གནད་ཆེ།

ད་ནི་དཔུས་ལ་བྱམས་ཏེ་སྒྲུབ་ན། དུགས་པོ་སྒྲན་ཕྱང་ལྷ་ལྷིངས་སུ་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ས་འབྲེལ་པ་«བརྟེན་ལེ་ཏར་»ཞིབ་ཏུ་གཟེགས་རྟོག་མཛད་པས་སྟེན་བྱས་ཏེ། རྣམས་ཤིག་ནས་མཁའ་ནས་སྒྲོ་བྱར་ཏུ་སྒྲོག་འཁྲུག་པ་ལྟ་བུས་ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་བྱམས་ལ་འཁྲུངས་པ་བྱུང་རྗེས། ལོ་དེའི་དབྱེད་ཀ་དང་དབྱར་ཁ་གཉིས་ཀ་ལྷ་ལྷིངས་སུ་བཞུགས་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོམ་ཐུབ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་དེ་ཡང་བྱམས་རྒྱུད་ལ་གསུང་ཏུ་འཁྲུངས་པའི་ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་མཐར་བུག་པ་དེ། སྒྲོམ་སྟོངས་ཀྱིས་སྟེན་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཙམ་ཏུ་མ་ལུས་པར། དེ་ལྷ་བྱའི་ལྷ་བ་དེ་རང་གི་གཤིས་རྒྱུད་དང་འབྲེས་རིམ་སུ་བྱས་ཏེ། བྱིན་གཤིས་རྣམས་ལ་ཐེ་ལྷར་ལྷ་བྱའི་ཚུལ། རྒྱུན་གྱི་བསམ་པའི་ཁྲིམ་སོ། ཉིན་རེའི་མི་ཆེད་ནང་གི་སྦྱང་ཆོར། བོམས་གཤིས་སོགས། མདོར་ན་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་བྱ་སྟུང་མཐའ་དག་གི་སྟེང་ཏུ་ལྷ་བ་དེའི་བྱམས་སྟེན་ཐབས་པ་ཞིག་དཀོས་པ་གལ་པོ་ཆེར་གཟེགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐུབ་པ་བསྟུང་ཙམ་ཏུ་འང་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས། བསྟུང་གི་རྣམ་གཞག་སྒྱི་དང་། ཁྲུང་པར་ཏུ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བྱམས་ཀྱི་གཞི་ལས་འབས་གསུམ་ཀའི་རྣམ་གཞག་རྣམས། བོང་ཏུ་བྱངས་པའི་འཕགས་པ་སྒྲུ་ཐུབ་ཀྱི་གསུང་། “གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བྱང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་བྱང་བར་འགྱུར།” ཞེས་པ་ལྷར་འགལ་མེད་ཏུ་འཛོག་ཐུབ་པར་དཀོས་ཤིང་། ཚུལ་དེ་དབྱ་མའི་ལྷ་བྱའི་དཀའ་གནད་མཐར་བུག་པ་ཞིག་ཏུ་འང་གཟེགས་ཏེ། དུགས་པོ་ལྷ་ལྷིངས་སུ། མཉམ་གཞག་ནས་མཁའ་ལྷ་བྱ་དང་། རྗེས་ཐོབ་སྒྲུ་མ་ལྷ་བྱ་གཉིས་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་ལྷ་བྱའི་ཉམས་བཞེས་མཛད་དེ། རྣམས་དེར་གནས་དེར་ཁྱོན་སྒྲོམས་པས་ལོ་གཅིག་གི་རིང་བཞུགས་

རྣམས་དེར་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ས་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་མཐར་བུག་པ་བྱམས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ལྷ་བྱའི་དཀའ་གནད་དག་གི་བྱའི་མཚམས་འཛིན། ལྷན་སྟེན་དང་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་འཛིན་པའི་ཁྲུང་པར། ཐལ་རང་གི་དག་གི་བྱའི་སྤྱ་རགས། ཁྲུང་པར་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐུབ་པ་བསྟུང་ཏུ་འང་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་འབད་པའི་ཚུལ་སོགས། ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་ལས་བརྒྱམས་པའི་གལ་པོ་ཆེ་ལ་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས། བྱིས་རྗེས་འཁྲུག་གི་གཤུབ་བྱར་བྱམས་བརྟེན་པས་དཀོར་ལ་ཏེ། རིམ་པས་དབྱ་མའི་གཞུང་ཆེན་པོ་དག་བརྒྱམས་ཏེ་ཞིབ་ཏུ་གཏན་ལ་འཁེབས་པར་འགྱུར་བ་གསུང་ཏུ་བརྒྱུད་པར་བྱ་ལ། ལྷ་བྱའི་དབྱུང་པ་རྒྱུགས་པའི་མཁྲུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ནི། རིང་མོ་ཞིག་འབད་པས་འཆོལ་བའི་ཟབ་མོའི་དོན་རྟེན་པས། ལོང་བ་ཞིག་སྟེས་དབང་གིས་མིག་ལྡན་ཏུ་ཐུར་པ་ལྷ་བྱ་ཐུངས། ཐུང་པོར་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལག་ཏུ་ཐོབ་པ་ལྷ་བྱ་ཡིད་

བདེ་བས་ཀྱན་ནས་བྱུང་ཅིང་། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུས་ཕྱིན་པར་རྟེན་པའི་
 སངས་རྒྱུས་བཙུག་པའི་ལྷན་འདས་ལ་འདྲ་། རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བཀའ་བྱིན་ཤེས་ནས་ངེས་པ་
 རྟེན་པའི་དད་པ་མི་ཕྱིད་པ་འབྱུངས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་བ་སྤྲུལ་དྲུང་བ་དང་མིག་ནས་མཆི་མ་བབས་
 པ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམས་འབྱུང་དང་གིས་འབྱུང་བཞིན་དུ། དག་ནས་ཀྱང་དགའ་དད་ཀྱི་
 ཚེད་བ་མི་བཟོད་པ་ལྷ་བྱ་དེ་ཐོལ་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་ཐོན་ཏེ། སངས་རྒྱུས་བཙུག་པའི་ལྷན་འདས་ལ་
 ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱེལ་གསུངས་པའི་སྒྲོན་ནས་«བརྟེན་པ་ལེགས་བཤད་ལྟིང་ཁོ་»ཞེས་བྱ་བ། ཕྱིས་
 ཡོངས་བཀའ་ལ་«རྟེན་འབྱེལ་བརྟེན་པ་»ཞེས་པ་དེ་བཙུགས་ཤི། འདིའི་ནང་དུ་རྗེ་ཚེད་ཁ་པས་
 སྐབས་དེར་ཉམས་ལྷོད་དུ་འཆར་བའི་བྲགས་ཀྱི་དགའ་སྤྲོད་དང་། རོ་མཆར་སྤྱོད་པའི་ཉམས་
 རྟེན་པའི་བཀའ་བྱིན་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་བསམ་པ་དང་། ལྟིང་ནས་རྟེན་པ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་
 འབྱུངས་པ་སོགས། ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་མཚན་པའི་བྱིད་། «རྟེན་འབྱེལ་བརྟེན་པའི་»ཆེགས་
 བཅད་འགའ་ཤས་ཤིག་དགོད་པར་བྱ་ཞེ།

འདིག་རྟེན་ཀྱང་པ་ཇི་ལྟེད་པ། དེ་ཡི་ཚ་བ་མ་ཤིག་ཞེ།

གང་ཞིག་མཐོང་བས་དེ་ལྟོག་པ། རྟེན་ཅིང་འབྱེལ་བར་འབྱུང་བར་གསུངས།

དེ་ཆེ་སྒོ་དང་ལྷན་པ་ཡིས། རྟེན་ཅིང་འབྱེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ།

ཁྱོད་ཀྱི་བརྟེན་པའི་གནད་ཉིད་དུ། ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཚུད་མི་འབྱུང་།

དེ་ལྷ་ལགས་ན་མགོན་ཁྱོད་ལ། བརྟེན་པའི་སྒྲོན་ནི་སྤྲུལ་གྱི་གིས།

བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གསུང་བ་ལས། རོ་མཆར་བྱུང་པ་ཅི་ཞིག་རྟེན།

གང་གང་རྟེན་ལ་རག་ལས་པ། དེ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞེས།

གསུང་བ་འདི་ལས་ཡ་མཚན་པའི། རོ་མཆར་བྱུང་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

གང་དུ་བབྱུང་བས་བྱིས་པ་རྣམས། མཐར་འཇིག་འཆིང་བ་བཙན་བྱེད་པ།

དེ་ཉིད་མཁས་ལ་སྤྲོས་པ་ཡི། བྲ་བ་མ་ལུས་གཙོད་པའི་སྒྲོ།

བརྟེན་འདི་གཞན་དུ་མ་མཐོང་བས། རྟེན་པ་ཞེས་བྱ་ཁྱོད་ཉིད་དེ།

མ་སྤྲུལ་ལ་ནི་སེང་གོ་བཞིན། སྤྲུལ་གྱི་གས་ཚན་ལ་འདུག་པས་བྱའི་ཆེག །

ཨེ་མའོ་རྟེན་པ་ཨེ་མའོ་སྤྲུལས། ཨེ་མའོ་སྤྲུལ་མཚོག་ཨེ་མའོ་མགོན།

རྟེན་ཅིང་འབྱེལ་འབྱུང་ལེགས་གསུང་པའི། རྟེན་པ་དེ་ལ་བདག་ཕྱག་འཆལ།³³⁵

ཞེས་སོ། དེ་ཡང་བཙུག་པའི་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་

335 «རྟེན་འབྱེལ་བརྟེན་པ།» རྟོག ༡-༩ གསུང་ཐོར་བྱ། བོག ༡༩

སྟོང་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།

འདི་ཀྱན་རྩ་བོས་སྟོང་པ་དང་། འདི་ལས་འདི་འབྲས་འབྲུང་བ་ཡི།

རིས་པ་གཉིས་པོ་པན་ཆུན་ཏུ། བོགས་མེད་པར་ནི་ཐོགས་ཐེད་པ།

འདི་ལས་རྩ་མཆར་ཐུང་པ་དང་། འདི་ལས་ཐུང་ཏུ་ཐུང་བ་གང་།

ཆུལ་འདིས་ཁྱོད་ལ་བསྟོན་ན་ནི། བསྟོན་པར་འབྲུང་གི་གཞན་ཏུ་མིན།³³⁶

ཞེས་སོ། བསྟོན་པ་ཆོས་པ་པོ་རང་ཉིད། འཛིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་ལམ་ཏུ་མ་འཕྲིན་པའི་གོང་ཏུ།

སྟོན་པ་བཀའ་འབྲེན་ཅན་དེས་བསྟོན་པའི་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་རྟེན་འབྲུང་གི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོས་དང་མཐའ་བ་སྐལ་པ་བཟང་པོར་དགོངས་ཏེ།

ཁྱེ་ཏུ་དབང་གསུམ་རྩ་ཆོངས་པས་བཙོམ། འདི་འབྲེན་ཉན་ཉན་ཕྱང་པོ་ལ།

རིང་ནས་སྒྲུབས་སུ་སོང་ཐུང་ཀྱང་། ཡོན་ཏན་ཆ་ཅན་མ་འཆལ་རྟོ།

འོན་ཀྱང་འཆི་བདག་ཁར་ཐོགས་པའི། རྟོག་གི་རྒྱུན་ནི་མ་ཐུང་པར།

ཁྱོད་ལ་ཐུང་ཟད་ཡིད་ཆེས་པ། དེ་ཡང་སྐལ་བ་བཟང་སྟེན་བཅུད།

སྟོན་པའི་ནང་ན་རྟེན་འབྲེན་སྟོན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ནང་ན་རྟེན་འབྲེན་ཤེས་པ་གཉིས།

འཛིག་རྟེན་དག་ན་རྒྱལ་པའི་དབང་པོ་བཞིན། བྱལ་ཕྱུང་ལེགས་པར་ཁྱོད་མཐེན་གཞན་གྱིས་མིན།³³⁷

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། རྒྱུ་པས་དེར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་ཐོལ་གྱིས་བཅུམས་པའི་«རྟེན་འབྲེན་

བསྟོན་པ་»འདི་ནི། ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་ལྟ་བུ་ལ་སྟོང་ནས་མོས་པ་ཡོད་པ་ཀྱན་གྱིས་བཟུགས་

པར་འོས་པའི་བཙོམ་ཞུན་འདས་ཀྱི་བསྟོན་པ་ཐུགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཐུང་པ་མ་ཆད། རྒྱ་ཆོང་ཁ་

པའི་རྒྱས་འཐུག་ཀྱན་གྱིས་རྒྱན་ཏུ་དག་འདོན་ཏུ་འདྲེན་པའི་གསུང་བྱིན་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཐུང་པ་

ཐུང་དོ། སྤྱིར་ཡང་གཞུང་འདི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟོན་བཙོམ་རང་རྒྱུ་ཞིག་ཏུ་འདྲ་

རིས་འཛིན་ཆོག་པར་བརྟེན། གཞུང་འདི་ལ་མི་རབས་སོ་སོར་ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་ལྟ་བུ་ལ་མཁས་

ཤིང་ཐུབ་པ་རྟོན་པ་མང་པོས་ཀྱང་། འབྲེན་པ་དང་འབྲེན་བཟུང་བཟུས་དོན་སོགས་བཅུམས་

པ་ཐུང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལས་ཟུག་ཤིས་ནི། བྱང་ཏུ་རྒྱལ་མཆན་བཟང་པོའི་(༡༩༤༤-༡༩༥༠)འབྲེན་

པ་དང་། ཞང་ཞུང་ཆོས་དབང་ཐུགས་པའི་(༡༩༠༩-༤༩/༥༡)ས་བཅད་བཟུས་དོན་དང་། བ་སོ་

ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་(༡༩༠༩-༥༩)ཀྱི་འབྲེན་པ་བཅས་ཡིན་ལ།³³⁸ ཁོར་གསུམ་ག་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་

336 གོང་མཐུངས། རྟོག་ ༡༠-༡༡ གསུང་ཐོར་བ། བོག་ ༡༩

337 གོང་མཐུངས། རྟོག་ ༡༥-༡༦ གསུང་ཐོར་བ། བོག་ ༢༠

338 བྱང་ཏུ་འབྲེན་པ་དང་བ་སོ་ཆོས་རྒྱན་གྱི་«རྟེན་འབྲེན་བསྟོན་པའི་»འབྲེན་པའི་དཔེ་དོར་མཐའ་ཏུ་མེད་པར་སྟོང་ལ།
ཞང་ཞུང་པའི་ས་བཅད་བཟུས་དོན་ནི་མཁས་བྱུང་ཆེའི་«སྟོང་བྱན་ཆེན་མོའི་»མཐུག་ཏུ་རྟེན་བཟུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཏུ་བཞུགས་། «རྟེན་

ཞུས་ཐེན་པའི་དངོས་སྤྱོད་ཡིན་པ་དང་། བྱི་མ་གཉིས་ནི་མཁས་པ་བྱུང་རྗེས་སྤྱོད་མ་ཡིན་པར་
མ་ཐད་བ་སོ་ཆོས་རྗེ་ནི་མཁས་པ་བྱུང་རྗེས་གཙུག་པོ་འདུག་པའོ།

ལྷ་པོའི་སྐོར་ལས་འཆམས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པ་དང་པོ་བཙུན་ཡིག་འབྲེལ་མཛད་པ།

རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་ཤར་འོལ་ཁར་སྤྱོད་པ་ལ་གཤེགས་པའི་སྐབས་ནས་བཟུང་ཞེ། ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་
བསམ་མཐོན་མུན་མར་མཛད་པ་དང་། སྐབས་འགར་ལྷ་པོའི་དཀའ་གནད་ལས་འཆམས་པའི་
དོགས་པའི་གནས་རྒྱུས་ལ་ཡི་དམ་ལ་བཀའ་འདྲི་མཛད་པའི་བྱིས་པ་ལས་མན་དག་བྱང་ཏེ་
ཐུལ་ཏེ། ཟབ་མོ་ལྷ་པོའི་གོ་བ་དང་ཉམས་སྦྱང་གི་འཕེལ་བྱེད་སྐོར་ལ། རང་གི་སྤྱི་མཐོང་བཙུན་
པོ་དེ་མདུན་པ་ལ་འཕྲིན་ཡིག་གི་ལམ་ནས་མུན་མར་བྱས་ཤིང་ལ། རྗེ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པས་
ཁྱད་ཚུར་ལ་གསུང་ལན་གནད་བ་སོགས་ཀྱིས། སྤྱི་བ་གཉིས་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་འཕྲིན་ཡིག་
ཐུལ་ཏེས་མཛད་ཡོད་ཏེ། དེ་ལ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་བྱ་ཡིག་རྒྱུས་ནི་རང་ཉིད་འོལ་ཁ་ཁུལ་གྱི་དཔེན་
གནས་ཁག་ཏུ་བཅུགས་པའི་སྐབས་སུ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། སྐབས་དེ་དུས་སྤྱི་མཐོང་བཙུན་པོ་དེ་
མདུན་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ས་རྒྱས་གཙོ་བོ་པོ་དེ་ལ་ཁག་ཏུ་ཆོས་འཆད་ཀྱི་མཛད་པ་གཙོ་
བོར་སྤྱོད་བཞེན་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་པན་ཚུན་འཕྲིན་ཡིག་
ཐུལ་ཏེས་མཛད་པ་འདྲི་ནི། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་བྱུང་ལ་མ་འོངས་པའི་ཐོན་པོ་ལས་སྤྱོད་པའི་གཉིས་ཀྱིས།
མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་གནད་རྒྱུས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་པན་ཚུན་གོ་རྟོགས་ཐུལ་
པའི་བཟོ་སྐྲུག་གནད་གི་ཡོད་པ་དེ་དེ་ལྟར་བསྐྱར་ས་པར་ཡང་རྣམས་འཕྲིན་ཆོག་

བྱིས་རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་གསུང་རྒྱུས་སྤྱོད་པའི་བྱིས་གསུང་འབྲམ་ཏུ་བཞུགས་པའི་བྱ་
ཆེན་པ་རྒྱུས་ཀྱི་དཀའ་དྲིན་ལས། རྗེས་འབྲུག་གི་གདུལ་བྱ་རང་ཅག་ལྷ་བྱ་རྒྱུས་ནས་དེར་
གི་དུས་སུ་འདྲ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་རྗེ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པ་ལ་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་འཕྲིན་ཡིག་གི་ལམ་
ནས་གང་བྱས་པ་རྒྱུས་པ་རྒྱུས་མཛད་ཏུ་ཡོད་མོད། ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་པའི་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་ཉིང་ནས་བཅུགས་
ན་ཙུང་སྒོ་པམ་པ་ཞིག་ལ། རྗེ་བཙུན་པོ་དེ་མདུན་པ་ལ་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་ཐུ་བྱིས་བྱུང་པའི་ཡི་
གོ་རྒྱུས་ཆབ་ཤོག་སོ་སོར་མ་བཞག་པར། ཤོག་ངེལ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་བཀོད་ལྷབས། ད་ལྟ་
གསུང་འབྲམ་ཏུ་བཅུགས་པའི་ཤོག་ངེལ་དེའི་ཆགས་རྒྱུས་དུས་ཐུག་གང་ཏུ་བྱུང་བ་བཟོད་
དཀའ་དྲིན་དེ་དུང་གནས་འདྲི་ལ་མགོ་རྒྱོག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུན་གཅིག་ནི། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
གསུང་འབྲམ་གྱི་ནང་། «རྗེ་བཙུན་འཛམ་དབྱངས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་རྗེ་དེ་མདུན་པ་ལ་ཤོག་

འབྲེལ་བཟོད་པའི་»འབྲེལ་པ་ཐུགས་ཆེ་བ་ནི། ལུལ་མཆོག་དགེ་འདུན་གྱི་མཆོད་དེ་དང་། ལུང་སྒྲ་རྣམས་པའི་རྗེ་རྒྱུ་བཟུན་དང་ལྷ་
རམས་པ། དཔལ་མདུན་གྱི་མཆོག་ལུལ་མཆོན་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྒྱུས་ཡིན་ལ། དུས་བྱིས་ཚོ་ནི་སྤྱི་མཐོང་པོ་ཆེས་ཉེན་འབྲེལ་
བཟོད་པ་ལ་ཆེགས་བཅད་ཀྱི་སྐོར་ནས་འབྲེལ་པ་འབྲེལ་མདུན་པ་ལ་ཆེས་བཅུམས་པའདུག་པའོ།

བྱིལ་དུ་ཕྱུལ་བ་»ཞེས་བྱ་བ་གསུང་འབྱུང་པོ་དེ། ཡང་ཡང་ལྷན་པ་བྱུང་བ་དང་། ཡང་བཀའ་འབྱུང་པོར་
བྱིལ་ཆོད་དུ་«འདྲ་མདའ་བའི་གསུང་ལན་»ཞེས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་སྐོར་
དེར་མཐོང་། གཞུང་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་བསྟར་ཏེ་དཔྱད་ན། སྟོན་བྱིལ་དུ་ཐགས་པ་དེའི་སྐོར་
གཞི་མདོར་བསྟར་དེ་མ་གཏོགས། གཞུང་ཡོངས་རྒྱ་གསུང་པོར་བྱུང་བ་བྱུགས་པའི་«རྒྱ་
འདྲ་མདའ་བའི་གསུང་ལན་»དེའི་ནང་དུ་བྱུང་བས། སྟོན་བྱིལ་གྱི་ཡི་གེ་དེ་དཔེ་འགས་པ་ཞིག་
མིན་པར་སྐོར་། གང་ལྟར་ཡང་འདིར་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་འདྲ་མདའ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བུའི་སྐོར་
ལས་བཅུ་མས་ཏེ་ཕན་ཚུན་ཆབ་སྟོན་གནང་བ་རྣམས་ཀྱང་བཞུགས་ཏེ་བཟང་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བྱུང་།

དེ་ཡང་འོལ་ཁར་མོ་གསུམ་གྱི་རིང་བྱ་བའ་མཛད་བཞིན་པའི་སྐབས་སྟོན་པ་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་
པས་སྟོར་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་སྐོར་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་རྒྱ་ཆུན་འཇམ་པའི་དབྱུངས་ལ་བྱི་གཏུགས་
མཛད་པའི་སྐོར་རྒྱ་ཆོང་འདྲ་མདའ་བར་ཆབ་སྟོན་ཅིག་ཕྱུལ་ལ། དེའི་ནང་འདི་ལྟར།

ཐུ་བྱི་བྱུང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་བཟུང་བ་འདི་དག་ལ། ཡིད་ཆེས་པའི་
རྟགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། ཁྱིའ་མ་འང་བས། མདོར་བསྟར་ན། བདག་ལ་བལ་
འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་བཅས་ཅད་དང་བལ་བ་དེ་ཡོད་པར་བསྐྱེད་ནང་།
ལྟ་གཏུགས་ལེགས་པོ་བཟིན་པས། ད་དུང་མ་གོ་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་
གསུངས་སྟེང་། དེ་ལ་བཟུལ་ཞིང་བརྟག་པ་ཡུན་རིང་པའི་བར་དུ་བཟིན་པས།
བལ་འབྱུང་གྱི་ལྟ་བ་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་དགོས། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལས་
མེད་པ་ལ་མོགས་པ་དུ་མ་གསུངས་པ་རྣམས། འཕགས་པ་ཡབ་ཕྱས་ཀྱི་གཞུང་
དང་བཞུགས་ནས་མཛད་པས་མ་གོ་བར་ཤེས་ནས། གོ་བའི་བཅས་ལྟས་ནས།
བརྟན་པ་རྣམས་བྱས་པས། ད་ལྟ་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་རང་བཞིན་ཐུང་ལོ་མ་གོ་བ་ཞིག་
གསུང་དུ་གོ་ནས་ཤེས་ཤིང་ཆོད་པ་ཞིག་བྱུང་ལགས།³³⁹

ཞེས། རང་ཉིད་ལ་རྒྱ་ཆུན་འཇམ་པའི་དབྱུངས་ཀྱི་རྒྱ་དང་གསུང་གི་རྟོན་པ་བྱུང་བ་དང་།
དེ་དག་ཅད་མ་ཡིན་པའི་དན་རྟགས་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་གཟིགས་པ་བྱུང་ཡོད། ཡི་གེ་མང་བས་
སྐད་ས་འདིར་མི་འབྲི་ཞིང་། གཙོ་ཡོར་ཡི་དམ་ལ་ལྟ་བུའི་སྐོར་ལ་དོགས་འདྲི་བྱས་པའི་ཕྱིར་
ཕུགས་རྣམས་ལྟ་བྱུང་། དེ་ཐུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བུའི་གོ་བ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཞིག་བྱུང་མེད་པའི་
དམ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐུ་བྱི་བ་ཡབ་ཕྱས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་དང་ཞིང་དུ་བསྟར་དུས། ཡི་
དམ་གྱིས་གསུངས་པ་བཞིན་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་དེ་ད་དུང་ཡང་རྟོན་མེད་ཚུལ་དང་། མཐར་ཡི་

339 «རྒྱ་ཆུན་འཇམ་པའི་དབྱུངས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་གནད་རྒྱ་ཆོང་འདྲ་མདའ་བ་ལ་སྟོན་བྱིལ་དུ་ཕྱུལ་བ།» གསུང་འབྱུང་། ཕ་སྟོན་ ༤༧

དམ་ཁྱིམ་ལྷ་པོའི་ཟབ་གནད་རྒྱུ་མཁོ་གོ་བའི་ཐབས་བསྟན་པ་ཉམས་སྲུ་སྒྲུབ་པས། ཟབ་མོ་
རྟེན་འབྲུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོབ་པ་སྟེ་གས་གསུངས་། དེ་ལྷ་
པོའི་རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་ཆེན་པོ་རྟེན་པ་འདི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྷ་པོ།

དེ་ཡང་ཁྱིམ་ལྷ་པོས་ཡོད་མཐའ་དང་། ལྷ་པོས་མེད་མཐའ་མེད་པ་འདི། རྒྱུ་
བན་ཁྱིམ་པ་ལ་བྱུན་མོང་བ་ཡིན་པས། ཐལ་འབྲུང་བའི་ཁྱད་ཆོས་ལ་ལྷ་པོས་
ཡོད་མཐའ་དང་། ལྷ་པོས་མེད་མཐའ་མེད་ཞིང་། ལྷ་པོ་ཉིད་རྒྱུ་འབྲས་སྲུ་འབྲོ་
ཚལ་ཤེས་དགོས་ལ། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་
འབྲུང་ཞིང་། མི་སྒྲུབ་པའི་ཚལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁས་ལེན།³⁴⁰

ཞེས། ཐལ་འབྲུང་བའི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་པོ་གོ་བ་ལ། ལྷ་པོས་ཀྱང་མེད་མཐའ་མེད་པ་
དང་། ལྷ་པོས་ཀྱང་ཡོད་མཐའ་མེད་པ་དང་། ལྷ་པོ་ཉིད་རྒྱུ་དང་འབྲས་བྱུང་འབྲོ་བའི་ཚལ་
ཤེས་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་འདྲ་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་སྟེ་གས་
བསྟན་མེད་ཀྱི་འཛོག་བྱུང་བ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་། འདི་ལྷ་པོ་དཔལ་ལྷན་ཐལ་འབྲུང་བའི་
བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ལྷ་པོ་དང་རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་དེ་རི་རི་འཛོག་གནད་རྒྱུ་
འདི་འདྲ་གནད་ཀྱིས་འཕགས་པ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ལྷ་པོ་དང་རྟེན་འབྲུང་དོན་གཅིག་ཀྱི་གསུངས་
པའི་གོ་བ་རྩི་ལྷ་པོ་ལེན་ཚལ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ཀྱི་བྱུང་བྱེད་འབྲེལ་ཚལ་སྟེ་གས་
ཀྱི་སྒྲུབ་ལ། འདི་ལྷ་པོ།

དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་བའི་ལྷ་པོ་ཉིད་འབྲུང་ཚལ་སྟེ་གས་དཔག་ཀྱི་
མེད་པའམ་ཞིང་ཆ་དང་། མདོར་ན་མ་དཔུང་པ་ཞེས་མ། གཞན་རྒྱུ་ཞེས་མ། ཐ་
རྟེན་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་མི་སྒྲུབ་དང་། དཔུང་ན་ཞེས་མ། རང་ལུགས་ལ་ཞེས་མ། གནས་
ལུགས་ལ་བསྒྲུབ་དང་མི་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ལ་གཞག་གང་ཡང་མེད་ཟེར་བ་ལྷ་པོ་བྱུང་
མིན། མ་དཔུང་བའི་རྒྱུ་ལ་མཐོང་ཞིང་། དཔུང་ན་འདི་ཡིན་མ་རྟེན་
ནས། ད་གཞོད་རྒྱུ་འབྲས་མཐོང་ནས། དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་རྟེན་ཀྱི་རྒྱུ་པ་
ལ་བསམས་ནས། རྟེན་འབྲེལ་དང་རྟེན་པ་དཔེར་མེད་ཀྱི་བྱེད་པའང་མིན་པར།
རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་འབྲུང་བ་མི་སྒྲུབ་མཐོང་བའི་སྐོར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོ་
གཞན་ལ་རྟེན་མེད་ཀྱི་དམིགས་གཏད་ཞིག་པའི་རྟེན་པའང་འོང་བའི་ཚལ་དང་།
རྒྱུ་འབྲས་མི་སྒྲུབ་པའི་གནད་ཆེགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་གཞན་ལ་རྟེན་མེད་ཀྱི་ཡོད་

མཐའ་སོགས་དང་བུལ་བའི་སྟོང་པར་འབྲུབ་པའི་ཚུལ་ལས་རྒྱ་འབྲས་མི་སྟུང་པ་ལ་
གཉིང་ནས་རེས་ཤེས་འཛོངས་ཤིང་། དེ་ཀྱན་ནས་དམིགས་གཏང་བཅས་ཅད་ཞིག་
པའི་ཞེན་མེད་ཀྱང་འོང་བ་ཞིག་གདའ།³⁴¹

ཞེས་གསུངས་། དེ་ནི་རྒྱུ་ལྔ། ལྔ་པ་ནི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡི་དམ་གྱིས་སྟུང་བའི་གནད་
གསུངས་པ་རྣམས་རྗེ་སྟུང་བ་ཞེན་ཏུ་མ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ། ཡི་དམ་ལ་དེ་
སྟུང་ནས་མ་རྟོག་མདུན་པས་ཀྱང་སྟུང་བ་མཐའ་བྲུག་འདི་མ་རྟོག་པ་ཨེ་ཡིན་ཅེས་བཀའ་འདྲི་བྱས་
ཚུལ་གསུངས་དོན་ལ། འདི་སྟུང་།

ལྔ་པ་ཏུས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ཆོག་འབྲིག་ཕྱིས་དང་བྱད་མེད་པ་བྱུང་འདྲག་སྟེ། རེས་
ཤེས་ཡི་མ་འཛོངས་གདའ། རེད་རང་གི་བསམ་པ་ལ་རེད་ཀྱིས་མ་གོ་ན། རེད་དང་
སྟོང་དཔོན་བྱད་མེད་པས་སྟོང་དཔོན་པས་ཀྱང་མ་དགོངས་སྟུང་ནས་བྱས་པས་
རང་རེས་དགོངས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཞིབ་ཆ་འགའ་ཡང་ཉི་མེས་གསུང་། དེས་ན་
སྟུང་བའི་གནད་མཐའ་བྲུག་པ་དེ་སྟུང་དང་། སྟོང་བའི་གནད་ལྟ་ཞིབ་རྣམས་དང་།
ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ལམ་ཏུ་འགྲོ་མི་འགྲོ་དང་། ལྔ་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནད་
ཆེས་དཀའ་བ་སོགས་ལ། དེ་གོང་ཏུ་བྲེ་ཆོས་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། དབྱེད་པ་མ་རྟོག་པ་
རྣམས་ལེགས་པར་རིགས་སྟོང་པས་ཀྱིས་སྟུང་བྲུགས་པ་བརྟམས་པས་གཉིང་ནས་ཐེ་
ཆོས་ཀྱི་དྲི་མ་ཡང་མེད་པར་ཡིད་ཆེས་སྟེ་བར་གདའ།³⁴²

ཞེས་གསུངས་།

དེ་ཡང་གོང་ཏུ་བྲངས་པའི་གཞུང་ཆོན་པ་བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ལས། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་
ནི། རྒྱ་ཆོང་མདུན་པར་ཤོག་བྱིལ་ཏུ་ཕྱལ་བ་དང་། རྒྱ་ཆོང་མདུན་པའི་གསུང་ལན་གཉིས་ཀའི་
ནང་ཏུ་བྱུང་ལ། ཆོན་པ་དང་པོ་ནི་རྒྱ་ཆོང་མཛན་པའི་དབྱུངས་ཀྱི་མན་དག་«རྒྱ་ཆོང་མདུན་
བར་ཤོག་བྱིལ་ཏུ་ཕྱལ་བ་»ཞེས་པ་དེའི་སྟེང་གཞིའི་གཞུང་ཡིན་ཅིང་། འདི་དང་ཆོན་པ་བཞི་
པ་གཉིས། གསུང་ཐོར་བྱུང་བཞུགས་པའི་«རྒྱ་ཆོང་མདུན་པའི་གསུང་ལན་»ཀྱི་ནང་ཏུ་མི་ཐོན་
གཞན་ཡང་«རྒྱ་ཆོང་མདུན་པའི་གསུང་ལན་»ཞེས་པ་གསུང་ཐོར་བྱུང་བའི་གཞུང་དེའི་
ནང་ཏུ། གོང་ཏུ་བྲངས་པའི་ཆོན་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས་པའི་ཤོག་བྱིལ་གྱི་
གཞུང་ཡོངས་རྒྱུགས་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱིས། ཡིག་ཆ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་

341 གོང་མཚུངས། ཤོག ༤༩༧

342 གོང་མཚུངས། ཤོག ༤༩༠

དང་། བཅམས་ཏུ་ས་ཐུ་ཕྱི་དང་། ས་སྡོའི་བརྒྱུད་ཀྱི་གནས་རྒྱུ་ལ་འབྲེལ་བརྒྱུད་
ཕྱི་དཀའ་པོའི་རྒྱུ་འབྲེལ་ཆེན་ཏུ་ལྷུང་འདུག

གང་ལྟར་ཡང་། ཡིག་ཆ་དེ་གཉིས་ཀའི་ནང་གནད་འགག་ཆེ་བའི་བརྒྱུད་དོན་མང་པོ་ཞིག་
གི་སྐོར་གསུངས་ཡོད་པ་ནི། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྒྱུ་གསུམ་དང་། དེ་རྒྱུ་མ་གྱི་རིམ་དང་ཐུན་
པའི་སྒྲི་ནས་བསྐྱེད་ཚུལ། ཞེ་ལྷག་གཉིས་ཀ་སྒྲིམ་དགོས་པའི་དགོས་པ། ལྷག་པར་ཏུ་སྒྲིབ་ཉིད་
ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒྲིབ་ལ་དབྱེད་སྒྲིམ་གལ་ཆེ་བའི་ཚུལ། སྒྲིམ་ལ་ཅིང་ཡང་མི་རྒྱུ་
ཅིང་ཡིད་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་འཛོག་སྒྲིམ་རིམ་ལྷུང་བུ་ཚུལ། ལྷ་རྒྱལ་གི་ཕྱུང་ལམ་འདས་པའི་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་སྒྲིལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཆེགས་དང་རྒྱུ་དབག་གི་ལམ་ནས་དབག་སྒྲེ་
ཡིན་ལུགས་ལ་རེས་ཤེས་རིམ་ལྷུང་འབྲེན་པའི་ཚུལ། དབྱེ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་
མེད་ཀྱི་སྐོར་ཀྱི་ཚད་པ། མདོ་རྒྱགས་གཉིས་ལ་སྒྲིབ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པོའི་བྱེད་པར་ཡོད་མེད་སྐབས་
ཡིན། རྒྱུ་ཆེ་ཆོང་ཁ་པས་སྒྲེ་མ་རེད་མདུན་པ་ལ་ཕྱུང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་འདི་དག་ནི། གཞུང་ཚད་
ཚུང་མེད། ལྷ་པོའི་སྐོར་ཀྱི་གལ་ཆེའི་དཀའ་འགན་ཀྱི་སྐོར་ལ་བགད་པ་དང་དོགས་འདྲི་གཉིད་
ཟབ་མོར་ལྷུང་བ་བཅས་ལ་གཞིགས་ན། དཀོན་འབྲེལ་རོ་མཆར་སྒྲེ་ལོས་པའི་ལྷ་པོའི་སྐོར་ཀྱི་
ཡིག་རིགས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོར་ལྷུང་པར་ཁོ་པོས་མཐོང་། «རྒྱུ་རེད་མདུན་པའི་གསུང་ལན་
»ཞེས་པ་དེའི་མཐུག་ཏུ། རྒྱུ་ཆེ་ཆོང་ཁ་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་བའི་སྒྲེ་མར།

ཁྱེད་སྐྱབ་པ་ཞིག་ཕྱིན་ན་ཅིས་ཀྱང་མཛད་མཛད་མཛད། ལྷུང་ཏུ་མཛལ་འཛེམ་
མ་ལྷུང་ན་ཆེ་སྐྱབ་དེ་མེན་པ་དང་། དེ་ནས་སྒྲིན་ལ་རྒྱུ་པ་ལ་དེ་ལ་
གཞིག་པ་ཞིག་མཛད་ན། དེ་ནས་རྒྱུ་པ་ལ་ལྷུན་པར་གིས་དཀོན་སྒྲེ་ལེགས་པར་
འདོམས་པར་གདོན་མི་ཟ་བས་ཚོ་ལ་བ་སྐྱེད་པ་ཁྱེད་པ་ཁྱེད་མཁྱེན་མཁྱེན་མཁྱེན། ལྷ་
ཉེས་མ་མཛད་ཅིག³⁴³

ཅིས། ལྷུང་མས་སྒྲེ་མར་ཡང་རེ་ཞིག་སྐྱབ་པ་ལ་གཞི་ལ་བར་བསྐྱུལ་ཉེ། དེའི་རིང་ཡི་དམ་འཛམ་
པའི་དབྱེད་སྐྱབ་པར་མཛད་ན། རིང་པོར་མ་ལོན་པར་ཡི་དམ་དཀོན་སྒྲེ་མཛལ་ཉེ་གསུང་གི་
སྐྱབ་པ་འབྲེལ་པའི་ཚུལ་ལྷུང་སྐྱབ་ཏེ།

དེ་ལྟར་རྒྱུ་ཆེ་ཆོང་ཁ་པས་ཟབ་མོ་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལམ་བཅམས་ཉེ་རྒྱུ་པ་རེད་མདུན་པ་ལ་
ཆབ་ཤོག་ཐུ་རྒྱུ་ལམ་པར་བཀའ་ལན་རིམ་ལྷུང་མཛད་ཡོད་དམ་ཅེ་ན། ལྷུང་མཁྱེན་པ་གཞིག་
ལ། རྒྱུ་པ་ལྷུན་པར་མདུན་པས་རྒྱུ་ཆེ་ཆོང་ཁ་པས་གནད་བའི་ཕྱག་ཁྲིམ་པལ་ཆེད་གལ་ཆེ་གོས་

343 གསུང་ཐོར་བྱ། བོག ༩༥

དེ། རྩ་བའི་ནམ་གྲུང་མ་བསྐྱུག་པར་བདག་གཉིས་བྱུང་བ་ཡོད་པམ་དེར་ར་ཆོས་མཇུག་ཏུ་
ཡོད་དེ་ནི་ས་སྐྱ་ནམ་གནང་ལ་རིང་ཆད་ལ་དཔེ་མ་བྱུང་གོག་བྱ་བཅུ་དྲུག་ཙམ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་
ཡིག་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་དེ། དེ་ནི་ཁོ་པོས་བརྟགས་ན་པལ་ཆེར་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པས་«འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱི་ལམ་བྱི་གནད་གོག་བྱིལ་ཏུ་བྱུང་བ་»དེ་འབྱོར་བའི་ལན་ཏུ་མཛད་སྒྲམ་དེ། གསུང་ལན་
དེའི་དབྱངས་སྒྲིབ་གཞིའི་ཏུ་ཆུང་ལ་བྱ། འདི་ལྟར།

ཡི་གེ་བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཅི་ཆེ་བ་རྣམས་ཁོ་པོའི་སྒྲོ་ལ་རྩ་ནམ་ཡོད་
གྲང་། རེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་ཞིབ་ཆ་མང་པོ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་ཆེ་བར་བྱུང་། བྱང་པར་
ཆོས་ཀྱི་གནད་རེས་འབྱུང་སོགས་གསུམ་ཏུ་བསྐྱར་བ་འདི་ལམ་བྱི་སྒྲིག་ཆ་ནམ་
བབྱང་བའི་ཉམས་ལེན་བྱི་གནད་ཡིན་སྐྱུམ་པ་ཁོ་པོ་ལ་རྩར་ནམ་ཡོད་ལ།³⁴⁴

ཞེས་གསུངས་དེ། རྒྱ་ཚབ་འཕྲིན་ཡིག་དེའི་ནང་། རྒྱ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་རང་གི་དྲིམ་ལམ་བྱི་
གཅི་པོ་རྣམ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ཉེ། རེས་འབྱུང་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཁྱི་
ལྟར་སྐྱེད་པའི་སྐྱོར་ལ་དགོངས་ཆུང་མང་ཙམ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། གསུམ་པ་ཡང་དག་པའི་
ལྟ་བུའི་སྐྱོར་ལ། ལྟར་གྱི་ལྟ་བ་ཡང་དག་པ་ཞིག་མེད་ན་རེས་འབྱུང་ཡང་རྒྱལ་མ་འོང་དགའ་
བར་མ་ཆད། དེ་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་པས། ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་ལ་མཆོན་
འཛིན་བྱི་ཡིག་རྟག་གིས་བསྐྱར་པས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དབང་ཏུ་བཏང་ན་འང་
སེམས་སྐྱེད་རྒྱལ་མང་མི་འབྱོར་བ་སོགས་གསུངས་ལ། མཐུག་ཏུ་གཤམ་བྱི་རེ་སྐྱུལ་འདི་འདྲ་མཛད་དེ།
མནར་ག་འདི་པའི་ཕྱགས་ལ་རེས་འབྱུང་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ལ་འབྲིང་ཆུང་དང་
འབོགས་འདོན་ཆུང་ལ་བྱང་པར་ཙན་ཞིག་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། ཡི་གེར་ཞིབ་ཏུ་བརྟན་
ནམ་གྱི་བྱས་ཉེ་དབྱངས་ནམ་བརྟུན་ནམ་བསྐྱར་བ་བྱུང་ན་བྱང་ཆེ། གཞན་
འབྲིང་ན་སྒྲོ་ཆེད་དང་མཐུན་པར་གོ་རིམས་རེས་པ་ཙན་བྱིས་འབྲིང་དགོས་པར་
རྒྱང་། ཁོ་པོ་རང་གིས་ནི་ཆོས་གསུམ་གོ་རིམ་མ་འཛོལ་བར་ཉམས་སུ་སྒྲུབས་ཉེ་
ཉན་ཙམ་བྱུང་།³⁴⁵

ཞེས་སོ། །ལམ་བྱི་གཅི་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུའི་སྐྱོར་ལ། རྒྱ་བཅུན་རེད་
མདའ་བས། ལྟ་བུའི་ཕྱགས་ལ་བྱི་ནང་གི་བྱུང་མཐའ་རྣམས་བ་དད་ཀྱི་དབང་གིས་ལྟ་བ་བཟང་
བན་ཐ་དད་པ་ཡོད་ཡོད། གྲུན་གྲང་རྣམ་རྟག་ལས་མ་འདས་ཤིང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞིག་

344 «ཆོས་རྒྱ་བཟང་བྱགས་པ་ལ་གནད་བདེན་པ་ལ་དགའ་བའི་གཏམ་དང་བཅས་པ།» གསུང་འབྲམ་ཡོད། ༡ གོག ༡༥

345 གོང་མཆོངས། གོག ༡༠ མ་དཔེར། ཉན་ཙམ་བྱུང་། ཞེས་པ། ཉམས་ཙམ་བྱུང་། ཞེས་དགོས་སྐྱུམ་ཡང་མ་དཔེ་རང་སོར་བཞག

ཡེ་ཤེས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁེན་པ་འབྲུག་ཞིག་བཟང་བཅས་སོགས་ལྷ་པོའི་སྒྲོལ་པ་མཐའ་དག་
ལས་འདས་པར་གསུངས། དེ་རྗེས་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ལྷ་པོའི་དབྱེ་མ་བལ་རང་གི་ལྷ་
པོའི་ཁྱད་པར་སྐོར་ལ་གསུངས་ཏེ། དབྱེ་མ་པ་གཉིས་དོན་དམ་པོའི་བཞེན་པ་བརྒྱན་བལ་ཏུ་
འདོད་པ་མཚུངས་ཀྱང་། དབྱེ་མ་རང་རྒྱད་པ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུ་མ་ཙམ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། དེ་ལས་
ཐོག་ཉེ་དཔལ་ཐུན་བལ་འཕྲུང་པས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱུ་ཙམ་ཏུ་འཛིན་པ་ཉེ།
ཚུལ་འདི་དབྱེ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་ཏེ།³⁴⁶

དེ་ལྷ་པོ་དབྱེ་མ་བལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་རྩོམ་འཛིན་གནང་
རྗེས། རང་ཉིད་ཀྱིས་དགོངས་ཚུལ་ལྷ་པོ་ན། དབྱེ་མ་འདི་རྟོགས་པ་སྟེ་ཚུལ་བཞི་ཡོད་པར་གསུངས་
ལ། ཚུལ་འདི་ནི་རྗེ་བཙུན་རྟེན་མདའ་པོའི་བཞེད་པ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཏུ་མངོན། ཅི་
ལྷ་པོ་ཡང་ཟབ་མོ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ། གཅིག་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་སྒྲོབ་གཉེས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གཙུག་པོར་རྗེ་བཙུན་རྟེན་མདའ་པོ་ལས་གསུང་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་གོང་སྒྲོལ་
ལྷ་པོ་སྒྲོབ་གཉིས་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་པན་ཚུན་བཟོ་སྟོང་རྒྱུན་མར་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས། པན་
ཚུན་སྒྲོ་སྟེད་འཕེལ་བ་བྱུང་ཡོད་པར་བརྟེན། སྒྲོབ་གཉིས་དབྱེ་མ་འདི་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ། རང་
བཞེན་གྱིས་ལྷ་པོ་པ་བཙུན་ཙམ་ཏུ་འང་མི་བཞེད་པ་དང་། རང་བཞེན་མེད་ཀྱང་བཙུན་གྱི་བྱ་
བྱེད་རྒྱུ་མ་གཞན་རྟོག་པ་མི་སྟེལ་བ་དང་། ལྷ་པོ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྒྱག་མཐོང་སྟེ་པ་ལ་
དཔུང་སྒྲོལ་མེད་ཏུ་མི་བྱང་བ་སོགས། ལྷགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་བཞེད་པ་ལ་མཐུན་ལྷགས་ཡོད་
མོད། དེ་ལྷ་ནའང་སྒྲོབ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་མ་འདི་ལྷ་པོ་གཅིག་པ་མིན་པར་བརྟེན། དེ་གཉིས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་རྟོགས་པ་ལ་རྗེ་བཙུན་རྟེན་མདའ་པོའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་པ། “དབྱེ་མ་འདི་
རྟོགས་པ་སྟེ་ཚུལ་འདི་པ་བཞི།” ཞེས་གསུངས་པ་དེ་རྩོམ་བཟུང་ན་ལྷ་པོ་ལས། འདིར་རྗེ་བཙུན་
ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལན་ཏུ་བྱུང་བ་ལྷ་པོ་དགོད་ན། འདི་ལྷ་པོ།

ཁོ་པོ་ལ་དབྱེ་མ་འདི་རྟོགས་པ་སྟེ་ཚུལ་འདི་པ་བཞི་འཕྲུང་ཉེ། འདི་ལྷ་པོ་དང་པོ་
ཆད་ལྷ་པོ་། གཉིས་པ་སྟོང་ལྷ་པོ་། གསུམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུ་མར་གྱོ་བ། བཞི་པ་རྟེན་
འབྲེལ་བཏགས་ཡོད་གཞི་མེད་ཏུ་གྱོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུམ་པ་ཐོ་བས་བཙུ་
པ་ལྷ་པོ། ཀྱན་རྒྱུ་པ་རྗེས་རྒྱགས་རིགས་པས་བཤེག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། འདིས་
ཀྱང་རིགས་དཔུང་གི་བཞེན་འཛིན་རྒྱུ་ཅིང་སྟོང་ཉིད་ལ་མཚན་པའི་རྒྱ་ཙམ་བྱེད།
གཉིས་པ་ནི། ལྷ་མ་ལྷ་པོ་སྟོང་ཏུ་མ་ཉིད་ནས་རང་བཞེན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉེ།

འདིས་ཕྱི་གཟུང་བྱ་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐོག་ཀྱང་ནང་སྤྱོད་རིག་ལ་ཐོས་པ་འདི་
 ཞེན་པ་མི་འདོད་པས་མེམས་ཙམ་རྣམ་ཐུན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་མ་འདས། གསུམ་
 པ་ནི། ནང་རིག་པ་དང་ཕྱི་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་རྒྱ་ལས་པས་ཕྱུ་
 མ་ཉམས་ཀྱན་རྒྱུ་དུ་སྤྱོད་པ་ཙམ་ལས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྣོགས་པ་སྟེ། འདི་
 ལ་ཡང་མཐར་འཇིག་གི་ཞེན་པ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་རྟེན་སྤྱོད་རྣོགས་པ་ལྟོས་པ་འདི་
 རྟོན་ཆོས་སྤྱོད་མ་ཙམ་དུ་འཇིག་པ་ཡོད་པས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་འདི་དབྱེ་མ་པ་
 ལས་མ་འདས། བཞི་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་རིགས་པས་ཚུལ་བཞིན་
 དུ་དབྱེད་པ་ན་རང་གི་དཔོན་པོ་རྒྱུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྟོན་ཅིང་། མ་དབྱེད་པ་ན་བ་
 རྟེན་གྱི་ཡུལ་དུ་འབྱུང་བས། རྣོགས་པས་བཅུགས་ཤིང་མིང་གི་བ་རྟེན་བྱས་པ་ཙམ་
 གྱི་བཅུགས་ཡོད་དུ་རྣོགས་པ་འོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་རྣོགས་པ་འདི་རྩོད་ཉིད་
 གྱིས་རྩོད་གཞན་ལ་རྟོས་མེད་དུ་རྒྱ་འབྲས་པ་ན་ཆུན་མི་འབྲུལ་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་
 རྣོགས་ཐང་སྤྱོད་པ་འདི་མཐར་ཐུགས་ཙམ་དང་བུལ་བར་རེས་པ་འབྱོར་པ་གཅིག་
 འོང་བ་ཡིན། གོ་ཡུལ་གྱི་ལྟ་བུ་འདིའི་གོང་ན་པོགས་དབྱུང་རྒྱ་གཞན་ཡོད་པར་མི་
 མེམས། འདི་མ་རྣོགས་བར་ལ་ལྟ་བུ་མཐར་བྱུག་པ་ཡང་མ་ཡིན།³⁴⁷

ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་རང་གི་དཔོན་པོ་བཞེད་ལྟར་གྱི་ལྟ་བུའི་འཆར་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་བཞི་རྟོ་
 གྱུར་ཅིང་། རིམ་པ་བཞི་པ་དཔལ་ལྡན་ཐལ་འབྱུང་བའི་ལྟ་བུ་དེ་ལས་མཐོ་བའི་ལྟ་བུ་མེད་པར་
 གསུངས་ཀྱིས། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་«རྒྱ་བརྩན་འཇམ་པ་འདི་དབྱེད་པ་གྱི་ལས་ཀྱི་གནད་རྒྱུ་རྟེན་མེད་མེད་པ་
 བ་ལ་ཕོག་བྱིལ་དུ་བྱུལ་བའི་»ནང་དུ། ལྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྲུང་གི་རྟོན་ཐོག་ལ་རེས་ཤེས་ཆེན་པོ་
 ཞིག་རྟོན་པར་བྱས་ཡོད་པ། དེའི་རྒྱོང་ལ་འབྲེལ་བ་རྒྱུད་མཐུན་ཡོད་པ་ནི། འདི་ལྟར།

ཁྱོད་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་རྣོགས་ཚུལ་གྱི་ལྟ་བུ་དེ་ཕྱིན་དུ་བཟང་ཡང་། སྤྱོད་པ་འཇིག་
 པ་རྒྱུང་ཟད་ཡོད་པས་ལྟ་བུ་འདི་ལ་རེས་པ་རྟོན་ན་དེ་ཡང་འཇིག་པས། ད་དུང་
 གསེལ་བ་ཐོབ་ཅིག་རང་གིས་ཀྱང་དཔྱད་དང་། རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་རེས་པ་
 རྟོན་པར་འབྱུང་། དེ་དམ་ཤིས་ཀྱང་རྒྱུད་རྒྱུད་དང་མཐུན་པར་རྟོན་པས་ཐེངས་
 གཅིག་རྣོགས་པ་ལ་ཆོག་ཆོད་བབྱང་མི་ཉན། ལྟ་བུ་འདི་རྣོགས་པ་ན་རྒྱ་འབྲས་
 དང་རྟོང་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་འདི་རེས་པ་གཅིག་ཙམ་སྟེ། ཐུང་གཉེན་དང་འཁོར་
 འདས་གཞི་མེད་ཅུ་བུ་དུ་རྣོགས་པས་དེ་དག་ལ་རྩོད་བྱུང་དུ་འཇིག་པ་དང་། རྟེན་

འབྲེལ་སྒྲུ་མ་ཙམ་དུ་འཛིན་པ་ཡང་སྤོང་བ་ཡིན། གུན་རྒྱུ་པ་རྟེན་འབྲེལ་བཏགས་
པ་ཙམ་དུ་རྟེན་པ་པ་ན་དོན་དམ་བཅོང་བཤམ་མཁའ་ལྷ་མ་གྱི་བའི་པེས་པ་སྒྲུ་
བ་རིགས་པ་གཞན་ལ་སྟོན་མི་དགོས་ཏེ། ལྷ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་ལ་སྒྲུ་འདོགས་
ཚོད་པས་སོ།།³⁴⁸

ཞེས་གསུངས་དེ། འཕྲིན་ཡིག་རིང་པོ་འདིའི་མཁུག་དུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་དཔེན་པ་བཞེན་ནས་
བྱུགས་དམ་ལ་སྟེ་གཅིག་དུ་གཞོལ་བ་ལ་བཞུགས་པ་མཛད་པའི་མཁུག་དུ། བན་ཚུན་གཉིས་
ཀའི་ལུས་ཁམས་བཟང་ན་ལོ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་སྒྲ་སྒྲོབ་མཛའ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞུག་པར་
གསུངས་འདུག འཕྲིན་ཡིག་འདིའི་མཁུག་དུ་ལོ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་པན་ཚུན་མཛའ་བར་སྟོན་
པ་གསུངས་པ་དེར་དབག་ན། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་གསུང་ལན་དེ་བཞིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
ལོལ་ཁ་ཁུལ་དུ་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་བྱ་བཤམ་མཛད་དེ་སྟོན་སྒྲུབ་ལ་གཞོལ་བའི་སྐབས་ཤིག་དུ་
སྤྱིངས་པར་སྤང་བས། གསུང་ལན་དེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་དུགས་པོ་ལྷ་ལྷིངས་སུ་ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་
ལྷ་བ་བྱུགས་རྒྱུད་ལ་མ་འབྲུངས་པའི་གོང་དུ་སྤྱིངས་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྟོན་སྟུང་། དེ་ཡང་
རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་དེའི་མཁུག་དུ། འདི་རྩུང་།

དེ་བས་ན་ཁྱེད་ཀྱང་དགེ་སྦྱོར་ལ་སྒྲོ་བཀ་ཚོད་པ་དེ་ཤིན་དུ་ལོགས། ཐོས་བསམ་
པའི་གཏིང་དབགས་ནས་སྟེ་འདི་སྒྲོས་བཏང་གི་རྒྱུ་པ་ལྷིང་པོར་བྱེད་པ་ལས།
རྒྱལ་བ་ཡུལ་བཙས་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་མཚོན་པ་གཞན་མེད། དེའི་བད་ན་དེང་
སང་གི་འཆད་ཉན་འདྲ་བ་གཞན་དོན་གྱི་ན་རྩུང་ལ་བ་ཡིན། རྟེན་བཀུར་རྩུང་
ལེན་གྱི་བྱུགས་དབང་བསྐྱར་དང་། ལུང་ཁྱིད་སོགས་འཁོར་རྒྱུད་པའི་གཞན་དོན་
རྩུང་ལྷང་བྱེད་པ་རྩམས་ལ་སྤྱིང་པོ་མ་མཐོང་ཞིང་། དེ་བས་ན་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་
བཞུན་པའི་རྒྱན་ལ་ལན་པར་བསམས་ནས། ཁྱེད་ལ་ཡང་ཇུང་རེ་ཞིག་འཆད་ཉན་
ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་ཤིངས་པ་འབད་ཟེར་བ་བྱས་པ་ཡིན། ད་ཆེ་འདི་སྒྲོས་བཏང་བར་པ་
དོན་གཉེར་མ་གཏོགས་པའི་འཁོར་མ་བཞེན། གནས་གཅིག་དུ་སྤྱན་མ་རིང་། ཕྱི་
ནས་ཀྱང་དགོན་པའི་གཞི་གདིང་བ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་བ་མ་བྱེད། རི་ཁྱོད་དུ་མི་ཆེ་
མཐར་སྒྲེལ་བའི་དམ་བཙའ་མཐར་སྤྱིན་པར་མཛོད། ཁམས་བཟང་ན་ལོ་གསུམ་
གྱི་ནང་དུ་དཔོན་སྒྲོབ་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞུག་³⁴⁹

348 གོང་མཚུངས། ཤོག ༡༩

349 གོང་མཚུངས། ཤོག ༡༩

ཞེས་གསུངས།

ད་ནི་གོང་དུ་བྲངས་པའི་སྐྱོབ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲིན་ཡིག་དེ་རྣམས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་གོ་རིམས་
 རྒྱ་ལྷ་དུ་འཛོག་ཅེ་ན། ཁོ་ཁོའི་ཆོད་དཔག་བྱས་ན། རྒྱ་བཙན་རེད་མདའ་བས་གནང་བའི་
 «དཔེན་པ་ལ་དགའ་བའི་གཏམ་དང་བཅས་པའི་»འཕྲིན་ཡིག་རིང་པོ་དེ་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་
 འོལ་ཁ་ཁུལ་དུ་བྱ་བལ་ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ་གནང་བར་མངོན་ལ། ད་ལྟ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་
 པའི་བཀའ་འབྲུམ་ཐོང་བའི་ནང་བཞུགས་པའི་«རྒྱ་རེད་མདའ་བའི་གསུང་ལན་»ཞེས་པ་དེ།
 གསུང་འབྲུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་པ་རྣམས་ནས་གོང་གི་རྒྱ་བཙན་རེད་མདའ་བའི་བཀའ་ཡིག་དེའི་
 ལན་དུ་བསམས་འདུག་ཀྱང་། གསུང་ལན་དེའི་སྒྲིག་ཕྱོགས་ཁག་གཅིག་དེ་ལྷ་འདོད་པ་རིགས་
 མོད། ལྷ་ཆ་རྣམས་རྒྱ་བཙན་རེད་མདའ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་རིང་པོ་དེའི་ལན་དུ་འབྲུམ་པར་མ་
 མཐོང་། ལས་ནས་གསུང་ལན་དེའི་དབྱེ་ནས་བཟུང་ཞེ། “འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་དགག་
 རྒྱུ་དཔག་མེད་བྱས་ན་ཅུ་གཏུགས་བྱས་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་ཁྱེད་མི་ལང་།”³⁵⁰ ཞེས་པའི་བར་
 རྣམས། གསུང་འབྲུམ་པོད་ ཡ པར་བྱུང་བའི་«རྒྱ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མན་དག་རྒྱ་
 རེད་མདའ་བ་ལ་ཤོག་བྱིལ་དུ་ལྷལ་བ་»ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་བ་བཞེན་དུ་འདུག་ལ། ཁྱད་པར་རྒྱུང་
 ཟུང་ཅིག་ཡོད་པ་ནི། ཤོག་བྱིལ་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲིང་གཞི་མདོར་བསྐྱས་དེ་གསུང་ལན་གྱི་དབྱར་
 མི་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་གསུང་ལན་དེའི་མཇུག་བྱང་དུ། ཅུ་ཁྲིག་པས། “འདིའི་ཕྱི་མའི་
 མགོ་ཤོག་སྐྱ་མ་ཐར་བཟང་པའི་དཔེ་ཆའི་ནང་ནས་གཞན་དུ་འབྱེད་པ་འབྲུ་ཐེར་ནས་མི་འདུག་
 གོ།”³⁵¹ ཞེས་བཀོད་པ་ལྷ་མ། གསུང་ལན་གྱི་མ་དཔེ་རང་ལ་འགྲོའི་སྒྲིང་གཞིའི་ཆོད་དེ་ལ་ཅུ་མ་
 ཞིག་ནས་བརྒྱུ་ཞེ་མེད་པར་ལྷ་མ་པས་ཡིན་སྐྱོད་། གང་ལྷ་མ་པ་ཤོག་བྱིལ་དུ་བྱུང་ཞིང་རྒྱ་ཆོང་
 ཁ་པའི་«རྒྱ་རེད་མདའ་བའི་གསུང་ལན་»དུ་བྱུང་བའི་ལྷ་ཆ་དེ། རྒྱ་བཙན་རེད་མདའ་བས་
 རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་གནང་བའི་«དཔེན་པ་ལ་དགའ་བའི་གཏམ་དང་བཅས་པའི་»ལན་དུ་བྱས་
 ན་མི་བདེ་ལ། དེ་ལས་ལྷོག་ཏེ། རྒྱ་བཙན་རེད་མདའ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་དེ་ཤོག་བྱིལ་དུ་ལྷལ་བ་
 དེའི་ལན་རྒྱུང་ལ་གནང་བར་བྱས་ན་འབྲུམ་པར་མཐོང་། དཔེར་ན་རྒྱ་བཙན་རེད་མདའ་བའི་
 འཕྲིན་ཡིག་རིང་པོ་དེའི་དབྱར། “ཡི་གེ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཅི་ཆེ་བ་རྣམས་ཁོ་པོའི་སྒྲི་
 ལ་ལ་ལྷ་ནས་ཡོད་ཀྱང་།”³⁵² ཞེས་ཤོག་བྱིལ་དུ་བྱུང་བའི་ལམ་གཅི་རྣམ་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལ་བཤད་
 པ་མཇུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། “ཁྱེད་ཀྱི་ཉེན་འབྱེལ་རྟོགས་ཙམ་གྱི་ལྷ་བ་དེ་ཤིན་དུ་བཟང་

350 «རྒྱ་རེད་མདའ་བའི་གསུང་ལན།» གསུང་ཐོང་བ། ཤོག ༧༥

351 «རྒྱ་རེད་མདའ་བའི་གསུང་ལན།» གསུང་ཐོང་བ། ཤོག ༡༠༡

352 «ཆོས་རྒྱ་སྒྲི་བཟང་གཏུགས་པ་ལ་གནང་བ་དཔེན་པ་ལ་དགའ་བའི་གཏམ་དང་བཅས་པ།» གསུང་འབྲུམ་པོད། ༡ ཤོག ༥༧

ཡང་།”³⁵³ ཞེས་སྟེ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རེས་ཤེས་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཐོབ་ཆུང་ལ་གསུངས་པའི་སྐོར་ལ་རྒྱ་བཅུན་རྟེན་མདའ་པས་བགད་པ་མཛད་པ་ལྷུང་བ་བཅས་
ལས་དཔག་བྱས།

ཟྱུ་ལྷ་པོ་ན། རྒྱ་ཆོང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་ཕན་ཚུན་གནད་བའི་འཕྲིན་ཡིག་རྣམས་
ཀྱི་དྲུས་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་རེས་གཏན་ཞིག་བརྒྱན་མི་བྱས་ཡོད། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་
སྔ་མའི་དགོངས་པ་བཞེས་ཐོགས་དང་། བྱད་པར་དུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་རེས་ནས་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་
རང་ཉིད་ཀྱི་པས་མ་སྟོང་དང་། ཡི་དམ་གྱི་མན་དག་ལྷ་ཆུང་པ་ཡབ་ལྷས་ཀྱི་གཞུང་དང་བཟུང་ཞིབ་
སྟེགས་ཀྱི་ལྷ་རྟེན་པེ་མ་གྱིས་འཁྱུར་བ་ལེགས་ཆུང་སྐོར་ལ། ལྷའི་མ་ཡིག་གི་ལམ་ནས་རང་གི་
རྒྱ་མ་རྒྱུ་བཅུན་རྟེན་མདའ་བ་དང་བཟོ་སྒྲིབ་རྒྱུན་མཐུག་པོར་པ་དེ་ཉི་ལྷོ་དྲུག་ལྷུང་པར་
ལྷུང་། དེ་ལྷ་པོའི་བཟོ་སྒྲིབ་གནད་བ་དེས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་རང་གི་རྒྱ་མའི་དགོངས་པ་ཞེད་
གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆུང་པ་ཕྱགས་རྒྱུན་ལེགས་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱ་བཅུན་རྟེན་མདའ་
བ་ལའང་པར་ཕྱགས་རྒྱུན་ལེགས་པ་ལྷུང་ཡོད་ཡོད།

ཁོང་དུ་རྒྱ་ཆོང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་ཕན་ཚུན་གོ་རྟོགས་ཐོབ་རེས་གནད་བའི་བད་
ཁྱི་བ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་ཉི། འདི་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་དབྱ་མ་བལ་འཁྱུར་བའི་ཕྱགས་
ཀྱིས་ལྷུང་པས་ཡོད་མཐའ་མེད་བ་དང་། ལྷུང་པས་མེད་མཐའ་མེད་ཞིང་། ལྷུང་པ་དང་རྟེན་
འཁྱུར་དོན་གཅིག་པར་གཟིགས་ཏེ་རེས་ཤེས་ཆེན་པོ་ཐོབ་གསུངས་པ་དེ་དང་། རྒྱ་བཅུན་རྟེན་
མདའ་པས་དབྱ་མའི་རྟོགས་པ་སྟེ་ཆུང་པ་རིམ་པ་བཞི་གསུངས་པའི་ནད་གཞེས་ཀྱི་རིམ་པ་བཞི་
པའི་ལྷ་པོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལ་བྱད་པར་གད་ཡོད། དེ་ལ་ལྷིས་ལྷ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་ཟུང་མ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པོའི་སྐོར་ལ་དབྱ་མའི་གཞུང་ཆེན་ལྷུང་པ་ཕྱགས་པ་ཕྱགས་པ་རྣམས་ཏེ། ཡོད་དུ་དབྱ་
མའི་སྐོར་གྱི་དབྱེད་པ་དང་བཟོ་སྒྲིབ་སྟེ་སྟེ་ཕྱགས་ལ་འཁྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ལེགས་པ་ལྷུང་ཡོད་
ཡོད། དབྱ་མའི་གཞུང་ཆེན་དེ་དག་གི་ནད་དུ་དཔོན་ཕྱགས་གད་དུ་འདྲ། རྒྱ་བཅུན་རྟེན་མདའ་
པའི་དགོངས་པ་ཞེད་ཀྱི་ལྷ་པོ་རྟོགས་ཆུང་ལྷ་པོ་རིམ་པ་བཞིའི་སྐོར་ལ་བགད་པ་གད་ཡོད་མཛད་
ཡོད་མི་ལྷུང་། གཅིག་ལྷས་ན་རང་གི་རྒྱ་མ་རྟེན་མདའ་པས་སྐོར་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པོ་རྟོགས་པ་རིམ་
པ་བཞི་པ་དེ་རྣམས། རིམ་པ་བཞི་ན། དང་པོ་དོན་ལྷུང་འཁྱུར་ལྷུང་ཆེག་མའི་འཛིག་པའི་
སྐོར་པ་དང་། གཉིས་པ་མེས་མ་ཙམ་རྒྱུན་དང་། གསུམ་པ་དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། བཞི་
པ་དབྱ་མ་བལ་འཁྱུར་བ་དང་རྒྱུར་ཏེ་གསུངས་པ་དེ། དེ་ཙམ་ཐུགས་ལ་འབད་པར་མ་ལྷུང་པས་

གོང་དུ་བྱུངས་པའི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་རྒྱ་ཆུན་པོའི་མདུན་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཐུངས་
 ཡིག་རྣམས་ལས་རྣམས་ཙམ་དཔྱད་ཀྱིས་པ་ཉུང་། རྒྱ་སྒྲིབ་གཉིས་ལས་ཀྱི་གནད་ཐུང་དང་ཐུང་
 པར་དུ་ཉྀ་འདེམས་ལ་འགྲོ་བྱེད་རྒྱ་ཆུན་མཐུན་པ་ལས་ཀྱིས་། གཤམ་དུ་གསལ་བར་འཕྱུར་
 པ་ཉུང་། ཁོང་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་སྒྲིབ་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ལ་འདར་འཕྱུར་བ་རིམ་གྱིས་བྲེལ་ས་
 པ་ལྟར་ཞིང་། ཐུང་པར་དུ་རྒྱ་ཆུན་པོའི་མདུན་པའི་རིམ་ནས་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་ཐུང་གི་སྒྲིབ་
 མའི་འདུ་ཤེས་དེ་རིམ་གྱིས་འཕྱུར་ཏེ་ཆོས་ཐོགས་མུ་གཟིགས་པ་དང་། རྩིས་ལུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་
 ལས་ཐུང་ཆོས་གསལ་པ་ལས་ཐུང་། རིམ་གྱིས་འཕྱུར་བའི་ཐུང་ལ་འདེམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆུན་པོའི་མདུན་
 པས་ཐུ་རྒྱུ་གཉིས་གནད་པ་རྣམས་ལས་རྣམས་ཙམ་དཔྱད་ཀྱིས་ཏེ། དཔེར་ན་ཐུ་དུས་ལུ་
 གནད་པའི་ཐུག་གིས་རྣམས་ལུ། “བཀའ་པའི་པ་སྒྲོ་བཟང་བཀའ་པ་” ཞེས་དང་། འོལ་ཁ་
 ལུ་ཐུ་བྱུ་བུ་ལ་ལ་ལུགས་པའི་དུས་ལུ་གནད་པའི་ནད་དུ། “ཆོས་རྒྱ་སྒྲོ་བཟང་བཀའ་པ་”
 ཞེས་དང་། དུས་ལུ་ཐུ་ཐོང་དུ་དཔེན་གནས་ལ་ལུགས་པའི་སྐབས་ནས་གནད་པའི་ནད་
 དུ་ནི། “ཐུ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲོ་བཟང་བཀའ་པ་” ཞེས་ལྟར་། ཅི་ཉུང་ཡང་རྒྱ་ཆུན་པོའི་མདུན་
 པ་དགོངས་པ་ལུ་རན་ལས་མ་འདས་པར་དུ་སྐབས་དུ་མར་རྒྱ་སྒྲིབ་གཉིས་པན་ཐུན་མཐུང་
 འཕྱུར་དང་། ཆོས་འབྲེལ་བྱ་རྒྱུ་ གཞན་ཡང་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་ཐུང་དང་། ཐུང་པར་
 དུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ལུ་ཐུག་གི་སྒྲིབ་ལ་རིམ་དོན་གྱི་སྒྲིབ་དཔེར་དུ་འཕྱུར་བའི་རྒྱུད་ཀྱིས་
 གསལ་བ་འདུས་པའི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལས་པུ་ཐུན་ཏེ་པན་ཐུན་ཐུངས་ཡིག་ཐུང་
 རིམ་མཐུང་པ་ལས་ཀྱིས་། རྒྱ་སྒྲིབ་གཉིས་དམ་ཆེ་གི་ཐུ་པོ་གཙང་ཞིང་རྒྱུན་པར་དང་པན་
 ཐུན་བྲགས་ཤིན་ཏེ་བར་ལུགས་ཡོད་པ་ནི། ཆོས་རྒྱ་རྣམས་པ་གཉིས་སོ་སོའི་རྣམ་ཐང་དང་
 ཐུངས་ཡིག་ལས་གསལ་བར་ཤེས་སོ། །

ད་ནི་རྣམ་ཐང་གི་གཞུང་གི་དཔྱུས་ལ་ལུགས་ཏེ་ལེབ་འདྲིའི་མཐུག་པུ་པ་ལ། མེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
 ལོ་ ༡༩༣༧ ལོའི་ལྷན་ཁུངས་། འོལ་ཁ་དང་ཉེ་བའི་དུགས་པོ་ལྷ་ལྷིང་སུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་ཐུགས་
 རྒྱུད་ལ་དབྱ་མའི་ཉྀ་པ་འཕྱུར་པའི་སྐབས་ལུ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ལ་དེ་མ་ཐུག་དུ་བྱུང་
 བའི་རྣམ་འཕྱུར་ནི། གོང་གསལ་ཉུང་། ཡིད་ཐུ་བས་ཐུབ་པ་དང་། མཆན་འཛིན་གྱི་དམིགས་
 གཏད་བཤིག་པའི་ཞི་བདེ་དང་བག་པེལ་ས། སངས་རྒྱུས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཀའ་བྲིན་བཟོ་
 པའི་དང་པ་ལས་ཀྱིས་། པན་ཐུན་གཅིག་ལ་གཅིག་འབྲན་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲིབ་ཆོར་ཟབ་མོས་ཐུགས་
 གང་པ་ཉྀ་བྱུར་ལྟར་། དེ་ལ་ཡིད་ཐུ་བས་ཐུབ་པ་ནི། ལྷན་པ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ལན་
 བྱངས་དུ་མར་བཞུགས་ཤིང་ཞི་བདེ་སྒྲིབ་གཉིས་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཟབ་མོ་ལྷན་པ་ཉིད་

ཀྱི་ལྷ་བ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གསལ་ལེ་འབྱུངས་པ་ཞིག་བྱུང་བས་ཡིན་ལ། ཞི་བདེ་དང་བག་
ལེབས་ཉམས་ཀྱི་ཉམས་ཤར་བ་ནི། སྒྲོས་པས་དབ་པོའི་མེས་ཀྱི་སྒྲེ་པོ་དེ། རང་གི་རང་བཞིན་
ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་འབྱོར་ནས་བག་སྒྲོན་པོར་རལ་གསོ་ཞིང་། དེ་ཉིད་གཤམ་བྱུང་དང་
ལེགས་ཉེས་སྐྱབས་སུ་ཞེན་པའི་སྒྲོས་པ་རྒྱུད་ཟེར་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་མི་གཡོ་བ་དང་། གནས་ལུགས་
དེ་ལས་འདས་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡང་འཆོལ་བའི་འདུན་པ་དང་འདྲོད་པ་སྐྱབས་རྒྱུད་ཟེར་
ཅམ་ཡང་མི་འཆར་བར་མེས་སྒྲོན་དེ་མ་ཉམ་པར་བཞག་པ་ཞིག་བྱུང་བས་ཡིན། དེ་ལྷ་བའི་སྒྲོ་
བ་དང་ཞི་བདེ་བག་ལེབས་ཀྱི་སྒྲེད་དུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པོའི་བྲག་སྐར་ལ། སྒྲོན་པ་བྲུབ་པའི་དབང་
པོ་ལ་ཟབ་སྒྲོན་ཉིད་དང་ཉེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཞུགས་པའི་བཀའ་བྲིན་རྗེས་སུ་བྲན་
པའི་དད་པའི་ཆོར་བའང་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་འབྱུངས་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་ཟབ་སྒྲོན་པ་ཉིད་ཀྱི་
ལྷ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པོས་སྐབས་དེར་དུགས་པོ་ལྷ་མིངས་སུ་
ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྒྱལ་པོ་ཉི། སྒྲོན་པ་དང་ཉེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པའི་ཆུལ་བྲན་མོར་མ་ཡིན་
པ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་པ་བྲན་ཏེ་དབང་མི་བཞེད་ཅིང་ཉེན་འབྱེལ་མིང་རྒྱུད་བཏགས་ཡོད་
ཅམ་དུ་འཛོག་པའི་དཔལ་ལྷན་ཐལ་འབྱུང་བའི་ལུགས་དེ་ཉིད་མཐའ་གཅིག་དུ་ཆུལ་འདྲོན་དུ་
མཛད་པའི་དབྱེད་བཆུམས། དེ་ལྷ་བར་ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྒྱལ་པོའི་ཉམས་རྒྱལ་འདིས། རང་
ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་ལྷ་བའི་གོ་བ་གསར་པ་ཞིག་རྒྱེད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཆད། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུགས་
ཀྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ནང་དུ་འདྲ། རྒྱུད་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་གསར་པའི་ཉིན་བྱེད་ཤར་ཉི།
ཟབ་སྒྲོན་མེད་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་བཤད་པ་དེ། ཆེས་གསལ་ལ་གཏིང་ཟབ་
པ་དང་། དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་མཐའ་དབྱེད་དེ་གཏན་ལ་འབབས་པའི་
ཤིང་རྩའི་སྒྲོལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏོད་ཡོད་པ་བཅས་སོ། །སྒྲུལ་པ།

ཨེ་མའོ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ལྷ་བ་ཟེ། ཆོས་འདི་ཟབ་ཅིང་སྤྲ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར།

བྲུབ་པའི་བྲག་སྐར་ནི་ཆོས་འདི་སྒྲོན་པ་ལ། བྲག་སྐར་ལས་རྒྱུད་ཉིད་དུ་བཞུགས་པ་ཡིན།

སྒྲུང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་འཆོལ་བ་ལ། གཤོད་བྱ་དཔའ་བར་རྩ་བའི་རྒྱན་བཞིན་བཞུགས།

གང་ཞིག་བྲག་སྐར་ལ་བརྟམ་པ་བར་མ་དོར། མ་དོར་འདི་ལྷ་བ་དམ་པ་ཀྱང་གྱི་ཡིན།

འཇམ་པའི་དབྱུངས་དང་སྒྲོལ་མ་དབྱེར་མེད་དུ། བཞུགས་ནས་བྲག་སྐར་ལ་མང་དུ་བཏབ།

ཟབ་སྒྲོན་དོན་ལ་དེགས་པས་དབྱེད་པ་ནི། དེར་ཡང་གཞུང་ལྷན་རྒྱུད་ཞིབ་པར་མཛད།

དེ་ནས་བྱུང་གཅིག་ཆོས་ཀྱི་ཉིང་ཁ་ཆོག །སངས་རྒྱུ་ཀྱང་གྱི་ཉེན་འབྱུང་སྒྲོན་པ་འོ།

ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སྤྲ་བྱུང་ཡང་མས་ལྷ། ཟབ་སྒྲོན་གནད་ལ་བཟོ་བ་མང་དུ་མཛད།

དེ་ཡི་ནང་ནས་ཐོ་བས་ངས་སྐྱུ་བོར་ཆེ། །སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཞེས་པའི།
 པའ་ཆེན་དེ་ཡི་དབྱེ་མའི་རྒྱ་དཔེ་གཅིག །བྱུག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་ཆུང་བོན་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས།
 དེ་ནི་མཁས་ཤིང་ཡུལ་པའི་དབང་པོ་ཞེ། །ཐལ་འཕྱར་སྡེ་ལ་ནི་ཐོག་མར་དེ་ཡིས་བརྟེན།
 འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་དཔོན་པ་སྐད་འཕྱར་འབྲེལ། །དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བཤུང་དེ་རྒྱུ་ཐབ་དོན་འཆད།
 དེ་ནས་ཐབ་མོའི་དོན་ལ་སྒོ་ལྟོས་མིག །བྱེ་བའི་འགན་རྒྱ་འཕྲོ་བ་མིག་སྤྲེལ།
 མིག་མཁན་ཉི་མ་གར་ཆེ་ཐབ་མོའི་གཞུང་། །བརྒྱ་རྩ་ལེ་ཉ་ལ་རང་ཉིད་གཟིགས།
 དེ་འཕྲུལ་འབད་བ་མེད་པར་ཐལ་འཕྱར་གྱི། །རྩ་བའི་གནད་དང་དགག་བྱའི་མཆོམས་འཛིན་ལ།
 རེས་པ་གཏིང་ཆུགས་རྒྱ་ན་མེད་པ་འཕྱརས། །མཆོན་འཛིན་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ལ་ཐུག་པར་ཞིག །
 ཐབ་མོའི་དོན་ལ་གཞན་ཏུ་དོགས་པ་ཡི། །སྒོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་བྱུང་ཚུང་ཞེ།
 ལུ་ཐག་ལེགས་པར་ཆོད་པའི་རྩ་བ་ལ། །བཞེད་དབྱར་དབང་བསྐྱུར་ཨེ་མའོ་རོ་མཆར་ཆེ།
 དེ་རྩར་དེ་ཉིད་དོན་ལ་རིགས་པ་ཡི། །རིགས་ཀྱི་སྒོ་འདོགས་རྩལ་མ་མཆིས་པར།
 ཆོད་དེ་མཐའ་ཐལ་ཐབ་མོའི་རྩྱུང་ཉིད་ལ། །ཁྱོད་བྱུགས་ཉིང་འཛིན་མཆོག་གིས་མཉམ་པར་བཞག །
 རྩྱུང་པའི་རང་ཏུ་ཆེ་གཅིག་བྱུགས་བྱུར་པས། །སྒོ་མ་པའི་མཆོན་མ་མཐའ་དག་ཉིར་ཞེ་བ།
 རེས་མཁས་དཔྱིངས་སུ་རྒྱ་ཆེ་འཛིན་བྱུ་བ་བཞེན། །ཁྱོད་བྱུགས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རིགས་ལྡགས་ཆེ།
 འདི་ནི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བཟོད་གཅིག་ལས། །སྤྲུལ་ཡབ་སྐུ་བྱུགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དེ།
 ལས་ཀྱི་སྒོ་བ་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་གནད། །འདི་འབྲུ་རྩྱུང་པ་ཨེ་མའོ་མཆོག་ཏུ་བསྐྱུགས།³⁵⁸
 ཞེས་«རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་རྟོགས་བརྒྱད་མེ་ཉིག་ཆུན་པོར་བྱུང་བ་»བར་སྐབས་ཀྱི་ཆེགས་
 བཅད་ཏུ་བཞོད་པའོ། །

358 «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་རྟོགས་བརྒྱད་མེ་ཉིག་ཆུན་པོར་བྱུང་བ་» གྲག ༡༥༦-༡༥༧

ལེན་བརྒྱ་དཔ།

[illegible][illegible]

359 བནས་འདི་ཆ་ཉལ་བྱིས། བོལ་ ༡༥༥ གཏ་བཞོན་མོད། རང་ཉིད་བྱིས་པར་ལ་བྱུངས་པ་ཉལས་མ་བཟུངས་།

360 ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་འདི་གསུང་ཐོར་བྱ། བོག ༡༩༥-༡༩༧ བར་བཞུགས།

དེ་རྣམས་བཤད་ཆོས་དང་མན་རག་བྱ་བ་གཞུང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་ཏུ་འཛེལ་བ་མི་འབད་བ་
དང་། ཉམས་ལེན་གྱི་བོག་མ་ཀྱན་སྒྲོང་བཅོས་བ་གཤམ་ཆེ་བ་དང་། སྒྲོམ་ལ་དབྱེད་འཛོག་གཉིས་
ཀ་གཤམ་ཆེ་བ་དང་། སྒྲོང་ཉིད་གྱི་ལྷ་བ་ལ་མདྲོ་ཐུགས་བྱུང་བར་མེད་ཅིང་། ཐུགས་གྱི་ཐབ་བྱུང་
ཐབས་ཉིད་འཛིན་གྱི་བྱེད་ལས་ལས་འདོན་དགོས་པ་སོགས། མདྲོ་ཐུགས་གྱི་ལམ་གྱི་གནད་
ཁག་ཅིག་ལ་དགོངས་བཞེད་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་གསལ་ལོ་བཞུག་གནད་ཡོད་པས། རྒྱ་མའི་ལམ་
འཛིན་གྱི་བོག་ལ་འདི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་ཆ་ནས་གཤམ་འགྲུལ་ཆགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཏུ་ཡུར་བ་ཁོ་ལོས་མཐོང་།

རྒྱ་བཙན་མི་ལ་རས་པའི་བར་དོའི་མཐུར་འབྲུམ།

ཡང་མའི་ཉེད་རར་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཉིན་གཅིག་རྒྱ་བཙན་མི་ལ་རས་པའི་མཐུར་འབྲུམ་
ལས། གཤམ་གསལ་གྱི་གསུང་སྒྲོམ་«བར་དོའི་བྱིས་ལན་»གཟིགས་པས། གསར་ཐུགས་གྱི་
གདམས་པའི་གནད་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་རེས་ཤེས་ཆེན་པོ་རྟོན་ཅིང་། གསུང་སྒྲོམ་དེ་ལ་
མཚོད་པ་བྱ་ཆེན་པོ་ལུ།

ད་བཙན་རྩ་དེ་ལས་བར་འདོད་ན། །དེ་རེས་འཁོར་འདས་བར་དོ་བྱ།

གནས་ལུགས་རོ་སྒྲོད་ལུགས་ཀྱི་ཆེ། །གཞི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཀྱང་འཛེལ།

སྒྲོང་བསྐྱེད་ཤིའི་བར་དོ་བྱ། །དིག་པ་མེམས་གྱི་རྩལ་སྒྱུར་ཡིར།

ལམ་བསྐྱེད་ཐུགས་གཉིས་ལ་འབད་ཀྱང་འཛེལ། །རང་བཞིན་ལམ་གྱི་བར་དོ་བྱ།

གཞུག་མ་ཡེ་ཤེས་རེས་གསུང་ཡིར། །རྟོན་བརྒྱུད་གྱི་གདམས་རག་བསྒྲོམ་ཡང་འཛེལ།

མི་ལམ་གཉིད་གྱི་བར་དོ་བྱ། །བག་ཆགས་ལམ་ཏུ་བསྐྱུར་བའི་ཡིར།

འོད་གསལ་སྒྱུ་ལུས་སྒྱུར་ཡང་འཛེལ། །བ་མ་སྤྱིད་པའི་བར་དོ་བྱ།

སྒྱུ་གསུམ་མདོན་ཏུ་ཡུར་ནས་ཀྱང་། །ཞིང་ཁམས་ཀྱན་ཏུ་བཟོད་ཀྱང་འཛེལ།

གཤམ་ཉེ་མདོན་ཏུ་མ་ཡུར་ན། །སྐྱེ་གནས་བརྒྱུད་པའི་བར་དོ་བྱ།

སྒྲོན་ལམ་དག་པའི་མཚམས་སྒྱུར་གྱིས། །རྒྱ་འབྲས་མི་སྤྱིའི་རྟོན་འབྲེལ་གྱིས།

དལ་འབྱོར་འཛོམས་པའི་ལུས་ཐོབ་ཅིང་། །ཐུ་མའི་ལམ་འཕྲོ་སད་ནས་ཀྱང་།

ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐར་ཡུར་ཞེ། །དིང་པོར་མི་ཐོགས་དེ་ཉིད་ཁོ་བར་འཐུར་བར་ཐེ་ཆོས་མེད།³⁶¹

ཞེས་སོ། རྒྱ་བཙན་མི་ལའི་གསུང་སྒྲོམ་འདིའི་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་བསམས་པས་གསར་ཐུགས་

361 «རྒྱ་བཙན་མི་ལ་རས་པའི་མཐུར་འབྲུམ།» ཆེ་ཡིང་མཚོད་ལུས་ཐོབ་ཅིང་ལུས་ལྡན་གྱི་རིམ་ལ། ཤོག ༥༠༩ མའི་
ཉེད་རར་རྒྱ་མའི་གསུང་སྒྲོམ་འདི་ལ་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་པའི་སྐབས་འདི་ལས་ཆེན་བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་། ཤོག ༥༧༩ བར་
འཁོད་། ད་ལྟ་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མའི་མཐུར་འབྲུམ་ནི། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལྟ་བུ་གཙང་སྒྱུ་ན་ཉེ་ཏུ་གས་
ཕྱི་ལོའི་ཏུས་རབས་བཅོ་ལྔའི་ནང་བཞུགས་པས། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལུས་གྱི་མཐུར་འབྲུམ་བྱ་བ་དེ་འདི་ལ་གོ་མི་རིགས་

ཐཱ་ཨེ་དུ་ཤི་མཉམ་བྱི་བྱུང་ཆོས་ལྷན་དང་། རྩམ་པར་བྱ་རྒྱུ་མི་པ་ཉིད་བྱི་བྲམ་སྟོང་བཤམ་པ་པའི་
གདམས་པ། རྒྱུད་རྒྱུད་མཁས་ཀྱི་པ་འདྲམ་པའི་རྒྱུ་མཁས་མིམ་བྱི་མཉམ་བྱི་བཟན། བཟུ་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་
ཏུ་བཤམས་པ་དེའི་བཟུ་གོ་ཆོས་པས་ཐཱ་ཨེ་ཞིག་འབྱུངས་པ་ལྟར་། རྩམས་དེར་རྒྱུ་པ་ལྷན་མཁས་པའི་
བཟུར་ལྷན་གོ་བཤམས་དེ་གཞི་བཟུ་པའི་སྒྱུ་བྱིས་པ་བཟུ་པ་པ་མཉམ། བཟུར་ལྷན་དེའི་ཁྲམས་
དཔལ་བཟུར་པ་འདྲམ་པའི་ཆོ་བཤད་བྱི་བྱུང་དགོངས་པའི་ཁྲམ་དང་བཅས་པ་པ་པའི་བཟོ་གཞི་གཞི་
བཞིག་ཏུ་མཛད་པའི་ཞིག བཟུར་འདྲམ་བྱི་བཟུར་ཆོས་པ་ཉིས་ཀའི་ཉམས་ལེན་པ་བཞེས་ཏེ་
འོང་པའི་ཁྲམ་གདོང་ཏུ་འོ་དེའི་རྩོན་ཀ་དང་དཔུག་པ་ཉིས་ཀའི་བཟུ་པས་།

ཉང་ལོ་ནས་བྱོང་བྱིང་ལྟ་སར་སྤྱང་ཡང་བྱོན་པ།

ས་ཡིས་(༡༩༧༧)གནས་མོ་གསུམ་ཏུ་བཞུགས་པར། རྒྱ་མིང་ཁ་པ་ལ་ལོ་རྒྱུ་བཅས་སྐྱུར་ཡོང་སྟེ།
 བྱི་འི་བྱ་མ་པ་འདི་གཙུག་ལག་ཁར་ཏུ་ཕེབས་ན། རྒྱ་མིང་གི་ལོ་རྒྱུ་ལ་བྱ་མ་པ་འདི་མཁུན་
 ཏུ་ཉིན་བཅོ་དྲུག་ཡི་རྒྱུ་ལ། མཁུན་པད་པ་ཅག་གི་མཁུན་པ་བཅོ་ལྔ་མཁུན་འདས་ཀྱིས་ཐོང་ཁྱེད་མཁུན་
 ཡོང་ཏུ། ལུ་ཉི་ལྔ་མ་ཅག་དང་རྒྱ་འབྲུལ་འབྲུག་ཉེ་ཆར་བཅས་པ་འདི་ཆོ་འབྲུལ་གྱི་ཏུས་ཆེན་རྒྱ་
 རྒྱུ་ལུ་བྱ་པ་འདི་སྐྱུར་ཏུ། མཚོ་དེ་པ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་པ་ལོ་དེ་པ་ཡི་དེ་ཏུ་འོང་བ། པལྱ་དེ་པ་དང་གསལ་
 འདི་པས་ཁྱིམ་པ་རྒྱ་དེ་ཆོ་གས་འདོན་ཏུ་མཚོ་དེ་པ་དང་བཅས་པ་འདི་སྟོན་ས། པལྱ་དེ་པ་དང་འཁྱོ་
 པ་འཔལ་ཞིག་ལ་དཀོན་མ་ནས་འབྲུལ་དང་ལུན་ཏུ་ལན་པ་དེ་རྒྱུས་པ་འདི་སྟོན་ལས་སྐྱུར་པས་ཆེ་ལས་
 མཚོ་དེ་པ་³⁶² འདི་ནི། འོག་ཏུ་པ་རྒྱ་དེ་པ་འབྲུལ་པ་ལྟར། ༡༩༠༧ ལོར་ལུ་མ་པ་ཆོ་འབྲུལ་སྟོན་
 ལས་ཆེན་མོ་གསུམ་ཏུ་འབྲུག་པ་འདི་སྟོན་ལོན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ལུས་པ་ལུང་།

[illegible]

362 «རྒྱལ་ཐང་དང་པའི་འབྲུག་རིགས།» བོག ༥༠

363 ཞིབ་པ་ནས་དཀྱིལ་མས་ཐོག་གིས། བོད་ ༡༩ «འདྲི་མོ་ཐང་གི་ཉམས་ཐང་རིན་ཆེན་ཚུ་ར་ཤ»ལྟ་བུ་ནས་ཕབ་མཆིས་
བཟང་གིས་བཅུ་མང་པ་ལས་བྱ་ས་ཏེ་བཀོད།

ནས་ཉང་པོ་ཕྱོགས་ནས་དང་ཐུན་མང་པོས་གསོལ་བ་བཀྲུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཉང་པོ་མདངས་མདོའི་དགོན་པར་བྱོན་ཏེ། ས་ཡོས་ ༡༩༧༧ ལོའི་དབྱར་གནས་དེ་དེར་མཛད་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་ཞབས་འབྲིང་དུ་ཕྱེད་པས་མཁན་སྒྲོབ་མ་དགེ་འདུན་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་བས། སྒྲོབ་རྣམས་གནས་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་འབྱོན་སྐྱོད་དཀའ་ཆེ་བས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་དུ་ཡུར་ཡོད་ཏེ་བས། སྒྲོབ་མ་བཟོས་གས་བཀའ་བརྒྱུ་པ་དང་མ་དེན་ཆེན་དང་། འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གཉིས་ནས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་རང་ཅག་སྒྲོབ་འཁོར་བཅས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་བཞུགས་མདོ་དགོན་གནས་ཞིག་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་ལྟ་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་འདྲ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ནི། གནས་ཤིང་མཛད་པ་བྱུགས་ལ་ཤིན་དུ་འབྱེད་ཀྱངས་པེ་ཞིག་དམིགས་བསལ་བཀའ་ལན་མ་གནང་།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཉང་པོར་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། ལྷ་སའི་ཁུལ་གྱི་དཔོན་པོ་ཕྱེད་ནས་མཁའ་བཟང་པོས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་གནས་ས་གསང་ལྟའི་ཁྲི་པ་དགོན་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས་རྩ་ཆེན་ལ་ཐུན་ཏེ། སྤྱི་དགོན་ཕྱོགས་སུ་ཕྱེད་པས་པར་བྱ་བའི་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལྷ་ལོ་ནས་ཡོད་མཁུ་དང་། ད་ལས་ཡང་བརྒྱུད་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་པོ་ཉ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་ལྷ་སའི་རྩ་པོ་ལྷ་པོ་ཆེ་སྒྲུང་ཡང་མཛུལ་བར་བཞེད་པས་ཀྱང་བྱུགས་བྱངས་ཏེ། ལྷ་ས་ཀྱང་སྤྱི་དགོན་དུ་ཕྱེད་པས་ཕྱེད་ནས་མཁའ་བཟང་པོ་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འོལ་ཁ་ཁུལ་དུ་བྱུང་ལ་མཛད་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཐུན་བདག་གནང་ཡོད་ལ། ཕྱིས་སུ་འདྲ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་མཛད་པ་ཆེ་ཁག་མང་པོའི་ཐུན་བདག་བཟྱ་བར་འཕྲུང་བ་གསལ་དུ་བརྒྱུད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ ༡༩༧༧ ལོའི་ལྷོ་ན་དེར་ལྷ་སར་བྱོན་ནས་པོ་རྒྱ་ལར་བཞུགས་ཏེ། གསང་ཕྱ་དང་། ལྷེ་བང་བདེ་བ་ཅན། ཆལ་བྱང་བང་། དགའ་བ་གདོང་། རྒྱུར་མོ་ལྱང་། ལུལ་ཕྱ་དགོན་བཅས་ཀྱི་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས། ལྷ་ས་ཁུལ་གྱི་དཔོན་ལྷེ་ཁག་ནས་ཆོས་ལུང་ཕྱེད་པས་པའི་ལྷེ་ལྷོད་འཛིན་པ་བརྒྱུ་བྱ་མ་ལ། དབྱ་མ་རྒྱུད་བ་དང་། འདུལ་བ། ལམ་པིམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མང་དུ་གསུངས། སྐབས་དེར་ལྷ་སར་ཆོས་ལུང་འཛིན་དུ་ཕྱིས་དཔལ་ས་རྒྱ་པའི་མཁས་པའི་ཆེ་མོར་འཕྲུང་བ་རྩོད་ལྷོན་ལྷོ་གྲུ་རྒྱལ་མཆན་(༡༩༦༧-༡༩༧༧)ཡང་ཡོད་ལ། ཁོར་གྱི་ཕྱིས་གཞུང་ཆེན་གྱི་སྐོར་ལ་བརྟན་བཅོས་བརྒྱལ་མ་ཏེ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཡང་ཕྱི་བཞེད་སྒོལ་ལས་བྱ་དང་པའི་དཔལ་ས་རྒྱ་པའི་རང་ལུགས་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་སྒོལ་བ་འཕྲུང་བར་འཕྲུང་ལ། རྒྱ་མོང་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་གི་ནང་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་ན། རྩོད་པ་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོ་ཡང་སྐབས་དེར་ཆོས་ལུང་

བཅས་ཏེ་ཆོས་འབྲེལ་བྱ་ཆེད་མཛད་ཡོད་ལྟར་³⁶⁴ གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་ལྟ་མར་བཞུགས་
 ཡིང་། ཕྱིས་སྤྱི་བྱང་སེམས་ཏུ་སྒྲིབ་པ་ཞེས་བྲགས་པར་འཐུང་བའི་སྤྱི་བྱང་བསྟོན་ནམས་ཀྱང་
 རྒྱའི་སྒྲིབ་མར་ཐུང་ཅིང་། ཁོང་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལམ་རིམ་གསུངས་པ་གསན་པའི་སྒྲིབ་ཀྱིས་
 ལྷུལ་འདྲེད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོབ་ས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཙོས་མ་མ་ཡིན་པ་བྲགས་ལ་
 འཐུངས་པ་བྱུང་བར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། “ངའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་བཤེས་
 གཉེན་ཏུ་སྒྲིབ་པས་ཁྱེད།”³⁶⁵ ཞེས་བཞུགས་པ་མཛད་ཡོད་ཏེ། ཁོང་གི་དཀྱིལ་བཞུགས་པར་ཡང་།

ལྷུལ་བ་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲུ་མ་ཡིས། །མཉེས་ཤིང་རྗེས་བཟུང་གདམས་པས་སྒྲིག་པའི་མཐུས།།

ཐུབ་བརྟན་གྲིན་མོང་ཐུང་པའི་ཏུ་སྒྲིབ་པ། །བྱང་སེམས་སྒྲུ་མའི་ཞལ་ལ་ཐུག་འཆལ་ལོ།།³⁶⁶

ཞེས་ཀྱང་བྱུང་རྒྱུ་།

སྒྲུ་མ་རྗེ་བརྟན་རེད་མདའ་བ་དང་སྒྲུང་ཡང་ཞལ་འཛིན་མ་བྱུང་བ།

དེའི་ཕྱི་ལོ་ཐུག་འབྲུག་ ༡༩༠༠ ལོར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དགའ་བ་གདོང་ཏུ་བྱོན་ཏེ། དེར་སྒྲོབ་མའི་
 ཆོགས་ལ་འབགས་པ་བྲོགས་མེད་ཀྱི་«བྱང་སེམས་»ཆུལ་ཁྲིམས་ལེབ་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཉ་
 དབྱངས་ཀྱི་«སྒྲུ་མ་ཐུ་བཅུ་པ།» «ཆ་ལྷུང་བཅུ་བཞི་པ།»རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་ཞིབ་པར་གསུངས་ཏེ།
 དེ་ནི་ཐོག་པ་ཆེན་པོར་མོས་པ་རྣམས། རང་གི་དཀྱིལ་ཐུང་སྒྲོན་འབྲུག་གི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
 སྐབས་སུ། ལྷུལ་བ་ལྷན་དང་བཅས་པ་དཔལ་པོར་བྱས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་ཁས་
 སྒྲངས་པ་རྣམས་ལ་ངེ་ལྟར་སྒྲོབ་པའི་ཆུལ་ཁྲིམས་པར་མ་ཤེས་ན། ཐོག་པ་ཆེན་པོ་མིང་ཙམ་ཏུ་
 འཐུང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་ཆུལ་ཁྲིམས་ལྟོན་པ་ལ་ནི། འབགས་པ་བྲོགས་
 མེད་ཀྱི་«བྱང་སེམས་»ཆུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེབ་དེ་མཚོག་ཏུ་འཐུང་བར་གཟིགས་པས། ལེབ་དེ་ཞིབ་
 ཏུ་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཏུ་གསང་ཐུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲུ་མ་བཞེན་ཆུལ་མདོ་ཕྱོགས་ལས་ཆེས་
 ཁུད་པར་ཏུ་འབགས་པ་ཡོད་པའི་ཆུལ་རྣམས་«སྒྲུ་མ་ཐུ་བཅུ་པར་»གསལ་བར་བྲོན་པ་དང་།
 ཐུགས་ལ་འབྲུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔོན་བྱུང་གི་ཆ་བ་དམ་ཆིག་དང་རྫོང་པ་བསྐྱང་བ་རྒྱུད་ནས་
 གསལ་བར་གསུངས་པས། སྒྲོབ་དཔོན་ཉ་པའི་ལྟ་མཛད་པའི་ཆ་ལྷུང་བཅུ་བཞི་བཅས་། གཞུང་
 ཕྱི་མ་འདྲི་གཉིས་སྐབས་དེར་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཐོས་པ་ལྟོན་པའི་ཆ་བའི་གཞུང་ཏུ་མཛད་དེ་
 ཞིབ་ཏུ་གསུངས་ཏེ། ལྟ་མའི་ཆོས་བསྐྱོད་དེ་ཁྱོད་ལ་ཉེ་བཞུགས་ཆེ་བརྟན་རེད་མདའ་བ་ལྟོན་མྱིན་
 ཁྱོད་ནས་བྱོན་ཏེ་དབྱང་གནས་ལྟག་ཆང་ཏུ་མཛད་དེ་བཞུགས་པ་གསན་པས། དགའ་བ་གདོང་།

364 ལྷུལ་དབང་ཆོས་རྒྱལ། «རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་ཆེན་མོ།» ཤོག ༡༩༦

365 ལས་ཆེན་གྲུན་དགའ་བྱུང་མཚན། «བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་།» ཤོག ༥༩༩

366 བསྐྱེད་ཆིག་འདི་ལས་ཆེན་གྲུན་དགའ་བྱུང་མཚན། «བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་།» ཤོག ༥༩༩ བད་བླངས་།

[illegible][illegible]

དཀར་མདའ་གཙང་ན་མཁས་པ་ཤིང་མདའ་པ། དབུ་ན་མཁས་པ་ཚེ་ར་ཁ་པ་མེད་
པས། ཁྱེད་ཡབ་ལས་གཉིས་དབུ་གཙང་གི་བཙན་པ་འདི་བདག་པོར་ལྷན་གདའ་
ཞིང་། ད་ལྟ་ཞུམ་འཇམས་པ་འདི་དྲུས་འདིར་ཐོག་པ་གཏུག་དང་། ལུང་མཐའ་
རྒྱུ་བཞིན་གཤོག་རལ་རྒྱུ་མ་སྟོག་ཏུ་མི་མཇེད་པར་བདག་ཙག་དབུ་གཙང་
གི་དོན་གཉེར་དེ་རྒྱུ་མ་གྱི་ཐོ་ཚེ་མ་དང་ཡོག་རྟོག་མེད་པ་འདི་ལྷན་དྲ་ཚེ་གས་སུ་
འབེལ་གདུམ་མཇེད་པ་བྱ་ཞིང་། ལྷན་ཤིགས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་མཇེད་ནས་མིན་མིན་
ཁྱེ་ཁོ་ཐག་ཚད་པ་འདི་ཚེ་མ་འཁོར་ལུག་ཤིང་དྲ་བསྟོར་དྲ་གསལ། དེ་པས་ན་ཤིང་
མདའ་པས་གདུམ་ལུ་མི་དང་། ཚེ་མ་སྟོ་སྟོ་བཟའ་ལུགས་པས་འོ་ཏེ་གྲུག་ལུ་ལུ་

[illegible]

གངས་ལ་གཤེགས་མི་གསུང་བར། དབུས་གཙང་གི་གཞུང་ཏུ་བཞུག་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་
ཆེན་པོ་མཛད་པར་བྱ།³⁶⁸ ཞེས་སོ།།

གསུང་ཆོས་ཀྱི་རིམ་པ་རྒྱམས་ཡོངས་སུ་བྱུང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
གཉིས་གཅིག་ནས་དཔེན་གནས་ལ་བྱུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པ་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་ལྷན་
རས་གཟིགས་དངོས་འབྱོར་སྟོན་ཀྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས། ༡༠༥༤ ལོར་བྲུག་བཅའ་བའི་རྒྱ་
པོ་བཀའ་གདམས་པའི་མ་དགོན་རྩ་སློང་གི་རྩ་མཆར་བའི་ཡོན་ཏན་ཡང་རིང་ནས་གསན་ཡོད་
པ་སྟགས་ཀྱིས། དགའ་བ་གདོང་ནས་ཆས་ཏེ་དཔེན་གནས་རྩ་སློང་སྟུགས་སུ་བློན་ བར་ལམ་
ལྷ་སར་བྱོན་ནས་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བས་དགེ་འདུན་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་དང་སྟུ་པོ་བྲུག་བརྒྱ་
ཙམ་ཁྱོད་བཞུགས་པས་ཆོས་ལྷ་བ་ཆེད་ལྟོན་བཞུ་ཙམ་ལ་སླིང་བྲུག་ལམ་འཁྱེད་ཀྱི་སྟོན་
གསུངས་³⁶⁹ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དཔོན་སྟོན་ཁག་ཅིག་ལྟོ་བའི་བྱང་ཏུ་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཀའ་ས་
ཏེ། ཁོང་གིས་གཙོ་སྟོན་པའི་དགེ་འདུན་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་ཡན་ལག་བདུན་པ་རྒྱས་པ་གཅིག་བྱལ་
ཞིང་། གཙོ་པོ་«བཟང་པོ་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་»དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་
«བདེ་སྟོན་»བཅས་བཏོན་ཏེ་སྟོན་ལམ་རྒྱ་ཆེད་བཅའ་ལ། བྱང་པར་བྱ་རྗེ་བཙུན་བམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོ་ཀྱང་མ་དེ་མ་དེ་གཙོ་མཛད་བཞུག་པའི་རྩ་ལག་སྟེན་ཆེན་ཞལ་
བཞུགས་བམས་ཅད་བཞུག་པ་དང་མེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏུ་ཞབས་བརྟན་པར་ཡུར་ཅིག ཅེས་
པའི་སྟོན་ལམ་ལན་གསུམ་མཛད་པ་སྟགས་གནང་། སྐབས་དེར་ལྷ་སར་ཆོས་རྗེ་རྣམས་པ་གཉིས་
ཀྱི་བྱང་ནས་བྲུག་དབང་ལྷ་བའི་མི་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ལྷུང་བར། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བས་
སུས་ལྷས་ལ་གནང་སྟོན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཡོ་མ་གནང་བར། གསང་བའི་བྱ་པ་འགའ་གས་ཀྱིས།
རེད་མདའ་བ་ཁོང་འཆི་བ་ལ་མི་འཆིགས་པས་ཞབས་དབང་སུ་ལྷ་ལ་གནང་གིན་འདུག རྗེ་
བཟང་པོ་ཆེད་པས་འཆིགས་པ་སུ་ལ་ཡང་མི་གནང་བ་འདུག་ཟེར་བ་ཡང་བྱུང་སྟོན། རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་ལྷར་སྟོན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟུ་ཏུ་མ་ནས་སྟོན་སྐབས་འགའ་སྟུན་པ་སྟགས་ཀྱིས། མི་ཆོགས་ཆེན་
པོ་ཐེབས་གཅིག་ལ་འཛིན་པས་པའི་སྐབས་སུ་སྟུ་སྟེལ་བའི་གནས་སྐབས་ཞིག་ཡོད་སྟེང་བ་བྱིས་
སུང་གསལ་བར་འཇུག་པ་སྟེང་ལགས་། “དེ་ནས་རྩ་སློང་ལ་འབྱོན་ཏུ་མ་བྱུག་དཀར་མོ་པ། བྱ་

368 མདོ་ཐུགས་ཆེ་མོ། «རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་།» གསུང་འབྲུག་དེབ། ༡ བོག ༡༡ རེད་མདའ་བའི་རྣམ་
ཐང་ཏུ་བྱུང་བ་འདི་འཇམ་བཞད་དྲུག་མཆོག་འཆིགས་མཛད་དབང་པོའི་«དགའ་ཐུག་ཆོས་འབྲུང་ནོར་བུ་དང་། (བོག
༩༩) ཁུལ་དབང་ཆོས་རྗེའི་«རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་ཆེན་མོ་» (བོག ༡༤༡)གཉིས་སུ་བྱངས་།
369 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་མི་བོན་སྟོན། གནས་ཆེ་སྟེང་ནས་རྩ་སློང་སྟུགས་སུ་ཐེབས་པའི་ཡར་
ལམ་ཏུ་ལྷ་སར་ཐེབས་པ་དང་། སྟག་ཆེ་སུ་ལ་འབྱོན་ཏུ་མ་བཟོད་སྟོན་ལམ་ལེབས་དགོས་པར་བྱུང་སྟེལ་སྟགས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་
རྣམས། «དཔལ་ཐུན་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་པོ་མཆར་མདའ་འབྲུང་»(བོག ༡༩)གསལ་བར་བོན་།

གཞན་ཡང་དུས་དེར་རྩ་སྤྲོད་ཏེ་བཞུགས་ཤིང་། རྗེ་བཙུན་འདྲ་མདའ་བ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རྣམས་གཉིས་སྐབས་མང་པོར། མདྲོ་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་གི་བཤད་པ་དང་ལམ་གྱི་གནད་མང་པོར་གསུང་སྤྲོད་ཞིབ་མོ་མང་དུ་མཛད་པས། སྤྱོད་མ་རྣམས་དཔྱད་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་མདྲོ་ཐུགས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་དུ་མ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆེད་པའི་གོ་བ་གསར་པ་ཐོབ་པའང་མང་དུ་བྱུང་།

དེ་ནས་ཆོས་རྗེ་ལོ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པས་མཆོག་དཔལ་བཟང་དང་། འབྲེ་ཡུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་(1734-1802)གཉིས་མོ་མོ་ནས་ཞལ་འཛུམས་ལྟ་བུའི་པོ་ཉ་དང་གསུང་འཕྲིན་བྱུང་བ་བཞིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལྷགས་ལྷུལ་ 1802 ལོའི་དཔྱད་ཀར་རྩ་སྤྲོད་ནས་འབྲེ་ཡུང་སྤྱོད་པས་ཕྱོགས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འབྲེ་ཡུང་ཕྱོགས་བྱུང་རྗེ་བཙུན་འདྲ་མདའ་བས། གསར་ལྷ་དང་། བདེ་བ་ཅན། ཡུང་ཐང་དང་། ཆེད་ཐང་གི་དགོ་འདུན་པ་བདུན་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ལ་གསར་འདུས་རྒྱུད་འབྲེལ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་དང་། «དབུ་མ་རྒྱན་»ཀྱི་བཤད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་གནད་པོ་³⁷³ དེ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞི་རང་ཉིད་མདྲོ་ཐུགས་པོ་དཔྱད་པས་པའི་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་འཕྲོར་ས། འབྲེ་ཡུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་དགོན་འབྲེ་ཡུང་མཐིལ་དུ་ཕྱེད་པས། དེར་འབྲེ་ཡུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་འདུ་ཁང་གི་ཡང་ཐོག་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟིམ་གྲག་དང་ཉེ་མར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བཞུགས་གནས་ལྷ་སྤྱོད་གནད་ཡོད་པས་དེར་བཞུགས་སུ་གསོལ། འབྲེ་ཡུང་དུ་བཞུགས་ཤིང་གསོལ་ཆེགས་དང་གསོལ་ཐུགས་རྣམས་ལྷན་དུ་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྐབས་མོགས་སུ་མདྲོ་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གསུང་སྤྲོད་མང་དུ་མཛད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་འབྲེ་ཡུང་མཐིལ་གྱི་འདུས་ཐྱེད་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲེ་ཡུང་ཆོས་རྗེའི་བྱང་ནས་རྒྱ་རྩ་ཆོས་བྱུག་དང་། བྱུག་ཆེན་ལྷན་ཅིག་སྒྲིམ་སྒྲིམ་མོགས་གསན།³⁷⁴ སྐབས་དེར་འབྲེ་ཡུང་གི་ཆོས་བརྒྱ་བ་འགྲུལ་ཤིན་ཆེན་དང་། སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་དཔལ་དང་། གཟིམས་གཡོག་པ་ཡོན་ཏན་ཤིན་ཆེན་བཅས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་རོང་། འབྲེ་ཡུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བསྟོད་པ་སྟོག་བཅུ་བྱུག་ཅན་ཞིག་བརྒྱམས་པའི་ནང་དུ།

ཀྱང་ཁྱིམ་གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་འཛིན་ན་ཡང་། །ཁེངས་པ་དོར་ནས་དེས་པའི་དཔལ་ཀྱིས་མཛེས།

373 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རྒྱུ་ལས་»ལ། ཤོག 43 “དེ་རྗེས་ཡབ་ཕུས་གཉིས་ཀས་བྱུག་བཞེག་ནས་བྱོན།” ཞེས་བྱུང་བའི་ཆེག་སྒྲོས་ལ་བརྟགས་ན། སྐབས་དེར་རྗེ་བཙུན་འདྲ་མདའ་བའང་ལྷན་དུ་འབྲེ་ཡུང་མཐིལ་དུ་ལྷན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཐོན་ཐོང་། རྗེ་བཙུན་འདྲ་མདའ་བའི་རྣམ་ཐར་དུ་ནི། ཤོག 18 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འབྲེ་ཡུང་དུ་ཕྱེད་པས་བྱུང་གསར་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་འབྲེལ་དང་དབུ་མ་རྒྱན་གསུངས་པ་ཤིན་དུ་གསལ་པོར་འཁོད་པས། སྐབས་དེར་ཁོང་འབྲེ་ཡུང་དུ་ལྷན་དུ་ཕྱེད་པས་ཕྱེད་པར་བྱུང་།

374 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རྒྱུ་ལས་»ལ། ཤོག 43 རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་འབྲེ་ཡུང་དུ་ཕྱེད་པས་ཉེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལས་རྒྱ་རྩ་ཆོས་བྱུག་དང་བྱུག་ཆེན་ལྷན་ཅིག་སྒྲིམ་སྒྲིམ་གསན་པ་ཙམ་ལས་མེ་འབྲུང་ཐོང་། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་རྣམས་འཇམ་བཞེད་དགོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་«དག་འཕྲན་ཆོས་འབྲུང་»དུ་(ཤོག 83)བྱུང་བ་རྟེན་འདྲིར་བཞག་དོ།

དུལ་བའི་མཛད་པས་འགྲོ་བའི་ཡིད་འཕྲོག་པ། །འབྲེན་པ་བཟང་པོ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆམ་ཡོ།³⁷⁵
 ཞེས། འབྲེ་བྱང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནི། རྒྱུ་ལ་དེར་པོད་བརྒྱན་ནང་བརྟན་གྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ནང་
 དུ་ཀྱན་གྱི་གཙུག་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱན་ཉི་ལྔ་ཡིན་ནའང་། ཐུགས་རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་དུལ་བའི་རྣམ་
 ཐང་གིས་གདུལ་བྱའི་ཡིད་འཕྲོག་པའི་ཚལ་གསུངས་། རྒྱུ་ལ་འདིར། ཕྱིས་སུ་འབྲེ་བྱང་གི་ཁྲི་
 འཛིན་པར་འཐུར་བའི་གྲོ་ཕྱོད་ན་ཐུང་རྒྱལ་པོ་དང་། ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆན། བཟུ་ཤིས་ཤིན་
 ཆེན་སྐུ་ལ་གྱིས་གཙུག་པོའི་འབྲེ་བྱང་ཆོས་བརྒྱན་གྱི་བཟུང་བྲམ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་བའི་
 འབས་ལ་གདུགས་ཏེ་སྒྲོབ་མར་ཐུང་། «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»³⁷⁶ དུ། “འབྲེ་བྱང་
 ཆོས་རྒྱུ་ཉིང་གཉིས་ཤིན་པོ་ཆེས་བརྟན་དགོངས་གྱིས་བཟང་བྲམ་བཙུགས་པའི་སྒྲ་མ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་
 པ་བརྟོན།”³⁷⁶ ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་ན། རྒྱུ་ལ་དེར་འབྲེ་བྱང་དུ་བཟང་བྲམ་ཐོག་མར་བཙུགས་
 རྒྱང་ཞིང་དེའི་ཆོས་སྟོན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དང་པོ་དེ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་མཛད་ཡོད་ལྟར་། གཞན་
 ཡང་འབྲེ་བྱང་དུ་བཟུགས་ཤིང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་«ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དགེ་བའི་སྟོན་ལམ་
 »ཞེས་པ་དེའང་ཆོས་པར་མཛད་ལ། སྟོན་ལམ་ཚུ་ཅན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་
 ནི། ཕྱིས་«སྟོན་ལམ་ཐོག་མཐའ་མ་»ཞེས་ཡོངས་སུ་ཐུགས་ཤིང་དང་ལྡན་ཀྱན་གྱིས་སྟོན་པ་
 ཅམ་གྱིས་ཡིད་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་བའི་སྟོན་ལམ་ཤིན་ཏུ་ཁྲབ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་ཐུར་པ་བྱུང་། སྟོན་ལམ་
 འདིའི་མཐུག་བཟུང་།

སྟོན་ལམ་འདི་དག་གང་གིས་མཐོང་ངམ་ཐོས། །ཡིད་ལ་བྱན་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་།

རྒྱལ་མས་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་སྐབས་པོ་ཆེ། །མ་ཁུམ་ཐུང་ལ་ཁུམ་པ་མེད་པར་ཤོག །

ལྷག་བསམ་དག་པའི་སྟོབས་གྱིས་ལོགས་བཟུང་བའི། རྒྱ་ཆོན་སྟོན་ལམ་བཟང་པོ་འདི་ཡི་མཐུས།

སྟོན་ལམ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་རྒྱུགས་ནས། །ཕུས་ཅན་ཀྱན་གྱི་རེ་བ་བསྐྱོང་བར་ཤོག །³⁷⁷

ཞེས་ཀྱང་སྟོན་པར་མཛད་ཡོད། སྟོན་ལམ་འདི་ནི། དེར་སང་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་པ་རྣམས་སུ་
 དགེ་འདུན་པ་ཆང་མས་སྒྲོ་འཛིན་བྱས་ཏེ་ཆོགས་སུ་རྒྱན་འདོན་མཛད་བཞིན་པ་དང་། ལྷ་ལྡན་
 སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་མཛད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སྐྱུང་འདོན་རྒྱའི་ཆོགས་བཅད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་
 ཞིག་ཏུ་ཐུར་ཡོད་པ་མ་ཆད། མེ་ཤི་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ་སྐྱུང་འདུར་ཁྲོད་སྐུ་ལ་སྐྱུང་འདུར་པོའི་ཆེད་
 དུ་འདོན་རྒྱའི་སྟོན་ལམ་གཙོ་བོའི་ཁྲོད་སུ་ཆད་པ་སྐུ་ལ་སྐྱུང་འདུར་ཡོད།³⁷⁸

375 «སྒྲ་མ་ནམ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་ཚུར་ཐང་བརྟན་པ།» གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༡༥

376 དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ལྗེ་བ། «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» སྟུང་ཆ། ཤོག ༡༡༥

377 གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༡༥

378 གཤིན་པོའི་ཆེད་དུ་འདོན་པའི་སྟོན་ལམ་གཙོ་བོ་རྣམས་ནི། མདོ་པ་པོ་ཆེར་བྱུང་བའི་«བཟང་སྟོན་སྟོན་ལམ་»དང་།

ན།།”³⁸² ཞེས་«རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་རྒྱལ་སྐབས་»ལྟ་བུ་སྐབས་པ་གནད་ཆེད་

སྐབས་དེར་རྗེ་ཚང་ཁ་པས་འདུལ་བ་གསུངས་སྐབས་དགེ་ཚུལ་སྦྲོང་སོ་སོའི་འདུལ་བའི་
ལག་ལེན་གྱི་བསྐྱབ་བའི་སྐོར་ལ་རྒྱལ་པར་གསུངས་པ་རྣམས། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་
ཟིན་ཁྲིམ་སྤྱད་པ་པ་«བསྐྱབ་བའི་གནས་ཆེ་ལྗོངས་མར་»ལྟ་བུ་གཉིས་དཔལ་དུ་བཞོན་དེ་
རྗེ་ཚང་ཁ་པའི་གསུང་འབྲས་དུ་བཞུགས་སྤྱད་པས་ལ་ལྟར་ལ། འདུལ་འཛིན་ལྟ་བུ་པ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་ཀྱང་ཟིན་ཁྲིམ་རྒྱལ་པར་བཏབ་པ་ལ། རྩིས་«འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བའི་ཆེན་མོ་»ལྟ་བུ་
པ་བརྒྱམས་པར་རྗེ་ཚང་ཁ་པས་ཀྱང་བཟུགས་པ་གནད་དེ་སྐབས་དེར་དབྱེས་གཙང་གི་ཆོས་
རྗེ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་འབྲེལ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པ་ལ་ལྷིས་སྤྱད་པ་གནས་ཆེ་ལྗོངས་མར་
”ཞེས་ལྟ་བུ་པ་ལྟར་དེ་མདོ་རྒྱུ་སྐབས་དེར་དབྱེས་གཙང་གི་ཆོས་རྗེ་རྣམ་པ་གསུམ་པོས་
དབྱེས་གནས་དེའི་རིང་ལ་དགེ་འདུན་པའི་ཆོག་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། ཆོས་ལྟོགས་ཀྱི་
བཟོ་སྐྱེད་མཛད་པ། ད་དུང་དགོན་པའི་འདུལ་བྱིས་རྣམས་ནན་ཏན་དུ་སྤྱད་པའི་མིག་དཔེ་
བརྟན་པ་སྟུགས་ཀྱི་བཀའ་བྱིན་ལ་བརྟན་ནས། བོད་དུ་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་བཙས་བྱིས་
ལ་ཞིང་ལྟ་བུ་རྣམས་སྤྱད་ནས། ཉེས་ལྟར་བཟུགས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོ་ག་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱད་པའི་ལྟ་བུ་
བརྟན་པ་ཞིག་ཆུང་ནས་བརྟུགས་སྤྱད་པ་ལྟར་ཡོད།

དབྱེས་གནས་ཀྱི་ཆོས་ཐོག་དེའི་རིང་ལ། ཆོས་བྱིས་པ་འཕམ་ཆོས་འཁོར་གྱི་ལུང་དཔོན་ནི་
ཀམ་པ་ཀའ་རྒྱུད་ཀྱི་མཁས་པ། ཀམ་པ་རྩོམ་པའི་རྗེ་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཉིས་ཀའི་
སྦྲོང་མ། ཀམ་དགོན་གཞིན་དུ་ཡོངས་སྤྱད་ལྟ་བུ་པ་དགོན་མཆོག་གཞིན་ལྷན་མཛད་ཅིང་།
གཡག་ལྟེ་པའི་ཆེན་དང་རྩོན་གཉིས་ཀྱང་བུམས་ཆོས་སྤྱོད་པ་རྣམས་གཙོ་བོ་འདི་ལས་གསན་
པར་ལྟ་བུ་དེ་ཉིན་གཅིག་ཁོང་གིས་ཆོག་ལྟུང་མཛད་པ་ན། སྐད་མར་མཐོན་པོས་འདི་སྐད་དུ།

ཆོས་རྗེ་ལོ་སྤྱོད་ཀྱི་སྦྲོང་མ་ཁ་ཅིག་ཀྱན་རྒྱུ་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་མི་ཆོད་
ཟེར་གྱི་འདུག་པ། ལས་རྒྱ་འབྲས་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་བརྟན་པའི་ཆོས་རྒྱན་ཡིན་
པས། རང་རྩེ་གཉིས་ཀྱིས་རྩེད་མདའ་བ་དང་ཚོང་ཁ་པ་གཉིས་དཔལ་དུ་བཞག་
ནས་ཆོད་པ་ཡིན། ཡང་ན་རྩེད་མདའ་བ་དང་རྩེད་རང་གཉིས་བརྒྱད་པས་འབྲས།
ད་ལས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ལྟར་ལྟ་བུ་ཆོད་རྒྱ་མེད། ཁོང་ལ་ལྟ་བུ་ནས་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་བཟང་པོ་ཡོད་པས་བྱུང་མཐའ་འགྲོ་པ་རྩེ་ལ་འདྲེས་ཆུགས་སྤྱད་མི་མཛད་
པར་འདུག རྩེད་མདའ་བ་འདི་ཡང་དེར་མང་གངས་ཅན་ན་ཁ་དབྱེས་སྤྱད་པ་

382 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་རྒྱལ་སྐབས་» བོག ༥༡

དྲི་མེད་ལྷོ་ཁྲོས་ཀྱན་ཏུ་རབ་རྒྱས་པ།
རྗེ་བཙུན་ལྷ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།
ནམ་དག་བྱུགས་དེས་ཆེས་དཀའི་གཞུང་རབ་དོན།
ཚུལ་བཞིན་འབྱེད་ལ་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པས།
གངས་ཁོད་མཁས་པའི་ཁོད་ཏུ་ལྷ་མ་མེ་བ།
རྒྱལ་ཡས་ཆེན་པོ་ཁོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།³⁸⁷

ཞེས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་བརྟོད་པ་རྣྟོག་གཉིས་ཅན་དེ་བརྒྱམས་ནས་ལྷ་མ་རྗེ་བཙུན་པེད་
མདའ་བ་ལ་ཕུལ་ལ། ཡང་རྒྱལ་མ་གཞན་ཏུ་གཤམ་ཀྱི་བརྟོད་པའི་ཆེགས་སུ་བཅད་པ་འདི་
བརྒྱམས་ཏེ་ཕུལ།

དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས།
ཆད་མེད་བཟེ་བའི་གཏེར་ཆེན་ལྷན་རས་གཟིགས།
གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་པེད་མདའ་བ།
གཞིན་ལྷོ་ཁྲོས་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།
ཐར་འདོད་བྱང་བ་བདག་ཀྱང་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ།³⁸⁸

རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་བས་ནི་བརྟོད་པའི་ཆེགས་བཅད་འདི་ལ་གཟིགས་ཏེ། ཆེགས་རྒྱུ་པེ་
གཉིས་ལ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་ཐད་མཇེད་དེ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་རབ་ཉིད་ལ་ཚུར་ལྷུལ་ཞིང་། བརྟོད་པ་
འདི་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཏུ་རན་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་བས་འབྱུང་
བ་རྒྱུ་མཇེད་དེ་གཏན་འཁེབས་གནང་བའི་བརྟོད་ཆེགས་ནི།

དམིགས་མེད་བཟེ་བའི་གཏེར་ཆེན་ལྷན་རས་གཟིགས།
དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས།
གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཚོང་ཁ་པ།

387 གཞུང་ཐོར་བྱ། རྟོག ༡

388 གསོལ་འདེབས་དམིགས་བཟེ་མའི་གཞིར་རྒྱན་པ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་བརྒྱམས་པའི་རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་བའི་བརྟོད་པ་
འདི་ནི། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ཐོར་བྱར་བཞུགས། རྟོག ༡ ཡང་རྗེ་མཆོང་བའི་གནས་ཕྱིག་ལ། གཞུང་བྱང་ཐོན་ཀྱི་
ཆོས་བརྒྱུད་ནང་མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་གསོལ་འདེབས། “བདེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཀྱན་བཟང་རྒྱལ་བ་འདྲས། །མི་
བརྗེད་གསུངས་ཤུན་ཤེས་རབ་རྒྱུ་བའི་མེད། །འཇམ་མིང་བོན་ཀྱི་གཙུག་རྒྱན་མཉམ་མེད་པ། །ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཞབས་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས།” ཞེས་དམིགས་བཟེ་མ་ནི་བྱིན་ཅན་ཏུ་བཞེས་ཏེ། ལྷན་ཏུ་ཆོགས་སུ་འདོན་པ་ཚུལ་ཏུ་ཆད་
འབུམ་ཁོངས་པའི་བརྟེན་བའང་བཟུ་བའི་བྱུག་ཁོལ་ཡོད་པའི་རྣྟོག་དེ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་དང་རྒྱལ་བ་མཉམ་མེད་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་
མཇལ་ཟུང་བྱུང་ཞེ་པུན་ཆེན་བརྟོད་པ་ཕུལ་བ་ལས་བྱུང་བར་གསུང་ཁོལ་ཡོད་ལྟར་དོ།

སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།

ཞེས་པ་དེ་མིན། འདི་ལ་ཡིན་ཏུ། “འབྲུག་དབྲུག་མ་ལུས་འཁོར་མ་ལུག་གསུང་བ་དེ་འདྲེ།
ཆེ་པ། རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེ་བ་ཁྲོད་པ་ཉིད་ནས་ལྷོ་ཐག་ཐུབ་ཆེན་པོ་འཛོད་པའི་ཆེ་གས་ཏུ་བཅད་པས་
བུམ་པས་པ་དེ་བུམ་ཏེ།³⁸⁹ རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱི་གས་གཏུམ་མཁོན་པོ་དེ་ཁྲོད་པས་གསེལ་བ་
འདྲེ་བས་པའི་ཆེ་གས་བཅད་ཤིང་ཁྲོ་བའི་ཆེ་བ་འཕྲུག་ཏེ། གསེལ་འདྲེ་བས་དམིགས་པ་ཆེ་མ་
ཞེས་བཤད་པ། རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེ་བ་པའི་རྒྱུ་འབྲུག་མེད་ཏུ་བཅུ་མ་ཅད་ཀྱིས། རྒྱུ་མའི་མཆན་ཐགས་
ཀྱི་ཆེ་བ་ཁྲོ་བའི་ཆེ་གས་ཁྲོད་པའི་གསེལ་འདྲེ་བས་ཤིང་ཁྲོ་བའི་ཆེ་བ་འཕྲུག་པ་མ་ཆད།
ཡིན་ཏུ་པེ་མ་པས་དམིགས་པ་ཆེ་མའི་གསེལ་འདྲེ་བས་གཞིར་བྱས་པའི་ལྷ་མའི་ཆེ་བ་འཕྲུག་ཏུན་
མོད་མ་ཤིན་པ་«དག་འཛོན་ལྟ་བུ་མ་»དང་། དཔེན་མ་ལྷན་པུམ་ཀྱི་«ལྷ་མ་མཆོད་པ།»
གཞན་ཡང་དམིགས་པ་ཆེ་མ་ལ་བཞེན་པའི་ལས་ཆེ་གས་མོགས་ཐང་ཅིང་ལྷ་ཆེ་པའི་ཆེ་ས་སྐྱོད་
ཤིང་ཁྲོ་བའི་ཆེ་གས་ལྷུང་བས།³⁹⁰ ལས་ཆེ་བ་སྐྱུ་པས་དེ་བ་རྒྱུ་ཤིང་མདུན་པའི་གསེལ་
འདྲེ་བས་ཆེ་གས་བཅད་འདི་དེ་ལྷས་པ་དང་ཀྱིན་ལྷུ་པས་རྒྱན་མཛེན་ཀྱིས་གཟི་གས་མོད་ལྷུ་མ་

ཡེ་ཆེན་དང་རྟོན་ཏུ་བྱལ་མེད་གཅི་ཞོལ་ཏུ་བཞུགས་པ།

[illegible][illegible][illegible]

ཁང་ཡང་ཡོད། སྐབས་དེར་རྩེད་ཀྱི་བཟུམས་ཀྱིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་ལ་རྩོམ་པོ་རྗེའི་ལམ་
 རིམ་གྱི་གདམས་པལ་མང་པོ་ཞིག་སྟོང་ལ་མཁན་སྟོང་ཐུབ་ཐུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་ཀྱུ་ལ་མཆན་སྟེ།
 གསེགས་པའི་སྟོང་པའི་གནས་སྟངས་འབྱོར་ཞིང་། ཐུབ་ཆེན་ཞི་བར་གསེགས་ཀྱིས་དབྱང་ལོ་དོན་
 ལྟར་ལེབས་ཡོད། ཉིན་གཅིག་ཆོས་རྗེ་ནམ་པ་གཉིས་གསུང་སྟེང་གནང་བཞིན་པའི་སྐབས་སྤྱི་
 ལ། ལོ་ཆེན་གྱིས་ལོ་འདིའི་དབྱིད་ཀ་རང་ཀྱི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་རྗེ་བཅུན་རྟེན་མདའ་བ་གཉིས་
 རྩེད་ཀྱི་བཟུམས་ཉེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཟོ་བའང་མང་ཀྱི་
 མཛད་པ་བྱུང་བའི་སྐོར་དེ་སྟེང་སྟུང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ། “ཁྱེད་ཡབ་མས་གཉིས་འདིར་སྐྱེ་བ་
 གཉིས་གསུམ་ཙམ་ཀྱི་སྐྱེ་མཆོས་དམ་པོར་མཛད་ནས། ཆོས་ཀྱི་འབེལ་གཏམ་མང་ཀྱི་མཛད་
 པ་ཡོད་པར་གདའ་བ། ཅུང་རྗེ་བཅུན་པ་ལ་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཅི་མངའ།”³⁹¹
 ཞེས་བཀའ་འདྲི་ལྟས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལན་དུ། “སྐྱེ་མའི་ཡོན་ཏན་མཁས་བཅོན་བཟང་གསུམ་
 པ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་དང་ཐུལ་བ་དེར་གདའ།” ཞེས་གསུངས་པར། ལོ་ཆེན་གྱིས།
 “དེའང་མིན་པའི་བྱུན་མོང་མིན་པ་འདྲ་གསུངས་བདོག་པ་དང་ལན་ཅིས་ཀྱང་གསུང་བར་བྱ།”
 ཞེས་ལྟས་པར། ལན་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས། “སྐྱེ་མའི་ཡོན་ཏན་ཆུང་ཤོས་གདའ་ལམས་ནའང་། ས་
 རྩེད་ནས་འཆད་ཉན་བཤོལ་ཉེ། ཅུལ་རྩོད་ཀྱི་ཞུམ་གཞིགས་ནས། བ་མང་ལྟའི་བར་ལ་ཁོང་ཁྱོ་ཆ་
 འཁྲུག་པ་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེས་མ་སྟུང་།” ཞེས་གསུངས་ནས་ཐུན་ཆབ་ཆེད་བཤིལ་བས། ལོ་ཆེན་
 ཡང་ཐུན་ཆབ་བཏང་ནས་གསུང་བསྟོན་ཉེ་བཟུམས།

རྩེད་ཀྱི་རྩུན་རིང་པོར་དཔེན་གནས་བཞེན་ཉེ་བཟུམས་རིང་། ལོ་ཆེན་གྱིས་གཞིས་ཀྱིས་
 དགོ་འདུན་པ་ཆེད་དབྱེས་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལམ་རིམ་གྱི་གདམས་པ་ཞིག་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་
 པར་གནད། ལམ་རིམ་གྱི་ཁྲིད་དེ་གནད་རིང་རྩེད་གི་ཉིན་གཅིག་ཡོད་པའི་རྩོམ་པོ་རྗེའི་སྟེ།
 དབྱེད་གཡོན་མ་ཆེ་བར་བུགས་པ། འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་པའི་འབྲུང་གནས་གྱིས་བཞེས་པ་དེའི་
 ཅུང་ཀྱི་ཞལ་མང་པོར་གསོལ་བ་བྲུག་པོ་བཏབ་པས། སྐབས་སྤྱི་ལ་སྟོན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་
 བཅོམ་ཐོན་འདས་ནས་བཟུང་སྟེ། རང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་རིམ་གྱི་སྐྱེ་མ་སྟོང་ཐུབ་ཐུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་
 ཀྱུ་ལ་མཆན་བར་གྱི་བཀའ་གདམས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་བརྒྱུད་པ་རྒྱམས་དང་། ཁྱེད་པར་ཀྱང་རྩོམ་པོ་རྗེ།
 འབྲོམ་སྟོན་པ། བོ་རྟོ་བ། ས་ར་བ་རྒྱམས་སྐྱེ་བ་གཅིག་གི་བར་གཞིགས་སྤིང་། གདམས་པ་དང་།
 རྗེས་སུ་བསྟན་པའང་མང་ཀྱི་སྟེང་ནས། མཐར་པོ་རྟོ་བ་མོགས་རྩོམ་པོ་རྗེ་ལ་ཤིམ་ཞིང་། རྩོམ་པོ་
 ལ་ཉི་ཤས་ཐུག་གཡས་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྟེ་པོར་བཞག་སྟེ། “བསྟན་པ་ལ་བྱུང་བ་རྩེད་ཀྱིས་

391 འདི་དང་མཐུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐུག་ཀྱང་ངས་བའི་བྱི་ལན་རྒྱམས་རྗེ་བཅུན་པོར་མདའ་བའི་རྩམ་བོར་ཀྱི་བུང་བ་ལས་བསྐྱོད། བོག ༥༠

དང་། བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་པ་དང་། མེས་ས་ཅན་གྱི་དོན་ལྟེན་པའི་གྲགས་བདག་གིས་བྱ་ཡི།” ཞེས་གསུངས་ནས་མི་སྣང་བར་བྱུང་པ་མོགས་ངོ་མཚར་བའི་ལྷ་ས་མང་པོ་བྱང་།³⁹² སྐབས་དེར་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་འདེབས་«ལམ་མཆོག་གློ་འབྱེད་»ཅས་པའང་མཛད་ལ། གསོལ་འདེབས་འདི་ལྷིས་ལམ་རིམ་གྱི་བཀའ་ཆོས་གནང་བའི་ཚུན་འཁྲོར་འདོན་ཏེ་ལམ་རིམ་གྱི་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཏེ་བྱིན་རྒྱལ་ལྷ་བའི་ཤོལ་ཆགས་པ་བྱང་།

རྒྱུ་ཚེད་ཁ་པ་རང་ངོས་ནས་གཟིགས་སྒྲུང་དེ་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་བྱ་ངོ་བོ་རྒྱུ་མ་བྱུན་པ་ལ་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བཅུ་བར་བཅུ་བར་སྐུལ་བའི་གསུང་གི་སྣང་བ་བྱུང་བ་འདིས། རང་ཉིད་ལ་ངོ་བོ་རྒྱུ་མ་བྱུན་པ་བྱི་དང་ཁྱད་པར་བྱ་ལམ་རིམ་གྱི་གདམས་པ་དེ་དར་ཐེལ་བྱེད་པའི་སྐུལ་བ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་པ་བྱུགས་ལ་གད་དེ་ཉི་ལྷན་སྐབས་དེར་བྱ་སྣང་བྱ་རྒྱུ་ཚེད་ཁ་པ་ལས་ངོ་བོ་རྒྱུ་མ་བྱུན་པ་བྱི་གདམས་དག་གི་སྐོར་ལ་བཀའ་ཁྲིད་ཞིབ་ཀྱིས་ཕྱི་གཤམ་གནང་བའི་སྐྱེན་གྱིས། ལོ་ཆེན་སྐབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་གིས་ཉེ་བར་བསྐུལ་བ་དང་། རུང་ནས་ཀྱང་ངོ་བོ་རྒྱུ་མ་བྱུན་པ་བྱི་ཐོག་ལ་རྒྱུ་ཚེད་ཁ་པ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ཉིད་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་ཀྱིས་པ་ཞིག་ཚུམ་པར་འཇལ་ཞེས། གསང་བའི་གདན་ས་པ་དགོན་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལུལ་ཕྱུད་གོན་གྱི་ཁྲི་པ་དགོན་མཆོག་དཔལ་བཟང་གིས་གཙོས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོས་གསོལ་བ་བཅན་གྱིས་བཅུ་བའི་དོན་ཉིད་ལམ་རིམ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཚུམ་པའི་བྱུགས་བཞེད་མཛད་དོ།

པར་བྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུ་མ་བྱུན་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་མཛད་པ།

དེ་ཉིད་དཔྱད་པོ་ཞེ་བཞེ་བཞེས་པའི་ལྷགས་སྐུལ་བྱི་ལོ་ ༡༩༠༡ ལྷན་ཁར། རྒྱུ་ཚེད་ཁ་པས། མ་འོངས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱུམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱུགས་སྐྱེན་ཆེ་ཤོས་སུ་འཁྱུར་བའི་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»མཛད་པའི་དབུ་བརྒྱུམས་།³⁹³ «ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»ཚུམ་པའི་རིང་། བྱུགས་རེ་བཞིན་ཞབས་འབྲིང་བ་རྣམས་ནས་འཕྲོས་སྟོན་པས་བཞེདས་པའི་ངོ་བོ་སྐྱེད་ཅུག་གཡོན་མ་ཆེ་བ་དེ་གཟིམ་ཁར་བྱ་གདན་བྲངས་ཤིང་། ཞོགས་ལྷན་དེའི་མཁུན་བྱ་

392 དུ་སྣང་བྱ་སྐབས་འདིར་ལམ་རིམ་གྱི་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཞལ་གཟིགས་པ་དང་། མཐར་ཐོག་རྒྱུ་མ་བྱུན་དབུ་བཞུག་ལྟེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱལ་བ་མོགས་ཀྱི་ངོ་མཚར་བའི་ལྷ་ས་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཞེད་གནས་རྣམས། ལྷག་ཆུན་འཛམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོད་«རྒྱུ་ཚེད་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་བྱང་འདེབས་»ལྷ་(ཤོག ༡༠༩)བྱང་བ་ལས་བཀོད་དོ།

393 ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་འཛམ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་ནི། གཞུང་གི་མཁུག་བྱང་བྱ་བྱང་བ་ལྟར། «རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་བཅས་ཅན་གྱི་གནད་དབུས་པ་ཤིང་རྣམས་ལོ་ལྷུག་པར་བྲལ་བའི་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ལོལ་རྣམས་པ་བཅས་ཅན་མཆོད་པའི་སང་བཟོད་པའི་སྐྱེ་བོ་མཆོག་གི་ཆོས་ལུགས། རྒྱུ་མ་བྱུན་གྱིས་ཉམས་སུ་སྒྲུང་བའི་རིམ་པ་བཅས་ཅན་ཆོད་བར་སྟོན་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ།» ཞེས་པ་དེ་ཡིན། འདི་ལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཞེས་བསྟན་པ་ནི། ལྷིས་ ༡༩༡༩ ལོར་ལམ་རིམ་ཆུང་བཟུས་པ་ཕྱིག་མཛད་པ་ལ་འབྲིང་དང་། དེའི་ཕྱིར་དགའ་ལྡན་བྱ་ལམ་རིམ་བཟུས་དོན་ནས་ཉམས་སུ་བྱང་བྱུགས་པ་མཛད་པ་ལ་ཆུང་བྱང་བྱས་ཏེ། རྒྱུ་ཚེད་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་བསྟན་པ་བསྒྲིགས་པ་བྱུང་།

གསོལ་བ་བཏབ་རྗེས་ཆོས་འབྱེད་ལས་ལ་འབྲུག་པ་སོགས་མཛད་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆོས་པའི་དབྱེ་
 རྒྱལ་པ་ནས་བཟུང་ཞི། རྩོན་འགྲོད་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་བྱ་སྒྲུལ་བྱ་གསུམ་སོ་སོའི་ལམ་གྱི་
 རིམ་པའི་སྐོར་དང་། རྩེས་བྱ་ཆེན་མོའི་སྐོར་ལས་ཀྱང་། ཞི་གནས་ཡན་གྱི་ཆོས་པ་རྒྱམས་དལ་
 བ་མེད་པར་ལོགས་པར་བྱུང་བ་ལྟར་དེ་ཉི་མ་ནའང་རྒྱལ་མཐོང་གི་བད་དང་དེ་འབྲེལ་ཐབས་
 རྩོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་སྐོར་གྱི་ཆན་པ་དེ་ཆོས་པ་ལ་འབྲུག་པའི་སྐབས་སུ། ཐུགས་ལ་རྒྱུད་མི་
 བདེ་བའི་ཆོས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ནི། རྩོད་ནས་རྩོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་ཞིབ་ཆེས་གོ་དཀའ་
 བར་བཞེན། ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་འདིའི་ནང་རྩོད་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་སྐོར་ལ་འབྲེལ་བ་བདད་རྒྱས་
 པོ་བྱས་ན་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཞིག་ཨེ་ཡོང་རྒྱུ་པའི་སྟེན་ཉི་མའི་སྒྲུལ་ཏེ་ཐུགས་འདུན་རྒྱུ་སྟེང་
 བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་དེ། རྩལ་འདི་ཐུགས་ལ་བདད་ཏེ་ཡོད་ལྷན་ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱུངས་ཀྱི་སྐྱེད་
 རྒྱུ་བ་བྱུང་ཞི། ཅིས་ཀྱང་ཆོས་ཞེས་གསུང་བ་ཐོས་པས། དེ་ནས་སྤྱོད་དང་རྗེ་བརྩན་འཇམ་
 པའི་དབྱུངས་དབྱེར་མེད་བྱ་བྱས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་ཏུ་བཏབ་དེ། ཉིན་ཞིག་རྩོད་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་
 གནད་ལྟ་སོ་ཁག་ཅིག་གི་བདད་བྱ་ཆོས་པ་ལ་འབྲུག་པ་ཞིན་པའི་ཆེན་ལྟ་རྩོད་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་འབྲེལ་
 ཀྱང་རྒྱུས་ལ། མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་དབྱེད་པའི་ཡི་གེར་བྱེན་བྱ་བའི་རྒྱུ་པ་ཅན་གྱི་ཉམས་
 རྒྱུ་བྱུང་བས། རྒྱལ་མཐོང་གི་སྐོར་དེའི་ཆོས་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་འོང་རྒྱུའི་ཐུགས་རྩོད་ས་
 འབྱུངས་ལ། རིམ་གྱིས་«བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་»ཆོས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། རྩ་ན་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༠༡ ལོར་ལམ་རིམ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ཆེན་པོ་དེ་བརྒྱུས་སུ་ཐོན་པ་བྱུང་ལ། དེ་དབྱུངས་«ལམ་རིམ་
 ཆེན་མོ་»ཆོས་པའི་དབྱེད་བརྒྱལ་ནས་ལོ་གཅིག་རྒྱལ་ཅས་ལས་སོང་མེད་དེ།

དེ་ལ་«བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»ནི། རྩ་བོའི་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉིའི་«བྱང་རྒྱལ་ལམ་
 རྩོན་»གྱིས་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་བཟོད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱམས་ལ། གདུལ་བྱ་སྒྲུལ་བྱ་རྒྱུ་འབྱོར་ཆེ་
 གསུམ་སོ་སོའི་སྤྱོད་ལམ་པ་དང་བརྩམས་ཏེ་ཁྲིད་པའི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གདམས་ངག་རྩོན་
 པ་དེ་རྩ་བར་བཞག་ཞི། རྩམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཁྲིད་ཡིག་ཅིག་ཡིན་ཏེ། མན་ངག་འདིས་
 ནི་གཙུག་པོར། ལས་དང་པོ་པས་ཐོག་མར་སྤྱོ་ཆོས་ལ་ཐུགས་པ་ནས་བཟུང་ཞི། མཐར་ཐུག་
 མཆིན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱམས་ལ་རིམ་གྱིས་དཀྱིལ་བར་
 བྱེད་པས། འདི་རྩོད་བཀའ་གདམས་པའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན་མོད། དེ་
 ལྟ་ནའང་འདིའི་ནང་གཞི་དཔོན་པོའི་གནས་ཐུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟ་བ་དང་། ལམ་བསྐྱེད་པ་
 གསུམ། རྩོད་ས་འགྲོ་དང་ལས་འབྲས། སྤྱད་དོར་རྩལ་ཁྲིམས། དེ་བཞིན་བྱ་བས་པ་བྱུམས་ཞིང་
 རྗེ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས། སེམས་ཆེ་གཅིག་པའི་གཞི་གནས་ལྷུང་རྩལ། རྩམ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩོད་པ་ཕྱིན་

ལའང་ཕྱོད་ཏུ་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་རྒྱུ་དཀའི་ཚུལ་ཀྱས་པར་གསུངས་པ་ནི། དལ་འབྱོར་ཚད་
 བའི་ལམ་ཆེན་ཁྱད་པར་བ་འདི་ལ་སྡིང་པོ་ལེན་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་ཞིག་དང་པོ་ཉིད་ནས་
 སྡིང་བརྟེ། རྒྱ་ཆོས་ལ་ཕྱོགས་པའི་ཆེ་ཆུན་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། དེ་ནས་
 ཏིམ་ཀྱིས་སྡིང་བུ་ཚུར་བྱ་དང་བྱུན་མོང་བའི་ལམ་ཏིམ་དང་། འབྲིང་དང་བྱུན་མོང་ལམ་ཏིམ།
 མཐའ་སྡིང་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཏིམ་པ་བཅས་ལ་རེ་རེ་ནས་སློ་སྡུང་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་
 ཏུ་བརྟན། འདིར་རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་སྡིང་བུ་ཚུར་བྱ་དང་འབྲིང་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། “བྱུན་མོང་
 བའི་ལམ་གྱི་ཏིམ་པ།” ཞེས་གསུངས་པ་ལ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་དེ། «བྱར་ཚུབ་ལམ་
 ཏིམ་ཆེན་མའི་»གདུལ་བྱ་གཙོ་བོ་ལ་སྡིང་བུ་ཚུར་འབྲིང་དང་མཚན་པ་གང་ཐག་ཀྱང་བྱ་དང་
 ལ་མི་འཛོག་པར། དང་པོ་ཉིད་ནས་མཐའ་བྱུག་གི་དམིགས་སྤུལ་ཡང་དག་པར་རྒྱགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་བྱས་བཟུང་བ་གང་ཞིག་ལ། སྡིང་བུ་ཆེན་པོའི་སློ་མ་སྡུང་བའི་
 གོང་ཏུ་སྡོན་འབྲུའི་ཉམས་ལེན་ལ་སྡིང་བུ་ཚུར་བྱ་དང་འབྲིང་གི་ཆོས་སྒོར་ལ་སློ་སྡུང་དགོས་
 པར་ཉོན་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་«ལམ་ཏིམ་ཆེན་མོར།» གདུལ་བྱ་ལས་དང་པོ་བ་ཐོག་མར་སློ་
 ཆོས་ལ་འཇུག་པར་སྐུལ་བ་ནས། མཐའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མ་ཐོབ་ཀྱི་པར་གྱི་པར་ཕྱིན་
 ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་ཏིམ་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཉོན་ཀྱི་ཡོད་པར་གོ་དགོས་པ་གནད་ཆེ།

སྡིང་བུ་ཚུར་བྱ་ཚུར་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། མ་མའི་འདོད་བྱའི་དམིགས་སྤུལ་
 གཙོ་བོ་གང་ཡིན་མིན་དང་། དེ་བརྟན་ཆོས་ལ་འཇུག་པའི་ལུས་པ་དང་སྡིང་བུ་ཚུར་བྱ་
 གྱི་ཉིང་ནས་འཛོག་སྟེ། དཔེར་ན། སྡིང་བུ་ཚུར་བྱ་ནི་ཆེ་ཕྱིས་འཇོན་མཛོ་ཙམ་གཙོ་བོར་
 དོན་ཏུ་གཉེས་བ་དང་། སྡིང་བུ་འབྲིང་ནི་འཁོར་བའི་ལུས་ཆོགས་ལ་སློ་ལོག་པའི་སྡོན་ནས་དང་
 ཉིད་ཐར་པའི་གོ་འཕང་གཙོ་བོར་དོན་ཏུ་གཉེས་བ་དང་། སྡིང་བུ་ཆེན་པོ་ནི་སྡིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་
 གཞན་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་སྡོན་ནས་མེས་ཙན་ཐམས་ཙན་གྱི་དོན་བྱང་ཚུབ་དོན་ཏུ་གཉེས་བ་
 ཞིག་ལ་འཛོག་དེའི་ཕྱིར་སྡིང་བུ་ཚུར་བྱ་གསུམ་མ་མས་གང་ལ་ཚུལ་ཏུ་འདོན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཏིམ་
 པ་ཡང་བྱ་དང་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྡིང་བུ་ཚུར་བྱའི་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་ནི། གཞི་མའི་སླར་དོར་
 ཉེ་ཉེས་སྡོད་སྡོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལས་འབྲས་བསྐྱར་རྒྱ་དེ་ཡིན་ལ། སྡིང་བུ་འབྲིང་གི་
 ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། ཉིང་འཇོན་གྱི་བསྐྱབ་པ། བེས་དབང་
 ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བཅས་ལ་སློ་སྡུང་བ་དེ་ཡིན་པ་དང་། སྡིང་བུ་ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་ནི།
 བསམ་པ་མེས་པ་སྡོད་གཞིར་བྱས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བྱུག་ལ་སྡོད་པ་སྟེ། སྡིན་པ་དང་།
 ཚུལ་ཁྲིམས། བརྗོད་པ། བརྗོད་འཇུག། བསམ་གཏན། བེས་དབང་པར་ཕྱིན་བཅས་ཀྱི་ཉམས་

ཏེ་ལྷག་མཐོང་གི་ཉམས་ལེན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་རི་ལྟར་
 སྤྱད་པའི་ཆུལ་དེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་ཏེ། དེ་ཡང་«ལམ་རིམ་ཆེན་
 མོར་»ཟུང་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་དེ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་རྩ་པོ་དང་བྱེད་ལས་དང་དེ་རི་ལྟར་
 ཟུང་པའི་ཆུལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལེགས་བཤད་མད་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་
 ཟུང་ཡོད་ཏེ། དེའི་ནང་བཀོད་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་ཁྱད་ཏེ་ལོ་གཉིས་ཙམ་གྱི་གོང་སྟེ་
 ལུགས་འབྲུག་ ༡༩༠༠ ལོར། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་དང་ལྷན་ཏུ་རྩ་སྟེང་ཏུ་ཡོད་ཏུས། རྗེ་ཙོང་
 ཁ་པས་སློབ་མའི་ཆོག་མཁན་ཤིག་ལ་འབགས་ཡུལ་གྱི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཞི་གནས་ཟུང་ཆུལ་
 རྒྱལ་ཡུང་བསྐྱེད་ཏེ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱོད་ཁྱེད་ཞིབ་ཏུ་མཛད་ཡོད་པ་དེ། སྐབས་འདིར་ཡིག་རྒྱུ་
 རྒྱས་པར་བཀོད་དམ་སྟུན་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་བཤད་ཏུ་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་གཞན་«མདོ་ཐུག་དགོངས་
 འབྲེལ་»དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བས་མཛད་པའི་«ཤེར་ཕྱིན་མན་རག་»གཉིས་ལ་འད་
 ཁངས་རྒྱས་པར་མཛད་སྟུང་ཏེ། «ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་»ཟུང་བའི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་འདི། ཞི་
 གནས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རེས་དོན་གྱི་ཁྱད་ཡིག་ཅིག་ཏུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་ཆེ་བ་རྒྱལ་ཀྱིས་ཀྱང་
 དགོངས་ཡོད་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་«མདོ་ཐུག་ཉམས་སྤྱི་
 ལེན་ཆུལ་ཐེག་མཆོག་གློ་འབྱེད་»ཏུ། “ཞི་གནས་རི་ལྟར་ཟུང་པའི་ཆུལ་ནི། རྗེ་བམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་སློབ་ཐབས་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ལལ་ལྷན་གྱིས་མཛད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེ་ཆུང་
 ཏུ་ཤེས་པར་བྱུང་།”³⁹⁵ ཞེས་དང་། དེ་དང་ཆུལ་མཛུངས་པར་དེའི་«དུས་འཁོར་གྱི་རིམ་
 གཉིས་ཉམས་སྤྱི་ལེན་ཆུལ་»ཏུ་འད་། “ཞི་གནས་བྱུན་མོང་ཟུང་ཆུལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་
 རྗེ་བམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལལ་ལྷན་མཛད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་
 གསུངས་པ་བཞེན་ཤེས་པར་བྱུང་།”³⁹⁶ ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལས་དཔོག་གུས་།

«ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་»ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ལེགས་གནས་དག་དང་དེ་རྒྱལ་སྤྱི་བས་
 བྱུག་ཏུ་རི་ལྟར་འདྲ་བའི་ཆུལ་དང་། བསྐྱེད་མས་ཏེ་འབྲུག་པ་སོགས་ཡིད་བྱེད་བཞི། མཚན་ཉིད་
 ས་སོང་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་སོགས་ཡིད་བྱེད་བདུན་སོགས་གསལ་བར་བསྟན་མོད། ཞི་གནས་
 ཟུང་ཆུལ་གྱི་གདམས་པ་དངོས་ནི། «དབུས་མཐའ་རྒྱལ་འབྱེད་»ཏུ། “ཉིས་པ་ལྡེ་སྟོང་འདྲ་
 བྱེད་བརྒྱད་།”³⁹⁷ ཅེས་གསུངས་པའི་བཅའ་ཀྱིས་གཙོ་བོར་ཟུང་ཆུལ་བསྟན་ཏེ། དེའི་ལྷན་ན་
 སེམས་ཆེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་འབྲུག་པའི་གོགས་ལྡན་ཏེ། ༡ ལེ་ལོ་དང་། ༢ གདམས་རག་

395 «མདོ་ཐུག་ཉམས་སྤྱི་ལེན་ཆུལ་ཐེག་མཆོག་གློ་འབྱེད་» གསུང་འབྲས། ༩ ཤོག ༩༩
 396 «དུས་འཁོར་གྱི་རིམ་གཉིས་ཉམས་སྤྱི་ལེན་ཆུལ་» གསུང་འབྲས། ༡༡ ཤོག ༩༩
 397 རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ། «དབུ་དང་མཐའ་རྒྱལ་པར་འབྱེད་པ།» ༩/༡༣ ང ཤོག ༡༠༨ བཤ

པའི་ཚུལ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་བརྟན་ལ། སྐབས་འདི་ལ་ཕྱིས་«ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་»ཞེས་གྲགས་
 པ་ལྟར་ཉེ། འདི་ནི་གོང་ཁྱེད་ཀྱི་ཐོས་ཆེན་པོ་ལྟར། རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པས་དབྱ་མའི་གཞུང་ཆེན་ཐུ་མཛད་
 པར་འཕྱར་བའི་དང་པོ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོའི་དབྱར་དང་ཐོག་མེས་ཆེ་
 གཅིག་པའི་ཞེ་གནས་ཙམ་ཀྱིས་མི་ཆོག་པར། ཐར་པ་ལྷུང་པའི་ལམ་ལ་དབྱར་སྒྲིམ་གཙོ་བོར་
 ལྷུང་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཉམས་ལེན་དགོས་པར་གཤམ་ཆེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལྷ་བྱའི་ལྷག་མཐོང་གི་
 ཆོགས་སམ་མཐུན་ཆེན་གཙོ་བོར་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ལྷེད་པ་
 དེ་མེད་ཀྱི་མི་བྱང་བར་གསུངས་། དོན་གནས་འདི་ལ་ནང་གཤམ་། ༡ བར་དོན་དང་དེས་དོན་
 གྱི་གསུང་རབ་རྣམ་བཟང་བ་དང་། ༡ ལྷ་ལྷུང་གི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཅི་ལྷུང་ལྷུང་བ་
 དང་། ༡ ལྷོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་བཅས། ས་བཅད་ཆེན་པོ་གསུམ་ཀྱི་
 མཛད་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད།

དེ་ནས་གསུམ་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འབྱུག་པའི་རིམ་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་
 འབེབས་པ་དརྣམ་བཅས་གཉིས་སྟུ་མཛད་དེ། གཉིས་པ་ལྷོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་
 དརྣམ་ལ། ༡ ལྷོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་རྣམ་འཛིན་པ་དང་། ༡
 དགག་བྱ་དེ་ཚུལ་ཅི་ལྷུང་ཀྱི་འགོག་པ། ༡ ཐབས་དེ་ལྷ་བྱར་བརྟེན་ནས་ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ལྷུང་
 ལ་ལྷེ་ཚུལ་བཅས་གསུམ་ཀྱི་ཕྱི་ཉེ་ཞིབ་ཀྱི་གཏན་ལ་པལ། འདི་འོ་ས་བཅད་དང་པོ་དེ་འོ་ནང་
 ཀྱི་ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱ་རྣམ་བཟང་བ་ན། དགག་བྱ་
 རྩལ་ཆེ་བྲགས་ཏེ་ཆད་ལྷུང་འཕྱར་བ་དང་། དགག་བྱ་ལྷུང་ཆད་བྲགས་ཏེ་ཞེན་པ་ལྷ་མོ་ནས་མི་
 འགོག་པར་ལུས་ཏེ་ཉམ་ལྷུང་འཕྱར་ཉེན་པས། དེ་ལྷུང་མཐོང་གཉིས་སྟུ་མ་ལྷུང་པའི་ལྷོང་ནས་
 དགག་བྱའི་མཆོམས་འཛིན་མི་འཆུགས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་འགག་ཆེ་བར་བརྟེན།
 དགག་བྱ་རྣམ་འཛིན་གྱི་ཚུལ་དེ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་བརྟན་ཡོད།
 དེ་ལ་དགག་བྱ་རྣམ་འཛིན་ལྷུང་ཆེ་བའི་ཉེན་ཁ་དེ་འགོག་པའི་ཐབས་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། དོན་
 དམ་ལ་དཔྱད་པ་དང་ཀྱན་རྒྱུ་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱར་མཆོམས་ལེགས་པོར་
 ལྷུང་པར་འབྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་མ་རྟེན་པ་དང་།
 རིགས་པ་དེས་བཀའ་པའམ་མེད་པར་རྟེན་པའི་ལྷུང་པར་འབྱེད་པ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ།
 དཔེར་ན་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར། “རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ལྷེད་འགག་
 མ་གཟིགས་པ་དང་ལྷེད་འགག་མེད་པར་རྟེན་པ་གཉིས་མ་ལྷུང་པར་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་འདིས་
 ད་ལྷ་བ་རྣམས་ལྷ་ཅི་ལྷོས་ཏེ། ལྷོན་གྱི་མཁས་པ་འགའ་རེ་ཡང་འབྲུལ་པ་བསྐྱེད་ལྷུང་བས་ལྷོ་

ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དེའི་ནང་དུ་བརྟན་པའི་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་པོ་བཟུས་ནས། བར་སྒོམ་གྱི་ཚལ་དུ་ཉམས་ལེན་ལ་རྩི་ཉམས་ཐུང་བའི་ཚལ་གསུངས་པ་འདི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་ཐོས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཁོ་པོས་མ་ཐོང་། འདི་ལམ་རིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་དང་མོས་ཡོད་པ་རྣམས་དུས་དུས་ལ་ཡིད་བརྟུན་ཏེ་བསམ་བློའ་བུས་ན་རང་གི་རྒྱན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲན་རེས། ལམ་གྱི་བཟུང་བ་དེའི་མཐུག་དུ། རྩོམ་རྩིས་ཀྱི་«བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་»ཏུ་བྱུང་བ་དང་ཚལ་མཚུངས་པར། གསང་ཐུགས་རྩོམ་ཐོག་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚལ་ཤིན་ཏུ་མདོར་བཟུས་ཤིག་གསུངས་ཏེ། གཞུང་གི་མཐུག་ཆོགས་པར་མཛད་ཡོད། «ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་»ཆོས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བྱུང་བར། རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱམས་པའི་ལམ་ལྟིན་ཐོག་པའི་ལམ་གྱི་ཐོས་ཆེན་པོ་འདི་ཡིས་སྟེ་པོ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྟན་པར་འཕྱུང་བའི་སྒྲོན་ལམ་དང་། ཆོས་སྐྱོང་བར་དམ་བཅས་པའི་མཐུ་ཐུན་སྦྱང་མ་རྣམས་ནས་ཀྱང་། ལམ་རིམ་གྱི་གདམས་རག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ལ་འཐུག་པར་འཕྱུང་བའི་བར་འདོད་ཀྱི་སྒྲེས་བྲུ་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་སྦྱར་འཕྱུང་བ་དང་འགལ་སྦྱེན་མེད་པའི་ཐོགས་ལྟེན་པར་བསྐྱལ་བར། གཤམ་གྱི་ཆོགས་བཅད་འདི་རྣམས་གསུངས་པ་ལྟིས་ལམ་རིམ་གྱི་ཆོས་བྱན་ཀྱན་གྱི་མཐུན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཚལ་དུ་འདོན་པའི་ཐོས་ཆུགས་པ་བྱུང་།

དེར་ནི་རིང་དུ་འབད་ལས་ཆོགས་གཉིས་ནི། ༡ཁའ་ཉུང་ཡངས་པ་གང་ཞིག་བསགས་པ་དེས། ༢སྒྲོ་མིག་མ་རིག་གིས་སྒྲོངས་འཕྲོ་བ་ཀྱན། ༣རྣམ་འདྲན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོར་བདག་བྱུང་ཅིག ། དེར་མ་སོན་པའི་ཆེ་རབས་ཀྱན་དུ་ཡང་། ༡འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བཅེ་བས་རྒྱུ་བཟུང་སྟེ། ༢རྟན་པའི་རིམ་པ་ཀྱན་ཆར་ལམ་གྱི་མཆོག ༢ྟེན་ནས་སྐྱབ་པས་རྒྱལ་རྣམས་མཉེས་ལྟེན་ཤོག ། རང་གི་རི་བཞིན་རྒྱགས་པའི་ལམ་གྱི་གནད། ༡འཕགས་བྲག་བཅེ་བས་བྱངས་པའི་བྲངས་མཁས་ཀྱིས། ༢འཕྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་པ་བསལ་བུས་ནས། ༣རྒྱལ་བའི་བརྟན་པ་ཐུན་རིང་འདྲིན་བྱུང་ཅིག ། བརྟན་པ་རིན་ཆེན་མཆོག་གིས་མ་བྱུང་བའོ། ༡ཁྱུང་ཀྱང་ཉམས་པར་ཐུང་པའི་ཕྱོགས་དེར་ནི། ༢ཕྱིར་རྩིས་ཐོས་ཡིད་རང་བསྟུན་པ་ཡིས། ༣ཕན་བདེའི་གཉེར་དེ་གསལ་བར་ལྟེན་པར་ཤོག ། སྤམ་བཅས་རྒྱལ་བའི་ཆད་ཐུང་འཕྲིན་ལས་ལས། ༡ལེགས་བྱུང་བྱུང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པས་ཀྱང་། ༢བར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་དཔལ་སྟེར་ཞིང་། ༣རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་རིང་དུ་སྐྱོང་ཐུང་ཅིག ། ལམ་བཟང་བསྐྱོག་པའི་མཐུན་སྦྱོར་ལྟེན་ཅིང་། ༡འགལ་སྦྱེན་མེད་ལྟེན་མི་མིན་ཀྱན། ༢ཆེ་རབས་ཀྱན་དུ་རྒྱལ་བས་བཟུགས་པ་ཡི། ༣རྣམ་དག་ལམ་དང་འབྲལ་བར་མ་ཐུང་ཅིག ། གང་ཆེ་ཐོག་པ་མཆོག་ལ་ཆོས་སྐྱོད་བརྒྱས། ༡ཚལ་བཞིན་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ཡི་ཆེ།

མཐུ་ཐུན་རྣམས་ཀྱིས་ཉམ་ཏུ་ཐོགས་ཕྱེད་ཅིང་། །བཟའི་ས་ཀྱ་མཆོས་ལྷོགས་ཀྱན་ཁྱབ་ཐུང་ཅིག །⁴⁰²
 ཞེས་སོ།།

རྩེད་ཏུ་ཆོས་འབྲེལ་མཛད་པ་དང་གཞུང་གཞན་ཡང་བཅུ་མས་པ།

ད་ནི་དཀྱུས་ལ་འཁྱུག་པར་བྱ་ཞེ། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་«ལམ་འཛིན་ཆེན་མོའི་»ལྷགས་
 ཆོས་གནད་ལྟེ་བའུགས་པའི་སྐབས་སུ། ཉིན་གཅིག་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལ། “ད་ཕྱིན་ཆད་ལྷགས་
 ཀྱི་ཆོས་ཐན་བྱན་འཆད་འདོད་པས། ཁྱེད་བྲག་པ་འགའ་རིམ་ཆོས་རྒྱུ་ལོ་ཆེན་སྐབས་མཆོག་
 དཔལ་བཟང་གི་བྱང་ནས་གསང་འདུམ་མི་བསྐྱོད་པའི་དབང་ལྷན་ལ་ལྷགས་ཀྱི་ལྷོ་མ་པ་སོར་
 རུག་གསུངས་པས།”⁴⁰³ དེ་དོན་རྒྱའི་དངོས་སྒྲོབ་འཇམ་དགའ་བ་དང་འདུམ་འཛིན་བྲགས་པ་
 ལྷལ་མཆོན་གྱིས་གཙོས་པའི་སྒྲོབ་མ་བཟུང་བ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྷན་དབང་ལྷན་དེ་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་ལྷན་
 ལྷོན་འཁྱུག་གི་ལྷོ་མ་པ་གནད་ཐིན་པ་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ། ཆོས་རྒྱུ་ལོ་སྐབས་
 ལྷོན་ཏུ་སྒྲོན་འཁྱུག་གི་ལྷོ་མ་པ་གནད་ལྟེ་དེ་ནས་དབང་བསྐྱར་བར་མཛད་དོ།⁴⁰⁴ དེ་ལྟར་རྒྱ་ཚོང་
 ཁ་པས་«ལམ་འཛིན་ཆེན་མོ་»ཆོས་པའི་དིང་། ལོ་ཆེན་སྐབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་མཆོག་རྩ་
 རྩེད་ཏུ་ཆོས་འབྲེལ་གནད་ལྟེ་བའུགས་སུས་ཡིན་སྟངས་ལ། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་«བྱང་ལྷལ་ལམ་འཛིན་
 ཆེན་མོའི་»ཆོས་ལེགས་པར་བྱུང་རྒྱུས་སུ། ལོ་ཆེན་བྲགས་ཤིན་ཏུ་རངས་ཏེ་«ལམ་འཛིན་ཆེན་
 མོའི་»དཔེ་ལྷག་ཏུ་བསྐྱམས་ནས་གཙང་ལ་ཕྱོན་དོ། «ལམ་འཛིན་ཆེན་མོའི་»མཁུག་བྱང་ཏུ། “ཡི་
 གེ་པ་ནི་བསོད་ནམས་དཔལ་བཟང་པོ་འོ།” ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་སྐབས་དེར་«ལམ་འཛིན་ཆེན་མོ་
 »སྐྱེགས་བས་ཏུ་ཡབ་ལྟེ་ཡི་གེར་ཕྱེད་ཅིང་། ལོ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཞིག་ལྷག་ཏུ་བསྐྱམས་ཏེ་ཕྱོགས་ལ་
 ལ་གཞིགས་ན། སྐབས་དེར་འོད་ཏུ་དཔེ་ཆ་ཤིང་དཔར་ཏུ་བཏབ་ལྟེ་ཐེལ་བ་དང་མེད་པས། ཡི་
 གེ་པ་འདིས་«ལམ་འཛིན་ཆེན་མོའི་»དཔེ་འགའ་ཤས་ཤིག་ཡི་གེར་བཀོད་ཡོད་སྟངས་དོ། ཕྱིས་སུ་
 རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་ཆ་ཁོ་དཔོན་པོ་དག་དབང་བྲགས་པར་ཡང་«ལམ་འཛིན་ཆེན་མོའི་»དཔེ་ཞིག་
 བསྐྱར་བར་མཛད་ཡོད་དོ།

ལོ་ཆེན་པེབས་རྒྱུ་ལྷན་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་སྒྲོབ་རྣམས་རྩེད་ཏུ་ད་ཏུང་ཡང་ལོ་གཅིག་
 ཅུས་ལ་བའུགས་པར་སྟངས་ལ། དེར་བའུགས་སུར་གཞུང་ཆོས་པའི་འདུན་པ་དང་འབད་པ་མ་

402 «བྱང་ལྷལ་ལམ་འཛིན་ཆེན་མོ།» ཤོག ༢༣༩

403 «རྣམ་ཐང་དད་པའི་འཁྱུག་རྟགས།» ཤོག ༥༩

404 ཡིག་ཆ་འགའ་ཤས་ནང་ལོ་ཆེན་སྐབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་ཆོས་འབྲེལ་ཡོད་པའི་སྐབས་བཟངས་མོད།
 «རྣམ་ཐང་དད་པའི་འཁྱུག་རྟགས་»ཤོགས་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་ཆེ་ཁག་གང་གི་ནང་ཏུ་འདུག། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་ཏུ་ཆོས་
 གསན་པར་མི་བྱིན་ལ། ཡོངས་བྲགས་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་ཆོས་གསན་པའི་སྐབས་མཆོན་འདོན་བཟུང་པའི་སྐབས་སུ་འདུང་ལོ་ཆེན་
 བཟངས་པ་ཁོ་བོས་མ་མཐོང་བས། དཔྱད་གཞིར་སྟངས་དོ།

དོར་བར། རིམ་པས་བྱང་ཚུབ་མེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྱིམས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ལག་ལེན་ཞིབ་ཏུ་
 ལྟོན་པའི་གཞུང་«བྱང་མའི་»ཚུལ་ཁྱིམས་ཀྱི་ལེབ་འདི་རྣམ་བཤད་«རྒྱལ་བའི་གཞུང་ལམ་»ཞེས་
 བྱ་བ་དང་། «གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྱིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དེས་བྱུང་སྟེ་མ་»དང་། ཐུགས་
 ལུགས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་བཞེན་ཚུལ་ལྟོན་པའི་བཞུན་བཙོས་མཆོག་ཏུ་བྱུང་པ་«ལྷ་མ་ལྷ་བཅུ་
 པའི་རྣམ་བཤད་སྟོབ་མའི་རེ་བ་ཀྱན་སྐྱོང་»ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་བརྒྱམས་ནི་སྔ་བར་གྱི་ཐོས་པའི་
 སྐྱོར་ལ་ནི། འཕྲུལ་ལ་མ་ལེབས་པའི་གོང་ཏུ་གནས་ཅེ་ལྡོང་ཏུ་«འདུལ་བ་མདོ་ཆ་བའི་»བཤད་
 པ་རྒྱལ་བར་ལྷུལ་བ་དང་། དེ་བཞེན་ཏུ་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་རྒྱལ་བར་གསུངས་པ་ལ་རྒྱལ་ཚབ་
 རྗེས་ཐེན་ཁྱིམ་སྤྱ་བཏབ་པ་ཕྱིས་«དགེ་སྟོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གནས་ཅེ་ལྡོང་མར་»བྲགས་པ་དེས་
 འབྲུམ་པར་མཛད་ནི། གང་ཉམས་ཡང་སྐབས་འདིར་བྱང་མེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྱིམས་དང་ཐུགས་ཀྱི་
 ཐོས་པ་དང་«ལྷ་མ་ལྷ་བཅུ་པའི་»རྣམ་བཤད་བཅས་བརྒྱམས་པ་ནི། རྩལ་ས་ལྷུག་ ༡༩༩༩ ལོའི་
 དེའི་དུས་ཀྱི་དགའ་བ་གདོང་ཏུ་དང་། དེ་རྗེས་ཐུགས་འབྱུག་ ༡༩༠༠ ལོར་འཕྲུལ་ཏུ་རྗེ་བཙུན་
 རེད་མདའ་བ་དང་ལྷན་ཏུ་ཡོད་སྐབས་བཅས། རྩལ་ས་གཉིས་སྤྱ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
 «བྱང་མའི་»ཚུལ་ཁྱིམས་ལེབ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་པོ་ལྷམ་མཛད་པའི་«རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆ་
 ལྷན་གི་རྣམ་གཞག་» སྟོབ་དཔོན་ཉ་དབྱེས་ཀྱི་«ལྷ་མ་ལྷ་བཅུ་པ་»གསུམ་རྒྱལ་བར་གནང་
 ཡོད་པ་ཉམས། སྐབས་འདིར་ཡི་གེར་བཀོད་སྟངས་དོ།

གང་ཉམས་ཡང་བྱང་མེམས་དང་ཐུགས་ཀྱི་ཐོས་པའི་སྐྱོར་གྱི་གཞུང་དེ་དག་བརྒྱམས་པ་
 ལས། སྔ་བར་བྱང་མེམས་ཐུགས་བཅས་པའི་ཐོས་པ་གསུམ་གྱི་བྲང་ལ། ཐོས་པ་གསུམ་སྔ་མའི་
 རོ་པོ་དང་ནང་གཞེས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། ཐོས་པ་ཉམས་པ་ཕྱིར་བཙོས་ཚུལ། དེ་བཞེན་ཏུ་ཐོས་
 པ་གསུམ་ཐུན་གྱི་གང་ཐུག་པེག་གི་རྒྱུད་ལ་ཐོས་པ་གསུམ་རི་ཉམས་འགལ་མེད་ཏུ་གནས་པའི་
 ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐྱོར་ལ། མཚན་བསམ་ཞིབ་ཏུ་གཏོང་བྱེད་པའི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཚད་ཐུན་
 ཁག་གཅིག་བསྟན་ཡོད་ནི། «བྱང་མའི་ཚུལ་ཁྱིམས་ལེབ་འདི་རྣམ་བཤད་»ཀྱི་མཐུག་བྱང་གི་ཆོགས་
 བཅད་ནང་། ཐོན་འབྲུག་གི་མེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ལེགས་པར་བབྱང་སྟེ། རི་ཉམས་ཁས་སྐྱངས་
 པ་བཞེན་རྒྱལ་མས་ཀྱི་ཐོན་པ་ལ་སྟོབ་པ་མེད་པར། བམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་ལ་འཕྱོ་བྱེད་ཀྱི་
 ལམ་ཡོད་པ་རྒྱལ་བ་མས་བཅས་ཀྱིས་མི་བཞེད་པ་དང་། བྱང་མེམས་དང་ཐུགས་ཀྱི་ཐོས་པ་
 གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སྤྱ་གནང་བཀལ་མི་འབྲ་བར་གསུངས་པ་ལ། མང་པོ་ཞིག་འབྲུལ་ཏེ། ཐེག་པ་
 ཆེན་པོ་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་སྟེ་བྱི་མ་མེད་པའི་ལམ་བཟང་པོ་རྒྱུ་པར་བྱས་ཡོད་ཡོད། གསང་ཐུགས་
 ལ་འབྲུག་ནའང་། མེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐོས་པ་བབྱང་ནས་ཡང་ཕྱིན་བྲུག་ལ་སྟོབ་པ་གཞིར་བབྱང་།

ནས། རྟེན་སྒྲིབ་ཏུ་རྒྱ་རྒྱུ་ཐོག་པའི་ལམ་གྱི་སྒྲིན་མ་འདྲེབས་པ་ནི། མ་ཆང་བ་མེད་པའི་ཐོག་པ་
 ཆེན་པོའི་ལམ་ཡིན་གྱི། རྟེན་ལས་གཞན་ནི་བྱིས་པ་དག་འབར་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་པར་གསུངས་
 ཏེ།⁴⁰⁵ བྱང་མེམས་ཀྱི་སྒྲིན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཆུང་ལ་ནན་གྱིས་གསུངས་ཡོད་
 པ་གནད་ཆེ།

གོང་ཏུ་སྒྲིན་པའི་གཞུང་དེ་རྣམས་ལྷགས་ཚུལ་མཛད་པ་དང་མཉམ་ཏུ། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་རྩ་
 ཞུང་ཏུ་རང་ཉིད་བྱིས་གསར་ཏུ་བརྒྱུམས་པའི་«ལམ་ཤིམ་ཆེན་མོ་»དེས་གཙོ་སྒྲིན་པའི་ཆོས་མང་
 ཏུ་གསུངས་ན། གྲུབས་དེར་རྩ་ཞུང་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་། བྱིས་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་དཔོན་སྒྲོལ་བ་ཆེ་བས་
 སུ་འཕྱར་ཞིང་བརྟན་པ་ལ་མཛད་རྒྱུས་འཛོག་པར་འཕྱར་བའང་ཁག་གཅིག་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་
 ཞབས་ལ་གཏུགས་པའི་སྒྲོལ་བ་མར་ལུང་ཡོད་དེ་དཔེ་ན་གྲུབས་དེར་རྒྱང་ནས་བཞེན་རྒྱགས་
 གྱི་སྒྲིན་པ་བཞེས་པའི་ཁོངས་སུ། བྱིས་སྟག་ཕྱ་ཕྱ་ཕྱེད་དང་པོར་བཅི་ཞིང་དཀྱོག་པའང་གནད་
 ཆེ་བ་འགའ་ཤས་འདྲེབས་པ་པོར་འཕྱར་བ་སྟག་ཕྱ་ཕྱ་ཕྱི་དཔལ་ལྡན་དོན་འཕྱུར་དང་། བྱང་
 མེམས་ཀྱི་མཆོག་ཐུགས་བཟང་བ་གཉིས་ཡོད་དེ་གཞན་ཡང་ལུང་ཏུ་ཀྱུ་ལ་མཆོག་བཟང་པོ་ཡང་
 གྲུབས་དེར་རྩ་ཞུང་ཏུ་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་། གྲུབས་དེར་ཁོང་དབྱེད་ལོ་བཙོ་
 བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་ནས་ཆོས་པའི་ལོ་བརྒྱན་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་སྐུ་འཁོར་ཏུ་བྱུགས་ཏེ།
 རྩ་འཕྱུག་ ༡༩༡༦ ལོར་རྒྱང་ནས་བཞེན་རྒྱགས་ཀྱི་སྒྲིན་པ་བཞེས་པ་དང་། མཐར་མ་ཤག་
 ༡༩༡༩ ལོར་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་དགོངས་པ་ཐུང་ན་ལ་མ་འདས་པར་ཏུ་སྐུ་དང་གྲིབ་མ་བཞེན་ཏུ་སྟན་
 ཏུ་བཅར་ཏེ་བཞུགས་པ་དང་། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་དགོངས་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་རྒྱུས་སུ། རྒྱ་ཚོང་
 ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་«རྒྱགས་བརྒྱུད་འདུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པ་ལེགས་པར་བཞད་པའི་
 སྒྲིན་མེ་བྱ་བ་»མདུ་ཏུ་ལུང་བ་དེ་དང་། གཞན་ཡང་པོར་བྱིན་«མཛོན་རྒྱགས་རྒྱན་»དང་«མདོ་
 རྩེ་རྒྱན་»གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ། «རྩ་བཤེས་རབ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་»དང་། «དབྱ་མ་སྟོང་བྱན་»ཏུ་
 ཐུགས་པ་ཤོགས་བརྒྱུམས་ཤིང་། མེ་རྩའི་མཁན་རབས་གསུམ་པར་ཡང་བཞུགས་པར་འཕྱར་
 བ་ཤོགས་ལུང་།

གཞན་ཡང་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་གྲུབས་དེར་རྩ་ཞུང་ཏུ་ལོ་གཉིས་ཙམ་བཞུགས་པའི་ཤིང་། ཀྱུ་ལ་
 སུས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་རྟེན་«བསྐྱབ་བརྒྱས་»རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། རྟེན་ཐོན་བྱིས་དཔོན་སྒྲོལ་
 འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་བཟའི་སྐུ་དཔལ་ལྡན་གྱིས་བཏར་པ་བྱིས་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པའི་གསུང་འབྲུམ་
 ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་། དེར་མ་ཟད་རྩ་ཞུང་ཏུ་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་པོར་བྱིན་གྱི་«བརྟན་བཙོས་

405 «བྱང་མའི་ཆུལ་ཐིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད།» བོག ༥༡༥

མདོན་ཚྭ་གས་རྒྱན་»ཀྱི་གཞུང་། སྐབས་སོ་སོའི་བད་ཀྱི་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་རྒྱུད་པའི་བཤད་
 བྱིང་ཞེས་ཅིང་རྒྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་གནང་ཞིང་། ལྷོ་པ་མ་རྒྱལ་ས་ལ། “མཚོད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་གྱིས་
 གཞུང་ས་པས། གཞན་རྒྱལ་ས་ནས་ཀོང་བྱ་རྒྱལ་ས་སྐད་ས་མར་རྒྱུ། གུན་མཁྱེན་དང་མ་ཕྱིན་
 ཆེན་གྱིས་གཞན་མ་རྒྱེད་པར་མཚོད་ཁང་གི་ཀ་ཉི་ར་ཆེན་མོ་དེ་ག་བཞེས་ཏེ་སྤྱང་བྱ་ཆེན་པོ་
 ཞིག་མར་གྱིས་བངས་པ་ཙམ་ཞིག་མཚོད་ལུའ་བ་དང་། རྗེ་ཉིད་གྱིས་ཞལ་འབྱུང་མ་ཚད། གཞན་
 རྒྱལ་ས་ཀྱི་ཀོང་བྱ་བམས་ཅད་ཀ་ཉི་ར་དེར་རྒྱགས་གཞུང་ས། རྒྱགས་པས་མེད་གྱིས་ཁེངས་ཤིང་
 མར་མེ་ཆེན་པོ་གསལ་ཞིང་མཛེས་པ་གཅིག་ལྟུང་པས། རྗེའི་ཞལ་ནས་རྗེན་འབྲེལ་ལེགས་
 གཞུང་ས་དྲ་⁴⁰⁶ སྐབས་དེར་ཐུང་«ལེགས་བཤད་གམེད་ལྟེང་»ཏུ་གཞུང་ས་པ་དང་མི་འབྲུ་བའང་
 མར་པོ་ཐོན་པ་ལ། ལྷོ་པ་མ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་སྤྱད་ཡང་པར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱ་ཞིག་མཚད་འཚལ་ཞེས་བྱ་
 ཕྱིན་ཡོད་པར་བརྟེན། དེའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་མཐོང་དང་མ་ཕྱིན་ཆེན་ལ་པར་ཕྱིན་གྱི་བཤད་པའི་
 གནད་རྒྱལ་ས་མིན་གྱིས་འདྲེལ་སུ་བརྒྱག་པར་མ་ཐད། ཕྱིས་སུ་དེ་དུས་ཀྱི་མིན་གྱིས་དེ་གཞིར་
 བྱས་ཏེ་པར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱས་འབྲེལ་ཞིག་ཆོས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་ཞལ་ཏེ་ཡང་གནང་།⁴⁰⁷

དེ་ནས་ཆེས་པའི་ཨོ་འགའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་མཐོང་དང་མ་ཕྱིན་ཆེན་གྱིས་རང་གི་སྤྱི་འདུག་ཀྱང་
 བཞེན་པར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱས་བཤད་ཆེན་པོ་«རྗེ་པའི་རྒྱན་»ཞེས་པ་བརྒྱལ་ས་པར་མཚད་ལ། པར་
 ཕྱིན་གྱི་རྒྱས་བཤད་དེ་ནི་ཕྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྗེས་འབྲུང་དག་ལྟན་པའི་ལྷོ་པ་གཉིས་ཀྱི་གདན་
 ས་དང་བཤད་བྱ་རྒྱལ་ས་སུ། པར་ཕྱིན་ལ་ལྷོ་པ་གཉིས་ལྟེང་པའི་གཞུང་གཙོ་མོར་ལྷུང་པ་སོགས་
 ཀྱིས། བོད་ཏུ་པར་ཕྱིན་གྱི་བརྒྱན་པ་ལ་མཚད་རྗེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་པ་ལྟེང་། གཞུང་
 འདི་ནི་གོང་གསལ་ལྟར་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་པར་ཕྱིན་གྱི་བཤད་བྱིང་གནང་
 བ་ལ་གཞིར་མཚད་པ་ཞིག་ཡིན་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་རྒྱལ་མཐོང་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། རྗེའི་
 ཞལ་ས་ལ་མ་གཏུགས་པའི་གོང་ནས་བཀའ་བརྒྱའི་བྱ་བ་སྒྲོམ་མཚད་པ་སོགས་ཀྱིས་གཞུང་ཆེན་
 མོ་ལ་ནང་བྱར་ཆུང་པའི་མཁས་པ་ཡིན་ཞུ་བས། རྗེའི་གསུང་ཙམ་ཏུ་མ་ཆད་པར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱ་
 འབྲེལ་ཡང་མར་དག་ཅིག་ལ་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་ཚྭ་གནང་སྟེ། རང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཏན་
 ལ་པར་པའི་བརྒྱན་བཙོས་སྤྱང་བ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་དགོས་། རྒྱལ་མཐོང་རྗེས་«རྒྱས་
 བཤད་རྗེ་རྒྱན་»ཀྱི་རྗེ་ཏུ་གཞན་ཡང་པར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲོམ་ལ། «མདོན་པར་ཚྭ་གས་པ་བརྒྱད་
 དོན་བདུན་ཅུ་དང་བཙས་འབྲེལ་བ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅུལ་»ཞེས་པ་དང་། «མདོན་ཚྭ་གས་རྒྱན་གྱི་

406 གནས་རྒྱུ་ཀྱན་དགའ་བདེ་ལེགས། «རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྒྱས་པར་མར་པ་དང་པའི་འབྱུག་རྣམས།» བོག ༡༩༩
 407 གོང་མཚུངས། བོག ༡༩༩ ལུ་འདི་གནས་རྒྱུ་པར་ནས་རྗེ་ཏུ་ལེགས་ཏུ་ལྷོ་པ་མེད་པར་ཐོས་པར་གཞུང་ས་།

ནམ་འབྲེལ་»ཕྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ནམས་ཤིགས་པའི་ལམ་ནས་བྱངས་ཏེ། གཞུང་དོན་ལམ་ཕྱི་རིམ་པར་བསྐྱེགས་ནས་ཉམས་སྒྲུ་ལེན་ཆུལ་དར་སྒྱུར་ཏེ་གསུངས་པས། དེར་འདུས་པའི་ཐེ་ཕྱོད་འདྲིན་པ་བསམ་ཅད་དཔལ་ཚོས་ཀྱི་བྲགས་པའི་བརྟན་བཙོས་«ཆད་མ་ནམ་འབྲེལ་»ལ་མཐོང་ཆུལ་གསར་པ་ཞིག་རྟོག་པ་ལྟར་ཉེ། གཞུང་དེ་ཉམས་ལེན་རྟོག་པའི་བརྟན་བཙོས་ཅད་དུ་ལྷུང་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པའི་ངེས་པ་ཐོབ་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཕྱ་ལོད་དུ་«ཆད་མ་ནམ་འབྲེལ་»ལྟ་བུའི་ཆད་མའི་གཞུང་ནམས་ནི། «རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མར།»

བྱང་ཕྱོགས་འདི་ན་ཆད་མའི་གཞུང་ལུགས་ལ། རྒྱངས་དར་མ་རྒྱངས་དུ་མ་མཐུན་གཅིག་དུ།

མདོ་དར་ཐེ་བདུན་ཀྱན་ལ་བྱང་ཆུབ་དུ། །བརྗོད་པའི་ཉམས་ལེན་རིམ་པ་ཡོད་མིན་ཟེར།⁴⁰⁹

ཞེས་ལྟར་བ་ལྟར། བར་དོན་རིག་པའི་བརྟན་བཙོས་སྒྲུ་མི་བཅི་པར། ཆེག་གི་ན་ཡམ་དར་བྱའི་གོ་རྒྱ་གཙོད་པ་དར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལུགས་འགོག་པ་དར་འབྲེལ་བའི་གཏན་ཆེགས་རིག་པའི་གཞུང་ཁོ་ན་ལས། ཉམས་ལེན་དངོས་ལ་མི་མཐོ་བའི་རྟོ་ཆུལ་ཁྲབ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་རིམ་ཀྱིས་ཉམས་པའི་རྟོན་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད་དེ། སྐར་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཆད་མ་ནམ་འབྲེལ་གྱི་སྐོར་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་གསུངས་པ་ནམས་གཞིར་བྱས་ཏེ། བྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་གི་དེ་ཀྱིས་«ཆད་མའི་ལམ་བསྐྱེགས་»ཞེས་པ་མཛད་ཅིང་། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་ཀྱང་རྗེའི་གསུང་དེའི་རྟོན་བཟུང་གི་ཆུལ་དུ་«ཆད་མའི་ལམ་ཁྲིད་»བྱ་བ་བཅུ་མས་པ་ལྟར་བ། ལྷ་སྟོབ་སོ་སོའི་གསུང་འབུམ་དུ་བཞུགས་པ་ལྟར་ལགས།

དེ་ནས་མི་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ནན་ཆེར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འཁོར་བཅས་འོན་པ་དེ་ཆེན་དུ་བྱོན་ཏེ། དེར་ཐེ་ཕྱོད་འདྲིན་པ་བརྒྱ་ཐུག་དུ་མ་འདུས་ཡོད་པ་དར་རྟོན་དུ་དབྱར་གནས་མཛད་ཅིང་བཞུགས། རྒྱལ་བཟང་སྟོན་མཁར་ནས་ཞུམས་ཏིག་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པར་བྱས་པར། དབྱར་གནས་ཀྱི་རིང་ཉིད་གྱིས་གསར་དུ་བཅུ་མས་པའི་«ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་»བཀའ་ཁྲིད་དར། གཞན་ཡང་དབྱ་མ་དར་ཆད་མའི་དཀའ་བའི་གནས་དུ་མ་བྱོལ་བའི་ཆོས་མང་དུ་གསུངས། ཉིན་གཅིག་གཟིམ་ཁར་དུ་བཞུགས་སུང་སྐྱེ་འཁོར་ནམས་ལ། “ད་རིང་སྟེས་བྱ་ཁྲད་པར་ཅན་ཞིག་འདྲོན་པར་ཡོད་པས་སོ་ཐོང་ཞིག་གསུངས། བར་རི་མང་པོའི་རྗེ་ལ་ཉི་མ་མེར་སྐྱབ་སྐྱབ་འགྲོ་ཅམ་ལ། དགོ་བཤེས་བྱ་ར་བའི་ཆུལ་ཅན་གཟན་ཉིས་ཐུགས་དར་བཤེས་བཟུང་གྱིན་པ། དཀའ་བ་རྒྱུད་པས་སྐྱབ་སྐྱབ་སེར་རིང་དེ་སོང་བ་སྐྱབ་སྐྱབ་ཆེས་མེ་བ་གཅིག་པེབས་ལྟར། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་སྟེ་བཟང་པོ་མཛད་དེ་ཆོས་

409 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། «རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མ།» གསུང་ཐོར་བ། བོག ༥༦

ཚུལ་མོགས་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པ་རྩ་བ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། འཕགས་པ་ཡབ་
མས་ཐའི་གཞུང་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་རགས་པ་རྣམས་
དབྱིས་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཡིགས་པར་གོ་ནས་དེ་དུས་ཡོ་བཙུ་ལྷག་ཙམ་མོང་བ་ལ། དེ་
བར་དུ་ཐུ་མ་ཉུམ། དེ་ནས་བྱུང་ཙམ་ཐུས་པ་ཡིན།⁴¹²

ཞེས་སོ། །དེ་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་གསར་ཐུགས་ཕྱི་དང་ཁྱད་པར་གསར་འདུས་མོགས། ཐུགས་སྒྲ་
མེད་ཀྱི་ཆོས་གསུང་འགོ་བརྒྱུགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསར་ཐུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཞུང་ཆོས་
པར་མཛད་པའི་གནས་འདི་ཡི་མ་པས་གཞན་གྱིས་བྲོས་པར། མང་པོ་ཞིག་གིས་བསྐུལ་དོན་དུ།
ཐུང་པར་ཕྱིན་ཐོག་པའི་ཐོམ་«བྱང་རྩབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»མཛད་ཡོད་པ་དང་འདྲ་བར། ད་
ནི་གསར་ཐུགས་རྗེ་རྗེ་བྲེག་པའི་ཐོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆོས་པར་བྱ་ཞེས་གསལ་བ་འདེབས་པ་བྱུང་
ལ། ཁྱད་པར་དུ་«ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»ཆོས་པར་བསྐུལ་ཞིང་བརྒྱམས་རྗེས་སུ་འདྲ་དེས་བྲུགས་
ཤིན་དུ་རངས་པར་བྱུང་པའི་ཡོ་ཆེན་རྒྱུབ་མ་མཚོ་གྲུ་དཔལ་བཟང་གིས་ཀྱང་། གསར་ཐུགས་རྗེ་
རྗེ་བྲེག་པའི་བྲོག་ལ་འདྲ་ལེས་དོན་ཀྱི་ཐོམ་ཆེན་མོ་ཞིག་མཛད་པར་འོས་པའི་གསུང་འཕྲིན་ཡང་
འབྱོར་བ་མོགས་ལ་བརྟེན། གསར་ཐུགས་རྗེ་རྗེ་བྲེག་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའོང་ཆོས་པའི་བྲུགས་
བཞེད་མཛད་དོ། «ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོའི་»མཐུག་བྱང་ལྟར་ན། གཞུང་དེ་ཆོས་པར་སྐུལ་མཁན་
ཀྱི་བྲས་ལུ་པག་ཀྱི་ཆོས་རྗེ་ཐུན་ཐུ་བཤད་ནམས་བཟང་པོ་འདྲ་(༡༩༤༤-༡༩༧༤)ཡོད་པར་གེས།

དེ་ལྟར་རྗེ་རྗེ་བྲེག་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའོང་ཕྱིས་«ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོར་»བྲུགས་པ་དེའི་
ཆོས་པའི་དབྱུང་བརྒྱུགས་ཏེ། ཆོས་པའི་བྱུང་བར་ཆེ་གཅིག་དུ་གཞིལ་ཏེ་དབྱུང་ཡོ་ཞེ་བརྒྱུད་བཞེས་
པ་ཤིང་བྱུ་ ༡༩༠༥ ཡོ་མཐུག་དུ། མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ཐོམ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས། གསར་ཐུགས་ཀྱི་ཐོམ་
ཆེན་པོ་«ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོའི་»ཆོས་པ་ཡིགས་པར་བྱུང་། «ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོའི་»མཚན་
དངོས་ནི། «རྒྱལ་བ་ཁྱབ་བདག་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གསར་བ་ཀྱན་གྱི་གནད་
རྣམ་པར་སྤེལ་»ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཞུང་འདི་ནི་རང་གི་མཚན་དོན་ལྟར་གསར་ཐུགས་རྗེ་
རྗེ་བྲེག་པའི་ལམ་རིམ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པས། བརྗོད་བྱ་ཤིན་དུ་རྒྱ་ཆེ་
འདི་ལ་ཡེའུ་བཙུ་བཞི་དང་། རྒྱ་འབྲས་དཔལ་མ་ལྟར་ན། དཔེ་རིང་མདུན་ཆད་མ་ཤོག་བྲངས་
བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཅིག་ཡོད་དོ། གཞུང་འདིའི་དབྱུང་། བརྒྱན་པ་ལ་འཐུག་པའི་རིམ་པ་ཕྱིར་བརྒྱན་
པ། ཞེས་པའི་ཡེའུ་ནང་། དང་ཐོག་གསར་ཐུགས་རྗེ་རྗེ་བྲེག་པའི་བརྒྱན་པ་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་རྣམས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བརྒྱན་པ་ཕྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གང་དུ་གཏོགས་མིན།

412 «གསར་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྟེན།» གྲག ༥༥

དེ་བཞིན་ཏུ་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ལ་བཤད་པ་ཞིབ་མོར་མཛད་དེ། རྟོག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་ཁྱེད་ལམ་ཀྱི་རྩོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་གསལ་བར་གསུངས་དོ། དེ་རྒྱུ་ཆུང་ལྡན་དང་པོ་གསུམ་སྟེ། བྱ་ཆུང་དང་ལྟོད་ཆུང་རྒྱལ་འབྱོར་ཆུང་གསུམ་ལ་ལེན་ཏེ་མཛད་དོ། ཆུང་ལྡན་བཞི་པ་རྒྱལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་སྐབས་དེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་ཤིང་དེར་ལེན་ཡང་བཅུ་ཡོད་ལ། སྒྲ་མེད་ཀྱི་སྐབས་དེ་ནི་ཁོངས་སུ་«ཐུགས་ཤིམ་»ཀྱི་གཞུང་གི་བཞི་ཆ་གསུམ་ཙམ་དེར་གཏོགས་དོ། «ཐུགས་ཤིམ་ཆེན་མོ་ནི་»ཁྱད་ཆོས་བྱ་མིན་ཞིག་ནི། གཞུང་འདིས་ཆུང་ལྡན་བཞི་མོ་སོ་སོ་གདམས་དག་གི་བུ་ཆུང་པ་འདྲ་མིན་དང་། བྱ་ལེན་ཀྱི་རྒྱན་གལ་འགངས་ཅན་རྒྱུ་ཡོད་རྒྱུ་མས་ཀྱི་ཁྱད་སྒྲུབ་ཞིབ་ཏུ་བཅུལ་ཏེ་གསལ་བར་བཀོད་ཅིང་། ལྷག་པར་ཏུ་རྒྱལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཆུང་ལ། བུ་ཆུང་དང་མ་ཆུང་དང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཆུང་ཀྱི་རྩ་བོ་འཛོགས་ཅུལ་དང་། བསྐྱེད་ཤིམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་དཀྱིལ་འཁོར་ཐུབ་ཅིང་མཆོད་པ་དང་སྒྲོབ་མང་དབང་སྐྱུར་བ་ནི་རྒྱུ་གཞི། དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱ་ཆུགས་ཤིམ་ཀྱི་བྱང་ཏུ་ཡི་དམ་སོ་སོ་ནི་ཆུང་ཀྱི་བྱ་མིན་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས། གཞན་ཡང་ཏུས་འཁོར་ཀྱི་ཆུང་དེ་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཆུང་ལྡན་གཞན་དང་བཤད་སྒྲུབ་མི་འདྲ་བ་ནི་ཅུལ་སོགས། གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་ཁྱེད་ལམ་ཀྱི་རྩོམ་ཆེན་དང་ཆུང་ལྡན་སོ་སོ་ནི་ལམ་ཀྱི་གནད་རྒྱུ་མས་གསལ་བར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི་བརྟན་བཙོས་རྒྱ་དུ་འབྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་དོ།

དེ་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོ་ནི་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་རྩོམ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ། སྐབས་དེར་བོད་ཏུ་མཁས་པ་ནི་བྲགས་པ་ཆེ་ཆེར་རྒྱས་བཞིན་པ་པོ་དོར་བྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་(17216-1749)ཀྱིས་ཀྱང་ཆེད་བཞུགས་ཏེ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་ཕྱུལ་བ་ནི་ནང་ཏུ།

ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཆེན་པོ་ནི་ཆེན་པོ་རྣམས། །འིང་ནས་གནས་ཀྱང་མདོན་སྲུང་བཞིན་ཏུ་ཐོས། །པར་ཕྱིན་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་ཤིམ་གཉིས་ཀྱང་མཐོང་། །དེས་ཀྱང་བདག་ཡིད་སྡོད་དགའ་བར་ལུང་། །བདག་ནི་འཛིག་རྟེན་འདི་ནས་ལ་རོལ་ཏུ། །སྐྱུར་བར་ཏུས་ཀྱི་ཕྱ་ཉམས་མ་པོས་ན། །སངས་རྒྱས་ལྷུལ་སྟེ་ཁྱོད་ཉིད་མཛུལ་བ་དང་། །དེར་བཞུགས་མཁས་བྱུང་རྣམས་དང་མཛུལ་ནས་ཀྱང་། །དམ་པ་ཁྱོད་དང་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་མཆོད་ལ། །དེ་བྱོགས་བཟོད་ལ་ཆེ་གཅིག་ཡིད་ལྷགས་པ། །རྟག་ཏུ་ཏུ་དེ་ཤིང་ཕྱིན་འཛོལ་བ་ཞུར། 413

ཞེས་སོགས་གསུངས་དོ། དེ་སྐྱུར་མཁས་མཆོག་པོ་དོར་ལ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་མཛུལ་འདོད་ཀྱི་བྲགས་འདུན་ཆེན་པོ་ཡོད་སྐྱུང་ཡང་། ཁོང་རྣམ་པ་གཉིས་པན་ཅན་གཅིག་གིས་གཞན་གྱི་མཆོན་སྟན་མཆོན་པ་ལས་དངོས་སུ་ཞུལ་འཛོམས་པ་བྱུང་མེད་དོ། འདི་ནི་པལ་ཆེད་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པོས་སྒྲོབ་

413 བོ་དོར་གི་གསུང་འདི་རྣམས་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྒྱུ་«རྒྱ་ཆོང་ཁ་པོ་ནི་རྣམ་ཐར་ཆེན་པོ་»ལྱང་བ་ཞུར་བཀོད་དོ། རྣམ་ཐར་འགང་བར་པ་ཞུར་ན། ཀྱང་པ་གསུམ་པ་ལ། པར་ཕྱིན་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་ཤིམ་གཉིས་ཀྱང་ཐོས། །ཞེས་ཀྱང་བྱུང་དོ།

འཁོར་ལྷོན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་ལས་ལྷུང་བ་ཡི། བྱིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དེ་དབྱེས་སུ།
 གདན་བྲངས་བཀའ་གདམས་སྒྲུབ་པ་རྒྱུད་པ་ལ། གསོལ་འདེབས་ལམ་མཚོག་སྒྲོ་འབྱེད་ཀྱིས་བསྐྱལ་ཏེ།
 བྱིན་རྒྱལ་ལྷུང་པ་ལ་བརྒྱུད་པའི་སྒྲུབ་ཆུང་སུ། དབྱེས་བཞེན་ཐིམ་ལ་མཐའ་ནི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ།
 ཕྱག་ལས་སྒྲུབ་པ་བཞག་སྟེ་བསྐྱེད་པ་ལ། རྒྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་བྱིས་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི།
 རྒྱུ་ཆུང་ལྷུང་དང་སེམས་ཅན་དོན་ཤེད་ཕྱོགས། ཁོ་པོས་བྱ་ཡི་ཞེས་གསུང་བྱིན་བྱིས་བརྒྱལ་སྐྱེད་པ་ལ།
 དེ་ལྟར་གསུང་གི་གནད་བཅོམ་པ་ལས། རྣམས་ཀྱི་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་སྒྲོན་མ་ཡི།
 མན་རལ་སྒྲེས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཀྱི་ཆུང་ལ། ཆུ་བར་བྱས་ཏེ་པར་བྱིན་ཐེག་པ་ཡི།
 ལམ་ཀྱི་གནད་རྣམས་གདུལ་བྱ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས། རིམ་བྱིས་བརྒྱད་པའི་ལམ་ཡིག་གསལ་བཞུད་ཅིང་།
 ལྷག་པར་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་ཟབ་གནད་ཀྱི། གཏེར་གྱི་མཚན་ལ་དབང་པའི་སྐབས་ཀྱང་སྒྲུབ་ལ།
 དེ་ཕྱིར་གདམས་སྒྲོངས་མཁས་ལྷུང་བ་ལྟར་ཡིས། བཟུགས་པའི་མེ་ཏོག་ཐོར་པའི་གཞུང་བཟང་མཚོག་།
 རྒྱུ་ཆུང་ལས་ལེ་མེ་ཆེན་མོ་འདི་ཡིས་ནི། ཡིད་རབ་མི་འཕྲོག་དཔྱད་ཐུན་སྒྲུབ་ཞིག་ཡིད་།⁴¹⁹
 དེ་ནས་དམ་པའི་སྒྲུབ་པ་རྒྱུད་པ་ནི། སྐྱེ་གསུམ་གྱི་འཕང་ཆེ་མོར་འཛེགས་འདོད་པ་།
 རྒྱུ་ཆུང་ལས་ལེ་མེ་ཆེན་མོ་འཕང་གི་བར། བརྒྱད་པའི་གསལ་ཆེན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བརྒྱལ་སྐྱེད་པ་ལ།
 དེས་ནི་རྒྱུད་ཐེ་བཞི་ཡི་ལམ་གྱི་འདུས། མ་ཆར་མེད་པར་མ་ནོར་གསལ་བ་རྒྱ།
 གོ་རིམ་བཞེན་ཏེ་ལེགས་པར་སྒྲོན་པ་དེ། སྒྲོན་མེད་སྒྲུབ་ཏེ་གདམས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན།
 རྒྱུད་ཐེ་བཞི་ལ་རྒྱལ་འབྱོར་གཉིས་མེད་རྒྱུད། དེ་འབྲེལ་མཐའ་དག་ཆེག་དོན་མ་འདྲེས་མཁྱེན།
 གདམས་པར་ཤར་ནས་རྒྱུབ་པ་རྒྱུར་ལེན་ཅིང་། དེས་ཀྱང་བྱུང་བ་མཐའ་ལྷུང་པ་གཞན་གདམས་།
 དཔལ་ཐུན་རྣམས་ཐེག་པ་ལས་ལྷུང་པའི། དེ་ཉིད་འབྱེད་ལ་རྣམས་སེམས་དཔའ་དང་།
 ཁྱོད་ཀྱི་མི་འདྲའི་བྱེད་བྱ་འདི་ལོ་ཞེས། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཀྱན་མཁྱེན་བྱིས་ཀྱང་མིན།
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆེགས་སྒྲུབ་པ་ཅད་པའོ། །

419 འདི་མནཱུ་ཆེགས་པ་ཅད་རྣམས་«ཆེ་ཆོར་ཁ་པའི་རྣམ་པར་ཆོགས་བརྒྱུད་མེ་ཏོག་གི་ཆུན་པོ་»ལས་བཞུད་།

«ཐུང་ངེས་རྒྱལ་འབྱེད་»དང་«རྩ་ཤེའི་རྒྱུ་ཁེན་»བརྒྱམས་པའི་སྐབས།

[illegible][illegible]

ཁ་པ་དང་མཇལ་ཏུས་ཁོང་དབུས་གཙང་གི་གདན་ས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་བཀའ་
བཙུག་པའི་བྱ་བ་སྐོར་མཇུག་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན་ལ། ཁོང་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་པེད་
མདའ་པའི་སྒྲོབ་མ་ཡིན་སྟབས། རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་པའི་བྱ་བ་ནས་མཚམས་སྦྲུང་གི་འཕྲིན་
ཡིག་གཅིག་ཀྱང་བཙུགས་ཏེ་ཕེབས་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་མཁས་བླ་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་
གིས་མེ་ཏུ་ཆོས་ལྷིང་ས་ལྷ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་སྒྲོབ་མའ་ལྟར་ཏུས་རྗེ་སྤྲུལ་
དབྱང་ལ་ཞེད་བྱ་ལྟག་ཙམ་ལ་ཕེབས་ཡོད།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་མཇལ་བར་ཕེབས་པའི་ལམ་ཏུ་སྟེ་བར་ཏུ་སྒྲོབ་ས་པའི་ཐོ་རངས་ལ། མཁས་
བླ་པ་རྗེ་ལ་མི་ལམ་བྱུང་བར་བ་ཞིག་ལྟར་སྟེ། ས་བམས་ཅད་ཐུན་པས་བྱུང་བར་རང་ཉིད་ཐུན་
པ་དེའི་ཁོང་ཏུ་ཆད་ནས་གར་འཁྲོ་བརྟོལ་མེད་ཏུ་རྒྱན་རིང་སོང་བ་ལ། གར་ཕྱོགས་ནས་ཡུ་བ་
རྣམས་དཀྱིལ་ཏུ་འདུས་པའི་རལ་གྱི་ཕིན་ཏུ་མང་པོ་ཆོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞིག་མཛོང་
ཞིང་། དེའི་དབུས་ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྒྲུ་མདྲོག་དམར་མེར་ཅན། ལྷག་གཉིས་ལ་
རལ་གྱི་དང་སྒྲིགས་བམ་འཛིན་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་བམས་གྱིས་མི་བྱུང་བས་སྒྲུས་པ་སོགས་
ཕིན་ཏུ་འཛུལ་བ་ཞིག་བཟུགས་པ་དེ་དབྱེས་བཞིན་ཏུ་རང་ཉིད་ལ་ཐེམ་པར་མིས་དེ་མི་ལམ་
ཏུ་དེ་ཉི་ལུང་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གར་མ་བག་ཏུ་ཐུན་པ་དེ་ཀྱན་ནས་མངས་ཕིང་། ཕྱོགས་
བམས་ཅད་འོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་ལུས་མེམས་ལ་བདེ་བའི་ཉམས་བྱུང་བར་
ཅན་ཞིག་སྒྲིམ་བྱུང་བར་ཆོད།⁴²¹ དེའི་ཕྱི་ཉིན་མེ་ཏུ་ཆོས་ལྷིང་ས་ལྷ་འབྱོར་བ་ན། དགེ་སྒྲོབ་ཞི་
ཏུལ་ཅན་ཞིག་དང་ཕྱད་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་གཟིམས་ཁང་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པར། ཅང་མི་
སྤྲུ་བར་ནང་ཏུ་ཕྱིན་ནས་སྒྲོས་རིང་གཅིག་ཐུང་ནས་བྱུང་སྟེ། གཟིམས་ཁང་མེར་པོའི་མདུན་ཏུ་

ཆོད་པ་གནད་པའི་ཡི་གེ་དེ་ཕྱིས་རྗེ་བཙུན་པེད་མདའ་བས་གཟིགས་པར་བོད་ཀྱི་བཞེད་པ་དེ་བྱགས་ལ་བབས་པ་བྱུང་ཆུལ་
བཀོད། ཁོང་གཉིས་དམ་པོར་ཏུ་ཆོད་པ་མཇུག་པའི་འབྲུག་ལོ་དེ་ཆུག་འབྲུག་ ༡༩༠༠ ཡིན།

421 མཁས་བླ་པ་རྗེ་ལ་མི་ལམ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལྟར་པོ་གཟུང་མཇལ་བའི་སྐོར་གྱི་ཞིབ་གནས། ཁོང་ལ་མཇལ་ལམ་གང་བྱུང་སོགས་ནི།
ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་«མཁས་བླ་པ་རྗེའི་རྣམ་ཐང་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག» གྲག ༤-༡༡ བར་དབྱེད་བ་
ལས་བཀོད། རྣམ་ཐང་འདིའི་མཇུག་བྱང་ལ་སྟེ་མི་ལམ་བཅུམས་ཞེས་བྱུང་བ། ལྷན་ཉི་བདེ་ལེགས་ཀྱི་སྐད་དོད་ཡིན་ལ། འདིའི་
བདེ་ལེགས་བྱ་བ། མེ་ཏུ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཀྱིས་«མཁས་བླ་པ་རྗེའི་རྣམ་ཐང་དུ་བའི་རྩལ་མཚོའི་»མཇུག་བྱང་
ཏུ། རང་ཉིད་ཀྱིས་འཇམ་དབྱངས་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་རིན་ཆེན་ཆུལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་གུས་ལས་དངོས་སྟེ་ཐོས་
པ་བཞེན་ཏུ་བཅོས་སྒྲུད་ཐོད་པར་བཟུག་ནས་བཀོད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་པེས། ཐོ་ཡིན་ཀྱིས་(གྲག ༡༩༦)རྣམ་ཐང་འདིའི་
མཇུག་པ་པོ་ལ་ཀུན་དགའ་བཟུ་ཕིས་ཞེས་གསུང་བ་ཡིག་ནོར་ཡིན་པེས། རྣམ་ཐང་འདི་རྣམ་པ་པོ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་
རིན་ཆེན་ཆུལ་མཚན་བྱ་བ་དེ། «རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་རྣམ་ཐང་པར་བདད་པའི་འབྲུག་རྒྱུགས་»བྱ་བ་རྣམ་པ་པོ་གནས་སྤྱིང་ཀུན་
དགའ་བདེ་ལེགས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་རྣམ་ཐང་ཏུ་འདྲེས་པའི་མཁས་བླ་པ་རྗེ་སྤྲུལ་མཇལ་ཆུལ་གྱི་ཞིབ་གནས་
རྣམས་རྒྱས་ཙམ་བཀོད་ཞེས། (གྲག ༡༩༦) “དེ་ཏུས་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་བཟུ་ཕིས་དཔལ་བཟན་པ་རྗེའི་བྱང་ཡོད་པའི་ཞལ་
ལས་དངོས་སྟེ་ཐོས་པ་དག་སྒྲིང་བ་ཕྱོ་རྒྱར་མེད་པོ།” ཞེས་གསུངས།

སྒྲིབས་པ་ན་ཕྱག་གསུམ་པའི་ཉེ་སྡུང་བཟུང་ཅེ། “དོན་གྱི་སྒྲིབ་ཏུ་མཆོག་ནས་སྒྲིབ་ཏེ་བདག་གི་མཐན་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲོ་བཟང་བྲགས་པའི་ཞལ་ལྷ་ནས་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ནོ།” ཞེས་སྒྲིབ་ཏེ་ཕེབས་དེར་བཞུགས་དག་འདུན་པ་རྣམས་འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་རྟགས་ཆ་ལྟགས་རྣམས་ལེགས་པར་ཐུག་པ་དང་། རང་ཉིད་ནི་སྐབས་དེར་ན་བཟའ་ཕྱ་བྱང་མ་བཞེས་ཡོད་པས་ཚུད་བྱགས་སྒྲིབས་ལས་ཚུད་བར་ལྷུང་བ་ལྷུང་དྲོ་རྒྱུ་ཆེ་མོར་ཁ་པ་དངོས་སུ་མཇུག་པའི་ཆེ་གནས་ས་རོ་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་སྒྲིབ་དམིགས་པས་ལ་ཅན་ཞིག་སྒྲིབ་ཤིང་། ལམ་འཕྲལ་རྒྱལ་བཙན་རྟེན་མངའ་བས་ཕྱག་རྟགས་མའི་ཡི་གེ་དེ་ཕྱག་ཏུ་ཕྱལ་ནས། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ལྷ་ལྷུང་དང་མོགས་མེད་དང་། ཕྱགས་སྒྲིབ་ཆོས་ཐུགས་གྱི་ཆད་མའི་གཞུང་མོགས་འཕགས་ལྷལ་གྱི་ཆ་གཞུང་རྣམས་གྱི་དགོངས་པ་ལ། ལྷ་གར་མཐས་པའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁག་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་མཐས་པའི་འགྲེལ་པ་ཏུ་མར་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རེས་པ་བྱུང་མེད་ཆུལ་གཟེགས་པའི་སྒྲིབ་མོགས་ལྟས་ཏེ། མདོ་ཐུགས་གཉིས་གྱི་གསུང་རབ་གྱི་དོན་དང་འཕྲིན་གནད་ལས་བཙམས་པའི་བྱི་བ་མར་ཅམ་ཞིག་ལྟས་པར། རྒྱལ་ཁབ་པ་བྱགས་རབ་ཏུ་དཔྱེས་ཏེ་བྱི་བ་རྣམས་ལ་ལན་ཞིབ་ཅིང་ནན་པར་མཇོང་བར་མ་ཟད། མཐས་བྱུང་རྗེས་རྣམ་དཔྱད་ལ་བསྐྱེད་པ་འདྲ་བཞུང་དྲོ།

དེ་རྗེས་མཐས་བྱུང་ནས་ཐུབ་ཀྱི་མི་ལམ་དེ་ལྟས་པར། རྒྱལ་ཁབ་པས། “ཁྱེད་ཀྱིས་སྒྲིབ་མ་དང་ཡིད་དམ་དབྱེར་མེད་ཏུ་མཐོང་བ་ལེགས། ཁྱེད་ཐུགས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་བྱེད་པའི་གདུལ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་འདུག”⁴²² ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཡིད་མ་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་པ་བཀའ་འདྲི་གནད་བར། མཐས་བྱུང་གིས་འཇམ་དབྱངས་སྒྲིབ་མེད་དང་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དམར་གཉིས་ཡིད་མ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཆུལ་ལྟས་དེ་ལ་རྗེས་ཞུས་ནས།

སྒྲིབ་དམར་ནག་འཛིགས་གསུམ་གང་ལ་ཡིད་དམ་བྱས་ཀྱང་། རྒྱལ་བཙན་འཇམ་དབྱངས་རིམ་གྱིས་སྒྲིབ་ཆུལ་ཆེར་མོང་བས། རྒྱལ་བཙན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱེས་སུ་འཛིན་མོང་། མོན་ཀྱང་ཤིང་རང་གི་བརྒྱུད་པ་འདི་ལ་རྒྱལ་བཙན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྒྱེས་སུ་བཟུང་ཞིང་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན། ཡིད་མ་ཡང་དཔལ་རྒྱུ་རྒྱུ་འཛིགས་བྱེད་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། འདི་ལ་རྒྱུ་ཏུས་འབྲས་ཏུས་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བཙན་གྱི་ཞལ་དངོས་སུ་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པས། དགོས་པ་བྱེད་པར་ཅན་གཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་འདི་དེ་གནད་གཏན་

422 ཁོང་མཚུངས་«མཐས་བྱུང་རྗེས་རྣམ་ཐང་མཐས་པའི་ཡིད་འཕྲོག» བོག ༥༡

ནས་མ་གྲོ་བར་འདུག་པས། འཇམ་དབྱངས་ཞི་ཁོ་ལྷགས་ལྷུང་བཅས་རྗེ་བཙན་
འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་བྱ་མོང་མ་
ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་རྒྱ་ཤོད་ཀྱི་མཁས་པ་
སུས་ཀྱང་མ་མཐོང་ཞིང་། རྗེ་བཙན་ཀྱིས་ཁོ་པོ་ཁོ་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་
གཟིགས་ནས་གསུངས་པའི་ཞལ་འབྱེད་འདི་ལྟ་བུ་ཁྱོད་ལ་བརྟན་པ་ཡིན།⁴²³

ཞེས་གསུངས་དུ་ རྒྱལ་འདི་རྣམས་བཀའ་རྒྱལ་རྗེས། རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་
དཔལ་བཟང་ལ་དཔལ་རྗེ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བའི་རྟ་གོན་མཛད་ནས་དེ་གར་
ལས་འབྲལ་དབང་བསྐྱར་དུ་ མཁས་བྱུང་ཀྱིས་ཀྱང་། དུས་འདི་ནས་བཟུང་ཉེ་རྗེ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་
ཡི་དམ་ཀྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཉིན་ལྷོ་དེའི་སྐབས་ཐབས་ཆག་མེད་དུ་ཉམས་བཞེས་མཛད་ཡོད་

དེས་ཀྱིས་མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་ནི། གོང་དུ་སྟུག་པ་ཉམས་རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་
ཕྱས་ཀྱི་བྱ་ཁོ་ཞིག་དུ་བྱུར་པ་མ་ཆད། རྗེ་ལྷ་མའི་གསར་ཁྲགས་ཀྱི་བརྟན་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་
དུ་རྟན་བརྒྱུད་མན་དག་གི་མཛད་འཇིག་གཙོ་བོར་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས། ནང་གི་བྱགས་ཀྱི་
ཕྱས་གཅིག་པུར་ཡང་བཅི་བར་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱལ་ཆབ་རྗེའི་མཐུག་དུ་དགའ་ཐོན་
ལྷ་ཁྲིར་ཡང་ཐོབ་ས་པ་སོགས་ཀྱིས། བྱིས་སུ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྟན་ཀྱི་གཡས་གཡོན་
གཉིས་སུ་ཕྱས་ཀྱི་བྱ་ཁོ་གཉིས་བཞེད་ས་པའི་ཐོལ་ཆགས་དུས། རྒྱལ་ཆབ་རྗེ་གཡས་དང་མཁས་
བྱུང་རྗེ་གཡོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་དེ་བྱུང་། མཁས་བྱུང་རྗེའི་གསུང་གི་ཚིམ་པ་ལོངས་། རྗེ་
ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་«བླ་པེས་ལེགས་བཤད་ལྷིང་པོའི་»རྟན་ཐབས་སུ་བརྟན་བཙོས་
ཆེན་པོ་«རྟོང་བྱ་རྒྱལ་བཟང་མིག་འབྱེད་»དང་། «ཐུགས་དེམ་ཆེན་མོའི་རྟན་ཐབས་»རྟ་
བར་«རྒྱད་ཐེ་ལྷི་རྣམ་»དང་«རྒྱལ་འབྱོར་ཁོ་ལ་པའི་དགའ་རྟོན།» རྗེ་ལྷ་མའི་གསར་བ་འདུས་
པའི་རྗེ་གས་དེམ་«དེམ་ཐུགས་ལ་རྟོན་»ཀྱི་རྟན་ཐབས་རྟ་བར། གསར་བ་འདུས་པའི་སྐྱེད་
དེམ་ཀྱི་སྐོར་ལ་«སྐྱེད་དེམ་དངོས་བྱུང་རྒྱ་མཚོ་»བྱ་བ་སོགས་ཚིམ་པར་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་
དུ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་དགའ་ཐོན་དུ་«དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་ཀྱི་མེད་འོད་»ཀྱི་བཤད་པ་རྒྱས་
པར་མཛད་པའི་ཐིན་ཀྱིས་ཀྱང་ཡི་གེར་བཏབ་པ་དང་། ངར་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་«དུས་འཁོར་ཀྱི་
རྒྱ་ཆེན་དེ་ཉིད་ལྷང་བ་»ཞེས་པ་བེན་དུ་ཐུགས་ཅན་དེ་དང་། དུས་འཁོར་ཀྱི་སྐབས་ཐབས་དང་
དཀྱིལ་ཆོག་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་རྩིས་པར་འབྱུང་བ་རྣམས། རྗེ་ཚོང་ཁ་པའི་གསུང་འབྲམ་ཀྱི་
ཁ་སྐོར་དུ་མེད་མི་བྱུང་བར་འབྱུང་དུ་ གཞན་ཡང་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ལ་བརྟན་པའི་ལྷ་མའི་རྒྱལ་འབྱོར་

གསོལ་འདེབས་དམིགས་པ་ཆེ་མ་ཆུང་བར་བྱས་པའི་ཆིག་བརྒྱད་ཀྱི་མན་རག་རྣམས་ཁོང་ལས་
བརྒྱད་པ་ལོགས། འཇམ་མགོན་ལྷ་མོའི་བསྟན་པ་ལ་བྱུག་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་འཛིག་པར་
འཕྱར་བ་འོག་ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་འཕྱར་རྒྱུ་རྟོགས།

རྟོག་གར་མོང་ཆ་མེད་ཏུ་ཕྱར་པའི་མཇུག་པ་ཞིག

ད་ནི་དཔྱད་པ་ལ་འབྱུག་པར་བྱ་ཞེ། མེ་རྩ་ཆོས་ལྗོངས་ལྷན་དབྱུང་གནས་པར་ཞལ་བྱིས་པ་ཞེས་
ཉི་བཅུགས་ཤིང་། ལྷ་མཆོམས་དམ་པར་མཇུག་ཅིང་། ལྷོ་བ་མ་ཁག་གཅིག་ལ་གསར་འདུས་
ཤིམ་ལྷ་གཙུངས་པ་ལ་སྐབས་དེར་བྱུལ་ཆབ་རྒྱུ་ཟེར་བྱིས་ལྷ་བཏུབ་པ་བྱིས་ལྷ་རྒྱུ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་
གཙུང་འབྱུང་། «གསར་འདུས་དཀའ་གནད་ཀྱི་ཟིན་བྱིས་»ཞེས་བཅུགས་ལྷ་གསོལ་བ་དེ་
ལྷན་དྲུག་ཀྱང་ལྷ་མོ་ལྷན་ལྷོ་བ་མ་ཉེར་ལྷ་ལ་མ་ཆུང་ཀྱི་གཙོ་བོ་བའི་མཆོག་གི་རྒྱལ་ཤིམ་
ལྷོང་ཁོང་ཀྱི་ཉིང་ནས་མཇུག་དེ། རྒྱལ་ཤིམ་ཀྱི་དམིགས་པ་རྣམས་ཆོས་བྱུན་ཆོས་བྱུན་ཏུ་བྱས་
ནས་ལྷན་ཏུ་འདར་བསྐྱེད་པ་ལོགས་གནད་དོ།

དེ་ལྟར་མེ་རྩ་ཆོས་ལྗོངས་ཏུ་ལྷ་མཆོམས་དམ་པོར་བཅུགས་ལྷན་ཉིན་གཅིག་ལ། རྒྱ་ཆོང་
ཁ་པས་བྱང་ཏུ་བྱུལ་མཆོན་བཟང་པོ་ལ་ལོགས་པའི་ལྷོ་བ་མ་བཟེས་པ་འགའ་གསལ། “རང་
ཤི་དཔོན་ལྷོ་བ་རྣམས་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་ལྷན་བ་ལྷན་ཟད་ཅིག་ལྷན་བས། དེ་མེལ་བའི་ལྷོ་བ་དེ་
འདི་ནས་གཞན་ཏུ་ལྷོ་བ་འགའ་འཁྱོད་གསུང་།” ལྷོ་བ་མ་ཆོས། གར་ཏུ་བྱོན་བཀའ་འབྲི་བྱས་
པར། “ད་ཤིས་བཤད་ན་མི་འོང་བའི་གནད་ཅིག་ཡིད།” ཅེས་གཙུངས་ནས། མཆོན་ཞིག་ལ་
དཔོན་ལྷོ་བ་གསུམ་ཞེ། བྱུལ་ཆབ་རྒྱུ་དང་འདུལ་འཛིན་བྲགས་པ་བྱུལ་མཆོན་གཉིས་དང་ལྷན་
ཏུ་གཞན་བྱིས་མ་ཆོང་བར་ར་ཁ་བྲག་ཏུ་བྱོན་ཉི། དེར་ལྷ་མཆོམས་ཤིན་ཏུ་དམ་པར་མཇུག་དེ་
བཅུགས།⁴²⁴ དེ་ལྟར་ར་ཁ་བྲག་ཏུ་ལྷ་མཆོམས་ལ་བཅུགས་པའི་ཆེ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ་ཡི་དམ་
འཇམ་པའི་དབྱུངས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས་ཤིག་ལྷན་ཞེ། དབྱེ་མེམས་ཀྱི་ཕྱབ་མཐོའི་གནད་རྣམས་
ཞིབ་པར་གསུངས་ནས། “ད་ནི་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་བཟུས་པ་ཞིག་ཡི་གེར་བྱིས་ཤིག” ཅེས་
བཀའ་ལྷུལ་བར། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་«བྱང་བ་དང་དེས་པའི་དོན་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་
བཙོས་ལེགས་བཤད་ལྷིང་པོ་»ཞེས་བྱ་བ། ལྷོ་བ་བསྐྱུས་མཆོན་ལ་«བྱང་དེས་ལེགས་བཤད་ལྷིང་
པོ་»ཞེས་ཡོངས་ལྷ་བྲགས་པའི་དབྱེ་མེམས་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་ཕྱབ་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཆད་ཏུ་ལྷན་བ་

424 མེ་རྩ་ཆོས་ལྗོངས་ནས་གསར་སྐྱབས་བྱིས་ར་ཁ་བྲག་ཏུ་ལོགས་པའི་ཞིབ་གནས་རྣམས་རྒྱལ་འཇམ་དཔལ་ལྷ་
མཆོའི་«རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་ལྷན་འདེབས་» བོག ༡༠༥ བད་བྱུང་བ་ལས་བཀོད། ར་ཁ་བྲག་ནི་ལྷ་མོའི་ཉི་འཁོར་རྒྱུ་
བདེའམ་རྒྱ་གཉེར་ཀྱི་ཕྱབ་ཡིད་ལ། ལྷོ་བ་ཕྱབ་དབང་དགེ་ལེགས་ལྷ་མཆོས་དེར་ཤི་ཁྲོད་བྱུག་བཏུབ་པ་ལས་ར་ཁ་བྲག་གི་ཤི་
ཁྲོད་ཅེས་བྲགས་པ་བྱུང་།

དེ་བཅུ་མ་པོ་⁴²⁵ བཞུང་འདི་ས་ནི་གཞི་དེ་གནས་ལུགས་མ་ཐང་ལུག་གས་དོན་དམ་འདོན་པ་
འཛོལ་ཆུང་ལུ་ཉལ་འདི་ལྟོང་ལ། ཐོག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུ་མ་པོ་དང་མེས་མས་
པ་གཉིས་ཀྱི་དང་ལུགས་རྒྱུ་མ། རིགས་ལས་ལྟ་མོ་དེ་ལས་ནས་ཞིག་ཏུ་རྒྱུ་པ་དང་དེ་ལྟ་ཞིག་ཏུ་
ལ་པ་པོ་ཡོད་ལ། «དང་དེ་མ་ལུགས་པ་དང་ལྟོང་པོར་»རྒྱུ་ལ་འདི་གཞུང་པ་དང་ལྟོང་པོ་ཡོད་ལ། བོད་རྒྱ་
ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་དང་དོན་དང་དེ་མ་དོན་སོ་སོར་རྒྱུ་པ་དང་དེ་ལྟ་པོ་འདི་རིགས་པ་དེ་
བཞུང་ལུགས་པ་ལུགས་པ་དེ་ནི། ལྟ་ལྟ་ཀྱི་བཞུང་དོན་འབྲེལ་རྒྱུ་མ་དང་། འཆད་ཐངས་ཀྱི་
རིགས་པ། དེ་བཞིན་ཏུ་རིགས་པ་དེ་ལས་ནས་གཞི་དེ་ལ་གཏན་ལ་འབྲེལ་རྒྱུ་མ་སོགས་ཀྱི་
ཐང་ལ་ཆད་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་པ་ལུགས་པོ་དང་པོ་མ་འདི་ན་དགོས་ལ། དཔེ་རིག་མ་དང་འཆད་
མ་པ་རྒྱ་ལུགས་པོ་ཡོད་པ་དེ་ལས་ནས་པོ་དེ་ནི་ལུགས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་ཆེན་པོ་འབྲེལ་པ་དེ་བཞུང་
ཞིག་ཏུ་ལྟ་པ་པ་ལྟ་པ་ཞི། འདི་ལ་པ་ཆེན་ནས་པོ་དང་པ་རྒྱུང་ནང་པ་རྒྱུན་ལྟོ་མཆན་ཉིད་རིག་པ་དེ་
བཞུང་ལུགས་ནང་། “དང་དེ་མ་”ཞེས། ལྟ་ལྟ་ཀྱི་པ་ལྟོང་པ་གཞི་དེ་ལྟོ་ཆེན་གལ་འགའ་ས་ཆན་
གས་པ་ལ་ཞིག་པོ་གས་ལྟ་ལྟ་པ་པོ་དང་ལྟ་པོ་ཡོད།

«ཏྲ་དེས་ལེགས་བཤད་ཤིང་པོའི་»སྐོར་ཅུང་ལྷོང་བ།

«ཏྲ་ཤེས་ལོགས་པ་ཤད་མི་དཔེ་»དེའུར། རིག་པ་ཆེན་པོ་པ་རྒྱལ་མ་རྒྱལ་པ་འདི་འགའ་ལ་
 ཏྲ་ཤེས་དང་ཤེས་དོན་གཉིས་སུ་ལོགས་པར་བྱེ་སྟེ་དགོངས་པ་འབྲེལ་དགོས་པ་ཤལ་ཆེ་
 ཞིང་། དེ་སྟེ་ཐུན་ཏྲ་ཤེས་འབྲེལ་པ་གི་ཆོས་རྒྱལ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་གི་དེ་ལོགས་པར་ཁོངས་སུ་ཆུད་
 པ་འདི་ཐལ་མ་མེད་ཏེ་མི་འུར་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་འུར་ཆ་ལ་པར་ཉན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་
 ཏྲ་ཤེས་འབྲེལ་དགོས་ན། གང་ལ་པར་ཉན་སའི་འུར་དེ་འདྲ་ཤེས་དོན་གི་གསུང་རབ་མིན་པ་དེ་
 འུར་གཞན་ཞིག་ལ་པར་ཉན་དགོས་པ་སོགས་ཀྱིས། ཐལ་མ་མེད་ཏེ་འབྲུར་བ་དང་། ལར་ནས་ཀྱང་
 གསུང་རབ་ཏུ་འདྲ་ཏྲ་ཤེས་འཛུགས་ཆེ་མེ་འདྲ་པ་གསུངས་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས། འུར་འཔལ་
 ཞིག་ལ་པར་ཉན་པ་མི་འཐད་པས། གསུང་རབ་ཀྱི་ཏྲ་ཤེས་འབྲེལ་པར་འུར་བཞུག་པ་འདི་གིང་།
 རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཏྲ་ཤེས་ཀྱི་དོན་འབྲེལ་པ་འདི་རྒྱ་ལ་ཤིགས་པ་ས་ལོགས་པར་
 གཏན་ལ་པར་པ་ཞིག་གི་རྗེས་ཏེ་འཐད་ས་ནས་བྱ་དགོས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ན་ཁི་མ་མེད་
 པ་འདི་ཤིགས་པ་འདི་ལས་ནས་ཏྲ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱལ་དེལ་བྱ་དགོས་པར་པམུངས་དེ་འདི་འུར་དོན་ཏེ་

[illegible]

རྒྱའི་ཞལ་ནས། “དེ་གསུང་པ་དང་འགལ་བའི་བྱུང་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྐྱེ་བ་པོ་ཆད་མའི་སྐྱེས་པ་མི་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཆོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་འབད་པས་སྐྱེ་བ་པོའི་དེ་གསུང་པོའི་བྱུང་ཕྱེད་དང་ཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ།”⁴²⁶ ཞེས་གསུངས་།

དེ་ལྟར་སྐྱེན་འབྱུང་འབྱུང་བའི་བྱུང་པ་ལྟར་ཆེས། གཞུང་དེ་ཆོས་ལ་ནི། འཕགས་པུལ་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབྱེ་མ་པ་སྟེ་ལུགས་ཆེན་པོ་གཉིས་ལྟར་བ་ལས། གཞུང་གི་སྟོང་ཆར་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཙམ་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་བྱང་རེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། སྐྱེད་ཆར་འཕགས་པ་ལྟ་བུའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱེ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་བྱང་རེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་སོ་སོར་བཞུག་ཏེ། དབྱེ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་མཐའི་ཐབ་གནད་རྣམས་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོའི་ལས་ལས་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་། དེ་ལྟ་བུའི་ལུགས་གཉིས་པོ་འདྲ་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་བ་དང་པ་ལ་གཞིར་བབྱང་སྟེ་གསུང་རབ་ཀྱི་བྱང་རེས་འབྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙུག་ལོར་«མདོ་ཐེ་དགོངས་འབྲེལ་»ལ་བརྟེན་པ་དང་། དབྱེ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་གཙུག་ལོར་«སྐྱོ་ཁྱོས་མི་ཐད་པས་བཞུག་པའི་མདོ་»ལ་བརྟེན་པར་རིས་བབྱང་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱུང་རེས་འབྱེད་པའི་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཐེ་ཐེ་ལས་ལྟར་བའི་ལུགས་ཆད་ཐུན་པའི་མེད་། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དེ་གཉིས་མི་འབྲུ་བའི་གནད་དེ་རེས་དགོངས་པ་གལ་པོ་ཆེར་བྱུང་བར་བརྟེན། ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོའི་མདོའི་བྱང་ས་དང་བཙས་པ་ཞིབ་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་།

དབྱེ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་སོ་སོས་གསུང་རབ་ཀྱི་བྱང་རེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་མི་འབྲུ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་གཙུག་ལོར་ནི། «འཕགས་པ་བརྒྱུད་སྟོང་པ་»ལྟ་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་མདོའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ་ལ་བྱུག་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་ནི། «མདོ་ཐེ་དགོངས་འབྲེལ་»ལ་གཞི་བྱས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་མདོའི་ནང་དུ་ཆོས་བམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྩ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་དེ། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་བམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བུ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བའི་བཞེན་པར་མི་འཛོག་པར། གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་བྱུང་སྟེ། མཆོན་ཉིད་གསུམ་སོ་སོར་བྱུང་ཏེ་རྩ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་མི་འབྲུ་བ་གསུམ་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་བཟུང་ཞིང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་། གཞན་དབང་སྟོང་གཞི་དང་། ཀུན་བཏགས་ནི་གང་གིས་སྟོང་བྱུ་བའི་སྟོང་ཆོས་དང་། སྐྱེ་མ་དེ་ཕྱི་མས་སྟོང་པ་དེ་ཡོངས་བྱུང་སྟེ། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ལ་ཡོངས་བྱུང་བམ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་འདོད་། དེའི་ཕྱིར་ན་ཀུན་བཏགས་

426 «བྱང་རེས་ཞེགས་བཟད་སྟོང་པོ།» གསུང་འབྲུམ། ར་ གོ་ག ༡༠༠

ལ་མཆན་ཉིད་རྩོམ་ཉིད་མེད་པས་བདེན་པར་མ་བྱུང་ཡོད། ལྷོང་གཞི་གཞན་དབང་དང་དེ་
 གུན་བཀྲམས་ཀྱིས་ལྷོང་པའི་ཡོངས་བྱུང་གཉིས་དོན་དམ་པར་བྱུང་བར་བཞེད་པས། མདོ་ལས་
 ཆོས་རྣམས་རྩོམ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་སྐབས་སོ་སོར་བྱེ་ཞེ་རྩོམ་མེད་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་
 རྫོགས་འཛིག་

དེ་ལྟ་ན་«ལེགས་བཤད་ལྷིང་པའི»ལྷོང་ཆ། སེམས་ཙམ་གྱི་སྐོར་ལ་ནི། ཆ་བའི་དོན་
 ཆན་ཆེན་པོ་གཉིས་བཞོད་དེ། ༡ «མདོ་ལྡེ་དགོངས་འབྲེལ»ལས་ཤེད་ལྷིན་གྱི་དོན་རི་ལྷོང་
 འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། ༡ དེའི་དོན་འཕགས་པ་ཐོག་མེད་ཀྱིས་རི་ལྷོང་བཟུལ་བའི་ཚུལ་
 བཅས་སོ། །དེ་གཉིས་ལས་བྱི་མ་ལ། ༡ ལྷོང་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་«མདོ་ལྡེ་
 དགོངས་འབྲེལ»ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། ༡ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབང་
 པའི་ཚུལ་བཅས་ས་བཅད་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་མཛད་དེ། དེ་གཉིས་ལས། ལྷི་མ་འཕགས་པ་ཐོགས་
 མེད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་དབང་པའི་ཚུལ་འདི་གནད་ཆེ་བས། འདི་ཞིབ་
 ཅིང་རྒྱས་པར་ལྷོན་པ་ལ་དོན་ཆན་ཆེ་ཁག་གསུམ་ལྟེ། ༡ མཐའ་གཉིས་ཐུང་ཚུལ་ལྷིང་བརྟན་
 པ་དང་། ༡ རྫོགས་འཛིག་གྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་དང་། ༡ ལྷོང་དོན་ཏུ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
 གསུངས་པར་གྱི་བླ་པེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་བཅས་སུ་བྱེ་ཞེ་གཏན་ལ་ཕབ་དེ། དོན་གནས་དེ་དག་
 གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེ། གཙོ་བོ་བླ་པེས་གང་ལ་མཛད་ཅེ་ན། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
 གཞུང་གཙོ་བོ་«བླ་པེས་»དང་«བཟུང་བ་»གཉིས་དང་། དེའི་ལྷོང་ཏུ་རྩི་བཙན་བྱམས་པ་མགོན་
 པའི་«མདོ་ལྡེ་རྒྱན་»དང་«དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་»བཅས་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་གྱི་ཆ་
 བའི་གཞུང་དེ་རྣམས་བྱང་བཞིགས་ཏེ། ལྷགས་འདིས་གཞིའི་གནས་ལྷགས་སམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 འདོད་ཚུལ་གྱི་ལྷོང་པའི་རྣམ་གཞག་མཐའ་ཆོད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་དེ། མཐུག་ཏུ་ལྷགས་འདིས་
 འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེད་ལྷིན་གྱི་མདོ་རྫོགས་པའི་འདོད་པ་བཀག་ལྟེ། དེར་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་རྩོམ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དང་། དགོངས་པ། དགོས་པ། དཔོན་ལ་
 གཞོད་བྱེད་རྣམས་གསལ་བར་རྩོམ་བཟུང་ལྟེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་གྱི་བླ་པེས་འཛིག་
 ཚུལ་གསལ་བར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བཅས་སོ།

«བླ་པེས་ལེགས་བཤད་ལྷིང་པའི»ལྷོང་ཆ། འཕགས་པ་སྤྱུ་ལྷོང་གྱི་དབུ་མ་པའི་ལྷགས་
 ཀྱིས་བླ་པེས་འབྱེད་ཚུལ་ལ་འདྲ་། ༡ «སྤྱོ་ལྷོས་མི་ཟད་པའི་བརྟན་པའི»མདོར་རི་ལྷོང་
 གསུངས་པ་དགོད་པ་དང་། ༡ དེའི་དོན་རི་ལྷོང་བཟུལ་བ་ཞེས། ས་བཅད་ཆེ་ཁག་གཉིས་སུ་
 མཛད་ཅིང་། ལྷི་མ་དེ་ལ་འདྲ་ནད་གསེས། ༡ མགོན་པོ་སྤྱུ་ལྷོང་གིས་མདོའི་དོན་རི་ལྷོང་བཟུལ་

བ་དང་། ༡ རེ་འི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་འདི་ཚུལ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེ་
 གྲུ་མ་གཞི་བཞིར་ཡོད་དེ། དང་པོ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཉིད་ཀྱིས་མདྲོའི་དོན་འབྲེལ་ཚུལ་ནི། དོན་ཚན་
 ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཏུ་བསྐྱུ་མ་ནས་བཞུག་ཏེ། ༡ རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་
 ཏུ་བཟུང་ཚུལ་དང་། ༢ རེ་ཉིད་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གྱི་ལྷིང་པོར་བཟུགས་པའི་ཚུལ་བཅས་སོ།
 དོན་ཆེན་དང་པོའི་ནང་གཙོ་བོ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས། བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་
 རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་གསུང་བའི་དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
 པའི་ལྷིང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷིང་ཏུ་བཟུང་བས། ལྷིང་དང་རྟེན་འབྲུང་དོན་གཅིག་པའི་ཚུལ་དེ་ལྷིང་
 ཅིང་། ས་བཅད་ལྱི་མའི་ནང་ཏུ་ནི། རེ་ལྟ་བུའི་ལྷིང་དང་རྟེན་འབྲུང་དོན་གཅིག་པའི་གནད་འདི།
 མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་སྐབས་མང་པོར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྒྱད་ལྱེད་ལྷིང་པོར་བཟུགས་
 པའི་ཚུལ་དེ་ཞིབ་ཏུ་བཞུག་དེ་རྒྱུ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱིས་མདྲོའི་དོན་
 ཇི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་ནི། འཕགས་ལུང་ཏུ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ་ཁོ་ལ་ཆེན་
 པོ་གཉིས་ལྟེ། ལྷིང་དཔོན་སངས་རྒྱུ་ལྷིང་དང་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་
 འབྲུང་བ་དང་། ལྷིང་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་གཙོ་བོར་ལྷིང་པ་ལས་བརྒྱད་པའི་དབུ་མ་རང་
 རྒྱད་པ་གཉིས་སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱིས་དབུ་མའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ་དང་། རེ་བསྐྱེད་གསུང་
 རབ་ཀྱི་བྲང་ཁེས་འབྲེད་ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད།

དེ་ཡང་རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་འདི་དགོངས་བཞེད་ལྟར་གྱི་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པར་ནི།
 རེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབྲེལ་བའི་ཐབས་སུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་དང་ཐལ་འབྲུང་གང་
 འབྲང་ཅས་ཀྱི་ཁྲད་པར་མིན་པར། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་བྲ་སྟེད་ཏུ་འད་ཞལ་གྱིས་
 བཞེས་མི་བཞེས་ཀྱི་ལྷིང་ནས་འཛིག་ཅིང་། རེ་ལ་ལྷིང་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་ལྟ་བུས་རང་
 གིས་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་དོན་དམ་པར་མི་འདོད་མོད། རང་མཆན་བྲ་སྟེད་ཏུ་འདོད་པའི་
 ཚུལ་དེའི་གཞུང་ཆ་ཤེས་འབྲེལ་པ་«ཤེས་རབ་རྒྱན་མེ»དང་«རྟོགས་གེ་འབར་བ་»མགས་
 བྲས་ཏེ་བསྐྱབས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བའི་«དབུ་མ་ལ་འཕྲུག་པར།» “གལ་
 ཏེ་རང་གི་མཆན་ཉིད་རྟེན་ལྷིང་ལ།”⁴²⁷ ཞེས་སྟགས་ཀྱིས། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཁས་
 ལེན་པ་ལ་གནོད་ཁྲེད་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་བཞེད་པའི་ཐད་ཀྱི་ལུགས་ཐུང་། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་
 ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཤིང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ཞིག་འོང་བས། ལྷིང་དཔོན་
 ལེགས་ལྡན་འབྲེད་ལྟ་བུ་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པའི་ལུགས་ལ་དགོངས་པར་གསུངས་པ་གནད་ཆེ།

ཁྱད་པར་དུ་གནོད་ཕྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་ཞེ། ཅི་ལྟེ་གཟུགས་སྐྱེས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲེ་བ་ཡོད་ན། གཟུགས་སྐྱེས་ཀྱན་རྒྱུ་བ་བདེན་པའི་ཆོས་རྣམས་རིགས་པའི་དབྱེད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐལ་བར་འབྱུང་རྟེ། སྒྲེ་བའི་བ་ལྟོད་བཏགས་སའི་དོན་ལ། ཅི་སྒྲེ་བུ་འདི་མ་ཐོན་ལས་རང་བཞིན་ཐང་དང་པ་ཞིག་གཤ། འོན་ཏེ་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཞིག་སྒྲེ་ཞེས་དབྱེད་པ་ན། དབྱེད་ཕྱེད་ཀྱིས་རྟོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཡོད།⁴²⁸ འདིར་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བས་བརྟེན་པའི་རིགས་པ་དེ་དབྱེད་པ་ལྷ་མོའི་ལམ་ནས་པེས་དགོས་ལ། འདིའི་གཤམ་གནད་རྟོགས་པ་ལ་དབྱེད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་སྒྲེ། ཐ་ལྟོད་དམ་ཀྱན་རྒྱུ་བ་བདེན་པ་དང་། མཐར་བྱུག་གཤམ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་རགས་ཙམ་ཞིག་མ་ཤེས་ཐབས་མེད་ཏུ་ཐུང་ཡོད།

དེ་ཡང་རགས་བཤད་ཀྱིས་བརྒྱུད་ན། ཀྱན་རྒྱུ་བ་བདེན་པ་ཞེས་པ་ནི། ར་རང་ཆོའི་ཉིན་རའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་གཞག་དང་། ལུས་རག་ཡིད་གསུམ་དང་རྒྱ་རྟོག་གི་སྒྲིབ་སྤུའི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ལུགས་དེའི་རིམ་པའི་སྟེང་ནས་བཞག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། རིམ་པ་འདིའི་ནང་དུ་རྒྱ་འབྱས་དང་། བྱ་ཕྱེད་ལས་གསུམ། དུས་ཀྱི་རིམ་པ། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ། དཔོན་པོའི་ཆོས་ཉིད་དང་། འཐད་པའི་རིགས་པ་སྐྱེས་ཀྱི་ཕྱེད་ལས་འབྱུག་པར་མ་ཟད། རིམ་པ་འདིའི་སྟེང་དུ་ཐ་ལྟོད་ཀྱི་བྱ་ཕྱེད་རྣམས་འགལ་མེད་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱའི་ལྟར་འཛིག་རྟེན་ཐ་ལྟོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པར་འཛོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ལས་ཐོག་སྒྲེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་མཐར་བྱུག་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་དེར་འཛོག་ཅིང་། འདི་ནི་འཕགས་པ་སྤྱུ་སྒྱུབ་རྒྱེས་འབྱང་དང་བཙས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་ནི། དོན་དམ་པར་བྱའི་ཉི་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མི་བཞེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་བྱའི་ཕྱི་ནང་གསུང་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུ་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་བྱའི་ཕྱི་ནང་གསུང་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་བྱུག་ཏུ་བཞེད། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་པུ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་དོན་དམ་བདེན་པར་འཛོག་སྒྲེ། མགོན་པོ་སྤྱུ་སྒྱུབ་ཀྱིས་ “དམ་པའི་དོན་ནི་དེར་ཟད་དེ།”⁴²⁹ ཞེས་དང་། “དོན་དམ་པར་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དཔོན་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་རོ།” ཞེས་བྱ་བ་དེར་ཟད་དོ།”⁴³⁰ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིས་ནི་«ཤེས་རབ་སྟོང་པོར།» “ཕྱང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་དག་

428 «དང་པོམ་ཞིགས་བཤད་རྟེན་པོ།» གསུང་འབྱུང་། བ་ གོག ༤༥༠-༥༥ བར་བྱུང་བ་ལ་གཟིགས།

429 «སྟོང་ཉིད་བདུན་ཙམ་པ།» རྟོག ༤༩

430 «སྟོང་ཉིད་བདུན་ཙམ་པའི་རང་འབྲེལ།» བཟན་འབྱུང་། དབ་མ། ཙ གོག ༡༡༠ བཟན་འབྱུང་དཔེ་བཟུང་མ། གོག ༡༡༥

མདེ་འབྲེལ་བྱེད་པ་ཁག་གཅིག་ཐ་སྟོན་གྱི་བྱ་བྱེད་ཆད་ལྡན་རྣམས་གཞན་རོ་དང་འབྲེལ་རོ་
འབའ་ཞིག་ལ་སྦྲེལ་བ་དང་། དབྱ་མ་བ་རང་ལྷགས་ལ་ཆད་མ་དང་གཞལ་བྱ་སྐྱེལ་གང་ཡང་
མི་འདྲི་ཅིང་། ལྷལ་ཅིང་ཡང་མ་བྱུང་བ་བཞིན་ཏུ་སྒྲོམ་གྲུང་ཅིང་ཡང་མི་རྟོག་པར་གནས་
དགོས་ཞེས་སྒྲུས་ཉི་ཆད་མཐར་ལྷུང་བའི་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་བྱས་ཆུང་གསུངས་ཡིད།

«དང་པོ་སྐྱེ་འབྱེད་ལོ་འཁོར་ལྷོད་པ་ལྟར་དུ། རྒྱུ་ཆོང་ཁ་པས་ལྡར་«ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་འོ་
»ནང་ཏུ་གསུངས་པའི་དབྱ་མ་འོ་རྟོག་པའི་དཀའ་གནད་ཁག་གཅིག་ལ། སྒྲུང་ཡང་དབྱེད་པ་དང་
བཤད་པ་ཞིབ་ཏུ་བཏར་ཡོད་པའི་གནད། འདིར་འགོ་སྒྲོམ་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུས་ན།

༡ ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་བྱེད་པར་བྱེ་སྟེ། བྱི་མ་ཐ་སྟོན་ཏུ་འང་མི་འདྲི་བ།

༢ ཐ་སྟོན་དཔྱོད་བྱེད་དང་དོན་དམ་དཔྱོད་གཉིས་ཀྱི་དཔྱོད་མཆོམས་གསལ་བར་རོས་
བབྱང་སྟེ་སོ་སོར་དབྱེ་བ།

༣ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབྲེལ་པའི་དགག་བྱ་ལེགས་པར་རོས་བབྱང་བ།

༤ ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་ཏུ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་དམ་གྱི་དོན་ལེགས་པར་བྱེ་སྟེ་རོས་བབྱང་བ།

༥ ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་བཀག་ཙམ་སྟོང་བ་ཉིད་ཏུ་འདྲི་ག་པས་སྟོང་ཉིད་
མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་བ།

༦ ཀུན་རྒྱུ་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་མ་དང་འབྲེལ་སྒྲུང་ཙམ་ཏུ་མི་བྱ་བར་སྒྲུང་བ་ལ་གཅིགས་སྒྲུབ་བ།

༧ སྟོང་བ་རྟོག་འབྱུང་གི་དོན་ཏུ་གོ་སྟེ་སྟོང་དང་རྟོག་འབྱུང་དོན་གཅིག་པར་བྱུང་བ།

༨ རང་མཆོན་ཐ་སྟོན་ཏུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མི་བཞེས་དབྱ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་
གཙོ་བོར་བབྱང་བ།

༩ རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ཐ་སྟོན་ཏུ་འང་མི་བཞེད་པའི་གནད་གྱིས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་
གྱི་ཐོག་ལ་རྣམ་གཞག་བྱ་ཆུང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་སོགས་སོ།།

དེ་ལ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐུ་བ་ཀྱི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་འབྲེལ་པ་སྦྱི་དང་། བྱེད་པར་ཏུ་ཐབ་མོ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པའི་ཐད་ལ་ནི། རང་ཉིད་ལ་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བའི་དབྱ་མའི་གཞུང་རྣམས་ཁིན་ཏུ་
བཀའ་བྱིན་ཆེ་བར་བྱུང་བ་བྲགས་ལ་བབྱང་བཞིན་པར། «དང་པོ་སྐྱེ་འབྱེད་ལོ་འཁོར་
»མཚུགས་པའི་ཆོས་ལ་ཐད་ཀྱི་ནང་ཏུ། ཐུགས་ལ་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་བྲགས་པའི་བཀའ་བྱིན་
མེམས་པའི་སྒོ་བྲགས་བྲག་པར་བྱུང་བས། འདི་སྟར།

འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་བྱན་ལུང་འདི་རྣམས་ཀྱི། ལེགས་བཤད་ཀུན་ལ་སྟོང་ནས་གསུམ་མོང་གྱང་།།

འཁོར་འདས་རྟོག་འབྱུང་མི་སྦྱུའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས། མཆོན་འདི་ནད་མིགས་གཏན་ཐམས་ཅད་འདི་གཞུང་པ།།

རྒྱ་བ་ལས་འོངས་ལེགས་བཤད་འོད་དཀར་གྱིས། རྒྱུ་མིག་ཀུན་དཔེ་ཆལ་རབ་བྱེ་བའི་ཆེ།།

གཞན་ཆེ་མཁས་པ་དེ་ཤེས་ལ་ལྟན་པ་དང་། ཉམ་ཚུང་འགྲོ་ལ་སྤྱིར་ནས་བཅོམ་དང་། བཟུང་པ་མིན་ཆེན་པོར་བྱ་བ་ནས་འདྲོད་པ། འདྲོད་པ་ལ་མཉམ་ཆེན་འཕགས་བཞིན་འཕལ་བར་འཕྱུང་། རྩ་ཆེ་པོར་ནས་ཉམས་པ་དེ་རྩོགས་དག་དེ་བཞུགས། བད་ཀྱིས་བཅའ་བམ་རྒྱུད་པ་དེ་ཤེས་པ་དེ་ལྟར། རྩ་ཆེན་འཕྱུང་གྱི་མཛེས་ཆེན་ཆེས། བཞིག་པར་བཞུགས་ཀྱིས་དབང་པོ་ཅ་ཆེ་འཛུང་། རྩ་ཆེ་རྩ་ཆེ་ལྟར་པ་ཤིས། འདྲོ་ཆེ་ཤེས་པ་པ་མཛོག་གི་པ་མཛོག་གཏུན་པ།

ཆུ་ཡ་ཁྱིམ་མ་དག་པ་འདི་འགོ་ཡ་འདྲུག་པ་པོ། རྒྱུ་ཡ་འདི་གཏུར་འཆོམ་པ་པེས་དོན་རྒྱུད་པ་ཞེས།
འཆོར་པ་འདི་ཐུར་བས་ཡར་དར་ཡར་དྲུ་བཞུགས། རྟེན་རྒྱུ་ཡ་འདི་བཞུགས་པ་གང་གིས་འདོད།
མྱོ་ཐུག་དེ་ཡིས་རྒྱུ་ཡ་བསྟར་དོད་པར་བྱུགས་ནས། མྱོ་མིག་འིགས་པ་འདི་འཕྲུལ་དག་པར་གྱིས།
ཆུ་ཡ་གཉིས་ཕྱིར་རྟེན་ཐུང་འཕྲེད་འདོར་འབད་པས། འདག་གིས་པམ་དོན་ལྷན་མ་གང་ཞེག་བསམགས་པ་དེས།

[illegible][illegible]

436 «ཀྱུང་རིམ་ལོགས་པ་བྱང་ལྗོང་པོ།» བསྐྱུང་འབྲུམ། བ བོ བ ༤༦༣

[illegible]

ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ།”⁴³⁸ ཞེས། གཏུལ་བྱ་སྒྲོ་དམན་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྗེ་སྒྲ་མའི་གཏུང་ལ་བཞུགས་པ་གཞུང་གི་དོན་རྣམས་ལྟོགས་བཅྱམས་ལེགས་པར་རྒྱལ་མི་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ཏེ་བཅྱམས་པར་གསུངས་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པའི་བསྟན་བཅོས་«དྲང་རེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་»ལ། རིས་པས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་འབྲེལ་པ་དང་། འབྲེལ་བཤད། དཀའ་འབྲེལ། བསྟན་དོན། མཆན་འབྲེལ། མཐའ་དབྱེད་སྟོགས་ཡིག་ཆ་ཤིན་ཏུ་མང་དག་ཅིག་འཕེལ་བ་བྱུང་སྟེ།⁴³⁹ བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དཀའ་ཆག་རྣམས་སྟུང་། “དྲང་རེས་”ཞེས་པའི་ཕྱི་ཆ་ན་རང་རྒྱུ་ལེགས་སུ་བྱ་དགོས་པ་སྟོགས་བྱུང་ཡོད་པས། གཞུང་འདིས་ཐོང་རྒྱུ་ནང་དབྱ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་བྱ་གྱི་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་ཐོག་ལ་བྱགས་གནོན་ཅི་ཙམ་ཐེབས་ཡོད་པའི་ཕལ་པའི་སྒྲིམ་ཚད་འཇལ་དཀའ་བར་སེམས་སོ།

ཁྱ་ནག་ཏུ་མིང་རྒྱལ་པའི་གདན་ཁྱའི་གསེར་ཡིག་པ་འབྱོར་བ།

ད་ནི་དབྱུས་ལ་འཁུགས་ཏེ་སྒྲིམ་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སྐུ་འཁོར་གསུམ་ར་ཁ་བྲག་ཏུ་སྐུ་མཆམས་དམ་པོར་མཛད་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་སུ། ཉིན་གཅིག་སེ་རུ་ཆོས་ཞིངས་སུ་བཞུགས་པའི་སྒྲོ་བ་རྣམས་ལ་སྐུ་བྱུང་ཏེ་མི་ཆོགས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་འབྱོར་ཏེ་ཐེལ་ཐིངས་ཀྱི་གནས་ཆུང་ཞིག་བྱུང་། དེ་ནི་ཁྱ་ནག་ཏུ་མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཡུང་ལའི་⁴⁴⁰གསེར་ཡིག་པ་ཏུ་ཞིང་བཞེས་མགོ་བྱས་མི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ལས་ཕན་མཆན་འབྲས་བྱས་ནས་ཐུ་བྱོའི་དུས་སུ་སེ་རུ་ཆོས་ཞིངས་སུ་སྒྲོ་བ་སྟུང་བར་བྱས་ཏེ། དགེ་འདུན་མང་པོ་མཆམས་ཐོལ་དགོས་པ་བྱུང་བ་དེ་ཡིན། གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་ཁྱ་ནག་གོང་མས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལ་དང་བ་ཆེན་པོས་འབྲེལ་བ་དཔག་བྱ་མེད་པ་དང་བཅས། རྒྱ་ཡུལ་དུ་བསྟོན་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དང་། སྤུ་པོ་མཐའ་དག་ལ་དམ་པའི་ཆོས་

438 «སྟོན་བྱ་རྣམ་བཟང་མིག་འབྱེད།» གསུང་འབྲས། ཁ་ཤོག ༡༥༥

439 མཁས་བླུ་བ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་། རིས་པས་གཏུལ་སྒྲོ་དམན་པ་དང་འབྱོར་བྱ་སྒྲོ་བ་ཀྱི་«དྲང་རེས་དཀའ་འབྲེལ་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་མེ་»དང་། རྒྱལ་མཆོག་གཉིས་པའི་དྲང་རེས་དཀའ་འབྲེལ་ནས། བྱེ་མའི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་འཕྱིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཆོའི་དྲང་རེས་ཀྱི་རྒྱུས་འབྲེལ་«བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོའི་འབྲུག་རྟོགས་»ཞེས་སུ་བྲགས་པ་ཐོད་གཉིས་ཐོངས་པའི་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བཤད་སྟོགས་དང་། གཞན་ཡང་སེ་རུ་རྗེ་བཅྱུན་པའི་དྲང་རེས་ལྟོ་དོན། པར་ཆེན་བསྟན་རྣམས་བྲགས་པའི་«དྲང་རེས་དཀའ་འབྲེལ་ལྟ་བུའི་ཐོང་བ།» མཁས་བླུ་བ་བསྟན་པ་དང་རྒྱུས་ཀྱི་དྲང་རེས་ལྟོ་དོན། ཀྱང་མཆོད་འཇམ་དབྱེད་པའི་རྗེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་པའི་«ཐུབ་དཀའ་པོའི་གན་མཛོད་»སྟོགས་དྲང་རེས་ཀྱི་སྒྲིང་ལ་ཡིག་ཆ་འདྲ་བཅྱམས་པ་སྟོགས། དྲང་རེས་ཀྱི་སྒྲིང་ལ་དུས་རབས་སོ་སོའི་མཁས་པས་བཅྱམས་པའི་གཞུང་རྒྱུས་བཅྱུས་ཤིན་ཏུ་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ཡོད། ཐོ་ཡིན་ཡེ་ཤེས་དོན་བྱུང་གིས་བཞུགས་པའི་«ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོའི་ཡིག་འབྲུ་ལ་མཆན་འབྲེལ་བཟང་པོ་»ཞེས་པ། དྲང་རེས་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་གནད་ཡོད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐུངས་ཏེ་མཆན་བྱང་བཀོད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཕན་ཆེ། བྱེ་མེར་བྱེ་མེ་ཉིང་དགེ་བཤེས་རབ་བཅུན་གྱིས་གཏུལ་སྒྲོ་དམན་པའི་འབྲེལ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་དྲང་རེས་ཀྱི་མཆན་འབྲེལ་ཞིག་བཞུགས་པ་ལས་དང་པོ་དང་ཐུན་ཆེ་བར་མཐོང་།

440 ཐོད་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཐོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་ནང་། ཡུན་ལོ་དང་། ཡུང་ལོ། གསུང་ལོ་ཞེས་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་པ་མཛད་།

ཀྱིས་བཀའ་བྱིན་མཛད་པའི་སྤྱད་ཏུ་སྤྱད་འབྱེད་པའི་གསོལ་བ་ནན་ཏན་འདེབས་པའི་གསེར་
 ཡིག་འབྲེར་ཏེ་ཡོད་ཏེ། སྐབས་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི་མེ་རུ་ཆོས་ལྗོངས་སུ་བཞུགས་མེད་པར་མ་
 ཟུང་། སྤྱོད་མ་རྣམས་ལ་འདུལ་ཁོར་གང་ཏུ་ཡོད་རྒྱུ་མངའ་མེད་པས། དཔེན་པའི་གནས་ཤིག་ཏུ་
 སྤྱད་པ་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་ཅེས་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་སྤྱོད་མ་བྱུང་པར། ལྡེའུ་ནམ་མཁའ་བཟང་
 པོས་གཙོས་པའི་གྲུའི་མི་དཔོན་རྣམས་ཁ་སྤྱོད་པ་བྱུང་། དེ་ཡང་གོང་གསལ་ལྟར། རྗེ་ཙོང་
 ཁ་པས་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་འདུལ་འབྱེད་གཉིས་ཁོ་ན་ལྟན་ཏུ་ཁྱིད་དེ་མེ་རུ་ནས་གསར་སྤྱོད་
 སྐབས། བྱང་ཏུ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོ་མོགས་ལ། དེ་ཏུས་བླ་པེས་མ་གསུང་ན་ནི་རྒྱན་ཏུ་འབྲོ་
 ལ། གསུང་ན་ནི་དགག་བྱ་ཞིག་ཡོད་པར་གཟིགས་ཏེ་གང་ཏུ་འབྲོན་མ་གསུང་བའི་གནད་ཀྱང་
 དེ་ལྟར་ཏུ་གང་འབར་སྤྱོད་མ་བཟུང་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་ཏེ།⁴⁴¹ སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་
 བར་ཆེན་རྣམས་པོད་ཏུ་འོང་བའི་དགོས་དོན་གཙོ་བོ་དེ་ནི། ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཏུ་
 མིང་གོང་མ་ཡུང་ལེ་རྒྱལ་པོས་ཤེ་ཅིན་ཏུ་གངན་འབྱེད་ལྷོ་བ་དེ་ཡིན་སྟེང་ལ། ཡུང་ལེ་རྒྱལ་པོས་
 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཤད་སྤྱད་ཀྱི་ཡིན་ཏན་གྱི་ལྟན་པའི་བ་དན་ཚུགས་སུ་བྱུང་བ་འདུ་བོས་
 ཡོད་པར། དང་བ་དང་ཡིད་སྤྱོད་སྤྱོད་དེ་བྱུང་ན་ཁོར་ཡང་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆབས་གཅིག་ལ་གངན་
 འབྱེད་པར་མངགས་ཡོད་སྟེང་།

དེ་ནས་གོང་མའི་རྒྱ་ཆབ་ཆོས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ར་ཁ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་མཚམས་སུ་བཞུགས་ཡོད་
 པའི་གནས་རྩལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་ནའང་། དང་ཐོག་མཐའ་བའི་ཞལ་བཞེས་མ་གནད་ཏེ།
 རྗེས་སུ་མི་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་ལྡེའུ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་བཅས་པ་རྒྱ་ཆེན་ལ་སྤྱོད་
 ནས་ལྷོ་བ་ནན་གྱིས་སྤུལ་བས། ར་ཁ་བྲག་ནས་མེ་རུ་ཆོས་ལྗོངས་སུ་ཚུར་ཕེབས་ཏེ་གསེར་ཡིག་
 པ་རྣམས་ལ་མཐའ་ཁ་གནད་ཏེ། འདུལ་བ་དང་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་གངན་ལྷོ་བའི་གསེར་ཡིག་བཅས་
 པ་བཞེས་མོད། ས་བྲག་རིང་བའི་རྒྱ་ནག་ལ་འབྲོན་པ་དགག་བྱ་ཆེ་ཞིང་དགོས་པ་རྒྱང་བའི་རྒྱ་
 མཚན་རྣམས་ཞིབ་པར་གསུངས་སྤྱོད་སྤྱོད་མ་འབྱོར་པས། གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་རྒྱ་སྤུལ་ཏུ་
 འོག་སྐབས་དེར་ཏུ་མིང་ཡུང་ལེ་རྒྱལ་པོས་གངན་ལྷོ་བའི་འན་ཏུ་གནད་བ་ནི། འདི་ལྟར།

ཕྱི་མོ་བདེ་ལོགས་སུ་བྱུང་ཅིག །རྒྱལ་པོ་ཆེ་དེ་བསྐད་ནམས་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་
 ནས་ས་ཆེན་པོ་རྒྱ་མཚོ་ལྷོ་བར་བྱུག་པར་རྩལ་བཞིན་སྤྱོད་པའི་མི་དབང་པོ་
 ཆེན་པོ་འདི་སྤྱན་ཅུང་། རུབ་ཚུགས་གངས་ཚན་གྱི་ཁོང་སྤུལ་དབུས་ཀྱི་ཆ་ན་གནས་
 པའི་ལྷོ་ཀྱུ་འདི་དགོ་སྤྱོད་སྤྱོད་བཟང་བྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ལྷོ་བ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་

441 རྟོགས་ལྟན་འཛམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ། «རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐར་བླ་པ་འདེབས།» བོག ༡༠༩

པོའི་བཅོད་ནམས་རི་རབ་ལྷན་པོ་ལྟར་འཕར་མཐོ་ཞིང་བཀའ་འབངས་རྣམས་
 གྱི་བདེ་སྤྱི་ལྟ་བུ་ལྟར་ལྷན་སྒྲུབ་ཆོག་པ་ལྟར་བཀའ་འབྱུང་གཞན་པོ་རྒྱལ་ལྷན་ཏུ་
 མས་སྤྱི་པོས་ལེན་པར་བལྟགས་པའི་སྐབས་ནས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་མཐུ་
 རྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ལུང་གིས་འདི་ཕྱོགས་སུ་མངགས་པའི་གསེར་ཡིག་པ་
 རྣམས་གྱིས་འཇུག་པ། མེ་ཉྱལ་ཞིབ་མོ་སྤྱིན་རིས་ཡོད་པའི་གོས་ལྷག་དམར་པོ་
 གཅིག་དང་། ལྷང་བྱ་ལྷག་གཅིག་མེ་ཉྱལ་མེད་པའི་གོས་ལྷག་དམར་པོ། རྩོན་པོ།
 ལྷང་བྱ་ལྷག་གསུམ་དང་། དར་མདྲོག་ཅན་ལྷག་བརྒྱུ་གོས་ཆེན་གྱི་ཆོས་གོས།
 ལྷག་ཆེ། གོང་ལྷང་། རིང་འགག་། ཐང་ཐེབ། རྩ་ཕེལ་གྱི་ཕྱེད་བ། རྩ་རྩེ་བྱིལ་བྱ་
 རྩལ་གཉིས། དཀའ་ཡོལ་གཉིས། རྩོན་ཁེབས་གཉིས། ལག་ཕྱིས་གསུམ། བར་
 ཁེབས་མཐུལ་གྱི་རྒྱན་གསུམ། སྐར་གསུམ། ཉིང་གསུམ་བྱལ་གཉིས། ལྷན་འཛོག་
 དང་བཅས་པ། ར་རྒྱ་མ་ལྷ་བཟུ། ཅན་དན་ཏུ་མ་གཅིག་གི་གནང་སྤྱིན་དང་བཅས་
 པ་འདིར་འཕྲོད་པས་བྱུགས་ལ་བཏགས།

གོང་མ་ཆེན་པོའི་བྱུགས་གྱི་དགོངས་པ་ལ། རེད་དེ་ཕྱོགས་སུ་ལན་ཅིག་འོང་བ་
 གྱིས་གསུང་བ་ཡིན་ཟེར་བའི་ལུང་བྱད་པའི་རྒྱ་མཆོག་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་དང་།
 མང་གིས་ནན་གྱིས་གསུང་འཕྲོན་ཡིན་འདུག་པའི་དོན་ཁོང་ཏུ་ཆད། སའི་བདག་
 པོ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཞུན་པ་ལ་དགོངས་པའི་ལུང་ཡིན་པར་འདུག་པ་མ་
 བོ་ཞིང་ལུང་བྱད་ལ་མ་གྲུས་པ་དང་། བརྟམ་པ་བྲུས་པ་མ་ལགས་ནའང་། མི་མང་
 པོ་དང་ནམ་ཐུད་པའི་ཏུས་རྣམས་སུ་ནད་བྱ་པོ་འབའ་ཞིག་འོང་བ་ལྷུང་བའི་
 དོན་གྱིས། ལ་བཀའ་ལུང་བཞིན་ཏུ་བསྐྱབ་པར་མ་རྩམ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་
 བར་ཐང་ལ་ཕྱིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱུགས་གྱིས་མི་དབྱེས་པ་མི་མཛད་པ་བྱུགས་ལ་
 འདྲོགས་པར་བྱ། རྩོན་གྱི་ཏུས་སུ་ཕྱོན་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྣམས་གྱིས་འཇིག་
 རྩོན་འདིའི་ཁྲིམས་ལྷགས་དང་འཇིག་རྩོན་ཕྱི་མའི་ཆོས་ལྷགས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་
 ཏུ་ལེགས་པར་དར་བའི་བྱུགས་གྱི་ཁྲུང་ཆེན་པོ་བརྟམས་འདུག་པའི་ལུང་བཞིན་
 ཏུ། ད་ལྟའི་ཏུས་སུ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བྱུགས་དགོངས་རྣམས་པར་དག་པ་དང་མཛད་
 པ་འཕྲོན་ལས་རོ་མཆར་བས་རྟུ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྩོན་གྱི་ཡིད་མཁྱེད་པར་
 བྱེད་པའི་གཏམ་རྟུན་པོ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་བློས་པས། བདག་ཅག་འདི་ཕྱོགས་ན་
 ཡོད་པའི་རབ་ལྷན་བྱ་པ་པལ་མ་ཆེས། གོང་མ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཆེ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་

ཡུན་རིང་ཏུ་བརྟན་པའི་སྒྲིན་ལམ་རྣམས་པར་དག་པ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་འདྲེབས་ཀྱིན་
ཡོད་པའི་སྐབས་འདི་དགོངས་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཡིན་ལགས་ན་དེ་ལ། ས་སྒྲོང་
ཆེན་པོ་དེ་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་རི་ལྷོང་སྒྲོང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཁུན་པས།
བདག་ཅག་འབྲེལ་བས་ཞིབ་ཏུ་མི་སྒྲོབས་ལགས།

ལྷན་པས་ལུལ་བའི་བྱ་ཡིག །སྒྲན་ལམ་ཏུ་བབ་པའི་བབས་ཀྱི་རྟེན་མཆོན་པར།
མིའི་ལུལ་ནས་སྒྲན་བྲངས་པའི་སྒྲན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྒྲིག་ཅིག །བཙོན་ལྷན་
འདས་པུག་བྲུབ་པའི་གསེར་སྒྲིག་ཅིག །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་
གསེར་སྒྲིག་ཅིག །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་འཕེལ་བཞིན་པ་གསུམ་
སྒྲེལ་གཅིག །ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་གཅིག །རྒྱ་གར་གྱི་བྲུབ་
ཆེན་རྒྱ་དང་འོད་གཉིས་ཀར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་དང་རྒྱས་ལུ་མཛད་པའི་སྒྲི་
རིན་ཅན་རྣེ་མོ་ཆེན་པོ་ལྷ་ཅིག་གི་གཏུང་ཏུ་ས་ལས་ཕྱོག་པའི་རིང་བསྐལ་གཅིག་
རྣམས་ལུ། རྒྱ་བ་ལོ་སྒྲིབ་བྲུག་པའི་ཆེས་བརྒྱད་བྲུ་ལ་ལུལ་དབྱས་ནས་ལུལ་བའི་
བྱ་ཡིག⁴⁴²

ཆོས་པའོ། །འདིར་གྱི་ལོ་གསུངས་པ་རབ་བྱུང་བཟུན་པའི་ས་བྱི་ ༡༩༠༩ ལོ་དེ་ཡིན།

སྒྲིབ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་གི་གོང་མ་རྣམས་དང་འོད་ཀྱི་སྐྱ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་དབར་
མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་པ་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་ལ་བྱུགས་རྒྱས་ཡོད་ཅིང་།
ལྷག་པར་ཏུ་ཕྱི་མོད་ཏུ་ས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་སྟོན་ཏུ་འཇམ་མགོན་པ་ལ་ཉོར་དང་རྒྱ་ནག་
ཏུ་ཕྱི་བས་ཉི་ཤེས་པས། རིང་གེར་གྱི་བརྒྱུད་སྐོར་གཤེགས་ཀྱིས་རྒྱ་ལུལ་བཟུང་བའི་ཡོན་རྒྱལ་
རབས་ཀྱི་གོང་མ་དང་པོ་ཀྲུང་ལོའི་ཁན་ནམ་ཉོར་མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་དང་འཁྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་
འཕགས་པ་མཆོད་ཡོན་ཏུ་བྱུང་པ་ནི། དེ་བས་ཀྲུང་མཁུན་གྱི་ཡོད་པ་སྐྱ་མི་དགོས། དེ་བཞིན་
ཏུ་ཕྱིས་ལུ་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོབ་མའི་ཁོངས་ནས་ཀྲུང་བུམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་དང་བྱུང་
དང་མ་གཉིས་ཏུ་མིང་གོང་མའི་ཕོ་བྲང་ཏུ་མི་དབང་གཙུག་ན་མཇེས་པའི་ཉི་ཤེར་འཕྲུང་བ་
འོང་མོད། དེ་ལྟ་ན་འདྲ། རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྲུགས་གཤིས་དང་རྒྱན་གྱི་དགོངས་བཞེད་
ཀྱི་རོམ་ནས་བརྟགས་ན། ཆོས་འཆད་ཉན་དང་སྒྲོམ་སྒྲུབ་འབའ་ཞིག་ལས། རྒྱ་ནག་གི་གོང་མའི་

442 རྒྱ་མས་ཏུ་མིང་རྒྱལ་པོར་གནང་བའི་ཡིག་འདི་ནི། རྒྱ་ཚོར་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་བོར་བྱང་བཞུགས་ཤིང་། རྒྱལ་
དབང་ཆོས་རྒྱུ་ཚོར་ཁ་པའི་རྣམས་བྲང་ཆེན་མོར་ཡང་། ཁོང་གིས་ཕོ་བྲང་པོ་ཏུ་འདར་གཞུང་མའི་བྲུག་དཔེའི་ཁོང་ཏུ་རྩ་
བུས་འཁྲུལ་མེད་གཅིག་ཡོད་པ་ལས་ཆད་ལྷག་མེད་པར་བུས་ཆུལ་གསུངས། རྒྱ་གཟིམ་འདི་ལ་བྱི་བ་ལོ་སྒྲིབ་བྲུག་པའི་
ཆོས་བརྒྱུད་ལ་ཐིས་པར་འཁོད་པ། བོད་རབ་ལོ་རྣམས་ནུབ་བྱུགས་པའི་ཕྱིར་ཡོང་ཆོས་རྣམས་གཅིག་གི་དབང་ཏུ་བྱས་ན།
༡༩༠༩ ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཆོས་ ༡༩ འཁོལ་ལ། ཆེ་ལྷན་ཡང་བྲུག་ཐིས་འདི་དབྱར་ཁར་གནང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ།

དབྱ་ལྷ་མཆད་པ་ལྟ་བུ། མཐོ་གོ་ས་དང་དབང་ཆ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བྱ་བཞག་གི་རིགས་
 ལ་བྱུགས་ཀྱི་འདུན་པ་ཅུང་ཟད་ཅིན་ཡང་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ བྱ་བྱེད་མི་དབང་བྱུགས་
 པ་རྒྱལ་མཆན་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེར་དུ་འདྲ་། མི་དབང་དེ་རང་དང་མཚུངས་པར་སྟུན་ཐོབ་བྱུགས་
 པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པའི་སྒྲིབ་མར་བྱུར་པ་དང་། སྟུན་གཞིན་དུ་ས་ནས་ཀྱང་
 བྱུགས་འབྲིས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པོད། དེ་ལྟ་ནའང་ཁོང་དང་མི་དབང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་
 སྟེར་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པའི་ཉེར་དུ་འཛོག་པ་ལས། གཞུང་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པར་ཅི་ཡང་མཆད་ཡོད་མི་
 རྣམས་ཀྱིས་ རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལས་རྒྱ་མིང་ཡུང་ལེ་རྒྱལ་པོར་གནང་བའི་ཕྱག་ཁྲིམ་ནང་དུ། མི་མང་པོའི་ཁྲིད་
 དུ་སྐོར་ན་ནང་དག་པོ་འབྱུང་བ་དེ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕྱི་ཕྱོད་མི་བྱུགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཞིག་ཏུ་གསུངས་
 པ་དེ་བདེན་པ་ཡིན་ལྟར་སྟེ། སྟུན་གཞིན་པའི་སྐབས་ནས་སྟུན་ཉིད་ཀྱི་ལྷན་གཞི་གཅིག་ཡོད་པ་
 སྟེན་གསུམ་གྱིས་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐོན་། རྒྱ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་དང་ལྷན་དུ་ལྷ་སར་ཕྱི་ཕྱོད་སྐབས་སྟུ་མི་
 ཆོགས་ཤིན་དུ་ཆེན་པོའི་སར་ཕྱག་དབང་ལྷ་མི་རྣམས་ལ་མི་གནང་བ་སྟེན་གོང་དུ་གསལ་བ་
 ལས་ཤེས་ནུས་། རྒྱ་ནག་དུ་མི་ཕྱི་ཕྱོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གཙོ་བོ་ཞི། གཅིག་ནས་མཐོ་གོ་ས་སྟེན་གསུམ་
 ལ་གཉིད་ནས་བྱུགས་འདོད་མེད་པ་དང་། གཉིས་ནས་རྒྱ་ནག་ས་ཐག་རིང་ཞིང་མི་ཆོགས་ཆེ་
 བས། དེར་འབྱོན་ན་དུས་ཡུན་རིང་ཅིན་ཞིག་གི་བར་ལ་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་སྟོན་སྟུབ་ཀྱི་
 ཉམས་ལེན་ལ་འབྲུག་ཤོར་འབྱོར་བར་རེས་པའི་ཉེན་ཁ་དེ་གཟིགས་པས་ཡིན་ལྟར་།

ས་བྱི་པོའི་དབྱར་ཁ་འདི་ནས་ཅིས་པའི་ལོ་བྱུག་གི་རྒྱུ་སྟེ། སྐར་ཡང་རྒྱ་མིང་ཡུང་ལེ་རྒྱལ་
 པོས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རྒྱ་ནག་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་བའི་གཞེས་ཡིག་གཅིག་ཕྱེད་ཡོད་པ་ཞི། འདི་ལྟར་།
 རྒྱ་མིང་རྒྱལ་པོའི་ཡུང་གིས། ལྷ་མ་ལོ་བཟང་བྱུགས་ལ་བསྐྱོད་པ། ཁྲིད་རང་ལམ་
 ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤིན་དུ་ཟབ་ཅིང་མཐོ་བ། རྣམ་དག་རྒྱས་པ། དུམས་ཉིད་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་
 ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ། དེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འགོད་པ། དེའི་
 དོན་གྱིས་ཀྱང་ཁྲིད་རྣམ་དག་དུ་བསམས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་སྐོར་ཞིང་། ད་ལྟ་ནན་
 ཀྱིས་ཐའི་རྒྱུ་ཉིད་རྒྱུ་མགོ་བྱས་མངགས་ནས། ཡུགས་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་པར་
 ཁྲིད་གདན་འདྲེན་བཏང་ཡོད། ཁྲིད་སངས་རྒྱས་བཞུན་པ་དང་བར་བསམ་ན།
 ཡུལ་དབྱས་སྟེན་ཕྱོག་ནས། རེད་ཀྱི་སེམས་བཞིན་འབྱུང་པར་མཛད།⁴⁴³

443 རྒྱ་ནག་རྒྱ་མིང་གོང་མའི་གཞེས་ཡིག་གི་བརྒྱུད་བྱེད་པའི་དེ་འབྲེལ་ཞིབ་གནས་རྣམས། རྒྱལ་དབང་ཆོས་
 རྒྱུ་ཆོང་ཁ་པ་ལས་རྣམ་ཐང་ཆེན་མོར་(ཤོག ༡༩༥-༡༩༩)ལྷུང་བ་ལས་བཀོད་ཅིང་། ཁོང་གིས་ནི་གཞུང་སའི་ཕྱག་དཔེའི་ཁོང་
 ན་འདུག་པ་གཟིགས་ཏེ་ཆད་ལྷན་མེད་པར་བཤུས་པར་གསུངས་། རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྒྱལ་བ་སྟེ་ལྷུ་ལྷུང་བཅུ་གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་
 རྒྱ་མཆོའི་ཡོངས་འཛིན་གནང་བས་པོ་བྱང་པོ་རྒྱ་ལཱ་བཞུགས་པའི་ཕྱག་དཔེ་ཡོངས་རྒྱུགས་ལ་གཟིགས་པའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཡོད་།

ཡིན་པ་དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་གཏན་ནས་མི་འབྱིགས་དེ་ཉི་མ་ནས་སྤང་ནས་རྣམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆ་ཆོས་
པ་པོ་རྣམས་ལ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ལ་མ་དག་རྒྱུན་འབྲུམ་མས་བྱུང་བ་དེ་བརྒྱུད་སྒྲོལ་མི་འོང་བར་རེ་
བས། འདིར་ཞུ་བ་འབྲུང་གི་ཚུལ་དུ་ཚུང་ཟད་དཔུང་དེ་སྒྲུབ་ཡོད།

དབུ་མའི་གཞུང་གི་རྒྱལ་པོ་«ཆ་བཤེས་རབ་»ཀྱི་རྣམ་ཐང་དུ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་པ་ལ།

ད་ནི་དཔུས་ལ་འཁུག་ན། དེ་ཉི་མ་ར་ཁ་བྲག་ནས་མེ་རྩ་ཆོས་ཁྲིའམ་སུ་ཕྱིར་ཕེབས་རྒྱུ་སྤྲོད་
མ་རྣམས་ལ་«དབུ་མ་ཆ་བཤེས་རབ་»དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་བ་བརྒྱུད་པ་པོ་«བྲང་
རིས་ལེགས་བཤད་སྤྱིར་བོ།» «དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ།» «ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ།» «ཆ་ལྷུང་
སྒྲོལ་པོའི་རྣམ་ཐང་ད།» «སྤྱུ་མ་ལྷ་བརྒྱུ་པ་»ལ་སོགས་པ་པོ་བཤད་པ་ཞིབ་པར་གསུངས་ཤིང་།
«བྲང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་»ཁྲིད་ཀྱང་གནད་དོ། ཆོས་ལྷ་བར་གསུང་བ་དང་། བདེ་བ་ཅན།
དག་ལ་བ་གདོང་། སྒྲོང་མོ་ལྷུང་། རྒྱལ་ལྷ་དགོན་རྣམས་ཀྱི་གདན་ས་པ་རྣམས་དང་། ཐང་སྐག་
པ་པོ་གདན་ཐུར་ལ་སོགས་པ་པོ་དགོན་པ་དུག་བརྒྱ་ཙམ་འདུས་ཤིང་། དེའི་རིང་སྤྱི་ལྷན་
མཁའ་བཟང་པོས་ཞབས་ཏྲུག་ལེགས་པར་བྱས་པོ།⁴⁴⁶

གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་མེ་རྩ་ཆོས་ཁྲིའམ་དུ་བཞུགས་པ་པོ་འདིར་། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་པོ་དབུ་མའི་
གཞུང་གི་རྒྱལ་པོར་ཐུར་པ་མགོན་པོ་སྤྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བརྒྱན་བཙུན་ཆེན་པོ་«ཆ་བཤེས་རབ་»ཀྱི་
རྣམ་ཐང་ད། ཕྱིས་«ལྷ་ག་ཆེན་རིགས་པ་པོ་རྒྱུ་མཆོར་»ཡོངས་སུ་བྲགས་པ་དེ་ཆོས་པར་མཛད་
ཡོད། རྣམ་ཐང་ད་འདི་གང་ལ་འབྲེལ་པར་ཐུར་པ་པོ་སྤྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བརྒྱན་བཙུན་«ཆ་བཤེས་རབ་
»ནི། སྤྱིན་རྒྱུ་གསལ་འཕགས་པ་པོ་ཡུལ་དུ། བུ་པ་ཙམ་མིན་པར་བྱི་བུ་གཉིས་ཀའི་ལྷ་ཐུབ་ཀྱི་
འཛིག་རྟེན་ཀྱི་བུ་དུ། གནམ་ས་གོ་ཐོག་དུ་སོང་བ་ལྷ་ཐུབ་པོ་འབྲུང་བ་ཤིན་ཏུ་བྱུགས་ཆེན་བུ་དང་།
ཡོད་པ་པོ་གཞུང་ཞིག་ཡིན། བརྒྱན་བཙུན་འདི་ནི་ཆེགས་བཙུང་འབའ་ཞིག་དུ་བཞུགས་ལ།
དབུ་མ་སྤྱིན་པ་ཐུབ་པ་པོ་པོ་ལ་ཟུང་མ་རྟེན་འབྲུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུང་བ་པོ་སྤྱིན་ནས་
བསྤྱོད་ཅིང་མཆོད་པར་བརྒྱན་དེ། གཞུང་དངོས་གཞི་ཡོངས་ཀྱིས། མཆོད་བརྒྱན་སྤྱོད་གཉིས་
ཀྱི་བུ་དངོས་བཟུང་བ་པོ་རྟེན་འབྲུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་རྒྱུ་པར་བཤད་ལ། འདི་ལ་
རིང་ཐུང་མི་འབྲུང་པ་པོ་ཐུང་དམ་ལེུ་ཉིད་བུ་པོ་ཡོད། རབ་ཐུང་རེ་རེས་ནས་ལྷ་ཐུབ་ཀྱི་
གནད་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ། འཕྲོ་འོང་། འདོད་ཆགས་དང་ཆགས་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་
སྤྱོད་འགག་གནས་གསུམ། རང་བཞིན། དུས། ཐུ་ཐུང་ལས་གསུམ། ལས་འབྲས། བཅིངས་ཐང་
སོགས་བརྒྱུ་པ་པོ་གནས་སུ་བྱས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རྒྱ་འབྲས་རོ་བོ་ཐུ་ཐུང་སོགས་གང་གི་སྤོ་

446 «རྣམ་ཐང་དུ་པོའི་འཁུག་རྒྱུས་» ཤོག ༥༧

ནས་བརྟགས་ནའང་། རོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུབ་པ་ཞི་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་གཏན་ནས་མེད་པ་རིགས་པས་
 བསྐྱབས་ཏེ་གཏན་ལ་ལབ་ཡོད། རོ་ལ་སྤྱུ་སྐྱབ་ཀྱི་བཟན་བཙོས་ཆེན་པོ་འདི་ལ་རྣམ་བཤད་ཅིག་
 ཆོས་པར་གསལ་ཞེས། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་མང་དག་ཅིག་གིས་ཇུ་ཙམ་ནས་གསལ་བ་བཏང་
 ཡོད་པའི་ཉིད་། ལག་ཐུ་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ཀྱང་ཉི་ཤར་བསྐྱལ་བ་སོགས་ལ་
 བརྟེན་ནས།⁴⁴⁷ ཇུ་ལོ་«དང་པོས་ལེགས་བཤད་ཆིང་པོ་»ཆོས་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་«ཆ་ཤིས་
 »རྣམ་བཤད་ཆོས་པའི་ཐུགས་ཐག་བཅད་དེ། «དང་པོས་ལེགས་བཤད་ཆིང་པོའི་»ཆོས་པ་
 ཐུབ་འཕྲལ་«ཆ་ཤིས་»རྣམ་བཤད་ཆོས་པའི་དབུ་བཅུགས་ཏེ། བྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ གྱི་ལོ་མཇུག་ཏུ་
 སོན་ཏུས་ཆོས་པ་མཐར་ཐྱིན།

«ཆ་ཤིས་རབ་»ཀྱི་རྒྱས་འབྲེལ་འདིའི་དབུའི་ཆོས་པ་དམ་བཅད། འདི་ལྟར།

རེས་དོན་དོན་གཉེར་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་དང་། རྒྱགས་ཐུན་ཡངས་པའི་མིང་ལ་མངའ་མཛད་པའི།

གསུང་གིས་བསྐྱལ་ཆེ་ཐབ་མོ་དབུ་མའི་ལམ། རྣམ་པར་འབྱེད་ལ་བདག་སྒྲོ་སྒྲོ་བ་སྒྲེས།

རེས་དོན་ཞེས་པའི་མིང་གིས་ཆོས་པ་དང་། ཆེ་ལོར་དོན་ཙམ་མཐོང་བས་ཆོག་ཤིས་རྟེན།

ཉིད་ནས་སྐྱབ་པ་ལྟར་ལེན་སྒྲེས་པའི་ཆེ། གཞུང་མཆོག་འདོར་བ་རྣམས་ལ་མི་དགོས་ཀྱང་།

རེས་དོན་གསུང་རབ་ཉིད་པོ་ཤིང་ཐུན་དོན། རྒྱལ་འབྱོར་དབང་ལྷག་གྲེ་བས་བཟོད་པའི་ལམ།

མཁྱེགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོས་ཐུན་པའི་ཆོགས། ཡང་དག་རིགས་པའི་སྒྲོན་མེས་ལེགས་བསལ་ནས།

ཡིན་ལུགས་ལུ་ཐག་ཆོད་པའི་ལྟ་བ་ཡིས། ལྷ་སྐྱབ་དཀོར་ས་པ་ཁི་བཞིན་སྒྲོས་འདོད་པའི།

སྒྲོ་ཐུན་རོ་ལ་དབུ་མའི་ཆ་བ་ཞི། རབ་དག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་ཀྱིས་ལུས་པས་ཉོན།⁴⁴⁸

ཞེས། རེས་དོན་དོན་ཏུ་གཉེར་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོས་བསྐྱལ་དོར་རྣམ་བཤད་འདི་ཆོས་
 པ་ལ་ཐུགས་ལ་སྒྲོ་བ་འཕེལ་བ་དང་། རྣམ་བཤད་འདི་ནི། རེས་དོན་གྱི་ཆོག་ཙམ་གྱིས་ཆོས་
 པ་དང་། གཞུང་གི་དོན་རྟགས་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བས་ཆོས་པ་དང་། ཡང་སྐྱབ་པ་ལ་ལུགས་
 པའི་སྐབས་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་མི་མཁོ་ཞེས་དོར་བ་རྣམས་ལ་མི་དགོས་མོད། རེས་དོན་གྱི་
 གསུང་རབ་ཀྱི་ཉིད་དོན། རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་ཏུ་མས་ཐོན་པའི་ལམ་པོ་ཆེ། ཡང་དག་
 པའི་རིགས་པས་མཁྱེགས་པ་དང་ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་ཐུན་པ་བསལ་ཏེ། ཡིན་ལུགས་ལུ་
 ཐག་ཆོད་པའི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཅིག་ལ་བརྟེན་ནས། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་དཀོར་ས་དོན་རྟོགས་པར་འདོད་
 པའི་སྒྲོ་ཐུན་རྣམས་ལ་«ཆ་ཤིས་རབ་»ཀྱི་དོན་འཆད་པར་འདོད་པས། སྒྲོ་ཐུན་ཁྱོད་རྣམས་

447 «ཆ་ཤིས་རྣམ་བཤད་»ཀྱི་མཇུག་ཏུ་ཆོགས་བཅད་ཏུ། “ས་སྒྲོང་ཆེན་པོའི་གསུང་གིས་བསྐྱལ་བ་དང་། རབ་ཟན་འཛིན་
 ཆེན་པོ་དཀོན་མཆོག་རྩལ་ཁྱིམ་སོགས། རྣམ་པ་མང་པོས་ཉི་ཤར་བསྐྱལ་དོར་བྱུང་།” ཞེས་གསུངས།

448 «ཆ་ཤིས་རྒྱུ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ།» བོག ༡

ཉན་ཅིག་ཅེས་བསྐྱེད་མ་མཛད་།

«རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་»འདི་ནི། «ཆ་བཤེས་རབ་»ཀྱི་ཆོག་པ་ཅད་རྣམས་
 ཞིབ་མོར་བཟུལ་བའི་འབྲེལ་བ་མང་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ལ། འདི་ནི་ནང་གཞུང་གི་སྐབས་
 ཏུ་མར་དཀའ་བའི་གནད་ལ་སྒྲོ་བ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བ་ལྟར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་«བུ་རྩ་ལེ་
 »དང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་འབྲེལ་བ་«ཆོག་གསལ་»གཉིས་སྒྲགས་ཏེ་བཤད་པ་མཛད་ཅིང་།
 དབྱ་མའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་དེ་གཉིས་ནི། བོད་ཏུ་«བླ་པེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པའི་»ཐད་ཏུ་སྒྲུ་
 ཟུག་པ་ལྟར། འཕགས་པ་བུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་མཁན་གྱི་ནང་ཆེ་ཙམ་ཏུ་ཡུར་བ་རྒྱུ་
 ཅོང་ཁ་པས་བཞེད་ཀྱི་ཡོད་། གཞུང་འདི་ཆོས་པའི་རྒྱ་མཚོ་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། སྒྲིབ་ནས་དབྱ་
 མའི་ལྷ་བའི་སྒྲོ་བ་འདི་ལྷ་ཞིང་ཟབ་པ་དང་། གཉིས་ནས་སྒྲོ་བ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བ་ལྟར་དང་།
 དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་པ་ནི། དེ་བས་ཀྱང་གོ་དཀའ་བར་བརྟེན། བོད་ཏུ་འབྲེལ་
 པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་འཆད་ཉན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཉམས་པར་ཡུར་བ་གཟིགས་པས། ལྷག་པའི་ལྷ་
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་འདེབས་བཞེད་ཏུ་དབྱ་མའི་གཞུང་ཀྱན་ལ་ཕྱིར་
 ཏུ་སྒྲུབ་ནེ། ཟབ་མའི་དོན་འཕགས་ལྷ་ལ་གྱི་དབྱ་མའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆ་ཤེད་འབྲེལ་མཛད་དེ་
 གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་རི་བཞེད་ཏུ་ལེགས་པར་རྟོགས་ཏེ་རྣམ་བཤད་དེ་བཙུགས་པར་གསུངས་།
 རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་སྒྲེམ་རྒྱུ་འཇུག་པེད་མདའ་བས་ཀྱང་ཡོད་ཏུ་དབྱ་མའི་བཤད་པ་ཉམས་པར་
 བྱགས་ཁུལ་ཡུང་ཡོད་པ་དེའི་རྣམ་ཐང་ཏུ་ཡོན་ཏེ། འདི་ལྟར། “དེ་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས།
 སྟོང་པའི་དོན་གཙོ་ཆོ་འཕགས་པ་བུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་རྒྱ་ནས་མཛད་པ། དབྱ་མ་རིགས་པའི་ཆོག་
 ལ་གཟིགས་པར་བཞེད་ནང་། དེ་ཏུས་གངས་པིའི་ཁྱོད་ན་བཀའ་མ་ཆད་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་
 འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། སྒྲོ་བ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཉམས་སྒྲུ་ལེན་པའི་སྒྲུབ་ཉམས་
 པར་ཡུར་ནས། བྱགས་ཤིན་ཏུ་ཆད་པར་ཡུར་ཀྱང་།”⁴⁴⁹ ཞེས་དང་། སྐབས་དེར་ས་རྒྱ་སྐྱེད་ཀྱིས་
 ན་དབྱ་མའི་དཔེ་ཆ་གཅིག་ལས་མེད་པར་བྱགས་པ་སྐྱེད་ཀྱིས་ལུང་བ་ལས་ཤེས་རྒྱས་།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་ནི་«དྲི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་» སྒྲོ་བ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བ་ལྟར་ས་
 དང་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་དགོངས་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ་«ཆ་བཤེས་རབ་»ཀྱི་གཞུང་དོན་དབྱིས་
 ཡིན་པར་བཟུལ་བའི་སྟོང་ཏུ། སྐབས་ཏུ་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་གོ་བ་དང་ཉམས་སྒྲིབ་ལས་
 ཡུར་བའི་གནད་ཀྱང་མར་ཏུ་གསུངས་ཡོད་། དེ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་དབྱ་མའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་གཉིས་ནི།
 གཙོ་ཡོར་རང་བཞེད་གྱིས་བྱུང་བ་བ་སྟོང་ཏུ་འར་མི་འབྱུང་པར་སྒྲུབ་པའི་དགག་ལྷོགས་ཆལ་ཏུ་

449 «དཔལ་ལྷན་པེད་མདའ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཆོ་མཚན་མང་འབྱུང་།» བོག ༩༠

འདྲིན་ལྷན་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ནི་དེའི་ལྷན་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་བ་ཐ་སྟོན་ཙམ་ཏུ་འདུ་མི་
 བཞེད་པའི་གནད་གྱིས། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཀའི་རྣམ་གཞག་ཐོག་བཞེད་ཚུལ་བྱན་མོང་
 མ་ཡིན་པ་རི་ལྷན་འཛོག་དགོས་པའང་བཟུང་ཞིབ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དཔེར་
 ན། དབྱ་མ་ཐལ་འཐུར་རང་ཕྱགས་ལ་ཕྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཚུལ་དང་། ཞིག་པ་དངོས་
 བོར་བྱལ་བ་དང་། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་གྱིས་རི་ལྷན་པ་མཁུན་པའི་ཚུལ་བྱན་མོང་
 མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སོགས། སྤྱ་བྱལ་ཡལ་ཕྱས་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྷན་ལྷ་
 བའི་གཞུང་རྣམས་ལྟར་བསྐྱེད་ཀྱི། བེན་ཏུ་བྱ་བའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གསལ་བར་གཏན་
 ལ་ཕབ་ཡོད་པ་ལས་དཔོག་རྩམ་དུ་⁴⁵⁰ གཞན་ཡང་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཆོད་མ་དང་གཞལ་བྱ་
 དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སོགས་ཐ་སྟོན་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟོན་མེད་རྣམས་འགལ་མེད་ཏུ་འཛོག་
 བྱལ་པས། ལྷན་པ་ཉིད་སྤྱ་བའི་ཕྱགས་དེ་ཆད་ལྷ་ལས་རྒྱུད་ཅིང་ཏུ་བྱལ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཚུལ་
 ཏུ་བཏོན་ནས་གསུངས་ཡོད་དེ། ཁྱད་པར་ཏུ་«རྩ་ཤེའི་»མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་བཤད་པ་ཐེ་བའི་«རྩ་
 ཤེའི་རྒྱ་ཆེན་»ཀྱི་ཐོན་འགྲོའི་སྤྱི་བཤད་ནང་། རྟེན་འབྱུང་འགག་སོགས་བརྒྱུད་ཀྱི་གཤེས་
 སུ་མ་བྱལ་བར་གསུངས་པ་ལས་འབྲོས་ཏེ། རི་ལྷན་རང་གི་གཤེས་སུ་མ་བྱལ་ཚུལ་གྱི་དགག་
 བུའི་མཆོངས་འཛིན་དང་། ཡོད་པ་ཙམ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར། རང་བཞིན་
 གྱིས་མེད་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་སོགས་འཛོག་རྩམ་པས་མེད་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་དཔལ་ལྷན་ཐལ་
 འཐུར་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཚུལ། ཐ་སྟོན་ཏུ་འདུ་ལས་གསོག་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་རི་ལྷན་འབྲད་
 ཚུལ། སྤྱར་འཛིག་རྟེན་པ་དང་བྱལ་མཐའི་དབྱེད་ཕྱགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། བྱི་མ་ལའང་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པར་འགྲོ་བ་དང་མི་འགྲོ་བའི་ཚུལ། གཞན་ཡང་དགག་པ་ལ་མེད་དགག་
 དང་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་སུ་བྱེ་ཞེ། «རྩ་བ་ཤེས་རབ་»ཀྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྤྱི་བ་འགོག་པའི་
 དམ་བཅའ་ལ་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་འཛོག་དགོས་ཚུལ་སོགས། «རྩ་བ་ཤེས་རབ་»ཀྱི་གཞུང་
 དོན་དཔྱིས་སྤྱིན་པར་རྟོགས་པ་ལ་མེད་ཏུ་མི་རྩད་པའི་གནད་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་དེ་གཏན་ལ་
 ཕབ་ཡོད་པས། ཐོན་འགྲོའི་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་ཆན་པ་འདི། དབྱ་མའི་དཀའ་གནད་ལྷན་པའི་བསྟན་
 བཙོས་རང་རྒྱུ་ཞིག་ཏུ་འདུ་རོས་འཛིན་བྱ་ཆོག་པ་ཞིག་ཡོད་ལྟར་ས། དབྱ་མ་པའི་ཕྱགས་ཀྱི་
 ཟབ་མོ་ལྷན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཆད་ཞིབ་བྱ་འདྲོད་ཡོད་པ་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་ན། དབྱ་མའི་

450 རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་བ་ཐ་སྟོན་ཏུ་འདུ་མི་བཞེད་པའི་གནད་གྱིས། ཐལ་འཐུར་བའི་བྱལ་མཐའ་ལ་དགག་སྤྱི་བ་གཉིས་
 ཀའི་བཞེད་པ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་གསུང་ལ་རྒྱལ་ཆོབ་རྗེས་ཐིན་གྱིས་བཏབ་པ། «རྩ་བ་ཤེས་རབ་
 ཀྱི་དཀའ་གནས་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བརྗོད་བྱང་»བྱ་བ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་གསུང་འབྲས་པོད། བ བར་བཞུགས་ཏེ། བྱིས་སྤྱིའང་«དབྱ་
 མ་ལ་འཐུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཏུ་འདྲ། (ཤོག ༡༩༦) ཐལ་འཐུར་བའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་
 ཀྱི་སྐོར་ལ་གསུང་བྱས་གཙུ་ཆེ་བ་བྲངས་བརྒྱུད་བྲངས་པ་ཡོངས་སུ་བྱགས་པ་ལྟར་འགས་དོ།

གཞུང་དོན་གོ་བའི་མིག་འབྱེད་བྱའ་པ་ཞིག་འོང་ཞེས་ཁོ་པོས་སྒྲུབ། །བརྟན་བཙོས་ཀྱི་མཆོག་
བཟུང་ཆོགས་བཅད་ཏུ་འདི་ཉིད།

ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་དབག་པར་དགའ། །བདག་གི་སྒྲོ་བློས་ཉམ་ཆུང་བཙོན་པ་ཞན།
དེ་ཕྱིར་འདི་ལ་ནོངས་པའི་ཆོགས་མཆིས་ན། །ནོངས་དེ་བསམ་པ་བྲག་པས་བདག་འཆགས་སོ།
འདིར་འབད་དག་པ་ཆུ་ཤེལ་ཀྱན་དུ་ཉིད། །ཆེས་ཆེར་དགའ་བ་གང་ཞིག་བསགས་པ་དེས།
མཐའ་འཛིན་འཆིང་བ་དམ་པོས་བཅིངས་ཀྱན་གྱིས། །མཐའ་བུ་ཉི་ལ་བ་དེ་སྒྲག་ཆེད་ལྷུ་ཅིག །
བྱའ་བརྟན་དེ་ཉིད་ལྟ་བུའི་མིག་གཅིག་བྱ། །སྒྲ་བའི་ཁྲ་མཆོག་ལྷུ་ལྷུ་བ་ལས་འོངས་པ།
ཉིན་འབྱུང་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་དབག་ཡས་གྱིས། །བརྟན་པའི་སྤྱིར་པོ་ལྷུ་ཤིང་འཛིན་པར་ཤོག །
བདག་ཀྱང་ཆེད་པས་ཀྱན་ཏུ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །རྒྱ་ཆོང་མཆོག་པོའི་གཏེར་གྱིས་རྒྱུ་བཟུང་ནས།
དམ་ཆོས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཉིན་འབྱུང་གཏམ། །སྒྲ་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་འཛིན་པར་ཤོག །⁴⁵¹

ཅེས། གཞུང་དོན་བདག་པའི་སྐབས་སུ་ཅི་ལྟོ་ནོར་བ་དེ་གཉིས་ལྷུང་ཡོད་ན་དེའི་དོན་ཏུ་མཐོལ་
བཤགས་ལུལ་ཅིང་། བརྟན་བཙོས་འདིས་རྒྱུན་བྱས་ཏེ་མང་པོ་ཞིག་གིས་མཐའ་བུའ་དབྱ་མའི་
ལྟ་བ་བ་དེ་སྒྲག་ཏུ་ཆེད་པར་འབྱུང་བ་དང་། དེའི་ལྟོང་ནས་ཀྱུལ་བའི་བརྟན་པའི་སྤྱིར་པོ་ཉིན་
འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྷུ་ཤིང་པོར་འཛིན་པར་འོང་བ་དང་། སང་ཉིད་ཀྱང་ཡིད་དམ་འཇམ་
པའི་དབྱངས་གྱིས་ཆེད་པས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱུ་ལྷུ་བཟུང་ན། ལྷུ་ལྷུ་བའི་བརྟན་པ་དང་། ཁྱད་
པར་ཏུ་ཉིན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཆད་ཏུ་འབྱུང་བ་འདི་སྒྲ་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་
པར་འཛིན་པར་ཤོག་ཅེས་སྒྲོན་ལམ་ཡང་མཇེད་ཡོད། དེ་ལྟར་«ཆུ་ཤེལ་འཁྱུ་ཆེན་»འདིའི་ཆོས་
པ་བྱའ་བ་ན། དེ་ལྟོ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་སྒྲོབ་དཔོན་མངས་ཀྱས་བཟུངས་དང་དཔལ་ལྷན་སྒྲུ་བའི་
གཞུང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟན་ཅིང་། སང་གི་གོ་རྟོགས་དང་སྒྲོམ་སྒྲོམས་ལ་བརྟན་པའི་ལྟ་
བའི་ཉམས་སྤྱོད་ཡང་གཞིར་བྱས་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷུ་ལྷུ་བ་ཀྱི་དབྱ་མའི་ལྟ་བུའི་སྤྱིར་པོ་བརྟན་
བཙོས་ཆེན་པོ་གསུམ་ལྟོ། སྤེམ་པ་བཞིན་«ལམ་སྤེམ་ལྷུ་ལྷུ་མཐོང་ཆེན་མོ་»དང་། «བྱང་པེས་
ལེགས་བཤད་སྤྱིར་པོ་» «ཆུ་ཤེལ་འཁྱུ་ཆེན་སྤེམ་པའི་རྒྱ་མཆོ་»བཅས་བཅུ་མས་ཐེན་ཡོད།

དེ་ནི་དཀྱུས་ལ་བྱུགས་ཏེ་ལེའུ་འཁྱུག་བཟུ་བ་ལ། སྐབས་འདིར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྒྲ་སྒྲོབ་
རྣམས། རྒྱ་ཆོང་པུའི་མས་པས་མེ་རྩ་ཆོས་ལྷིངས་ཀྱི་དཔེན་གནས་སུ་ཡོད་ཤིང་ཀྱི་སྤྱིར་བཞུགས་
ཤིང་། དེའི་སྤྱིར་གོང་གསལ་དབྱ་མའི་གཞུང་ཆེན་པོ་གཉིས་བཅུ་མས་པ་དང་། སྒྲོབ་མའི་
ཆོགས་ལ་ཆོས་འབྱེལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཇེད་ཡོད། མེ་རྩ་ཆོས་ལྷིངས་སུ་བཀའ་ཆོས་

451 «ཆུ་ཤེལ་འཁྱུ་ཆེན་སྤེམ་པའི་རྒྱ་མཆོ་» ཤོག ༡༩༥

གནང་བའི་སྐབས་ཤིག་ལ། གྲུ་ཙོང་རྟོགས་ལྡན་པ་མངས་རྒྱས་དཔལ་བཟང་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་
 པའི་ཞབས་ལ་གྲུགས་ཏེ་རྗེ་སྤྱི་མའི་བྱང་ནས་དབྱ་མ་ཅ་འབྲུག་བཞི་གསུམ་དང་ལམ་ལྷོ་
 བཅས་གསན་སྟངས་⁴⁵² ཁོང་གི་ཡོད་ཏུ་སྦྱང་གནས་ཀྱི་ལག་ལེན་དང་ཕྱོག་ཐོག་མཇུག་རྗེས་ཆེ་
 བའི་མི་རྒྱ་ལམ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོང་རྟོག་རབ་འབྱུང་མིན་མོད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་གནང་སྟེན་ཏུ་
 གཟུགས་དང་ཕྱུང་བཟེད་ལུང་བཟ། དེ་ནས་ལོ་མང་ཙམ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་གྲུ་ཙོང་རྟོགས་ལྡན་
 ལ་བྱ་ཞིག་སྟེན་པར། རྒྱུ་ལྷུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གནང་སྟེན་རྒྱུ་ལས་པས་མས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱ་དེ་
 རབ་ཏུ་འབྱུང་དགོས་པའི་རྟགས་མཆན་ཏུ་དགོངས་ཏེ་རབ་བྱུང་རྒྱུ་ལྷུ་བཟུགས་སུ་བྱ་དེ་
 འཕགས་པ་ལྟ་(༡༩༡༩-༢༠)ཞེས་བྲགས་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དགོ་ལྡན་པའི་བསྟན་པ་ཀོང་ལོང་
 ཉང་གསུམ་མདོ་རྟོག་དང་བཅས་པར་དང་བར་མཇུག་མཇུག་གཅི་པོ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་དུ་ ཅི་རྟུང་
 ཡང་། མེ་རྩ་ཆོས་ཞིངས་སུ་སྐབས་དེར་ལོ་རྟོག་ཅུ་ལ་བཞུགས་རྗེས། ས་བྱི་ ༡༩༠༩ ལོའི་
 དབྱར་གནས་ཁོ་ལ་ཏེ་དགག་དབྱེ་ཐོན་པ་དང་། བག་བྱ་མི་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་
 གསོ་ལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དཔེན་གནས་མེ་རྩ་ཆོས་ཞིངས་ནས་ཐོན་ཏེ་སྦྱིད་སྦྱང་བྱས་
 བ་སྦྱིང་ཏུ་ལྷུག་བཏེགས་སོ། །སྟེན་པ།

ཁྱོད་ཀྱིས་དྲང་བའི་དོན་དང་རེས་དོན་གྱི། རྒྱུ་ལས་པར་དབྱེ་བ་ཤེས་རབ་མཆོན་གྱིས་བྱེ།
 ཤིང་རྟའི་རྩལ་འབྱེད་གཉིས་དང་རྗེས་འབྱར་གི། གཞུང་མང་དགོངས་པ་མ་འདྲེས་གསལ་བར་མཛད།
 གོང་ལོག་བྱུ་པ་མཐའ་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི། བཞེད་པ་མ་འདྲེས་པད་མའི་འདབ་མ་ཉར།
 མ་མོར་བྱེ་ནས་མཐའ་བྲག་རེས་པའི་དོན། ལྷུ་རྒྱུ་ལྷུ་ལས་པཟང་ཁོན་གཅི་པོར་འདྲིན།
 དེ་སྦྱང་ཁྱོད་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སྟེ། རྟོན་པས་ལུང་བསྟན་མཇུག་དམ་མ་མཇུག་ཏུར།
 ལྷུ་རྒྱུ་ལྷུ་ལས་པདག་གི་ཡིད་ལ་ཉལ། ལུང་བསྟན་མེད་པའི་རེས་པ་ག་ལ་ཡོད།⁴⁵³
 མིད་པའི་ཅ་བ་བྱང་ནས་འབྱེན་པའི་ལམ། རྟོན་འབྱུང་རིགས་པའི་གཉིས་མཇུག་འདི་ཉིད་དེ།
 རེས་དོན་མདོ་རྟེ་མཐའ་དག་བཏུ་བའི་མིག་ཡོད་མེད་མཐའ་བུལ་བའི་གཞུང་གི་མཆོག །
 དབྱ་མ་ཅ་བ་དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་ནི། གྲུ་ལྷུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་རབ་ཅེས་བྱ་བ།
 ཤེས་རབ་པ་རོལ་སྟེན་རྩལ་གསལ་བར་བྱེད། མཐའ་བུལ་དབྱ་མའི་དེ་ལ་དབྱ་མ་ཟེར།⁴⁵⁴

452 གནས་རྩལ་འདི་པོ་ཡོན་གྱིས། «རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྒྱུ་ལས་པར་དང་པ་རྒྱུ་མཆོང་རོལ་པའི་འབྲུག་རྟོགས།» ཤོག ༡༡༡ བད་ཏུ་འོང་
 དཔག་མེད་རྗེ་རྗེ་བླ་པས་བཅུ་མས་པའི་«ལྷུང་གནས་སྤྱ་བརྒྱད་རྒྱུ་ལས་པའི་དགའ་བཞིན་ནོར་བུའི་ཕྱིར་བར་»ལྷུང་བ་བཀོད་དེ་བཤད།

453 «རྒྱུ་ལས་པར་རྟོགས་བཞེད་མེ་ཉིག་གི་རྩན་པོ།» ཤོག ༡༩༧

454 གོང་མཆུངས། ཤོག ༡༩༦ འདིར་སྟོན་འདི་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་གཞུང་རང་ཉིད་ལྷུང་བ་དེ་ཐོག་ཏེ་བཀོད་ཅིང་། བར་
 སྐབས་ཀྱི་ཆེགས་བཅད་ཉིག་མ་རྒྱུས་རང་རྩིས་ཡིན།

གང་དེར་འགྲོ་འོང་བུ་བྱེད་ལས་དང་དྲུས། །བདག་དང་རང་བཞིན་བཅེངས་ཐར་ལ་སོགས་ལས།
 བཅུ་མས་ཉེ་བརྟག་པའི་རིགས་པ་ཕྱ་རྣམས་ཀྱི། །གསར་བའི་མཛད་ལ་དག་ལ་མཐུང་མྱོད་པ་ནི།
 སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་ལ་ལྟན་ལྷ་པ་ཡི། །ལུགས་བཟང་ཉིད་ཀྱི་ཐེགས་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི།
 མན་རག་ཐེ་མིག་བྱས་ཉེ་རྩ་ཤེ་ཡི། །དཔོན་པོ་པའི་གཉེར་ནི་ཡངས་པར་ཀྱན་ལ་ལྷེད།
 ཨེ་མའོ་རྣམས་བདད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་འདི། །དཔལ་ལྡན་ལྷ་པོ་ཉིད་ནི་གངས་ལྗོངས་སུ།
 སྤང་ཡང་བྱོན་ཉེ་རང་གི་ཆོག་གསལ་ཡི། །དཀར་འབྲེལ་ཞིག་ཀྱི་ཆེད་དུ་མཛད་དམ་སྟེ།
 དེས་ན་བྱང་རེས་ལེགས་བདད་སྟོང་པོ་དང་། །རྩ་ཤེའི་རྣམས་བདད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ནི།
 འཕགས་ལྷལ་དབྱེ་མའི་གཞུང་ཆེན་དག་ལ་ཡང་། །འཐུན་པར་ལྷན་ཞེས་བཞགས་པ་དོན་དང་ལྡན།
 ལེགས་བདད་འདི་འདྲ་མཛུང་བ་སྐལ་བ་བཟང་། །རིགས་པའི་མིག་ལྟོས་རྣམས་དབྱེད་ལང་ཆོ་རྒྱས།
 ཟང་དོན་རྒྱུ་ཚུལ་གོ་བས་སྟོང་བ་འཕེལ། །བཀའ་བྱིན་ཆེ་འོ་རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་ཁ་པ་།
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

དང་ཕྱེད་མཁར་རྒྱུད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་མིང་དེ་ཐོགས་པར་འགའ་ཤེས་ཀྱིས་བཤད་པ་བརྟེན་
སྟེ་⁴⁶⁰ བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཅིག་ཏུ་ནི། ར་ས་ཞེས་ལྷ་བཅུགས་མེད་པར་བྱས་ཏེ།
དེའི་དོན་སྟེན་པའི་ར་ལ་ས་བཀལ་ཏེ་རྒྱུ་ཁང་གི་འོག་གཞིའི་ཆེད་ལོ་མཆོང་བསྐྱབས་ནས་བྱུང་
པའི་ས་བཟོས་པ་ལ་གོ་དགོས་པར་བཤད་དོ།⁴⁶¹ གང་ལྟར་ཡང་རིམ་བྱིས་ཏེ་ས་ཞེས་པའི་མིང་དེ་
ལྷ་སར་ཞེས་པར་འཕྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་ཏུ་རྩ་ས་འཕྲུལ་སྤྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ལའང་ལྷ་ས་
རྒྱུ་ཁང་ཞེས་ཡོངས་སུ་བྱགས་པ་བྱུང་བ་རང་ཅག་ཆོད་མས་ཤེས་གསལ་ལྟར་འགས་དོ།⁴⁶²

དེར་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པའི་ལྷ་སའི་རྒྱུ་ཁང་ལ་ཐོག་ཆེགས་རིམ་པ་གསུམ་ཡོད་ལ། ཐོག་
ཆེགས་དང་པོ་གཉིས་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་བཞེངས་པའི་རྒྱབ་ས་ཉིད་ནས་ཡོད་པའི་ཆ་
གས་ཤིག་ཡིན་པ། གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་དང་ཨར་ལས་རྟོག་ཞིབ་པའི་དན་རྟགས་གཉིས་འཛུམས་
ཀྱི་ཉིང་ནས་དཔོག་རྩམ་པར་དེར་རབས་དབྱེད་ཞིབ་པ་ཁག་གཅིག་གིས་བཤད་དོ། རང་རིའི་ཆོས་
འབྱུང་གི་ཡིག་ཆའི་ནང་ཏུ་བྱུང་བ་ལྟར་ན། བཅན་པོ་སྤོང་བཅན་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལྷ་ཁང་
ཐང་དང་པའི་ནང་ཏུ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་བཟོ་བ་མཇུག་པའི་གཟིགས་སྤྱང་བྱུང་བར། ལྷ་
ཁང་ནང་མ་དེ་དག་གི་ནང་ཏུ་གཟིགས་སྤྱང་ཏུ་ཤར་བའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་བརྟན་རེ་
བཅུགས་སུ་གསོལ་བའི་དགོངས་པ་གཏད་པར་བཤད་དོ། «བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མར་»བྱུང་བ་
ལྟར་ན། ཐོག་མར་བཅན་པོས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལྷ་ཁང་ནང་ཏུ་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་ཕྱོག་
དང་བཅས་པའི་སྐུ་བརྟན་དབྱ་བྱུན་བྲངས་ཏེ་བཅུགས་སུ་གསོལ་བར་ཐོན་དོ། དེ་ཡང་གཙུག་པོ་རྒྱ་
པོ་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་ཕྱོག་ལ་ལྷ་སྐུ་བརྟན་གྱིས་གཡས་གཡོན་ནས་བྲལ་བཞིགས་པའི་ཆུལ་
བྱིས་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་གཡས་སུ་འཛིག་ཉེན་དབང་ལྷུག་དང་། ཁྲོ་གཉེར་ཅན། བུད་ཆེ་
འབྲིལ་བ་བཅས་དང་། གཡོན་ཏུ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཁ་སར་སྤྲོ་ནི་དང་། དབྱངས་ཅན་མ། རྩོལ་
མ། ར་མཁྱེན་བཅས་བཅུགས་སུ་གསོལ་བར་གསུངས་དོ།⁴⁶³ ཡང་བཤད་སྟེ་ལ་གཞན་ཞིག་ལྟར་
ན། ཐོག་མའི་རྒྱབ་ས་སུ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱལ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་དེ་ཕྱེ་ནས་ནང་ཏུ་སོང་ན། གཡོན་
ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་བྱུང་མའི་ནང་ཏུ་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་ཕྱོག་བཅུགས་སུ་གསོལ་
བ་དང་། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་མའི་ནང་ཏུ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བརྟན་གྱིས་རང་

460 ཕྱི་མེས་མ་བན་ཤེ་གྲུ་བས་བརྟན་པའི་«བོད་ལོ་རྒྱུས་ཤིག»ཅེས་པའི་དེབ། (Van Schaik, Tibet: A History) ཤོག ༥

461 དཔེར་ན་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ། ཤོག ༡༡༥ ཐང་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་གཟིགས་དོ།

462 ལྷ་སའི་མིང་རྒྱུད་པ་ལ་རྩ་ས་ཟེར་བ་དང་། དེ་རིམ་བྱིས་སྟེ་ས་ཞེས་པར་འཕྱུར་ཆུལ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་དམིགས་བསལ་
ཞིག་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་«གཏམ་བརྟན་གསེར་ཐང་» བེའུ། ༤ ཤོག ༢༡ ཐང་ཏུ་བྱུང་དོ།

463 «བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ།» ཤོག ༡༥༠

བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་ཐམས་ཅད་ཏུ་དང་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་ཏུ་གནས་པའི་
ཕྱིར་ཏུ། མཉམ་མེད་སྤྲུའི་རྒྱལ་པོ་དང་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པ་རྒྱ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་
བཟུགས་པའི་པོ་བྲང་། ཆོས་ལཞོར་ཆེན་པོ་དཔལ་གྱི་ལྷ་སར་ས་མོ་སྤྲང་གི་ལོ་ལ།
ཆོ་འབྱུང་གི་མཆོད་པ་ལ་བརྟན་པའི་བརྟན་པ་ལྷུ་འཛིན་པའི་འཕྲོ་ཁྲིས་ཤིག⁴⁷¹

ཅེས་པའི་བཀའ་ཁྲུང་ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་བརྟུགས་ཤིང་སྟེ་ལོ་རྒྱུ་རྒྱ་ཆོར་ཁ་པའི་རོས་ནས་ཀྱང་། “འབྲི་
བྱང་དང་རྩ་སྒྲིང་ཚུན་ཆད། འོ་ལ་ཁ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷ་དགོན། མི་ཆེན་ཡོན་བདག་བྱསྟོབ་ཀྱི་
ཆོགས་ལ་དང་འབྲལ་བརྟུང་བ་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་མངགས་ཏེ་བྱུགས་ཚོལ་ཆེར་མཛད།”⁴⁷²

དེ་ལྟར་བྱས་བྱ་བྱང་ཏུ་བཟུགས་ཤིང་ལྷ་ཁྲིན་མྱོན་ལམ་ཆེན་མོའི་བྲ་ཁྲིག་ཐང་དམིགས་
བསལ་བྱུགས་ཁྲུང་བཞེས་ཤིང་། དེའི་བྲ་ཁྲིག་གི་ཁོངས་སུ། དྲིན་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དེའི་
ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀར་ཞིག་གསོ་དང་མཆོད་ཆེ་གསར་པ་གསོལ་དགོས་སོགས། གང་ཅིའི་ཐད་
ནས་ལྷས་ལེགས་པ་ཞིག་འོང་བའི་བྱུགས་འདུན་ཡང་བཟང་། ཁོང་ཏུ་སྐྱས་ཐིག་པ་ལྟར། རྒྱ་
ཆོར་ཁ་པས་ལྷ་སའི་རྒྱ་ཁང་ལན་འགར་མཛད་ཏུ་ཕྱོན་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེའི་ནང་བྱུགས་རྒྱ་
ཆེན་པོ་རང་ཕྱོན་གྱི་བྱང་ཏུ་སྐྱུང་གནས་ཀྱང་བཞེས་པ་སོགས་གནང་ཡོད་པས། རང་ཉིད་ལ་རྒྱ་
ཁང་རྟེན་དང་བཅས་པར་བྱུགས་འབྲིས་ལེགས་པོ་ཡོད། དེ་བཞིན་ཏུ་ཆོས་དང་དང་ཤེས་ཡོན་
ལྷན་པའི་པོ་དེ་གསུམ་གྱི་ཕྱིངས་ལྟར། དྲིན་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དང་ཁྲུང་
པར་ཏུ་དེའི་ནང་གི་རྟེན་གཙོ་རྒྱ་ཀྱན་པ་བཟུང་ཏེ། རྒྱ་པོ་བྱུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རང་ཕྱོན་
དང་། རྒྱ་བཟང་འོང་རོས་རྒྱ་ནག་ནས་སྐྱུང་བྲངས་པའི་རྟེན་པ་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་བརྟན་གཉིས་
ཀྱི་ཕྱོང་རིམ་སོགས་ཀྱང་བྱུགས་རྒྱས་ལེགས་པོ་ཡོད་པ་བརྒྱུད་མི་དགོས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
སྐྱས་ན། དང་ཐོག་ཏུ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྟེན་གཙོའི་བྲས་སུ་བལ་བཟང་ཁྲི་བརྟན་གྱིས་བལ་
ཕུལ་ནས་རང་གི་རྟེན་སྐལ་ཏུ་སྐྱུང་བྲངས་པའི་རྒྱ་པོ་མི་བརྟུན་རྒྱ་རྒྱ་བཟུང་པ་བཟུགས་སུ་གསོལ་ཡོད་ལ།
ཕྱིས་བཅོན་པོ་ཁྲི་ལྷེ་གཙུག་པུན་(༡༠༩-༡༡༩)ཀྱི་ཏུས་སུ་རྒྱ་པོ་མི་བརྟུན་རྒྱ་རྒྱ་པོ་མི་ཆེར་སྐྱས་
ནས། ཚུར་རྒྱ་བཟང་འོང་རོས་བརྟུགས་པའི་རྟེན་པ་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་དེ་རྒྱ་ཁང་གི་རྟེན་གཙོར་
བཟུགས་སུ་གསོལ་བར་བྲགས།⁴⁷³

471 ལག་ཕྱའི་མི་དབང་གི་ལྷ་སའི་སྐྱོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཆོགས་པའི་རྒྱུ་བཀའ་ཁྲུང་འདི། «ཆོས་ལཞོར་ཆེན་པོ་དཔལ་
གྱི་ལྷ་སར་སྤྲང་གི་ལོ་ལ་ཆོ་འབྱུང་ཆེན་པོའི་ཏུ་མ་གྱི་མཆོད་པ་འབྲལ་བའི་རིམ་པ། རྒྱ་ཆོར་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྟེན་ཐང་ཕྱོགས་
བཞུགས། ཡོད། ༡ རྟེན་ ༡༧༠ ཐད་བྱུང་།

472 བཀའ་བྱུང་རྒྱ། «རྒྱ་ཐང་དང་དཔའི་འབྲུག་འགས།» རྟེན་ ༥༢

473 རྩ་བཤུ་གཉི་ལེ་ལེ་བརྟུགས་པའི་«ཐོད་དབྱས་ཁུལ་གྱི་ལྷ་ཁང་རྟེན་ཐང་སྟོན།» (Vitali, Early Temples of Tibet)
རྟེན་ ༢༤ «བཀའ་ཆེན་ཀུ་ཁོ་མར་»ཡང་། རྟེན་ ༡༡༡ མ་འོངས་ལྷང་བརྟན་གྱི་ཆོལ་ཏུ། ཕྱིས་རྒྱའི་དམག་བྱུང་ན་རྒྱ་པོ་སྤྲུལ་

རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་པའི་ལྷོན་བདག་གཅི་པོ་ལྷེ་འུ་དཔོན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་ནས། ལྷ་མར་དེ་ལྷ་
ལྷུང་མ་ལྷོང་བ་ལྷ་བྱའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་འི་རིང་འདུ་
འཛེམས་འོང་རེས་པ་རྒྱམས་ཀྱི་གསོལ་ཆས་སོགས་མཁོ་དབྱའི་ཆ་རྒྱུན་རྒྱམས་ལྷུང་པ་པའི་འགན་
ཁྲིའ་ཅིང་། རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་པ་དང་རྩོམ་ནས་ཀྱང་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་འི་ཆེད་བྱུང་བ་ཞག་གནང་བའི་
དད་འབུལ་ཅི་ཡོད་པ་རྒྱམས་ཀྱང་བསྐུལ་ཏེ། ལྷེ་འུ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོས་རྗེ་ལྷོ་མའི་བྲགས་
བཞེད་ལྟར། ལྷ་མ་རྩོ་ཁང་ནང་གི་སྐུ་བརྒྱན་དང་ལྷ་ཁང་ཁག་གི་ལྗེ་བས་རིས་སོགས་ཉམས་
གསོའི་ཆེད་ཏུ་ལྷ་བཟོ་བ་དང་གཙུག་ལག་ཁང་ཕྱི་ནང་ལ་ཞིག་གསོ་བྱེད་པའི་ལས་བཟོ་བ་
མང་པོ་བྱུག་ཅིང་། སྐུ་དང་ལྗེ་བས་རིས་རྒྱམས་ཞིག་གསོ་བྱེད་པའི་ཆོན་ཆི་དང་གསེར་ཤོག་
མཐའ་ལས་པ་འཛེམས་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐུན་རྒྱུན་རྒྱམས་འཛེམས་པར་བྱས་རྗེས། ཡར་
ལས་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཉམས་གསོ་དང་རྒྱ་ལྷེད་ཀྱི་ལས་ལ་འདུག་ལུང་། ལྷ་རིས་པ་
རྒྱམས་ཀྱིས་འབྱར་དོད་ཏུ་ཡོད་པའི་སྐུ་བརྒྱན་རྒྱམས་དང་ཆིག་པའི་ལྗེ་བས་ལ་རི་མོར་བྱིས་པ་
རྒྱམས། “བྱི་བཟང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་དབྱས་ཤིང་། དག་བྱེད་ཀྱི་རྩས་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་མེད་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་དག་པར་བྱས་ཏེ། སྤར་ཆོན་བཟང་པོ་རྒྱམས་ཀྱིས་ལེགས་
པར་གསོས་ཤིང་། གསེར་ཤོག་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ། གསེར་བྱ་བཞེངས་པ་ལྷ་
བྱར་མཛད་ཏེ།”⁴⁷⁷ བྱང་པར་ཏུ་འབྱར་དོད་ཏུ་ཡོད་པའི་སྐུ་བརྒྱན་ཆེ་ཆུང་རྒྱམས་ལ་ཞལ་གསེར་
ལེགས་པར་ཕྱལ་བ་དང་སྐུན་འབྱེད་ཀྱང་བྱས་པས་ཕྱོན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་བྱུར་ལ། དེ་དང་
ཆབ་ཅིག་ཏུ་ལྷ་བཟོ་བ་རྒྱམས་ནས། ལྷ་ཁྱེན་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་འི་ཉིན་དང་པོར་ཉེན་གཅི་རྩོ་བྱག་
རྒྱམ་གཉིས་ལ་འབུལ་རྒྱའི་གསེར་དང་དབུལ་གྱི་དབྱ་རྒྱན་བརྒྱུངས་ཤིང་། འཛེམ་བཟོ་བ་ཆོས་
སྐུ་བརྒྱན་རྒྱམས་ལ་འབུལ་རྒྱའི་ན་བཟང་བཞེམས་པ་སོགས་ཀྱིས་བྲ་ཁྱིག་མཐར་ཕྱིན་པ་བྱས་ཏེ།

རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་པ་དང་རྩོམ་ནས་ནི། ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་འི་ཆོགས་སུ་འདོན་རྒྱའི་ལྷོན་ལམ་དང་
གསོལ་འདེབས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་ཏུ། མདོ་དང་འཕགས་ཕྱལ་གྱི་མཁས་བླུང་རྒྱམས་ཀྱི་གསུང་
བཏུན་འཕྱར་ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་ཆེགས་བཅད་ཁག་ཅིག་བཏུས་ཏེ་མཆོད་འབུལ་གྱི་རིམ་པ་
ཁྲིགས་སུ་བཞེངས་པ་དང་། དེའི་སྡེད་དང་ལྡན་ལྷོན་བདག་གི་ཆེད་ཏུ་བཟོ་བ་ཁག་གཉིས་ཏེ།
གཅིག་འཛིག་ཉེན་འདི་ནས་ཕྱི་མའི་ལྷ་ལམ་ཏུ་བྱུར་ཟིན་པའི་ཆེད་ཏུ་དང་། གཅིག་ཤོས་ད་ལྷ་
འཆོ་ཞིང་གནས་པའི་དད་ལྡན་ལྷོན་བདག་རྒྱམས་ཀྱི་བདེ་དོན་འབྱུང་པའི་བཟོ་བ་ལྷོན་ལམ་

རྒྱ་དང་པོད་ཡིག་ལ་བྱང་ཆུབ་པའི་བྱི་མི་དབྱུང་ཆོས་པ་བྱུང་རི་ཆར་སོན་གྱིས་བརྒྱམས་པའི། «ལྷ་མ་རྩོ་ཁང་དུ་བྲགས་པའི་
གཙུག་ལག་ཁང་།» ཤོག ༡༩༡ (The Jokhang ‘Cathedral’ of Lhasa), ཞེས་པར་གསལ་བར་འབོད་ཏེ།

477 མཁས་བླུང་རྗེ། «རྒྱམ་བུར་དད་པའི་འཕྱུག་རྩོགས།» ཤོག ༥༤

བཅས་ཀྱང་ཆེད་དུ་བཅུམས་དོ།⁴⁷⁸

སྐབས་དེར་བྱམ་བྱ་ལྟར་དུ། མི་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་སྤྱིན་བདག་མཛད་དེ་
ལྷལ་པོའི་རང་རྩེ་ཆོང་ཁ་པ་ས་ཆོས་འབྲེལ་རྒྱས་པར་མཛད་པར། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་གྱི་
ལྷག་ལྷིང་ཕྱོག་པ་དག་འདུན་པ་ལྷ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་དང་། དེའི་སྤྱོད་ལྷགས་བ་དང་ནས་དམ་
པའི་ཆོས་གྱི་བྱུང་རྩེ་ལོན་པ་ལ་འདུས་པ་ལྷ་བརྒྱ་ཙམ་བཅས་བསྐྱེད་ལྷག་བརྒྱལ་
བ་འཛེམས་དོ། སྤྱི་ལོའི་དབྱེད་བཞུགས་བྱམ་བྱ་ལྷིང་དུ་མཛད་དེ། ཆོས་བྱ་བ་སྤྱོད་པའི་ཆོགས་
ལ་ལམ་རིམ་དང་། བདེ་མཆོག་ལྷུ་ལོའི་ལྷུབ་བྲམས། མ་རྒྱུད་གྱི་ཆོགས་རིམ་ལོགས་རྒྱས་པར་
གསུངས་དོ།⁴⁷⁹

ལྷ་ལྷན་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱུགས་ཀྱིས་མཛུགས་པར་བྱས་པ།
མི་ལྷུ་ལོའི་མཐུག་སྤྱོད་རྒྱ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་སྤྱད་དམ། ལྷུ་ལོ་ ༡༩༠༧ ལྷ་བ་དང་པོའི་ནང་།
རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྤྱོད་པ་རྣམས་བྱམ་བྱ་ལྟར་ནས་ལྷག་གཉིད་ལྷུ་ལྷ་མར་ཆོ་འབྲུལ་སྤྱོད་ལམ་ཆེན་
མོའི་ཆེད་དུ་ལོབས་དོ། དེའི་གནས་གང་གི་ཉིན་མོར་ལྷ་ལྷན་སྤྱོད་ལམ་ཆེན་མོའི་སྤྱོད་ལྷན་སྤྱོད་
འབྱེད་ཆོགས་ཤིག་བསྐྱབས་དེ། དེར་འདུས་དག་འདུན་གྱི་ཆོགས་ལ་ཆོ་འབྲུལ་སྤྱོད་ལམ་ཆེན་
མོའི་སྤྱོད་ལྷན་སྤྱོད་པའི་ཆོག་མཛད་དོ། སྐབས་དེར་དབུས་གཙང་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཁམས་དང་
མ་མདར་ལྷ་བྱའི་བག་རིང་གི་ལྷལ་ནས་ཀྱང་ཆེད་དུ་འབྱོར་བའི་དག་འདུན་པའང་འཛེམས་པ་
སྤྱོད་ལྷག་གིས། དག་འདུན་པ་སྤྱོད་ལྷག་བརྒྱད་ལྷག་ཙམ་སྤྱོད་ལམ་ཆེན་མོར་མཉམ་བྱུགས་བྱེད་
པར་ལྷ་མར་འཛེམས་པ་ལྷུང་ལ། ཡོད་གྱིས་གནས་དུ་མ་ནས་དང་ལྷན་སྤྱོད་པོའང་ཁྱིམ་གྱི་བརྒྱལ་
བར་ལྷ་ལྷན་སྤྱོད་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆེད་དུ་སྐབས་དེར་འཛེམས་པར་བྲགས་དོ། གནས་གང་གི་ཉིན་
དེར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དང་པོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནས་སྤྱིན་བདག་མཛད་ནས། དག་འདུན་པ་རེ་ལ་“མར་
མར་གི་ཉལ་བཞི་མ་ཙམ་རེ་དང་། ར་དགའ་ཞོ་བྱུག་ཅ་ཅ་བྲངས་པའི་མར་ར་དང་བཅས་པའི་
ཆོགས་སྤྱོད་བྲངས་དོ།”⁴⁸⁰ དེའི་ཉིན་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དབུགས་མཛད་དེ་གསེར་ལྷུང་གི་ཆོག་འདར་མཛད་དོ།
ཆོ་འབྲུལ་སྤྱོད་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆེད་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉིན་གཅིག་པོར་རྣམས་རང་རང་

478 གཞུང་དེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན། གསུང་བོར་བྱ་བོག ༡༩༦-༡༩༧ བར་དང་། བོག ༡༩༩-༡༩༡༧ བར་བྱུང་།
479 མཁས་བྲམ་ཆེ། «རྣམ་ཐང་དང་པོའི་འཇུག་རྒྱུགས།» བོག ༥༧ སྐབས་འདིར་བྱམ་བྱ་ལྟར་དུ་མ་རྒྱུད་གྱི་ཆོགས་རིམ་
གསུངས་པ་ལ་རྒྱལ་ཆོབ་རྩེ་སྤྱོད་ལམ་ཆཛད་པ་དང་། ཡར་བྱམ་བྱ་ལྟར་དུ་གསུངས་པ་དང་། དེའི་ཁོང་དུ་མི་རྒྱ་ཆོས་ལྷན་སྤྱོད་
ལྷུང་ལ་ལྷུང་གསལ་གྱི་ལ་མ་རྒྱུད་གྱི་ཆོགས་རིམ་སྤྱོད་ཁྱིམ་གྱི་ཆོས་དུ་ཞིབ་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་ལ་བཞི་བྲམ་དེ། མཁས་པ་
རྩ་སྤྱོད་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་ཁྱིམ་སྤྱོད་པ་ལྟར་དང་སྤྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་ལོགས་པ་བཅས། ཟིན་ཁྱིམ་གཉིས་ཀ་རྒྱ་
ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲུག་པོར་ཆ་པར་བཞུགས་དོ།
480 མཁས་བྲམ་ཆེ། «རྣམ་ཐང་དང་པོའི་འཇུག་རྒྱུགས།» བོག ༥༩

གི་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་ནམ་བཟང་གསར་པ་ཕྱལ་བ་སོགས་རི་ལྷོང་མཛད་པ་ནི། «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་རྟོགས།»སྟེ།

རྩ་བ་འཛིན་པ་ཆེད་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཛིན་རྣམ་པ་ལྡེ་ལས་བརྟན་པ་དང་དབྱུངས་དང་བཅས་པའི་དབྱུག་གསེར་བཟང་པོ་འབའ་ཞིག་ལས་བསྐྱུབས་པ། འཛིན་པ་ཆེན་ལ་དང་། ལུ་ཉིག་དང་། གཡུ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱ་བཟང་པོས་བསྐོད་པ་མཛེས་པར་བྱས་པ་དང་། རྩ་བ་མི་བསྐྱོད་རྟོ་རྟེ་དང་བྱུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་གཉིས་ལ་དབྱལ་བཟང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་དབྱུག་ཕྱན་ལུ་མཆོག་པ་དང་བཅས་པ་ཕྱལ་ཞིང་། རྩ་བ་འཛིན་པ་ཆེད་ཀྱང་། དབྱལ་བྱི་ལྷོང་བཟེད་ཆེ་ཆད་ཀྱི་ཡོངས་པ། དེའི་ཁ་ལ་འཛམ་པའི་དབྱལ་བྱི་མཆུ་ལ་དང་བཅས་པ་དང་། རྩ་བ་ལྷུ་ཞལ་གཉིས་བཅུ་གཅིག་ཞལ་དང་བཅས་པ་ལ་ཆོ་འཕྱལ་བྱི་འཛིན་པ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཞལ་གསེར། ཆེས་བརྒྱད་དང་བཙོ་ལྡེ་ལྟ་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་གསེར་ཆབ་དང་བཅས་པ་ཕྱལ་ཞིང་། རྩ་བ་ལྷུ་ཞལ་གཉིས་དང་བྱུང་བ་གངས་ཅན་མཆོས་གཙོས་མཛད་ལྷུ་ལ་སྤྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཀྱང་དོད་པ་བཅས་ཅད་ལ། གོས་དང་ཕྱན་ལུ་མཆོག་པ་ལས་བྱས་པའི་སྤྱོད་ལྷུ་ལ་སྤྱོད་ཀྱང་། སེམས་དཔའ་དང་སེམས་མ་བཅུ་བྱུག་ལ་སོགས་པ་དང་རྩོ་པའི་རྣམ་པར་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ནི། དར་ཆེན་དང་གན་གོས་ལས་སོགས་པའི་རྟོད་གཡོགས་དང་། གཞན་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་དང་བྱ་འདབ་ལ་སོགས་པའི་ཆེ་བྱར་ཕན་ཚུན་བྱ་བ་ལུས་སྤྱོད་པ་བཅས་ཅད་ལ་བ་དན་དང་རྩ་བ་ལྷུ་ལ་སོགས་པས་བར་མ་ཆད་བར་མཛེས་པར་བྱས།⁴⁸¹

ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱུང་བ་ལྟར་ལགས་། སྤྱིའི་བསྐོར་ལས་ཆེན་མོ་ལས་བར་བསྐོར་ཏུ་བྱགས་པར་ཡང་ཤིང་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་རྣམས་ལ་གོས་དང་ལས་བྱས་པའི་བ་དན་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་ལྷུ་ལ་ལྷོང་བ་ལ། ལྷོགས་རྩོད་བཙོ་ལྡེ་རང་རང་གི་ཁ་དོག་དང་མཐུན་པར་རང་གི་ལྷོགས་ལྷུ་བཅུགས་ཤིང་། ཤིང་དེ་རྣམས་ཀྱི་བར་ཏུ་འདྲེ་མཛོད་ལྷུ་ཆོག་པའི་དར་ཤིང་བྱང་བྱ་མང་པོ་ཞིག་བཅུགས་པར་ཕན་ཚུན་བྱ་བ་ལུས་སྤྱོད་པ་ལ། དེའི་བྱ་དང་རྩ་བ་ལྷུ་ལ་སོགས་པས་བར་མ་ཆད་པར་བྱས་པས། ལྷོང་ནས་མཛའ་ཆེ་འཛའ་མཆོན་ཀྱན་ནས་བྱ་བ་ལས་ནས་མཁའི་ལས་

481 མཁའ་བྱུང་རྩེ། «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་རྟོགས།» ཤོག ༥༩

ཁང་དུ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཆོག་པ་འདི་དེ་གནད་འགག་དང་དགོས་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེས། དེ་ནི་
ལྷོན་བདག་ཅག་གི་ལྷོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་མཉན་ཡོད་དུ་ཆོ་
འཕྲུལ་གྱི་མཛད་པ་བྱུང་པར་ཅན་བཟླ་ན་པ་དེ་དེ་རྗེས་དྲན་ལུ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་ལོ་
ལོ་ཉི་ཤུ་ན། དེ་ལྟ་བུ་དེ་རྒྱ་འཕྲུལ་གྱི་མཛད་པ་བཟླ་ན་པའི་དུས་དེ་དོད་ལྷ་དང་ཡོད་ནང་འཁེལ་
བར་བཞེན། བོད་ལོ་དེ་ལྷ་བཟུང་པ་དེ་ལོ་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཞེས་ཀྱང་ཟེད།

དེ་ལོ་འཕགས་པ་གནས་བཟླ་ན་པའི་ལྷེ་པའི་གསུང་རབ་དུ་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་ན། བདག་ཅག་
གི་ལྷོན་པ་མཛོན་པར་ཆོག་པར་མངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བཟླ་ན་པ་ལོ་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ།
ལྷོན་པའི་ལྷོན་པ་ཆོག་པའི་ལོ་ལོ་གསུང་བཟླ་ན་པ་ལྷོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རྒྱ་
འཕྲུལ་འབྲན་པའི་རྒྱ་བས་དབྱེ་བར། ལྷོན་པས་ཀྱང་ཞལ་བྱིས་བཞེས་ནས། རྒྱ་བས་ཤིག་མཉན་
ཡོད་དུ་དུས་གཅིག་ལོ་འགའ་པའི་ཆོས་གཉིས་ལྷོན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོ་འཕྲུལ་
ཤིན་དུ་རྩོམ་ཆར་ཅན་ཞིག་བཟླ་ན་པ་ལྷེ། དེ་ཡང་དུས་གཅིག་ཉིད་ལོ་མངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ལྷོན་
ནས་མེ་ཆེ་ཤིན་དུ་ཆེན་པོ་འབར་བ་དང་རྒྱ་ལྷོན་ནས་ཆེ་ཆེ་རྒྱ་བས་པ་དང་། ཡང་རྒྱ་བས་
འགར་དེ་གཉིས་ཤི་ལྷོན་ལྷོན་ནས་མེ་འབར་བ་དང་རྒྱ་ལྷོན་ནས་ཆེ་ཆེ་རྒྱ་བས་པ་ལོ་ལྷོན་
མཐར། རྒྱ་ལས་ཀྱི་ལོ་དེ་ལྷོན་ལོ་ལོ་གཉིས་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་མཛད་པ་དང་། གཞན་ཡང་
ལྷོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱ་ལས་ལས་རང་འདྲ་ཤིན་དུ་མང་པོ་རྒྱ་ལོ་ཉི་ཤུ་ནས་
མཁའ་ཁྱམས་ཐམས་ཅད་བྱུང་བར་མཛད་པར་གསུངས་། རྒྱ་བས་ཆེན་པོ་འབར་བར་རྒྱ་བས་
སུ་ནི། རྒྱ་བས་དེར་མཉན་ཡོད་དུ། བདག་ཅག་གི་ལྷོན་པས་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མཛད་པ་དེ་ཉིད་བཅོ་
ལྷའི་བར་དུ་བཟླ་ན་པར་གསུངས་ལ། རྒྱ་བས་ཆེན་པོ་གསུང་རབ་དུ་བྱུང་བ་འདི་རང་ལུགས་སུ་
མཛད་ནས་རྗེ་ཆོང་ཁ་པས་ལྷོན་པས་ཆོ་འཕྲུལ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
པའི་ལུགས་པ་ཞེད་བྱུང་ཡོད་། དེ་ཉི་ཤུ་ན་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཟུང་པ་དེ་མངས་རྒྱས་པའི་ལྷོན་པ་
ཀྱིས་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མཛད་པའི་རྗེས་དྲན་ལུ་བའི་ཅན་དུ་མ་ཟད། ལྷ་བཟུང་པ་དེ་ལྷོན་ལམ་ཆུས་པར་དག་
པ་ཆེ་གཅིག་དུ་འདེབས་པའི་དུས་གལ་ཆེན་ཞིག་དུ་འབྱུང་བར་ལུགས་ཤིར་བཅངས་ཡོད་པའོ།

དེ་ཡང་གྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ན་ལྷུང་གི་ལོ་གསར་པའི་རྒྱ་རིངས་གར་བ་དང་། རྗེ་ཆོང་ཁ་ཆེན་
པོས་ལྷོན་པས་ཆོ་འཕྲུལ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་འདི་ཆོག་པས་ལྷོན་དང་ཡོད་པའི་བཅང་ཉེ་དེ་དེ་དབུ་བཟུགས་
མཛད་ཅིང་། ཆོག་པས་སུ་འདུས་པའི་དགའ་འདུན་པ་ལྷོན་ལྷག་དུ་མ་ཞལ་འདོན་གསུང་ལུང་། རྗེ་
ལྷ་མས་རྗེ་ཁང་གི་ཉིན་གཅི་རྒྱ་ལྷོན་ནས་ཤིག་ཉེ། རྗེ་པོ་བླ་ལྷོན་ལོ་ལོ་གསུང་གྱི་དབུ་བྱུང་
དང་། རྗེ་པོ་ལྷག་པས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱུང་དང་། རྗེ་པོ་མི་བཟླ་དེ་རྗེ་ལོ་དབུ་བྱུང་གྱི་དབུ་བྱུང་ལོ་

ཀྱི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་ཞིག་མཛད་དེ། ལྷ་ཁྲོན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་མཉམས་པ་སྦྲེད་ཆོ་ག་དེ་སྒྲིན་ནས་སྤངས་༥⁴⁸⁶

ཆོ་འཕྲུལ་སྒྲིན་ལམ་གྱི་ཉིན་དང་པོར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ལྷ་ཁྲོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་དག་མཛད་དེ། སྒྲིན་ལམ་ཏུ་ཐེབས་པའི་དགའ་འདུན་པ་རྣམས་མང་ཆ་དང་གསོལ་ཆེགས་སྒྱུ་འབྱེད་སོགས་ལུལ་ལ། ཉིན་དེར་ཐག་བྱ་བ་ཀྱང་འདུག་ཀྱི་སྦྱིན་ལ་པམོད་ནམས་བཟང་པོས་ཀྱང་རྗེ་ཁ་པ་གི་སྒྱུ་ཉིན་ལ་མཛད་འདུལ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པར་འདུལ་བ་རྒྱ་ཆེན་ལུ། ཉིན་གཉིས་པར་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐག་བྱ་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་སྦྱིན་པ་དག་མཛད་པ་སོགས། སྒྲིན་ལམ་གྱི་ཉིན་དེ་པོ་དེ་སྦྱིན་པ་དག་རྣམས་ནི། རྒྱུ་མ་དེ་པོ་དང་དབུས་གཙང་ཁུལ་གྱི་དགོན་ཆེ་ཆེ་ཁག་དང་། མི་རྒྱ་ཆེ་བུས་ལས་དཔོན་དེ་གིས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྲེལ་གཞན་ཡང་ཆོང་དཔོན་ཆེ་ཁག་བཅས་ཀྱིས་བྱས་པ། སྒྲིན་ལམ་གྱི་དཀར་ཆག་ལོགས་མུ་བསྐྱེད་པའི་ནང་ཞིབ་ཏུ་གསལ་པ་ལྟར་ལགས་༥⁴⁸⁷ ཆོ་འཕྲུལ་སྒྲུ་པའི་ཆེས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་སྦྱིན་པ་དག་གཙོ་བོ་སྦྱེད་དཔོན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་དང་ལྷ་མ་དེན་ཆེན་སྒྲིན་མ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་ཤིང་། སྦྱེད་དཔོན་བཟང་ལྷ་གཉིས་ནི་སྦྱིན་ན་དང་པ་དང་གཉོང་འཕྲུལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་རྒྱུ་ལ། རྗེ་དེ་གཙང་འདུམ་ཏུ་སྦྱེད་དཔོན་ཁྱིམ་ཆང་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་གསུང་རབ་ཤིང་སྦྱིན་སྒྲོང་ཐུག་པ་རྒྱུ་པ་དང་། མདོ་ཉིང་ལེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ། དམ་ཆོས་པ་སྤྱད་དཀར་པོ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ། གཟུངས་བྲུ་ལ། མདོ་ལྷེ་བསྐལ་བཟང་བཅས་ཀྱི་གསེར་གྱིས་ཀྱི་སྦྱེད་པམ་བཞེངས་པའི་རྒྱུ་མ་མུ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེགས་བཅད་འགའ་གསལ་མཛད་པ་བཞུགས་པ་ལས་དཔོན་གྱས་༥⁴⁸⁸

ལྷ་མར་སྒྲིན་ལམ་ཆེན་མོ་དབུ་ཆུགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཉི་མ་དེ་པོ་བཞེན་དང་ལྷན་སྒྱུ་

486 རྒྱུ་མ་དེ་པོ་དང་ལྷ་མ་དེན་ཆེན་སྒྲིན་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ག་རྒྱས་པར་མཛད་པ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་རྣམས་ཐར་ཁག་ཙམ་ཏུ་མཛད། མཁས་བླ་པ་རྗེ་དེ་གསན་ཡིག་ཏུ་འདྲེ་ལོ་དེད་ རོ་ཡོན་སྤྲེལ་མ། རྟོག ༡༤༦ «སྒྲིན་ལམ་རྒྱུ་མ་མུ་གསུང་པའི་ལམ་དེ་མ་མདོ་ལུགས་རྒྱུ་པ་བྱུགས་ཐོག་ནས་བཤད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་མ་ཆང་པར་ཡོད་པ་ལྷིན་མུ་འཛམ་དབུང་ས་སྤྲེལ་པའི་ཞལ་ནས་ཐོན་པ་ཡིན་པས། འཛམ་དབུལ་ཞལ་ལྱང་ཏུ་བསྐྱེད་སོ།» ཞེས་གསུངས་པ། ད་ལྟ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལམ་དེ་མ་འཛམ་དབུལ་ལྱང་མི་བྱུང་མིས་རྩ་བ་ཞིག་ཐོན་པ་བཟུག

487 «རྒྱམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་ལོགས་»མུ་ལྷ་ཁྲོན་ལམ་ཆེན་མོ་དེ་དཀར་ཆག་ལོགས་མུ་བསྐྱེད་པའི་དབུ་པར་གསུངས་པ། «རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱམ་ཐར་ལོགས་བསྐྱེད་པའི་དབུ་པར་པོར། «ཆོ་འཕྲུལ་སྒྲིན་ལམ་ཆེན་མོར་མཛད་པ་ལུལ་པའི་རིམ་བོ་»ཞེས་བ་དང་། «ལྷ་མ་དེ་སྒྲིན་ལམ་ཆེན་མོ་དེ་དཀར་ཆག་»བཅས་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བཞུགས་པ་དེ་གཉིས་གང་ལ་དགོངས་ཁ་ཆོན་བཅད་དེ་ལྟ་དཀའ་། གང་ལྟར་ཡང་དེ་དེ་རྒྱུ་མ་གྱི་སྒྲིན་ལམ་གྱི་དཀར་ཆག་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེ་དེ་«རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་རྒྱམ་ཐར་ཆེན་མོར།» རྟོག ༡༡༨ ནས་ ༡༤༧ བར། སྒྲིན་ལམ་ཆེན་མོ་དེ་ཉིན་བཙོ་ལོ་ལྷ་མ་མོ་དེ་རིང་སྦྱིན་པ་དག་ལུས་བྱས་ཀྱི་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཀོད་ཡོད།

488 འདི་རྣམས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་གསུང་འཇུག་ཁ་གསུང་ཐོར་བའི་ནང་ཏུ་བཞུགས་།

བོ་འདྲ་ཆེ་མང་ཏུ་ཡུར་ཏེ། རྒྱ་ཁང་ལ་བསྐྱོར་བ་བྱས་པ་དང་། མཆོད་མེའི་ཞལ་འདྲེབས་འབྲལ་
བ། དགོ་འདུན་འདུས་པའི་ཆོགས་ལ་བསྐྱེན་བཀུར་བྱ་བ། རྒྱལ་འཆལ་བ་དང་། རྫོན་ལམ་འདོན་
པ་སྟོགས་ཆོས་ལྷན་གྱི་བྱ་བ་ཤ་སྟག་གིས་དུས་འདའ་བར་བྱུང་། དེ་ཡང་མཆོན་ཕྱེད་ལ་བབས་
པའི་དུས་རང་ན་ཕྱི་འོ་བསྐྱོར་ལམ་ལ་བསྐྱོར་བ་བྱེད་མཁན་ཉིན་མོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྒྱང་རྒྱང་བར་
མཛོན་པ་ལས། བསྐྱོར་བ་བྱེད་མཁན་བར་ཆད་པ་ནི་རྒྱང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་། མཆོན་མོ་ཞིག་
ལ་མཆོད་མེ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མར་ལམ་ཆེ་བ་རྒྱགས། མར་གསུང་བ་མ་རྒྱགས་པའི་མཆམས་
སྟ། ཀྱང་བྱའི་ནང་གི་རས་ལྟ་ལོག་རྣམས་དང་མར་ལྟ་མ་དང་བཅས་པ་ལ་མེ་འབར་ནས་
མེའི་ཕྱང་པ་ཆེན་པོར་ཡུར་ཏེ་བམས་ཅད་འཇིགས་སྐྱལ་ཏུ་ཡུར་པ་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཞུ་ནས་དེ་
མ་ཁད་གཟིམས་ཁང་ཏུ་བྱོན་ནས་བྱགས་དམ་ལ་བལྟགས་པས་རྒྱུ་ཞི་ཉྩེ་གནོད་པ་རྒྱང་ཟད་
ཀྱང་མ་བྱུང་།⁴⁸⁹ དེ་རྣམ་རྒྱལ་པ་དེར་ཆོས་འཁོར་དཔལ་གྱི་རྩ་མར་རྫོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དོན་
ཏུ་དགོ་འདུན་པ་རྣོད་ལྷག་བརྒྱད་ཙམ་འདྲ་འཛུམས་བྱུང་བ་མ་ཟད། དད་ལྷན་ཁྱིམ་པ་འདྲ་བའི་
རྣམ་འཛུམས་པ་བྱུང་བས། དུས་གཅིག་ལ་རྩ་མར་འདི་རྩ་བའི་དད་མཇལ་གྱི་མི་ཆོགས་ཆེན་
པོ་ཞིག་འཛུམས་པ་དེ་ལྟ་བུར་སྤྱོད་མེད་པ་རྩ་བའི་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་བསྐྱེད་མ་མཛད་པར་
དད་ལྷན་ཁྱིམ་པ་མང་པོས། རྒྱ་ཁང་ལ་ཕྱ་འོད་ཀྱི་རྩའི་གནོད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ། རྩ་བྱུང་
གི་འབྲམ་ནས་རྫོང་གས་བཆིགས་བྱུང་བ་འདྲ་བྱུང་།⁴⁹⁰

ཆོ་འཕྲུལ་རྒྱ་བའི་ཆེས་བཅུ་བྱུག་ཉིན་རྫོན་ལམ་ཆེན་མོ་ལོགས་པར་བྱུང་རྒྱུ་ལྟོས་ཏེ་
རྒྱས་པར་མཛད་ཐོག རྣོན་འབྲེལ་བཟང་པོ་སྤྱི་བའི་དོན་དུ་མའོངས་པའི་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་
བ་བྱམས་པའི་སྐྱ་བརྒྱན་བར་བསྐྱོར་དུ་འདོམས་ཆེད་ནས་སྐྱེན་བྱངས་ཏེ། ར་དང་སྐྱལ་རྒྱ་
སྤྱིང་དང་མེལ་རྣོན་སྟོགས་ཀྱི་རོལ་མོའི་བཀུར་སྤྱི་དང་བཅས་རྒྱ་ཁང་ལ་སྤྱིང་བསྐྱོར་བྱས་
ཤིང་། གཙག་ལག་ཁང་གི་ཕྱི་འོ་སྤྱིགས་བཞིར་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐྱ་བརྒྱན་ལ་ཁྲུས་གསོལ་
ལུལ་ཏེ་གསོལ་བ་རྫོན་ལམ་འདྲེབས་པ་དང་། གཞན་ཡང་འབྲུང་པོ་རྣམས་ལ་གཏོར་མ་ཆ་
གསུམ་བུར་བ་དང་། ཤིས་པ་བརྒྱད་པའི་ཆོགས་སྐྱ་བཅད་པ་རྣམས་འདོན་པ་སྟོགས་ཀྱི་སྐོ་
ནས། ལྷ་ལྷན་རྫོན་ལམ་ཆེན་མོ་ལོགས་པར་བྱུང་བའི་མཁུག་གི་ཆོག་རྣམས་མཐར་ཕྱིན་པར་
མཛད་ཏེ་ཆོ་འཕྲུལ་རྫོན་ལམ་ཆེན་མོའི་རྒྱལ་པ་དད་འབྲུལ་བྱུང་བའི་རྣམ་མཁུག་ལས། དེར་
འདུས་དགོ་འདུན་རྣོད་ལྷག་བརྒྱད་བརྒྱལ་བར་ཡོད་པ་བམས་ཅད་ལ་ལོགས་འབྲུལ་སྐྱ་འབྱེད་

489 «རྣམ་ཐང་དད་པའི་འཇུག་ཐོགས།» གྲག ༦༡

490 རྒྱང་རྒྱང་གི་འབྲམ་ནས་རྫོང་གས་བཆིགས་པའི་སྐྱོར་འདི་ཆ་ཉར་གྱིས་«བདེ་ལོགས་ཀྱང་འབྱུང་།» གྲག ༡༤༡ ཐད་བསྐོད་།

ཕུལ་ཅིང་། དེ་བཞིན་ཏུ་མང་དང་རྩམ་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་ཐ་ཆས་ལྷོག་མ་རྩམས་ཀྱང་དཔོན་པ་
དང་ལྷ་ཁྲོན་དག་ལ་བཞོ་འབྲེལ་དང་། ལྷ་པོ་ཆོང་ལྷོན་གཏོང་སྐྱེས་ཀྱིས་ལྷ་པོ་ཐ་ཆས་ལང་
མ་ལྷོག་པར་གནང་། 491

ཆོས་འཁོར་དཔལ་ལྷོ་ལྷ་མང་ཆོ་འབྲུལ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཆོག་པ་དེ་ནི། ཕྱགས་གང་
ནས་བརྒྱུས་ནའང་ཉ་ཅང་དོན་ལྷོན་ལྷན་པའི་རྩེ་ལྷ་མའི་མཛད་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ལྷ་པོ་ཡོད་། དེ་ལྷ་
པོའི་ཆོ་འབྲུལ་ལྷོ་ཏུ་ས་མཛོད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆོག་པས་བྱལ་པ་དེས། རྩེ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་
ཀྱི་བྱུགས་ཀྱི་འདྲོད་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལག་ལེན་ཏུ་དཔོན་ལྷ་ཐེབས་པ་ལྷ་པོ་ཡོད་ལ། ལྷོན་
ལམ་ཆེན་མོ་ཆོག་པ་པའི་དབང་གིས་ཀྱིན་ཅན་གྱི་ལྷ་མའི་རྩེ་ཁང་ལའང་ཏུས་བརྒྱན་གྱི་ཉམས་
གསོ་དེས་པར་དཔོན་པ་རྩམས་ཀྱང་བརྒྱུས་པ་ལྷ་པོ་ཡོད་། གཞན་ཡང་རྩེ་ཆོང་ཁ་པའི་བྱུགས་
རེ་ལ་ལྷ་མའི་རྩེ་ལྷ་གྲུ་རྩམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་པོ་མཛོད་ལྷོན་དམིགས་པས་ལ་ཞིག་མཛད་དེ། ལྷ་
བརྒྱན་འདི་གཉིས་པོ་དག་ས་ཅན་གྱི་ལྷ་པོ་ཡོད་པས་ཀྱི་ལྷ་ཁྲོན་གཙོ་པོར་མཛན་པར་བརྒྱན་དེ་
བཀྱར་ཞིང་མཛོད་པའི་དགོངས་བཞེད་ལྷ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའང་བྱལ་བྱལ་ཡོད་། དེའི་
ལྷ་པོ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོར་དམིགས་ཏེ་བྱུ་མས་རལ་ལྷ་ཁང་གསལ་པ་བརྒྱན་ཏེ་ལྷ་མའི་གཙུག་
ལག་ཁང་རྒྱ་ལྷོད་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ། ལྷ་མ་གཙུག་ལག་ཁང་དེ་ཀྱིན་ཅན་གྱི་ལྷ་པོ་བཞུགས་པའི་ལྷ་
ཁང་ཅམ་ཞིག་མིན་པར། དགེ་འདུན་གྱི་ལྷ་པོ་ཤིན་ཏུ་ཆོག་པས་ཆེན་པོ་ཏུ་ས་གཅིག་ལ་འཛུམས་
ཏེ་ཆོག་པས་དང་གཞུང་ཆོས་བཅས་པར་བཞུགས་བྱལ་པ་ལྷ་པོ་ཡོད་། གཞན་ཡང་ལྷོན་ལམ་ཆེན་
མོར་པོ་དེ་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱན་ཐ་དང་པའི་དགེ་འདུན་དཔལ་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་ས་གཅིག་ལ་ཆོག་པས་ལྷ་
ཞལ་འདོན་མཛད་དཔོན་ལྷ་པོ། དེའི་ཆོང་ཏུ་རྩེ་ཆོང་ཁ་པས་པོ་དེ་བརྒྱན་ནང་བརྒྱན་ཆང་མས་
བྱན་མོར་ཏུ་ཆོད་ལྷན་ཏུ་བཅི་བའི་བགའ་འཕྱར་དང་བརྒྱན་འཕྱར་གཉིས་ལས། ཞལ་འདོན་
གྱི་ཆོག་པས་བཅད་རྩམས་བཏུས་ཏེ་ཕྱོགས་བཞི་གསུམ་གནང་བའི་རྩོམ་ནས། པོ་དཔལ་ལྷ་པོ་དང་བརྒྱན་
རིས་མེད་ཀྱི་རྩེ་ས་འཇུག་པ་ཆང་མས་ལྷོ་རྒྱུ་ལྷ་པོ་འདོན་ཆོག་ཅིག་ཀྱང་ཕྱགས་ལྷོག་མཛད་རྒྱ་
ལྷ་པོ་ཡོད་། དེར་བརྟེན། རྩེ་ཆོང་ཁ་པའི་རྩམ་ཐར་ཆོས་མཁན་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷོན་ལམ་ཆེན་
མོའི་མཛད་པ་འདི་ནི། ཁོང་གི་མཛད་ཆེན་བཞི་ལས་གཅིག་ཏུ་བཟང་བ་ཤིན་ཏུ་ནས་དོན་ལ་
གནས་ཤིང་། མཛད་ཆེན་དང་པོ་གཉིས་ནི། གོང་གསལ་ལྷ་པོ། རྩེ་པོའི་བྱུ་མས་པ་ཞིག་གསོས་
དང་། གཉལ་གྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་ཆེན་མོ་དེ་ཡིན་།

491 ལྷ་མའི་ཆོ་འབྲུལ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཤིང་དང་འབྲུལ་ལྷོ་ཐོང་གསལ་བརྒྱུས་ཤིག་«རྩམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་
རྒྱས་» ཤོག ༦༩ ཐད་ཏུ་བྱུང་ལ། ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཤིང་བརྟེན་བཀྱར་ལ་རྒྱ་འཁྱོལ་ཆོས་ཤིན་ཏུ་
བཅས་པ་ནི། ཤིང་ཏུ་ལྷོས་པའི་«ཆོ་འབྲུལ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོར་མཛོད་པ་ཕུལ་བའི་ཤིང་པ་»ཞེས་པ་དེའི་ནང་འཁོད་།

ལྟ་མར་ཆོ་འབྲུལ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་ཆོགས་བྲལ་པ་བྱུང་བ་འདིས་ནི།
 བོད་ཏུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཆོས་བརྒྱན་བྱ་དང་པ་རྒྱུས། མོ་མོའི་རྒྱ་འགོ་གང་ལ་བྱུག་པའི་
 རྒྱ་མ་དང་གང་ལ་རྒྱལ་འདོན་གནང་བའི་མན་རག་ཀྱང་བྱང་བྱ་དང་པར་ཡོད་ཡོད། བཅས་ཅད་
 ཀྱང་སྟན་པ་གཅིག་གི་རྒྱུ་ལ་འབྱུག་གཅིག་བྱུང་ཏུ་གནས་པས། བཟན་པ་སྤྱིའི་ཆ་ནས་བཅས་
 ཅད་ཀྱིས་སྟན་པའི་བདག་པོ་སྟན་པ་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་བཟན་རྒྱུ་ལྟ་
 ཅིང་མཛོད་པ་དང་། སྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལ་གཅེས་སྤྱས་བཟུང་བའི་སྤེལ་དེ་སྤྲོད་པ་ལྟན་ཏུ་བྱུང་
 པ་བྱུང་ཡོད་ལྟར་། དེ་ལྟར་བོད་བརྒྱན་ནང་བཟན་པ་རྒྱུ་ལ་བཟན་པའི་བདག་པོ་སྟན་པ་
 བཙོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་རྒྱན་ཏུ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་པར་གཤམ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་འདི། རྩ་ཙམ་ནས་བྱུགས་ལ་
 དགོངས་བཞིན་ཏུ་ཡོད་ལ། རྒྱ་ལྟ་དཔུང་ལ་ཞེ་གཉིས་སྤྲོད་པའི་རྒྱལ་ལྟ་དཔུང་ལ་ཞེ་གཉིས་
 བྱུགས་ལ་འབྲུངས་པའི་མཐུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདྲ། དང་ཐོག་སྟན་པ་བཙོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཐབ་
 མོ་ཆེན་འབྲུང་གསུང་བའི་བཀའ་བྱིན་བྱན་པའི་སྟོན་པ་བཟུགས་པའི་བཟོད་པ་«ལེགས་བཤད་
 རྟེན་པོ»ལྟ་བུ་བཙུགས་པ་ཤོད་ཏུ་སྤྱས་ཐིན་པ་ལྟར་དང་། ཕྱིས་སྤྲུལ་དང་གི་སྤྲོད་པའི་གཙོ་
 བླ་སྟོན་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་བསྟུལ་བའི་དོར། བཟན་པའི་བདག་པོ་སྟན་པ་བཙོམ་
 ལྡན་འདས་ཀྱི་བཟོད་པ་«ཕྱིན་རྒྱལ་ཉིད་འབྱུག»ཅེས་བྱ་བ། ཡོངས་བྱུགས་ལ་བརྩམ་མཚན་
 ཏུ་«རྒྱལ་ལྟ་མཐུ་མ་»ཞེས་བཙོད་པ་དེ་མཛད་པ་སོགས་གནང་ཡོད། སྟན་པ་བཙོམ་ལྡན་
 འདས་ཀྱི་བཟོད་པ་འདི་གཉིས་པོ་དེ་ཡིག་ཏུ་བཟུགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཙོམ་ལྡན་ཀྱི་བཟོད་པ་
 དང་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ནང་ཏུ་མཛད་འཕྲིན་ཆེ་ཤོས་སྤྲུལ་ཡོད།

མ་ལྟར་ ༡༩༠༩ ལོར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལས་ལྟ་ལྟ་སྤྱུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་སྟོན་ལམ་
 ཆེན་མོ་ཆོགས་པ་འདིས་སྤྱུལ་དེད་བྱུང་ནི། འདིའི་ཕྱི་ལོ་ནས་ ༡༩༡༦ ལོར་འཇམ་དཔུངས་
 ཆོས་རྒྱུ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་བྱུངས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་མ་བཟུང་དཔུང་། ལོ་བཟུན་ཙམ་གྱི་
 རིང་། ལྟ་མ་ལྟ་ཀྱི་དགོན་ལྗོངས་ལྟར་ལྟ་དང་དགའ་གདོང་སོགས་ཀྱིས་ལྟ་མ་གཙུག་ལག་
 ཁང་ཏུ་ཆོ་འབྲུལ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཆོགས་སྤེལ་དེ་རྒྱན་བསྟུངས་ཡོད་ལ། དཔལ་ལྡན་འབྲས་
 བྱུངས་ཕྱག་བཟུང་བའི་ལོ་གཅིག་གི་རྒྱུ་ཉེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༦ ལོ་ནས་སྟན་ལམ་ཆེན་མོའི་བཀོད་
 རྒྱུ་གི་འཕགས་དེ་གདན་ས་འབྲས་བྱུངས་ནས་བཞེས་པའི་འགོ་རྒྱུ་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ལག་བྱའི་
 མི་དང་དབང་པོ་མ་ཕྱིས་ཉམས་ཏེ་བོད་དབུས་གཙང་གི་མི་དང་ཐུག་པའི་པའི་བཟུང་
 བའི་རྒྱལ་ལྟ་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༤ ནས་ ༡༩༡༦ ལོའི་བར་ནི། ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱི་རིང་ནི་པའི་བཟུངས་

པས་ཆོས་ལུགས་ཐེན་འཁྲེས་ཀྱིས་མེ་རྩ་དང་འབྲས་ཐུངས་ཀྱི་དགོ་འདུན་པ་རྒྱམས།⁴⁹² ལྷ་ས་
ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོར་འོང་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བཅད་བཏང་ལྟེ་བར་ཆད་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་
མོད། ༡༥༡ འོར་ཁུལ་མཆོག་གཉིས་པ་རྗེ་དགོ་འདུན་ཀྱི་མཆོད་ཐུགས་བསྐྱེད་ལས་དགོ་ལྷན་
པའི་དགོ་འདུན་པ་རྒྱམས་སྤྱད་ཡང་ལྷ་ས་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོར་བྱགས་བྱུང་པ་ལྟར་བ་མ་ཟད།
ལྷ་སའི་ཆོ་འཕྲུལ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོའི་འཕགས་བཞེས་ཀྱང་ཡོད་ཀྱིན་པ་ཞེན་གདན་ས་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་འབྲས་ཐུངས་ནས་གནད་བྱུང་པ་ལྟར་དོ⁴⁹³ རིམ་པས་ལྷ་ཁྲོན་ལམ་ཆེན་མོའི་
རྒྱུ་ལས་སུ་དགོ་ལྷན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་ཀའི་དགོ་འདུན་པ་རྒྱམས་
ཏུས་གཅིག་ལ་འཛུམས་པའི་གོ་རྒྱུ་ལ་དེ་བཟུང་ལྟེ། གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་གཉེར་བ་སྤྱོད་པ་
མཐར་མོན་ཅེ་ཕྱད་རྒྱམས། རྒྱན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཡུལ་རྒྱལ་རྒྱམས་དབུས་གཙང་གི་གདན་
ས་ཁག་ཏུ་བྱ་བ་རྒྱོང་མཛད་པ་དང་ཆུལ་མཆུངས་པར། གཞུང་ཆེན་ཀའི་དུང་ལྷན་པཅད་
འཛོག་པའི་ཡོལ་ཆུགས་ཏེ་དེ་ལྟར་ལྷོན་ལམ་རྒྱུ་ལས་དམ་བཅོམ་གནད་མེན་པ་རྒྱམས་ལ་ལྷ་ཁྲོན་
རབ་འབྲམས་པའམ་བཟུས་ཆོག་ལ་“ལྷ་རྒྱམས་པ་”ཞེས་བསྟན་པའི་ཡོལ་ཆུགས་དེ། ཕྱི་ལོའི་ཏུས་
རབས་ཏེ་ཕྱི་པའི་དཀྱིལ་ཏུ་པོད་ཀྱི་ལྷན་བཅུད་གཉིས་ཀར་ཆབ་མིད་ཀྱི་ཆུགས་སྤྱོད་མི་ཐེག་པ་
དེ་བྱུང་རྗེས། པོད་བཙུན་མིད་མྱི་ལ་ཉམས་ཆགས་ཆེན་པོ་ཤོར་བས་ལྷ་ས་རབ་ཏུ་ཆོ་འཕྲུལ་ལྷོན་
ལམ་ཆེན་མོ་ཆོགས་པའི་ཡོལ་དེ། ༡༩༦༠ ལས་བཟུང་ལྟེ། ༡༩༦༩ འོར་ཁུལ་དམིགས་པར་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེས་འཕགས་བཞེས་འོག་སྤྱད་ཆུགས་མ་ལྟར་པའི་བར་ཏུ་ཉམས་ཏེ་རྒྱན་ཆད་ཅིང་། བཅོན་
ཁྲོལ་རྒྱ་གར་ཏུ་ནི་ཆོ་འཕྲུལ་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཡོལ་དེ་ཉམས་པ་སྤྱད་གསེས་ཏེ་དགོ་ལྷན་པའི་
གདན་ས་མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། གཞན་ཡང་བཞུགས་སྒྲིབ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་འོར་ཁུལ་ལ་
ཁང་ཏུ་འདུ་བྱུ་ཆེད་ཆོགས་བཞེན་པ་དེར་ཆོང་མས་མཛུབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལྟར་ལགས།

འཛོག་ཏེ་ཡོ་ཆེད་དགའ་ལྷན་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ་པ།

གཞན་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་ཆེན་ཐུན་ལས་ཀྱི་ནང་། མཛད་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་
འཁྱུར་བ་དགའ་ལྷན་གྱི་དགོན་པ་འདེབས་པའོང་། ས་སྤྱང་ ༡༩༠༩ ལོ་དེའི་ནང་ཏུ་བྱུང་ཡོད་དོ།
(ལྷ་ས་ནས་དེ་ཙམ་ཐག་མི་རིང་བའི་ས་དོར་ལྷག་ཅེ་ཆོགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་དོ།) དེ་ལ་རྗེ་

492 མེ་འབྲས་གཉིས་ལྷ་ས་དང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བས་ལྷ་ས་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོར་ཆོགས་བྱགས་གནད་པའི་ཡོལ་དེ་དང་ཐོག་ནས་
ཡོད་ཅིང་། དགའ་ལྷན་གྱིས་གནས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཐག་ཤིང་བས། དེ་ལྷ་སའི་ལྷོན་ལམ་ལ་ཐོབས་པའི་ཡོལ་ཡོད་མི་རྒྱུད་ལ།
ཕྱིས་རྒྱལ་མཆོག་བཏུན་པ་རྒྱལ་བཟུང་བྱ་མཆོད་རྒྱུ་ལས་ནས། དགའ་ལྷན་པ་རྒྱམས་ལྷ་སའི་ལྷོན་ལམ་ཆོགས་བྱགས་གནད་
པའི་ཡོལ་ཆུགས་པ་ཐོ་ཡོན་པེ་ཤེས་དོན་བྱུང་གིས་གསུངས་དོ། «རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་མོའི་རྒྱལ་ཐར་དང་པུ་མཆོད་ལོ་ལའི་
འབྲུག་ལོགས།» རྟོག ༡༩༩

493 པར་ཆེན་བསྟན་འཕེལ་ཐུགས་པ། «བཀའ་གདམས་ཆོས་འཁྱུར་ཡོད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱུན།» རྟོག ༡༣༥

ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ནི་གནས་ཤིང་མཛད་པར་གྱིན་ཏུ་བྱུགས་ལ་སྒྲིབ་སྤྱོད་པས། ཁོང་གསལ་ལྟར་དབྱས་གཙང་དུགས་པོ་འོལ་ཁ་དང་བཅས་པའི་དཔེ་གནས་དང་དགོན་ཆེ་ཁག་ཏུ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་ཕེབས་བཞིན་པར། རིས་པས་བྱུགས་ཕྱིར་ཕྱོན་པའི་སྒྲོབ་མའི་ཆོགས་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་གས་སུ་འཕེལ་བའི་སྐབས་སུ། སྒྲོབ་མ་རྩམས་འབྱོན་བཟུང་མང་བས་བྱུགས་སུན་ལྟམ། སྒྲོབ་མ་བཟུང་བུས་རྒྱལ་ཚབ་རྒྱུ་དང་འདྲལ་འཛིན་བྱུགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱིས་དཔེ་དགོན་ཞིག་འདིར་པའི་ལྷ་བ་ལན་འགར་བྱལ་ཡོད་པ་གོང་གསལ་ལྟར་ལ། རྒྱ་ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལྷ་ནས་ཀྱང་དབྱར་ལོ་རྒྱུ་མཐོང་ཕེབས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཁྲར་ནས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་གཞི་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྐབས་སྐབས་སུ་སྤྱོད་བྱུག་འོང་གི་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས། ཕན་ཚུན་ཞབས་ཐང་ལ་འབྱོན་བཟུང་མང་པོ་གནང་དུས་སྤྱོད་ལ་ཡང་ཆེ་ཙམ་འོང་བཞིན་པ་སྐབས་ལ་བརྟེན། ཁོང་གསལ་ལྟར་ས་སྐབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོར། ལྷ་མའི་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོ་བྱུང་རྒྱུ་ལྷོ་པ་མ་བཟུང་བུས་རྩམས་ཀྱིས་ཁྲར་ནས་བརྒྱལ་མ་བྱུང་བའི་འདྲོད་དོན་དེ་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཏུ། ཕྱིས་རྒྱ་མའི་རྒྱུ་འཁྲུག་པ་དགེ་ལྡན་པ་ཡོངས་ཀྱིས་མ་དགོན་ཏུ་ཆེ་བའི་དཔེ་གནས་དག་ལ་ཐོན་རྩམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ལོ་བྱུག་བཟུང་།

རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རང་གི་སྒྲོབ་མ་ཆོས་བརྒྱལ་དོར་དཔེ་གནས་དགོན་པ་ཞིག་འདིར་རྒྱུ་ལྷོ་པ་མ་བཟུང་བུ་ལྟར་ཡོད་མིན་ཤིང་གཏན་ཞིག་བརྒྱུད་དཀར་མོ་དང་། ལྷ་མ་མ་ཆོ་འབྲུལ་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཆོགས་པའི་སྐབས་སུ་ནི་དགོན་པ་ཞིག་འདིར་རྒྱུ་ལྷོ་པ་མ་བཟུང་བུ་ལྟར་ཡོད་པ་གྱིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། སྐབས་དེར་“ལྷོ་པ་དང་ཡོན་བདག་བྱ་སྒྲོབ་སྐོས་ནས་དགོན་པ་སྤྱོད་པ་འདྲལ་བ་དང་། གསལ་པ་འདིར་པའི་བདག་སྤྱོད་ཕྱིད་ཟེར་ནས་གསལ་བ་འདིར་པའི་མང་དུ་བྱུང་བས། དེ་རྩམས་གང་བཟང་རྒྱ་ལོ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ལྟར་དུ་གསལ་བ་བཟུང་ནས། མང་མེད་མནལ་ལམ་སྐབས་ཀྱི་ལྷ་མ་བརྒྱུགས་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་འཁྲོག་རི་པོ་ཆེ་བཟང་བར་བྱུང་།”⁴⁹⁴ ཞེས་མཁས་བྱུང་རྒྱུ་ལྷོ་པ་མ་བཟུང་བུ་དང་པའི་འཁྲུག་རྒྱུ་ལྷོ་པ་མ་བཟུང་བུ་གསལ་བ་དེ་ཡང་འཁྲོག་རི་པོ་ཆེ་འདི་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་མ་དགོན་པ་འདིར་པའི་ཡུལ་ཏུ་ཁྲར་སྤྱོད་བྱུང་བའི་ཆེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོད་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཁོང་གིས།

དབང་བརྒྱུད་རི་པོ་ལྷོ་པ་མ་བཟུང་བུ་། །བཙན་མོ་རི་པོ་རྒྱུ་ལྷོ་པ་མ་བཟུང་བུ་།

དགེ་འདུན་དབུག་མེད་འདྲུ་བར་འཁྲུར། །རི་ནི་གང་ཡིན་འཇམ་དབྱངས་འཆད།

དབྱས་གཙང་མདོ་ཁམས་རྒྱ་ཡུལ་གྱི། །མཆོད་གནས་དམ་པ་ཆོགས་གསལ་གྱི་ལྟེན།

མངའ་ཡིས་མདོ་སྨྱད་ཀྱང་ཕྱི་སྒྲུབས། །སྒྲུགས་བཟུང་ཕྱེ་དགོན་རྒྱས་པར་འཕྱུར།⁴⁹⁵

ཞེས་གསུངས་ཡོད།

ཅི་ལྟར་ཡང་ལྷ་མ་འཛིན་ལམ་ཆེན་མོ་བྱུང་རྗེས་རྗེ་ལྷ་མ་རྒྱལ་ཆོབ་རྗེ་དང་འདྲུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་སྒྲོབ་མ་ཉུང་ཤས་དང་རྣམ་ཏུ་འདྲུག་ཏི་པོ་ཆེར་ཕེབས་ཏེ། དེར་ས་བཟགས་ཏེ་དབྱེད་པར། གནས་དེར་བཤད་སྒྲུབ་ཡོངས་སྒྱུད་རྒྱས་པའི་ལྷ་མ་ཕྱིན་ཏུ་ལེགས་པར་གཟིགས། དེ་ལྟ་བུའི་དཔེན་གནས་འདེབས་སའི་ཏི་དེ་ལ་དབང་བསྐྱར་ཏི་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་ལྷ་མ་ནས་བྱུང་བར་ཕྱི་སྒྲུགས་ལ་མེ་ལེ་ལུས་ལུ་མོ་བྱངས་ཅན་ཕྱི་ཆོད་ཏུ་མཐོ་ཆད་ལ་རྒྱ་མཆོ་ནས་ཁྱི་དེ་ཆེག་ཁྱི་བཞེས་ཏུ་ལྷ་མ་ཅན་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ཏི་དེ་ལ་དབང་བསྐྱར་ཏི་ཞེས་པ་ནི། རྒྱན་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྐྱུ་པོ་ཁྱི་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོར་དབང་བསྐྱར་བའི་གནས་ཡིན་པར་གྲགས།⁴⁹⁶ རྗེ་ལྷ་མ་དང་ཉིད་ཀྱང་སྐྱེན་རྒྱུད་ཏུས། ཏི་མཐོན་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆགས་ཕྱིར་མཐོང་འཕྱངས་ཆེ་བའི་བྱ་ལྷུང་དགོན་པར་ལྷན་ཏིང་པོར་བཞུགས་སྤྱོད་བཏང་། བྱིས་སྤྱང་འོལ་ཁ་ཁུལ་ཕྱི་ལོ་ཉེ་གྲང་རྒྱལ་ཕྱི་ཏི་ལུལ་དང་། ར་ལྷུང་སྐགས་དཔེན་པའི་གནས་ལ་བྲགས་ཕྱིན་ཏུ་མཁྱུ་བར་བཞེན། དབང་བསྐྱར་ཏིར་གྲགས་པའི་འདྲུག་ཏི་པོ་ཆེ་དེའི་སྤྱོད་ནས་གཟིགས་པའི་ཆེ། ཕྱིན་ཏུ་ཡངས་པའི་ལུལ་སྤྱོད་ས་གཟིགས་སྤྱབ་པ་ལོགས་ཀྱིས་བྲགས་ལ་སྒྲོ་བའི་ཉམས་འཆར་ཡོད་པེས་ལ། འདྲུག་ཏི་པོ་ཆེའི་ཆེ་ནས་ཏི་འདིའི་སྤྱོད་ས་ལ། ཐང་ཀ་ཕྱིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏི་ཆེ་ནས་མར་ལ་བཟུངས་པ་ལྟ་བུར། དགོན་པ་དང་བྱ་བྱག་སྐགས་ཁ་ལྷན་མེར་ཏི་པོའི་འདེབས་སུ་ཆགས་པ་ཞིག་འོར་བ་བྲགས་ལ་འཁོར་བ་ལྷུང་ཡོད་མིན། དཔེན་གནས་ཀྱི་ཏི་པོ་འདི་བྲགས་ལ་བབས་པའི་རྒྱ་མཆན་གཞན་ཡང་། གནས་འདི་ཆོས་འཁོར་ལྷ་མ་དང་ཐག་མི་ཏིང་བར་མ་ཟད། དང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྱུབ་པ་ཉམས་བཞེས་མཛད་པར་བྲགས་སྒྲོ་མའི་འོལ་ཁ་ཁུལ་ཕྱི་སྒྲུབ་གནས་རྣམས་དང་ཡང་ལྷུང་ཉེ་བ་དང་། བཞུན་པའི་སྒྱུན་བདག་ཐག་ཕྱུའི་མི་ཉིད་དང་དང་སྒྱུ་ནས་མཁའ་བཟང་པོ་སྐགས་ཀྱི་བཞུགས་ལུལ་དང་ཡང་དེ་ཅན་ཐག་མི་འཕྱང་བ་སྐགས་ཀྱིས་ཡིན་པེས་སྐྱེས།

དེ་ལྟར་དབང་བསྐྱར་ཏིར་མདོ་ཐགས་ནས་གསུངས་པ་བཞེན་ས་འདྲུལ་ཕྱི་ཆོག་རྒྱས་པར་མཛད་ཅིང་། རྒྱལ་ཆོབ་དང་མ་ཏིན་ཆེན་དང་འདྲུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གཉིས་

495 ལྷ་ཐག་བྱུང་ཆེན་ཀྱིས་འདྲུག་ཏི་པོ་ཆེར་དགའ་ལྷན་ཕྱི་དགོན་པར་འདེབས་པར་འཕྱུར་བའི་ཕྱང་བཞུན་ཕྱི་ཆེག་འདི་རྣམས། ལམ་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་ཕྱི་«དགའ་བདེམས་ཆོས་འཕྱུར།» བོག ༤༩༡ བདེད་བྱུང་དོ།

496 ཆཉར་སྒོ་བཟང་ཆུལ་ཁྱིམས། «རྣམ་ཐང་བདེ་ལེགས་ཀྱན་འཕྱུར།» བོག ༡༢༡ ཆཉར་དང་ཉིད་ཀྱིས་གང་ལ་གཏུགས་ངས་འཛིན་མ་གནང་།

ལ། འདྲུཁ་ཁ་དང་གཞིམས་ཁང་སོགས་གང་ཏུ་འོས་པ་དང་། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་བྲུ་གཤམ་གྱི་བཀོད་པ་འདྲ་ཆེ་དགའ་སོགས་ལལ་ཏེ་གནང་། བྱིས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆའི་ནང་བྱུང་བ་ལྟར་ན། གྲྭ་པ་དེར་སྒྲོབ་མ་གཅིག་གིས་འདི་ན་ཆ་རྒྱན་དཀོན་པའི་ཆུལ་ལྷུང་པར། རྒྱུ་མས་ལོགས་ཀྱི་བྲུ་གཤམ་ལ་བྲུག་པར་བྱས་པ་ལྟར་ཉེ་འདི་ནས་ཆུ་འོང་ཞེས་གསུང་མ་བཤད་ཏུ། བྲུག་དེ་གསལ་བའི་གསེབ་ནས་ཆུ་རྒྱན་བཟང་པོ་བཟང་པ་ལ་“བྲུད་ཅི་ཆུ་མིག”ཅེས་བྲུགས་པ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་རི་དེ་ནས་རོ་མཚར་ཅན་གྱི་དངོས་ཆས་གཉིས་ཉེ། དཀོན་པའི་མང་ཆོ་འདིར་བར་ས་བྱས་པ་ལས་དྲུང་དཀར་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོན་པ་དང་། དེ་དང་ཉེ་བའི་བྲུག་ཞིག་ནས་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་འབག་ཅིག་གཉིས་ནས་བཞེས་པར་བྲུགས་ལ། དྲུང་དཀར་ཆེན་པོ་དེའི་སྒྲོར་ལ་གསུང་སྒྲོལ་གཅིག་ལ། «ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདྲེ་འོ་»ཟུ་ཡིག་གི་འཕྲུར་གཅིག་གི་ནང་། རྒྱན་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་མཆོ་མ་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ལྷུང་གནས་ལ་བཞུགས་པའི་ཆེན་ལྷུང་ལ་པོ་མཆོན་པ་ལ་དྲུང་དཀར་ཞིག་ལྷུང་བ་མོ་ལྷུང་འགལ་གྱི་བྲུ་ལ་གནང་སྟེ། འདི་ཁྱོད་ཀྱིས་འགོག་པ་རིང་སྒྲོལ་བྱིག་མ་འོངས་པ་ན་དགེ་སྒྲོང་པ་རྒྱའི་རང་ལྡན་ཞིག་གིས་ཆོགས་དྲུང་བྱེད་ཀྱི། དེའི་གཉེན་བདག་སྤྱུང་བའི་གཞུགས་སུ་བྱས་ཏེ་སྤྱང་དྲུ་ཆ་གཅིས་ཡོད་པར་བྲུགས་པ་⁴⁹⁷ དེ་ལྟར་དབང་བསྐྱར་རིང་གཉེན་ནས་བཞེས་པའི་དྲུང་དཀར་དེ་དང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་འདྲུ་འབག་གཉིས་ལས། དྲུང་དཀར་དེ་མ་འོངས་པའི་ཆེན་འབྲེལ་ལ་དགོངས་ཏེ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱལ་གནང་བ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་འདྲུ་འབག་དེ་ནི། བྲུམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་པདག་ཆེན་མཆོད་དེ་རྒྱུད་བྲུ་གཉིས་འཕྲུགས་པར་བཞེད་པའི་གཙང་རྒྱུད་དམ་སྤྱད་རྒྱུད་དྲུ་བྲུགས་པའི་དཀོན་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བར་བྲུགས་པ་⁴⁹⁸

ཅི་ལྟར་ཡང་། མདོ་ཐུགས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོག་ལྟར། འབྲོག་རི་པོ་ཆེར་དཀོན་པ་འདྲེབས་པའི་དོན་དྲུ་ས་བྲུལ་ནས་མང་ཆོ་བཏིང་བ་སོགས། རྒྱན་འགྲོའི་སྒྲོར་བ་རྣམས་ལོགས་པར་བྱུང་ཆེས། ཁོང་གསལ་ལྟར་དཀོན་པ་བཞེད་པའི་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་དངོས་ལ་ནི། སྤུས་ཀྱི་བྲུ་པོ་རྒྱལ་ཆུང་དང་མ་རིན་ཆེན་དང་འདྲུལ་འཛིན་བྲུགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་ལ་གནང་ཞིང་། དེའི་ལྷན་སྒྲོལ་མའི་ཆོགས་པ་ལ་ཆེ་བ་དཀོན་པ་གསལ་བཞེད་པའི་འཕྲུགས་སྐྱུན་ལ་བྲུག་རྒྱུགས་

497 མདོ་ལང་གཤེགས་རྒྱ་ནག་གི་འཕྲུར་གཅིག་ཏུ་ལུང་འདི་ལྟ་བུར་ཆུལ་གྱི་ཞིབ་གནས་རྣམས། བྲུག་སྒྲོ་རབ་འབྲུམས་པའི་«རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་རོ་མཚར་ལུང་བསྐྱར་གྱི་རྒྱལ་མོ་»ཞེས་པའི་ནང་འཁོད། ཤྭག ༡༧༥ དེ་བཞིན་དྲུ་བ་སྒྲུལ་སྐྱེད་ཀྱི་དབང་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷུག་གི་«རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོར་ཐང་པ་རོ་མཚར་བའི་གྲན་པ་བསྐྱེད་ཆ་བསྐྱེད་པ་»ཞེས་པའི་ནང་ཏུ་འདྲ། ཤྭག ༡༥༠ འགོག་པ་རི་ནས་དྲུང་དཀར་ཆེན་པོ་དེ་གཉེན་ནས་བཞེས་པ་འདི་ཐོད་དྲུ་བྱུང་བའི་གྲན་པ་བསྐྱེད་ཆ་ཆ་གཅིག་པར་བཟངས་པ་

498 བྲུག་སྒྲོ་རབ་འབྲུམས་པའི་«རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་རོ་མཚར་ལུང་བསྐྱར་གྱི་རྒྱལ་མོ་»ཞེས་པའི་ནང་འཁོད། ཤྭག ༡༧༥

ལྷ་པའི་ཆེད་དུ་འབྲོག་ཤིང་པོ་ཆེད་དཔེན་གནས་སུ་བཞུགས་ཤིང་། དཀོན་པ་འདྲེབས་པའི་རྒྱ་སྒྲིབ་པ་ལ་འདྲེབ་ཆེ་འབྲུལ་སྒྲིན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྒྲིན་བདག་ལྷ་མཁན་ཆེ་བྲས་ཁག་གཅིག་གིས་དང་འབྲུལ་འབྲོར་བ་དང་། རྩེ་སྒྲུ་མས་ཀྱང་པག་ལྷའི་དཔོན་རིགས་ལས་སྒྲེའུ་ནས་མཁའ་བཟང་པོ་ཁྱིམ་ཆང་དང་། ལྷ་རིན་ཆེན་དཔལ་དང་། རིན་ཆེན་ལྷན་པོ་ཡེ་ལ་སྒྲུ་བཅས་པར་ཞལ་ཏེ་གནང་བ་ལྷ་ཁོང་རྣམས་ནས་སྒྲིན་བདག་མཛད་ཤིང་།⁴⁹⁹ དཀོན་པའི་མིང་ལ་དགའ་ཐུན་ཞེས་བཏགས་པ་ནི། ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྩེ་ཆོང་ཁ་པ་ལ། “ཁྱེད་སྒྲི་སྒྲེ་ཕྱི་མ་དགའ་ཐུན་དུ་བྱམས་པའི་ལྷ་དུ་འབྲོན་ཅིང་བཞུགས་པ་ཡིན་པས། དགའ་ཐུན་ལ་བརྟེན་པའི་མིང་ཞིག་ཐོགས། ཁྱེད་རང་བཞུགས་པ་དང་འབྲུལ་པའི་རྩེན་འབྲེལ་ཡོད།”⁵⁰⁰ ཅེས་བཀའ་གནང་བ་བཞིན་ལྷ་དང་པར་བྲགས་ཤིང་། རྩེ་སྒྲུ་མ་ཉིད་ནི་འབྲོག་ཤིང་པོ་ཆེ་ནས་ཕྱག་གཏེག་སྒྲེ་དཔྱིད་ཀྱི་སྒྲིབ་དུ་མེ་རྩ་ཆོས་ལྷིངས་སུ་ཡེབས་ཤིང་། རྒྱལ་ཆབ་རྩེ་དང་འབྲུལ་འབྲོན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེད་བཞུགས་འོག་དགའ་ཐུན་གྱི་དཀོན་པ་འདྲེབས་པའི་འབྲུགས་སྒྲིབ་ལས་རྣམས་ཆགས་ཆད་པར་བྱུང་སྟེ། ས་སྒྲུབ་གི་ལོ་དེ་མཇུག་མ་བཟུས་གོང་དུ། གཙང་ཁང་དང་བཅས་པའི་འབྲུ་ཁང་དང་། རྩེ་གཟིམ་ཁང་། ལྷ་གྲག་བཏུན་ཆུ་ཙམ་ཆང་ལ། དུང་ལྷ་གྲག་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་མང་རྩེ་ཡང་བཏེངས་བྱུང་པ་བྱུང་།⁵⁰¹

སྒྲུ་ཡང་ལོལ་ཁ་ཁུལ་དུ་ཡེབས་པ།

གོང་གསལ་ལྷ་རིན་ཆེན་གྱི་བྱ་བོ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་སྒྲོལ་མ་པལ་མོ་ཆེ་འབྲོག་ཤིང་པོ་ཆེ་དགའ་ཐུན་འདྲེབས་པའི་ལས་ལ་ལྷུགས་བཞིན་པར། རྩེ་སྒྲུ་མ་རང་ཉིད་མེ་རྩ་ཆོས་ལྷིངས་སུ་བྱོན་ཅིང་། དེར་དགོ་འབྲུན་པ་བྱུག་བརྒྱུ་ལྷུག་ལ་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་ཏེ་བཞུགས་ཤིང་འཕགས་སུ་འཕགས་པ་སྒྲུ་བྱུག་གི་«ཆ་བ་ཤེས་རབ་»དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་«བྱང་མའི་»ཆུལ་ཁྱིམ་གྱི་ཡེའུ། གཞན་ཡང་ལམ་ལོ་མ་དང་། «ལྷུབ་ཐབས་ཀྱན་བཟང་»ལ་སོགས་པའི་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱང་སྒྲུལ་དེ་རྩེ་མ་པག་ལྷའི་སྒྲིན་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་དཔོན་པོ་ཆེ་ནས་མཁའ་བཟང་པོས་(༡༩༤༠-༡༩༧༢)གསལ་བ་ནན་ཆེར་བཏབ་པའི་རོང་། དཔྱིད་ཉིང་མ་རྩེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དཔོན་སྒྲོབ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་ཟངས་རིའི་སྟེང་དུ་ཆགས་པའི་ཕ་མཆོན་སྒྲུབ་གནས་སུ་ཡེབས་ཤིང་། སྒྲིན་ལྷ་

499 པག་ལྷའི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་མ་གཉིས་དགའ་ཐུན་འདྲེབས་པའི་སྒྲིན་བདག་རྩེ་སྒྲུ་མས་ཞལ་ཏེ་མཛད་པ་ལྷ་ཁོང་བཞུགས་ཡོད་ཆུལ་«ལུས་པ་ཆོས་འབྱུང་།» ཤོག ༤༩༩ བདེན་བྱང་།

500 རྩེ་བརྒྱན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྩེ་སྒྲུ་མར་དཀོན་པའི་མིང་ལ་དགའ་ཐུན་ཞེས་འདྲེབས་པར་བཀའ་གནང་བའི་ཞིབ་གནས་འདི། བྲག་སྒྲིབ་པ་འབྲུགས་པའི་«རོ་མཆར་ལུང་བརྟན་གྱི་རོལ་མོ།» ཤོག ༡༩༥ བདེན་བྱང་བརྟན་གསང་བའི་མེ་ལོང་། འབྲུག་པ་ལས་ཟངས་ཉི་བཀོད་།

501 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རྒྱུ་ཤོག ༥༥

བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ནི། བག་ཕྱའི་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྒྲུ་མཆོད་གཅིག་ཡིན་ལ། རྒྱ་ཚིང་ཁ་པ་བར་དད་མོས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མ་ཟད་«ཐུགས་དི་མ་ཆེན་མོ་»ཚུམ་པར་སྒྱུལ་མ་གནང་མཁན་གྱི་ཐུས་མཁའ་ཡོད་པ་གཞུང་གི་མཛད་བྱ་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས། རྒྱ་བས་དེར་ཟངས་དེའི་ཕྱ་མཆོན་དུ། ཐུན་ཇ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་། མཁན་ཆེན་རྒྱལ་བཟང་བས་གཙོ་བོ་པོ་པོ་པོ་བཟང་བཟང་གྱི་གདན་ས་མཐོང་གི་ཁྲི་དུ་བཞག་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཞེ་སྟོད་འཛིན་པ་མང་དུ་འདུས་པ་རྣམས་ལ། ལམ་དུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མང་དུ་གསུངས།⁵⁰² རྒྱ་བས་དེ་དུས་ལག་ཕྱའི་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་གཞུང་པོ་གཞན་ཐུན་ཇ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན་(༡༩༤༤-༡༩༥༤)ཡང་ཡོད་ལ། ཁོང་ནི་རྒྱ་ཚིང་ཁ་པའི་ཞབས་ལ་གདུགས་པའི་སྒྲོབ་མར་ཐུར་ནས་ལོ་རྒྱུད་འགྲུབ་པའི་ཡོད་པ་དང་། ཐུས་ཁོང་གིས་རྒྱ་ཚིང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་«ཐང་ལམ་རྒྱ་རྩེ་ཆོས་ཐུག་གི་འཁྲིད་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ཐུན་»ཞེས་པ་ཚུམ་པའི་བསྒྱུལ་མ་མཛད་པ་བྱུང་།⁵⁰³

ས་སྐྱུང་ ༡༩༠༩ ལོའི་དབྱར་གནས་ལ་ལོ་ཁ་པ་བས་གདན་བྱངས་པ་ལྟར། རྒྱ་ཁྲུ་མ་རང་ཉིད་རྣམ་ཀྱན་བྱུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མོས་པའི་ལོ་ཁ་པ་ཁུལ་དུ་བྱོན་ཏེ། དང་ཐོག་ལོ་ཁ་པ་བས་མ་གཏན་གྱིར་དུ་བཞུགས། དེར་ལོ་ཁ་པ་དང་དུགས་པོ་ཁུལ་གྱི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་ལ། རྒྱ་བས་དེར་ཆོས་འབྲེལ་མཛད་པའི་ཁོངས་སུ། བཀའ་གདམས་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་འཆད་ཀྱང་པའི་«སྒྲོ་སྒྱུང་དོན་བདུན་མའི་»ཁྲིད་རྒྱས་པ་«སྒྱུང་འཕྱག་»ལེའུ་བརྒྱད་པའི་བདག་གཞན་མཉམ་བ་རྒྱུ་ལོ་ཁ་པ་དང་ཐུར་ཏེ་གནང་བ་ལ། རྒྱུ་དོན་སྒྲོབ་བྱང་མེས་ས་རྩ་སྒྱུང་བས་ཐིན་ཕྱིས་བཏབ་པ་ལ་«སྒྲོ་སྒྱུང་རྩ་བརྒྱད་ཆེན་མོར་»ཐུགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཉིད་ལྟོན་ནམ་མཁའ་དཔལ་གྱིས་ཐིན་ཕྱིས་སུ་བཏབ་པ་ལ་«སྒྲོ་སྒྱུང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་»དུ་ཐུགས་པ་བྱུང་།⁵⁰⁴ གཉལ་གྱི་རྩ་ཁྲོད་དགེ་བཤེས་ཞེས་པ་ཡུལ་དེར་ཐུགས་པ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཉི་ལམ་འདས་ཤིང་། ཁོང་མ་འདས་ཤིང་དུ་རང་གི་ཉི་དུ་ཐུག་པོ་རྣམས་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ་མ་རྒྱུ་བརྒྱུ་ཚིང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་འབྲལ་བ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱ་དགོས་པའི་ཁ་ཆེས་མཁའ་ཤིན་ལྟར། གསེར་བྱེ་མ་ཞི་སྟོང་ཐུག་གཅིག་གིས་ཐོག་བྱངས་དབྱལ་ལ་སོགས་པའི་འབྲལ་བ་དཔག་དུ་

502 ཟངས་དེའི་ཕྱ་མཆོན་དུ་ལེབས་ཏེ་ཆོས་འབྲེལ་གནང་བའི་ཞིབ་གནས་རྣམས། «རྣམ་ཐང་དད་པའི་འཕྱག་རྒྱགས།» ཤོག ༥༥ བདེན་བྱུང་།

503 ཐུན་ཇ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན་གྱི་རྣམ་ཐང་དུ། ཐུན་ཇ་ཉིད་ནས་དབྱང་ལོ་བརྒྱ་དཔའི་རྒྱ་བས་སུ་རྒྱ་ཚིང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོབ་མར་ཐུར་པ་གསུངས་པ་བཀོད་པས། རྒྱུ་ལེབས་ལ་དང་ཐོག་ ༡༩༠༩/༤ ལས་མས་ཤིག་ལ་གདུགས་སྟངས་།

504 རྒྱ་བས་དེར་ལོ་ཁ་པ་བས་མ་གཏན་གྱིར་དུ་ཆེ་སྒྲུ་མ་སྒྲོ་སྒྱུང་དོན་བདུན་མ་གསུངས་པ་ཉིད་ལྟོན་ཕྱིས་ཐུན་ཏེ་ཐིན་ཕྱིས་བཏབ་པའི་ཆོ་འདི། རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་ཐུབ་ཀྱིས་«ལེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་སྒྱུང་གི་གདམས་པ།» ཤོག ༡ ༣༩ བདེན་གསུངས་།

མེད་པ་ལུལ་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ས་འབྲུལ་བ་དེ་རྣམས་པལེས་ཏེ། དེ་ལས་ཆ་གཅིག་དེར་འདུས་དགེ་
འདུན་པའི་རྒྱུ་ལས་ལ་ལུལ་ཞིང་། བྱིངས་རྣམས་དགའ་ཐུན་དགོན་པ་འདེབས་པའི་རྒྱ་འཁྱར་
དམིགས་ཏེ་བརྗེས་། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ ༡༩༠༩ ལོའི་དབྱར་ཁ་དང་རྗེན་ཁ་གཉིས་ཀྱི་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོ་འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་གླིང་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་། རྗེན་ཁ་དེར་ཁོང་གིས་སྐྱེ་མཆོམས་དམ་
པོར་བཅད་དེ། གཙོ་བོ་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་དང་། ལྷན་པར་ཏུ་གསར་བ་འདུས་པའི་
ཉམས་པལེས་རྒྱལ་འདོན་ཏུ་མཇུག་དེ་སྐྱབ་པ་མཇུག་ཅིང་། སྐྱེ་མཆོམས་བཟུམས་ཤིང་སྒྲོབ་
མའི་རྒྱུ་ལས་ཏེ་བའི་སྒྲོབ་མ་ལྟ་སྒྲོབ་ཞིག་ཀྱང་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་སྐྱབ་པ་མཇུག་
ཏུ་བཅུག་ཐོག་སྒྲོབ་མ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ཉིན་དེ་བཞིན་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལས་
ཀྱི་འཕེལ་པ་རྣམས་སྒྲོབ་ཐིང་གི་རྒྱལ་ཏུ་མཇུག་ཐིང་མཇུག་། སྐབས་དེར་སྒྲོབ་མ་ལྟའི་ཁོངས་སུ་
རྒྱལ་ལྟ་ཐུན་འཇུག་དཔལ་རྒྱ་མཆོལ་ཅིང་། ཁོང་གིས་འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་གླིང་ཏུ་རྗེ་ལྷ་མའི་
བྱང་ནས་གསར་འདུས་ཀྱི་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལས་སྒྲོབ་ཐིང་དེ་ཐོབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་སྒྲོབ་སྒྲོབ་ལ།
འདི་ལྟར། “ངས་ཀྱང་འདི་བཞིན་ཏུ་འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་གླིང་ཏུ། རྗེས་གསར་འདུས་ཀྱི་བསྐྱེད་
རྒྱུ་ལས་གསུངས་ཏུས་བསྐྱེམས་པས། གཙོ་འཁོར་བྱུག་པ་དེ་ཀྱང་ཡིད་འཕྲས་བ་གསལ་པོ་ལྟར་།
བསྐྱེད་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་གནད་ཐབ་མོ་གཅིག་ལ་རྒྱུ་ལས་འཁོར་བ་གསལ། གཤེད་ཀྱི་མཆུལ་ལུལ་བྱས་
པས་གནད་།”⁵⁰⁵ ཞེས་སྐབས་གསུངས་ཡོད་།

གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་གླིང་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་། དཔལ་གསར་བ་
འདུས་པའི་སྐྱབ་ཐབས་«རྣམ་འཁྱོར་དག་འཕེལ་།»⁵⁰⁶དང་། དེའི་དཀྱིལ་རྒྱུ་«དབང་དོན་དེ་ཉིད་
རབ་གསལ་»⁵⁰⁷བྱ་བ་མཇུག་ལ། སྐྱེ་མཆོམས་དམ་པོར་བཅད་དེ་སྐྱེ་མ་དང་ཡི་དམ་ཐམ་ཐམ་དང་པ་
ལ་གསལ་བ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འདེབས་པ་མང་ཏུ་མཇུག་ཅིང་། ད་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསར་
བ་འདུས་པའི་རྒྱུ་ལས་འཕེལ་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ཀྱི་འདུན་པ་བཀྲ་དེ་⁵⁰⁸ རྒྱུ་ལས་འཕེལ་བྱེད་ཆེན་མོ་དེའི་དོན་ཏུ་ཐིག་ཤིས་འདེབས་པའི་
སྐབས་སུ། ས་སྒྲོབ་པོར་སྐྱེ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་རྒྱུ་ལས་གསུམ་ནས་བཀྲ་ཀྱི་བར་མནལ་ལམ་ཏུ་ལྟ་ས་
རོ་མཆོར་བ་ལྟར་བར། དེ་དག་བསྐྱེད་པར་ལྟར་གཞི་བྱས་ཏུ་དགོངས་ནས། ཉིན་གཅིག་

505 རྒྱན་ལྷ་སྐྱོ་ཁྱི་སྐྱུལ་མཆོན། «རྗེ་བརྒྱན་འཇུག་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར།» གོག ༩༡
506 རྗེ་ལྷ་ས་སྐབས་དེར་འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་གླིང་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་རྒྱུ་ལས་འཕེལ་པ་«འཕེལ་པ་ལས་ལྟོན་»རྒྱུ་ལས་འཕེལ་པ་
འདུན་བཀྲ་བ་དང་། དེ་མཐུན་ནམས་ལས་ཀྱི་རྣམས་རོ་མཆོར་ཅན་ལྟར་བ་དག་བརྒྱ་གཉིས་པའི་རྒྱུ་ལས་འཕེལ་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
གནས་རྣམས། རྣམ་ཐར་བྱུང་མོང་བ་«དང་པའི་འཁྱུག་རྒྱུ་ལས་»ལྟ་མི་ཐོན་མོད། མཁས་བླ་བ་རྗེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་«གསར་
བའི་རྣམ་ཐར་འཕེལ་པ་ཆེད་སྐྱེ་མ་»ཞིབ་ཏུ་བཞོད་།

མནལ་ལམ་གྱི་ལྷ་ས་དེ་རྣམས་པར་དེ་ཆོག་གིས་རྣམ་པར་པཅིངས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་
གཤམ་གསལ་འདི་ཡི་གེར་བཀོད།

རྒྱུ་ཚུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བྱས་པས་བྱུག་འཇམ་ལོ།

ལྷ་ལྷའི་གོང་གི་ཚུན་ནི། མིག་དང་ཁླ་པའི་ཐངས་གསུམ་ལ།

བཟོ་བ་མཛད་པའི་ཆ་འདྲེས་ཆུས། གཤམ་ག་བཀའ་ལྟེན་ཅིས་ཕྱེད།

ལུང་བྱང་ནས་ནི་སུམ་བརྒྱ་བརྒྱ། སྐར་ཟེ་ཡབ་གཅིག་དཀྱིལ་འཁོར་གཙོ།

བཟོ་བ་མཛད་པ་གཉིས་ཀྱང་སྟེང་། ཐངས་བཞི་པ་ལ་རྣམ་པ་ཅན།

ཁྲིའི་ལྟེན་ནས་ཆ་བ་ནི། གཏུན་ནས་འདི་བདག་གིས་ཞེས་ཆོ།

ཐགས་རྒྱས་ལན་གསུམ་བཞི་གཙོན་གྱི། དེ་འདྲའི་ལྷ་ས་གོ་ལ་པ་ལ།

ལྷ་ལྷའི་བྱུགས་བརྒྱད་དམ་པ་ལ། འཕྲིག་ཚུད་དེ་ནས་བྱུག་པ་ལ།

དེས་རྟེན་དེ་ནས་བྱུན་པ་ལ། རྒྱུ་བ་བཞེས་ལས་ནི་ཕྱིན་ཏུ་རེས།

ཕྱི་ཟེན་ཞེས་པའང་དེ་ནས་ཡོ། དེ་འདྲའི་རྒྱུ་མཛར་མཛད་ཏུ་བྱུང་།

བརྒྱད་ཀྱིས་དོགས་ནས་ཡི་གེར་བཀོད། དེ་དོན་ལྷུང་བ་མཐའ་ཕྱིན་ཕོག།

སྐར་གི་ལོ་ཁླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆེས་བྱུན་ལ་འོལ་ཁའི་བསམ་གཏན་སྤྱིར་བྱ་བྱིས་པ་
དགེ་ལེགས་ལྷུང་ཅིག⁵⁰⁷

ཅེས་པའོ། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གིས་པཅིངས་པ་འདི་གཅིག་ནས་གོ་དཀའ་བ་དང་། གཉིས་
བད་ནས་འདྲའི་ནང་རྒྱུ་ལོ་ལོ་དམ་གྱི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་རྟེན་པའི་ཆུལ་རྣམས་གསལ་བ་
སྐགས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བར་བརྟེན། བརྟེན་པའི་དོན་མཁས་བྱུང་རྒྱུ་རྒྱུ་མ་ཉིད་ཀྱི་
གསུང་དག་རྒྱུ་ལ་བཞེན་ལྷུང་པར་བཀྲལ་བ་འདིར་དཀོད་ན། འདི་ལྟར།

དེ་ཡང་ལྷ་ལྷའི་ལྷ་ས་གོ་སྟེང་དོན་ལ། དེའི་གོང་ཞེས་པ་སྐར་གི་ལོ་གོ་བར་

ཕྱེད་པའོ། རྒྱུ་ལོ་ཁླ་པའི་མིང་ཡིན་ལ། མིག་ནི་གཉིས་དང་ཁླ་བ་གཅིག་ཡིན་

ཏེ། གཅིག་གི་བརྟེན་པའི་ལོ་གོ་ཏུ་གཉིས་ཡིག་བཞག་པ་ནི་བརྒྱ་གཉིས་ཡིན་པས་

ཁླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པ་གོ་བར་ཕྱེད་པའོ། གསུམ་ལ་ཞེས་པ་ནི། ཁླ་བ་དེའི་ཆེས་

གསུམ་གྱི་མཆན་མའོ། དེའི་ཆེ་རྒྱལ་བ་ཀྱང་གྱི་ཡབ་གཅིག་རྒྱུ་ཚུན་འཇམ་

པའི་རྒྱུ་ཚུན་བརྒྱ་དབྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་སྟེང་ཞིང་། དཀྱིལ་

507 རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲས། ཁ་གསུང་ཐོར་བ། ཕོག་ ༥༥ འདི་རབ་བྱུང་བྱུན་པའི་ས་སྐར་ལོ་ཡིན་ལ། ཐོང་ལོ་ཕྱི་
མོར་བརྒྱུད་ཆེས་ཀྱི་ཐོལ་གཅིག་ལྟར་ན། བརྟེན་པའི་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་ཉིན་ས་སྐར་ཁླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆེས་བརྟེན་དེ།
༡༩༡༠ ལྷོ་རྒྱ་ ༡ ཆེས་༡༣ འཁོལ་དོ།

ཆོ་འཕྲུལ་ཕྱེ་བ་ཕྲུག་བརྒྱའི་རིན་ཆེན་དག །ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་གཞུང་མཆོ་ལས་ཡང་དག་འཕྲུང་།།
 ཆོ་འཕྲུལ་ཐབ་མིང་དཔག་དགའི་རྩ་གཏོར་ཆེ། །ཆོ་འཕྲུལ་མཁན་ཡང་མངས་རྒྱས་མྱིན་ལས་ཕྲུང་།།
 ཆོ་འཕྲུལ་གདོང་ལྷ་རྩེ་གས་པའི་གད་རྒྱུངས་ཀྱིས། །ཆོ་འཕྲུལ་འབྲན་འདོད་ལྷ་ཞེགས་རི་དྲགས་ཆོགས།།
 ཆོ་འཕྲུལ་མེད་རྣམས་ཐུག་ནས་མཐོ་རིས་ཤོས། །ཆོ་འཕྲུལ་ལ་དགའི་རི་དྲགས་ཡང་དག་བརྒྱུངས།།
 ཡང་རོའི་གཅིག་ནས་ཁྲོ་བ་ཉ་ཡི་བར། །ཉིན་བཞིན་འདིར་བཞིན་རོ་མཚར་ཆོ་འཕྲུལ་ཉེ།།
 མི་རྣམས་མིག་དང་རྒྱ་བ་ཡིད་ཀྱི་མཐོན། །མ་ཉན་ཡོད་ཉིད་ཀྱུ་ལ་བས་ཆེ་བ་བརྟན།།
 དེ་ཡི་མཐུ་ནི་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱུང་ལ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ནི་རང་ཉིད་མཚར་ལ།།
 དེ་ནི་ཆོས་ལ་དབང་བརྒྱུར་ཡང་དག་འཕྲོར། །དེ་བས་དུས་འདི་བྱིན་བརྒྱབས་བྱུང་པར་འཕགས།།
 དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་ས་སྐྱང་ཆེས་གཅིག་ནས། །དེ་ཉིད་ཆ་གས་གང་བའི་བཙོ་ལྷའི་བར།།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་མཚན་པ་ལ། །དེ་ཉིད་མཁྱེན་འདི་ཡ་མཚན་མཚན་པར་མཛད།།⁵⁰⁹

ཞེས་དང་།

ཉིད་ཀྱང་དཔེན་པའི་རྩ་ལ་དཔྱེས་པ་དང་། །བརྟན་པའི་ལྷན་ནི་རིང་བར་བཞེད་པ་དང་།།
 བསོད་ནམས་ཞིང་མཆོག་དགེ་འདུན་འདུ་བའི་གཞི། །གཙུག་ལག་བཞེངས་པ་དམ་པའི་ལས་སྤྱེས།།
 དཔོན་སྤྱོད་ཕྱོགས་གཅིག་རྩོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི། །བྱུང་དུ་གསོལ་བ་བཀྲ་ནས་མར་མེ་དང་།།
 མནལ་ལམ་ལྷས་བརྟགས་འོན་ཀྱང་རྗེ་ཉིད་ལ། །ལུང་བརྟན་ཡོད་བཞིན་འཕྲོག་རི་བཟང་བར་འཕྱུར།།
 དེ་ནས་མྱོན་ལམ་ཕྱོད་ཉེ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས། །ཞབས་ཀྱི་པད་མས་འཕྲོག་རི་ཐོག་མར་བཅག
 སྤམ་ཀྱི་ཐུ་བོ་གཉིས་དང་དགེ་འདུན་བྱིངས། །དགོན་ཐེ་ཆེན་པོ་བཞེངས་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད།།⁵¹⁰

ཞེས་བྱ་བ་«རྣམ་ཐར་རྟོགས་བརྒྱུད་མེ་ཉོག་གི་རྩན་པོ།» ལྷུང་བ་རྣམས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་
 བཅད་དུ་བཞོད་པའོ། །

509 «རྣམ་ཐར་རྟོགས་བརྒྱུད་མེ་ཉོག་གི་རྩན་པོ།» ལེའུ་ ༡༧ བོག ༡༣༧

510 ཞོང་མཚུངས། ལེའུ་ ༡༩ བོག ༡༣༦

གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་རྒྱས་པར་མཛད་ཅིང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ནང་དུ་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་རྟེན་
རྣམས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་རྒྱམས་ལ་མཛོད་པ་འབྱུང་བ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཆོ་གས་ལ་མང་
ཱ་དང་སྐྱེ་འབྱེད་ཕྱེལ་བ་ལོགས་མཛད་དེ། སྐབས་དེར་དགའ་ལྡན་གྱི་རབ་གནས་ལ་རྗེ་ལྷ་མའི་
སྐུ་བདག་ཀྱང་མང་དག་ཅིག་འདུས་པ་བྱུང་ལ། ཁོར་ཆོས་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་བསྟེན་
བཀུར་རྒྱས་པར་བྱས་དེ། དགོན་པ་གསར་པའི་རབ་གནས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་བསྐྱེད་ཀྱི་ རྗེ་ལྷ་
མས་འདུ་ཁང་གསར་པའི་ནང་དུ་ཆོས་འབྲེལ་ཡང་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱི་བརྒྱམས་
པའི་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»དང་། གསར་བ་འདུས་པའི་ཆ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་«སྟོན་
གསལ་»དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བས་མཛད་པ། འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་གསར་བ་འདུས་པའི་ཆོགས་རིམ་
«རིམ་པ་ལྔ་པ།» གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་«མཛོན་པ་ཀུན་བདུས་»དང་མ་རྟེན་
ལ་ལོགས་པའི་གནད་ཆེ་བྱས་ལས་བརྒྱམས་པའི་བཤད་པ་དང་། ཆད་མའི་དཀའ་གནད་ལས་
བརྒྱམས་པའི་བཤད་པ་ལོགས་གནད་དོ།⁵¹²

སྐབས་དེར་རྗེ་ལྷ་མས་དགོན་པ་གསར་པའི་རབ་གནས་དང་རྒྱགས་ཀྱི་ཆོས་འབྲེལ་རྒྱས་
པར་མཛད་པའི་ཆོས་ལྷ་བའི་བྱས་སུ། བྱིས་སྒྲོ་སྒྲོང་གི་ཁྱིད་ཡིག་བྲགས་ཅན་«སྒྲོ་སྒྲོང་ལེགས་
བཤད་ཀུན་བདུས་»ཆོས་པར་འབྱུང་བའི་གཞོན་ནུ་རྒྱལ་མཆོག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། ཁོར་ནི་རྗེ་
ཙོང་ཁ་པའི་སྒྲོབ་མ་བཟུམ་བྲས་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཀུན་བཟང་(༡༩༤༤-༡༩༤༤)གིས། རྗེ་
ཙོང་ཁ་པའི་ཞབས་ལ་གྲུགས་ན་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་གི་གོ་བ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་
ངེས་པ་ཆེན་པོ་རྟེན་པ་ལོགས་པ་ཅན་པོ་འོང་ངེས་པར་གསུངས་ཀྱི། ཆད་དུ་མངགས་པ་
ཉུང་དགའ་ལྡན་དུ་བཅར་ཀྱི་ཞབས་ལ་གྲུགས་དེ། སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཀུན་བཟང་ནི། རྗེ་ཙོང་
ཁ་པ་ལ་རྟེན་ནས་དད་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པའི་སྒྲོབ་མ་བཟུམ་བྲས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྗེ་ལྷ་
མའི་བཀའ་བྱིན་རྗེས་སུ་བྱོན་པའི་བཀའ་མོལ་ཡང་སྐབས་དུ་མར་རང་གི་སྒྲོབ་མ་ཆོར་གསུང་
བར་མཛད་པ་ཞི། དཔེར་ན་རང་གི་སྒྲོབ་མ་འགོས་ཡོ་རྩེ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་ལ། སྐབས་ཤིག་
སྐུ་ཆབ་བཞུལ་བ་དང་སྐྱུགས་ཀྱི། “རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མ་མཐུལ་ན་སྒྲོམ་བྱི་ལ་འཆི་བར་
འདུག”⁵¹³ ཅེས་གསུངས་ཡོད་དོ།

ད་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་དང་རང་གི་འཁོར་དུ་གཏོགས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་

512 རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་དགའ་ལྡན་དུ་ཆོས་འབྲེལ་ཐོག་མར་གང་མཛད་པའི་ཞིབ་གནས་རྣམས་«རྣམ་ཐང་དད་པའི་འདུག་
རྟགས་»སྐུ་ལྷང་བ་རྟེན་བཀོད་དོ།

513 ཞུ་དམར་ཆོས་བྲགས་རྒྱ་མཆོ། «དཔལ་ལྡན་རྒྱ་མ་དམ་པ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་རྣམ་པར་ཐང་པ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆའི་
མཆོག་དུ་རྒྱས་པའི་སྟོན་པ།» གོག ༤༧

འདུས་ཐེལ། གཏན་ཏུ་གནས་པའི་དཔེན་གནས་དགོན་པ་གསར་བ་ཞིག་ལྷན་ཡོད་ལྟ་བུས།
 དགོན་པ་འདིར་བཞུགས་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཉིན་རེའི་ཀྱན་སྦྱོར་དང་རྒྱན་གྱི་ཉམས་ལེན་
 རྟེན་པ་བཅོམ་ཐུན་ཉིད་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཆེད་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཁྲིམས་
 དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཏུ་མཛད་པའི་བྱུགས་འདུན་འཁྱུར་སོ། དེ་ཡང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་
 གསུམ་གྱི་རྒྱན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ནི། རྒྱར་བདག་ཅག་གི་རྟོན་པ་ལྟེན་པའི་སྐབས་ཉིད་ནས་
 གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་ནང་ཁྲིམས་སྟེ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྐོར་སོ་སོའི་རྣམ་ནས་
 བསྐྱར་དགོས་པ། དཔེར་ན་དགེ་སྦྱོར་རྣམས་བསྟེན་པར་རྒྱལ་པའི་སྐབས་སུ་ཁས་ཁྲུངས་པའི་
 ཁྲིམས་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་ཆ་གསུམ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་ཕྱོད་ཏུ་དགེ་འདུན་འདུས་ཐེལ་མཆོག་པའི་
 རྣམ་ནས་བྱ་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་བཅས། ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེ་ཆ་ནས་རིགས་གཉིས་
 ལ་བརྟེན་དགོས། དེ་ཡང་འདུལ་བའི་ནང་ཁྲིམས་ལ་ཆ་བཞག་ན། རང་རྣམ་ནས་སྟེ་སྦྱོར་གྱི་
 ཤེས་ཆ་དཔེ་དཔེན་ཇི་ཉར་ཡང་། རང་གིས་བསྐྱར་དགོས་པའི་སོ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པའི་བསྐྱར་
 བྱ་རྣམས་མ་མཐར་ཐུངས་འདེན་ཅས་ཞིག་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཡོད་ཏུ་དར་བའི་འདུལ་
 བའི་ལྷག་བཞེས་གཞི་བྱས་ཅན་ཅད་ཡོད་པར་སྦྱ་བའི་ལྷགས་ཉར་ན། དགེ་ཆུལ་ལ་བསྐྱར་བའི་
 ཁྲིམས་ཁྲུངས་འདས་སོ་བྱུག་དང་། དགེ་སྦྱོར་ལ་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཆ་གསུམ་དང་། དགེ་
 སྦྱོར་མ་ལ་སུས་བརྒྱ་རེ་བཞེ་བཅས། སྦྱོར་པ་སོ་སོ་ལེན་པའི་ཆོ་གའི་སྐབས་སུ་ཁས་ཁྲུངས་པ་
 རྣམས་ཡིན། དེ་ལས་སྦྱག་སྟེ་དགེ་འདུན་འདུས་ཐེལ་མཆོག་པའི་རྣམ་ནས་བྱ་དགོས་པ་
 དང་འབྲེལ་བ་ལོང་། ནང་གསེས་སྒྲ་བ་ཉ་གང་བ་དང་གནམ་གང་སྟེ་སྒྲ་བ་ལྷེད་ལྷེད་ལ་སྦྱོར་
 པ་ཉམས་པ་གསོ་བའི་ཆེད་ཏུ་གསོ་སྦྱོར་དང་། དབྱར་གནས་པ་དང་། དགག་དབྱེ་སྦྱགས་གཞི་
 གསུམ་གྱི་ཆོ་ག་དང་། དེའི་ཕྱོད་ཏུ་དགེ་འདུན་བྱུགས་མཐུན་པ་འོང་བའི་ཆེད་ཏུ་བྱ་འོས་པའི་
 ཁྲིམས། དཔེར་ན་ཆོད་པ་ཅི་བྱུང་བ་ཆོས་སྦྱགས་སུ་ཞི་བ་དང་། ཉེས་པ་ཅན་ལ་འདུལ་བ་དང་
 མཐུན་པའི་ཉེད་ནས་ཆད་པ་འགལ་ཆུལ་སྦྱགས་རིགས་གཉིས་རྣམས་འཛིན་ཏུང་། གཞན་ཡང་
 དེའི་ཕྱོད་ཏུ་དགོན་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞེས་དགོན་པ་བྱེ་བྱུག་པ་སོ་སོས་ཆེད་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་
 པའི་སྦྱོག་ཁྲིམས་ཀྱང་ཡོད།

དེ་ཡང་རྒྱུ་མས་དགའ་ཐུན་དགོན་པ་མ་བཟུང་གོང་འོལ་ཁའི་བྱམས་པ་སྤྱིར་གྱི་དགོན་
 པའི་ཆེད་ཏུ་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱས་བསྐྱུས་གཉིས་མཛད་ཡོད་ལ།⁵¹⁴ བྱམས་པ་སྤྱིར་གྱི་
 དགེ་འདུན་གྱི་བཅའ་ཡིག་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཏུ། ཐོག་མར་སྦྱོར་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་

514 བྱམས་པ་སྤྱིར་དགོན་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་རྒྱས་བསྐྱུས་གཉིས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་གསུང་འབྱུང་། ཁ་གསུང་ཐོར་བའི་ནང་ཏུ་བཞུགས།

བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཆོ་ག་རི་ཉམས་བྱ་དགོས་ཚུལ་དང་། རྟེན་པ་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་སྤྱད་པའི་
 སྐབས་སུ། མ་མཐར་ཡང་བསྐྱད་བྱའི་བསྐྱད་བྱ་རྣམས་པ་ཐོབ་བྱའང་སྤྱི་ཚེ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་
 དགོས་པ་དང་། རྒྱན་ཀྱི་ཆས་ཤོས་ཀྱི་ཆ་ལ། ཉམས་པ་ཆོས་པ་ཞིན་དུ་བཅོས་པའི་ཆེད་དུ་དུས་
 བསྐྱེད་ཀྱི་གསེབ་ཀྱི་དགོས་ཚུལ། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་ཡོངས་སྤྱད་པའི་ཆེད་དུ་གཞི་བརྒྱད་
 པའི་སྐབས་སུ་རི་ཉམས་འདུ་ཚུལ། གཞན་ཡང་རང་དུ་ཐུང་འདོད་དང་སྤྱིན་བདག་གིས་ཆེད་
 དུ་ཐོས་པའི་བྱིས་པ་ཡིན་ན་དགེ་བསྐྱོས་ལ་གནད་པ་བྱུང་ཉེ་གསོལ་ཆས་སོགས་ཉེར་བ་དང་།
 ནད་པ་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱ་ཚུལ། གཞན་ཡང་དགོན་པའི་འཁོར་ལྷུག་རྣམས་གཙང་མར་ཉར་དགོས་
 པ་དང་། དགོན་པའི་ནང་སྐད་ཆེན་པོ་རྒྱལ་པོ་སོགས་མི་རྒྱུད་པ་དང་། དགེ་འདུན་པ་རྣམས་
 ཉིན་རེ་བཞིན་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་བཅོན་ཉེ་རྒྱན་དུ་བཞུགས་དགོས་ཚུལ་སོགས། དགེ་
 འདུན་པའི་རྒྱན་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་དང་དགོན་པ་རང་གི་ཁྱིམ་སོགས་གནས་མང་པོ་ཞིག་གསལ་
 བར་གཏན་ལ་ལོག་མེད་པའོ་ཡོད། རྟེན་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་ནང་ཁྱིམ་དང་། དགེ་འདུན་
 ཀྱི་བཅའ་ཁྱིམ་རྣམས་གཞིར་བཞག་མེད་ཉིན་རེ་འཛུགས་ལམ་དོག་པར་མཛད་པའི་བྱུགས། རྗེ་
 རྩེད་ཁ་ཆེན་པོས་ཐོག་མར་འོལ་ཁ་བྱུགས་པ་གྲིང་དུ་གསལ་བར་གཏན་ལ་ལོག་པ་དང་། བྱིས་
 ལུ་ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་དགའ་ལྡན་དུ་འདུག་པའི་མཛད་པ་འདི་ནི། བྱིས་སུ་རྗེ་ལྷ་
 མའི་རྗེས་འབྱུང་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་ལྗེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིག་དཔེར་ཐུང་ཡོད་ལ། འགོ་ལོ་འོ་
 «དེའི་ཐེངས་ཐོན་པོར»ཡང་ཡོད་དུ་བྱིས་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་བརྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་དར་བའི་སྐོར་
 བརྒྱད་པ་ན། འདིར་ཉམས།

རང་དུ་ཐུང་བ་ནི་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་སློབ་པ་ཟང་ཟིང་གསལ་བའི་དཔལ་གྱིས། དང་པོ་
 རྒྱུར་མོ་ལྟ་དུ་མཐུན་ཆེན་སློབ་གསལ་བ་ལ་འདུལ་བ་ལེགས་པར་བསྐྱབས། བྱིས་
 དཔེན་པའི་གནས་རྣམས་སུ་སྤྱད་ལ་སྤྱིར་ཐོར་མཛད་པ་ན་ཡང་འདུལ་བའི་ཀྱན་
 དུ་སྤྱོད་པ་ལས་མ་འདས། བྱིས་འཁོར་སྤྱོད་པའི་ཆེན་ཡང་རྒྱུད་ན་འཁོར་པ་
 ཐམས་ཅད་འདུལ་བ་ནས་རི་སྐད་བཟད་པའི་ཆོས་ཤོས་གསུམ་གཤིབ་པ་དང་།
 ཐུང་བཟེད་ལ་སོགས་ལ་མཁོ་བའི་ཡོད་རྒྱུར་རྣམས་འཛིན་དུ་བཅུག རྗེ་པོ་ཆེན་པོ་
 རྗེ་ལྟ་གཅིག་གི་མན་རག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་བྱ་གསུམ་ལ་སློབ་སྦྱངས་ནས་འཁོར་
 བ་མཐའ་དག་ལ་ཡོད་འཐུང་བའི་སློབ་པ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་ཐར་པ་མཛན་
 ཉིད་པ་ལ་བཀོད། དེ་དག་གི་སྤྱོད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོད་ཀྱི་ཁམས་འདིར་

འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ཉི་མ་གར་བ་ལྟར་ལྷུང་བ་ཡིན་ནོ།⁵¹⁵

ཞེས་གསུངས།

བདག་ཅག་གི་ལྷོན་པ་བཙོས་ལྷན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། རང་ཉིད་མུ་རན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུ་
ལྷ་ཁོང་གི་རྒྱུ་འབྲས་རྣམས། ལྷུང་བཀའ་ལྷེ་རྣོད་གསུམ་ལྷུག་བྱ་བའི་འོས་ལྷ་འཛིན་དགོས་པ་
དང་། ལྷུང་པར་བྱ་འདུལ་བའི་ལྷེ་རྣོད་ནི་ལྷོན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་ལྷ་བྱས་ལྷུང་པས། དེ་ལ་ལྷོན་
པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དང་དེ་བཞིན་བྱ་བསྟན་བཙོས་ཏེ་གསུང་རབ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སྟེ། ལྷུག་
ཉིས་ལྷུང་ཐོབ་པར་བཀའ་གནང་ཡོད་པར་བྲགས་སྟེ། དཔེར་ན།

རྒྱལ་བ་ལྷོན་པ་དེ་ཡི་བསྟན་བཙོས་དག །མདོ་དང་ཆོས་མཛན་ཡིན་གསུངས་འདུལ་བ་ནི།

ལྷོན་དང་བསྟན་བཙོས་དངོས་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །གཉིས་ལྷུང་ལྷུག་བྱས་མངས་རྒྱས་ཆོས་གཅིག་བཞིན།

གང་ལ་བཏེན་ཏེ་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས། །དེ་ལ་བྱས་བཅས་ཞེས་རབ་ཅས་འལྷུང་ཞིང་།

དེ་ནི་མཁོན་པས་མཁོན་ཡིན་སྒྲུབས་གནས་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་རབ་བསྐྱེམས་འདུལ་ལ་ལྷུག་འཛོལ་ཅིག །⁵¹⁶

ཞེས། བཀའ་ལྷེ་རྣོད་གསུམ་ལས་འདུལ་བའི་ལྷེ་རྣོད་ནི། ལྷོན་པ་དང་བསྟན་བཙོས་ཏེ་གསུང་
རབ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པས། མཛོག་གསུམ་ལས་མངས་རྒྱས་དགོན་མཛོག་དང་ཆོས་དགོན་མཛོག་
གཉིས་གཅིག་ཆོག་ལྷ་བྱས་ལྷུག་ཉིས་ལྷུང་འཆལ་འོས་པ་དང་། དེ་ཉིད་མཁོན་དང་སྒྲུབས་ཡིན་
པས་ཡིད་རབ་བྱ་བསྐྱེམས་ཏེ་ལྷུག་ཆོལ་ཅིག་ཅེས་བཀའ་སྒྲུབ་བར་བཤད་པ་ལྷ་བྱསོ། །འདི་དང་
ཆུལ་མཆོངས་པར་གཞན་ཡང་། གནས་གང་བྱ་བཞི་གསུམ་གྱི་ཆོག་སྟེ། གསོ་སྦྱོར་དང་། དབྱར་
གནས། དགག་དབྱེ་བཅས་ཡོད་ན་གནས་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་པར་གསུངས་
ཡོད་ཏེ། ཡང་གསུང་རབ་ཁག་གཅིག་གི་ནང་བྱ་ནི། ལྷུང་གང་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་རྣམས་བཞི་
སྟེ། རབ་བྱ་ལྷུང་བ་པ་མ་གཉིས་དང་། དག་བསྟེན་པ་མ་གཉིས་བཅས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྷུང་བྱས་
ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་དང་བའི་ལྷུང་བྱ་རྣམས་འཛིན་དགོས་པར་ཡང་གསུངས་ཡོད་ཏེ། དེ་ཉིད་རྒྱུ་ལྷ་
མས་ཀྱང་སྒྲུབས་མང་པོར་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་ཆོས་སྐོར་སྟེ་ལོད་ལ། ཁོང་གསལ་ལྷ་རབ་
བྱ་ལྷུང་བ་དག་ཆུལ་དང་དག་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱིས་རབ་གིས་ཁྱེ་ལྷ་ཁས་སྦྱངས་པའི་བསྐྱེད་བྱའི་
སྐོར་རྣམས་ལ་འད་བཤད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད་ལ། ལྷུང་པར་བྱ་གནས་ཆེ་ལྷེད་བྱ་བལྷགས་
རིང་འདུལ་བའི་བསྐྱེད་བྱའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་རྣམས། ཕྱིས་
ལྷུགས་གཅིག་བྱས་ཏེ། «དག་སྦྱོར་གི་བསྐྱེད་བྱ་གནས་ཆེ་ལྷེད་མ་»དང་། «དག་ཆུལ་གྱི་
བསྐྱེད་བྱ་གནས་ཆེ་ལྷེད་མ་»ལྷུགས་པ་བཅས་གཞུང་གཉིས་ལྷུག་ཉིས་ལྷུང་ཡོད་ཏེ། གཞན་

515 «དེ་བ་ལེར་ལྷོན་པོ།» ལྷོད་ཆ། གོག ༡༡༩

516 བསྟན་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆོང་དཔོན། «འདུལ་བ་ལ་བསྟན་པ།» བསྟན་འལྷུང་། འདུལ་བ། ལྷ གོག ༡༡༩ བ༩

ཡང་རྗེ་ཁླ་མས་སྒྲོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་«འདུལ་བ་མདོ་ཆ་བ་»ལ་མཆན་གྱི་སྒྲོན་མ་ཐེན་གྱིས་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་བཏབ་ཡོད་པ་བཙས་འདུལ་བའི་སྒྲོབ་གྱི་དཔེ་དེ་རྣམས། གསར་ཏུ་བཏབ་པའི་དེ་པོ་དག་ལྟ་བུ་འཛུམས་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་སྒྲོབ་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྒྲོབ་ཡིག་ཆའི་ཆ་ཆུན་ཆ་ཆར་བ་ཞིག་གནང་བྱུང་བ་ལྟར་ཡོད་སྟེ།

དེ་ལྟར་དཔོན་པོ་གསར་པའི་རབ་གནས་དང་དེ་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་འབྲེལ་གྱི་རིམ་བུ་རྣམས་ལེགས་པར་བྱུང་རྗེས། དཔེན་གནས་དེར་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ཆེད་ཏུ་འདུས་པའི་དགོ་འདུན་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་གནས་བཙས་ཏེ་སྒྲིབ་འཇགས་པར་བྱུང་བ་ན། རྗེ་ཁླ་མས་དེ་པོ་དག་ལྟ་བུ་དཔོན་པོ་འདི་སྒྲོག་པ་ཙམ་བསམ་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་། སྒྲོབ་བ་བསམ་གཏན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་། རྩ་བ་ལས་གྱི་འཁོར་ལོ་བཙས། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་རྩ་བ་རྣམས་ཆེ་ཆེར་འབྲེལ་བའི་གནས་སྒྲིབ་རིམ་ལྟར་འདུར་བའི་རྣམ་ལ་བྱུགས་བཞེད་ནན་གྱིས་མཇུག་ལ། དེ་ཡང་པོས་བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་རྩ་བའི་སྤྱུལ་ནི་དེས་པར་ཏུ་མདོ་ཐུགས་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་དེས་ལ། དེ་ཡང་རབས་བཤད་གྱིས་བཟོད་ན། མདོ་ཕྱོགས་སམ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བྱ་མོང་པའི་ལམ་གྱི་གནད་དེས་འབྱུང་དང་། རྩ་ཆ་བའི་སེམས་དང་། ཡང་དག་པའི་རྩ་བ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་གྱི་གནས་ལུགས་སྒྲོབ་ཏེ་གྱི་རྩ་བ་བཙས། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་དང་། གསར་ཐུགས་སྒྲིབ་དང་ཁྱད་པར་རྒྱལ་འབྱོར་ཁླ་མེད་གྱི་བརྟེན་རྒྱུགས་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་བུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒྲོབ་བཙས་བྱུང་བྱུང་ལྟེ་ཉམས་སྒྲིབ་ལེན་པ་ལ་གོ་དགོས་།

དེ་ལྟར་ནངས་སྟེག་ ༡༩༡༠ ལོ་འདིའི་བར་ཏེ། དེ་ཐ་པན་ལ་རྗེ་ཁླ་མས་གཙོ་བོ་མདོ་ཕྱོགས་དང་། ཁྱད་པར་ཏུ་ལམ་རིམ་གྱི་གདམས་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་འཆད་པ་དང་ཆོས་པ་གཉིས་གྱི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཇུག་ཡོད་ཅིང་། ཐེ་སྒྲོབ་གྱི་གཞུང་གི་བཤད་པ་ལ་འདར་དེ་ཐ་པོ་ཆེ་བོ་མགོན་པོ་སྤྱུ་མུང་གྱི་«ཆ་བ་ཤེས་རབ་»དང་། དེའི་འབྲེལ་བ་«བཟུང་བྱ་ལེ་ཏ།» འཕགས་པ་སྟེ་«དབུ་མ་བཞེ་བཟུ་བ།» དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་ཐུགས་པའི་«དབུ་མ་ལ་འབྱུག་པ་»ཆ་འབྲེལ་དང་«ཆེག་གསལ་»སྐགས་དབུ་མའི་ཆོས་སྒྲོབ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱི་«མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་»དང་«བྱང་མ།» རྗེ་བཙུན་བུམས་པ་མགོན་པོའི་བརྟན་བཙོས་«མདོན་རྟོགས་རྒྱན་»སྐགས་བུམས་ཆོས་གྱི་གཞུང་རྣམས་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་ཐུགས་གྱི་ཆད་མ་རྣམས་འབྲེལ་དེས་ལ་སྐགས་པའི་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་ཆེན་པོའི་བཤད་མེད་རྒྱས་པར་གནང་ཡོད་། དེ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཐུགས་ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་སྒྲོབ་ལ་ནི། གཞུང་ཆོས་པའི་དབང་ཏུ་བཏབ་ན་«ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་»དང་། སྤྱུ་མུང་གི་«རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད།» དེའི་སྟེང་ཐུགས་གྱི་དཔེ་བན་བྱུན་

འགའ་ཤམ་ཤིག་ལས། གསང་ཐུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་སྤྱོད་པར་བྱ་རྒྱུ་གསུང་བ་ཀྱི་
 སྐོར་ལ་ཆོས་པའི་བྱ་བ་ཆེད་ཀྱི་མཛད་མེད་དེ་ཉེ་ལྷན་པ་ལྟར་ ༡༩༡༠ ལོ་འདི་ནས་བཟུང་ལྟེ་
 རྒྱ་མས་གསང་ཐུགས་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་ལ་འཕྲོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
 འཆད་པ་དང་ཆོས་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་དུ་གཙོ་བོ་མཛད་དེ་ཆུང་ལོ་འདྲན་དུ་གནང་བའི་
 དབྱ་བ་ཆུང་མོ་

རྒྱ་མས་འཛིན་སྐྱོད་པ་ལ་བྱས་ཀྱི་རིམ་པས་དབྱེ་བའི་ཕྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱ་བ་ལྟར་བྱས་པ་

རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཆོས་པའི་མཛད་པ་ལ། དབྱ་མའི་ལྷ་བ་
 ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མ་འཁྲུངས་པར་གྱི་ཐུགས་དང་། དབྱ་མའི་ལྷ་བ་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་ནས་དགའ་
 ཐུག་ཐུག་མ་བཟུང་བར་གྱི་དུས་ལ་བར་ཆོས་དང་། དགའ་ཐུག་བཟུང་རྗེས་ཀྱི་དུས་ལ་ཕྱི་ཆོས་
 བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་ནང་གསུམ། ཕྱི་ཆོས་ཀྱི་དུས་དེ་ ༡༩༡༠ ལོར་དགའ་ཐུག་དུ་དབྱ་
 ཐུགས་པ་ལྷར་བྱས་ན། རིམ་པ་དེའི་ནང་གི་ཆོས་པའི་མཛད་པ་དང་པོར་གསང་བ་འདུས་པའི་
 བཤད་རྒྱུད་«ལྷ་མོ་བཞེས་ལྟས་»དང་། བཤད་རྒྱུད་«ཡེ་ཤེས་རྒྱ་རྒྱ་ལས་བུས་པ་»གཉིས་
 ལ་བཤད་པ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་བཅུ་མས་⁵¹⁷ གཞུང་འདི་གཉིས་ནི་གསང་བ་འདུས་པའི་
 ཆོས་སྐོར་གྱི་ནང་ཆོས་བཤད་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པ་དེ་གཉིས་མཛད་
 སྐབས་སུ་འད་དང་ཐོག་གང་ལ་བཤད་པ་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་འཕྲུང་མི་འདྲ་བ་
 རྣམས་པན་ཆུན་བཟུང་ཞིབ་དང་། དེའི་ཉིང་རྒྱུད་རང་གི་གོ་དོན་བཅས་ལ་ཞིབ་མོར་བཞགས་
 ཏེ་བཤད་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་ཆད་ཐུག་ཏེ་གཏན་འབེབས་མཛད་ཅིང་། ཆུང་ལོ་འདི་ཕྱིས་དཔལ་
 ཐུག་སྒྲ་བའི་གསང་འདུས་འབྲེལ་པ་«རྩོན་གསལ་»ཀྱི་མཆན་འབྲེལ་མཛད་པའི་སྐབས་
 སུ་འད་། དང་ཐོག་«གསང་བ་འདུས་པའི་ཆ་རྒྱུད་»རང་གི་དཔེ་དག་པ་ཆད་ཐུག་ཞིག་གཏན་
 འབེབས་མཛད་པ་གསུམ་དུ་བརྒྱུད་པར་འཕྲུང་བ་ལྷར་འགས་

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལོའི་དཔྱིད་ཀར་རྒྱ་མས་གསང་ཐུགས་སྐབས་ཤིག་ལྟེ་ལོ་རྒྱུད་འགའ་ཙམ་གྱི་
 རིང་ལ་རི་ནས་མི་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་བཞེས་ཏེ་དགའ་ཐུག་རང་དུ་ཐུགས་དམ་མཛད་དེ་
 བཞུགས་ཏེ། དེའི་རིང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་རྒྱུབ་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
 ཁག་ཅིག་ལ་ཐུགས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་སྒྲེལ་བ་དང་། གསང་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་ལྟོན་
 པའི་གཞུང་ཆོས་པ་བཅས་ཀྱི་དུས་འདའ་བའི་ཐུགས་ཐག་བཅད་ཏེ། སྐབས་དེར་རི་བོ་དགའ་ཐུག་
 དུ་རི་ནས་མི་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་མཛད་དེ་བཞུགས་ཡོད་རིང་། གསུམ་པ་དེ་བཞེན་གཤེགས་

517 གཞུང་དེ་གཉིས་གསུང་འབྲེལ་པོད། ཆ པར་བཞུགས་ཤིང་། གསང་འདུས་བཤད་རྒྱུད་གཞན་«རྒྱ་རྒྱུང་བ་»ལ་རྒྱ་
 མས་ཟིན་ཕྱི་ཆོས་འབྲེལ་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་མཛད་གནང་ཡོད། དེའི་བཅུ་མས་དུས་མཐའ་ཆོད་པ་ཞིག་ལྟེ་སྐབས་

པ་རྒྱ་ནག་ནས་ཐོད་ལ་ཕྱིར་ཕེབས་པ་ཐུང་བར། མཇལ་དུ་མ་བྱུང་པའི་སྐོར་ལས་བཅམས་ཏེ་
འཁྱུ་ཡིག་ཅིག་ཕྱུལ་བའི་ནང་དུ། འདི་ལྟར།

སྐྱེ་ཡི་རྒྱལ་མཆན་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་དུ། ཉིད་ཀྱི་གམ་དུ་ལྟགས་པར་རིགས་ནའང་། ལོ་
ཁ་ཅིག་གི་རིང་ལ་རི་མི་འབབ་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཟན་པ་ཞིག་བཀྲིས་ན་ཤིན་ཏུ་
དགའ་བར་མཐོང་ནས་ཡོས་ཡོད་དཔྱད་ལྟོད་ནས། དེ་འདྲ་བའི་ཡི་དམ་བཟན་པ་
ཞིག་བཀྲིས་པའི་གཞན་དབང་དུ་བྱུར་པས་རེ་ཞིག་ལ་མཇལ་བར་རྩི་མ་ཐོག་མོད་
འོན་ཀྱང་། ལུས་ནི་རིང་ན་གནས་ན་ཡང་། །སེམས་དག་མཛའ་བ་མི་ཉམས་ཏེ།

དབག་ཚད་དུ་མའི་བར་གནས་པའི། །པརྫོད་ཀྱི་ཉེན་དང་པད་ཆལ་བཞིན།⁵¹⁸

ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། འཁྱུ་ཡིག་དེ་དང་ལྟན་དུ་འབྱུང་བའང་བྱང་རྩེད་གི་ཉེན་ཕྱིན་རྒྱབས་
ཅན་ཞིག་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐྱེ་བཟན་སྐྱེ་རྒྱུ་ཡི་དམར་ལས་བྱུང་བ་གཅིག་གིས་
གཙོས་དགེ་བཤེས་ཤིག་ཆེད་དུ་གཏོང་གནང་མཛད་དེ་བསྐྱར་དུ་ ཀྲུ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རྩེ་བླ་མ་
ལ་གསུང་ལན་ཕྱུལ་བའི་ནང་དུ།

ཆོས་རྒྱལ་ས་རང་བཞིན་ཉིད་ཞེ་ཡང་། །སྤང་ཙམ་རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཉིད་ཡིན།

དེ་ཕྱིར་བཤེས་གཉེན་མཆོག་ཁྱོད་ཀྱི། །ཆོགས་སུ་བཅད་པས་བརྟུན་པ།

གསུང་འཕྲིན་རྟེན་དང་བཅས་པ་འཕྲོད། །ཐྱུགས་དུས་ཀྱང་དུ་དགེ་བྱུར་ཅེས།

བདག་གིས་སྤྱོད་ཞིང་གིས་པ་བརྟུན། །སྤྱད་ནས་རྒྱལ་བའི་བཟན་པ་མཆོག །

འཛིན་སྟོང་སྟེལ་བའི་བྱ་བ་ལ། །ཁྱོད་ཅན་ལེགས་བཤད་མཐུ་བྱུང་བ།

ཐུང་བཞིན་བཟན་པའི་དཔལ་ཐུང་ཅིག །མང་ཐོས་སྟོན་ཤིང་ཡངས་པའི་མཁུ་བ།

ཉིད་འཛིན་བཟང་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱུགས། །རྒྱལ་དཀར་ཐུགས་པའི་འོད་འཕྲོ་བ།

བཤེས་གཉེན་རྒྱ་བ་གང་དེ་རྒྱལ།⁵¹⁹

ཅེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། འབྱུང་ཉེན་དུ་སྤུང་ཐུང་རང་ཆད་མ་གཅིག་དང་རྩིལ་ཐུང་ཐུགས་
དམར་ཁྲ་ཡོད་པ་བཅས་བསྐྱར་བར་མཛད་ནས། ཐུང་ལྟར་བྱུང་པའི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་དབང་བསྐྱར་
བ་བྱུགས་ལ་དགོངས་ཏེ་སྐྱེ་ཞབས་པད་བཟན་པར་མཛད་དུ་གསོལ་ཞེས་བསྐྱེལ་མའང་མཛད་དེ་
སྐབས་འདིར་དགའ་ལྡན་དུ་རི་ནས་མི་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་བཞེས་ཏེ་སྐྱེ་མཆོམས་སུ་

518 «ཆོས་རྩེ་ཀྲུ་པ་ལྱུལ་བའི་འཁྱུ་ཡིག» གསུང་ཐོར་བྱ། རྟོག་ ༡༧༥

519 ཀྲུ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ལན་གི་ཆོག་རྒྱལ་ས་དང་འབྱུང་བ་བསྐྱར་བའི་ཐོ་བཅས་པ། མངའ་རིས་ལྟ་བུ་ན་
ཁྱེ་ཆེ་ཅོད་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་«སྐལ་ལྡན་དད་པའི་པད་ཆལ་རྒྱས་པའི་འོད་ལྡོང་»དུ་(རྟོག་ ༡༧༥)ཆ་ཆད་བར་བྱུང་ལ།
འདིར་དེ་ལས་བཞུགས་

ལ། སྐབས་འདིར་གཙོ་བོ་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་རྒྱལ་ཡས་ཕྱུང་བའི་ལྷན་པུ་མོའི་ཉམས་ལེན་རྒྱལ་ཏུ་
 འདོན་ཅིང་། བཞི་པ་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ་ནི། བཞིའི་སྐབས་སུ་འཆི་དུས་ཀྱི་ཤེས་པ་རྩ་བའི་
 ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་གཞུག་མེས་མཆོད་དུ་ཐུང་། རྩ་བའི་ཀྱི་བའི་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཕྱུང་གི་
 འོད་གསལ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་བྱུགས་པའི་ཕྱལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལྟེན་པ་རྒྱལ་ཏུ་འདོན་ལ།
 འདི་ནི་རྣམ་འབྱོར་ལྟེན་མེད་ཀྱི་ལྷན་པུ་བའི་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་གསུངས་པའི་ཡེ་ཕྱལ་དོན་
 དམ་བཤེན་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ལྷ་པ་བྱང་འབྱུག་ནི། གུན་རྒྱལ་བཤེན་པ་རྩུ་ལྷན་དང་དོན་དམ་
 བཤེན་པ་འོད་གསལ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱང་དུ་འབྱུག་པ་རྟེ། བྱང་གསེས་ལ་སྒྲོབ་པའི་གནས་
 སྐབས་དང་མི་སྒྲོབ་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་སུ་བྱས་ཏེ། ལྷ་མ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་བྱུགས་བྱང་
 འབྱུག་གས། གསར་གསུན་དབྱེར་མེད་དུ་བྱུགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཆོད་པའི་གོ་འཕང་ཁ་
 རྒྱུར་ཡན་ལག་བདུན་ཐུན་དུ་གསུངས་པའི་གོ་འཕང་སྒྲ་ན་མེད་པ་དེ་ལོ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསར་འདུས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་པ་«རིམ་ལྡན་གདན་
 རྒྱལ་གྱི་དམར་ཁྲིད་»ནི། གཙོ་བོ་དཔལ་རྒྱ་རྩ་བའི་གསུང་«རིམ་ལྡན་བཟུམ་པ་གསལ་བ་
 »ཞེས་པ་དེ་རྩ་བར་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྡན་པ་མ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་གལ་གནད་
 གཙོ་བོ་རྣམས་དང་གི་ཉམས་སྦྱང་དང་རྒྱུར་ནས་སྦྱང་ཁྲིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཏུ་ལྷན་པའི་མན་དག་ལོ་
 མཚར་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཡོད། རྒྱུར་རྗེ་སྒྲ་མས་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་སྐོར་ལ། ཡོ་རྒྱལ་གྱི་ཐོག་
 ལ་ཆོས་སྐོར་དེ་དང་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་ཡོད་པའི་ཡོད་ཀྱི་མཁས་ཕྱུང་རྣམས་ཀྱི་ནང་
 ལ་མཁས་ཀྱི་ཐོག་གཙོ་བོ་ལྷན་པའི་ལྷན་པུ་ལ་བཤེན་པར་སྒྲུབ་ལ། གཅིག་ནི་ཡོད་ཡོངས་ཀྱིས་བཀུར་
 ཞིང་ཞིང་ནས་ཡིད་སྤོང་ལྷན་པུ་འདི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་རྒྱུག་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་དམ་པའི་རྩ་བའི་
 རྒྱ་མ་རྩོ་བྲག་མར་པ་ཡོ་རྩེ་བ་(༡༠༡༩-༧༥)དང་། གཅིག་ཤིས་ནི་མར་པ་ཡོ་རྩེ་དང་དུས་དབང་
 གཅིག་པའི་ཡོ་རྩེ་བ་ཆེན་པོ་འཁོས་ཁྲག་པ་རྩུ་བ་བཙས་གཉིས་ཡིན། དེ་ཡོད་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པའི་
 སྐོར་ལ་གཙོ་བོ་འཁོས་ཁྲག་པ་རྩུ་བ་བཙས་ལ་བཤེན་ཅིང་། འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་
 གནད་ལ་ནི་གཙོ་བོར་རྗེ་མར་པའི་གདམས་དག་ལ་བཤེན་སྦྱང་།⁵²¹

དེ་ལ་འོད་ཀྱི་རྒྱ་མ་རྣམས་གསར་ཐོག་པའི་གཞུང་རྩིས་པའི་ཆ་སྤྲོད་གལ་ཆེ་བ་
 ཞིག་ལ། འདོད་པའི་རྩིས་མཚན་མ་བཟན་པོ་ཐོབ་པ་རྟེ་གང་ཉིད་ཡི་དམ་ལས་གཞུང་རྩིས་

521 རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་འདུས་པ་འཕགས་ལྷན་པུ་ཆོས་སྐོར་ལ་གསུང་དབང་ཁྲུད་དུ་འཕགས་པ་བཙུམས་པ་སོགས་ཀྱིས་
 མཚད་རྒྱུ་ཆེ་བའི་རྒྱུར་བཟུངས་པ་དང་། ཡོད་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་ལས་རྗེ་མར་པ་དང་འཁོས་ཁྲག་པ་རྩུ་བ་བཙས་གཉིས་ཀྱི་མན་དག་
 ལ་གཙོ་བོར་བཤེན་པ་དང་། གཞན་ཡང་གསར་འདུས་རྩིས་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ལྷན་པུ་ཉེ་བཤད་པ་མཚད་རྒྱལ་སོགས་ཞིབ་
 པར་ཤེས་འདོད་པ་རྣམས་། ཁོ་ཐོས་འོད་ཀྱི་བཙུན་ལག་གཅེས་བཟུང་གྱི་ཡོད་ཐེངས་སུ་«རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྡན་པ་མཚན་ལ་སྤོང་
 »དཔར་དུ་བཤད་པར་ཐོན་སྒྲུབ་རྩིས་རྒྱུར་རྒྱུ་ཆོས་ཞིག་ཡིན་པ་དེར་གཞིགས་འཇུག་

པའི་གནད་པ་འཛོལ་དགོས་པར་བཤད་པ་བཞེན། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འོང་མཁའ་ལས་
 ཏུ་ཉམས་བྱུང་པར་ཅན་འབྱུངས་པ་རྣམས། “ལྷ་ལྷ་འོ་ཤོང་གི་ཚུན་ནི།” ཞེས་པའི་སྒྲིག་ལྗེ་པ་
 ཅན་གྱི་བརྒྱ་ཡིག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཆུང་ལོང་ཏུ་ལྷུས་ཐེན་པ་ལྟར་ལགས་དེ⁵²² ལྷུང་གི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་
 ཐུགས་གཤིས་ལ། རང་གིས་བརྟེན་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མི་མངོན་པའི་ཆུང་
 ཏུ་མཛད་པ་ལས་ལྷུང་གི་པ་སོགས་མི་གནད་མོད། འབྲུལ་ཐུགས་ཀྱི་དགོས་པ་གལ་ཆེར་
 གཟིགས་ཏེ། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུགས་རིམ་གྱི་གཞུང་གཉིས་ཀའི་མཚུག་ཏུ་འདོད་པའི་ལྷ་པོ་
 མཚན་མ་ཐོབ་པའི་ཆུང་གསལ་བར་གསུངས་ཡོད་པ་གནད་ཆེད་དེ་ཡང་«རིམ་ལྗེ་གདན་རྒྱུགས་
 གྱི་དམར་ཁྲིད་»ཀྱི་མཚུག་བྱང་ཏུ། འདི་ཉམས།

གསུང་རབ་མཐར་བུག་དཔལ་ལྡན་འདུས་པའི་དོན།

དགོངས་འབྲེལ་མཐར་བུག་སྐྱུ་ལྷུང་གིས་བཟུལ་པའི།

ལམ་གྱི་མཐར་བུག་རིམ་པ་ལྗེ་ཁྲིད།

འཆད་ཆུང་མཐར་བུག་འདི་འབྲས་བཤད་པ་འདི།

ཡབ་ལྷས་གཞུང་ལ་ལེགས་པར་བྱུངས་པ་ཡིས།

ཅ་རྒྱུད་བཤད་རྒྱུད་ལེགས་པར་མ་འབྱོར་ཞིང་།

ཆུང་བཞེན་རྒྱུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་དམན་པ་ཡིས།

ཡང་དག་ལས་དང་ལྟར་ལྟར་མི་ཕྱེད་པས།

འོང་ཏུ་འབད་ཀྱང་རི་བཞེན་མི་ཤེས་པར།

མཐོང་ནས་གསོལ་བ་འོང་ཏུ་བཏབ་པའི་ཆེ།

འདོད་པའི་མཚན་མ་བཅན་པོ་རྟེན་པ་ན།

རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཏུ་བདག་གིས་བྱུང་།⁵²³

ཞེས་གསུངས་དེ་འདོད་པའི་ལྷ་པོ་མཚན་མ་བཅན་པོ་རྟེན་པའི་སྐོར་འདི་ལ། «རྒྱུགས་རིམ་རིམ་
 ལྗེ་གསལ་རྒྱུན་»ཀྱི་མཚུག་ཏུ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འོང་གས་དང་ཐོག་དཔལ་གསང་བ་འདུས་
 པའི་ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ལན་ཅན་རྒྱུར་ཏེ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་དཔལ་བ་རི་ལྟར་
 བཞེན་ཆུང་དང་། དེའི་ལྷ་པོ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མན་རག་རྣམས་རྒྱུབ་པ་ལྷན་ལེན་གྱི་སྒྲིག་སྐོར་
 འོང་ཏུ་འབྱེད་པར་བྱས་པ་དང་། ལྷ་པོ་པའི་ལྷ་ལ་གསོལ་བ་ལྷན་འོང་ཏུ་བཏབ་པ་ལས་གཞུང་

522 གོང་ཏུ་བྱུང་བའི་ཤོག ༡༣༡ ཐད་ལ་གཟིགས།

523 «རྒྱུགས་རིམ་ལྗེ་གདན་རྒྱུགས་ཀྱི་ཁྲིད།» གསུང་འབྲུམ་ཐོད། ༩ ཤོག ༦༡༥

ཚུམ་པའི་གནད་བ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གསལ་པར་བཞོན་ཡོད་པ། འདི་རྟོག་

དེ་རྟོག་གསུང་རབ་ཀྱན་གྱི་མཐར་བུག འཛིག་རྟོག་གསུམ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་གཅིག་
 དུ། དཔལ་གསར་བ་འདུས་པ་ཞེས་ཉི་ཟླ་རྟོག་བྲགས་པའི་རྒྱད་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
 གསུང་རབ་གྱི་རེས་དོན་མཐར་བུག་པ་རྟོན་པར་བྱང་བ་རྟོན་པའི་མགོན་པོ་ལྷ་
 རྒྱལ་ཡབ་མས་གྱིས་དོན་མཐོན་ཏུ་ཡུར་ནས་ཉིད་གྱིས་གཟིགས་པ་བཞིན་བྲལ་
 བ། དཔལ་རིམ་པ་ཐུ་པའི་གནད་གྱི་དོན་བཅས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་གསལ་
 བར་བཤད་པ་འདི་ནི། གང་ལས་བྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་ལམ་དང་། ཡུབ་པའི་
 མཐའ་ལོག་མ་རྣམས་ལེགས་པར་མི་ཤེས་ན། དེ་ལས་བྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་
 ལམ་དང་ཡུབ་པའི་མཐའ་ལོག་མའི་བྱད་པར་གྱི་ཚུལ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྟ་མ་
 རྣམས་མི་ཤེས་ཤིང་། བྱད་པར་ཏུ་རེས་པའི་དོན་མཐར་བུག་པ་ཟབ་མོ་རྟོག་པ་
 ཉིད་དང་། རེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དང་། མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ་གྱི་རིགས་པའི་ལམ་
 ཤིན་ཏུ་ལྷ་བ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྒྱངས་པའི་རྣམ་དཔྱད་གྱིས་རི་རྟོག་པ་བཞིན་
 མ་རྟེན་ན། ཐར་པ་དང་བཅས་ཅད་མཆོད་པར་བཟོད་པའི་ལམ་རྒྱུ་འཛིན་གནད་
 མི་རྟེན་ཅིང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱད་གཉིས་གྱི་བརྒྱད་བྱའི་རྟོག་
 པོ། བདེ་རྟོག་རྒྱུར་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྟོག་ཅིག་རྒྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལེགས་
 པར་རོས་མི་ཟིན་པམ་དེ་ལ་མོས་ཀྱང་དད་པ་ཅིམ་ཏུ་ཟད་པར་མཐོང་ནས། རང་
 གཞན་གྱི་ཞེ་པ་དང་། རང་ཞེ་བྲེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང་། རྒྱགས་དང་པར་ལྷིན་གྱི་
 བྲེག་པ་གཉིས་དང་། རྩེ་བྲེག་པའི་རྒྱད་ཞེ་བཞི་འཛིན་གཞུང་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་
 རྒྱངས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྔ་སྔའི་ལམ་གྱི་ལམ་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་རྟོག་པ་མ་རི་རྟོག་
 བ་གྱི་པའི་ཚུལ་རང་རང་གི་མན་རག་གིས་བརྒྱན་པ། རྟོག་ཉིད་གཏན་ལ་འབྲེལ་
 པ་དང་། ལེབས་ནས་རི་རྟོག་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱུར་བཤད་པའི་འདུས་པ་
 ལུགས་སྔ་སྔའི་འཆད་ཚུལ་དང་། འཕགས་སྒོར་གྱི་རྒྱ་གཞུང་བོད་ཏུ་འཡུར་ཆད་
 ཀྱང་དང་། དེའི་མན་རག་རྣམས་ལ་ཡང་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིང་ཏུ་
 འདྲིས་པར་བྱས་པའི་རྟོག་ནས། རྒྱ་པའི་རྒྱད་དང་བཤད་པའི་རྒྱད་རྣམས་ལེགས་
 པར་ཤན་རྒྱར་ཉི། གསོལ་བ་རིང་ཏུ་བཏབ་པས་གཞུང་རྩོམ་པར་གནད་པའི་
 མཚན་མ་བྱད་པར་ཅན་ཡང་རྟེན་ནས། འཕགས་སྒོར་གྱི་འདུས་པའི་ལུགས་ཤིན་
 ཏུ་ཉམས་འདུག་པ་ལེགས་པར་སྔོན་ནས་ལྷན་རིང་ཏུ་མི་ཉམས་པར་གནས་པར་

ཐུང་ཅིག་སྐྱུ་པ་འདི་བསམ་པ་དག་པས་བཀྲིས་སོ།།⁵²⁴

ཞེས་སོ། །ཁོང་ཏུ་བྱངས་པ་འདི་ཆོག་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ན། «རིམ་ལྗེ་གསལ་སྟོན་»ཀྱི་གཞུང་ཚུལ་པ་པོ་ནི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ནང་བྱ་ཆུང་པ་འདི་གདོང་དང་ཐུན་པར་མ་ཐད། རྒྱ་གསལ་རིམ་ཀྱི་ཉམས་ཚུགས་ཀྱང་ཆད་མཐོན་པོར་སོན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་དཔག་བྱས། དཀོན་མཐོང་གི་སྟེང་ནས་དབྱེད་ནའང་། ཁོང་ཏུ་ཁོ་པོས་རྗེ་སྐྱེ་མའི་གསུང་རབ་ལ་ཏུས་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་སྟོན་ནས་ཐུ་ཆོས་དང་། བར་ཆོས། བྱི་ཆོས་གསུམ་ཏུ་བྱེད་པའི་ནང་ནས། མཐའ་མ་དག་ལ་ཐུན་ཏུ་ཞབས་སོར་ཐེངས་གཉིས་པ་འཁོད་པ་ ༡༩༡༠ ལ་བཟུང་། ཏུས་དེ་ནས་བཅུ་མས་ཉེ་རྗེ་སྐྱེ་མ་དང་རོས་ནས་ཀྱང་། འཏུས་པ་འདི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྒོར་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་བཅུ་མས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་བྱུང་ཏུ་དང་ཉིད་ལ། “དཔལ་གསར་བ་འཏུས་པའི་རྒྱལ་འབྲུག་པ་མང་ཏུ་བློས་པའི་དགེ་སྤྱོད་ཤར་ཆེད་ཁ་པ་པོ་བཟང་བྲགས་པའི་དཔལ་”ཞེས་ཀྱང་བརྟན་པར་མཛད།

«རྒྱ་གསལ་རིམ་པ་ལྗེ་གསལ་སྟོན་»ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་བརྗོད་ན། མན་དག་གི་གཞུང་དེ་ལ་ཆ་བའི་ཐེ་ཆན་གཉིས་སུ་དབྱེད་ཏུ་སྟེ། གཞུང་གི་སྤྱི་བཤད་ཐོན་འཕྲོ་རྩ་སྟོན་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་དཀོན་མཐོང་གཞི་རྒྱ་གསལ་རིམ་པ་ལྗེ་བཟན་པའི་ཐེ་ཆན་བཅས་སུ་ཡོད། རིམ་ལྗེ་གསལ་སྟོན་ཀྱི་ཐོན་འཕྲོ་འདི་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་གཞུང་རྒྱས་པར་བཀོད་པ་དེའི་ནང་ཏུ། དཔལ་གསར་བ་འཏུས་པའི་རྒྱ་གསལ་རིམ་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྟགས་པ་གལ་འགའ་ས་ཆེ་བའི་རྒྱུད་སྟོངས་ཀྱི་གནས། དཔེར་ན་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་པ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་གཉིས་སུ་དབྱེད་པའི་ཆུལ་དང་།⁵²⁵ རྟེ་བྲག་ཏུ་པ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་གསར་བ་འཏུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་། དཀོན་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་རིམ་པ། འཏུས་པ་འཕགས་ལྷགས་སུ་བྲགས་པའི་འཕགས་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་གི་བྱངས། དེའི་མན་དག་པོར་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་ཆུལ་སོགས་གསལ་བར་བཀོད་རྒྱུ་གདམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དཀོན་ཀྱི་དོན་ཡང་། མདོ་རྒྱགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱན་མོར་བའི་ལམ་སྤྱི་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཆུལ་དང་། བྱན་མོར་མ་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་དཔལ་གསར་བ་འཏུས་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་ཆུལ་གྱི་ས་བཅད་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་བྱེ་སྟེ། བྱི་མ་ལ། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་སྟོན་ཏུ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། སྟོན་ཏུ་ཐུར་ནས་དམ་ཆོག་དང་སྟོན་པ་དག་པར་བྱ་བ་དང་། དམ་ཆོག་དང་སྟོན་པ་དག་ནས་ལམ་རི་ལྟར་སྟོན་པ་དང་། བསྟོ་མས་པའི་འབྲས་བུ་རི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཆུལ་

524 «རྒྱ་གསལ་རིམ་པ་ལྗེ་གསལ་སྟོན་» གསུང་འབྲུག་པོར། ༣ རྟོག ༩༡༡

525 «རྒྱ་གསལ་རིམ་པ་ལྗེ་གསལ་སྟོན་»ཀྱི་གཞུང་གི་ཐོན་འཕྲོ་འདི་བཤད་པའི་ཆ་ཤས། མདོ་རྒྱགས་ཀྱི་ལམ་སྤྱིའི་འཕྲོས་དང་། གསར་རྒྱགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཐེ་བཞིའི་སྟོན་དང་། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་པ་ལ་མའི་རྒྱུད་གཉིས་སུ་དབྱེད་ཆུལ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ལས་མང་དག་ཅིག་ནི། ཐར་རྗེ་སྐྱེ་མས་«རྒྱ་གསལ་རིམ་ཆེན་མོར་»གསུངས་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་བཞུགས་ལྟར་དོ།

བཅས། ས་བཅད་ཆེ་ཁག་པལེར་བཟུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་དེ་དེའི་ཁོངས་ནས་གསུམ་པ། ལམ་རི་
 ལྟར་བཟོས་ཚུལ་ལ་བསྐྱེད་ཀྱི་མ་དང་རྒྱུགས་ཀྱི་མ་ཟོས་ཚུལ་གཉིས་ལྷན་སྟེ། གཉིས་པའི་ཁོངས་
 ལ། ལྷིང་རྒྱུགས་ཀྱི་མ་ཕྱི་གཙོ་བོ་ཨེ་ཤི་གཉིས་ཏེ། ཨེ་ཡིག་གིས་ཤེས་རབ་རྒྱུར་བ་ཉིད་དང་། ཤི་
 ཡིག་གིས་བབས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཆོན་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟར་བའི་ལུགས་ཀྱི་བབས་ཤེས་སམ་བདེ་
 རྒྱུར་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གོ་དོན་རྒྱུས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ། ལྷིང་ལེགས་རྒྱུར་
 ཕྱི་ཆེག་ཨེ་ཤི་ཨེ་པོ་རྒྱུ་དུ་“འདི་རྒྱུ་”ཅེས་པའི་དོན་ལ་འཁྱུག་ཅིང་། དེ་ཤི་སངས་རྒྱུས་
 པའི་གསུང་རབ་དཔེར་ན་«ཤེས་རབ་རྒྱུར་པོ་»ལྟ་བུའི་དབྱེར། “འདི་རྒྱུ་བདག་གིས་ཐོས་པ་
 གུས་གཅིག་ན།” ཞེས་པ་རྒྱ་བྱ་མང་པོ་མཐུལ་དུ་ཡོད་པ་ལས་ཤེས་རྒྱས་དེ་ལྟར་ལྷོ་མེད་ཀྱི་ལམ་
 ཀྱི་མ་པ་གཉིས་ནི། ལྷུང་བབས་ཁག་ཏུ་ལྷུང་བ་ལྟར་རང་ཉིད་ཡི་དམ་ཀྱི་རྒྱུར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་
 རྣམ་འབྱོར་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་བསྐྱེད་ཀྱི་མ་དང་། ལུས་ལ་གནད་ཏུ་བཟུན་པའི་བབས་རྒྱུར་
 རིག་ལའི་ཉམས་ལེན་ལོགས་ཀྱིས་རྒྱུར་དབྱེར་བཟུས་པ་ལས་རྒྱུར་བ་བཞིས་བབས་པའི་འོད་
 གསལ་དང་། དགའ་བ་བཞིས་བབས་པའི་རྒྱན་སྒྲེས་བདེ་ཆེན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཛད་ཏུ་བྱེད་པའི་
 རྒྱུགས་ཀྱི་མ་ཕྱི་ལས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མས་གསར་བ་འདུས་པའི་རྒྱུགས་ཀྱི་མ་ཕྱི་རྒྱུར་
 ཀྱི་གནས་རྒྱུས་རྒྱུས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་རྒྱུས། གདམས་རག་དངོས་ནི་འཕགས་པ་ལྷུ་ལྷུ་བ་ཀྱི་
 དེས་དོན་ཀྱི་གསུང་རབ་«ལྷུ་ཀྱམ་»ལྟེ་ཀྱི་མ་པ་ལྷ་པ་ཞེས་ཡོངས་སུ་བྲགས་པ་དེ་ཆ་བར་བྱས་
 ཤིང་། དེའི་དོན་འབྲེལ་འཕགས་པ་ལྟེ་«ལྷུ་བཟུས་སྒྲན་མེ་»ཆལ་དུ་འདོན་ཅིང་། དེའི་རྒྱུར་
 ཏུ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་མན་རག་ཚད་ལྡན་གཞན་ཀྱིས་ཀྱང་བཟུན་ཏེ། རྒྱུགས་ཀྱི་མ་ཕྱི་ལས་ཀྱི་
 གནས་རྒྱུས་ཞིབ་ཅིང་མཐའ་ཚད་ལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་གཞུང་རང་ཉིད་
 མཐུལ་བ་ལས་དེས་པ་རྒྱུར་རྒྱས་སོ།།

རྒྱུ་མར་པའི་བསྐྱེད་པ་རྒྱུར་དབྱེར་གདམས་པ་བྱེད་པར་ཅན།

རྒྱུ་ཚད་ཁ་པའི་གསར་འདུས་རྒྱུགས་ཀྱི་མ་ཕྱི་གཞུང་གཉིས་པ་«ཀྱི་མ་ལྷ་གདན་རྒྱུགས་ཀྱི་ཁྱིད་
 ཡིག་»ནི།⁵²⁶ གཞུང་རང་གི་ལུས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཚོམ་ཀྱི་ཉམས་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་«རྒྱུགས་ཀྱི་མ་
 ཀྱི་མ་ལྷ་གསལ་རྒྱུན་»དང་མི་འདྲ་ཞིང་། རྒྱུ་བཟུས་ཀྱང་«ཀྱི་མ་ལྷ་གསལ་རྒྱུན་»ཀྱི་གསུམ་ཆ་
 ཅམ་ལས་མེད་དེ། གཞུང་འདིར་གོང་གསལ་ལྟར། དཔལ་རྒྱ་རྒྱ་བས་མཐུན་པའི་«ཀྱི་མ་ལྷ་བཟུས་

526 «ཀྱི་མ་ལྷ་གདན་རྒྱུགས་ཀྱི་དམར་ཁྱིད་»འདི་རྒྱུ་མའི་གསུང་འབྲེལ་ཐོད་ 9 བར་བཞུགས་ལ། ཞིབ་ཏུ་བཞུགས་ན་
 ད་ལྟ་མཐུལ་དུ་ཡོད་པའི་དཔེ་དེའི་ནང་དུ་གཞུང་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཉིས་ཡོད་ལྟར་སྟེ། རྒྱུ་ཆར་«མར་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་
 གདམས་པ་ཐོར་བྱ་བ་རྒྱུས་ཁྱིད་ཡིག་གཅིག་ཏུ་ལྷིག་ལུགས་བསྟན་པ་»ཞེས་དང་། རྒྱུ་ཆ་དེ་«ཀྱི་མ་ལྷ་གདན་རྒྱུགས་ཀྱི་
 དམར་ཁྱིད་»ཀྱི་གཞུང་དངོས་སུ་བྱེད་ཀྱིས་པར་མཐོང་དེ། གསུང་འབྲེལ་ལྷིག་པ་རྒྱུས་ནས་གཞུང་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
 ལུས་ཏེ་«ཀྱི་མ་ལྷ་གདན་རྒྱུགས་ཀྱི་དམར་ཁྱིད་»ཅེས་པའི་མཆོན་གཅིག་གི་ནང་དུ་བཙུག་པ་རྒྱུར་ཞོར་ལྟོ་སྟོན་

པ་གསལ་བ་»ཞེས་པའི་རྒྱུ་བྱུངས་ཏེ་འདུས་པའི་རྒྱལ་པོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་
 རྣམས་གཤོ་བོ་དཔལ་ཐིག་གི་ཚུལ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་གྱི་ཡོད་ཏེ། གཞུང་འདིས་ནི་དང་གི་མཆོན་
 འོན་ལྟར། གསར་བ་འདུས་པའི་རྒྱལ་པོས་ཀྱི་པེ་མ་པ་ལ་ལྷ་པོ་རྣམས་ཇི་སྟར་སྟོན་པའི་ཚུལ་
 ཚུལ་འདོན་དུ་མཇུག་པས་མ་ཆད། དེ་ཡང་གདན་རྒྱལ་ཞེས་ཚུལ་འབྱོར་པས་གདན་གཤིག་
 གི་སྟེང་དུ་སྟེ་པལ་ཆེད་བྱུང་གཤིག་གི་ནང་ཉམས་སྟེ་ལེན་ཚུལ་སྟོན་ལྟར་། རྒྱ་ལྷ་པོས་«པེ་མ་
 ལ་གདན་རྒྱལ་གྱི་དཔལ་ཐིག་»ནང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་རྣམས། རྟོན་འབྱོར་ཉམས་ལེན་
 དང་། གདན་པ་པ་དངོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གཉིས་སྟེ་བཟུང་ལ། དང་པོ་རྟོན་འབྱོར་ལ་
 རྟུན་ལྟོ་ལས་བྱུང་མོང་བས་རྒྱུད་ལེགས་པར་རྒྱུད་བ་དང་། དབང་གི་སྟོན་ནས་རྒྱུད་སྟོན་
 ལ་དུ་རྒྱུ་བ་པ་དང་། དབང་དུས་སྟེ་ཁས་སྐྱབས་པའི་དམ་ཆེག་དང་རྟོན་པ་རྣམས་པར་དག་
 པར་ལྟར་པ་དང་། རྟུད་པར་གྱི་རྟོན་འབྱོར་ལ་ཞིག་ཞིག་བྱུང་བའི་ལྷིང་རྒྱ་ལྷ་པོས་ཉམས་ལེན་ལྟོ་
 བསྐྱུས་བྱ་བ་དང་། ལྷིང་རྒྱ་ལྷ་པོས་འབྱུག་པའི་ལྷིང་རྒྱ་ལྷ་པོས་འབྱོར་བསྐྱུས་ནས་མཆོད་པ་
 བཅས་གཉིས་གསུངས་ཏེ། གདན་པ་པ་དངོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ནི། ལྷིང་པོད་རྒྱུད་ནང་བཟུང་དུ་ཕྱིན་
 དུ་དང་སྟོང་ཆེ་བའི་རྒྱུས་གཤི་ལས་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་ཐོག་ནས་བཟུང་ལ། དེ་ཡང་
 གཤི་ཞེས་པ་ནི། སེས་པར་བྱ་བའི་གཤི་དངོས་པོས་གནས་ཚུལ་ལས་གནས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་
 གཞག་དང་། ལས་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོས་གནས་ཚུལ་སེས་པ་གཤིང་བྱས་ཏེ་ལས་
 ཉམས་སྟེ་ལེན་པའི་པེ་མ་པ་དང་། འབྲས་བྱ་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ཉམས་སྟེ་ལེན་པ་ལས་
 འབྲས་བྱ་ཇི་སྟར་ཐོབ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། ཚུལ་འདི་དཔལ་རྒྱ་རྩ་པའི་ཆ་གཞུང་
 «པེ་མ་ལ་བཟུས་པ་གསལ་བའི་»ནང་དུ།

དངོས་པོས་གནས་ལུགས་ལས་དང་ནི། །འབྲས་བྱ་སྟེ་པའི་པེ་མ་པོས་།⁵²⁷

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་ལགས་ཏེ།

གཤི་ལས་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྒྱུས་འདི། ཁོད་དུ་བཞོད་པའི་དཔལ་རྒྱ་རྩ་པའི་«པེ་མ་ལ་
 བཟུས་པ་གསལ་བའི་»ནང་དུ་ཐོན་པ་དེ་རྒྱ་ལོས་སྤྱི་གྱུར་ལ། རྣམ་གཞག་འདི་ཐོག་མར་
 གསར་ཐུགས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐད་དུ་གཏན་ལ་པལ་པ་ལས་བྱུང་མོད།
 ལྷིང་སྟེ་པོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ནས་གཤི་ལས་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་རྒྱུས་
 འདི། རྟུང་ཕྱིན་དུ་ཆེ་བར་མཇུག་དེ་སྐབས་དུ་མར་བཞོད་པའི་སྟོང་སྟེང་ཏེ། དཔེར་ན་

527 «པེ་མ་ལ་བཟུས་པ་གསལ་བ་» བཟུང་འབྱུང་། རྒྱུད་འབྲེལ། ཞི་ཤིག་ ༡༧༤ ལ། ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་ཇི་སྟེ་བ་བཞེན་རྒྱ་རྩ་
 པའི་བཀའ་དཔེ་ལྷི་མས་ལང་བྱུང་།

ཡུང་མཐའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་འདྲུམ་འདི་ཉི་ཉེད་ནས་མཛད་པ་དང་། གཞན་ཡང་། “གཞི་བདེན་པ་གཉིས་དང་། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བྱ་སྒྲི་གཉིས།”⁵²⁸ ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པ་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པ་ལས་ཤེས་རྒྱ་སྟོན་གང་ཉམས་ཡང་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་རྒྱུ་འདིས། སངས་རྒྱུ་པའོ་མ་ལུ་འདས་ཀྱིས་ཡུལ་མ་ར་ཁ་སིར་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་གལ་གནད་ཁྲད་པར་ཅན། དཔོན་པོའི་གནས་ལུགས་ཚུལ་བཞིན་ཤེས་པ་དེ་ཉམས་ལེན་དུ་སྒྱུར་ཏེ་ལམ་དུ་ཁྲེར་རྒྱས་ན། དེའི་འབྲས་བྱར་དག་ལྟོད་བཅིངས་པ་ལས་ཁྱོད་པའི་བར་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དེ་ལེགས་པར་མཛོན་སྟོན་། རྗེ་ལྷ་མ་ནི་དཔལ་རྣམ་པའི་གཞུང་«འཛུ་ལྷ་བཟུས་པ་གསལ་བས་»⁵²⁹ རྒྱགས་ཤིན་ཏུ་འཕྲུག་ཅེ། «འཛུ་ལྷ་གདན་རྒྱལ་གྱི་དམར་ཁྲིད་»⁵³⁰ ཀྱི་གཞུང་དེ་རྣམ་པའི་གཞུང་དེ་ཆ་བར་བྱས་ཏེ་བརྩམས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དཔལ་རྣམ་པའི་གཞུང་ཉིད་འའང་བཟུས་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ། «མར་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་གདམས་པ་ཐོར་བྱ་བར་རྣམས་ཁྲིད་ཡིག་གཅིག་དུ་སྒྲིགས་ལུགས་བརྟན་པ་»⁵³¹ ཞེས་པ་དང་། «འཛུ་ལྷ་བཟུས་པའི་ཐིན་ཁྲིས་»⁵³² བཙས་གཉིས་ཀྱང་བརྩམས་པ་མོགས་མཛད་དོ།⁵²⁹

རྫོ་བྲག་མར་པས་དཔལ་རྣམ་པའི་ལས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་རག་བྱ་ཆེར་ཐོབ་ཅིང་། ཁྲད་པར་དུ་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་དུ་དུས་བར་པ་ལ་ཕྱོན་པའི་སྐབས་སུ། གདམས་རག་ཁྲད་པར་ཅན་བཞི་ཐོབ་པར་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་ཏེ། ༡ གྲེ་རྩོ་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོད་ཉིད་སྒྲར་ཐིན་གྱི་གདམས་རག་བྱ་བ་གཏུམ་མོ་སྒྲོམ་པའི་གདམས་རག་དང་། ༢ མན་མ་ཡའི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུར་ཁ་ཐུང་བསྒྲོམ་པའི་མན་རག་བྱ་བ་ཐིག་ལེ་དག་དམར་སྒྲོམ་པའི་ཐབས་དང་། ༣ གདན་བཞིའི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་འཕོ་བ་ཁྲོད་འཕྱུག་གི་གདམས་རག་དང་། ༤ དཔལ་གསར་བ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛུ་ལྷ་གདན་རྒྱལ་གྱི་ཁྲིད་བཙས་སོ།⁵³⁰ གདམས་པ་དེ་དག་ལས་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་པའི་འཛུ་ལྷ་གདན་རྒྱལ་གྱི་ཁྲིད་ཀྱི་སྐོར་ལ། རྗེ་ལྷ་མས། “དེ་ལ་ཕྱི་མའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྗེ་རྣམ་པས་མཛད་པའི་རྩོ་རྗེའི་ཆོག་སྒྲུམ་འཛུ་ལྷ་བཟུས་པ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ནོ།”⁵³¹ ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་དོ།

528 དཔེར་ན་རྒྱལ་ཆ་བ་རྗེའི་«རྣམ་འབྲེལ་བར་ལམ་གསལ་ཕྱེད།» ལེའུ་དང་པོ། རྟོག་ ༡ ཐད་དུ་ཐུང་བ་རྩོ་བའོ།

529 དང་པོ་འདི་གསུང་འབྲས་པོད་ ༩ པར་«འཛུ་ལྷ་གདན་རྒྱལ་གྱི་དམར་ཁྲིད་»⁵³⁰ རྩོད་དུ་བཞུགས་ལ། གཉིས་པ་ནི་གསུང་འབྲས་པོད་ ༩ པར་རྩོམ་འཁོར་བཞུགས་དོ།

530 «འཛུ་ལྷ་བཟུས་པའི་ཐིན་ཁྲིས་» གསུང་འབྲས་པོད་ ༩ རྟོག་ ༡༩༥

531 གོང་མཚུངས། རྟོག་ ༡༩༥

མྱུང་ཡང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྟོ་བྱ་མང་པས་པོད་ཏུ་ལྷ་མོད་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་མྱུང་དང་། བྱང་པར་ཏུ་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་སྐོར་ལ་མཛད་པ་ནི་ལྷ་མོད་པུ་རུ་པའི་ལྷ་ག་རྒྱུ་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཡིད་ལྷོན་དང་བཀའ་ཁྲིན་རྒྱུ་བྱ་བ་དང་འབྲེལ། རྒྱ་མང་པའི་གདམས་རབ་རྣམས་མེད་ཏུ་མི་ཏུང་བར་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར།

གཞུང་དེ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་བརྟེན་པས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱས། དེ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ལྷ་མོད་མ་དམ་པའི་མན་རབ་མེད་ན། མན་རབ་གི་གནད་ཆོགས་པར་མི་རྟེན་པས། འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་ཏུ་མ་ལ་གདུགས་ནས་ལེགས་པར་མཛོས་པའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མན་རབ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །དེ་ལ་ཞི་རྒྱུ་མང་པ་དང་རྒྱ་འགོས་ཀྱི་ལྷ་གས་གཉིས་མཆོག་ཏུ་ལྷུང་བ་ཡིན་ལ། འདིའི་མན་རབ་རྒྱུད་དང་འཕགས་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལ་ལེགས་པར་གདུགས་ནས་རིས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི། རྒྱ་འགོས་ནས་བརྒྱུད་པའི་མན་རབ་གི་བཤད་པ་རྣམས་དགོས་ཤིང་། གཞུང་ནས་དཔོན་ལྷ་མེན་པ་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད་ཁོང་ན་གནས་པ་ཏུ་མ་གསལ་ཏུ་བཏང་ནས། ད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་དམིགས་ཤིང་བྱང་པར་ཙན་མང་པའི་སྐོར་ནས་རིས་པ་རྟེན་པ་ལ་ནི། རྒྱ་མང་པའི་གདམས་རབ་རྣམས་དགོས་སོ། །⁵³²

ཞེས་གསུངས་། དེ་ལ་འདུས་པ་འཕགས་སྐོར་གྱི་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་དཔོན་ལྷ་མོད་པུ་རུ་ན་མེད་དང་། དཔལ་རྒྱ་རྩ་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་རབ་ལྷ་མོད་མང་པས་དཔོན་ལྷ་གསལ་བར་མཛད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཉི་བསྐྱེད་པའི་ཉམས་སྲུ་ལེན་ཀྱི་སྐོར་དེ་ཡིན། འདི་ལ་བསྐྱེད་བྱ་བྱ་སྐོར་ཞེས་ཀྱང་བྲགས་སྟེ། སང་པའི་གནས་སྐབས་དང་། གཉིད་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་དང་། མི་ལས་ཀྱི་གནས་སྐབས་གསུམ། ཤིང་པ་བཞིན། རྒྱུ་འཆི་བ་བར་དོ་གསུམ་དང་རྒྱུར་ཏེ། དེ་གསུམ་ཡང་། འཆི་བ་ཆོས་སྐུ་དང་། བར་དོ་ལོངས་སྐུ། རྒྱུ་བ་རྒྱུལ་སྐུ་སྟེ་རྒྱུ་གསུམ་སོ་སོ་དང་རྒྱུར་ནས་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་མན་རབ་ཀྱང་པར་བཞིག་ཏུ་ཡོད་། རྒྱ་མང་པོ་ལྷོགས་ཤིང་ཤིང་ཤིང་ལ་གསལ་ལྷོན་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་སྐོར་གྱི་ཉམས་སྲུ་ལེན་འདི་གསལ་ལ་རྒྱས་པར་བརྟན་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྩིས་ལུ་འད་དཔོན་སྐོར་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་ནག་ཏུ་མིང་གོང་མའི་དབྱ་ལྷུང་རང་གི་སྐུ་ཆལ་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་འད་། བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་བ་རྒྱུལ་བའི་རོང་ལ་བསྐྱེད་བྱ་བྱ་འཕོ་བའི་སྐོར་གྱི་མན་རབ་ཁ་གསལ་ལ་ལག་ཏུ་ལེན་བདེ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་ཀྱི་ལམ་པ་འོག་ཏུ་

532 «ཤིང་གདན་ཆོགས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད།» གསུང་འབུམ་པོད། 9 བོག 499

བརྗོད་པར་འཕྲུང་བ་ལྟར་ལགས།

བསྐྱེད་པ་དབྱུགས་ཀྱི་གདམས་དག་འདི་དེ་མཉམས་ལུས་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། རྣམ་འབྱོར་པས་
 རང་གི་རྫོགས་ཀྱི་གཞི་ལ་འཁོབ་པའི་སྐབས་སུ་འོད་གསལ་མ་བྱ་འཕྲུང་པར་འོང་བ་དེ་ཡིན།
 འདིར་འོད་གསལ་མ་བྱ་འཕྲུང་ཅེས་པའི་སྐབས་ཀྱི། “མདེ་འོད་གསལ་”ཞེས་པ་ནི། གཞི་ཁྲིམ་
 སུ་འཕྲུང་བཞི་རིམ་གྱིས་ཐིམ་པ་སྟགས་ལས་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ལྟེ་རྒྱུར་སེམས་དགས་
 པ་མཐའ་དག་འགགས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཆར་བའི་འཁོབ་པའི་འོད་གསལ་ཟེར་བ། གཞུག་
 མདེ་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཐུབ་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་ཏུ་ཡོད་པ་སྟོང་སང་གསལ་ལེ་བ་དེ་
 ལ་གོ་དགོས་ལ། དེ་ལས་ཐོག་ལྟེ་“བྱའི་འོད་གསལ་”ཞེས་པ་ནི། རྣམ་འབྱོར་པས་བརྗོད་པའི་
 སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། འཁོར་མེ་རི་བཞིན་བརྗོད་པས་སྟོབས་ཀྱིས་
 འཕྲུང་བ་བཞི་དང་རྒྱུར་སེམས་དགས་པ་ཐིམ་པ་ལས་མཐར་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་གྱི་
 ཡེ་ཤེས་མཛོན་ཏུ་ཐུར་པ་དེར་གོ་དགོས། དེའི་ལྷན་ན་རྗོགས་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཛོན་པོ་ཐོབ་
 པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་ནི། བརྗོད་པས་སྟོབས་ཀྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་ཀྱས་པ་ཙམ་ཏུ་མ་
 ཟད། གཞི་ལ་འཁོབ་པའི་སྐབས་སུ་འདྲུང་བཞི་སྟགས་རིམ་གྱིས་ཐིམ་པ་ལས་འཁོབ་པའི་འོད་
 གསལ་རང་བཞིན་གྱིས་གར་བའི་ཆེའོད་། དྲན་པ་མ་ཉམས་པར་གནས་ཏེ་འོད་གསལ་དེའི་རྒྱུན་
 རྒྱུར་བྱུང་བ་པར་བརྟེན། དེ་ཏུས་འོད་གསལ་མ་བྱ་འདྲེས་པ་ལས་འཕྲུང་པ་འོང་བར་གསུངས་པོ་⁵³³
 རྒྱུར་ནི་གཞུང་འདིན་དང་བདག་ཏུ་འདིན་པ་སྟགས་གཉིས་རྒྱུར་གི་རྫོས་པ་མཐའ་དག་དང་
 རལ་ཞིང་། གསལ་ཙམ་རིག་ཙམ་སྟོང་ཙམ་གྱི་གཞུག་མདེ་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ། རང་ཅག་ཀྱུན་
 ལ་འཁོབ་པའི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བཞིག་འོང་མོད། རྫོ་མ་རྒྱུར་པའི་བམ་ལ་པའི་སྐྱེས་ཏུ་
 རྣམས་ནི་སྐབས་དེར་དྲན་མེད་ཏུ་སོང་ལྟེ་འོད་གསལ་དེ་རྒྱུན་རྒྱུར་རྒྱུ་པར་བཞག རོས་ཀྱང་
 འདིན་པ་མེ་འོད་ལ། དེ་ལས་ཐོག་ལྟེ་རྣམ་འབྱོར་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་འཁོབ་པའི་འོད་གསལ་དེ་རོས་
 འདིན་ཀྱས་པ་ཙམ་ཏུ་མ་ཆད། དེའི་རྒྱུན་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞུག་སེམས་འོད་གསལ་གྱི་ཤེས་པ་དེ་
 འཁོབ་པ་ཆོས་རྒྱུར་བསྐྱེས་ཏེ་ལམ་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱས་པ་ཞིག་འོང་བར་གསུངས་།

བདེ་སྟོང་དབྱེད་མེད་ཅེས་པའི་གོ་དོན།

རྒྱུར་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རྫོན་གྱི་ཡོད་ཀྱི་མཁས་བྱུང་ཀྱུན་གྱིས་བཞེད་པ་ལྟར། ཐེག་པ་
 ཆེན་པོ་ལ་མ་དོ་ཐུགས་གཉིས་སུ་གནས་པ་ལས། ཐུགས་ལས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པ་ནི་མདོ་ཕྱོགས་པར་
 ཕྱིན་ཐེག་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་ཐུར་པ་ཡིན་ཤིག་མཛད་པ་བརྗོད་མེད་གསུངས་། དེ་ལྟ་ན་ནའང་ཐུགས་

533 དཔེར་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསར་འདུས་མན་དག་ཡིག་རྒྱུང་ཏུ་བཞུགས་པའི་«བསྐྱེད་པའི་གདམས་དག་གི་གནས་
 བཟུས་ཞལ་ཤེས།» གསུང་འབྲུག་པོད། ༤ བོག ༡༩༩ བད་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་དོ།

ལས་དེ་ཡང་ཕྱིན་ཐོག་པའི་ལས་ལས་མཚོག་ཏུ་ཐུང་ཚུལ་དང་། དེའི་ཟབ་གནད་རྣམས་གང་ལས་ཐོན་ཚུལ་གྱི་ཐད་ལ། རྒྱུ་མས་དགོངས་པ་བཞེས་སྟངས་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་སྟངས་ལ། ཁྱད་པར་དུ་གསར་ཁྲམས་སླ་མེད་ཀྱི་ཟབ་གནད་གཉིས་ཆེད་དུ་འབྱུང་འདོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། ཉིང་འེ་འཛིན་གྱི་ཉམས་ལེན་པར་ཕྱིན་ཐོག་པའི་ལས་ལ་རྣམས་ཉེ་ཆེས་ཟབ་ཅིང་ཐུག་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་དམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་གསུངས་། རྒྱུ་མའི་དགོངས་པ་རྣམ་ན། གསར་ཁྲམས་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣ་བ་པར་ཕྱིན་ཐོག་པར་གསུངས་པ་འཕགས་པ་སྤྱུ་སྤྱུལ་ཡལ་སྲས་ཀྱིས་དབྱ་མའི་གཞུང་དུ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་དེ་དང་མི་འདྲ་བ། པར་ཕྱིན་ཐོག་པར་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣ་བ་དེ་ལས་ཟབ་པའམ་ཕྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་དབང་གིས་མིན་པར་གསུངས་། ཆོག་འཁྲོས་གཞན་ཞིག་གི་སྒྲིན་མ་བརྒྱད་ན། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣ་བ་ལ་མདོ་ཁྲམས་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་ཁྱད་པར་མེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད་པ་དེ་དེ་ཚུལ་འདི་ལ་རྒྱུ་མས་«རྒྱལ་ཁབ་རིམ་རིམ་ལྡུག་ལས་སྒྲིན་»དུ། “སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གྲ་པའི་ཕྱ་བ་གཙོང་ལུགས་དབྱ་མ་ནས་བྱུང་བ་ལས་རྣམས་མེད་པས། ཐོག་པ་འདི་དང་པར་ཕྱིན་གྱི་ཐོག་པ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣ་བ་ལ་མཚོག་དམན་མེད་དོ།”⁵³⁴ ཞེས་གསུངས་པ་རྣ་བ་འོ། མདོ་ཁྲམས་གཉིས་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣ་བའི་ཐོག་དུ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་འདི། རྒྱལ་ཁབ་པ་དང་འཇམ་མཐོན་ས་པའེ་གཉིས་དགོངས་པ་ཤིན་ཏུ་མཐུན་སྟངས་ལ། དཔེར་ན་འཇམ་མཐོན་ས་པའེ་གྱིས།

པ་རོལ་ཕྱིན་དང་གསར་ཁྲམས་ལ། །རྣ་བའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་མེད།

པ་རོལ་ཕྱིན་པའི་སྒྲིན་བྲལ་ལས། །རྣམ་པའི་རྣ་བ་ཡོད་ན་ནི།

རྣ་དེ་སྒྲིན་པ་ཅན་དུ་འབྱུང། །སྒྲིན་བྲལ་ཡིན་ན་ཁྱད་པར་མེད།⁵³⁵

ཅེས། ཅི་ལྟེ་པར་ཕྱིན་ཐོག་པར་གསུངས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལས་ཕྱ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣ་བ་ཞིག་ཡོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་གསུངས་གིང་དབྱ་མའི་གཞུང་དུ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཟབ་མ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་སྒྲིན་པ་ཐམས་ཅད་དང་མ་བྲལ་བས་དེ་སྒྲིན་པ་ཐམས་ཀྱི་འབྱུང་གྱི་རྟེན་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་རྣམ་ན། རྣལ་འབྱོར་སླ་མེད་ཀྱི་ལས་གྱི་གནད་ཤིན་ཏུ་

534 «རྒྱལ་ཁབ་རིམ་རིམ་ལྡུག་ལས་སྒྲིན་» གསུང་འབྲམ་པོད། ༣ གྟེག ༡༠

535 «སྒྲིན་གསུམ་རབ་དབྱེ།» རེབ་ ༡ རྟོག ༡༥༤ག གས་ ༡༥༥ གྟེག ༡༧ དང་། གསུང་འབྲམ། དེབ་ ༡ གྟེག ༥༤

གལ་ཆེ་བ་དེ་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཞེས་པ་ཞིང། ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ཤེས་རབ་སྟོང་
 པ་ཉིད་གཉིས་དབྱེར་མེད་དམ་རྟོག་ཅིག་པར་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་མཛོད་
 ཏུ་བྱེད་པའི་སྟེང་ནས་འཛོམས་དགོས་པར་བཞེད་ཏེ། འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་དང་སྟོང་ཉིད་གཉིས་
 པན་ཆུན་རྟོག་དབྱེར་མེད་ཏུ་ཡུར་པའི་རྣམ་ཤེས་འབྲུ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱར་ནི་བདེ་བའང་
 ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་དང་འབྲུ་བར་ཡོད་ཅིང་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྟོག་
 གནས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་ལོགས་སུ་འབྱེད་ཏུ་མེད་པས། གཞི་ལ་བདེ་བ་དང་
 སྟོང་པ་ཉིད་དབྱེར་མེད་རྟོག་ཅིག་ཏུ་གདོད་མ་ནས་གནས་གནས་པ་ཡིན་པར་བརྟེན། གཞི་ལ་
 བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྦྱར་དགོས་པ་ཞིག་མིན་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་བདེ་
 སྟོང་སྦྱར་ཞེས་པ་བདེ་བའི་ཉམས་དང་རྒྱན་པའི་སློ་ཞིག་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སློ་ཞིག་
 བཅས་རྒྱན་བྱ་དང་པ་གཉིས་སོ་སོར་བསྐྱེད་ནས། སློ་རྒྱན་བྱ་དང་པ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་
 དགོས་པ་ལྟ་བུ་ལའང་མི་འཛོམས། འོ་ན་རྣམ་འབྱོར་སློ་མེད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་
 ཉིད་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྦྱར་བར་གསུང་བའི་དོན་དཔྱད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ཏུ་རྟོག་མས།

འོ་ན་རྟོག་སྟེང་སྟེན་ན། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཆུན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བའི་རྟོག་
 སྟེས་པ་དེས། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཡུལ་
 ཅན་ཏུ་སྦྱར་བ་ཉིད་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྦྱར་བའོ། དེ་ཡང་དོན་གྱི་ཆུན་སྟེས་
 ཀྱི་ཏུས་སུ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་འོ་མ་རྩ་ལ་བྱུགས་པ་བཞིན་ཏུ་རྟོག་ཅིག་ཏུ་ཡུར་
 བས་གཉིས་སྟོང་སྟེ་མོ་ཡང་དག་པ་ཡིན་ལ། དོན་གྱི་ཆུན་སྟེས་མ་སྟེས་པའི་གོང་
 ཏུ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོད་སུམ་ཏུ་མ་རྟོགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་
 གིས་འབྱུག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟོག་ཅིག་པར་མས་པ་ཅི་མོ། །ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་
 དང་གཉིས་མེད་ཏུ་སྦྱར་ཆུང་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སློ་དང་བདེ་
 བ་གཉིས་རྟོག་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྦྱར་ཆུང་ནི་སློ་གཉིས་རྟོག་པོ་བཅུ་དག་གི་ཡུལ་ལྟེ་
 གཅིག་ཏུ་སྟེས་པའོ།⁵³⁶

ཞེས་གསུངས་ཏེ། མདོར་བསྟུན་ནས་བརྗོད་ན། སྐབས་འདིར་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཞེས་པ་ནི།
 ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དབྱེར་མེད་དམ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཡུར་པ་ཞིང། དེ་ཡང་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་
 ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཆུང་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞིག་ལ་འཛོམས་དགོས་ཏེ།
 འདིས་གསར་རྒྱགས་སློ་མེད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སམ་

536 «རྟོགས་ཅི་མ་ལོག་ལྟགས་ལ་ཐོག།» གསུང་འབྲས་པོད། ༣ གྟེན་ ༥༠

ཡུལ་ཅན་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ལྟོན་ཏེ། རེ་ལྷ་བུའི་རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ་ནི།
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཆ་ལ་ཆ་བཞག་གི་ཆ་ལ་
བྱ་དབྱེས་མེད་པར་བྱས་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲིམ་པ་དང་བཤམ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་
ཞིག་ལ་བྱ་དགོས་། རེ་ལྷ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུ་ལ་ལྟན་སྟེན་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་
མ་གཤར་བར་བྱ་ནི། རེ་ལྷ་བུའི་བདེ་རྟོང་སྒྲོམ་བའི་བདེ་རྟོང་དབྱེས་མེད་གྱི་སྒྲུང་བ་དང་། རེ་
མཐུན་གནས་ལུགས་རྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བའང་། རེ་ཞིག་མས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱི་ཆ་ལ་བྱ་
ལས་བདེ་རྟོང་དབྱེས་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སྒྲུབ་པ་ཞིག་མེད་པ་གསུང་།

མདོར་ན་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་འདི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ནི། སར་
ལྷན་ཐོག་པའི་ལམ་གྱི་སྒྲོག་བྱ་བྱས་པ་རྒྱ་བ་བཞེན། གསར་ཐུགས་རྒྱ་ཆེ་ཐོག་པར་ཡང་ལམ་
གྱི་སྒྲོག་བྱ་བྱས་པ་འབྲེལ་མེད། ཁྱད་པར་ནི་གསར་ཐུགས་སྒྲུ་མེད་གྱི་རྒྱབས་སུ་ནི། རྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ་ཤེས་པ་བྲ་ཤོས་གྱི་རིམ་པའི་རྟོང་བྱ་སྒྲེབས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། རེ་ཡང་
རྒྱང་དབྱེས་ལུགས་པ་ལས་སྟེན་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བ་ཁོ་ན་ལ་བཞེན་ནས་
འོང་བར་གསུངས་ལ། རེ་འབྲེལ་པའི་རྟོན་སྟེན་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གནས་ལུགས་
རྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོང་གསལ་གཉིས་ཆ་ལ་ཆ་བཞག་གི་ཆ་ལ་བྱ་བྱས་
པ་དེ་ལ། བདེ་རྟོང་དབྱེས་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ།

རྣལ་འབྱོར་སྒྲུ་མེད་ལུགས་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྟོང་།

ཅི་ལྟར་རྒྱ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་པ་ལྟར། ཟབ་མོ་རྟོང་པ་ཉིད་གྱི་བདེ་བ་མདོ་ཐུགས་
གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ན། ཐུགས་གྱི་ཟབ་གནད་གཙོ་བོ་དེ། བདེ་རྟོང་དབྱེས་མེད་བྱ་སྒྲོམ་
པའི་ཡུལ་གཉིས་ལས་བདེ་བ་དེ་ལ་བྲག་གི་ཡོད་པ་སྒྲིམ་མི་དགོས་། རེ་ས་ན་རྒྱབས་འདོད་
བདེ་བ་ཞེས་པའི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་བདེ་ཅི་འབྲེལ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང་། རྒྱ་ཚོང་ཁ་པས་གསུང་
ཐུགས་རྣལ་འབྱོར་སྒྲུ་མེད་གྱི་རྒྱབས་སུ་བདེ་རྟོང་བྱར་བྱ་འབྱུག་པར་གསུང་བའི་བདེ་བ་ཁྱད་
པར་བདེ། བདེ་བ་གཞན་དང་མི་འབྲུལ་བར་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་གསུངས་ལ། ཁྱད་
པར་བྱ་ནང་པའི་གསུང་རབ་བྱུང་བའི་བདེ་བའི་རིགས་རྒྱབས་འདོད་བདེ་བ་དང་མི་འབྲེལ་
གཉིས་དམིགས་གྱིས་རྣམས་འཛིན་མཛད་པར། གཅིག་ནི་ཞིག་ནས་ལྷ་བུ་མེས་ཆེ་གཅིག་པའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་པ་སྒྲིམ་པ་ལས་མེས་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲུངས་སྟེ། རེ་འཐུས་ཡུལ་གྱི་རྒྱང་རྣམས་
ལས་བྱང་བྱ་མོང་ནས་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྒྲུངས་སྟེ། རེ་ལ་བཞེན་ནས་ལུས་ལ་བདེ་བ་དང་མེས་
ལ་དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་བར་གསུངས་པའི་རྒྱབས་གྱི་བདེ་བ་དང་། ཅིག་ཤིང་། “མཆན་ཉིད་

ཐོག་པར་བཤད་པའི་རྒྱུད་འབྲུག་རྒྱུ་མཛུགས་པ་དང་། བྱ་རྒྱུད་བསམ་གཏན་བྱི་མ་དང་། སྦྱོར་
རྒྱུད་རྣམས་སྤྱད་མཛོན་བྱེད་བྱས་པའི་རྒྱུད་ལྷིང་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་ནང་ཁྱེད་བཟུང་། ལྷོ་
རྣམ་འབྱོར་རྣམས་པའི་ཐོག་ཚུལ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བརྒྱུ་མས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ལུས་
སེམས་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྦྱང་བར་”⁵³⁷གསུངས་པ་དེ་ཡིན། བདེ་བའི་རིགས་འདི་གཉིས་
གང་སྦྱེས་ནའང་། སྐབས་དེར་རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་བདེ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པའི་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་
འོང་མོད། བདེ་བའི་རིགས་དེ་གཉིས་ཀའང་། ལུས་ཀྱི་ཆ་འཁོར་ཀྱི་གནད་ཀྱང་བཟུན་པ་ལས་
རྒྱུད་དབྱེས་རྒྱུད་པའི་དབང་གིས་གཏུགས་མོ་འབར་ནས་བྱང་སེམས་ལྷ་བདེ་བདེ་བ་མིན་པས།
ལྷ་མོད་ཀྱི་སྐབས་འདིའི་བདེ་བར་མི་རྒྱུད་རོ། །འོ་ན། སྐབས་འདིའི་བདེ་བ་ཚད་ཤན་དེ་རི་འབྲ་
ཞིག་ལ་འཛོག་ཅེན། རྒྱུ་མས་།

དེ་ལྟར་ན་བདེ་སྦྱོར་སྦྱོར་བར་གསུངས་པའི་བདེ་བ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་དགའ་
བ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོག་མར་སྦྱང་བ་ནི་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་སྤྱི་བཙུག་པའི་དབང་
གིས་གཏུགས་མོ་སྦྱར་བས་བྱང་སེམས་བལྟས་པ་ལས་སྦྱང་ལ། དེའི་བདེ་བ་དང་ཐར་
བཤད་པའི་བདེ་བ་རྣམས་བདེ་བ་ཙམ་ཏུ་མཚུངས་ཀྱང་། དོན་གཤིག་ཏུ་ཁྱད་ཆེ་
བས་མ་འབྲུལ་བར་སྤོངས་ཕྱེད་པར་བུའོ། །དེ་ལ་ནི་ཐོག་པ་འདིར་དམིགས་པ་
མེད་པའི་སྦྱོར་རྒྱུ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས།⁵³⁸

ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐབས་འདིར་རྒྱུ་མས་རྣམ་འབྱོར་ལྷ་མོད་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རོམ་འཛིན་
གསལ་བར་མཛད་པ་དེར་བརྟགས་ན། སྐབས་འདིའི་བདེ་བ་དེ་མཐའ་བྱུག་ན་དབང་པོ་གཉིས་
སྦྱོར་ཀྱི་བདེ་བ་ལྟ་བུའི་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཀྱི་བདེ་བ་ཞིག་ལ་འཛོག་དགོས་ལ། འདིའི་
རྒྱུད་སྦྱོངས་སུ་གསར་ཐགས་ལུགས་ལ་ལུས་བྱ་མོའི་རྣམ་གཞག་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིད་
པ་ཐོན་ཏེ། དེ་ཡང་རང་ཅག་མངའ་སྦྱེས་ཁམས་བྱུག་ཤན་ཀྱི་ལུས་ལ་ཆ་རྣམས་གནས་ལ། ཆ་
དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཏུ་རྒྱུད་རྒྱུ་ཞིང་རྒྱུད་དེ་རྣམས་གཤམ་པའི་བཞིན་པ་ལམ་བརྒྱུད་ལམ་བྱེད་
པར་བཤད་ཏེ། ལུས་ཀྱི་ནང་ཏུ་གནས་པའི་ཆའི་ཏུ་བདེ་རྣམས་ཆ་བའི་ཆ་གསུམ་སྦྱེ། ཆ་རོ་མ་
དང་། རྒྱུད་མ། དབྱེས་པ་ཆས་ལས་མཛད་པ་ཡིན་ལ། ཆ་དབྱེས་མ་ནི་རོ་མ་དང་རྒྱུད་མ་གཉིས་ཀྱི་
དབྱེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། ལུས་པོའི་གནས་ཆེ་སར་རྒྱུད་གཉིས་དབྱེས་པ་ལ་འབྲེལ་ཏེ་ཆ་མདུད་
ཆགས་པ་ལས། སྦྱི་པོ་དང་། མཁྱིན་པ། རྟིང་ཁ། རྟེ་བ། གསར་གནས་བཅས་ཆ་འཁོར་ལུ་འཕམ།

537 «རྒྱུ་མ་རིམ་རིམ་ལྟ་གསལ་སྟོན།» གསུང་འབྲུམ་པོད། ༣ གྟེན ༥༦

538 «རྒྱུ་མ་རིམ་རིམ་ལྟ་གསལ་སྟོན།» གསུང་འབྲུམ་པོད། ༣ གྟེན ༥༧

གསུངས་ལ། རིག་མའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ལོང་། རྗེ་ལྷ་མས། “ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་
 ལས་པ་ལ་ནི་ཕྱལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཆང་བ་
 དགོས་པས། ཆེས་ཤིན་ཏུ་དགོན་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གཞན་ལ་གསུངས་པ་མིན་ནོ།”⁵⁴¹ ཞེས།
 ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐོར་དེ་ལ་དོག་ཟབ་བྱ་འོས་པར་གསུངས་པ། ཕྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
 རྣམས་ལ་བྱལ་བ་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་སྦྱུང་བའི་བསྐྱེད་བྱུང་དེས་སྒྲུབ་ལ། ལར་ཡང་། “ལས་རྒྱ་
 ལ་བརྟེན་ནས་རི་ཉིད་འབྱུང་བའི་གཟུགས་པརྟན་པལ་མ་ཆེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གསལ་
 ཞིང་པརྟན་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འབྱུང་བས། ཡོ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་གཡས་གཡོན་གྱི་
 རྒྱུད་རྒྱུ་ཉིད་ཆུང་བའི་སྐབས་ཡོད་དེ།”⁵⁴² ཞེས། ཉིད་པེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་
 པརྟན་པོ་ཡོད་པའི་རྣམ་འབྱོར་པས། བཟླ་མས་སྒྲོམས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་རིག་མ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་
 ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་རྒྱུར་བ་ལས་ཀྱང་། རྒྱུད་དབྱེ་མར་ཐུད་དེ་བདེ་ཆེན་འཛིན་ལུས་པར་
 གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ལོང་། གསར་འདུས་རྒྱུ་ཕྱི་མ་ནས་ཐོག་ཚུལ་གསུངས་བཤད་པའི་འོག་
 མཐོང་ཐོག་ཚུལ་གྱི་མན་དག་ཤེས་པ་ལ་རྟག་ལས་པར་གསུངས་པ་⁵⁴³

ལས་ལ་གནད་ཏུ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ཀྱི་རིགས་གཉིས་པ། བར་ཆ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་མཉམས་
 མོས་པའི་ཐབས་ལ་ནི། ལྷ་མོད་ཀྱི་རྒྱུད་མཆོས་ལས་རྩ་རྒྱུ་རྒྱུ་བའི་རྒྱུད་དབྱེ་མར་འབྱུང་བའི་
 མོ་ལ་ཆ་འཁོར་གང་ལ་ཆལ་ཏུ་འདོན་པ་དང་། དེ་ཉིད་འབྱུང་བའི་ཐབས་ལོང་མི་འབྱུང་བར་
 གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་གསར་བ་འདུས་པ་འཕགས་སྐོར་གྱི་མན་དག་ཏུ་བྱུང་བའི་རྩ་རྒྱུས་
 པ་དང་བྱམ་པ་ཅན་ལ་མཉམས་པའི་རྒྱུད་གི་རྣམ་འབྱོར་དང་། འདུས་པ་ཕྱགས་གཉིས་དང་།
 བདེ་མཆོག་བྱིལ་བྱ་བའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཐིག་ལེའི་རྣམ་འབྱོར་དང་། རྩི་ཕི་རྟེ་བྱ་ཀ་དང་
 བཀ་པོ་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་གདུམ་མོ་སྐོར་པ་མཉམས་དང་། གཞན་ཡང་ཏུས་
 འཁོར་གྱི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་སྟེ་ཐའི་འཁོར་ལའི་གནས་སྟུང་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་རྒྱུར་བཟླ་མས་
 ལས་རྒྱུད་དབྱེ་མར་འབྱུང་བར་མཇུག་པ་མཉམས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་⁵⁴⁴ ཁོར་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་
 རྣམས་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་ཆ་འཁོར་གང་ཏུ་དམིགས་པ་གཏད་ཚུལ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་འོང་སྟེ། འདི་ཉིད་།

རྩི་ཕི་རྟེ་བྱ་ཀ་དང་བཀ་པོ་རྒྱུད་པས་ནི། རྟེ་བར་གདུམ་མོའི་དམིགས་པ་བཟླ་མས་
 ལས་མཇུག་ལ། ཐོག་མར་སྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་ལ་གནད་ཏུ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡེ་

541 ཁོར་མཚུངས། བོག ༡༩

542 ཁོར་མཚུངས། བོག ༡༩

543 ཁོར་མཚུངས། བོག ༡༩

544 ཁོར་མཚུངས། བོག ༡༩

ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱིས་ཐོག་མ་སྟོང་ག་དང་། རྟེན་མ་གསར་གནས་དང་། རྟེན་མ་
སྒྲར་ཡང་སྟོང་གར་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་པར་བཞེད་ལ། འཕགས་ལུགས་ཀྱིས་ཐོག་
མར་གསར་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་གནས་སུ་དང་། རྟེན་མ་སྟོང་ག་ནི་འཁོར་ལོ་ནི་
གནས་སུ་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་པར་མཛད་དོ།⁵⁴⁵

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །ཐབས་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་གྱུར་། གཏུག་མོ་ཐུར་ནས་བྱུང་མེས་མ་
བུས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་འདྲས་བྱ་དགའ་བ་བཞིའམ་སྟོང་བ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་ནས། ལྷན་
ཅིག་སྟེས་པ་ནི་དགའ་བའམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་བབྱུང་ནས་དེ་ནི་རྒྱན་སྒྲོལ་བར་བྱེད་པ་
གཅིག་མཐུན་ཡིན་པར་གསུངས་།⁵⁴⁶

དེ་ལྟ་ན་སྟོང་པ་རྟོག་ཏུ་བཟུང་ཉེ་བཟོད་ན། རྣལ་འབྱོར་ཁྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ཏུ་གཙོ་འོར་
ཤེས་པ་ཕྱ་མོ་དེ་མི་པ་སྟེ་དང་ཁྱད་པར་ཏུ་གཏུག་མེས་མ་ཕྱ་མོ་མརྟོན་ཏུ་ལྷུང་བ་ནི་ཐབས་ལུ་
ཏུ་ལྷུང་བ་དག་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་རྒྱུ་ཁས་བཞེད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཐུན་མི་མ་གྱི་དམིགས་པ་དང་
ལུས་ལ་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་པ་ནི་ཐབས་ལུ་གསལ་ལས། ལུས་དང་མེས་མ་གྱི་རགས་པ་ནི་གནས་སྐབས་
རྣམས་འཆི་མི་མ་རི་བཞེན་འགགས་པ་ལས། མཐར་གཟུང་འཛིན་དང་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་
སྐྱེས་པ་ནི་གཉིས་སྟོང་དམ་སྟོན་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ནི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། ར་ཁོ་
གསལ་མིག་ཙམ། ལུས་ཅིང་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་
མརྟོན་ཏུ་ལྷུང་པར་བཞེད་། སྐབས་དེར་སྟེས་པ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་། ཆེད་ཏུ་བསྐྱེད་དེ་
གསར་ཏུ་ཐོབ་པ་ནི་བདེ་བ་ཞིག་མིན་ལ། རང་ཅག་ལ་ལྷན་སྟེས་སུ་ཡོད་པ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་
མརྟོན་ཏུ་ལྷུང་པ་ཞིག་ལ་འཛོག་དགོས་། ལྷགས་གཞན་ཞིག་ནས་བརྟགས་ཉེ་བཟོད་ན། དེ་ལྟ་
བུ་ནི་གཏུག་མ་ནི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཤིང་བར་ན། རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་ཤེས་པ་དེ་སྟོན་གྱི་བག་
ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི་ལག་རྒྱུས། དཔེར་ན་སྤྱི་ནང་གི་ལུས་ལ་སྤྱིགས་པ་དང་ནང་ཏུ་བདག་ཏུ་
འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་མཐའ་དག་རང་ཞིར་ལྷུང་ཉེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཏུག་
མ་ནི་ར་ཁོ། གཟུང་འཛིན་དང་རྟོག་དཔྱད་སྐྱེས་གང་གིས་གྱུར་མ་བསྐྱེད་པ་གསལ་ཙམ་མིག་
ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད། འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བྱིས་ཏུ་འོག་པ་ལྟ་བུར་ལྷུང་པར་བཟོད་
ཆོག་ལྟམ་། དེ་ལྟར་ན་ཁྲ་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དམིགས་ལུས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི།
ལུས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱ་ཤོས་གཏུག་མ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱ་བ་རྒྱ་དེ་ཡིན་ལ།

545 «རྒྱ་གསལ་ལུ་མ་ཐུ་ལུ་གསལ་ལྟོན།» བོག ༡༤

546 བོད་མཚུངས། བོག ༡༤

ནས་ཞིག་དེ་བྱུང་བའི་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཐོག་པའི་ལུགས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཉྱ་ལྟ་མིན་པར་
ལས་ཀྱིས་ཆོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་འོང་བར་གསུང་སྟེ། རྩེ་ལྷ་མས། “འདི་ལ་ཡང་ཡུལ་ཅན་གཞན་
ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ནས་སྟོན་པ་དང་། རྩེ་ལྷེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ནས་
བསྟོན་པ་གཉིས་ནས་མཁའ་དང་ལག་མཐིལ་རྩེ་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཤིན་ཏུ་ཆེ།”⁵⁴⁷ ཞེས་གསུངས་སོ།

ཇུག་ལྷ་མེད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་ཞེས་པའི་གོ་དོན།

དེ་རྩེ་ལྷ་མས་ལྷ་མེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྒྱུར་བར་གསུང་བའི་སྐབས་ཀྱི།
བདེ་བའི་རྩོད་གང་ཡིན་ཞེས་མི་འདོད་སྟོན་དབྱེར་དཔོན་པོ་ཕན་ཆེ་བར་གསུངས་པ་བཞིན།
མདོ་ཇུག་ཀྱི་གཞུང་ཏུ་“མི་རྟོག་པ་”ཞེས་པའང་མང་ཏུ་བྱུང་བས། ལྷ་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་མི་རྟོག་པ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གང་ཡིན་བརྟགས་ཏེ་དེས་དཔོན་པོ་གཤམ་ཆེ་བར་གསུངས་ཡོད། དེ་ཡང་།

སྒྱིར་སེམས་མི་རྟོག་པར་བརྟན་པར་གནས་པ་ཙམ་ནི་ཕྱི་ནང་དང་ཐོག་པ་ཆེ་ཆུང་
བྱུང་མོང་བ་ཡིན་ལ། བྱུང་པར་ཏུ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་རྟོག་པར་གནས་པའི་
ཉིད་དེ་འདྲིན་ཐག་པ་མེད་པ་ཡང་པོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐོག་པ་དང་ཡང་བྱུང་མོང་
ཡིན་པས། དེ་རྩེ་ལྷས་སྟོང་པ་ལ་རྒྱུད་གི་རྣམ་འབྱོར་ལས་ལ་གནད་ཏུ་བསྟན་པ་
རྩེ་ལྷས་སྟོན་ག་ན་དཔོན་ལ། དེ་འདྲའི་ཉིད་དེ་འདྲིན་སྟོང་པས་ཀྱང་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཐིམ་པའི་དབང་གིས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྟོག་པའི་དོན་མེད་རྟོ། །དེས་ན་ལས་རྒྱུད་གི་
གཡོ་བ་བཀག་ནས་སེམས་བརྟན་པོར་གནས་པ་རྒྱུད་ཅེས་པའི་སེམས་བརྟན་པོ་
ནི་རྩེ་ལྷ་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བའི་སེམས་ཡིན་ཏེ། ས་ར་ཉ་ས། འདི་ན་ཡིད་འདུས་
པ་ལས་རྒྱུད་གིས་བརྒྱབས། །གཡོ་ཞིང་འཕྱུར་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་སྦྱོན་འཕྱུར། །རྩེ་
ཅིག་སྟེས་པའི་རང་བཞིན་རྟོགས་ཀྱང་ན། །དེ་ཡིས་བདག་ཉིད་བརྟན་པར་འཕྱུར་
བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་སྟོང་པ་ནི་ལས་རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐིམ་ནས་གཏུག་མོ་འབར་བ་
ལ་བརྟོན་པས། དེ་རྩེ་ལྷས་ཀྱི་སེམས་མི་རྟོག་པ་རྩེ་ལྷས་དང་བདེ་བ་རྩེ་ལྷས་ཀྱི་མིང་

མཆོངས་ཀྱང་དོན་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། ཇུར་མང་ཏུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།⁵⁴⁸

ཞེས། སྐབས་འདི་དེ་མི་རྟོག་པ་ཞེས་པ། ལས་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་བཀག་ནས་བྱུང་བའི་བདེ་ཆེན་
ཀྱི་རྩེ་ལྷེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་བརྟན་པོ་གནས་པ་ལ་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་སོ་
སྟེ་ཉུས་སུ་རྟོག་པ་ལྷ་མེད་དང་ཡང་བུལ་བའི་རྟོག་བུལ་མིན་གྱང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དང་ཤིན་ཏུ་

547 «རྟོགས་ཤིང་ཤིང་ལྷ་གདན་རྟོགས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད།» གསུང་འབྲུག་ ༩ བོག ༥༦༩

548 «རྟོགས་ཤིང་ཤིང་ལྷ་གསལ་ལྟོན།» བོག ༥༧༩

མཐུན་པས་མི་རྟོག་པར་འཛོག་ཅུས་པར་གསུངས་པ་རྩེན།⁵⁴⁹ གཞུང་ཏུ་མི་རྟོག་པ་ཞེས་
 བྱང་བ་ལ་མཐུང་གཅིག་ཏུ་རྟོག་བྲལ་ལ་གོ་མི་དགོས་པས། རྟོག་པ་མེད་པའི་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་
 པ་དང་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་སྟུང་།

དེ་ལ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི། སར་བྱིན་ཐོག་པའི་སྐབས་སུ་མ་ཐད་གསར་ཁྲགས་སྒྲུ་མེད་
 གྱི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་འདྲ། གནས་ལྷགས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཏུ་ནི། འཛོག་སྒྲོམ་གྱིས་
 མི་ཆོག་པར་དབྱེད་སྒྲོམ་རེས་པར་དགོས་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་མདོ་ཁྲགས་གཉིས་སྟོང་
 ཉིད་གྱི་རྩ་པོའི་ཐད་ལ་བྲ་རགས་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། དེ་རྩ་བའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཤེས་བྱིན་གྱི་
 མདོར་གསུངས་ཤིང་འཕགས་པ་སྐྱུ་སྐྱབ་ཡང་མུས་གྱིས་དབྱ་མའི་གཞུང་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་
 ཉིད་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་གྱི་རྩ་བ་རྟེན་པ་ལ། དགག་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐུབ་པ་རྩྭ་མ་མེད་པར་
 ལེགས་པར་བཀའ་ཉེ་རང་བཞིན་མེད་པའི་རེས་ཤེས་རྟེན་པའི་སྟོང་ནས་ཐབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་
 སྒྲོམ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ནི་དབྱ་མའི་གཞུང་ནས་བྱང་བའི་རིགས་པ་གཅིག་ཏུ་བྲལ་ལ་སོགས་པ་
 བརྟེན་ནས་ཞིབ་མོའི་སྒྲོམ་དབྱེད་དགོས་པས་ན། དབྱེད་སྒྲོམ་མེད་ཏུ་མི་རྒྱུད་པས། ཐུགས་ལམ་
 ལ་དབྱེད་སྒྲོམ་མི་དགོས་པའི་གསར་ལམ་ཞིག་ཡོད་མི་སྟུང་། ཐུགས་ལམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་
 ཁྱད་པར་ནི་ཐབས་མཐུ་ལ་ཅན་གྱི་སྟོང་ནས་འཛོག་དགོས་པ་གོང་ཏུ་སྒྲུས་ཟིན་པ་རྩེན་ལ།
 དེ་རྩ་བ་འདྲ་ཐུགས་ལམ་ཏུ་ཐོག་མར་སྟོང་ཉིད་གྱི་གོ་བ་འཆོལ་བ་ཙམ་ཏུ་མིན་པར་སྒྲོམ་པའི་
 སྐབས་སུ་འདྲ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་དབྱེད་དགོས་པ་དང་། དམིགས་བསལ་ལ།
 “དགའ་བ་བཞི་པ་རྩྭ་སྒྲོམ་གྱི་དགའ་བ་དང་། སྟོང་བ་བཞི་པ་འོད་གསལ་ཤར་ནས་བདེ་སྟོང་
 སྟོང་པའི་ཏུས་སུ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཡང་ཡང་དབྱེད་པ་འདིར་མི་བྱེད་གྱི། མཉམ་
 གཞིག་ལས་ལངས་པའི་རྒྱུ་ཐོབ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་རྩེད་བཞེད་པོ།”⁵⁵⁰ ཞེས་སོགས་གསུངས་།

དེ་རྩེད་རྒྱུ་མས་གསར་འདུས་གྱི་རྒྱུགས་རིམ་གྱི་སྒྲོང་ལ་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་«རིམ་ལྔ་
 གསལ་སྒྲོན་»དང་«རིམ་ལྔ་གདན་རྒྱུགས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད་»གཉིས་བརྩམས་རྒྱུ་ རིང་པོར་
 མ་སོན་པར་རྒྱུ་མ་ཉིད་ནས་མན་རག་གི་ཁྲིད་ཡིག་དེ་གཉིས་སྟུང་ཉེ་བཤད་པའི་སྒྲོམ་ཡང་
 ཐེལ་ཡོད་སྟེ། དཔེར་ན་ཆིག་བརྒྱད་དམ་སྟོབ་མ་ཉུས་བརྩམས་ལ་མན་རག་གི་ཐེལ་ཏུ་གསུང་
 བ་ཁག་གཅིག་མཐས་ཐུབ་རྒྱུ་ཟིན་གྱིས་སུ་བཏབ་པ། «གསར་བ་འདུས་པའི་མན་རག་ཡིག་
 རྩེད་»ཞེས་པ་རྒྱུ་མའི་གསུང་འདུམ་ཏུ་བཞུགས་པའི་ནང་ཏུ། «རྒྱུ་མའི་གདམས་པ་འགའ་

549 གོང་མཐུངས། ཤོག ༩༩

550 གོང་མཐུངས། ཤོག ༩༩

ཞིག་གསལ་སྟོན་དང་ཁྱིད་ཡིག་གཉིས་སྒྱུར་ཏེ་ཚུར་ཟད་བཤད་པ།» ཞེས་བྱུང་བ་ལས་དཔྱག་
 ལུས་ལ། གཞུང་དེ་ཉིད་ཟིན་བྲིས་འདེབས་པ་པོ་མཁས་བྱུང་རྗེས་གཞུང་འབྲུམ་དུ་འདར་བཞགས་
 ལུ་གསལ་ཡོད་ཏེ། རྒྱུར་ན་མཁས་བྱུང་རྗེས་དགའ་ལྡན་དུ་ ༡༩༡༡ ལོར་ ༡༩༡༥ ལས་མས་ཤིག་
 ལ་རྒྱ་བ་བཅའི་རིང་ལ། “ཉིན་མོ་རྒྱུད་ལྡེ་དང་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། མཚན་
 རིང་ཞེན་བསྟེན་རྒྱུགས་ཀྱི་མན་རག་གི་གནད་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་སྒྲུབ་བ་དག་ཡིད་ལ་བཅགས་
 པར་བཀྲིས་ཤིང་། རྒྱུད་པར་ཞལ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནད་ཞིབ་ཅིང་མང་བར་གསུངས་པ་
 དག་”⁵⁵¹ལོ་རྒྱུག་གི་བར་དུ་ལེགས་པར་བརྒྱུ་མས་ཏེ། རྗེ་རྒྱ་མ་ཉིད་ལ་གསལ་བ་བྲག་དུ་བྱུང་
 ཏེ་ཡིག་ཤར་བཀོད་པ་«གསར་བ་འདུས་པའི་ཡིག་རྒྱུར་ཉིད་གཅིག་»ཅེས་ཀྱང་བསྒྲིགས་པ་བྱུང་
 བ་ཤོགས་ཤོག་དུ་འདར་བརྒྱུད་པར་བྱ་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་གསུང་འབྲུམ་རང་དུ་ནི། གསར་
 རྒྱགས་ཀྱི་ལམ་མཐོན་པའི་སྐོར་སྒྲི་དང་། རྒྱུད་པར་དུ་ལམ་ཀྱི་ཤོགས་སེལ་ཤོགས་འདོན་བད་
 ལ་རྗེ་རྒྱ་མས་ཞལ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་དུ་གསུངས་པ་«ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཤེས་ཡིག་»ཅེས་པའདར་ཡོད་
 པར་ཤེས་དགོས་།

དགའ་ལྡན་དགོན་དུ་སྐྱེ་མཚམས་ལ་རྒྱུན་རིང་པོར་བཞགས་པ།

ད་ནི་སྤར་ཡར་རྣམ་ཐར་ཀྱི་དཔྱུས་ལ་ཞུགས་ཏེ་བརྒྱུད་ན། དགའ་ལྡན་དགོན་པའི་རབ་གནས་
 དང་དེ་འབྲེལ་ཆོས་འབྲེལ་རྒྱས་པར་མཇུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསར་འདུས་རྒྱུགས་རིམ་ཀྱི་
 ཁྱིད་ཡིག་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་པ་ལེགས་པར་བྱུང་དུས། རྗེ་རྒྱ་མ་དཔྱད་ལོ་ར་བཞི་བཞེས་
 པའི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལོར་མོན་ཡོད་ཏེ། དེ་ནས་ཆེས་པའི་ལོ་རྒྱུག་ཙམ་ཀྱི་སྟོན་དུ། ལྟོ་བྲག་བྱུང་ཆེན་
 ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ཀྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རང་ཉིད་དཔྱད་ལོ་ར་བདུན་པར་⁵⁵²སྐྱ་ཆེ་ལ་བར་
 ཆད་ཡོད་པའི་ལུང་བཟུན་གནད་ཡོད་ལ། ལུང་བཟུན་དེ་རྗེ་རྒྱ་མས་མ་བསྟེལ་བར་བྲགས་ལ་
 བྲན་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་བརྟེན། «རྒྱུགས་རིམ་རིམ་ལྡན་གནད་རྒྱུགས་ཀྱི་དམར་ཁྱིད་»བཙུམས་
 བྱུང་རྗེས་སྒྲ། ཡོས་ལོ་དཔྱན་སྟོད་ནས། རྗེ་རྒྱ་མས་གཙོ་མཇུག་དཔྱད་སྐབས་ཚུ་ཆ་བྲངས་
 གྱིས། རྒྱ་མའི་སྐྱ་ཆེ་འཕེལ་བ་དང་བར་ཆད་བརྒྱུག་པའི་བྲལ་དཔལ་རྗེ་རྗེ་འཛིགས་ལྟེན་ཀྱི་
 རྒྱས་པའི་འབྲུལ་འཁོར་མང་དུ་མཇུག་ནས་སྐྱ་མཚམས་དམ་པོར་བཞགས་།

སྐབས་འདི་ལས་མས་ཤིག་ལ། རྗེ་བཙུན་རིད་མདའ་བཞེན་པོ་སྒྱིད་ཁྱོད་ལུང་དུ་སྐྱ་
 མཚམས་ལ་བཞགས་ཏེ་ཡོད་པར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསར་བ་འདུས་པའི་རྒྱུགས་རིམ་ཀྱི་ཁྱིད་

551 «གསར་འདུས་ཡིག་རྒྱུར་ཉིད་གཅིག» གསུང་འབྲུམ། ༩ གྤག ༡༥

552 འདི་ལོ་ར་བདུན་ཞེས་པ་«རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་འོགས་»ཤོགས་སྐུ་བྱུང་བ་ལྟར་ཀྱི་ཡོད་ལོ་གཞིར་བཞག་ཡིན་པས།
 ཕྱི་ལོ་བཙུ་ཆུལ་ལྟར་ན་སྐྱ་ཆེས་བར་ཆད་འབྲུང་བར་ལུང་བཟུན་པའི་དཔྱད་ལོ་དེ་ལོ་ར་བྲག་ལ་ཁེལ་བར་བྱ་དགོས་།

ཆ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་མཉེན་ཅིང་སྒྲོ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ།”⁵⁵⁶ ཞེས་པའི་དོན་ལས་བཙུམས་
ཏེ། སང་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་སྐྱེ་བ་ལས་འདས་པའི་དགོངས་པ་གཏང་བ་ཨྲ། སྐྱུ་ཅུང་
ལྷན་པའི་ཆེལ་བཙན་དེ་འཛི་བ་འོད་གསལ་མཛོད་ཏུ་མཛད་ཏེ། རྗེ་བཙན་པོ་དེ་མདའ་བ་ཆེན་པོ་
དགོངས་པ་སྐྱེ་བ་ལས་འདས་ཆེས་སུ། ཁོང་གིས་བཀའ་མངགས་གནང་དོན་ཨྲ། རྗེ་པོ་དེ་
མདའ་བའི་སྐྱེ་བ་ཏུང་གི་ཆ་གཅིག་མོགས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོར་འབུལ་བ་འབྱོར་བའི་སྐོར། རྗེ་
བཙན་པོ་དེ་མདའ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཏུ།

སྐུ་མ་ཉིད་ཀྱི་བྱུགས་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་གསེར་ཁོ་ནས་བྱུང་བ། གདན་ཁྱི་
དུལ་བཟོ་མཛུབ་གང་གིན་ཏུ་མཆར་བ་གཅིག་ན་བཟའ་བྱུག་ཙུ་ཆ་གཉིས་དང་
བཙས་པ་དང་། གཏུང་གི་ཆ་དང་པོ་མཆོད་པར་འོས་པ་དག་རི་པོ་དགོ་ཐུན་ཏུ་
སྐུ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲོ་བཟང་པའི་བྱང་ཏུ་སྐྱེན་བྲངས་ནས། དེ་ཏུས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་
དང་མཉམ་པའི་འཇམ་པའི་དབྱངས་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་སྐུ་མ་རིན་པོ་ཆེས་
བཞེངས་ནས་ཡོད་པ་དང་ལྷན་གཅིག་ཏུ་རི་པོ་དགོ་ཐུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་
ཆེན་པོ་ན་བཞུགས་པ་ཡིན།⁵⁵⁷

ཞེས་ཐུང་དེ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལས་རང་གི་སྐུ་མའི་བྱུགས་དམ་གྱི་ཉེན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གསེར་
སྐྱེ་དེ་དང་། སང་ཉིད་ལ་འདུག་དེ་ལྟ་བུའི་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གསེར་སྐྱེ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས།
ལྷན་ཅིག་ཏུ་དགའ་ཐུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ནི། འདུས་བྲམ་མི་
རྣམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དབང་བཙན་པོས་ཁོང་སྐྱོབ་གཉིས་ཆེ་འདྲིའི་ལུས་ཉེན་གྱི་སྤྱོད་ནས་འལ་
བལ་ཏུ་བྱུང་བ་བྱུང་ཡོད་ནའང་། སྐྱོབ་གཉིས་ནས་ཡང་མི་བལ་བར་གནས་པའི་ཉེན་འབྲེལ་
ལ་དགོངས་ཏེ་མཛད་པ་ཡིན་སྙམ་དེ།

གང་ཨྲ་ཡང་ཕྱི་མ་ ༡༤༡༡ མ་ཟླའ་པོར། གོང་གསལ་ཨྲ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་འཁོར་
ལུས་ཙུ་ལྷག་དང་བཙས་པ་སྐྱེ་མཆར་མས་དམ་པོར་མཛད་དེ་བཞུགས་པར། རྩ་བེ་འཛིགས་ལྱེད་
ཀྱི་འཁྲལ་འཁོར་དང་འབྲེལ་བའི་བྱུས་པའི་བཟུམས་མྱོམ་དང་། ཕྱི་རྩ་ཕྱིར་སྒྲོག་གི་བཟུམས་མྱོམ་
ཤུགས་བྲག་ལ་རྒྱན་རིང་བར་མཛད་དེ། དབྱང་ཡོང་ཨྲ་མེད་པས་པ་ཕྱི་མ་ ༡༤༡༩ མའི་དབྱིད་

556 «དབྱེ་མ་ལ་འབྱུག་པ།» འབྲས་བུའི་སྐུ། རྒྱུ་ ༡༩༡ རྗེ་པོ་དེ་མདའ་བ་དགོངས་པ་སྐྱེ་བ་ལས་འདས་པའི་ཞིབ་གནས་
རྣམས། དེའི་རྣམ་ཐང་། གསུང་འབྱུང་ ༡ གོག ༡༠༩-༡༠༦ བར་བྱུང་བ་ལས་བཀོད་དེ།
557 གོང་ཏུ་བྲངས་པ་འདི་པོ་ཡོན་པའི་མེས་དོན་བྱུང་གི་«དད་པ་རྒྱ་མཆོར་རྩལ་པའི་འབྱུག་རྒྱལ་སྐུ་» གོག ༡༩༤ བད་བྱུང་བ་
ལས་བཀོད་དེ། པོ་ཡོན་གྱིས་གང་ལས་བྲངས་མའི་རྗེ་བཙན་པོ་དེ་མདའ་བའི་རྣམ་ཐང་ཀྱི་དཔེ་དེ་དོར་འཇམ་ཏུ་ཡོད་མི་སྙམ་དེ། རྗེ་
པོ་དེ་མདའ་བའི་གསུང་འབྱུང་ཏུ་བཞུགས་པའི་རྣམ་ཐང་དེའི་ནང་ཏུ་ནི། སྐྱེ་བ་ཏུང་གི་ཆ་གཅིག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པོར་ལུས་པ་པོན་པ་
མ་གཏོགས་བྱུགས་དམ་གྱི་ཉེན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་པའི་སྐོར་མི་པོན་དེ།

ཀར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་པས་རང་གི་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལ་དེ་པན་བར་བྱ་སྒྲི་ཆོང་པར་ཆད་བསྒྲོག་པའི་
མཆན་མ་གསལ་བར་མ་བྱུང་བའི་ཚུལ་བཀའ་གནང་། རྣམས་དེར་བྱུགས་དམ་ལ་བཞུགས་
པའི་ཉིན་གཅིག་བྱུགས་རྒྱུད་ལ་བཤེས་ལྷོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་འབྱུངས་པའི་ཚུལ། མཁས་བྱུང་
རྒྱུ་གསུང་བའི་རྣམ་ཐང་བྱ་འདི་རྣམ་གསུངས་ཏེ།

ལན་གཅིག་བྱུགས་དམ་ལ་བཞུགས་པའི་ཆེ། ལྷོང་གི་རྣམ་ཆོང་པུགས་ལ་ཨ་བ་རྒྱ་
རྒྱའི་ཡར་རྒྱའི་ཐད་ན་མར། ཨ་མི་བྱི་གཞུགས་འོད་ཀྱི་ཐག་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་ནར་ཤེ་ཤེ་
འོང་བ་ཞིག་མཉམ་ལ་ལམ་བྱ་བྱུང་། བྱམ་དེ་ནས་བྱམ་མོར་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་བཤེས་ཁྱད་
པར་ཅན་དང་རྣོང་པ་ཉིད་རྒྱུར་བའི་བཤེས་ལྷོང་གི་ཡེ་ཤེས་དགའ་བ་བཞི་དང་རྣོང་
པ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་འབྱུངས་ནས། དེ་ཕྱིན་ཆད་བཤེས་ལྷོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་
པར་བ་ནར་མར་བསྐྱུངས་པས། མཉམ་གཞག་བྱ་བཤེས་ལྷོང་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ལྷེ་ནས་
གསུངས་ཤིང་། བྱུང་ཆེན་བྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ། ཕྱི་རོལ་བ་དང་ནང་བ་གཉིས་
ཀའི་ཉིད་འཛིན་ཆར་གཏོགས་ཅིང་ཤེ་ལ་བཤེས་ལྷོང་གི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མོར་བཀྲགས་
པ་དེ་རྣེ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཉིད་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་ཅིང་། རྒྱ་ཐོབ་བྱ་གར་ཤར་
རྒྱའི་འཁོར་ཡོད་དང་བཤེས་ལྷོང་གི་རོལ་པར་འཆར་བས་བྱས་འདུལ་བར་བྱས་ཏེ།⁵⁵⁸

ཞེས། རྣམས་དེར་རྣམ་རྒྱུས་ཀྱི་བཤེས་པ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གནས་ཁུགས་རྣོང་པ་ཉིད་མཛན་
ལུས་བྱ་རྣོགས་པའི་བཤེས་ལྷོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་བཤེས་པ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བྱུགས་རྒྱུད་
ལ་རྣམ་མེར་འབྱུངས་པ་བྱུང་། དེ་རྣེ་ནས་མཉམ་གཞག་བྱ་བཤེས་ལྷོང་པ་ཉིད་མཛན་ལུས་བྱ་རྣོགས་
པའི་དབང་གིས། རྒྱུ་ཐོབ་བྱ་གར་ཤར་རྒྱུ་མ་རྣེ་བྱུང་ལྷོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་རོལ་བྱ་གཞིགས་
བཞིན་བྱ་ཡོད་ལ། རྣམས་དེར་ནི་དགའ་བ་བཞི་པ་རྣམ་རྒྱུས་ཀྱི་བཤེས་པ་ཆེན་པོ་བྱུགས་རྒྱུད་
ལ་འབྱུངས་པས། གར་ཤར་བཤེས་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་རོལ་དང་། བཤེས་ལྷོང་དབྱེར་མེད་དམ་བྱུང་
འབྱུག་གི་རོལ་པར་གཞིགས་པ་བྱུང་། དེ་རྣེ་ནས་རྣམས་དེར་རྒྱ་ཐོབ་པར་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་རྣོགས་
ཀྱི་ཆ་ནས་བརྒྱུད་ན། ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་སྤྱོད་དང་། རྣམ་རྒྱུས་ཀྱི་བཤེས་པའི་ཉམས། དེ་བཞིན་
བྱ་བཤེས་བྱུང་བྱུང་འབྱུག་པའི་ཉིད་འཛིན་ལོགས། རྣོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སྤྱོད་བརྒྱལ་བ་རྣེ་
བྱུང་གོར་ནས་གོར་བྱ་འཕེལ་བཞིན་པ་དང་ཆབས་གཅིག་བྱ། ཐར་རྣེ་བྱུང་བྱུང་ཆེན་ཀྱིས་མ་
འོངས་ལྷང་བརྟན་མཛད་པ་རྣེ་བྱུང་བྱུང་ཆོང་པུགས་ཀྱི་མཆན་མའང་། ཉིན་ཤེ་ནས་རྒྱ་གསལ་
རྒྱ་གསལ་བྱ་འཁྲོ་བ་རྣེ་བྱུང་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ལྟར་དེ།

ཅིང་། མཚན་མོ་བདེ་ལྷོང་དཔེར་མེད་ཀྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོམ་པ་ལྷུང་མཛད་
 པ་ལས། རིམ་པས་བར་ཆད་ཀྱི་མཚན་མ་མཛོན་མཚན་ཆེ་བ་རྣམས་རང་ཞིར་འཕྱར་བའི་
 འགོ་ཚུགས་དྲུག་ཀྱི་གཅིག་རྗེས་མ་བཟུགས་གདན་ལ་བཟང་པོའི་འདུག་ལྷངས་ཀྱི་རྣམ་པས་
 བཟུགས་ནས་བྱུགས་དམ་མཛད་པའི་བྱང་ན། རྒྱ་རིམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འཁོད་ནས་སྒྲིམ་བཞུས་
 ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་ཉེ་ཡོད་པའི་ཆེ། མདུན་གྱི་ནམ་མཁམ་སྒྲོན་པ་བཙོམ་ཐུན་འདས་ཀྱི་སྒྱི་
 བོན་ཏུ་བཞུགས་པ། གཤམ་བཙོ་མའི་མདོག་ལྷོང་མཛོན་པར་གསལ་ཞིང་། ཉི་མ་བྱེ་བའི་མདངས་
 དང་ཐུན་པའི་འོད་ཀྱི་འཁོར་ལྷུག་ཅན། བདུན་འདུལ་ཆེན་པོའི་ལྷུག་རྒྱ་མཛད་པ་ཞིག་གཟིགས་དྲུག་
 དེའི་ཆེ་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་སྒྲིམ་བྱང་པའི་དབང་པོ་དེ་རྩེར་ལ་ལྷན་བྱངས་ཉེ་རང་ཉིང་ལ་ཐིམ་
 པའི་དམིགས་པ་མཛད་པས། དཀོན་ལྷ་ཐིམ་པའི་ལྷན་བཟུང་བཟུང་ཉེ་བདུན་ཐམས་ཅད་ཐིམ་གྱིས་
 གཞོན་པའི་གདོང་སྒྲོབས་བྱུགས་ལ་གར་བ་ལྷུང་དྲུག་ཉེའི་འཕྱག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ། མཛོན་པོ་
 ལྷུག་བྱུག་དང་བཀའ་འཛིན་གཤམ་རྗེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་མཁྱིལ་པ་ནས་ཞགས་པས་
 བཅིངས་ཉེ་ཁྲིད་པ་དང་། གནོད་སྒྱིན་སྒྲིམ་པ་ལས་རྗེས་ནས་དེད་དེ་འོངས་པ། མདུན་ཏུ་གྱི་
 བྱུག་གིས་བཅད་ནས་རྗེས་མའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱིས་ལྷུལ་པའི་འཕྱུར་ཁྲང་ནང་ཏུ་བཟུག་སོང་
 བ་དང་མཉམ་ཏུ། གནོད་བྱེད་ནག་པོའི་ལྷོགས་རྣམས་མི་བཟད་པ་བྱད་མོའི་སྒྲིམ་པར་བཟུགས་
 པ་ལྷོགས་བཟུར་བྱེད་པ། དེའི་ཆེ་ཞབས་བྱང་ཏུ་འཁོད་པ་ཉམས་སྒྲུབ་བཟང་པོ་ཡོད་པ་འགའ་
 གས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང་བ་མོགས་ལྷུང་དྲུག་⁵⁶⁴ དེ་རྗེས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་རྗེས་མ་སྒྱུ་ཁམས་
 རིམ་གྱིས་གོང་ནས་གོང་ཏུ་བྱངས་ཉེ་སྒྱུན་དང་བུལ་བར་ལྷུང་པ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོ་དེའི་མཇུག་ཙམ་ཞིག་ལ། གོང་མ་རྒྱ་མིང་རྒྱལ་པོས་རྗེ་ཙོང་
 ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་ཏུ་སྒྱུར་ཏུ་གདན་འཛིན་བྱ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ཞིག་འབྱོར་ལ། སྐབས་འདིར་
 ཡང་གོང་ཏུ་སྒྲིམ་ཐིག་པ་ལྷོང་། རྗེས་མ་རང་ཉིང་ད་ཏུང་ཡང་ཐེབས་རྒྱའི་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་
 མོད། རྒྱལ་མ་བཟུམ་པ་བྱུམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་རང་ཉིང་གྱི་ཆབ་ཏུ་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་མདུན་སར་
 སྒྱིངས་ཡིག་དང་ཡིགས་སྒྲིམ་བཅས་བསྐྱར་ཉེ་ཆེད་ཏུ་བཞོངས་པར་མཛད་དོ།⁵⁶⁵ རྒྱ་བཟུན་ནས་
 ལྷང་བྱངས་པའི་སྐབས་ཤིང་ཉིང་ལེའི་(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༩)རྒྱ་དང་པོའི་ཉིན་གཅིག་ ཡི་དམ་འཇམ་པའི་

564 རྗེས་མས་སྐབས་དེར་སྒྲོན་པ་བཙོམ་ཐུན་གྱི་ཞལ་གཟིགས་དང་། དེ་རྗེས་སྐར་མ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་བཟུང་བའི་
 མཚན་མ་བྱུང་ཚུལ་གྱི་ཞིབ་གནས་རྣམས། «གསར་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིམ་» རྟོག ༡༩༩ ཐད་ཏུ་བྱུང་བ་ལྷོང་བཞོད་དོ།

565 དེར་རྗེས་མའི་གསུང་འབྱུང་ཏུ་མཇལ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་རྒྱ་མིང་གོང་མར་གནང་བའི་སྒྱིངས་ཡིག་དེ། སྐབས་འདིར་
 ༡༩༡༩ ལོར་གོང་མས་གདན་ཞུའི་འཕྲིན་ཡིག་འབྱོར་བའི་ལན་ཡིན་ཚུལ་ནང་ཉེ་བཞོད་པའི་སྐོར། གོང་ཏུ་རྟོག་ ཐད་ཏུ་ཞིབ་
 གནས་དང་བཅས་སྒྲིམ་ཡོད་པར་གཟིགས་།

དབྱངས་ཞལ་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་ཤིག་ལ། ཡི་དམ་གྱིས། “ད་ཕྱིན་ཆད་གཙོ་ཡོང་བ་ལྟེན་རྒྱུ་གས་
 ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བྱུགས་ཉམས་སྒྱུ་བཞེས་པ་འབྲུས་པར་མཛད་ན། རྣལ་མ་ཁྱ་མེད་ཀྱི་སྒྲིལ་ས་
 རྣལ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུ་དྲ་རྒྱ་ལ་འབྱུངས་ཤིང་། རྒྱུ་བ་མ་སྐལ་ཤུག་བདུན་ལ་ཡང་། ལམ་
 རྣལ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུ་ལྟེན་པར་འབྱུང་རྒྱུ།”⁵⁶⁶ ཞེས་བཀའ་ལྷན་ལ་བཞེས་པ་ལྟར་དུ། འདི་དེ་
 སྐོར་ལ་རྒྱ་ཁྱེད་མེད་ཞེས་ནས། “དེད་ཁམས་མ་རྣམས་པའི་ཉམས་དང་། མི་ལམ་གྱི་ལྷན་པ་ལ་
 དེས་པ་མེད་དམ། རྣལ་པ་ཁྱད་པ་ལ་ཕྱིས་ལ་ཤོག”⁵⁶⁷ བསྐྱུངས་ནས་གནས་བརྟན་ལེགས་བཟང་
 རྣལ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་སང་བཅུང་བར། རྣལ་པ་ཁྱད་ཀྱིས་ཀྱང་།

རྒྱུ་མ་ལྟ་དཀོས་པ་མེད། རྒྱ་ཁྱེད་བཅུང་རྒྱུ་དྲ་རྒྱ་པའི་འཁོར་རྣམས་ལ་མདོ་
 རྣལ་ཀྱི་ལམ་རྒྱུ་པར་བརྟན་ནས་སྒྲིལ་དྲ་བཅུག རྒྱེད་ཞེས་ཞུ་ནས་རང་གིས་
 གཙོ་ཡོང་གྱུ་མཆོམས་ཀྱི་དང་ནས་རྒྱུ་པ་ལྟར་མཛད་ན། རྒྱེད་ཞེས་ཞུ་ནས་རང་
 གི་བྱུགས་རྒྱུ་ལ་ལམ་དེ་རྒྱུ་དྲ་འབྱུངས་པའི་ནང་གི་རྒྱ་བདེ་རྒྱུ་ལ་ལེ་ཤེས་
 ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྐྱེས་པ་ལྟར་བྱུགས་རྒྱུ་ལ་འབྱུངས་ཆར་ཞིང་། ཕྱི་དེ་རྒྱུ་
 ཞིང་རྒྱུ་ཀྱི་ཕོ་ཉ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱོགས་མཛད་པ་ལ་སྐྱེས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་
 རྒྱུ་དྲ་འོང་། རྣལ་པའི་རྣམ་ཀྱང་ཕྱིན་ཀྱིས་རྒྱུ་པ་ལས་རྒྱ་ཆོགས་རྣམས་ཆར་ཞིང་།
 ལམ་དེ་རྒྱུ་དྲ་བྱུགས་རྒྱུ་ལ་འབྱུངས་སོ། །ཞེས་རྒྱུ་ལྟན་ཀྱིས་བསྐྱུངས།⁵⁶⁸

ཞེས་ལན་ཕལ་དུ། འདི་དེ་གོང་ཙམ་དྲུང་དུ་རྣལ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འདྲེན་པ་ལས་ལམ་དྲ་། རྒྱེད་ཀྱི་
 པ་ཆོའི་མཆོད་རྟེན་ཡིན་ཟེར་བ་ཆ་ཆད་ཡོངས་སྒྱུ་རྣལ་པ་ཁྱེད་ཀྱི་གཟེབ་ལ་སྒྲེབས་པ་
 ཤིན་དྲ་དཀར་ཞིང་འཆོ་བ་ཞིག་མིས་པ་སྐྱེས་ཀྱི་རྣམ་ཁྱད་པར་ཅན་གཟིགས་པར། རྒྱུ་ལྟན་
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་དེའི་མཆོད་དོན་སྐོར་བཀའ་འབྲི་ལུས་པར། ཡི་དམ་གྱིས། རྒྱ་མས་
 རྣལ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལྱུགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མེད་མི་རྒྱུ་བམས་ཅད་ཀྱི་གོ་བ་ཕྱ་བག་ཆོད་པ་
 རྣལ་པ་ཁྱད་པར་དང་། ད་ནི་བདེ་རྒྱུ་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་འབྱུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཡིན་

566 «གསུང་བཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་པ་ཆོའི་རྣམ་ཀྱིས།» ཤོག ༡༡༡

567 བྱང་ཕྱུག་མཆོད་བཟང་པོ། «རྣལ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལེགས་པའི་འབྲེལ་བ།» ཤོག ༡༢༧ རྣལ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དཔལ་རྒྱ་
 མཆོའི་རྣམ་ཐང་རྟེན་ན། རྣལ་པ་ཁྱད་པ་ལྟར་མ་དང་རྒྱུ་དྲ་འོལ་ཁར་རྒྱུ་པ་ལ་ཕྱོད་པ་ནས་དང་། ཁྱད་པར་དྲ་ཕྱིས་རྒྱ་
 མེད་གྲུལ་བྱ་བམས་ཅད་ས་དང་རྒྱུ་དྲ་ཁྱད་པར་ཅན་ལྟར་པར་ན། རྣལ་པ་ཁྱད་པ་ལྟར་ཉིད་གཙོ་ཡོང་བྱུགས་དང་། མལ་
 ལྟ། རྒྱུ་ལྟེད། རྒྱུ་མེད་པའི་རྒྱ་ལྱུགས་དཔེན་གནས་ལ་རྒྱུ་པ་ལྟར་མཁྱེད་དེ་མཛད་ནས་བཞུགས་ཡོད་ལྟར་ལ། སྐབས་དེར་
 རྒྱ་མས་ཉི་གནས་ལེགས་པ་བཟང་པོ་རྣལ་པ་ཁྱད་པའི་བྱང་དྲ་བཅུང་རྒྱུ་དུ།

568 «གསུང་བཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་པ་ཆོའི་རྣམ་ཀྱིས།» ཤོག ༡༡༡

གསུངས་དོ།⁵⁶⁹

ཤིང་རྩ་བྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོའི་དབྱར་ཀ་ཤར་བའི་སྐབས་སུ་ནི། རྗེ་ཁྲ་མ་རྩུན་གཞི་ལས་ལེགས་
 པར་དྲངས་ཐིག་ཏེ།⁵⁷⁰ དགའ་ལྡན་ཏེ་ཐར་བཞིན་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། གསུང་རབ་ཚྭ་མ་པའི་
 བྱ་བ་ལ་གཞི་ལ་བཅས་ལ་འཁྱུག་པའི་དབྱ་བཙུངས་དེ་ཡང་ཐོག་མར་གསར་བ་འདུས་པའི་
 ཆོས་སྐོར་གྱི་ཐད་ལ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བཙུངས་པའི་གཞུང་གི་ནང་ཏེ་དབྱར་ལྷོ་ཆ་གཤམ་ཆེན་
 ཞིག་ལས་ཡོད་པ་བཀའ་བའི་ཆེད་ཏེ། གསར་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་ཞིག་ཚྭ་མ་པའི་བྲགས་
 འདུན་བཏར་ཞེ། བྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོའི་དབྱར་ཁར་སྐྱེ་མཆོམས་དམ་པོ་མཛད་པ་དང་བཅས།
 གསར་བ་འདུས་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འཕེལ་པ་ཚྭ་མ་པའི་བྱ་བར་ལྷགས་དེའི་དོན་ཏེ་ཐར་གསར་
 འདུས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུད་ཆེ་ཁག་ལ་དང་ཐོག་རྒྱུད་ཀྱི་མ་དཔེ་ཆེད་ལྡན་ཞིག་གཏན་ལ་ལམ་གནང་
 བ་ལྟར། སྐབས་འདིར་ཡང་ཐོན་ལ་གསར་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འཕྲུལ་མི་འབྲུ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་
 བཟུང་ཞིང་། དེའི་ཉེད་དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་པའི་འཕེལ་པ་«ཐོན་གསལ་»དང་ཡང་བཟུན་ཏེ་གསར་
 འདུས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་གདོངས་འཛོག་བྱ་བྱེད་པ་ཞིག་གཏན་ལ་འཕེལ་པར་མཛད་དོ། དེ་རྗེས་
 རྗེ་ཁྲ་མ་མ་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ཡོངས་རྒྱལ་དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་པའི་འཕེལ་པ་«ཐོན་གསལ་»ཀྱིས་རྒྱ་
 ཆེར་བཤད་པས་འཆད་པའི་«ས་བཅད་བཟུས་དོན་»དང་། དེའི་ཉེད་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷོ་དོན་ལྟ་བུར་
 འཕེལ་པ་ཐོན་གསལ་གྱི་དཀའ་བའི་གནས་ལས་བཙུངས་པའི་«མཐའ་དཔྱད་འིན་པ་ཆའི་ལྷ་
 བྱ་»བྱ་བ་དེ་དང་། མཐར་ཅ་རྒྱུད་ཡོངས་རྒྱལ་ཀྱི་རྒྱས་འཕེལ་དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་པས་མཛད་པ་
 འཕེལ་པ་«ཐོན་གསལ་»ཞེས་ཆེར་བྲགས་པ་དེར། འཕེལ་པའི་གཞུང་གི་ཆེག་གི་དོན་ལ་ཐད་
 ཀལ་ཐད་ཀའི་གསལ་བཤད་ལྟ་བུ་དཔུས་མཆན་དང་། དེ་འཕེལ་དོགས་དཔྱད་དང་འཕྲོལ་དོན་
 ལྟ་བུར་བྱར་མཆན་ཏེ་བཀོད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆན་འཕེལ་ཐད་ཏེ་བྲུང་བ་ཡོད་ཆེན་གཉིས་ཡོངས་
 པ་དེ་མཛད་དོ།⁵⁷¹ བྱིས་རྗེ་ཁྲ་མའི་གསར་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་འཕེལ་པའི་གཞུང་དེ་གསུམ་
 ལ་བརྟེན་ནས། གསར་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ལ་འཕེལ་པ་བཞི་བཟུགས་ཀྱི་ཉེད་ནས་བཤད་པ་མཛད་

569 རྩུགས་ལྡན་པའི་མནལ་ལམ་དང་དེའི་སྐོར་ཡི་དམ་ལ་བྱས་པའི་སྐོར་ཞིབ་པར། ལེགས་པ་བཟང་པའི་«རབ་གསར་ཐད་
 འཕྲུང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན།» ཤོག ༥༠༩ བད་བྱང་དོ།

570 ལེགས་པ་བཟང་པོས། «རབ་གསར་ཐད་འཕྲུང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན།» ཤོག ༥༠༩ བད། “རྩ་ལོ་རྒྱ་བ་བྱུག་པ་ཆོས་ལ་
 རྣམ་བཟྩལ་བསངས་སོ།” ཞེས་བྱུང་བ་ལ་གྲུགས་དོ།

571 «རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཁྱུག་དོགས་»སྟེ། གསར་འདུས་འཕེལ་པ་ཐོན་གསལ་གྱི་མཆན་འཕེལ། ས་བཅད་བཟུས་དོན།
 མཐའ་དཔྱད་དང་བཅས་པ་རྗེ་ཁྲ་མས་བཀྱིས་དོ་ཁར་དབྱར་གནས་མཛད་པའི་མཁུག་ཏུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་བྲན་མོད། དེ་ཏུས་
 ཀྱིས་མི་འཕྲིག་པས་དཔལ་མ་དག་པའི་ཆུལ་ལམ་ཆེན་བསོད་ནམས་བྲགས་པས་«བཀའ་གདམས་ཆོས་འཕྲུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་
 རྒྱན་»ཏེ་(ཤོག ༥༡)གསུངས་པ་བདེན་ལེས་པས། འདིར་དེ་རང་ལྷགས་སྟུབས་ཡོད་དོ།

པའི་ཚུལ་དང་བ་བྱུང་བར། རྒྱལ་སྐྱའི་འབྲེལ་པ་བཞེན། ༡ རྒྱལ་པོའི་ས་བཅད་བཟུས་
 རྟོན་དང་། ༡ དཔལ་ལྷན་རྒྱ་པའི་འབྲེལ་པ་«རྩོན་གསལ།» ༡ རྟེན་མཆན་འབྲེལ་རྒྱལ་ས་
 མཛད་པ། ༤ རྟེན་ལྷན་རྒྱལ་པོའི་«མཐའ་གཅོད་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷ་ཀྱུ»བཅས་ལ་བབྱུང་དགོས།
 རྟེན་ལྷན་ལོང་ཏུ་རྒྱལ་ས་གསར་འདུས་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་གཉིས་དང་། འཕགས་པ་
 ལྷ་ཀྱུ་ཀྱི་རིམ་པ་ལྷ་ལས་རིམ་པ་དང་པོ་བཞེད་མེད་ཀྱིས་དང་། གསར་འདུས་བཟད་རྒྱུད་
 ཁག་གི་འབྲེལ་པ་བཅུ་མས་ལ། རྒྱལ་ས་འདིར་ཡང་གསར་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱས་འབྲེལ་དཔལ་
 ལྷན་རྒྱ་པའི་«རྩོན་གསལ།»ལ་མཆན་འབྲེལ་དང་། «ས་བཅད་བཟུས་རྟོན།» «མཐའ་དབྱེད་
 »བཅས་བཅུ་མས་པ་སྟགས་ཀྱིས། རྒྱ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷེ་ཕིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་པ་རྒྱུད་ཀྱན་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོར་བྱགས་པ་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་འཆད་ཉན་དང་། ལས་
 ཀྱི་གནད་མཐའ་དག་མ་ནོར་བར་དབྱིས་བྱིན་པར་སྟོན་པའི་མན་ཁག་གི་མཛད་ལྷ་བའི་ལེགས་
 བཟད། ཆ་ཆར་ལ་ལྷས་ཕིན་ཏུ་དག་པ་ཞིག་བཟུན་པར་མཛད་ཡོད་པས། བོད་གངས་ཅན་གྱི་
 རྒྱུང་ས་སུ་རྒྱུད་འདིའི་བཟུན་པ་ལ་མཛད་པ་འབྲན་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་བཟུངས་ཡོད། རྟེན་ལྷན་
 ན་བྱིས་འགོས་ཡོ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་གྱིས་«དེབ་ཐེང་རྩོན་པོར།» བོད་ཏུ་གསར་བ་འདུས་པའི་
 བཟུན་པ་དང་རིམ་གྱི་སྐོར་གསུང་བ་ན། འདི་ལྟར།

འགོས་ནས་རྒྱུང་བརྒྱུད་རིམ་པར་བྱུང་བ་ལ་ཏུ་རྩོན་ཉིད་མཁས་པར་རྟོགས། རེས་
 འདུས་པའི་སྐོར་རྣམས་ཁྱུང་པོ་ལྷས་པ་གཞོན་ཏུ་བསྟོན་ནམས་ལ་བཟད། རེ་ལ་
 རྒྱལ་པོའི་པ་ཆེན་པོས་གསན་པ་ཡིན་ཏེ། རེ་ཡང་རྒྱུར་བཟུན་པ་ལ་མན་པ་རྒྱ་ཆེན་
 པོ་དང་། རྩེ་བྱག་ཏུ་འདུས་པས་ས་ལྷེང་ཁྱུང་པར་བྱུང་པའི་བྱེད་པོ་ནི་རྒྱལ་པོ་
 པ་ཆེན་པོ་འོ།⁵⁷²

ཞེས་བསྟོད་པ་བྱུང་རྟོ།།

འོན་ཀྱང་བྱེད་ཕིས་དོ་ཁར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱས་པར་བསྐྱོར་བ།

ཕིང་ལུག་ཕྱི་ལོ་ ༡༤༡༥ ལོའི་དབྱར་ཁར། རྒྱལ་པོའི་པ་ཆེན་པོས་ལོ་ལྷ་མིན་ཙམ་གྱི་གོང་ཏུ་
 དགའ་ལྷན་ཏུ་ཞབས་སོར་འཁོད་དེ། རེ་ཞིག་རི་ལས་མི་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་མཛད་པ་ནས་
 བབྱུང་། འབྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྷན་རྣམས་པར་རྒྱལ་པའི་སྤྱིང་གི་རི་ལས་ཐོག་མར་བབས་ཏེ་
 ལུག་པ་ཉིག་ རེ་ནི་མི་དབང་བྱགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ཆེད་ཏུ་གདན་ཁྲིས་གནད་རྟོན་ལྟར།
 ཕག་བྱའི་མ་དགོན་གདན་ས་མཐིལ་དང་བྲག་ཉི་ལ་འོན་གྱི་ས་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་བཟ་

572 «དེབ་ཐེང་རྩོན་པོ།» རྟོན་ཆ། བོག ༤༤༤

ཤིས་དོ་ཁར་དབྱར་གནས་པར་ཞལ་བྱི་བཞེས་པའི་ཆེད་ཀྱི་ཡིན། སྐབས་དེར་བཟླ་ཤིས་དོ་
 ཁར་དབྱར་གཙང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉིན་མཁས་པ་པལ་ཆེ་བ་འདུས་ཞིང་། ཆོས་བྱ་བ་ཞེ་
 རྒྱུད་འཛིན་པ་བརྟན་བརྩུ་ཙམ་དང་། དེའི་ལྷན་གྱིས་པའང་མང་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ལ། ཆེ་མཐོ་དེ་
 མི་ལྷན་མི་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་རང་ཉིད་དང་། ལྷ་མཆེད་གདན་ས་མཐིལ་བྱི་ལྷན་
 རྩ་བམོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་། མི་དབང་གི་ལྷ་མཆེད་ཆུང་ཤོས་ལྷན་རྩ་བམོད་ནམས་རྒྱལ་
 མཚན། ཆོས་རྗེ་བྱང་ལྷན་བ། ཆོས་རྗེ་མི་ཉག་རིན་རྒྱལ་སོགས་པེབས་ཡོད། དེར་འདུས་ཆོས་
 བྱ་བ་རྣམས་ལ་རྗེ་ལྷ་མས་མདོ་རྩལ་གཉིས་ཀའི་ལམ་རིམ་དང་། དབྱ་མ། ཆད་མ། «ལྷོད་
 འབྱུག» «ཆ་ཤེད་རྣམ་བཤད།» «བྱང་ལེས་ལེགས་བཤད་ལྷོད་པོ།» «ལྷ་མ་རྩ་བཙུག་པའི་རྣམ་
 བཤད།» ཆ་ལྷན་ལྷོ་པའི་རྣམ་བཤད་སོགས་ཆོས་མང་ཏུ་གསུངས།⁵⁷³ གཞན་ཡང་སྐབས་
 དེར་། རྗེ་ལྷ་མས་རྣ་རྩ་ཆོས་བྱ་བ་གི་ཤིང་དང་།⁵⁷⁴ རྗེ་ཉིད་ཀྱི་«རིམ་ལྗེ་གསལ་ལྷོན་»དང་།
 «རིམ་ལྗེ་གདན་རྩལ་གས།» «རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད།» «ལེ་ཤེས་རྗེ་རྗེ་ཀུན་ལས་
 བརྟུས་»དང་། «ལྷ་མོ་བཞེས་བྱས་ཀྱི་ལྷོ་ལྷོ»བཙས་ཀྱང་གསུངས་ཡོད་ལྟར་།⁵⁷⁵

བཟླ་ཤིས་དོ་ཁར་དབྱར་གནས་ལ་རྗེ་ལྷ་མས་ཆོས་འབྲེལ་རྒྱས་པར་གནང་བ་འདིས། རང་
 ཉིད་ཀྱི་བརྟན་འབྱོར་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པའི་མཛད་རྗེས་ལ་ཕྱིས་སུ་བྲགས་རྒྱུན་འདོན་པའི་
 མི་ལྷ་གལ་ཆེ་བ་མང་པོ་ཞིག་དང་ཡུད་པའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཕྱིས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་
 དང་པོར་བཅི་བར་འཕྱར་ལ་གཙང་ཏུ་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོ་བཏང་ལྷེ་རྗེ་ལྷ་མའི་བརྟན་པར་མཛད་
 རྗེས་ཤིག་ཏུ་ཆེ་བར་འཛོག་པར་འཕྱར་པའི་རྗེ་དགེ་འདུན་ལུང་(༡༩༧༡-༡༩༧༩)ཀྱང་དེ་ཏུ་སྤྱི་
 ལྷ་མའི་ཞབས་ལ་ཐོག་མར་གདུགས་ཡོད། དེ་ཏུ་སྤྱི་རྗེ་དགེ་འདུན་ལུང་དཔུང་ལོ་ཉིས་བཞི་ཙམ་
 ཏུ་ཡོན་པའི་ན་གཞོན་ཡིན་ལ། ཁོར་ནི་རྗེའི་དངོས་སྤྱོད་མེས་པོ་དཔལ་ཆེན་པོ་ཀུན་བཟང་
 དང་། རྗེ་བརྩན་ཤིས་རབ་མེད་གོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་། ལྷན་ཐང་ནས་རྗེ་ལྷ་མའི་དངོས་
 སྤྱོད་མེས་པོ་དཔལ་ཆེན་པོ་ཀུན་བཟང་གི་ཞབས་ཕྱིར་བྱས་ཏེ་བཟླ་ཤིས་དོ་ཁར་པེབས་ཡོད། རྗེ་
 དགེ་འདུན་ལུང་གིས་རྗེ་ལྷ་མ་ཐོག་མར་མཛུལ་པའི་སྐབས་སུ་རིང་ནས་འབྲིས་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུའི་

573 བཟླ་ཤིས་དོ་ཁར་དབྱར་གནས་སྐབས་རྗེ་ལྷ་མས་ལམ་རིམ་དང་། དབྱ་ཆད། ལྷོད་འབྱུག་གསུངས་པ་གནས་ལྷོད་ཀུན་
 དགལ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་«རྣམ་པར་བར་བ་དང་པའི་འབྱུག་རྣམས་»སུ་ཤོག ༤༡ ལྷན་ལ། ཆ་ཤེད་རྣམ་བཤད་དང་། «བྱང་ལེས་
 རྣམ་འབྱེད།»ལྷ་མ་རྩ་བཙུག་པ་དང་། ཆ་ལྷན་ལྷོ་པའི་རྣམ་བཤད་གསུངས་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་ལུང་གི་རྣམ་བར་ཏུ་གསལ། ཤོག ༡༩ ལ།

574 སྐབས་དེར་། རྗེ་ལྷ་མས་ཆ་ཤེད་པེབ་ལྱེད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་བྲུབ་པའི་མཚམས་སུ་རྣ་རྩ་ཆོས་བྲག་གི་ཤིང་གནང་བ་
 འགོས་པའི་རྣམ་བར་ཏུ་གསལ་ལ། (ཤོག ༤༡) སྐབས་དེར་འགོས་པོ་རང་ཉིད་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་བས་རྗེ་བྱང་ལྷན་པལ་བདེ་
 མཚན་གྱི་ལ་བྲུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་བྱས་ཏེ། དེ་རྗེས་རྣ་རྩ་ཆོས་བྲག་གི་ཤིང་དེ་གསན་ནས་ཟིན་ཕྱིས་ཤིག་ཀྱང་བཏང་བར་བཤད།

575 «ལྷན་རྩ་བམོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་བར་མཐོང་བ་དོན་ལྡན།» ཤོག ༤༠ ལ།

ལས་གསལ་བར་རྟོགས་ནུས། གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་བཟུམས་དོ་ཁར་རྗེ་ལྷ་མའི་ཆོས་འབྲེལ་
 ཏུ་འདུས་པའི་ནང་ཏུ་བཅུན་རིག་པ་རྣེ་བའི་ན་ཏུ་གཞོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། བྱིས་བྱམས་
 ལྷོང་པཎ་ཆེན་ཏུ་ཐུགས་པའི་བྱམས་པ་ལྷོང་པ་བསྟོན་ནམས་རྣམས་ཀྱིས་(༡༩༠༠-༢༥)བྱ་བ་དེ་
 ཡིན་ལ། ཁོར་ནི་དེ་དུས་དཔུང་ཨ་བརྩ་བཞི་ཡས་མས་ལས་སོན་མེད་པའི་ཆེད་ཐང་དགོན་པའི་
 བྱ་བཅུན་ཞིག་ཡིན། བྱིས་སྤྱོད་ཁོར་ནི་དོད་ཀྱི་ཨ་རྒྱུས་ནང་དུས་འཁོར་དང་ཆེས་ལ་མཁས་པའི་
 པལྗེ་ཏུ་ཐུགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་བྱས་ལ། རྗེ་ལྷ་མས་བྱ་གཞོན་འདིའི་ལྷོད་པ་དང་རིག་ལྷོབས་ཀྱིས་
 ཐུགས་ལྷོགས་ཏེ། ཁོར་ལ་བཟུགས་བརྗོད་དང་ལེགས་སྒྲེས་ཀྱང་གནང་བ་སོགས་མཛད།⁵⁸¹

བཟུམས་དོ་ཁར་དབྱར་གནས་དེའི་རིང་ལ། རྗེ་ཆོང་ཁ་པའི་བྱང་ནས་བསྟེན་པར་རྒྱགས་
 པའི་ཁོངས་སྤྱུང་མི་སྟོག་ལ་ཆེན་གཉིས་ཡོད་ལ། གཅིག་ནི་མི་དབང་གི་གཙུང་པོ་དེ་དུས་
 གདན་ས་མཐིལ་གྱི་སྒྱུན་ཐུ་པ་བསྟོན་ནམས་བཟང་པོ་དང་། ཅིག་ཤོས་ནི་འབྲས་ལྷུངས་དགོན་
 པ་ཐུག་འདེབས་པར་འབྱུང་བའི་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་ཡིན། བྱི་མ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་
 ནི། སྐབས་དེ་དུས་དཔུང་ཨ་སོ་རྒྱལ་ཏུ་སོན་ཡོད་ལ། བསྟེན་རྒྱགས་ཀྱི་ལྷོས་པ་བྱས་པའི་རྗེས་
 སྤྱི་རྗེ་ལྷ་མའི་བྱང་ཏུ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེས་པོ་ཉི་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་འཆད་པའི་དམ་བཅའ་དང་
 ཕུལ་ཡོད་པས། བཞེན་རབ་འབྱན་ལྷོ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐུགས་ཏེ། འགོས་ཨ་གཞོན་ཏུ་
 དཔལ་གྱིས་ཀྱང་། “རྗེ་ལྷ་མའི་ལྷས་ཤིག་ལ་འབྲས་ལྷུངས་ཆོས་རྗེ་འདི་རང་མཆེན་རབ་ཆེ་ཞེས་
 བཟུགས།”⁵⁸² བྱིས་སྤྱོད་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེའི་སྤྱིན་བདག་ཏུ་བྱུང་
 པ་བྱུང་བར། རྗེ་ལྷ་མས་ཆོས་རྗེ་འདི་པ་དང་། ལྷོ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་མཆོད་ཡོན་གཉིས་ལ་
 ཆོས་ལྷེ་ཞིག་འདེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ལྷ་ཕྱིར་གནང་ལ། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེའི་མནལ་
 ལས་དུང་རྩ་རྣམས་ལྷེ་དཀར་པོ་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་དགོན་པའི་ས་ཡུལ་བསྟན་ཏེ། འདིར་ཁྱོད་ཀྱི་
 དགོན་པ་ཞིག་འཛོལ། རས་བཅུན་པ་ལྷ་རྟོང་འབྲལ་ཟེར་བ་དང་། དེ་གའི་སྟོད་ལ་དན་འབག་
 མདའ་ནས་ཡང་ཕྱོག་པས་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྩ་ཡིན་ཟེར་བའི་རྗེར་བྱ་མང་པོ་འདུག་པ་གཟིགས་
 བེད། ཁྱད་པར་སྤྱང་ཆེན་གྱི་རི་གདོང་དུ་རྗེར་བྱ་མང་པོའི་འབྲས་ན་རྗེ་ལྷ་མ་བཞུགས་ནས།
 འདི་རྣམས་མོས་བསམ་གྱི་རྗེར་བྱ་ཡིན་པས་འབྱུང་བར་མིས་པ་སོགས་ཀྱི་ལྷས་ཁྱད་པར་ཅན་
 དང་བཅས།⁵⁸³ བྱིས་སྤྱོད་དཔལ་ལྷན་འབྲས་ལྷུངས་ཀྱི་དགོན་པ་འདེབས་པར་མཛད་པ་སོགས་

581 བཟུམས་དོ་ཁར་བྱམས་པ་ལྷོང་པས་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་མཇལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་རྣམས། བྱང་ཆུབ་དགོ་ལེགས་རྣམ་
 ཀྱིས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་བྱམས་ལྷོང་པཎ་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐང། ཤོག ༩ བླ ༡༧ བད་བྱུང་།

582 པཎ་ཆེན་བསྟོན་ནམས་ཐུགས་པ། «བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་ཡོད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱུན།» ཤོག ༡༡༠

583 འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེའི་མནལ་ལས་ཀྱི་ལྷས་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་རྣམས། པཎ་ཆེན་བསྟོན་ནམས་ཐུགས་པའི་«བཀའ་

ཀྱིས། རྒྱལ་མའི་བརྟན་པ་ལ་མཛད་རྒྱུ་ཆེན་པོ་འཛོག་པར་འབྲས་བུ་བྱུང་།

ལྷ་མའ་མཛད་པ་དང་དང་ཅིང་བཀྲུང་བའི་རིས་ནས་བརྒྱུད་ན། ལྷ་མའ་དེར་བཟུང་བྱིས་དོ་ ཁའ་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བརྟན་བྱིན་ཅན་བཟུང་བྱིས་དོ་ཁའ་ཞེས་བྲགས་པ་བདུན་བྱུང་ ཡོད་ལ། བྱིན་ཅན་བྱི་སྐྱེ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཆུང་མཐོ་གཅིག་ཅིང་ལ་གཞུང་ས་ཁྱེད་ཀྱི་ཁོངས་སུ། རྒྱལ་མའ་བཟུང་བྱིས་དོ་ཁའ་དབུ་སྐྱེ་ལན་བདུན་བཞུག་པ་བདུན་པོ་སོ་སོའི་དབུ་སྐྱེ་རྒྱལ་ཁབ་སྐྱེ་ བརྟན་དེ་རིའི་ནང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཡོད་པ་དང་བཟུང་བྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་ པར་བྲགས་༥⁵⁸⁴ རྒྱལ་བའ་བྱི་ཡིག་ཆ་འགའི་ནང་སྐྱེ་བརྟན་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ལོ་བཅུ་བཞི་ཡས་མས་ ཅན་བྱི་བྲམས་པ་སྤྱིར་པ་བསྟན་ནམས་རྒྱལ་བྱིས་བྲམས་པར་ཡང་བཤད་ལ། ཁ་ཅིག་དུ་ནི་ བྲམས་པས་སྤྱིར་པས་ལྷ་མའ་དེར་གསུང་ཆོས་ཀྱི་རིང་རྒྱལ་ཁབ་འབྲུགས་ཁྲིའི་རྒྱབ་དུ་བཞུགས་ ལྷ་མའ། བཞུགས་ཁྲིའི་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱིར་གྱི་དཔལ་ལོང་ལྟེང་རྒྱལ་ཁབ་འདྲ་བརྟན་ཕྱིན་དུ་བྱོན་ ལེགས་པ་གཅིག་བཞེངས་ཡོད་པར་བཤད་། བཟུང་བྱིས་དོ་ཁའི་དབྲས་གནས་དང་དེ་འབྲེལ་ཆོས་ འཁོར་རྒྱས་པར་མཛད་པ་རྒྱལ་ཁབ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཕྱིར་ལྷ་མའ་ ༡༩༡༥ ལོའི་རྟོན་ཁའ་རྒྱལ་ཁབ་ འཁོར་བཅས་དགའ་ལྡན་དུ་བྱིར་བུག་པེབས་སོ། །སྐྱུ་མ་པ།

དེ་ནས་ཉིད་ཀྱི་དབྲས་ལོ་ལྷ་བཅུ་ནི། །ཆ་ལྷ་བཞེས་ནས་སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་གཏིང་། །
རིམ་ལྷ་གསལ་བའི་སྟོན་མེ་ཞེས་བྱ་དང་། །རིམ་ལྷ་གདན་ཆོགས་ཁྲིད་དང་བཅས་པའང་བཅུ་མས་། །
གང་འདི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་བྱི་ཆེ་མོར་འདུག །དཔལ་ལྷན་འདུག་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་མོར་བཞིན། །
རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་དང་དེ་ཡི་རྒྱད་པོ་དང་། །ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་ལྷས་འདིར་ནི་ཁྲོད་དང་མཚུངས། །⁵⁸⁵
རྒྱུད་ལྷེ་ལས་གསུངས་ལྷེ་བདུན་གཞུང་དང་མཐུན། །བྱི་དང་ནང་དང་རྒྱུད་ལྷེ་ལོག་མ་དང་། །
བསྟེན་རིམ་པ་དང་བྱུག་མོར་མ་ཡིན་པའི། །བདེ་སྟོང་མཆོག་ལ་ནང་དུ་ཡང་དག་འཛོག
མཉམ་གཞག་དུ་ནི་སྟོན་སྟེས་བདེ་སྟོང་གི །ཉིད་པེ་འཛིན་ལ་མཉམ་བཞག་རྒྱུ་ཐོབ་དུ། །
གང་ཤར་སྐྱ་ཡི་འཁོར་ལོ་བདེ་སྟོང་གི །རྩོལ་བར་འཆར་འདི་ཁྲོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན། །
འདི་ནི་སྟོང་འབྲུང་དཔག་པར་དགའ་བ་ལྟེ། །ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་རྩོལ་ཆེ་འཆར་གི་སང་། །

གདམས་ཆོས་འབྲུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན།» བོག ༡༡༠ བད་དུ་བྱུང་བ་ལས་བརྒྱུད།
584 ཐོ་ཡོན་ཡེ་ཤེས་དོན་བྱུང། «དད་པ་བྱེད་མཛོར་རྩོལ་པའི་འབྲུག་རྟོགས།» བོག ༡༥༩ ཐོ་ཡོན་བྱིས་བཟུང་བྱིས་དོ་ཁའ་མའི་ སྐྱེ་བདུན་ལས་བཞི་གང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བར་རིས་བཞུང་སྟེ། ཐོ་དུ་ལའི་མོ་གྱེ་ལྷ་རའི་རྒྱང་དུ་དང་། འབས་སྐྱབས་ཀྱང་ དགའ་ར་བ་དང་། བཟུང་བྱིས་སྐྱེ་པའི་ནང་ཞེན་དང་། དགའ་ལྡན་བྱང་ཆེ་སྐྱབ་པ་དུ་མཛོད་གནས་སུ་ཡོད་པར་བཤད།
585 «རྒྱལ་ཁབ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་བའ་རྟོན་པ་ཆེད་སྟོན་དང་གསལ་མེ་རྟོག་གི་རྟོན་པོ།» བོག ༡༥༥

རེས་པར་འགྲོ་བའི་ལྷ་པ་ལས་ཐོན་པའི་། རེ་ཉིད་འཁྱུངས་པར་གྲོགས་དག་གིས་པར་བྱས།
 ལས་འདིས་མཆོག་ཏུ་མཐོ་བའི་སར་གསེགས་ཏེ། རྒྱུད་དོན་མཐོང་དག་མཛོད་ཏུ་མཛད་ནས་ནི།
 རང་ཉིད་གང་ནས་གསེགས་པའི་ལས་བྱི་ལྟེ། རྒྱལ་ལོ་གསུང་གིས་འདོམས་པ་རྒྱུད་བྱི་བྱས།⁵⁸⁶
 ཨ་ལྷོ་རྟགས་བྱིས་མཆོན་པའི་བདེ་སྟོང་དང་། རྒྱ་མེད་བྱས་བྱི་མེ་རྟག་རྟོག་པའི་ལྷེ།
 གཞན་ཡང་བྱས་ལ་བཙུན་པའི་ཐབས་མཁས་ལས། རང་གི་གཏུམ་མོ་ཐུང་ཏེ་ཁམས་བཅུས་པས།
 རྒྱུད་མེམས་རྟགས་པའི་གནས་ལས་རིམ་བཟུང་ཏེ། དགའ་བ་བཞི་པ་སྟོང་པ་བཞི་པ་དང་།
 ལྷན་ཅིག་རྒྱུར་བའི་རྒྱུད་དགའི་རྩལ་པ་ལ། རྟག་ཏུ་རྟོམས་པར་འཁྱུག་པའི་དགའ་རྟོན་བཅས།
 གསལ་བར་རྟོན་པའི་ཡབ་རྗེ་རྒྱ་མའི་གསུང་། བདག་རྒྱུ་བྱིས་པས་ནས་པར་བཟུང་བའི་བྱིར།
 རྒྱུངས་པའི་བྱི་མས་ཅིང་ཡང་ཐུགས་མིད་ན། རྟོང་ནས་འཆགས་སོ་བརྩེ་བས་བཟོད་པར་མཛོད།
 ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་པར་སྐབས་བྱི་ཞིགས་ལུ་བཅད་པའོ། །

586 རྟོང་མཆོངས། རྟོག་ ༡༥༦ བར་སྐབས་བྱི་ཞིགས་བཅད་ལྟག་མ་གསུམ་རང་རྩོམ་ཡིན།

ཞིག་དཔོག་ཀྱས་ལ། ལྷ་ལྷོན་གཞན་ཡང་ལོ་རྒྱུ་ལྷག་བཞི་ཙམ་གྱི་ལྷོན་ཏེ། ༡༩༥༤ ལོར་
 ཐོག་མར་མཇལ་བ་ནས་བཟུང་ཉི། ལྷ་སྤོང་གི་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་དམ་པར་བྱུང་པར་མ་ཟད།
 ཕན་ཚུན་བྱགས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར་བྱུང་པའི་རང་གི་རྩ་བའི་ལྷ་མ་རྗེ་བཙུན་རིན་མདའ་བཞེན་
 པོ་འདྲ། ལོ་རྒྱུ་འགྲའ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བྱེད་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོར་དཔོན་པོ་པ་ལྷ་རན་ལས་འདས་ཐིན་པ་
 དང་། གཞན་ཡང་རྗེ་ལྷ་མ་དང་ཕན་ཚུན་བྱགས་གཤིན་པའི་མི་ལྷ་གཤམ་ཆེན། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
 དང་ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ་ཚོ་མ་པར་བསྐྱལ་བའི་ལོ་ཆེན་སྐབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་ཡང་ཁྱེད་
 གི་ཆོས་ཉིད་ཏུ་བྱུང་ཐིན་པས་མཇལ་ཏུ་མེད་ལ། རེ་བཞིན་ཏུ་ཉེ་བའི་ཆར་ཡང་པོད་རྒྱུད་ནང་
 བཞུན་གྱི་ལྷ་མ་གཤམ་ཆེན་གཟུང་པ་རེ་བཞིན་གཤམ་པ་འདྲ་བའི་ལོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་སྐྱེ་
 གཤམ་པ་མོགས་བྱུང་ཡོད་ཏེ། རེ་འུར་ན་སྐབས་རེར་རྗེ་ཆོང་ཁ་པས་གཟིགས་ཏུས། འུས་
 བྱས་མི་རྒྱུ་པའི་ཆོས་ཉིད་དབང་བཅན་པ་རེ་བྱོགས་ཐམས་ཅད་ནས་རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་
 ཡང་གཏོང་བ་ལྟ་བུའི་བྱགས་སྤྱང་བྱུང་ཡོད་ལྟོ།

ཅི་ལྟར་ཡང་རྗེ་ལྷ་མ་འོན་གྱི་བཟླ་ཤིས་རྟོ་ཁར་ནས་དགའ་ལྷན་ཏུ་བྱིར་ཕེབས་རྗེས་སུ།
 དང་ཐོག་ལྷར་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྩོམ་རྗེས་སུ་བྱ་གསུམ་གྱི་མན་རག་ལ་བཞེན་ཏེ་པར་བྱིན་ཐོག་
 པའི་ལྷ་མ་ཆེན་པོ་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»བརྒྱམས་ཡོད་པ། རེ་འུར་ན་སྐབས་ཡང་བཟུས་
 པའི་རྩལ་གྱིས། ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་གཙོ་བོར་རྩལ་ཏུ་འདོན་པ་བྱིས་«ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར་
 »བྱགས་པར་བྱུང་བ་རེ་མཇུག་ཏེ། རེ་ཉི་རྗེ་ལྷ་མས་གསུང་རབ་ཚོམ་པའི་མཇུག་པའི་ནང་ནས་
 ལས་སྐྱོལ་ལྟ་བུར་བྱུང་ཡོད་པེས་ཏེ། འདིའི་ནང་ལྷར་བརྒྱམས་པའི་«ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་འདི་
 »སྒྲིང་པོ་བཟུས་ཏེ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གནས་གཙོ་བོར་སྐྱོན་པའི་ཐོག་ཁ་སྐྱོན་གྱི་བཟང་
 པའདྲ་གསར་པ་ཁྱད་ཤིང་གི་བཟང་ཡོད་ཏེ། རེ་ལོ་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»ནི་ལྷ་ར་
 བྱེད་ལོ་ ༡༩༠༡ ལོར་མཇུག་ལ། གཞུང་རེ་ལ་དཔེ་རིང་མདའ་ཚད་མ་ཤོག་བྲངས་ལྷ་བརྒྱུ་བརྒྱལ་
 བ་ཡོད་ཏེ། རེ་ལྟ་བུའི་«ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»རེ་བརྒྱམས་རྗེས་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུ་གསུམ་ཙམ་གྱི་
 རིང་ལ། སྐབས་མང་པོར་རེ་འུར་བཟང་ལྷ་དང་ཁྲིད་གནང་ཡོད་པས་གསུང་འདི་མཇུག་འཕྲིན་
 ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱུང་ཡོད་མོད། རེ་ལྟ་ན་འདྲ་གཞུང་ཆད་ཆེན་པོ་མ་ཐོང་བམ་ཡིད་ལྱམས་པ་
 དང་། ལྷ་རིགས་ཀྱི་ལྷོས་པ་ལ་རེ་ཙམ་མི་མོས་ཤིང་། སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་ལག་ལེན་ལ་གཙོ་བོར་
 མོས་པ་རྒྱམས་ལ། ལྷ་རིགས་ཀྱི་ལྷོས་པ་དང་དགག་བཞག་གི་ཆ་ཤིས་རྒྱམས་མི་དགོས་པའམ་
 ཁ་བཟུས་པ་ཙམ་ཞིག་བྱས་ཏེ། གཙོ་བོར་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་
 ལྷོན་པའི་ལམ་རིམ་གྱི་དཔེ་རྒྱུང་བཟུས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཕན་པར་དཔོན་པོ་ཏེ།

«ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར་བྲགས་པ་»དེ་མཛད་ཤོད་ གཞུང་འདི་«ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»དང་བསྟུར་ན་ གཞུང་ཆད་ཕྱིད་ཀྱང་མ་ཡོངས་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཤོད།

དེ་ལ་«ལམ་རིམ་འབྲིང་པོའི་»གཞུང་འདི་འདི་ནང་ཏུ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་རྒྱས་པར་མི་ གྲོན་པའི་གནས་གཤམ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྒྲོམ་དེ་ཡིན་ཤོད་ གཞན་ ཡང་«ལམ་རིམ་འབྲིང་པོའི་»ནང་ཏུ་ཆལ་འདོན་གནང་བའི་གནད་གཅིག་ནི། འཕགས་ལྷལ་ གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་གྱི་གཞུང་ཏུ་མི་རྣམས་པའི་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོམ་གསུངས་པ་དེའི་གསལ་བཤད་གྱི་ སྒྲོམ་དེ་ཡིན་ཤོད་ དེ་ལ་སྒྲོམ་གྱི་གནས་སྒྲོབ་སྒྱུ་མེས་མེད་ཡང་མི་རྣམས་པར་འཛོག་ཏེ་གནས་པའི་ ཆལ། དཔེར་ན་སྒྲོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་གྱིས་«ཉན་སང།» “བླན་པ་མེད་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་ པ་མེད་པར་བྱ་ཞི།”⁵⁸⁷ ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། ལྷལ་ལ་མཚན་མ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་གང་ ཡང་མེད་པར་ཆེ་གཅིག་ཏུ་ཞི་བར་གནས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་ཤོད་ རྒྱུར་ཞི་གནས་གྱི་ སྒྲོམ་སྒྱུ། བྱི་རོལ་གྱི་ལྷལ་དམིགས་རྟེན་ཏུ་མི་བྱེད་ཅིང་། མེས་མེད་ཡང་མི་རྣམས་པར་དང་མི་ དཔྱེད་པར་ནང་ཏུ་ལྟན་ནི་འཛོག་པའི་ཉམས་ལེན་ཡོད་པའི་ཆལ། «ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་»ནང་ ཏུ་འང་གསལ་བར་གསུངས་ཡོད་ཡོད། སྒྲོམ་འདིར་«ལམ་རིམ་འབྲིང་»ཏུ་སྒྲུར་ཡང་མེས་མ་ མི་རྣམས་པར་འཛོག་པའི་ཆལ་ལས་བརྒྱུས་ཏེ། མེས་མེད་ཡང་མི་རྣམས་པའི་སྒྲོམ་གྱི་ཉམས་ རྒྱུང་ལ་རིགས་ཅི་འདྲ་ཡོད་མིན་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་མེས་མེད་ཡང་མི་རྣམས་པའི་ཉམས་ལ་ རྒྱུང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཞིག་ཀྱང་འཛོག་ཏུ་འཛིན་སྒྲོམ་དམིགས་པས་ལ་དོགས་དཔྱེད་མཛད་ཡོད་ པ་གནད་ཆེ། དེ་ཡང་«ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར།»

མཐར་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་གཞུགས་སྒྱུ་མོགས་གྱི་མཚན་མ་མི་འཆར་བར་ མེས་མ་རིག་ཅིང་གསལ་བ་དང་བདེ་མེད་ཀྱི་ལ་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་འབྲེལ་ཞིག་འཆར་ རོ། །དེ་ནས་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་འཕྱུར་ཆལ་ནི། རྒྱུར་ལྟར་བླན་པ་དང་ཡིད་བྱེད་ མེད་པར་བཞག་པས་རྣམ་རྟོག་གང་སྒྲེས་པ་རྣམས་ཆུ་ལས་ཆུ་བྱུང་བ་བཞིན་ ཏུ་འཕྱོ་ཆེར་འབྱུང་མི་བྱུང་པར་རང་ཞིར་འབྱོ་ཞིང་། དེ་ནས་རྒྱུར་ལྟར་བསྐྱུངས་ པས་རྒྱུང་རིག་དང་བདེ་བདེ་ཡོར་ལྡང་བ་དེ་ཡང་ཆེད་ཏུ་བཀའ་པ་མིན་པར་ཤར་ མ་ཐག་ནས་བྱུར་པ་བྱུར་པ་བཞིན་ཏུ། གཏད་མི་བརྒྱན་པར་རང་ཞི་རང་དག་ཏུ་ འབྱོ་ཞི་བདེ་བ་དང་རྒྱུང་རིག་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡོང་བའོ། །དེའི་ཏུས་སུ་མཉམ་པར་ བཞག་པའི་ཆེ་རང་གི་ལྷས་ལ་མོགས་པའི་རྒྱང་བ་གང་ཡང་མི་འཆར་ལ། མེས་མ་

ནི་ནམ་མཁའ་དང་དབྱེར་མེད་པར་སོང་བ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར་ཞིང་། ཇེ་ལས་
ལངས་པ་ན་ལུས་སྒྲི་བྱས་ཏེ་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར་རྒྱུ་༥༨༨

ཞེས། སྤྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་མེས་མ་མི་དབྱེད་པ་དང་མི་རྟོག་པ་བྲན་པ་མེད་པ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
མེད་པར་བཞག་པ་ལས། རྣམ་རྟོག་དང་ཞིང་ལྷུང་ཏེ། མེས་མ་ནམ་མཁའ་དང་དབྱེར་མེད་ཏེ་
སོང་བ་ལྟ་བུར་གསལ་ལ་བཞེ་མིང་རེ་བ་ནི། མེས་མ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉམས་སྤྱོད་
ཏེ་གསུངས་ལ། ཇེ་ལྟ་བུའི་མི་རྟོག་པ་ཙམ་འཕགས་པ་ལྷ་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིང་ཉིད་མརྟན་ལུས་ཏེ་
རྟོགས་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་འཛོག་མི་བྱང་བ་དང་། ཇེ་ལྟ་བུའི་མེས་མ་མི་
ཡང་མི་རྟོག་པ་དེ་བཞག་མེད་པའི་དོན་ལ་ལྷན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུས་ཐིན་པ་ཞིག་
ཡིན་ན་ནི། ཇེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆད་ཐུན་ཏེ་བྱུར་
པར་གསུངས་ཏེ། «ལམ་འཛིང་པོར་།»

དེས་ན་བྲན་པ་མེད་པ་དང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་ལ། སྒྲིམ་མ་བཙོས་པ་དང་།
འཛིན་མེད་ཏེ་མིང་བཞགས་པའི་བཞེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ལ་ནི། ཇེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས།
ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཐིན་ཏེ་གསལ་ཆེ་ཞེ། ཇེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པ་ལའང་
རྟོགས་པར་འཁྲུལ་མ་ཐིན་ཏེ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐུང་བཤད་པ་ལྟར་མ་བྱེད་ན་ནི་
ཆོས་འདི་པ་དང་གཞན་པ་བྱན་སོང་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་
མེད་ཀྱི་རྒྱལ་མིམ་ཀྱི་གཙོ་བོར་འཛིན་པ་འོང་བས་ཞིབ་ཏུ་བཞག་པར་བྱའོ།༥༨༩

ཞེས་སོ། །དུས་ཀྱི་འཛིང་པོས། སྐབས་འདིར་བཙུན་པའི་ལམ་འཛིང་པོར་བཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་
ཕང་པ་འདི། ཁོང་ཏེ་སྤྱོད་པ་ལྟར་«ལམ་འཛིང་པོར་།»གྲགས་པ་བྱུང་ལ། ལམ་འཛིང་ཆེ་
འཛིང་གཉིས་ལ་སྒྲིམ་པའི་ལམ་འཛིང་ཆུང་ཏེ། ཆེ་སྒྲིམ་དགའ་ཐུན་ཏེ་ཆུང་ལྷིན་སྒྲིམ་ཆད་
པའི་«ལམ་འཛིང་བཞུས་དོན་»ནམ་ཉམས་མཐུས་ཏེ་གྲགས་པའི་ལམ་འཛིང་ཆེ་གསལ་བཙད་མ་
དེར་རོས་བཟུང་ཞེ། ལམ་འཛིང་ཀྱི་གཞུང་དེ་གསུམ་ལ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་ལམ་འཛིང་ཆེ་འཛིང་ཆུང་
གསུམ་ཞེས་བཞུད་པ་བྱུང་རོ།།

རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་བཙུན་པའི་གཞུང་གི་ནང་བཞེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྐོར་ཆ་ཆར་བར་མཛད་པ།

«ལམ་འཛིང་པོར་།»བཙུན་པ་བྱུང་ཞེས། རྒྱ་སྤྱོད་པ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པ་འཛིང་བཞེ་མཆོག་

588 «བྱང་ཆུབ་ལམ་འཛིང་པོར་།» ཐོག ༡༡༩

589 ཁོང་མཆུངས། ཐོག ༡༡༠

གི་ཆོས་སྐོར་ཆུང་ལ་འདྲིན་ཏུ་མཛད་དེ་གསུང་བའ་ཆོས་པའི་དབུ་ཆ་གསུང་། དེ་ལ་དཔལ་འཁོར་
 ལ་ཐོས་པ་འཕམ་བའི་མཆོག་ཏུ་བྲགས་པ་ནི། ཁོང་ཏུ་སྒྲུལ་ཐེན་པ་ལྟར་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་ཤེས་
 བའ་ཀྱི་རྒྱུད་དམ་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེ་ཆེན་གྱི་ཁོར་ས་སུ་གཏོགས་པའི་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་གཤ་ཆེ་བ་ཞིག་
 ཡིན། བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་ལ་དང་ཐོག་རྒྱལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་ལྷ་མི་པའི་«དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་
 མཆོག་གི་མཛད་པར་རྟགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་འདྲིན་པ་འཛོལ་བ་»⁵⁹⁰ཞེ་འདྲིན་འཛོལ་བྲགས་
 པ་དེ་མཛད་ན། རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་ལྷ་མི་པ་ནི། ཐོན་མོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་ཏུ་ཡབ་ཡིག་མཁན་
 གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་མས་སུ་སྐྱབ་ཆུང་མས་ཤིང་རིག་གནས་ཏུ་མ་ལ་བསྐྱབས་མོད། རྒྱ་ལོར་དང་
 དབང་ཐང་མོགས་འཛིག་རྟེན་གྱི་དཔལ་འབྱོར་ལ་ཞེན་པ་གཏིང་ནས་ལོག་ཏེ་གནས་ཤིང་མེད་
 མཛད་དེ། རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་ཐོབ་པར་ཆེ་བ་ཆེག་ཏུ་གཞིལ་པའི་ཡུབ་པའི་དབང་ལྷག་མད་ཏུ་བྱུང་
 བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་བྲགས་པ་ལྟར་ལགས། དེ་ཡང་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་དེའི་བརྟན་
 ཆེག་ཡོངས་སུ་བྲགས་པ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ། འདི་ལྟར།

ཡིག་མཁན་རིགས་ལས་སྐལ་བར་ཐོན། །ཉ་ལྟོ་ཟ་ཞིང་དངོས་ཡུབ་བརྟེས།།

ལྷ་མི་པ་ཞེས་བྲ་བ་ཡི། །སྒྲུ་མ་དེ་ལ་བྱུག་འཛལ་ལོ།།⁵⁹⁰

ཞེས་བྲུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

ཡུབ་ཆེན་དེ་ནི་རི་ཁོང་གྱི་དབང་ལྷག་ཏུ་བྲགས་པའི་བྲང་སྐོར་ཆེན་པོ་གི་མ་རི་པའི་སྐོར་
 མ་ཡིན་ལ། གི་མ་རིས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏུ་དབང་བསྐྱར་རྒྱུད་བཤད་
 གདམས་པ་གནང་བ་ཐོབ་ཆེས་སུ། རི་མ་གྱིས་སྐོར་ས་དང་དཔེན་གནས་ཤིང་མེད་ཏུ་རྒྱ་ཞིང་
 བྱོན་ཏེ། མཐར་ཁྱ་གར་གར་སྒྲིགས་ལྷང་ག་ལ་འདི་ཡུལ་ཏུ་རྩ་པོ་གདུང་འབྲུལ་ཏུ་ཉ་པ་མང་པོས་ཉ་
 བསད་ནས་རྒྱ་ལྟོ་འཕྲང་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱབས་པར། དེ་ལ་བྱ་དང་ཁྲིས་ཟ་ཞིང་འབྲུག་པ་གཟིགས་ཏེ།
 དེའི་སྒྲིགས་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་ནས་འཛོལ་ཉ་ཡི་ནང་ཁོལ་མཛད་ཅིང་། རྒྱུབ་པ་མཛད་པས་
 ཡུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་ཡུབ་བརྟེས་ཏེ།⁵⁹¹ དེ་ལྟར་ཡུབ་ཆེན་ལ་ཡི་དམ་འཁོར་ལོ་བདེ་
 མཆོག་གི་ཞལ་གཟིགས་དང་དག་སྒྲུང་བྲུང་བ་གཞིས་བྲུས་པ་ལས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་
 ཆོས་སྐོར་ཐོལ་བ་དེ་ལ། ལྷ་མི་པའི་ཡུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ཅེས་བྲགས་ལ། བདེ་མཆོག་
 ལྷ་མི་པའི་ཆོས་སྐོར་དེ་ལས། ཡུས་ཡུབ་ཆེན་ཁྲིལ་བྱ་པ་དང་ཡུབ་ཆེན་ནག་པོ་སྐྱུང་པ་གཉིས་སོ་
 སའི་ཡུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྐོར་མཆེད་པ་ལས། ལུ་ནག་ཁྲིལ་གསུམ་ཏུ་བྲགས་པའི་བདེ་

590 རྒྱ་ཆོང་གནན་པ། «ཡུབ་ཐོབ་བྱུང་རྩ་རྩ་བ་ཞེས་གསུངས་འདེབས།» བརྟན་འབྲུང། རྒྱུད་འབྲེལ། ཆ་ བོག 1100བ9

591 ཡུབ་ཆེན་ལྷ་མི་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདྲིར་བཞག་པ་རྣམས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་«ལྷ་མི་པའི་མཛད་པར་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
 འདྲིན་འཛོལ་»བྲུང་བ་ལས་བུཌས། བོག 10

མཆོག་གི་ལུགས་ཆེན་པོ་གསུམ་བྱུང་།

བདེ་མཆོག་གི་«མདོན་རྟོགས་འདོད་འདོད་»དཔྱད། གཞུང་གི་ཐོན་འཕྲོད་མྱེ་བཤད་
 གྱི་ཁོངས་ལ། རྗེ་ལྷ་མས་སྤྱིར་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་ཆ་བཤད་གྱི་རྒྱུད་དང་ཡུལ་ཆེན་གྱི་མན་
 རག་འབྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྒྲོན་པོ་དང་འཇེལ་བའི་
 ལོ་སྤྱི་བའི་ཆེན་ཆེན་བཟང་པོ་མོགས་ལོ་སྤྱི་བའི་བཞི་བཤད་ཐོན་འཕྲོད་ཆུང་ཆུང་དང་། རྒྱུད་པར་དུ་
 ལྷ་བ་པ་དང་རྒྱ་རོ་པ་བཅས་བདེ་མཆོག་གི་ལུགས་འདོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་
 ལས་བརྒྱུད་པའི་པོ་དང་གྱི་ལོ་སྤྱི་བའི་མཁས་པ་ལྟ་བུ་ལོ་སྤྱི་བའི་མཁས་པ་ལ། ལྷ་མི་པ་དང་། བཤེན་
 པ་དང་། ཇི་ལ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་ལུགས་ཀྱི་མན་རག་པོ་དང་དུ་རྗེ་ལྷ་བུ་པའི་མ་བཅས་རོས་བརྒྱུད་
 པའི་ཐོག་བདེ་མཆོག་གི་ཆ་རྒྱུད་«ཉུང་འདོད་རྒྱུད་»གྱི་ཆོག་གར་དང་གར་གིས་ལམ་དེ་འདི་རྒྱལ་སྤྱོད་
 རིམ་ཐོན་པའི་ཆུང་ཆུང་གསལ་བར་བཞུགས་པ་བཅས་། དཔལ་ལྷོང་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་སྤྱི་བའི་རྟོན་
 གནད་ཆེ་བ་རྣམས་ཤེས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཐོན་པའི་བཤད་པ་མཛད་དེ། དེ་ནས་གཞུང་དཔོན་གཞི་ལ།
 ཡུལ་ཆེན་ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་ཞིབ་ཅེས་མཐོང་ཆོད་པར་
 གཏན་ལ་འབེབས་པར་མ་ཟད། ཡུལ་ཆེན་གྱི་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་གཞུང་རང་གི་ཆོག་གི་དོན་དེ་
 རིམ་ནས་གསལ་བར་བཟུལ་ཡོད་དེ། རྗེ་ལྷ་མས་«མདོན་རྟོགས་འདོད་འདོད་»ལ་གཞུང་ཆད་ཤོག་
 ལ་མདའ་ཆད་མ་ཤོག་ཡུལ་སྤྱི་བའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་བདེ་མཆོག་གི་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་
 གཞུང་ལ་རྒྱ་གར་དང་པོ་དང་གཉིས་ཀའི་དཔེ་འདོན་པ་འདི་ལས་རྒྱས་པ་ཞིག་མེད་སྟེ།

ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་གི་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དེ་བཅས་ས་
 ཡུལ་རྗེས། རྗེ་ལྷ་མས་སྤྱིར་ལང་ལྷ་མི་པའི་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆ་གསུམ་རྣམས་རྒྱུད་གྱི་
 ཆོག་གར་ལ་གཏུགས་མོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྗོངས་ཀྱི་བཤད་པ་མོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་རྣམས་དོར་ཏེ།
 ལུགས་འདོད་འདོད་འདོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་གསལ་བར་ཐོན་པ་«རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་དབང་
 ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བཅོམ་ཐུན་འདས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་པའི་རྒྱུ་བའི་བཟང་བདེ་ཆེན་
 གསལ་བ་»ཞེས་པ་དང་། དེ་འདྲིལ་རྒྱུན་འབྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བཟང་«དཔལ་ལྷོང་ལོ་བདེ་མཆོག་
 ལྷ་མི་པའི་མདོན་རྟོགས་རག་འདོན་གྱི་ཆོག་ཀའི་རིམ་པ་»བཅས་། བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་པའི་རྒྱུ་བ་
 བཟང་གྱི་གཞུང་གཉིས་ཀྱང་མཛད་དེ། དེ་གསུམ་ལས་བཟང་པོ་འདི་ནི་དོར་གི་དུས་སྤྱོད་དཔེ་ཐོན་
 པའི་དཔོན་པ་རྣམས་སུ་བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་པའི་རྒྱུ་བ་བཟང་རག་འདོན་དུ་བཟུང་བའི་བདག་
 བསྐྱེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་མཛད་བཞིན་པ་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར་ལགས་།

དེ་ལྟར་ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་གཞུང་རྒྱས་འབྱེད་

བཟུམ་གསུམ་བཅུམས་པའི་རྗེས་སུ། ལུགས་དེའི་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱལ་ཡིམ་གྱི་སྐྱོད་ལ། སྐྱོད་པ་དང་ཐོག་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་དབང་རྒྱལ་ལྷ་མི་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་ཅ་བར་བཞག་ཞེ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་འདིའི་རྒྱལ་ཡིམ་གྱི་གནས་རྣམས་རྒྱས་པར། རྒྱུད་དང་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་ཆེན་དང་བཅས་ཞིབ་ཅིང་གསལ་བར་གཏན་ལ་པར་ཞེ། ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་ «བདེ་མཆོག་གི་རྒྱལ་ཡིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དཔོན་བྲུང་གི་སྟེ་མ་» ཞེས་བྲུ་བ་བཅུམས་དེ་མཆོག་གི་རྒྱལ་ཡིམ་ལ་བྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་ཏུ་ “རྒྱལ་ཡིམ་རྒྱལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་” ཞེས་བསྟན་ལ། འདིས་རྒྱལ་འདོན་བཟུང་བའི་ལུགས་གནད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཞི། ལུགས་རྒྱལ་བཅུན་པའི་དབང་པོ་གཉིས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་སྟོང་མ་གྱིས་སྟོན་སྟེ་མ་གྱི་བདེ་ཆེན་མཛན་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་དེ་ལྟ་ན་བདེ་མཆོག་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་འབྱོར་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་སྟོན་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས། རྒྱལ་འབྱོར་པས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་འཕུལ་ལས་རང་ཅག་མངའ་སྟེ་ཁ་པམས་བྲུག་ལྟ་ན་པ་རྣམས་ཀྱི་འཁྲིག་པའི་རྒྱུད་བ་དང་དེ་འབྲེལ་གྱི་བདེ་བ་ལྟ་བུའང་། རང་ཅག་ལ་སྟོན་སྟེ་མ་གྱི་རྒྱལ་ཏུ་གནས་པའི་གཞུག་མའི་ཡེ་ཤེས་མཛན་འབྱུང་ཏུ་བྱེད་པའི་ལྗེ་མིག་ཏུ་འབྱུང་བུས་པ་སྟོན་སྟེ་མ་གྱི་གནས་འདི་གསུང་བ་ན་རྗེ་ལྷ་མས་གསལ་གྱི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཉའི་དོ་ཉའི་གཞུང་།

ཁྱིམ་དང་ཁྱིམ་ན་དེ་ཡི་གཏམ་སྒྲ་ཡང་། །བདེ་ཆེན་གནས་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད།⁵⁹² ཅེས། ཁྱིམ་རྣམས་སུ་དབང་པོ་གཉིས་རྒྱུད་ཀྱི་འཁྲིག་པར་ཡོངས་སྟོན་ཅིང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་བའི་སྐྱོད་ལ་གཏམ་ཡང་ཀྱན་གྱིས་སྒྲ་མོད། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས་སམ་རང་བཞིན་རོ་མ་དེ་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་དགོན་པར་གསུངས་པ་དེ་འདྲིན་པར་མཛད་དེ། དེ་ལྟར་ལས་ཀྱི་བྲུག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡིག་མ་དཔོན་གནས་ཤིག་ལ་བཅུན་ནས་དབང་པོ་གཉིས་རྒྱུད་ཀྱི་འཁྲིག་ཐབས་ལ་འབྲུག་མི་དགོས་པར། སྟོན་སྟེ་མ་གྱི་བདེ་ཆེན་འདྲིན་པའི་ཐབས་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་ཤེས་དགོས་པར་གལ་ཆེ་བ་རྗེ་ལྷ་མས་གསུངས་ཡོད་པ། གོང་ཏུ་བརྗོད་པ་ལྟར་ལ། དེ་ནི་རྣོང་བ་རྒྱས་ཏེ་བྲུ་རྒྱུད་གི་རྒྱལ་འབྱོར་གྱིས་ལུགས་ལ་གནད་ཏུ་བསྟན་པ་ལས་གཏུག་མོ་རྒྱུད་ཉེ་ཅ་དབྱེ་མའི་ནང་ཏུ་ཁ་པམས་བཟུམ་པ་འོང་བ་ལ་དགོངས་སོ། །འདིའི་སྐྱོད་ལ་རྗེ་ལྷ་མས།

རྒྱལ་འབྱོར་ལྷ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ཁྱད་སྟངས་བྲུབ་ནས་བྱུང་བའི་ལུགས་ལ་གནད་ཏུ་བསྟན་ཐབས་རྒྱུད་བཤད་པ་འདྲ་བ་གཞིར་བཞག་ལ། དེས་བྱན་འབྱོར་པ་མ་བྱུང་བར་ཏུ་སྟོག་རྒྱུ་རྣོང་ཅུང་པ་དགའ་བས། བྱན་འབྱོར་པ་ན་རང་གི་སྟོན་བྲུག་གཉིས་

592 དམངས་དོ་རྟ་སྟེ་«དོ་རྟ་མཛོད་ཀྱི་སྒྲ།» སྟོག་ ༩༡ བསྟན་འབྱུང་། རྒྱུད་འབྲེལ། མི་དཔེ་བསྟར་ན། དེབ། ༡༩ ཤོག་ ༡༩༧

གང་རྒྱུ་རྩེ་རྩེ་བར་རྒྱ་པའི་འཕྲོ་མ་ཐག་པའི་སྐབས་རིས་བཟུང་ལ། རྟེན་ས་
 ལུ་བུ་གནད་དང་མེས་ས་ཀྱི་འབྲེན་ལུགས་ལྷན་བཞིན་བྱས་པའི་མཐུས་རིང་ལོ་མི་
 ཐོགས་པར་ལྷ་སྟོན་བརྟགས་པ་ན། རྒྱུ་མཉམ་རྒྱུར་ཐོངས་པ་དང་། རྟེ་ཡང་ལན་
 རྟེ་ལུ་གཉིས་གཉིས་ཙམ་ལ་རིས་པ་མེད་ཀྱི་འགལ་རྒྱུ་གཞན་མེད་ན་རིས་ཙན་
 རྟེ་ཐོངས་ཀྱིན་འདྲུག་པ་དང་། མཉམ་རྒྱུ་ཡང་གང་རྒྱུ་གཅིག་བྲག་ལ་ཅིག་ཤོས་
 ཞན་པ་མིན་པར། དུག་ཞན་ཤིང་མཆོངས་སུ་རྒྱ་པའོར་བར་སྟངས་ན། རྒྱལ་འབྱོར་
 རྟེ་འཕྲོ་མ་ཀྱིས་རྒྱུ་དབྱ་མར་འབྱུང་ནུས་པ་ཙམ་ཀྱི་འཕྲོ་མ་མོད་ཀྱང་།
 ལན་ཅིག་ཚད་ལྷན་ཆད་ནས་གཡམ་གཡོན་རྟེ་རྩེ་བར་མི་འཕྲོ་བ་མིན་ནོ། །རྟེ་ནི་
 མོག་རྒྱ་རྟེ་འབྲུག་པ་ཡིན་ལ། རྒྱ་རྟེ་འབྲུག་པ་མི་མཆོངས་འདི་ནས་བྱིས་ཏེ་
 བརྟེན་པས་ལྷ་བྲག་གི་རྒྱ་བ་ཞན་ཀྱི་མོར་བའི་མཐུས། ཞིབ་ཀྱི་བརྟགས་པ་ན་རྒྱ་
 བ་ལྷ་མོ་ཡང་ལྷག་པ་ཞིག་འོར་། རྟེ་ལྷ་མོ་དེ་རིས་དཀའ་བར་བྱུང་ན། ལུ་བུ་བར་
 ཐོང་གཡོ་འབྲུལ་མེད་པར་བའི་མོར་གནས་པའི་བྱས་སུ་རྟེ་བ་འབྲུལ་མི་འབྲུལ་
 བརྟག །རྒྱུ་ཐད་འབྲུལ་བར་སྟངས་ན་མ་ལོག་པའི་རྟགས་ཡིན། བརྟག་པ་འདི་
 རྒྱུ་པར་བྱ་རྟེ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་བྱུར་མེལ་འོག་གི་ལྷ་སྟོན་འབྲུང་འབྲུག་ལྟེ་མི་
 ལྟེ་རྟེ་ལྷ་པ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། ལྷ་བྲག་གི་རྒྱ་བ་ལྷ་མོ་ཡང་ལོག་པ་ལ་ཐིམ་དཀའ་སྟེ་
 གཉིས་ལས། ཐིམ་དཀའ་ན་ལྷ་པ་གཅིག་ལ་རྟེ་བ་རྒྱུར་གིས་ཁོངས་པ་འབྲུང་ཞིང་
 རྟེ་ནས་ཞི་བར་འབྲུར་ལ། ཞི་མ་ཐག་རྟེ་བ་དང་གསར་གནས་ཀྱི་མེ་གནས་པའི་
 ཐད་ནས་བྱོང་ལྷ་པར་ཙན་སྟེ། རྟེ་ནས་རིམ་གྱིས་བྱོང་བའི་འབྲེན་ནོ།⁵⁹³

ཞེས་སོགས། ལུ་བུ་ལ་གནད་དུ་བཞུན་པའི་ཐབས་ལས་རྒྱུ་དབྱ་མར་འབྱུག་ཚུལ་དང་། རྟེ་རྟེ་
 ལྷ་པས་པ་དེ་བརྟན་པར་རྟེ་རྟེ་མོར་ཚུལ་དང་། རྟེ་འཕྲོ་མ་ལྷ་སྟོན་བྲག་གི་རྒྱ་བ་ཆད་པ་འོར་
 ཚུལ་དང་། རྟེ་ལོངས་རྟགས་རྟེ་བ་འབྲུལ་མི་འབྲུལ་སོགས་དང་། མཐུར་དེ་རྟེ་ལྷ་པའི་ཐབས་ལས་
 ཁམས་བཟུ་བའི་བའི་བ་འབྲེན་ཚུལ་སོགས། རྟེ་ལྷ་པ་ཀྱི་ཉམས་སྦྱོར་གཞིར་བཞག་ཏེ་མིན་ཀྱི་
 གསལ་བར་གསུངས་པ་གནད་ཆེ། རྟེ་ལྷ་མས་ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བའི་མཆོག་གི་རྒྱུ་པས་རིམ་
 ཀྱི་རྒྱུ་བཟུང་འདི་ཚོམ་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཀྱི་སྟོང་ལ། གཞུང་གི་དབྱར་འདི་རྟེ་ལྷ་པ་

ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུ་པས་རིམ་རྒྱལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལྷུང་ཐབས་སུ་
 བཞོད་པ་ལ་ཅིག་དོན་ཙམ་གྱི་རྟེ་ནས་དམིགས་སྟོང་རྒྱུ་རྒྱམས་ད་རྟེ་ལྷ་པ་

593 «རྒྱུ་པས་རིམ་གྱི་རྒྱུ་པའི་དཔེ་ལྷུང་རྟེ་ལྷ་པ་» གསུང་འབྲུམ། ༣ བོག ༡༢༥

ཏུ་འདུག་ནའང་། རྒྱ་གས་རིམ་འདི། བདེ་མཆོག་གི་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱད་
གང་གིས་རི་ལྟར་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་བྱངས་ལ་བརྟེན་ཏེ་
མཐའ་དག་པར་བཤད་པའི་གོ་བ་ལོགས་པར་ཆགས་པའི་བཤད་པ་མི་འདུག་གོ།
དེ་ལྟར་འདར་རྣམ་དཔྱོད་དང་དོན་གཉིས་ཆེ་ཞིང་ཐུབ་ཆེན་གྱི་ལམ་སྟེན་ལྷི་འབྲེལ་བ་
ཞིག་ཡིན་པ་མཐོང་ན་ཅི་མ་རུང་ལྟམ་པའི་བསམ་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ལོགས་པར་
ཅད་བཅད་པར་རིགས་ཏེ། ལྷ་མི་པའི་ལུགས་འདི་འཕགས་ལུལ་ཏུ་བདེ་མཆོག་
གི་རྩ་བ་ཏུ་ཐུགས་ཤིང་། རྒྱ་ས་འབྲེལ་གི་ཐུབ་ཆེན་ཡང་ཏུ་མ་འདུག་པས་ཤིན་ཏུ་
འགངས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ།

ཞེས་དང་། གཞུང་གི་མཐུག་ཏུ།

ལྷ་ནག་བྱིལ་གསུམ་གྱི་གཞུང་གི་རྩ་བ་ལྷ་མི་པའི་ལུགས་སུ་སྒྲུབ་ཞིང་། དེ་ལ་
ལྷགས་འདིར་བཤད་པ་མཐའ་ཆོད་པ་མི་སྒྲུབ་བར་མཐོང་ནས། རྒྱ་གས་རིམ་
ལུགས་གཞན་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆོག་གི་དོན་དང་། དམིགས་པ་སྒྲོང་ལུགས་
ཀྱི་རིམ་པ་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ་ལུགས་གསུམ་ཀའི་རྒྱ་གས་རིམ་གྱི་མཐའ་
གཙོད་མཐའ་ཆོད་པར་སྤྱུ་འདི་དག་སྒྲོང་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་
པ་ཤར་ཆོང་ཁ་པ་སྒྲོ་བཟང་ཐུགས་པའི་དཔལ་གྱིས་⁵⁹⁴

ཞེས་གསུངས་ཡོད། དེ་ལྟར་བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་པའི་རྒྱ་གས་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་རྒྱས་པ་འདི་
མཛད་རྒྱུས། སྒྲུབ་ཡང་རྣམ་བཤད་རྒྱས་པ་དེ་གཞིར་བཞག་ཞེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་
གནད་རྣམས་ཅལ་ཏུ་འདོན་པའི་རྒྱུ་ཁྲིར་ལག་དེབ་ལྟ་བུར། ལྷ་མི་པའི་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱ་གས་
རིམ་རི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚལ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་བྲུང་བྱ། «རྣལ་འབྱོར་
གྱི་དབང་ལྷག་ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་གས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་ཁྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་མདོར་
བསྟུས་པ་»ཞེས་བྱ་བ་དེ་མཛད། གཞུང་འདིས་རྒྱ་གས་རིམ་གྱི་གདམས་པ་དངོས་ས་བཅད་ཆེན་
པོ་གསུམ་ཞེ། ༡ རྒྱུང་དབུ་མར་འཕྱད་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ༢ རྒྱུང་དབུ་མར་ཚུད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་རྒྱ་གས་རིམ་དངོས་པ་བསྟོན་པའི་ཚལ་དང་། ༣ ལུགས་འདིའི་ལམ་རྣམས་སྒྲོར་བྱུག་དང་
རིམ་པ་ལྟར་རི་ལྟར་འཛོག་པའི་ཚལ་བཅས་གསུམ་ཏུ་བསྟུས་ནས་བསྟན་ཅིང་། དང་པོ་ལའང་
ནང་གསེས། ཞེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་ཐིག་ལེ་ལ་དམིགས་པ་གཏད་ཏེ་སེམས་བརྟན་པར་
བྱེད་ཚལ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུང་ལྟར་འཕྱུག་གནས་གསུམ་གྱི་དོར་བསྐྱུས་བྱ་ཚལ་དང་།

ཕྱིན་རྒྱལ་ཅན་ཏུ་ཐུགས་པའི་བདེ་མཆོག་གི། ཟབ་མོད་ཀན་ད་ཀྱན་བཟུས་པ་འི་ལུང་།
 ཡོན་ཏན་ཁྱད་ཀྱིས་མེ་བའི་གཞུང་ཚོས་ནི། མང་པོས་འབད་ཀྱང་ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་པའི།
 གདམས་པའི་གནད་རྣམས་ལྟ་བུའི་སྒོ་ལྱས་མི། མིག་མཐན་རྒྱལ་པོས་མིག་གི་རབ་འི་བ་རྣམས།
 ལེགས་པར་བསལ་བ་བཞིན་ཏུ་བདག་གིས་བཟུངས། རྣམ་དཔྱད་ཅན་རྣམས་དགའ་བ་
 རྒྱས་པར་མཛད།⁵⁹⁷

ཅེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྒོར་ཕྱི་གཞུང་གནད་ཆེ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་
 བྱང་ཏུ་འདྲ། རྒྱང་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་ཆོས་སྒོར་ཕྱི་མཛད་བྱང་ཏུ་གཞུང་ཚོས་པ་པོ་
 རང་ཉིད་ལ། “དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་རྒྱལ་འབྱོར་པ་”ཞེས་བརྒྱན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན།
 སྐབས་འདིར་ཡང་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་གི་མཛད་བྱང་ཏུ་རང་ཉིད་ལ།
 “མང་ཏུ་བོས་པའི་དགེ་སྒྲོང་འཁོར་ལོ་ལྟོས་པའི་རྒྱལ་འབྱོར་པ་གང་ཅིང་ཁ་པ་སྒོ་བཟང་ཐུགས་
 པའི་དཔལ་”ཞེས་བརྒྱན་པར་མཛད།

རྒྱ་རྩི་ཆོས་བྱུག་གི་ཁྱིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ཐུན་མཛད་པ།

གཞན་ཡང་རྗེ་ལྷ་མས་ཏུས་སྐབས་འདི་དེ་ཡས་མས་སུ་བཅུམས་པའི་གཞུང་ཐུགས་ཅན་ཞིག་
 ནི། རྒྱ་རྩི་ཆོས་བྱུག་གི་ཁྱིད་ཡིག་«ཡིད་ཆེས་གསུམ་ཐུན་»ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ལ། གཞུང་འདི་
 གཙོ་པོ་པག་བྱ་བ་ཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷ་མ་ལྷན་ཐུ་བསྟན་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ཁོར་གི་གཅེན་
 པོ་པག་བྱའི་ལྷ་མིན་སྐབས་དེའི་ཁོར་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་ནས་
 བསྐྱལ་བའི་རོར་མཛད་པ་གཞུང་རང་གི་མཐུག་བྱང་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ཡགས་། ལྷན་ཐུ་བསྟན་
 ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ནི། བོད་ཏུ་འདྲ་བརྒྱད་ཟིན་པ་ལྟར་དཔྱད་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་ཡས་མས་ནས་
 བཟུང་ལྷེ་རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པའི་སྒོར་མ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཉེ་ཏུས་ཀྱང་འོན་
 ཕྱི་བཟུལ་ཤིང་ཁོར་རྗེ་ལྷ་མས་རྒྱ་རྩི་ཆོས་བྱུག་གསུངས་པའི་ཟབ་ཁྱིད་ཐོབ་ཡོད་། དེ་ལྟ་ན་ཁོར་
 དང་མི་དབང་གཉིས་ཀྱིས་རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོར་རྒྱ་རྩི་ཆོས་བྱུག་གི་ཁྱིད་ཡིག་ཅིག་མཛད་པའི་
 བསྐྱལ་མའང་སྐབས་དེར་བཟུལ་ཤིང་ཁོར་ཡོད་ཏུས་ལྷན་ཐུ་བསྟན་པེས་། ལྷན་ཐུ་བསྟན་ནམས་
 རྒྱལ་མཆོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ནི། རང་གི་ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་བའི་ལྷ་མ་མཆོག་ཏུ་ལྷར་བ་
 གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ལས། རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ། “བཀའ་མདོ་རྒྱད་མ་ལུས་པའི་དོན་ཁོར་
 ཏུ་ཐུད་པའི་སྒོ་ལྱས་ཕྱིན་པས།”⁵⁹⁸ རྒྱ་བའི་ལྷ་མ་གཅིག་ཏུ་རྗོས་འཛིན་མཛད་ལ། གཞན་ཡང་

597 «བདེ་མཆོག་འི་ལུང་ཁྱིད་ཡིག་ཐུས་དོན་ལྟ་བུའི་མིག་འབྱེད།» གསུང་འབྲས། བ རྟོག ༡༤

598 བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དོན་པའི་ལོག་རྟོག་མེལ་བར་བྱེད་པ་བེལ་ཏུ་འཛིན་པ།» གསུང་འབྲས། ཁ རྟོག ༡༩ བ།

རྒྱ་ཆོང་པོའི་སྐོར་ལ་གཟེགས་སྤྲུགས་རི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་ནི། འདི་ལྟར།

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲོ་བ་ཟུང་བྲགས་པ་ལས་གསར་ཐུགས་ཀྱི་གནད་མང་པོ་
དང་། རྒྱ་ཐུག་ཏུ་གསར་བ་འདུས་པའི་མན་དག་རྣམས་མཐོང་བས། རྒྱ་ཐུགས་
ཐུགས་དང་ཁྱད་པར་རྒྱུ་ལྟན་རྣེ་རྒྱ་ལ་ཡབ་ཐུས་ཀྱི་གདམས་པ་ལ། ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་གནད་ཏུ་མ་རྟོག་། རྒྱ་རྒྱུ་འཆར་དང་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་མོས་པ་
བྲག་པོ་སྒྲེས།⁵⁹⁹

ཞེས་ཐུང་བ་ལས་ཤེས་ན། རྣེ་རྒྱ་ཆོང་ཐུག་གི་མན་དག་ནི། ཡོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མཉམ་མེད་བཀའ་
བརྒྱད་ཀྱི་བརྟན་པ་དང་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་ཐོགས་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཆེན་
པོ་དེས་རྣེ་རྒྱ་ཆོང་ཐུག་དང་ཐུག་རྒྱུ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཉམས་ལེན་གྱི་མཐེལ་ཏུ་མཐོང་བ་ཡོངས་སུ་
བྲགས་པ་ལྟར་ལགས་ན། དེའི་ལྟར་ན་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱིད་ཡིག་འདིའི་
ནང་། རྒྱ་ཐུག་པ་དང་རྒྱུ་ལྟན་མི་ལ་རྒྱ་ཐུག་པོ་པ་བཅས་ཀྱི་གསུང་ཆ་བར་བྱས་ཤིང་། ཉམས་
ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐད་ཏུ་ནི་གཙོ་བོ་པུ་བྲག་ཐུག་པ་ལྟར་ཀྱི་བརྟན་པའི་ཆ་འགོ་གང་ལ་བྲག་པ་
འགོ་མགོན་པུ་མ་ཐུ་བ་(༡༡༡༠-༡༠)ཉིད་ཀྱི་གསུང་རྒྱས་པར་བར་བྱས་ཤིང་། ཆོས་ཐུག་ལས་རྒྱུ་
ལས་དང་བར་དོའི་ཉམས་ལེན་རྣམས་རྒྱ་ཐུག་པའི་བཟོ་བའི་སྐོར་གྱི་གདམས་དག་དང་ཡང་
རྒྱུང་བ་དང་། རྒྱ་ཐུག་དང་འོད་གསལ་གཉིས་གསར་འདུས་འཕགས་སྐོར་གྱི་གཞུང་དང་ཡང་
རྒྱུང་ཉི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་གསལ་བར་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་ན། རྒྱ་ཐུག་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་
ཁྱིད་ཡིག་དེ་ལ། “ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྡན།” ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཁྱིད་ཡིག་ཉིད་ཏུ།

དམིགས་པ་སྒྲོང་ཚུལ་གསལ་ལ་འབྲིལ། །སོ་སོའི་གོ་བ་དམིགས་སྤྱད་ཅིང་།།

དེ་ཡང་ཡིད་ཆེས་གསུང་དང་འབྲེལ། །འདི་གསུམ་འདི་ཡི་ཁྱད་པར་རྒྱུ།⁶⁰⁰

ཞེས་ཐུང་བ་ལྟར། དམིགས་པ་སྒྲོང་ཚུལ་སོགས་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་གསལ་ཞིང་འབྲིལ་
ཉི་ལྟན་པ་དང་། ཆོས་ཐུག་སོ་སོའི་གོ་བ་རྩེ་རྩེ་ནས་དམིགས་སྤྱད་པར་སྟོན་པ་དང་། གང་བརྟན་
པ་རྣམས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཆད་ལྡན་ཡིད་ཆེས་པར་བཟུང་བའི་གཞུང་དང་རྒྱུང་བ་བཅས་ཀྱི་གནད་
ཀྱིས་ཡིན་ན། རྣེ་རྒྱ་ཆོང་ཐུག་ལ་རྒྱ་ཐུག་པ་ཉིད་ཀྱང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མོས་པའི་ཚུལ་དེ་ནི། གཞུང་ཉིད་ཏུ།

ཐུང་ཆེན་ཉི་ལོ་རྣེ་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟན་པ་མཚོག་ །དཔལ་ལྡན་རྣེ་རྒྱ་ཆོང་ཐུག་ཅེས་བྲགས་པ།།

གངས་རིའི་ཁྱིད་འདིར་སྐལ་ལྡན་མཐའ་ཡས་ལ། །ཟབ་མོ་རྒྱ་ཆོང་ཐོག་པའི་དགའ་སྟོན་མཚོག་⁶⁰¹

599 ཐུན་ཐུ་བཟོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། «མེམས་ཁྱིད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ།» གསུང་འབུམ། ༧ བོག ༤༩ བཅ
600 «རྣེ་རྒྱ་ཆོང་ཐུག་གི་ཁྱིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྡན།» གསུང་འབུམ། ༩ བོག ༡༤༦
601 «རྣེ་རྒྱ་ཆོང་ཐུག་གི་ཁྱིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྡན།» གསུང་འབུམ། ༩ བོག ༡༤༦

ཞེས་ཐུང་བ་ལས་དཔོག་ནུས་། གཞན་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲུམ་དུ། ལྷ་རྩྱའི་ཆོས་
བྱུག་གི་ཟབ་ཁྲིད་རྒྱ་རྒྱས་གནང་བ་ལ་གཞིར་བྱས་ཏེ། གཙོ་བོར་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་བཟུས་
ཏེ་ལག་དུ་ལེན་བཞེ་བར་བཀོད་པའི་ཐིམ་བྱས། དཀོན་སྡེ་བ་མཇུག་དཔལ་ཆེན་པོ་གྲག་བཟང་
གིས་ཡི་གེར་བཏབ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་«ཁྲིད་ཡོད་ཆེས་གསུམ་ལྡན་»ཆོས་པར་
བསྐྱལ་མཁན་ལྷུན་ཇུ་བསྟན་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་ལྷ་རྩྱའི་ཆོས་བྱུག་གི་ཁྲིད་ཡིག་
རྒྱས་པ་ཞིག་བཅུ་མས་པ་དེའི་མཛུགས་དུ། ཟབ་ཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་བཀོད་པའི་བད་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་
བརྒྱུད་པ་དེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལས་དཀོན་སུ་བརྒྱུད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཀོད་པ་སོགས་ཐུང་།

དགའ་ལྡན་དུ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ།

གོང་དུ་སྒྲིམ་པའི་བཞེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་རེ་རེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཆོས་པའི་རིང་། རྗེ་ལྷ་
མས་དགའ་ལྡན་དུ་དགོ་འདུན་གྱི་འདུས་ཕྱེ་སྤྱོད་དང་། ཁྲུང་པར་སྒྲོབ་མ་བཟུས་པ་བརྒྱ་བྲག་སྐོར་
གཅིག་ཆེད་དུ་བསྐོར་ས་ཏེ་ཁྲགས་ལྷ་མེད་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་རག་ཀྱང་མང་དུ་སྒྲུབ་ཡོད་ཅིང་།
སྐབས་དེར་བྲགས་ལ་དཀོར་ས་པ་ཞིག་འབྱུངས་པ་ནི། འདུ་ཁང་ཆེན་མོ་དེ་དགོ་འདུན་པ་ཡོངས་
ལྷན་ཅིག་དུ་ཆོགས་པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། ལྷུང་མཆོད་ཁག་ཆོགས་ཁང་དུ་བྱས་ན་དབང་མ་
ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་མཐོང་བའི་དགག་བྱ་ཡོད་ལྟར་ལ། སྒྲོབ་མ་ལུང་གས་ལ་
ཁྲགས་ལྷ་མེད་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་རག་གནང་བའི་སྐབས་སུ་མེད་སྤྱོད་འོས་ཤིང་། ཡིད་མ་
ཆེ་ཁག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་སྒྲོས་པ་སྒྲུངས་སུ་བྱས་པ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ལྷུང་མཆོད་ཀྱི་
གནས་ལོགས་སུ་ཐུང་ན་ཤིན་དུ་སྒྲན་པར་གཟིགས་ཏེ། དགའ་ལྡན་དུ་གསང་ཁྲགས་ལྷ་མེད་ཀྱི་
ལྷུང་མཆོད་ལ་དམིགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བཞེངས་པའི་བྲགས་
འདུན་བཏན་། དེ་ལྷན་མེ་སྒྲེལ་ ༡༩༡༦ ལོའི་དབྱར་ཁར་ཡངས་པ་ཅན་དུ་བྲགས་པའི་གཙུག་
ལག་ཁང་གི་མང་རྫོ་བཞེངས་ཏེ་མར་ལས་འབྲལ་མར་དབུ་ཆོགས་།⁶⁰² དེ་ལ་ཡངས་པ་ཅན་
ཞེས་པ་ནི། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ནང་པའི་གནས་རྩ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། གནས་
དེར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཙུང་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་གཙོ་བོ་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་བེད་ཀྱི་
ཆལ་(Jetavana)ཞེས་པ་དེ་ཡོད་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གསང་ཁྲགས་རྫོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལུགས་ལྷན་
ན། ཡངས་པ་ཅན་དེ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་གནས་རྩ་ཆེན་ཞིག་དུ་འབྱོར་འཛིན་སྡོལ་ཡོད་པ་
བཅས། མདོ་ཁྲགས་གཉིས་ཀའི་བད་ནས་ཤིན་དུ་རྩ་ཆེན་གྱི་གནས་སུ་ཐུང་ཡོད་པས། རྗེ་ལྷ་
མས་དགའ་ལྡན་དུ་ཁྲགས་ཀྱི་ལྷུང་མཆོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་གཙུག་ལག་

602 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཛུགས་ཀྱིས་།» ཤོག ༤༩

གཞན་ཡང་མེ་ལྷེལ་ ༡༩༡༤ ལོའི་ནང་ཕྱང་བ་གཤམ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། དངོས་སྟོབ་འཇམ་
དབྱངས་ཚོས་རྗེ་བཟ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་གྱིས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྦྲངས་ཀྱི་དགོན་པ་ལྷག་བཟང་
པ་དེ་ཡིན་ལ། ཁོང་གི་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་ལོ་མང་ཙམ་སྤོང་བར་མ་
ཟད། ཁོང་གསལ་ལྷང་ལོ་གས་ཚོན་བཟ་ཤིས་དོ་ཁང་རྗེ་སླ་མའི་བྱང་ཏུ་བསྟེན་རྒྱུ་གས་ཀྱི་ཚོས་
པ་བཞེས་ཡོད་པ་དང་། རྗེ་སླ་མས་ཀྱང་མ་འོངས་ཚོན་གཟིགས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཁོང་ལ་དགེ་འདུན་
ཀྱི་ལྗེ་ཞིག་འདུགས་དགོས་པའི་ཞལ་ཏུ་འདུག་ཡོད་ཀྱིས་སྤྱི་འབྲས་སྦྲངས་དེ་ལྷ་ཆོག་ཤིན་
ཏུ་རྒྱས་པར། “འབྲས་སྦྲངས་བདུན་ལྷོང་བདུན་བརྒྱ”ཞེས་བཤད་སྟེ་ལྷུང་བ་ལྷང་དགེ་འདུན་
པ་ཁྲི་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་འདྲིམས་པ་ལྱང་དེ་ དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྦྲངས་དེ་སྐབས་ཤིག་ལ་འཛམ་གླིང་
གི་ནང་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པར་བརྗོད་ཆོག་ལ། འབྲས་སྦྲངས་སྤྱི་དགེ་འདུན་འདུས་ཆོགས་
ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ལྱང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གཅིག་ནས་ལྷ་ས་དང་ཐག་ཉེ་བྲགས་པ་འདུ་མིན་ལ་ཐག་
འདྲི་བྲགས་པ་འདུ་མིན་པའི་ས་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་རྗེ་སླ་མ་ཉིད་ནས་ཆེད་
ཏུ་ཞལ་ཏུ་གནང་སྟེ་ལྷག་བཟང་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རྗེ་སླ་མའི་བྲགས་པ་ལྷུང་སྟོན་ལམ་དམིགས་
བསལ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། གསུམ་ནས་དགོན་པ་ལྷག་འདེབས་པ་ལོ་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་རྗེ་དེ་
རྒྱས་དཔྱད་དང་སྐྱོབ་པ་མཛད་པཅས་ཀྱིས་ཡིན་པེས་སྟུག་

ཁོང་གསལ་ལྷང་ཤིང་ལྷག་ལོའི་མཇུག་ཏུ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱང་བརྗོད་
བཟོང་རྗེས། དེའི་མཇུག་ཆེན་དང་དད་བརྒྱལ་སྟོགས་ཀྱི་བྲགས་འདུན་མཛད་པས། ལྷགས་
ལྷགས་ནས་འབྲལ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྱང་ཞིང་། ཡར་ལམ་དངོས་གཞི་དེ་མེ་ལྷེལ་ལོའི་ནང་
ཏུ་བརྒྱབས་ཏེ། གཙུག་ལག་ཁང་ཁྱམས་འདུ་ཁང་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཁྲོན་ལ་ཀ་བ་བདུན་ཅུ་ཅ་
གཉིས་ཡོད་པ་བཅེགས་ཉིས་ཐོག་ཅན་ལོ་དེའི་མཇུག་ཙམ་ཏུ་ལྷག་པ་ལྱང་དེ་ སྐབས་དེར་གཙུག་
ལག་ཁང་ཏུ་བཞུགས་སྤྱི་གསོལ་བའི་སྐྱ་ཉེན་བཞེདས་རྒྱུར་ཟངས་ཚུང་ཟད་དགོན་པར་ལྱང་
ནའང་། ཇི་མ་པས་གཉལ་སྟོགས་ནས་ཟངས་ཀྱི་དད་འབྲལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྱང་བས། མེ་ལྷེལ་
(༡༩༡༥)པོར་རྒྱ་གསུམ་པ་ནས་ལྷ་པོར་མཁས་པ་ཏུ་མ་བསྐྱོངས་ཏེ་ཉེན་རྒྱུམས་བཞེདས་པའི་
བྱང་བ་འགོ་རྒྱུགས་དེ་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དབྱུང་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ལྷ་ས་རྗོང་ཏུ་བཞུགས་
པའི་རྗོང་པོའི་སྐྱ་བརྟན་ལས་སྐྱ་ཆད་ཚུང་མཐོ་བའི་རྟོན་པའི་སྐྱ་དང་། ཐོག་བཅེགས་གཉིས་
པར་ལྷག་མཚན་ཁང་ཏུ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཆོགས་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པ་མི་
བསྟོད་རྗོང་རྗོང་ལྷ་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་པའི་ལྷ་བྲག་ཅུ་
ཅ་གཉིས། དཔལ་རྗོང་རྗོང་དབྱིངས་བཅས་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་སྒོས་བསྐྱངས་གསུམ་རྒྱ་ཟངས་

འཁོར་བྱི་ལྷ་རྣམས་བཞེངས་པའི་སྤྲུགས་ཕྱད་ལ། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་དགྲིལ་འཁོར་
བྱི་ལྷ། དཔལ་འཁོར་ཁར་ཀ་ཏྲ་ལའི་སྐྱ་དེ་སྤྲུགས་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱ་དེ་འཇའ་མཆོན་མར་བྱོན་ལ།
བྱད་བརྒྱུ་སྟགས་ཅི་ཡང་མ་བྱས་ཀྱང་འཇམ་ཞིང་གཙང་བ། བྱན་ཏུ་རྩོམ་མར་བར་བྱུར་ནས་
རྗེ་སྐྱ་མར་གཟིགས་སུ་བྱུང་བར། དག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཏུ་མས་བྱན་ཏུ་དག་པ་བྱི་དོར་བྱས་པས་
ཕྱར་ལས་ཀྱང་འོད་འཛེར་ཞིང་ཁ་དོག་གསལ་བར་བྱུར་པས། རྗེ་སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས། “རྟེན་འདི་
ལ་རྒྱན་དང་ན་བཟའ་བྱེད་པར་ཅན་ཕྱུལ་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ། བྱད་བརྒྱུ་སྟགས་མ་བྱེད།”⁶⁰⁹
ཅེས་གསུངས། སྐྱ་བརྒྱན་བྱེད་པར་ཅན་འདི་གཟིགས་པས་བྱགས་བསྐུལ་ཏེ་རྗེ་སྐྱ་མས་བདེ་
མཆོག་གི་བརྟན་ཆེག་འདི་ཐོལ་བྱུང་ཏུ་མཛད།

ཏེ་ཏུ་ཀ་ཡི་ཡོ་བྱང་ནས། །འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་ནི།

འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཞིང་མཆོག་ཏུ། །ཐོད་པའི་དུམ་བྱ་ཡབ་ཡུམ་གྱི།

སྐྱ་ལ་རྩོམ་མར་ལྷས་མང་གིས། །བརྒྱན་ནས་འདིར་ནི་བྱོན་པ་ལེགས།⁶¹⁰

ཞེས་སོ། །རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོས་ནི།

རྩོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་བཞེངས་ཏུས། ཅ་ཞལ་རང་བྱོན་ཏུ་བྱོན་པ་དང་།

སྒྲོས་བསྐྱངས་རྣམ་གསུམ་བཞེངས་ཏུས་རྩོར་དབྱིངས་དང་། མི་བསྐྱོད་རྩོ་རྗེ་

དང་། ལྷ་མི་པའི་གཙོ་པོ་གསུམ་རང་བྱོན་ལྷ་བྱར་བྱོན་ཅིང་བདེ་མཆོག་གི་བྱགས་

ཀ་ན་བྱོད་རྩོ་རྩོ་ཅམ་ཡོད་ཅིང་། གཞུགས་ཅན་མ་ལ་སྟགས་ལྷ་མོ་བཞེངས་བྱོན་

ཏུ་བྱོན། ད་ལྟ་གཟིམས་ཁང་ན་བཞུགས་པའི་བདེ་མཆོག་གི་དར་སྐྱ་བྱུ་གང་ཙམ་

པའི་ཞལ་བཞེས་དོག་དང་བཙས་པ་རང་བྱོན་ཏུ་བྱོན།⁶¹¹

ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་གཞལ་ཡས་ཁང་སྒྲོས་བསྐྱངས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཞེངས་པའི་
སྐབས་སུ། བདེ་མཆོག་གི་ལྷ་ཆོགས་རྣམས་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་། རྣམ་མཁའ་ནས་མཁའ་འགྲོ་མ་
རྣམས་ཀྱིས་དགྲིལ་འཁོར་བྱི་ལྷ་ཆོགས་ལ་མཆོད་པ་དང་བརྟོད་པ་འབུལ་བའི་སྤྱལ་ལེན་པའི་རྣམ་
བ་བྱུང་བའི་རྟེན་བྱས་ཏེ།⁶¹² ཏིང་འཛིན་པིར་ལེགས་མར་བྲགས་པའི་བདེ་ཆོག་གི་མཆོད་ལྗེད་
གི་ཆེགས་བཙང་ཁག་གཅིག་དང་། «མངོན་བརྗོད་རྒྱུད་»ལེའུ་ཉིར་ལྷ་པར་བྱུང་བའི་དབྱིད་ཀྱི་
རྒྱལ་མོའི་སྤྱོད་དེར་གཞིར་བྱས་ཏེ་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱོད་ཞིག་ཀྱང་མཛད། དེ་གཉིས་ལས་མཆོད་ལྗེད་ནི།

609 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་རྟོགས།» རྟོག 20

610 ཐོ་ཡོན་ཡེ་ཤེས་དོན་བྱུབ། «དང་པ་རྒྱ་མཆོར་རོལ་པའི་འབྲུག་རྟོགས།» རྟོག 22

611 «རྣམ་ཐར་བྱུང་འདེབས་ལེགས་བཤད་ཀྱན་འདུས།» རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། གསུང་འབུམ། བོད་ ༡༡ རྟོག 206

612 འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ། «རྣམ་ཐར་རས་ཀྱིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད།» རྟོག 222

ཉིང་འཛིན་པོར་གྱིས་བྱིས་པའི་སྒྲིན་ལེགས་གཟུགས། །འཁྱིའི་བུ་གཞོན་ཀྱང་བཞིན་ཏུ་ལྷན་པ་ཞིང་། །
 བཞིན་རས་རྒྱས་པས་སྒྲུབ་པའི་མཛེས་པ་འཕྲོག། །ལྷན་ལ་ཕྱོག་པོའི་མིག་ཅན་མཆོ་སྒྲིན་དམར། །
 གྲེལ་ལེགས་མེ་ཉྑལ་ལྷེར་བ་འཛིན་མཛད་མ། །འདྲོད་པའི་བདེ་ལ་ཆགས་པ་མང་ལྷུལ་ཉེ། །
 དཀྱིལ་འཁོར་བ་རྣམས་དབྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། །ཉིང་སྒྲོན་ལྷ་མོའི་བདེ་བས་མཆོད་པར་བྱ། །⁶¹³
 ཞེས་སྐད་ཀྱིས་ཡུང་བ་དེ་ཡིན་ལ། «དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་»དཔོན་ནི།
 རྒྱུ། བདེ་བ་ཆེ་ལ་དབྱེས་པའི་ཉེ་ཏུ་ག། །བདེ་བའི་རབ་ལྗོས་མ་ལ་བསྐྱེན་བྱས་ནས། །
 ཆོ་ག་བཞིན་ཏུ་ཡོངས་སྤྱད་པ་ཡིས་ནི། །ལྷན་སྒྲེས་བདེ་བའི་སྒྲོར་བ་ལ་བྱུགས་སོ། །⁶¹⁴
 ཞེས་སྐད་ཀྱིས་རྒྱུ་ག་བྱུག་ཏུ་བྱུགས་པ། རེ་རེའི་དབྱར་«མཛོན་བརྒྱན་»ལས་ཡུང་བའི་ཆོག
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། །དཔའ་ལོ་དང་ནི་རྣལ་འབྱོར་མ། །
 མཁའ་འཁྲོ་དང་ནི་མཁའ་འཁྲོ་མ། །ཀྱན་ལ་བདག་ནི་གསོལ་བ་འདེབས། །⁶¹⁵
 ཞེས་པ་དེ་དང་། མཐུག་ཏུ། ཨ་ལ་ལ་ལ་ལ་ལ་ནོ། ཨ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ར་ལི་ནོ། ཞེས་པ་ལྟར་ཉེ། མཐུག་ཏུ།
 བྱི་མེད་མཁའ་འཁྲོའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས། །བཙུང་བས་གཟིགས་ལ་ལས་ཀྱན་མཛོད། །
 ཅེས་སྤྱད་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། །འདི་ལྷ་བྱ་ལ་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་ཞེས་བརྒྱན་པ་
 ནི། “བདེ་བའི་དགའ་སྒྲོན་འབར་བས། མེ་ཉྑལ་སྐད་རྒྱས་པའི་དཔྱིད་ཀྱི་དྲུས་དང་འབྲེལ་བས་
 བྱ་དཔྱིད་དང་། རྒྱལ་པོ་ནི་མཆོག་གི་དོན་ནོ། །བྱེད་ལས་དེ་ལྷ་བྱ་ལྷུབ་པའི་སྐུ་ལ་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་
 མོའི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ།”⁶¹⁶ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལགས། «དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱར་མས་»འདི་
 བཙུང་བས་པ་ནས་བཟུང་ཞེ། རྒྱ་སྐུ་མའི་རྒྱེས་འབྱུག་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་གཙོས་པའི་མ་རྒྱུད་
 ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཅལ་ཏུ་འདོན་པ་རྣམས། ཆེས་བཅུ་དང་ཉིང་ལྷ་གཉིས་ལ་ཆོགས་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་
 དམིགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྐུ་ལས་སྐུ་འདི་རྒྱན་ཏུ་འདོན་པའི་སྐུ་ལ་ཆགས་པ་ཏུས་ད་ལྷ་འདྲེན་གནས།
 དེ་ལྷ་འདྲེན་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་རྣམས་མེ་བྱ་ལོའི་ནང་ཏུ་
 ཟུང་རྒྱུས། དགའ་ལྷན་གྱིས་གཙོས་པའི་ཉེ་འཁོར་ཏུ་ཡོད་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་ལྷེ་རྣམས་
 དང་། ཁྲོད་པའི་སྐུ་ལོའི་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་ལོ་དང་བཅས་འདུས་པ་བྱུང་ཞེ། གཙུག་ལག་ཁང་
 རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རབ་གནས་སྤྱད་ཏུ་ཡུང་བ་རྒྱས་པར་མཛད། སྐུ་ལས་དེར་བཙོམ་ལྷན་རྒྱེ་
 འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རབ་གནས་མཛད་པའི་སྐུ་ལས་སྐུ།

613 གསུང་ཐོར་བྱ། རྟོག ༡༡༧

614 གསུང་ཐོར་བྱ། རྟོག ༡༡༦

615 «མཛོན་པར་བརྒྱན་པའི་རྒྱུད་སྐུ་མ།» བཀའ་འཕྲུལ། རྒྱུད་འབྲུལ། ༡ རྟོག ༡༠༧ བཟ

616 གསུང་འབྲུལ། ཁ་གསུང་ཐོར་བྱ། རྟོག ༡༡༦

ནམ་མཁའ་དྲུག་པའི་དགྲིལ་ནས་སྒྲ་ཆེན་པོ་འབྲུག་སྒྲ་ཙམ་ཞིག་ལྷུང་ནས།
 མཆོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་ཀུན་གྱིས་ཆོར་ལ། དེ་དང་མཆོངས་པའི་གསང་འདུས་
 རིམ་ལྡན་དང་། བཞེ་མཆོག་གི་རིམ་ལྡེའི་རྒྱལ་འབྱོར་པ་འགས། རྒྱ་རྒྱུ་འཇིགས་
 རྱེད་ཀྱི་དགྲིལ་ལྷོང་ནམ་མཁའ་གང་པ་ཙམ་ལྷོགས་བཞི་ག་ནས་ལྷུང་ནས།
 རྒྱེད་སྒྲ་ཐིམ་པ་སོགས་སུ་གཟིགས་སོ།།⁶¹⁷

ཞེས་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོས་གསུངས་དྲུག་སྐབས་དེར་དབང་གནས་རྒྱམས་རྒྱུད་ལྷེ་ནས་
 གསུངས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱམ་པར་དག་པའི་སྒྲོ་ནས་མཛད་པས། “དེ་ཕྱིར་ཆད་དབུ་ཅ་རྟོན་ལྷན་
 གྱི་ལྷོགས་ཀྱན་ཏུ་ལོ་ལོགས་པ་དང་། ཆར་རྒྱ་དུས་སུ་འབབ་པ་དང་། བཤད་སྒྲུབ་རྒྱས་པ་ལ་
 སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལྷན་ལས་ལུའ་དུ་ལྷུང་བའི་རྒྱ་མཆོང་དང་ལྡན་པར་ལྷུང་རྟོ།།”⁶¹⁸ ཞེས་
 མཁའ་ལྷུང་རྒྱས་གསུངས་དྲུག་སྐབས་དེར་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ཁང་ལྷུང་རྒྱས་དགའ་ལྡན་ཏུ་
 རྒྱ་རྒྱུ་མས་སྒྲུབ་མཆོད་བཙུགས་པ་བཟླ་མས་ན། གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་རྒྱ་རྒྱུ་འཇིགས་ལུགས།
 ལྷུ་མི་པའི་ལྷོགས་གྱི་ལྷོང་ལོ་བཞེ་མཆོག་འཇིགས་ལྷེད་ལྷུ་བཙུགས་མ། དུས་ལྷོང་སྒྲ་
 གསུང་ཐུགས་ཡོངས་རྒྱལ། ལྷོགས་རྒྱུ་ལྷོང་ལོ་བཞེ་མཆོན་པོ། རྒྱ་རྒྱུ་དཔེར་ས། ཀུན་རིག་རྒྱམ་པར་
 ལྷན་མཛད་མརྟན་པར་བྱང་རྒྱུ་པ། རྒྱ་རྒྱུ་མིའི་ལྷོགས་གྱི་ཆེད་པལ་མེད་ལྷུ་དཔྱ། མི་འབྲུགས་
 པ་བཅས། རྒྱལ་མཆོན་གྱི་དགྲིལ་ལྷོང་པ་ཞེད་པའི་ལྷེད་ནས་དགྲིལ་ལྷོང་ལྷུ་བ་ཅིང་མཆོད་
 པའི་ལྷུ་ལྷེད་པ་རྒྱམས་ཡིན་དེ་རྒྱ་རྒྱུ་ཕྱིས་གྱི་རྒྱམ་པར་བྱེད་པ་རྒྱམས་རྒྱུ་མས་དགའ་
 ལྡན་ཏུ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ལམ་ཁག་ཆེན་དང་བཞེན་པ་བཞེད་པ་ལྷེད་པ་ལྷེད་པ་ལྷེད་པ་
 རྒྱམས་གྱི་དགྲིལ་ལྷོང་ལྷུ་བ་ཅིང་མཆོད་པའི་ལྷོགས་ལྷུ་ལྷུ་མས་པ་དེ། རྒྱ་རྒྱུ་ལྷུ་ལྷེད་པ་
 ཆེན་པའི་ལས་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བར་བྱེད། མཛད་ཆེན་གཞན་གསུམ་ནི། བོད་ཏུ་སྒྲུམ་པའི་ལྷ་
 སང་ཆོ་འཕྲུལ་སྒྲོན་ལས་ཆེན་མོ་མཛད་པ་དང་། གཉལ་གྱི་ལྷུང་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱུ་ཕྱིའི་
 ལྷུ་མས་པ་ཞིག་གསོ་མཛད་པ་བཅས་ཡིན་དེ། དགའ་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་མཆོད་ཆེན་པོའི་ལྷོགས་ལེན་ནི།
 མེ་བྱ་ ༡༩༡༥ ལོར་རྒྱ་རྒྱུ་ལྷུ་ལྷེད་པ་ཆེན་པོས་ཐོག་མར་ལྷོ་ལ་བཞུགས་པ་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་
 གྱི་རྟོན་བཙུན་གཉིས་ཀར་བོད་ཆག་ཆེན་པོ་མཁའ་ལྷོ་ལ་བཞུགས་པ་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་
 རྒྱུ་དང་ལོ་ལྷེད་ཏུ་མི་ལོ་ལྷུ་བཙུགས་པར་མ་ཉམས་པར་གནས་ཤིང་། དུས་ལྷུང་གྱི་རྒྱུ་ལྷུ་
 ནི་རྒྱུ་གར་ལྷོ་ལྷོགས་སུ་དགའ་ལྡན་པར་བྱང་གི་ལྷུ་ཆོང་གཉིས་དང་། གཞན་ཡང་ལྷུ་ཆོང་གཉིས་

617 «རྒྱམ་པར་བྱང་འདེབས་ལོགས་བཤད་ཀུན་འདུས།» རྒྱ་རྒྱུ་ལྷུ་ལྷེད་པ་གསུང་འབྲས། བོད་ ༡༩༩༩

618 «རྒྱམ་པར་དད་པའི་འབྲུག་རྟོགས།» བོད་ ༢༠

ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ཁང་ཆོན་ཁག་ནས་དགའ་ཤུག་མཆོད་ཆེན་མོའི་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡང་གསལ་ཏེ་
དེར་གྱི་དུས་སུ་ཐུབ་བཞིན་རྒྱུ་ལྟོང་བཞིན་དུ་ཡོད།⁶¹⁹

མེ་བྱ་ ༡༩༡༥ ལོ་འདི་ལས་མས་ཤིག་ལ། རྒྱ་མ་ཡིན་ཆེན་གྲང་གི་བཅུན་གཞིན་ཕྱིས་ཐུན་
ཐ་སྐྱོ་ཁྱོས་རྒྱལ་མཆོན་(༡༩༠༩-༥༩)དུ་ཐུགས་པ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་ནས་ཆོས་གསུན་
པར་དགའ་ཤུག་དུ་ཡེབས། ཁོར་གྱི་གོང་དུ་རྒྱ་མ་ཡིན་ཆེན་གྲང་དགོན་པའི་ཐུན་ཐ་གཉིས་
ཏེ།⁶²⁰ ཀྱན་དགའ་སྐྱོ་ཁྱོས་དར་གཞིན་ལྷ་ལོད་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱ་མའི་ཞབས་ལ་གདུགས་
ཏེ་ཆོས་འབྲེལ་མཛད་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱོ་ཁྱོས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གཅེན་པོ་ནམ་མཁའ་འཕྱུག་
འཕེལ་རྒྱལ་མཆོན་ཡང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་ལ་གདུགས་པའི་སྒྲོབ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་
སྟགས་ཀྱིས། བཅུན་ཆུང་དེ་རྒྱ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེད་དེ་དུས་ཐུན་ཐ་སྐྱོ་ཁྱོས་རྒྱལ་མཆོན་
དགྲུང་ལོ་བཙོ་ལ་ཅམ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་སུ་ཁོར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཅུན་པ་ལས། ལམ་ཤིམ་
དང་། སྐྱོ་སྒྲོང་། དབ་མའི་ལྷ་ཁྱིད་བཅས་ཀྱི་ལྷོང་མཛད་རྒྱུས་དཔེ་གས་བཅས་འཛོག་པར་འཕྱུར་
ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དངོས་སྒྲོབ་བཟུང་པ་འོས་ཁར་ཐུབ་པ་ལ་བྱོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་
འཁོར་དག་པ་རྣམ་བཟུང་གི་གཙོ་བོ། འཇམ་པའི་དབྱུངས་ལལ་གཞིགས་ཐོབ་པའི་རྟོགས་ཤུན་
འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོན་རྣམ་ཐང་ཡང་བཅུམས་པ་སྟགས་གནད་དེ། ཐུན་ཐ་སྐྱོ་ཁྱོས་རྒྱལ་མཆོན་
ཀྱིས། གཞན་ཡང་སྐྱོ་སྒྲོང་གི་སྐོར་ལ། «ཐོག་མའི་སྐྱོ་སྒྲོང་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་འབྲེད་»དང་། དེའི་ལྷོང་
«གཞན་དོན་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོ་སྒྲོང་»ཅ་འབྲེལ། «བཟོད་པའི་སྐྱོ་སྒྲོང་»ཅ་འབྲེལ། དོན་དབྱུག་

619 ཕྱིས་དགའ་ཤུག་གི་ཐུབ་མཆོད་ལ་དགའ་ཤུག་སྟག་ཆེ་ཐུབ་མཆོད་དུ་ཐུགས་ཁིང་དེར་ཆོགས་ལྷ་བཅུ་གསུམ་བྱང་སྟེ།
ཤིམ་པ་བཞིན། ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ལྷོང་ཐོག་ཕྱིས་གསེར་གདུང་ཁང་དུ་ཐུགས་པ་དེའི་ནང་། ༡ གསེར་གདུང་
ཤིན་པོ་ཆའི་སྐྱོ་མཁུན་དུ་དགའ་ཤུག་བྱང་ཆེ་ལྷ་ཆོང་གིས་གསུང་འདུས་མི་བསྐྱོད་རྒྱ་རྒྱ་དང་། ༢ འོག་ཐོག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
གི་དབྱུག་སུ་དགའ་ཤུག་ཤར་ཆེའི་རྒྱ་ཁང་དང་ཉམ་པེ། ༣ རྩོན་གྱང་ཅུ་བཅས་ཤར་ཆེ་མཁན་པོས་སྒྲོབ་དཔོན་དང་ལྷ་ཆོང་གི་
དབ་མཛད་གྱིས་དབ་མཛད་བྱེད་དེ་དཔལ་རྒྱ་རྒྱ་འཕེལ་གྱི་དམ་བཅུ་མ་དང་། ༤ ལྷ་ག་མ་རྣམས་ཤར་བྱང་གི་ཁང་ཆོན་
ཁག་ལས་བྱང་ཆའི་ཁོངས་ནས། ༥ དུག་དོང་གིས་བྱུག་རྒྱར་འཁོར་ཆེན། ༦ བསམ་སྐྱོ་དང་གསེར་སྐོང་རྒྱ་བཅས་རྣམས་སྐྱང་
མཛོན་བྱང་། ༧ ཆོ་བ་དང་ལྷ་འབྱུང་གི་ཐོག་གསུམ་གྱིས་རྒྱར་དབྱེད། ༨ དེ་ལོ་དང་རྒྱལ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ཐོག་གསུམ་མི་འབྱུགས་པ་ལྷ་
བཅུ་གསུམ་བཅས་དང་། ༩ ཤར་ཆེའི་ཁོངས་ནས། ༡ དུས་འཁོར་གྱི་ཆོག་ལྷ་བས་དུས་འཁོར་དང་། ༢ ལྷ་ལོ་དང་མངའ་ཤིས་དང་།
ཐེ་ཐོ་གསུམ་གྱིས་བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་བ། ༣ རྒྱང་ཆེ་དཔག་མེད་ལྷ་དུ་ ༡༡ ཅུ་ཁང་ཁང་ཆོན་གནས་བཅུན་ལྷ་གཙོ་ཆུས་པ་
དང་། ༡༢/༡༣ ཤར་བྱང་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་ལྷ་བྱང་མོས་སྐྱོ་མ་མཆོད་པ་ཆོག་སུ་པ་བཅས་སོ། །འདིར་སྟག་ཆེ་ཐུབ་མཆོད་ཆོགས་
ལྷ་རྣམས་ཆོག་ལྷ་བྱང་མོས་སྐྱོ་མ་འགན་བཞེས་ཏེ་ཆོག་སུ་པའི་སྐོར་རྣམས་པ་རྣམས། དགའ་ཤུག་ཤར་ཆེ་ཅུ་ཁང་རྒྱལ་སྐྱོ་འཕགས་པ་
སྐྱོ་གསལ་གྱི་«དགའ་ཤུག་ཤར་ཆེའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་ཤིམ་པ།» ཐོག ༡༩༤-༡༩༥ བར་བྱུང་བ་ལས་བསུས།

620 རྒྱ་མ་ཡིན་ཆེན་གྲང་གི་དགོན་པ་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༤ ལོར་བགའ་གདམས་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷོ་ཅུ་བའི་སྒྲོབ་
མ་སྐོམ་ཆེན་གཞིན་ལྷ་ཐགས་པས་བྱུག་བཟུང་ཆིང་། ཕྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོ་བོས་པས་རྒྱུ་དཔོན་ཏེ་དཔོན་སྟོན་ཤིན་པོ་ཆེར་
ཐུགས་པ་དེས་རྒྱ་སྐྱོད་བཟུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་པོ་དབྱུག་ཁལ་གྱི་དགོན་སྐོང་ཐུས་ཤིག་ཡིན། དཔོན་སྟོན་ཤིན་པོ་ཆེས་གདན་
ཐངས་པ་ལས། དགོན་པ་དེར་ཁ་ཆེ་དཔེ་ཆེན་ལྷ་གྱུ་ཕྱི་ལན་གཉིས་ཞབས་སོར་འཁོད་པར་ཐུགས།

མདེ་འབྲེལ་པ་མན་དག་གིས་བརྒྱན་པ་ཆེས་ལེགས་པ་«རྒྱལ་དག་གཙུག་གི་ནོར་བུ»དང་།
དེའི་«རྒྱན་བཟའ་མན་དག་དང་གསལ་»ལྷ་བ་པོས་བསམ་སྒྲིམ་གསུམ་གྱི་སྐབས་གསུམ་ཏུ་
ལྷ་མོ། སྒྲིམ་གྱི་སྐབས་ལྷ་དཔུང་སྒྲིམ་པེས་པར་དགོས་པའི་ཆུལ་ལས་བརྒྱུས་ཏེ། མེས་མེར་
ཡང་མི་རྟོག་པ་ཙམ་རྒྱུད་བས་ཆོག་པར་རྒྱ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་ཉིད་གཉིས་བཞོད་པ་སོགས། རྗེ་
ཙོང་ཁ་པ་པ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་དང་མན་དག་རྒྱུས་འབྲེད་ཐོན་ཏུ་རྒྱུ་བ་པའི་གསུང་དང་མིན་ཏུ་
པན་ཆེ་བ་མང་དག་ཅིག་བརྒྱུས་པར་འབྱུང་།

རྗེ་ལྷ་མདེ་སྒྲོ་རྒྱུད་གི་གདམས་པ་ལྷེའ་བར་ལུག་རྗེས་ཆེན་པོ་འཛིག་མཁན་སྒྲོ་བ་མ་གཞན་
ཞིག་ནི། རྟོན་རྟོན་ནམ་མཁའ་དཔལ་(༡༩༥༩-༡༩༩༥)ཡིན། ཁོང་གི་ཙོང་པ་དགོན་པ་ནས་
ཡིན་ཅིང་། མེ་ལྷ་ལོ་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་བ་མར་ལུག་ནས་ལོ་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་
འདས་ཟིན།⁶²¹ རྟོན་རྟོན་གྱིས་རྗེ་ལྷ་མས་ཐུང་ ༡༩༠༩ ལོར་རྩ་ཐོན་སྒྲོན་ལས་ཆེན་མོ་ལྷ་བ་
རྗེས། རྗེ་ལྷ་མ་ལོལ་ཁ་བསམ་གཏན་སྒྲིང་ཏུ་ལོ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ།
བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་འཆད་ཁ་བའི་«སྒྲོ་རྒྱུད་དོན་བཟུན་མ་»ཞི་བ་མཉེས་«རྒྱུད་
འབྱུག་»ལེའུ་བརྒྱུད་པའི་བདག་གཞན་མཉམ་བ་རྗེའི་བད་གྱི་གཞུང་དང་རྒྱགས་ཏེ་ཞིབ་ཏུ་
གསུངས་པ་ལ་ཟིན་གྱིས་བཟུང་། ལྷ་མ་«སྒྲོ་རྒྱུད་ཉི་མདེ་འོད་ཟེར་»ཞེས་པ་དེ་བརྒྱུས་པ་
གོང་ཏུ་རྒྱུས་ཟིན་པ་རྩུབ་ལགས། སྒྲོ་རྒྱུད་གི་གཞུང་དེའི་དབང་།

ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་ལས་སྒྲུལ་སོ་སོ་རྒྱུས། །མ་འབྲེས་གསལ་བར་ལྷེན་ལེགས་འདོན་པ་ལ།

རྟོགས་ཏུས་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཙོང་ཁ་པ་ལ། །འཇམ་དབྱངས་ཆེན་པོའི་ཞབས་ལ་ལུས་ལུག་འཛལ།

དེ་ཡིས་ལེགས་པར་འདོན་པའི་གདམས་པ་མཆོག །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་གོས་པར་བྱེད་པའི་ཆུལ།

ཡང་དག་ཅི་བཞིན་བདག་གིས་བཤད་པར་བྱ། །ཐོག་མཆོག་ལས་གྱི་སྐལ་ཐོན་དང་བས་ཉོན།⁶²²

ཞེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གོས་པར་བྱེད་པའི་རྟོན་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་
པ་རྟོན་པའི་ཆུལ་ཏུ་གཞུང་དེ་བརྒྱུས་པར་གསུངས། གཞན་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་རྒྱུད་དང་སྒྲོ་རྒྱུད་གི་གདམས་དག་ཐོག་མཆད་རྗེས་དམིགས་བསལ་འཛིག་པའི་
སྒྲོ་བ་མ་གཅིག་ནི། གསར་ལུང་དེག་བཤེས་ལྷ་ལྷ་མེས་ལྷ་བ་དེ་ཡིན་ལ། ཁོང་ལྷིས་རྩ་སྒྲིང་ཏུ་
དཔེན་པ་བཞེན་ཏེ་རྒྱུ་ཤིང་བཞུགས་པར་བཞེན་བྱང་སེམས་རྩ་སྒྲིང་བ་ཞེས་ལུགས་པ་བྱུང་། ཁོང་

621 ཁོང་གིས་«སྒྲོ་རྒྱུད་ཉི་མདེ་འོད་ཟེར་»ཀྱི་མཛད་བྱང་ཏུ། «རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བར་
ཏུ་བསམ་པ་དང་རྒྱུད་བས་ཆུལ་བཞིན་ཏུ་བཞེན་པ་ལས།» ཞེས་ལུང་བས། རྗེ་ལྷ་མདེ་ཞབས་ལ་ལྷི་ལོ་ ༡༩༠༥ ལས་མས་ཤིག་
ལ་གཏུགས་སྐྱང་།

622 «སྒྲོ་རྒྱུད་ཉི་མདེ་འོད་ཟེར་» རྩ་ཤིང་དཔར་ཤན་ཁ་པ་འབྱུང་མེད་བསྐྱེད་ནམས་རྩོམ་རྒྱས་ནས་དཔར་ཏུ་བརྒྱན་པ། བོག ༡ བླ

ཡི་གེ» ཞེས་ལྷོང་ཅིང་གཞུང་ཚད་དཔེ་རིང་མདའ་ཚད་མ་ཤོག་བྱ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་རྗེ་
 ལྷ་མའི་གསུང་འབྲུག་ཡོད་ན་པར་བཞུགས་༥⁶²⁵ དེ་ཡང་རྗེ་ལྷ་མས་ལོ་རྒྱུ་ལྷག་ལྷག་གི་གོང་
 ཏུ་གསང་ལྷགས་རྗེ་རྗེ་ལེག་པའི་རྩོམ་ཆེན་པོ་«ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ་»མཛད་པའི་ནང་ཏུ། དཔལ་
 ཏུས་ཀྱི་ལྷོང་ལོ་རྒྱུང་འདི་ལྷ་མོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷེ་གཞན་དང་མི་འབྲུ་བའི་རྒྱུད་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་
 ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་«རྩྭས་བརྗོད་འབྲུག་ལེགས་མའི་»ནང་ཏུ་འད་།

བརྩས་རྒྱུད་གཞན་དང་བཤད་སྤོང་མི་འབྲུ་བའི། ཤིང་རྩེ་སྤོང་ཆེན་ཏུས་ཀྱི་ལྷོང་ལོ་རྒྱུང་།

གསལ་བྱེད་ཀྱི་མ་མེད་པའི་འོད་ལ་རྒྱུངས།༥⁶²⁶

ཞེས། རྒྱུད་འདི་ལྷ་མོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷེར་གཏོགས་ནའང་རྒྱུད་གཞན་དང་ལྷོགས་མང་པོ་ཞིག་
 ནས་མི་འབྲུ་བའི་རྩོམ་པོས་འཛིན་གསལ་བར་གནང་ཡོད། གཞན་ཡང་ཏུས་ལྷོང་ཀྱི་སྐོར་
 ལ་བྱ་རྩོན་ཀྱི་བཤད་བརྒྱུད་དང་། ཁྱད་པར་ཏུས་ལྷོང་རྒྱུད་ལྷག་གི་གནད་ལ་རྗོ་ནང་ལྷགས་
 དམིགས་ཀྱིས་བརྟན་ཏེ་ཉམས་བཞེས་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གནང་བ་ལས། ཏུས་ཀྱི་ལྷོང་ལོ་རྒྱུང་ལ་
 རེས་པ་བརྟན་པོ་འབྲུངས་རྩལ་གོང་ཏུ་འད་རྩམ་ཐིན་པ་ལྷང་ལགས་༥⁶²⁷ དེ་ལྷ་ནའང་རྗེ་ལྷ་མ་
 རང་ཉིད་ཀྱི་རྩལ་བའི་རྒྱ་མ་རྗེ་བརྟན་རེད་མདའ་བས་ཆེན་པོས། «ཏུས་ཀྱི་ལྷོང་ལོ་རྒྱུང་པ་
 ལས་བརྟན་མ་ཉེ་བརྟན་འཛིན་རྩམས་ལ་འཕྲིན་ཏུ་གསོལ་བ་རྟོར་བའི་ཕྱིང་བ་»ཞེས་པ་མཛད་
 དེ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྩམས་ལ་རྩུ་ཁྱབ་ཏུ་དོགས་འབྱེད་སྤེལ་ཡོད་ལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
 འཕྲིན་ཡིག་དེ་ལ་ཆོག་དོན་ལ་འགལ་བ་སྤོང་བའི་རང་ལན་ཞིག་ཀྱང་མཛད་ཡོད་པའང་རྗེ་ལྷ་
 མས་མཁྱེན་གྱི་ཡོད། རང་ལན་དེའི་ནང་ཏུ། འཕྲིན་ཡིག་དེ་སྤེལ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བོད་
 ཏུ་ཏུས་ལྷོང་རྩལ་འབྲེལ་ལ་ཞེན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རྩམས་མདོ་རྒྱུད་ཚད་ལྷན་དང་འགལ་བའི་
 རྩལ་བ་མང་དག་ཅིག་ལ་འབྲུག་པར་གཞིགས་ཏེ། “འཁྱོག་པའི་ཤིང་ལ་སྤོང་བའི་རྩལ་བ་ཞེན་
 ཏུ། །བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པའི་རྩོ་ནས་བདག་གིས་བྲིས།”⁶²⁸ ཞེས་གསུངས་ཡོད། རྗེ་བརྟན་
 རེད་མདའ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་དེའི་ནང་ཏུ། རོག་མར། “རྩལ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཨེ་མི་ཡིག་གཉིས་མེད།
 བརྩས་པའི་རྒྱུད་ཏུ་ནང་འགལ་ཏུ་མ་མཛོང་།”⁶²⁹ ཞེས། ཏུས་ལྷོང་བརྩས་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཏུ་

625 «ཏུས་ལྷོང་འབྲེལ་ཆེན་ཀྱི་མེད་འོད་»ཀྱི་ཐིན་ཀྱིས་འདི་མཁས་བྱུང་རྗེའི་གསུང་འབྲུག་ཡོད་ན་པར་ཡང་བཞུགས་ལ།
 གཞན་ཡང་རྗེ་ལྷ་མའི་གསུང་ལ་མཁས་བྱུང་རྗེས་ཐིན་ཀྱིས་མཛད་པ་ཏུས་ལྷོང་ནང་ལེའུ་སྐོར་འཕྲོ་ཆན་ཞིག་ཡོད་པ། རྗེ་ལྷ་
 མའི་གསུང་འབྲུག་ན་པར་བཞུགས།

626 གསུང་ཐོར་བྱ། ཤོག ༥༧

627 གོང་ཏུ་བྱུང་བའི་ཤོག ༡༩༠ བད་ལ་གཞིགས།

628 «འཕྲིན་ཡིག་རྟོར་བའི་ཕྱིང་བའི་རང་ལན།» གསུང་འབྲུག་ ༡ ཤོག ༡༩༠

629 «ཏུས་ཀྱི་ལྷོང་ལོ་རྒྱུང་པ་ལས་བརྟན་མ་ཉེ་བརྟན་འཛིན་རྩམས་ལ་འཕྲིན་ཏུ་གསོལ་བ་རྟོར་བའི་ཕྱིང་བ།»

ཐུགས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་བར་ཆད་བྱན་མིན་མེ་མི་བྱི་བཤད་པ་མེད་ཅིང་། ཏུས་འཁོར་བཟུས་སྐྱུད་ནི་
ནད་འགལ་བྱིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་པར་གསུངས་ཡོད། རྒྱུ་ཚུན་རྟེན་མདའ་བས་ཏུས་འཁོར་
བྱི་སྐྱུད་ལ་དོགས་འདྲི་བཞོད་པ་བཟུས་ཏེ་བརྒྱད་ན། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་བྱི་དབང་ཏུ་བྱེད་
པའི་གནོད་བྱེད་གཙོ་བོ་བཟུ་གསུམ་རིས་འཛིན་ཏུར་བ་གཤམ་ཏུ་དགོད་ན།

༡ གཞིའི་གནས་སྐབས་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་ཏུ་བྱས་ན། ཏུས་འཁོར་བྱི་སྐྱུད་ཏུ་སྟོང་པ་
ཉིད་གཟུགས་ཅན་ཏུ་བཤད་པ་དང་། ༢ མེས་ཅན་སངས་རྒྱས་སུ་བཤད་པ། ༣ སྟོད་བཙུན་
ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྒྲུ་ཉྱེགས་པ་རྣམས་ཆངས་པའི་ཞལ་བཞི་ལས་བྱུར་བར་བཤད་པ་ལྟ་བུར་ཏུས་
འཁོར་བྱི་ཞལ་ནས་བྱུར་བར་བཤད་པ། ༤ དབང་པོ་གཉིས་སྒྱུར་བྱི་འཇག་བདེ་འཁོར་བའི་
སྐྱུའི་གཙོ་བོར་བཤད་པ། ༥ འཇིག་རྟེན་བྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ཆོས་མངོན་པར་གསུང་བ་
དང་འགལ་བ། ༦ སྐྱུད་འདིར་བཤད་པའི་ཆ་སྐྱུར་གི་རྣམ་གཞག་ཆད་ཅན་བྱི་སྐྱུད་ལྗེར་བྱུར་བ་
དང་འགལ་བ་བཙས་དང་། ༧ ལས་བྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན། ཏུས་འཁོར་ཏུ་བྱུར་
བའི་དབང་དང་དམ་ཆེག་རྣམས་ཆད་ཅན་བྱི་སྐྱུད་གཞན་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། ༨ ཏུས་འཁོར་
ནས་བཤད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་མཆོག་གི་དཔོན་ཡུབ་བརྟེས་པའི་སྐུར་མི་འབྲད་པ། ༩ སྐྱུད་འདིར་
རྒྱུགས་རིམ་བྱི་སྟོང་གཟུགས་ཆོས་སྐུར་བཤད་པ་མི་འབྲད་པ། ༡༠ སྐྱུད་འདི་སྟོང་ན་བར་དོའི་
འཆར་བྱ་བ་མི་ཏུར་བ་བཙས་དང་། ༡༡ འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན། ཆོས་
སྐྱུའི་སྐྱེད་རྒྱུགས་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་མི་འབྲད་པ་དང་། ༡༢ འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ལེས་
པའི་ཆོས་མེད་པར་འཇུག་བ་དང་། ༡༣ ལོངས་སྐྱེད་གཤམ་པར་བཞིན་ཏུ་བཤད་པ་མི་འབྲད་པ་
བཙས་སོ།།⁶³⁰

རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཏུས་འཁོར་སྐྱུད་ཆད་ཅན་ཏུ་བཞེད་པ་གོང་ཏུ་བརྒྱད་ཐེན་པ་ལྟར་
ལ། དེ་སྟོན་ནའང་རང་གི་སྒྲུ་མ་རྒྱུ་ཚུན་རྟེན་མདའ་བཞེན་པོ་ལ་དད་ཀྱས་བྱི་དབང་གིས། རྒྱུ་

གསུང་འབྲས། ༡ རྟོག་ ༡༡༤

630 གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དང་སྐྱུར་ཏེ་གནོད་བྱེད་བཟུ་གསུམ་འདིར་རིས་བབྱུར་བ་ནི། རྟག་ཆར་ལོ་རྒྱུ་བའི་ཏུས་འཁོར་
བྱི་དོན་ཏུ་(༡༥-༣༥)བྱུར་བ་ལས་བཞོད། རྒྱུ་ཚུན་རྟེན་མདའ་བས་ཏུས་འཁོར་བྱི་སྐྱུད་ལ་དོགས་འདྲི་བཞོད་དེ་འཕྲིན་ཡིག་
ཐོལ་བ་ལ་བོད་ཀྱི་ཏུས་འཁོར་བྱི་མཁས་པ་མང་དག་ཅིག་གིས་དགག་ལན་བྱས་ཡོད་ལ། ཐུགས་ཆེ་བ་ནི་འགོ་ལོ་གཞིན་ཏུ་
དཔལ་དང་། བྱམས་སྦྱིར་པ་ཆེན་དང་། རྟག་ཆར་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་། བྱུར་བདག་རྣམས་སྐུ་ལ་ཐུགས་བཟང་བཙས་ཡིན། རྒྱུ་ཚུན་
རྟེན་མདའ་བཞེན་པོར་ཉིད་བྱིས་ཏུས་བྱི་འཁོར་ལོའི་རིས་དོན་གསལ་བྱེད་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེན་མ་ཟུ་བ་རྒྱས་ཅིས་ཞིག་
ཁྱར་མཆད་དེ། ཏུས་འཁོར་བྱི་གནད་མང་དག་གཅིག་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ནས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་སྐྱུད་རྒྱུ་གཞན་དང་མི་མཐུན་པའི་
གནས་རྣམས་བར་དོན་ཏུ་བསྐྱབས། རྒྱུ་ཚུན་རྟེན་མདའ་བའི་ཏུས་འཁོར་བྱི་དོགས་སྐྱུར་འཕྲིན་ཡིག་དང་དེའི་ལན་རྣམས་
ཐུགས་གཅིག་ཏུ་བརྟུན་ཏེ། མདུན་ས་«ཆིས་རིག་ཀྱན་བརྟུན་ཆེན་མོ»ཞེས་པའི་པོད་མེད་གི་དེབ་དང་པོའི་ནད་ཏུ་བརྟུས་ཏེ་
དཔར་བཅུད་འདུག

བརྩན་ཆེན་པོས་དུས་འཁོར་འགོག་པའི་རྒྱུ་པའི་འཕྲིན་ཡིག་དེ་མཚན་འདྲན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲི་
ནས་བཤད་པ་གང་ཡང་གནང་མེད་མོད། དེ་ཉི་མའང་ས་ཁྱི་ལོར་དགའ་ལྡན་དུ་«དུས་འཁོར་
འབྲེལ་ཆེན་བྱི་མེད་འོད་»རྒྱས་པར་གསུང་དུས་དང་། རྩལ་ཡང་«ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ་»རྩམ་
པའི་སྐབས་སུ་བཅས་པར། རང་གི་སྒྲི་མས་དུས་འཁོར་གྱི་སྒྲིར་ལ་བཞོན་པའི་དོགས་སྒྲོང་གལ་
ཆེ་བ་རྩམས་ལ་གསལ་བཤད་མཛད་ཡོད་ལྟ་ཞྭ། དཔེར་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་དུས་འཁོར་དུ་
གསུངས་པའི་རྩོད་གཞུགས་ཀྱི་རྩོད་པ་དང་། མགོན་པོ་སྤྱུབ་ཀྱིས་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་གཏན་
ལ་མཐབ་པའི་རྩོད་པ་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་བླེད་དེ། དང་པོ་ནི་མི་འཕྲུང་བའི་བདེ་བ་མཛོན་
དུ་བྱེད་པའི་བབས་སུ་བྱུར་པ་རྩམ་པ་བཅས་ཅད་པའི་གཞུགས་ཀྱི་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། བྱི་མ་ནི་
འཕགས་པ་སྤྱུབ་ཀྱིས་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་གསུང་བའི་མཚན་འདིན་གྱི་སྒྲིས་པ་འདིག་པ་རང་
བཞིན་མེད་པའི་རྩོད་པ་ལ་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་ཡོད།⁶³¹

གཞན་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་ན། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་བྱན་མོར་
མ་ཡིན་པ་ཞིག་ནི། དེར་བྱུང་བའི་དབང་བཞི་པ་ཆེག་དབང་གི་སྒྲིར་དེར་ཐོན་ལ། དེ་ལ་གསང་
འདུས་དང་བདེ་དབྱེས་ཉི་ཤ་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལྡེ་ཆད་ཐོན་གཞན་དུ་དབང་བཞི་པ་ཆེག་དབང་ནི།
“བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།” ཞེས་དབང་གསུམ་པ་དཔེར་བྱས་ནས་བཞི་པ་རིམ་པར་བྱེད་
དགོས་པས། དབང་བཞི་པ་ལྷན་པའི་ཆུལ་གྱིས་རྩོན་ལ། དེ་ལས་ཐོག་ཉི་ཤ་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་དུ་
ནི་དབང་བཞི་པ་ཉིད་གསུམ་པ་དཔེར་བྱས་ཉི་མེན་པ་རང་རྒྱུ་དུ་གསལ་བར་བཞུན་པའི་བྱུང་
པར་ཡོད། འདི་དང་ཆུལ་མཚན་པར་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གཞན་དུ་གཤམ་པའི་ཆུལ་དུ་གསང་བར་
མཛད་པའི་གནད་རྩམས་དུས་འཁོར་དུ་གསལ་བར་རྩོན་པས། དུས་འཁོར་ལ་“གསལ་རྒྱུད་
”ཅེས་བྲགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དོན་དེ་རྩམས་ལ་དགོངས་པར་གསུངས། དུས་འཁོར་ལྟར་
ན་མཐར་བྲག་གི་དབང་བཞི་པ་ནི། བདེ་བ་བྲགས་དང་རྩོད་པ་གཞུགས་ཀྱི་རྒྱུར་བྱས་ཤིང་དེ་
གཉིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་འཛོག་ལ། སྐབས་འདི་ནི་རྩོད་པ་འདྲ་རྩོད་གཞུགས་བྲག་
རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། བདེ་བ་ནི་མི་འཕྲུང་བའི་བདེ་བ་ལ་བྱ་དགོས་པས། རྒྱ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གཞན་དུ་
བྱུང་བའི་བདེ་རྩོད་དབྱེར་མེད་དང་མི་འདྲ་བར་གསུངས། དེའི་ཕྱིར་དུས་འཁོར་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་
རྩོད་པ་དེ་ལ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལས་ཐོག་ཉི་མེ་འཕྲུང་བའི་བདེ་
བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྩོགས་པའི་སྒྲི་ཡིན་པས། དེ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པ་ཞེས་མང་དུ་གསུང་ཆུལ་

631 «དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་གྱི་དགའ་གནད་ཟིན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ན བོག 92

ལག་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པ་གསན་ཞིང་། བྱད་པར་བྱ་འབྲེལ་ཆེན་ཁྲི་མ་མེད་
པའི་འོད་གྱི་བཤད་པ་ཆར་བཙུ་བྱུན་གྱི་བར་བྱ་གསན་ནས་ལེགས་པར་སྦྱངས་
པའི་རྗེ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཉང་ལྟོད་བདེ་ཆེན་པ་སྐྱེ་མཆོས་གྱི་དཔལ་ལ་གསན།
དེ་ལ་བདག་གི་སྐྱེ་མ་བྱས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱི་མཆོན་བཅེ་གཅིག་
བྱ་བལྟས་པའི་རོ་ལོ། རྒྱལ་བའི་བལྟན་པ་ལ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་བྱད་པར་མི་མངའ་
ཞིང་། བྱད་པར་བྱས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཆོས་རྒྱལ་འདི་ལ་རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་བ་བཟང་པོ་དང་
མཆོངས་པར་བཅོས་ལྡན་འདས་བྱས་གྱི་འཁོར་ལོ་རང་ཉིད་གྱིས་དཔོན་སྲུ་ལྟར་
བལྟན་པ་བརྟེས་པའི་བྱལ་བའི་དབང་ལྷག་ཐམས་ཅད་མཆོན་པ་སྐྱོ་བཟང་བྲགས་
པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་ལྷ་ནས་ཡོངས་སྲུ་རྒྱགས་པ་ཟབ་ལམ་རྗེ་རྗེའི་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་
ཁྲིད། འབྲེལ་ཆེན་གྱི་བཤད་པ་རྒྱས་པ། རྗེ་རྗེའི་འབྲེལ་དང་། ལྷག་རྗེར་བལྟོད་
འབྲེལ། རྒྱད་ཕྱི་མ་དབང་མདོར་བལྟན་ལ་ལོགས་པའི་ལྟར་དང་བཤད་པ་མན་
དག་ལ་ལོགས་པ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སྲུ་རྒྱགས་པར་གསན་ནོ།།⁶³³

ཞེས་གསུངས་། དེ་བཞིན་བྱ་འགོས་ལོའི་«དེབ་ཐེར་ཐོན་པོར་»ཡང་། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་
བྱས་འཁོར་གྱི་ཆོས་འཁོར་ལ་མཛད་རྗེས་རི་ལྟར་བཞག་པའི་སྐོར་གསུང་བ་ན། འདི་ལྟར་
རྗེ་བཙུན་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་གོང་གསུམ་བདེ་ཆེན་པ་ལ་བྱས་གྱི་འཁོར་
ལོའི་སྐོར་གསན་ནས། ས་པོ་ཁྲིའི་ལོ་ལ་རྒྱད་འབྲེལ་གྱི་བཤད་པ་རྒྱགས་པར་
མཛད་དེ། བལྟན་པའི་བདག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་བཤད་པ་བརྒྱ་ཆར་བས།
རྗེ་ཐམས་ཅན་མཆོན་པའི་བཤད་པ་ཆར་གཅིག་མི་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་མཆོན་བྱ་ལྟར་
ཉོ་ཞེས་བདག་གི་སྐྱེ་མ་བཞེད་དོ།།⁶³⁴

ཞེས། འགོས་ལོ་རང་ཉིད་གྱི་སྐྱེ་མ་མེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཀྱན་བཟང་གི་གསུང་བཟོས་
བཀོད་དེ་གསུངས་།

གཞན་ཡང་དགའ་ལྡན་བྱ་ཆོས་འབྲེལ་གྱི་བྱ་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་སྐབས་ཞིག་ལ། རྗེ་སྐྱེ་
མས་ཆ་ཁོར་བག་དབང་བྲགས་པས་མདོ་ཁམས་རྒྱལ་ལོ་རྩེད་ནས་བསྐྱལ་བའི་རོང་། བཅོམ་ལྡན་
འདས་དཔལ་རྗེ་རྗེ་འཛིགས་ཕྱེད་ལྟ་བུ་གསུམ་མའི་ལྷུང་ཐབས་རྒྱས་པ་«རིན་པོ་ཆའི་མ་
ཉོག་»ཅེས་བྱ་བ་དེ་བཙུམས་།⁶³⁵ རྗེ་རྗེ་འཛིགས་ཕྱེད་ནི་གོང་བྱའང་བརྗོད་ཐིག་པ་ལྟར། རྗེ་

633 «བྱས་འཁོར་རྒྱུ་ཆེན་དེ་ཉིད་ལྟར་བ།» གསུང་འབྲས། ༣ གོག ༡༡

634 «དེབ་ཐེར་ཐོན་པོར་» ལྷན་ཆ། གོག ༩༡

635 འཛིགས་ཕྱེད་ཀྱི་ལྷུང་ཐབས་དེ་སྐབས་འདི་ཡས་མས་སྲུ་མཛད་པ་པོ་ཡིན། «དང་བ་རྒྱུ་མཆོར་རོལ་པའི་འཇུག་རྒྱགས།»

བརྩོན་འཛམ་པ་ནི་དབྱངས་ཁྲོ་བོ་ནི་རྣམ་པར་གསུང་བ་ནི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞིག་ཡིན་ལ། འཛིགས་
 བྱེད་གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་ཆོས་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་བཀའ་བྲིན་ལས། རྒྱ་ལྷ་མ་པར་ཉིད་རྒྱུ་
 བྱིས་པ་ནི་དུས་ནས་ཉིན་རྒྱུ་ཉམས་བཞེས་གནང་བཞིན་པ་ནི་ཆུགས་གཤམ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་
 ཡོད་ཤོ། འདི་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བྱུགས་ཏེ་དབང་བསྐྱར་བ་འདུ་ཆོས་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་བརྩོན་
 བྱེད་ནས་མཛད་པ་ནི་ཐོག་བྱ་ལྷུང་དགོན་པར་བཞུགས་དུས་རྒྱུ་རྒྱུ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་བརྩོན་
 མཛམས་བཞུགས་པ་ནི་ཉེད་ཡི་དམ་རྒྱུ་ལྷུང་གསུངས་ཀྱང་གིན་ཏུ་མང་པོ་བསྐྱུས་སྤྱོད་ཡོད་ཤོ།

རྒྱ་རྒྱུ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཆོས་སྐོར་ལ། རྒྱ་ལྷ་མས་ལྷུང་ཡང་འོལ་ཁ་ཁུལ་གྱི་འོ་དེ་བྱང་ཀྱུལ་
 གྱི་དཔེན་གནས་གིག་ཏུ་སྐྱེ་མཛམས་ལ་བཞུགས་དུས། «འཛིགས་བྱེད་དཔལ་པོ་གཅིག་པ་ནི་
 ལྷུང་ཐབས་བདུད་ལས་རྣམ་ཀྱུལ་»ཞེས་བྱ་བ་དེ་མཛད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་རྒྱུ་ལྷུང་མ་པར་ཉིད་ལྷ་
 མཛིན་སྐྱོང་གནས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་སྐབས་སུ་གཤིན་རྒྱུ་གཤེད་ནག་པོ་ནི་ལྷུང་ཐབས་གིག་ཀྱང་།
 བཅུ་མས་ཡོད་ཤོ། སྐབས་འདིར་ཡང་དགའ་ལྡན་དུ་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ་ནི་ལྷུང་ཐབས་འདི་ནི་ལྷ་ན་
 ཐབས་སུ། རྒྱ་ལྷ་མས་ལྷུང་ཡང་«འཛིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་ཡིན་
 པ་ཆེད་ལྷུང་བ་»ཞེས་བྱ་བ་དེ་དབང་ཆོག་གི་དཔེ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་མཛད་ལ། དཀྱིལ་ཆོག་དེ་ནི་
 དབྱར། གཤིན་རྒྱུ་གཤེད་གྱི་ཆོས་འཁོར་སྤྱོད་དང་ཁྱུང་པར་འཛིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ་ནི་
 སྐོར་ལ་ཡོད་དུ་ཡོག་ཆོག་ལྷུང་བ་བསམ་ཏེ། འདི་ནི་ཁྱུང་སྐྱོང་དང་རྒྱ་གསུང་ལྷུང་ལྷུང་ཆེན་གྱི་མན་
 རག་ལ་གཏུགས་པ་ནི་ཐོག་རྒྱུང་འདི་ནི་མན་རག་ཡོད་དུ་ཆི་རྒྱུང་དང་པོ་ཆུང་ལྷུང་འཁྱོལ་ལྷུང་
 བཤད་གྱི་ཆུལ་བཀོད་པ་གནད་ཆེ། རྒྱུང་འདི་ནི་འཁྱུང་ཁྱུང་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བ་ནི་མི་རྒྱ་གཤམ་ཆེ་བ་
 རྒྱ་ལྷ་མས་མཛན་བརྩོན་མཛད་དེ་གཅི་པོར་རོས་བཟུང་བ་ནི། འཕགས་ལྷུང་གྱི་ལྷུང་ཐོབ་ལ་ཡི་
 ཏུ་བརྒྱ་ཉེ་རོལ་པ་ནི་རྒྱ་རྒྱུ་ཆེ་དང་། ལྷུང་ཆེན་དཔལ་འཛིན་གཉིས་དང་། དེ་ནི་ལྷུང་ཡོད་དུ་གཉིས་
 ཡོ་རྒྱ་བ་ཡོན་ཏན་བྲགས་དང་། ལྷ་ཡོ་རྒྱ་བ་(འཁྱུངས་ལོ་ ༡༠༥༦)མོགས་ཡིན།

ས་ཁྱི་ ༡༩༡༩ ལོ་དེ་ནི་དབྱངས་ཁྲོ་དང་རྩོན་ཀ་གཉིས་སུ། ཡངས་པ་ཅན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
 ཁུམས་ལ་མོགས་པ་ནི་ཐེབ་རིས་ཀྱང་། ལྷ་བཟོ་བ་རྣམས་ནས་རྒྱ་ལྷ་མས་ཞལ་ཏུ་རི་རྒྱུང་གནང་
 བ་གཞིར་བྱས་ཏེ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྩོན་ཀ་ནི་མཐུག་ཏུ་ཡོགས་པར་ལྷུང་པ་ལྷུང་ཤོ། སྐབས་དེར་
 ཡོད་ལྷ་བྱུག་པ་ནི་ཆོས་བཟང་ཞིག་ལ། རྒྱ་ལྷ་མས་སྤྱོད་ཡོད་ལྷ་མ་བྱུང་བ་ཞིག་ལ། རྒྱ་ཉིད་ནས་
 ཡུན་རིང་དུ་བཞེས་པ་ནི་པུ་ལྷ་མེད་པོ་གཅིག་གནང་བ་དང་ལྷུགས། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་
 དང་ཐོས་བསམ་རྩོན་གསུམ་ལས་བཅུ་མས་པ་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྩོན་པ་ནི་ཆོགས་བཅད་

ཤིན་ཏུ་བརྟུན་ཆེ་བ་གཉིས་གནད་བ་འདིར་དགོད་ན།

དེ་བཅས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞི། །ཐབས་ཤེས་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་ལས།

ཆོས་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲི་གཉིས་འབྲས། །གཞི་ལས་འབྲས་བྱ་བརྟུན་པ་ལོ།

རྟག་ཆད་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་ལྟ་བུ། །དེ་ཡི་དོན་ལ་ཆེ་གཅིག་འཛོག་པ་སྒྲིམ།

སྒྲིམ་གསུམ་ཀྱན་སྦྱོང་གཙང་བ་སྦྱོང་བ་ཏུ། །ཤེས་པར་གྱིས་ལ་ད་ལྟར་ཉམས་སུ་ཡོངས།⁶³⁶

ཞེས་སོ། །རྒྱལ་སྐབས་ཀྱི་འཛོམས་ཀྱི་ཉམས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཆུབ་སྤེའི་དེས་ལན་གྱི་མཐུག་ཏུ།

“དབྱ་མའི་བརྟན་བཙོན་གྱི་དོན་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་དང་སྒྲི་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཕྱིན་ལས་

འཆར་ཆུལ་ཆེག་ཏུང་ལ་དོན་འདིལ་བ་ཞིག་དགོས་”གསུང་བའི་ལན་ཏུ། རྒྱུ་ཀ་བཅུ་གཉིས་

ཅན་གྱི་གདམས་རབ་སྟེང་བརྟུན་ཤིག་སྦྱུང་བའི་ནང་།⁶³⁷ གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་

གཞི་ལ། ལུང་རིགས་ཀྱིས་སྒྲི་འདོགས་གཙང་བའི་གཞི་དང་། དེ་མ་སྦྱོང་བའི་བྱེད་པ་འཐུག་

པའི་གཞི་ཞེས་གཉིས་སུ་འཛོག་ཅིང་། དང་པོ་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་དང་། ཕྱི་མ་དེ་དེ་བཅས་

སེམས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གསུང་ལ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གདོད་ནས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་དེ་མ་སྒྲི་

བྱུང་བར་ཤེས་ཏེ་ཁམས་དེ་སྦྱོང་བའི་ཆེད་ཏུ་བརྟུན་དགོས་པར་གསུངས་། ཁམས་སྦྱོང་བར་དེ་

མ་དག་བྱེད་དཀོས་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་མཐའ་ཡས་པའི་བསྟོད་ནམས་

ཀྱི་ཆོགས་ལ་རབ་ལས་པས། སྟོན་འཐུག་གི་སེམས་གཉིས་སྟོན་སྒྲི་ཆེན་གྱི་སྦྱོང་བ་ཆུ་པོའི་

རྒྱན་བཞིན་སྦྱང་དགོས་པ་སྟོན་གསུང་བ་གནད་ཆེ་ཞེ། མན་རབ་མདོར་བརྟུན་འདིའི་ནང་

དབྱ་མའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲིམ་དང་། «རྒྱད་ཁྲ་མ་»སྟོན་ནས་བྱུང་

བའི་ཁམས་བདེ་གསེགས་སྟེང་པའི་མན་རབ་གཉིས་རི་ལྟར་བྱུང་དུ་སྦྲེལ་ཏེ་ཉམས་སུ་ཡོན་ཆུལ་

གསལ་བར་སྟོན་པས་སོ།

གཞན་ཡང་ལོ་དེའི་དབྱན་ཁའི་རྒྱལ་སྐབས་ཤིག་ལ། རྒྱུ་མས་རང་ཉིད་ལ་སྦྱང་མ་དམ་ཅན་

ཆོས་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་ཉེ་པོ་ཡོད་པའི་ཆུལ་ཉེ་གནས་རེ་གཉིས་ལ་ཞལ་ནས་གསུངས་ཡོད་

སྟེ་ཉེ་གནས་ལེགས་པ་བཟང་པོས།

ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་རྒྱའི་ཞལ་ལྟ་ནས། རྒྱུ་མས་ཀྱི་བསྟེན་སྦྱོང་དང་པོར་མཛད་

པའི་དུས་ནས། རྒྱའི་ཞལ་ལྟ་ནས་ལ་བྲགས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ། འཁོར་འབྱོལ་འདྲིལ་བ་

རྣམས་ཀྱི་སྦྱེལ་བསྟ། ལྷག་པར་དུ་རྒྱའི་ལ་སྟེང་བག་པ་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་ལྷག་

636 གསུང་ཐོར་བ། རྟོག ༡༡༥

637 གསུང་ཐོར་བ། རྟོག ༡༡༡

པར་འགོ་རྒྱུ་ལ་ཞབས་བྱུང་བྱུང་འཁོད་པ་གང་ཅུང་རྟེན་གཟུགས་སུ་སྦྱུལ་ནས་སྟན་
བྱུང་བྱུང་བྱུང་བྱུང་གིས་ཞལ་ཏུ་བཞུགས་པ་མང་པོ་ཡོད། གཞིམ་ཁང་བྱུང་པར་
འགྲོ་ཆུང་འགྲོ་དང་སྟུ་མཐུན་བྱུང་འོང་བ་མོགས་སུ་བྱུང་བ་མང་པོ་བྱེད། གཞིམས་
ཁང་ན་འཁོད་པ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བ་འོང་སྟེ། གང་གི་གཟུགས་སུ་སྦྱུལ་པ་དེར་
འཁུལ་ནས་གཞན་ཆོས་རོ་མི་ཤེས། དབྱངས་དང་གཏོར་མ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྐབས་སུ་
ཡང་དེ་འདྲ་ཞིག་འོངས་ནས་ལབ་ལབ་བྱེད། གཏོར་མ་དང་དབྱངས་གྱི་ར་རོ་
བྱས་པ་ལྟེ་ཆེད་གཤམ་བཞེས་ཆུང་འཕྱར་མོགས་སྟོན་གྱིན་འདུག་གསུང་རོ།⁶³⁸

ཞེས། རྒྱ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལས་བྱུང་བ་དང་ཉེ་གནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་སྦྱང་སྟེང་ནས་
གསུངས་དྲུག་ཅན་ཆོས་ཀྱལ་ནི་གཤེན་རྒྱུ་གཤེན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཤར་བའི་འཇམ་པ་ལྟེ་དབྱངས་
ཆོས་སྦྱང་སྦྱང་མཉེས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྩ་དེ་སྟུ་མཐུན་པོ་གསུང་ཉེད་གཏོར་ཅན་གྱི་མོ་ཅ་
མཐུན་པོ་བྱེད་ཅིང་། མ་ཉེ་ལ་བཞོན་ཏེ་ཐུག་གཡས་པས་ལེ་ཅོན་དང་གཡོན་པས་ཞགས་པ་
བཟུང་། ཞབས་བསྐྱེད་པས་སྟུ་མཐུན་གྱིས་རབ་བྱུང་འཕྱིར་ཏེ་ཡོད་པ། ཆོས་ཀྱལ་གྱི་མཐོན་
རྟོགས་དང་ཞལ་ཐང་བྱུང་མཇུག་ཡོད་པ་ཉུང་ལགས་དྲུག་པས་དེར་དགའ་ལྡན་བྱུང་རྒྱུ་མས་
གཙོ་པོ་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོས་བསྐྱེད་པ་ལྟེ་རོང་། སྟན་དག་གི་ལམ་ནས་དམ་ཅན་
ཆོས་ཀྱལ་གྱི་བསྟོན་པ་ཤིན་ཏུ་གཞི་བཞེད་ཅན་ཞིག་བཅུ་མས་ལ། བསྟོན་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱལ་
ནང་ཐུབ་ཀྱི་བསྟོན་པ་འཇམ་ཡོངས་ཐུགས་སུ་བསྐྱེད་པས་སྟུ་མཐུན་མ་ཟེར་ཞིང་། དགེ་ལྡན་པ་ལྟེ་
དགོན་ཕྱེ་ཐམས་ཅད་བྱུང་འདོན་པར་མཇུག་ཆོས་ཀྱལ་གྱི་བསྟོན་པ་འདི་ལྟེ་བཞེད་ཉམས་མཆོན་
པ་ལྟེ་ཐུང་ཆེགས་བཅད་དང་པོ་གཉིས་དགོད་ན།

བསྐྱེད་པས་སྟུ་མཐུན་ཞབས་ནི་ཐུང་ཟེར་བཅད་པས་པ་ཅམ་གྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེར་
བཅས་རི་དབང་ཤིག་ཤིག་པོར་འཕྱར་ཞིག །གཏུམ་བུ་མ་ཉེད་ཞལ་ནི་རབ་བྱུང་
གང་དམ་པས་བསྐྱེད་པ་ལྟེ་གང་ཀྱངས་ཆེན་པོས་ས་གསུམ་ཀྱང་འགོངས་པ། །
ཀྱལ་པ་ལྟེ་ཡབ་གཅིག་འཇམ་པ་ལྟེ་དབྱངས་གང་མ་ཅུངས་འདུལ་ཐུང་བྱུང་པོ་ལྟེ་
སྟར་བསྟན་བཅོས་ལྡན་གཤེན་རྒྱུ་ལྟེ་གཤེད། །གང་དེར་བྱས་པས་བཏུད་ནས་
གཤེན་རྒྱུ་ལ་པོ་བསྟོན་གྱི་དེ་ནི་བགཤེན་རྣམས་བགཡོད་བྱས་ལ་བབ། །རི་
པོ་རལ་ཞིང་ཆུ་གཏོར་འཁུགས་པ་ཉུང་བྱུང་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟེ་སྟེ་ཆེན་ཀུན་མར་
རབ་སྟོན་པ། །བྱུང་པོ་ལྟེ་མེ་སྟེ་གནག་པ་ལྟེ་བྱུང་བས་འཁུད་པ་ལྟེ་ཆེགས་རྣམས་

638 «རབ་གསུང་ཆུང་འཕྱར་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན།» ཤོག ༥༠༩ འདིར་བྱུང་བ་དང་ཆོས་མཆོངས་པ་ཞིག་མཐས་བྱུང་རྒྱུ་ཞེས་
«གསུང་བའི་རྣམ་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་སྟེ་མང་» ཡང་ཐོན། (ཤོག ༡༩༩)

འབྲམ་ཐུག་སློབ་མཆོད་ཐུག་འབྲམ་པའི་ན། །ཤིན་ཏུ་བཟོད་དགའི་རིག་
བྱ་ཆ་བའི་རང་ཐུན་ཁ་དོག་ལྡེ་ཡི་ཕྱིར་བས་སྒྲུལ་པོར་བསྐྱོར་བའི་དབུས། །ཐུན་
པ་བྱེ་བས་བྱུགས་ལྟར་གནག་པའི་ཆོས་འབྱུང་ཆལ་ཆེལ་གཡོ་བའི་ཁྲག་ཞག་ཀྱང་
མཆོས་གང་བའི་སྟེང་།⁶³⁹

ཞེས་སོ། །བསྟོད་པ་འདི་ལ་སྟོན་བྱུག་ལས་མེད་མེད་ཆེགས་བཅད་སོ་སོའི་ཆེགས་རྒྱུད་རྣམས་
ཆེག་འབྲུ་ཉིར་གཅིག་པ་ཅན་ཏུ་མཇེད་པས་རྒྱུད་པ་རིང་ཞིང་། དག་འདོན་ཏུ་བཟུ་བའི་ཆེ་སྟེ་
ནས་ནང་ཕྱིས་སྒྱུག་པོར་ཐོན་པར་མ་ཟད། རོད་སྐད་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་སྟན་བཟེད་ཀྱི་
ཉམས་དང་རང་བཞིན་གྱི་གདངས་ཀྱང་སྒྱུར་ལེར་ཐོན་པ་དང་། བསྟོད་པ་འདི་ཆེགས་འདོན་
ཏུ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བརྒྱུད་བྱའི་དོན་ལ་བསམ་ན། གཏུམ་བྲག་ཆེ་ཞིང་བཅམས་བཟེད་ཅན་
ཀྱི་མ་ཉེད་ཞེས་ཅན་གྱི་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ད་ལྟ་རུ་། མ་ཉེད་སྐད་འབྲུག་སྟེ་ཕྱར་བ་བསྐྱུགས་
པས་ས་ཡོན་རྒྱུག་པ་ལྟ་བུར་ས་ལྗོངས་ལྗོངས་ཏུ་གཡོས་ཤིང་། མ་ཉེད་ཞེས་ནས་མེ་སྟེ་དམར་པོལ་
ལེ་འབར་ཞིང་། ལྟ་བྱུག་ནས་ཏུ་བ་སྟེ་ཆེལ་ལེ་སྟུགས་སྟུགས་སུ་འབྱུང་པ་བཏབ་པ་བཞིན་ཏུ་
སྒྱུར་བ་ཞིག་མཐུན་ཏུ་བྱོན་མི་འོང་འཕམ་སྟུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་ཆོར་སྟེང་བྱུང་བ་བཞིག་ཡོད།

སྟེ་ཆེད་མཐུག་ཏུ་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་པོ་གཉིས་བཅུ་མས་པ།

ས་ཁྱི་ ༡༤༡༩ ལོར་རྗེ་བླ་མས་བྲུགས་ཁྲུང་བཞེས་ཏེ་ཆེད་ཏུ་བཅུ་མས་པའི་བསྟན་བཅོས་གལ་
ཆེན་ཞིག་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་བྲུགས་པའི་«དབུ་མ་ལ་འབྱུག་པ་»⁶⁴⁰རང་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་
རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་«དགོངས་པ་རབ་གསལ་»⁶⁴⁰ཏུ་བྲུགས་པ་དེ་ཡིན།⁶⁴⁰ གཞུང་འདི་གང་ལ་གཞི་
བཅོལ་བའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་«དབུ་མ་ལ་འབྱུག་པ་»ནི། འཕགས་པ་སྤྱུ་སྒྱུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་རྩ་
གཞུང་«རྩ་བ་ཤེས་རབ་»ཀྱི་དོན་འབྲེལ་དང་བྱུར་འདོབས་ཀྱི་ཆལ་ཏུ་བཅུ་མས་ཤིང་། གཞུང་
གི་སྒྲུལ་དེ་ནི་«མདོ་སྟེ་ས་བཅུ་པ་»ལ་གཞིར་བྱས་ཏེ། དོན་དམ་བྱང་རྩབ་སེམས་བསྟེད་ཀྱི་
ས་རིའི་པར་ཕྱིན་བཅུ་པོ་དེ་དང་སྒྱུར་ཏེ་ལེབ་བུ་དང་། དེའི་སྟེང་ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་དང་
འབྲས་བུའི་ས་ལ་ལེབ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་ལེབ་བུ་གཅིག་གི་བདག་ཉིང་ཅན་ཏུ་ཡོད། དེའི་
ལྟར་ན་«དབུ་མ་ལ་འབྱུག་པར།» «རྩ་བ་ཤེས་རབ་»ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཏེ་དབུ་མའི་ཕྱགས་
ཀྱི་སྟེང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མ་ཟད། དེའི་སྟེང་ཏུ་མགོན་པོ་སྤྱུ་སྒྱུབ་
ཀྱི་གཞུང་གཞན་«རིན་ཆེན་ཕྱིར་བ་»དང་། «མདོ་སྟེ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ་»⁶⁴⁰བཅས་ནས་ཀྱང་ཁ་

639 «གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་ནང་སྒྱུབ་ཀྱི་ཆལ་ཏུ་བསྟོད་པ་བཏུད་དབུང་རྣམ་པར་འབག་པ།» གཞུང་ཐོར་བ། རྟོག ༢༡

640 «དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་གཞུང་འདི་ཁོ་ལོས་མིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཏེ། རྗེ་བླ་མ་ལོ་སྟོན་དང་གོ་དགའི་གནས་
ལ་མཐུག་ཏུ་མཆོད་བཀོད་པ་བཅས་ཀྱིས། ༡༠༡༡ ལོར་དཔར་བཏབ་ཏེ་སྟེ་ཆེལ་པའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ།

བསྐྱེད་ཀྱི་། བཅས་མཐུ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཡང་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། གཞན་
 ཡང་རྣམ་འབྱོར་སྒྲིབ་པ་བའི་བྱ་མེད་ཀྱི་བྱུང་མཐའ་ལ་བརྒྱུ་བཅས་ཀྱི་དགག་བཞག་བཞག་བྱས་
 བར་མཛད་པ་མཉམས་ལྷུང་བས། འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབྱ་མའི་གཞུང་ལས། འདི་བརྒྱུད་བྱའི་ཆ་
 གས་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཆར་བ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་ཡོད་ལྟར་སྟེ། བོད་ཏུ་«དབྱ་མ་ལ་འཁྱུག་པའི་»གཞུང་འདི།
 ལྷ་ལྷུབ་ཀྱི་«ཆ་བཤེས་རབ་»དང་ལྷན་ཏུ་དབྱ་མའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་སྐྱེད་ལ་ཐོས་
 བསམ་བྱ་བའི་ཆ་གཞུང་ཏུ་བྱུང་ཡོད།

«དབྱ་མ་ལ་འཁྱུག་པའི་»གཞུང་འདི་རྒྱ་ཆོང་མ་ལ་བྱུགས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པོ་ཡོད་དེ།
 གྲུ་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲོ་འཛིན་མཛད་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྒྱུ་སྒྲོ་མ་རྒྱུ་
 རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོའི་བྱུང་ནས་ཀྱང་འདིའི་བཤད་པ་གསལ་ན་ཅིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གཞུང་
 འདིའི་བཤད་པ་དང་ཐོག་སྒྲོ་མ་དབྱ་མ་པ་ལ་ཕྱལ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཞན་ལ་འདྲ་ལན་འགའ་
 ལས་གནང་ཡོད་པ་དང་། འོལ་ཁ་མཉམས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁ་རྒྱ་རྒྱུགས་པའི་སྐབས་མཉམས་
 སྤྱད་ཀྱི་ ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་དོན་ལ་བསམ་སྒྲོམ་གཉིས་ཀྱིས་གཞིལ་བ་མཉམས་གནང་ཡོད། གཞན་
 ཡང་འོ་ལས་སྒྲོན་ཏུ་«དབྱ་མ་ལ་འཁྱུག་པའི་»གཞུང་འདི་ལ། དབྱ་མ་གཙང་གི་ཆོས་རྒྱུ་
 བ་གསལ་ཏུ་བྱུགས་པའི་ནང་ཆུ་རྒྱ་མའི་ཆོས་ཀྱི་གསལ་བཟུང་བ་གཉིས་ཀྱི་། འོ་ཆེན་ལྷུབ་ས་
 མཆོག་དཔལ་བཟང་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་མ་རྒྱུ་མའི་ཆོས་ཀྱི་གསལ་བཟུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་
 འབྲེལ་བ་རེ་མཛད་ཡོད།⁶⁴¹ རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རང་ཐོས་ནས་ཀྱང་དབྱ་མའི་སྐྱེད་ལ་ཁྱེད་«ཆ་བཤེས་
 རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོང་»དང་། «བྱུང་རེས་ལེགས་བཤད་སྒྲིབ་པོ།» ལྷག་མཐོང་ཆེ་
 རྒྱང་བཅས། གཞུང་ཆེན་བཞི་བཅུ་མས་ཐིག་པས། ཟབ་མོ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་སྐྱེད་བཤད་
 པ་རྒྱས་ཤིང་མཐའ་ཆོད་པ་ལྷ་བྱུགས་ཐིག་པ་ཤོད་ཏུ་སྒྲུས་པ་ལྷ་ལ་གསལ། དེ་ལྷ་ནའང་གཙོ་
 བོ་རྒྱུ་མའི་ཆེན་པོ་མདའ་བ་ཆེན་པོ་དང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་བའི་ལུགས་ཆལ་
 འདོན་ཏུ་བྱས་པའི་ཐིག་ལས། བོད་ཏུ་བྱས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་སྒྲིབ་ནས་དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་བའི་
 གཞུང་«འཁྱུག་པ་»ཆ་འབྲེལ་དང་«ཆོག་གསལ་»མཉམས་ལ་དོ་སྙུང་བྱུང་བཅས་ཏུ་བྱུང་ཡོད་
 བར་བཞེན། ལྷུབ་མ་མང་པོས། བོད་ཏུ་སྐབས་དེར་དབྱ་མའི་སྒྲོ་བ་དེ་བ་ལྷ་བྱུང་པ་དཔལ་
 ལྷན་སྒྲོ་བའི་གཞུང་ཆེན་«དབྱ་མ་ལ་འཁྱུག་པ་»འདི་ལ། རྒྱ་ཆོང་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་དབྱ་མའི་གཞུང་
 ཆེན་གཞན་ཏུ་བྱུང་བའི་རང་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་རྒྱ་སྒྲུས་པ་ཞིག་ཆོས་པའི་བསྐྱེད་མ་བྱུང་།

641 འོ་ཆེན་ཀྱི་འཁྱུག་པའི་དེ་རྒྱའི་མཛད་བྱུང་ཏུ་ས་ཡོས་ ༡༩༩༩ ལོར་བཅུ་མས་པར་གསུངས་པས། དེ་ལས་ཆེད་«དབྱ་མ་ལ་
 འཁྱུག་པའི་»ལོད་འབྲེལ་སྒྲོ་མ་ཤིག་ཏུ་སྒྲིབ་ལ། རྒྱ་ཆོང་མའི་ཆེད་མདའ་བའི་འཁྱུག་འབྲེལ་ནང་ནི་གཞུང་དེ་ཏུ་མ་ཐུགས་
 གསལ་ཁ་མི་ཐོན་མོད། འོ་ཆེན་ཀྱི་དེའི་འཁྱུག་ཏུ་ཡིན་རེས།

བ་དང་། རང་རྣམས་ནས་ཀྱང་དབྱ་མའི་གཞུང་ཆེན་འདི་འདྲི་བྱས་འབྲེལ་ཞིག་བྱ་བྱུང་ན་དགོངས་
པ་ལོགས་ཀྱིས། ལོ་དེར་དབྱ་མའི་ལོགས་བཤད་ཅད་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་བཅུ་མས་པར་མཛད་དེ། རྗེ་ལྷ་
མས་«དབྱ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་མཚུག་བྱང་ཏུ་གཞུང་དེ་བཅུ་མས་པའི་བསྐྱལ་མ་
བྱུང་ཚུལ་ལ། འདི་ལྟར།

དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྤྱི་ལ་དཀའ་བཅུ་པ་ལོགས་པ་དཔལ་གྱིས་དཔལ་ལྷན་
བཞི་བཅུ་འི་མཚུལ་བྱུང་ཏེ་ནན་ཆེར་བསྐྱལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ཆོས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་མས་ཤིང་། དོན་རྟོགས་པའི་སྒྲིའི་རྩམ་པ་མི་དམན་པ་
མང་པོ་ཞིག་གིས་འབྲེལ་པའི་དཀའ་བཀམས་རྒྱམས་ཀྱི་བཤད་པ་རྒྱམས་ཆང་བ།
ཆེག་དོན་གསལ་ཞེས་སྒྲི་དོན་གྱི་མཐའ་གཅིད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་གིས་ཤིག་ཅེས་ནན་
ཏན་གྱི་བསྐྱལ་བའི་དོན་ཏུ། དབྱ་མ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་འབྱོར་པ་མང་ཏུ་ཐོས་པའི་
དགེ་སྤྱོད་ཤར་ཆོང་ཁ་པ་སྒྲོ་བཟང་བྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས། འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་
ཐུན་རྒྱལ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་ཏུ་སྒྱུར་བའོ།⁶⁴²

ཞེས་གསུངས་དེ། རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་«དབྱ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ནི། དཔལ་ཐུན་
ལྷ་བའི་«དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པའི་»ཐོད་འབྲེལ་ནང་ཏུ་བྲགས་སྒྲིན་ཐེབས་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པར་
བརྗོད་ཆོག་ལ། གཞུང་འདིའི་ནང་ཏུ་«དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པའི་»ཅུ་བ་ཙམ་ཏུ་མ་བཟད། དཔལ་
ཐུན་ལྷ་བ་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་པ་རང་འབྲེལ་གྱི་བཤད་པ་འདྲེལ་བའི་པར་མཛད་ཡོད་པས། འཇུག་པ་
ཅུ་འབྲེལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱལ་བཤད་ཏུ་རྣམས་འཛིན་དགོས་དེ། དེ་ཡང་«དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པའི་»ཅུ་
ཆེག་གི་དོན་འབྲེལ་བའི་སྐབས་སུ། ཡུར་«གསང་འབྲས་ཅུ་བཤད་»ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རི་ལྟར་མཛད་
པ་བཞིན། སྐབས་འདིར་ཡང་འཇུག་པ་ཅུ་འབྲེལ་གཉིས་ཀྱི་འབྲུར་ལ། ཡུར་འབྲུར་ནག་ཆོ་ལོ་
སྒྲོ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བས་(༡༠༡༡-༤)བྱས་པ་དང་། དེ་རྗེས་པ་ཆབ་ལོ་སྒྲོ་བ་ཉི་མ་བྲགས་
(འབྲུངས་ལོ་ ༡༠༥༥)ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱུར་བའི་འབྲུར་གཉིས། ཕན་ཚུན་བསྐྱུར་ཞིབ་ཀྱིས། སྐབས་སོ་
སོར་འབྲུར་གང་ལོགས་པའི་བཤད་པ་འདྲེལ་བཞོད་པ་ལོགས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་སྒྲུས་དག་པར་གནང་
ཡོད་པ་ལོགས་ནི་གཞུང་རང་ཉིད་མཛུལ་ན་ཤེས་རྩམ་དེ། དེ་ལྟར་རྗེ་ལྷ་མས་བསྐྱུན་བཙོས་ཆེན་
པོ་«དབྱ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»བཅུ་མས་པའི་རྗེས་སུ། རྗེས་འཇུག་དགེ་ཐུན་པའི་གདན་
ས་ཁག་ཏུ་གཞུང་འདི་དབྱ་མའི་སྒྲོ་བ་དེར་ལྟ་བུར་བྱུར་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་རྗེའི་གསུང་འདི་ལ་

642 «དབྱ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་» གསུང་འབྲས། མ་ ཤོག ༡༩༤

འབྲེལ་བཤད་དང་། ཟ෍་དོན། མཐའ་དཔྱད། ཟུར་ཐུན་མོགས་དབུ་མའི་དཔེ་ཤིན་ཏུ་མང་དག་
འཕེལ་བ་བྱུང་ཡོད།⁶⁴³

ས་པག་ཡོད་འོད་གྱི་ཡོགས་དེ། ཟ෍་ཡོ་ ༡༩༡༧ ཡོད་ཆུ་ ༡ ཆེས་ ༩ ལ་ཁེལ་ཡོད་ལ། ཡོ་
འདི་ནི་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱ་ཆེད་ནང་གི་ཡོ་ཐ་མ་དེར་འབྱུང་། རྒྱ་མམ་བོད་ཡོགས་ར་
པ་འདི་འགོ་ཚུགས་རྒྱུ་ལྟར་ཆོས་པ་འདི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བྱུགས་ནས་ཡོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་
ཏུ་བཟུན་བཙོས་དེའི་ཆོས་པ་ལོགས་པར་བྱུང་བར་གནང་ཡོད། དེ་ནི་འཁོར་ཡོ་བདེ་མཚོག་
གི་ཚ་རྒྱུད་བདེ་མཚོག་བསྐྱེས་རྒྱུད་ཏུ་ཐུགས་པ་དེའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་«སྐུམ་དོན་ཀུན་གསལ་
»ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལོགས་བཤད་དེ་ཡིན། རྒྱུ་ཡོ་འདིར་ཡང་ཐུར་གསར་འདུས་ཚ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་
ལ་གནང་བ་རྩི་བཞིན། རྒྱ་ཡོ་རྒྱུད་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྱུར་མི་འདྲ་བ་རྣམས་རྒྱ་གཞུང་གི་འབྲེལ་
པ་ཚད་བྱུང་མོགས་དང་བཟུན་ཏེ་བསྐྱེད་ཞིབ་ཀྱི་ཉེར་ནས། «བདེ་མཚོག་ཏུ་བྱེད་རྒྱུད་»རང་
ཉིད་ཀྱི་དཔེ་དག་པ་ཞིག་བྱུ་བསྐྱུགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་པལ། དེ་ནས་དེའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ཆོས་པ་
ལ་བྱུགས་ཏེ་པག་ཡོ་དེའི་དབྱུར་ཁའི་དཀྱིལ་ཙམ་ཏུ་མོན་ཏུས་བདེ་མཚོག་གི་རྒྱུད་འབྲེལ་འདིའི་
ཆོས་པ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་བྱུང་ལ། དེ་འབྲེལ་དགའ་ལྡན་ཏུ་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལ་གསར་ཏུ་བཅུམས་
པའི་བདེ་མཚོག་གི་རྒྱུད་འབྲེལ་དེའི་བཤད་ཁིད་ཀྱང་ལྷུ་ལ། བདེ་མཚོག་གི་རྒྱུད་འབྲེལ་གསུང་
བའི་རྒྱུ་ལས་སུ་འཇམ་དབྱུངས་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་ལས་བཅུམས་ཏེ་རྒྱུགས་འབྲེལ་བྱས་
ཤིང་། ཉིན་གཅིག་རྒྱ་མམ་«མཛོན་བཟློད་»ཀྱི་རྒྱུད་ནས་ཤོག་བྱ་མདའ་ཚད་མ་བཞིའི་བཤད་
པ་ཞིབ་པར་གསུངས་ཏེ་འདུ་སྐྱོན་དང་མཐའ་དཔྱད་གང་གནང་བ་རྣམས། འཇམ་དབྱུངས་
ཆོས་རྒྱུ་ལས་པོགས་པ་མེད་པར་བསྐྱུར་བས། རྒྱ་མམ་འཇམ་དབྱུངས་ཆོས་རྒྱུ་འཛིན་ལ་
རོ་མཚར་བ་བྱུང་ལ། ཆོས་བྱུན་ཁོ་ལ་མ་བཤད་ཏུ་སྐྱེ་མདུན་ཏུ་གསོལ་ཁ་ལ་ཤོག་གསུངས་པར། སྐྱེ་
མདུན་ཏུ་བྱུམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་ལས་འདུག་པའི་ཞལ་ནས། “རང་དེའི་བྱུགས་རབ་བསམ་

643 «དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཐུགས་དེ། པལ་ཆེར་རྒྱ་མའི་དངོས་སྒྲོབ་མེ་ཏུ་བྱེས་བྱ་ཚད་བྱུག་
འདེབས་པ་པོ་རྒྱ་མམ་རིན་ཆེན་མེད་ཤིང་དེ་ཡིན་པར་ལྟར་ལ། ཁོར་གྱིས་«རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་དེ་ཉིད་
གསལ་བྱེད་»བྱ་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། «རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་ལ་བཞེན་ནས་གཞུང་གི་སྤྱིར་
པོ་ལེན་པ་ལ་གཙོ་བོར་འབད་བའི་དག་འདོན་»ཞེས་པ་བཅས་གཉིས་བཅུམས་པ། ཟ෍་ཡོ་དེ་ཏུ་བྱུང་གི་འོད་ཤིག་པ་དཔེ་
ཐུན་ཁང་ནས་ ༡༩༠༨ ཡོར་དེབ་གསྐྱུགས་སུ་པར་ཏུ་བཏུབ་པའི་ནང་བཞུགས། གཞན་ཡང་ཁོ་བོས་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལ་ཐུ་ཐུས་
འཇམ་དབྱུངས་དགའ་བའི་རྒྱ་མམ་ཀྱིས་དབུ་མ་འཇུག་པའི་གཞུང་འབྲེལ་«དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་རྒྱ་མམ་»དང་།
རྒྱལ་མཚོག་གཉིས་པ་རྒྱ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་«དབུ་མའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»བྱ་བ་མཛད་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་
དབུ་མའི་རྒྱ་མམ་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མེ་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། པུ་ཆེན་བསྐྱེད་ནས་ཐུགས་པ། མཁས་བྱུང་བཟུན་དང་བ། ཚེ་ནི་ཐུགས་
པ་བཤད་བྱུང་། ཀུན་མཁུན་འཇམ་དབྱུངས་བཞད་པ་མོགས་ཀྱིས་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱང་། བསམ་ཅད་རྒྱ་མའི་«དབུ་མ་
དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་ཟ෍་དོན་དང་མཐའ་དཔྱད་བྱུར་རྒྱུ་ཀྱི་ཁོངས་སུ་རོ་མཛོན་དགོས་སོ།

ཤིས་མི་བྱུང་པ་ལ་ཨ་ལ་ལ།” ཞེས་གསུངས་ལ། རྗེ་ལྷ་མས་ཀྱང་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་རྗེའི་
 ཐུགས་རབ་ལ་བཞུགས་པ་རྒྱུད་གནང་བར་ཐུགས་དོར་སྐབས་དེར་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་རྗེས་
 «རྒྱུད་ལྷ་»ཅེ་འབྲེལ་བལ་འབྱུར་བའི་ལུགས་བཀའ་བ་ཨེ་ཡིན་བཀའ་འདི་ལྷས་པར། ཡིན་
 གསུངས་པས། གང་གིས་བཞུན་ལགས་ལྷས་པར། རྒྱུད་ཤེས་རབ་ཆེ་བས་བྱར་ཙམ་བཞུན་ཆོག་
 གསུངས་ནས། རྒྱུད་ལྷའི་འབྲེལ་པར་མཐར་ཐུག་ཐོག་པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་། “ཐོག་མ་
 མེད་དུས་ཙན་གྱི་ཁམས། །ཚོས་རྒྱལ་ས་ཀྱན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ།” ཞེས་པའི་གཞུང་འབགས་
 པ་ཐོགས་མེད་གྱི་ཐོག་བཞུས་སུ་ཀྱན་གཞི་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་པ། རྒྱུད་ལྷའི་འབྲེལ་
 པར་བའི་གསེགས་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་དང་།⁶⁴⁴ ཉན་རང་ལ་ཚོས་གྱི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུང་བ་དང་། བདེན་འཛིན་ཉོན་ཐྱིབ་ཏུ་བཞུན་པ་དང་།
 གང་ཞིག་གང་ལ་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྒྲིབ་ཞེས་སོགས་གྱི་མདོའི་དོན་བྱང་ས་དང་དབྱས་མཐར་
 མེས་ཙམ་དུ་བཀའ་བ་རྒྱུད་ལྷའི་འབྲེལ་པར་དབྱ་མའི་ཚལ་དུ་བཀའ་བ་སོགས་གསུངས་ཏེ།
 རྒྱུད་ལྷ་ཅེ་འབྲེལ་གྱི་རང་ལུགས་དབྱ་མ་བལ་འབྱུར་བར་གནས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཀའ་གནང་།⁶⁴⁶
 གང་ལྟར་ཡང་རྗེ་ལྷ་མས་ཡོད་གངས་ཙན་གྱི་རྒྱང་ས་སུ་དཔལ་འཁོར་ལོ་བའི་མཚོག་གི་
 ཚོས་སྐོར་ལ་བཀའ་འདིན་འབྲུག་དུ་མེད་པར་བསྐྱུངས་པའི་ཚལ་ལ། འགོས་ལོ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་
 ཤིས་«དེབ་ཐེང་རྫོན་པོ།» འདི་ལྟར།

ཤིས་ནི་རྗེ་བཙུན་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་བྱ་རྫོན་པོ་ཆེ་ལས་བརྒྱུད་ནས་ཅེ་
 བའི་རྒྱུད་ལ་བཤད་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ས་ཀྱང་ལེགས་པར་བསྐྱིགས་
 པའི་རྒྱ་ཀྱང་། མཛོན་རྟོགས་དང་དཀྱིལ་ཆོག་དེའི་བྱ་པའི་ལུགས་གྱི་མཛོན་
 དཀྱིལ། དེའི་བྱ་པོས་ཐུའི་རྒྱལ་པར་བཤད་པ། ལྷ་ཡི་པའི་ལུགས་གྱི་རྟོགས་པའི་
 པོས་པ་རྒྱལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་ཡིན་ལུགས། ལྷ་ཡི་པའི་མཛོན་རྟོགས་གྱི་
 བཤད་པ་འདོད་འཛིན་རྒྱལ་མཐར་དེ། འཁོར་ལོ་རྫོན་པའི་ལུགས་ཉམས་པར་
 ཐུང་པ་གསོ་བར་མཐར་དོ།⁶⁴⁷

ཞེས་བཀོད་དོ། གཞན་ཡང་པག་ལོ་དེའི་ནང་དུ་རྗེ་ལྷ་མས་དགའ་ལྡན་དུ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་

644 གཙང་རྫོན་ཀྱན་དགའ་འབྱུལ་མཚན། «འཇམ་དབྱངས་ཚོས་རྗེའི་རྒྱལ་ཐར།» ཤོག ༡༥ རྒྱལ་ཐར་འདིར་གཞི་བྱས་ཏེ་
 མདོར་བཞུས་ཤིག་ཆ་ཉར་གྱི་«དགོ་ལེགས་ཀྱན་འདུས།» ཤོག ༡༡༠ བད་བྱུང་།

645 རྒྱུད་ལྷའི་འབྲེལ་པ། བཞུན་འབྱུར། མེས་ཙམ། ཡི་ཤོག ༡༡༡ བལ་དཔེ་བཞུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ༡༠༢༥

646 གཙང་རྫོན་ཀྱན་དགའ་འབྱུལ་མཚན། «འཇམ་དབྱངས་ཚོས་རྗེའི་རྒྱལ་ཐར།» ཤོག ༡༥

647 «དེབ་ཐེང་རྫོན་པོ།» རྫོད་ཆ། ༤༢༠

ཁག་གཅིག་ལ། མོ་མོས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་འབྲེལ་དམིགས་བསལ་ཡང་འགའ་ཅས་མཛད་
 ཡོད་ལྟར་སྟེ། དཔེར་ན་མཁས་བླ་མ་རྗེས་གཅོས་སྒྲིབ་མའི་ཆོག་སྒྲུབ་ཅུང་ཅིས་ཞིག་ལ། སྤྱི་ན་
 «མཛོན་རྟོགས་རྒྱུན་»ཀྱི་དཔྱད་ས་པ་མཐར་བྱུག་དཔལ་ལྡན་སྒྲིབ་བྱུགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱ་
 མ་ཐལ་འབྱུང་བར་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་མན་དག་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་སྒྲུབ་ཞིང་། དེའི་རྒྱུ་མ་
 ལུ་མཁས་བླ་མ་རྗེས་ཟིན་བྱིས་བཏབ་པ་ལྟེ་ལུགས་མཁས་བླ་མ་རྗེས་སྒྲིབ་མ་ཞང་ལྷན་པ་ཆོས་དབང་
 གཤམ་པས་བཞུགས་པ་མཁས་བླ་མ་རྗེས་ཤུལ་འབྱུང་མ་ ༡ སྤྱི་བཞུགས་དེ་བཞིན་དུ་ཆོད་
 དུ་བྱ་བའི་སྒྲིབ་མ་བཟུམ་པ་ཁག་གཅིག་ལ་ཡོ་དེར་དགའ་ལྡན་དུ། བདེ་མཆོག་བྱིལ་བྱ་བའི་
 ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུ་མ་རིམ་རིམ་ལྟེ་ཐབས་ཁྲིད་ཀྱང་གནང་བར། དེས་
 སྒྲིབ་ཆེ་ལྟན་ཀྱང་དགའ་བཟབ་པ་སྟེ་ཡོངས་གཤམ་ལ་མེས་མ་དཔལ་ཆེན་པོ་ཀྱང་བཟབ་དུ་
 གཤམ་པས་ཟིན་བྱིས་ལུ་བཏབ་པ་རྗེ་སྤྱི་མའི་གསུང་འབྱུང་པོད་ བ སྤྱི་བཞུགས་ལ། དུས་
 འཁོར་གྱི་རྒྱུ་མ་རིམ་སྒྲིབ་པ་ཡན་ལག་བྱུག་གི་ཞལ་ཁྲིད་གནང་བ་དེས་སྒྲིབ་རྒྱལ་ཐང་པས་
 ཟིན་བྱིས་ལུ་བཏོད་པ་གསུང་འབྱུང་པོད་ ༥ སྤྱི་བཞུགས་ལ། དུས་འཁོར་སྒྲིབ་ཐང་པས་ལེའུ་འི་
 ལུགས་རྒྱ་བཞིའི་རྒྱུ་མ་མན་དག་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱལ་ཆོང་རྗེས་ཟིན་བྱིས་མཛད་པ་རྗེ་སྤྱི་མའི་གསུང་
 འབྱུང་པོད་ ༣ སྤྱི་བཞུགས་དེ་ཡོ་དེར་རྗེ་སྤྱི་མའི་གསུང་དུ་གསུངས་པའི་ཆོས་འབྲེལ་གལ་
 ཆེ་བ་ཞིག་ནི། མ་སྒྲིབ་ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུ་མ་ཤིན་དུ་གལ་ཆེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེ་ཆོད་འཆག་
 པ་གཉིས་པའི་བཤད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་གནང་བ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་དུས་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་
 ལ་གཞིར་བྱས་ཏེ་ཟིན་བྱིས་བཏབ་པ་རྒྱས་པ་ལྟེ་མའི་གསུང་འབྱུང་པོད་ ༥ སྤྱི་
 བཞུགས་དེ་གཞན་ཡང་དགའ་ལྡན་དུ་ཡོ་དེར་མཁས་ཆེན་ཞི་བ་འཆོའི་དབྱེ་མ་རྒྱན་ཀྱི་བཤད་
 པ་ཞིག་མཛད་པར་རྒྱལ་ཆོང་རྗེས་ཟིན་བྱིས་ལུ་བཏབ་པ་རྗེ་སྤྱི་མའི་གསུང་འབྱུང་པོད་ བ སྤྱི་
 བཞུགས་པ་བཅས་སོ།།

གཞན་ཡང་ས་ལག་གི་ཡོ་དེའམ་དེའི་ཐུ་ཡོ་ལྟ་བུ་སྒྲིབ་ཆོད་མཆོག་དུས་ཀྱི་ཡོ་ཐུ་མའི་རྒྱུ་མ་
 ཤིག་དུ། རྗེ་སྤྱི་མས་སྒྲིབ་མ་ལྷན་གསལ་གནང་བའི་གདམས་དག་གི་ཐུ་ཆུ་ལྟེ་མཁས་བླ་མ་གཅིག་
 དུ་བཞུགས་པ་ཤིན་དུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། རྗེ་སྤྱི་མའི་གསུང་འབྱུང་ ༡ སྤྱི་ནང་། ༡ «ཞལ་
 ཤེས་གནད་ཀྱི་ཐེམ་ཡིག་»⁶⁴⁸ཅེས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ནང་དུ། ༡ རིམ་གཉིས་ཡིད་ལ་བྱེད་
 པའི་གང་ཐག་གི་དམིགས་པའི་གནད་དག་བཤད་པ་ཞེས་པ་དང་། ༢ ལུས་དཔེན་གྱི་རྒྱུ་མ་ལུ་
 འཛག་གཤམ་བྱུང་ན་ཅི་རྟེན་དུ་དཔྱད་མོགས་རྒྱུ་མ་རིམ་གྱི་ཞལ་ཤེས། ༣ ལུ་མོ་ལ་དམིགས་

648 འདི་ལ་ཐེམ་ཡིག་དང་ཐེམ་ཡིག་བཅས་འཁྲིལ་གཉིས་བྱུང་བ། ཁོ་ཐེམ་ཐེམ་ཡིག་ཅེས་སྟེ་ཐེམ་ལ་བཏོད་པའི་རྒྱུ་
 ཡིག་རྟེན་ཅི་ཞེས་བྲུངས་ཏེ་འཁྲུང་བ་ཡོད་པ་དེ་དག་པར་བྱས་ཡོད།

པས་ཐུན་ཁྲིངས་པ་བཟན་པ་བྱུང་ཡང་རྒྱུད་འགག་ཏུ་མ་འདོད་པ་སོགས་བྱུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་
 ཞལ་ཤེས། ༤ བྱི་རོལ་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྟོན་པ་པར་འབྱུག་པས་སྟོག་ཚོལ་ཏུ་འགྲོ་ཆུལ། ༥ ཕྱག་རྒྱ་
 སྟོག་ཚོལ་གྱི་གནད་མཐའ་བྱུག ༦ བསྟེ་བ་སྟོར་དབུ་འཛིན་གདམས་པ། ༧ དགེ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་
 མེད་མི་རྒྱུད་པའི་གདམས་པ། ༨ རྒྱུད་བོགས་འདོན་སོགས་ཀྱི་གདམས་པ། ༩ སེམས་དཔལ་
 གསུམ་བཅེགས་ཀྱི་གདམས་པ། ༡༠ རྟོར་པ་བཞི་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཐབས། ༡༡ རྟོར་
 བསྐྱུས་སྐབས་སུ་སྟོག་བྱུང་བསྟེ་བ། ༡༢ རྒྱུད་སེམས་བཅན་ཐབས་སུ་འགོག་པ། ༡༣ བསྟེ་
 བའི་གདམས་རག་གནད་བཟུས་པ། (འདི་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕྱེད་པས་ཏུས་ལྷུས་རྟོར་
 གནད་བཞེ་ཉིད་ཡིན།) ༡༤ འཕྲོ་བའི་ཞལ་ཤེས། ༡༥ ཞི་ལྷག་གི་སྟོར་ལ་མེད་མི་རྒྱུད་པའི་ཞལ་
 ཤེས་བཅས།⁶⁴⁹ རྗེ་ལྷ་མའི་ཞལ་ཤེས་ཁག་བཅོ་ལྔ་བཟུགས་པ་རྒྱལ་ས། རྒྱུད་པ་ཉམས་ལེན་པ་
 ལ་གཤམས་སེལ་བོགས་འདོན་དང་རྒྱལ་ས་རིམ་གྱི་ལས་མཐོན་པོའི་གསང་ཆེག་རྗེ་ལྷ་མ་ཉིད་
 ཀྱི་ཉམས་སྦྱང་གཞིར་བཞག་གིས་གསུངས་པ་ཐོན་པས་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བའི་གདམས་རག་
 གི་མཛད་ཏུ་མཐོང་། «ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཕྱེས་ཡིག་»ཏུ་བཏུས་པའི་རྗེ་ལྷ་མའི་གདམས་རག་
 རྒྱལ་ས། «གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་རྒྱུད་གི་སྟོར་»ཞེས་པ་དང་། «གསང་བ་འདུས་པའི་མན་
 རག་ཡིག་རྒྱུད་ཉིད་གཅིག་»བཅས་ཕྱོགས་བསྡེགས་ཀྱི་གཞུང་ཁག་གཉིས་རྗེ་ལྷ་མའི་གསུང་
 འདུམ་པོད་ ༣ པར་བཟུགས་ཏེ་ཁྲུང་པར་ཏུ་གཞུང་ཕྱི་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཏུ། “ལྷ་བའི་ཡིག་
 རྒྱུད་”རམ་ལྷ་བ་རྗེ་རྗེས་ཆེག་ཅེས་པ། རྟོར་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་རྒྱུད་རྒྱལ་མི་འབྲུག་པ་ལྷ་སྟོར་ཞིག་
 གསུངས་པ་གནད་ཆེ་བས། «གསང་འདུས་མན་རག་ཡིག་རྒྱུད་»ཏུ་རྗེ་ལྷ་མ་བྱུང་བ་དགོད་ན།

དབུ་མའི་ལྷ་བ་སྟོར་རྒྱལ་ལ་ལྷ་སྟེ། ཕྱི་ལ་གཞན་གྱི་ཕྱལ་ཅན་ཁྲུང་ཅན་གྱི་དེ་ཁོ་
 ན་ཉིད་སྟོར་རྒྱལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་ནས་སྟོར་རྒྱལ། ཞི་གནས་
 དངོས་ལ་བཞེན་ནས་ལྷག་མཐོང་དངོས་སྟོར་རྒྱལ། ཞི་གནས་རྗེས་མ་ཐུན་པ་ལ་
 བཞེན་ནས་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མ་ཐུན་པ་སྟོར་རྒྱལ། ལས་དང་པོ་པས་ལྷ་བ་ལ་རྒྱུང་
 བ་འདོན་པའི་སྟོར་རྒྱལ་ལོ།⁶⁵⁰

649 རྗེ་ལྷ་མའི་གསུང་འདུམ་པར་མ་ཆེ་ཁག་ཐམས་ཅད་ཏུ། ཞལ་ཤེས་རྒྱལ་ས་རྗེ་ལྷ་མ་ནང་གིས་བསྟོད་པ་ལས་ཡང་ཐངས་
 བཏབ་མེད་པར་མ་ཐང། ཞལ་ཤེས་ཀྱི་ཐངས་ཀྱང་རྗེ་ཡོད་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་མི་འབྱུང་མོད། ཁོ་ལོས་ཞིབ་ཏུ་བཟུགས་ཏེ་
 འདིར་ཞལ་ཤེས་ཀྱི་ཐངས་བསྟོད་ཡོད།

650 རྗེ་ལྷ་མའི་«ལྷ་བ་རྗེ་རྗེས་ཆེག་»དེ་གསང་འདུས་མན་རག་ཡིག་རྒྱུད་གི་ཁོར་སུ་མཁས་བྱུང་རྗེས་ཐིན་ཕྱིས་གནད་པའི་
 ཐས་ཡིན་མོད། འདིར་ལྷ་བ་རྒྱུད་རྒྱལ་ལྷ་གསུངས་པ་དེ་རྗེ་ལྷ་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་ཐུན་མིན་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱལ་ཆབ་རྗེས་
 «ཐབ་མའི་ལྷ་ཁྲིད་ཀྱི་ཡིག་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱིང་བར།» གོག ༡༩༡ “དེ་རྒྱུད་རྒྱལ་ལྷ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་ལྷ་བ་རིས་ཐིན་མ་བཞེད་
 པའི་ལས་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་རྒྱལ་ལོ།” ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལས་དཔོག་རྒྱས་།

ཞེས། ༡ རྒྱལ་སྐྱེའོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཤིམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱུད་དབུ་མར་ཆུད་དེ་གཏུམ་མོ་
 འབར་བ་ལས་སྒྲིམ་པའི་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོས་རྟོག་ཉིད་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་དང་། ༡ ཆོས་
 ཉིད་མཛོན་ལུ་རྒྱལ་སྐྱེའོད་འབགས་པས་རྟོག་པ་ཉིད་སྒྲིམ་ཚུལ། ༡ ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་
 པ་ཐོབ་པའི་སྒྲིམ་པས་རྟོག་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྒྱལ་མཛོད་སྒྲིམ་པའི་གང་ཟག་གིས་རྟོག་
 ཉིད་སྒྲིམ་ཚུལ། ༤ ཞི་གནས་རྒྱུ་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གིས་རྒྱལ་མཛོད་རྒྱུ་མཐུན་
 པའི་སྒྲིམ་པས་རྟོག་ཉིད་སྒྲིམ་ཚུལ་དང་། ༥ ལས་དང་པོ་བ་རྟོག་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་གོ་བ་ཆགས་ཏེ་ལྟ་
 བ་ལ་སྒྲིམ་པ་འདོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཚུལ་བཅས། ལྟ་བུའི་སྒྲིམ་ཚུལ་ཤིགས་མི་འདྲ་བ་ལྟའི་
 རོས་འཛིན་གསལ་བར་མཛད་ཏེ། ཞལ་ཤེས་འདིའི་ལྟ་བ་སྒྲིམ་ཚུལ་ལྟ་བུ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་གསལ་
 བར་བཤད་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་«གསར་བ་འདུས་པའི་མན་རག་ཡིག་རྒྱུད་སྐོར་»ཞེས་པའི་ནང་
 གི་ཡིག་རྒྱུད་དང་པོ། «ཞི་གྲག་གི་སྐབས་སུ་མེད་མི་རྒྱུད་པའི་ཞལ་ཤེས་»ཀྱི་ནང་ཏུ་བཞུགས་ལ།
 ལྟ་བ་སྒྲིམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་སོ་སོའི་རྣམ་དབྱེ་གསལ་བར་རེས་ན། རྒྱ་ལྷ་མའི་དབུ་མའི་ལྟ་
 བྱིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པ་ཉིད་སྒྲིམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་
 ལྷན་པར་ཁོ་བོས་སྒྲིམ་པོ། 651

གཞན་ཡང་ས་པག་ལོ་དེའི་ནང་། མ་འོངས་ཐོན་མཁྱེན་ལྟ་བུས་«རྣམ་ཤེས་གོང་ཏུ་འཕོ་
 བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་སྒྲིམ་འབྱེད་»ཅེས་པ་ཕྱིས་དགའ་ལྡན་འཕྲོ་ཆེན་མོར་བཤགས་
 པ་འདི་མཛད་ཅིང་། འདི་ནི་«སོ་བྱ་པ་ཇ་»ལྟེ་«དཔལ་ཡང་དག་སྒྲིམ་པའི་རྒྱུད་»ཀྱི་བརྒྱུ་བ་
 བརྒྱུད་པའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པ་འཕྲོ་བའི་རྣམ་བཤད་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ཏུ་ལེའུ་འདིའི་འབྲེལ་
 པ་ལ་ལྟ་ལྟ་ཀྱང་འདི་«མན་རག་སྒྲིམ་པར་»བྱུང་བ་རྩ་བར་བཞག་ཅིང་། གཞན་ཡང་རྒྱུད་«རྒྱ་ཆེ་
 མཁའ་འཕྲོ་»དང་། «གདན་བཞུ།» «རྒྱུ་མཁའ་འབྱེད་» «ཞལ་ལུང་»དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་
 པ་བཅས་པན་ཆུན་བྱང་བསྐྱེད་ཤིང་། ཕྱི་དང་ནང་གི་འཆི་སྒྲིམ་དང་དེ་འབྲེལ་འཆི་བ་ལྟ་
 བའི་ཚུལ་སྐྱེས་ལ། རག་དབང་བཤགས་པའི་«འཆི་སྒྲིམ་འབྱེད་པ་ལ་»ནས་ཀྱང་ལེགས་ཆ་
 ལྷངས་པ་སྐྱེས་ཀྱིས། འཕྲོ་བའི་གདམས་རག་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱངས་དང་བཅས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་
 གཏན་ལ་ལཔ་ཏེ། འཕྲོ་བའི་རྒྱུས་པ་འདིའི་ནང་ཏུ། “ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཤིས་པ་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱེད་
 པ།” 652 ཞེས་པའི་ས་བཅད་ཀྱི་ནང་ཏུ། འཕྲོ་བའི་ཉམས་ལེན་དཔོན་ལ་འཇུག་སྒྲིམ་བྱམ་པ་
 ཅན་བཟུང་བའི་སྒྲིམ་པ་ཉི་ཤེས་སྒྲིམ་དང་བཅས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་སྒྲིམ་གཙུག་གི་བར་ཏུ་འདྲིན་པ་

651 བ་སོའི་ལྟ་བྱིད་ཆེན་མོ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བརྒྱུགས་ན། གཞན་གི་རྩ་བའི་སྒྲིམ་པ་དེ་རྒྱ་ལྷ་མས་ཞལ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་ལྟ་བ་
 རྒྱུད་ཚུལ་ལྟ་བུ་དེ་གཞིར་མཛད་པ་གསལ་བར་དཔྱད་བྱས་ན།

652 «འཕྲོ་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་སྒྲིམ་འབྱེད་» གསུང་འབྲུམ། བོད་དུ་དཔྱད་ ༤༡

སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཤིང་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷན་པ་ལྟར་ལ་ཞིག་བཞུགས།

རྗེ་ལྷ་མས་གསུང་ཆོས་གཤམ་ཆེན་ཞིག་ཆོས་འཕྲོར་ལྷན་པ་ནི། གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་སེམས་སྤྱོད་སེམས་ཀྱི་བརྟན་པ་ཆུང་བ་ཞིན་ཏེ་དང་དང་སྤྱོད་ཀྱི་ཤིན་ཏེ་ཆེ་བ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོའི་བཅུ་ཉེན་གྱི་ཆུང་བ་ཏེ། དེའི་«དབྱེ་མ་རྒྱན་»ཆ་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ་མཐའ་ཆོད་པའི་རྗེ་ལྷ་མས་ཆོས་པར་བཞེད་དེ་དབྱེ་བཅུགས་པ་དཔེ་ཤིང་ཤོག་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། «དབྱེ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱུང་»དེའི་དབྱེ་མ་བའི་ཆོག་ “བདག་དང་གཞན་གྱི་དཀོན་པ་དེ་དག་། ཡང་དག་པར་ཤི་གཅིག་པ་དང་།”⁶⁵³ ཞེས་སྐྱེས་ཀྱིས། གཞན་གྱིས་འདོད་པའི་བདེན་པ་གཅིག་བྱ་བ། བདག་དང་། གྲངས་ཅན་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོ་བ་དང་། རྩེ་བྲག་པའི་ཉེན་པའི་རྒྱལ་མཉམ་ཆའི་ཉེན་ཉེ་བྱ་བ་དང་། རང་གྱིས་འདོད་པའི་གང་ཟག་གཅིག་བདེན་དང་། ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་ཉེ་བྱ་བ་རྒྱུ་ཡིན། གཅིག་ཏུ་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་སེམས་པས་འགོག་པའི་ཐད་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། ཆོས་ཅན་གཞི་མ་བྱུང་པའི་ཉེན་ཉེ་བྱེད་པའི་བདག་ཉེ་བྱེད་བཟུང་བས། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་བྱུང་པའི་ཉེན་ཉེ་བྱེད་པའི་དཔེ་ཤིང་ལས་འཕྲོས་པའི་དབྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་བྲལ་ཞིང་ཐབ་པ་བྱུང་བ། «ཆད་མ་རྒྱལ་འབྲེལ་»ཀྱི་ནང་ཉེན་ལས་ཡང་དག་གི་སྤྱོད་སེམས་ཆོས་བྱུང་ཆུང་བ་དང་འབྲེལ་ཏེ། གཞན་ཆོག་གྱི་ཆོས་ཅན་ལ། སྤྱོད་སེམས་ཅན་དང་དང་ཉེན་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་དཀའ་བའི་གནད་དང་། དེའི་སྤྱོད་སེམས་ནང་པའི་གཞུང་ཏུ་སྤྱོད་སེམས་འདོད་པས་བརྟན་པ་རྒྱུ་ཡིན། ཆུང་བ་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་སེམས་པས་འགོག་པའི་ཆུང་བ་ལས་པའི་ཉེན་ཉེ་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་དམིགས་བསལ་ཐོན་པ་གནད་ཆེན་ «དབྱེ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱུང་»དེའི་དབྱེ་མ་རྗེ་ལྷ་མས།

མགོན་དེས་གངས་ཅན་ཁྱོད་འདིར་རྒྱལ་བའི་བརྟན། ཤོག་མར་ལེགས་པར་བཅུགས་ཆེ་ལྷ་བྱུང་ལྟམས།།
སྤྱོད་སེམས་འདིར་དང་པའི་ཉེན་འབྲེལ་ལེགས་བཞུགས་པས། །ད་ཏུ་ཏུ་ཡང་ཐབ་མོར་དབྱེ་མ་ལ།།
མོས་པའི་སྤྱོད་སེམས་འདིར་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱུང་། །དེ་ལྟར་མཁས་པའི་དབང་པོ་དེ་ཡི་གཞུང་།།
བདག་ཅག་རྒྱུ་ཡིས་མི་ཉམས་སྤོང་བ་ནི། །བཀའ་ངེས་གཞི་བའི་མཆོད་པ་ལྷ་མོད་ཡིན།།
ཞེས་དང་།

སྤྱོད་སེམས་པའི་ཆོག་རྒྱུ་ཡིས་མཐུན་མཆོད་པ། །འཕགས་པའི་ཡུལ་ནའང་ཆེས་དཀོན་འདི་འདྲ་ནི།།
ཐོད་གྱི་རྗེ་རྒྱལ་བཅོན་པོས་སྤྱོད་སེམས་པ། །མི་མ་བདག་ཅག་ཐོད་འབངས་སྐལ་བཟང་ཞེས།།
ཡིད་གྱི་རྒྱད་འབྱུང་བདེ་ལ་རྩལ་བ་ཡིས། །ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་གཞན་གྱིས་དབང་ལྷན་པས།།

653 «དབྱེ་མ་རྒྱན་» རྒྱུ་ ༡ བརྟན་འབྱུང་། དབྱེ་མ། མ ༥༡ ན༡ དཔེ་བསྐྱར་མ་དེབ། ༤༡ ཤོག ༩༧

མཁས་པའི་མཆོག་ལྷན་དེས་མཛད་ཀྱན་གྱི་ནི། རྟོགས་དཀའི་གནས་ལ་བརྟེན་བྱས་མདོ་ཙམ་གྱི།⁶⁵⁴
 ཞེས། རྒྱ་ཁྲ་མས། མཁན་ཆེན་འདི་ལྟོན་གྱི་བཙན་པོ་ཁྱི་སྤང་གིས་བོད་ཏུ་ལྷན་འབྲོངས་པ་བྱུང་
 བ་དེ། རང་ཅག་ཁ་པ་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷོ་མཐུན་ལེགས་བྱས་མཛོན་ཏུ་ལྷན་པའི་སྐལ་བཟང་
 ཏུ་བཟུང་དཀོས་པར་གསུངས་སོ། །སྤྱི་ལོ།

དཔལ་ལྷན་གསུང་རབ་ཀྱན་ལ་ཉྀ་པའི་མིག་ ཁྱི་མེད་རིགས་པའི་འབྲེན་བྱེད་ལྷན་པ།
 ཁྱི་ཀྱི་དཀོས་ལྷོ་པས་རིགས་པའི་ལག་ཉལ་གྱིས། མཐར་འཛིན་རི་བོ་མེད་གི་ལྷག་མར་མཛད།
 བཟོད་དཀའ་རིགས་པའི་ཁྱི་བཞོན་རྒྱུད་བྱུགས་གྱིས། མ་ལུས་ལྷོགས་གྱི་གོ་སྐབས་ལ་གནས་པའི།
 ལོག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱན་བཙོམ་སྟེ། ལན་བདེ་རྒྱུད་ཆིའི་གཉེན་གཅིག་མཁའ་ལ་མཛེས།
 ཁྱི་མེད་རིགས་པ་རྣོན་པའི་མཆོན་འཆར་བ། ཁྱི་ཀྱིས་རྒྱུད་མའི་རྒྱུར་བ་རྒྱུད་བཞིངས་ཀྱང་།
 ལྷ་པའི་མེད་གོ་ཀྱན་གྱི་རྒྱལ་གྱི། རལ་བ་མ་ལུས་ཅིག་ཅངས་ལ་ལྷུང་།
 བདེ་གཤེགས་བཟླས་པའི་ས་ཆེན་ཁྱོད་གྱི་ནི། ལེགས་བཤད་དབངས་པའི་ཀ་པ་ལ་བརྟེན་པ།
 ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཟུང་བ་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ། དཔལ་ལྷན་མཁས་པ་ཀྱན་གྱི་མགོ་བོས་འཛིན།
 མེད་མན་རྒྱལ་པའི་ས་བོན་སྟེང་རྒྱུད་ཆིའི་ཁམས། ཤེས་རབ་ལུས་གྱི་ལྷོ་པར་བསམ་གཏན་གྱི།
 བདེ་བྱོད་ལྷོ་མས་པར་བརྟེན་པས་ལེགས་ལྷན་པ། ཏུས་གསུམ་རྒྱལ་པའི་གཏུང་འཛོལ་མས་འདི་བཟུན།
 ལྷིང་རྒྱུད་ལྷོ་པ་རྒྱུགས་པའི་གཞོན་ནུ་ནི། ལྷག་བསམ་ཀྱན་གསལ་མཛེས་མའི་བར་པ་ལས།
 མད་བྱུང་བཙོན་པའི་མཁྱེན་འཁྱོས་རབ་སྤངས་ཏེ། གཞན་རྟོན་གསར་པའི་བཀའ་ཆེ་ལ་འཛེགས།
 དེ་ཆེད་མ་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བཞད་པ་དང་། མཉམ་ཏུ་བྱུང་བཟླས་གོས་དཀར་ཁྱོན་པའི་ལུས།
 གཤེགས་ནས་ས་གསུམ་འཁྱོ་འདི་ལྷན་བལ་ཞེས། དཔེས་ལྷན་རྒྱལ་བ་ན་ནི་བཏང་ལྷོ་མས་མཛད།
 ཆོད་ཏུས་འཁྱོག་སྤྱད་ཆེད་ཏུ་འོངས་པ་ཡི། རྟོགས་ལྷན་བཞིན་ཏུ་ཁོར་ལུག་རི་བོའི་ཁོངས།
 མ་ལུས་བྱུང་པར་བསྐྱབ་གསུམ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཁྱོད་ལུགས་ལྷན་པའི་བ་དན་བཞིན་ཏུ་བཙུགས།
 དེ་ལྷིང་ཏུས་མཐར་ལེགས་བཤད་རྒྱུད་ཆིའི་གཉེན། ལུབ་པའི་ཉི་མ་མ་ལུས་ཐེལ་གནོན་པའི།
 ས་གསུམ་འོད་མཛད་འཁྱོ་པའི་སྤྱོད་མ་གང་། ཁྱོད་དང་མཆོངས་པའི་རྣམ་པ་གཞན་ཡོད་མིན།
 ཞེས། མཁས་བྱུང་རྒྱུད་ཆིའི་«རྣམ་ཐང་དད་པའི་འཁྱུག་རོགས་»ཏུ་བྱུང་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་
 བཙད་ཏུ་བཞོད་པ་ཡོ། །།

654 «དབྱེས་ཀྱན་གྱི་བརྟེན་བྱས་པ།» གསུང་འབྲུག་ བ རྟོག ༤༤

རྒྱུ་ལྟ། རྒྱུ་མ་ནི་ཆ་ཆེན་གྱི་ནང་དུ་ཞབས་སྤངས་པ་ཙམ་ཞིག་ལས། དུན་དུ་པོའི་ཆ་ཆེན་གྱི་བཙུན་ཐང་ཞིག་མཛད་རྒྱུ་དེ་བྱུགས་འདུན་བྱུང་མེད་ཅིང་། གཙོ་བོ་རྣམས་ལྟ་བུ་ཉིན་གཤམ་བཞུགས་དུ་མེད་ལྟ་བུ་དང་མདའི་སྒྲེ་པོའི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་དག་ལ་ཆོས་དང་གྱིན་སྤངས་གྱི་སྒྲེ་མ་གནང་བ་དང་། བཙོ་བོ་རྣམས་ལ་མཛད་པ་སོགས་གནང་ཞིང་། བཞེན་བཀྲ་བ་དང་འབྲུལ་བ་སྤང་དུ་བྱུང་བ་དག་བདག་གིས་མཛད་པ་དང་། ཐ་ན་ཞལ་མཐོང་ཞིང་གསུང་ཐོས་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་དོན་དང་ཐུན་པར་མཛད་པོ།⁶⁵⁶

རྣམས་ལྟ་བུ་རྒྱུ་མ་འཁོར་བཙུག་ ཉེ་པའི་རྣམས་དུ་མེ་མེ་སྒྲེ་ལ་ ༡༩༡༤ ལོར་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་བཅུ་པ་པོའི་དཔལ་ཐུན་འབྲས་སྤངས་གྱི་དམོན་པར་བྱོན་ཅིང་། དམོན་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་ནས་རྒྱུང་ཆད་མེ་ལེ་ལྷ་ཙམ་གྱི་སར་ཡོད་པའི་དེ་བོ་དགོ་འཕེལ་གྱི་འདབས་སུ་ཆགས་ཡོད་པོ། དམོན་པའི་མཆན་འབྲས་སྤངས་ཞེས་པ་དེ་ནི། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུང་གར་དུ་གསུངས་སའི་རྒྱ་གར་རྣམས་ལྟ་བུ་གནས། དེར་རབས་རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་སྡེ་ཡུ་ཕྱུ་དེ་མའི་(Andhra Pradesh)ཁོར་སུ་ཡོད་པ་ཡ་མ་ར་མ་ཉི་ལྟེ། རྣམས་དུས་རྒྱུ་ཀ་ཏ་ཀ་ཞེས་པའི་ལེགས་སྤྱང་གྱི་མང་དེ་བོར་རྣམས་དུ་བསྐྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་པོ། རྒྱུ་མ་པོའི་ཞབས་ལ་སྤྱན་བྱུག་ཡོད་པ་སོགས་གྱིས། རྣམས་འདིར་འབྲས་སྤངས་ལ་འདོ་ལེ་ལ་གདངས་བྱངས་ཉེ་བྱོན་པར། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་དབྱངས་དེར་འདུས་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ནས་ཕེབས་ལམ་གྱི་གཤམ་གཤོན་ལ་གསེར་ཕྱེང་བཞུགས་གིང་ལག་དུ་མཛལ་དང་དང་སྒྲོ་མ་ལེ་ལྷུང་བ་བཟུང་སྟེ་བསྐྱུར་བ་གིན་དུ་ཐུབ་པ་ལྟ་སྟོ། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་རང་ཉིད་ལ་མཆོན་ན། རྣམས་འདིར་རང་གི་ཆ་པོའི་སྒྲེ་མ་རྒྱུ་མ་ཆེན་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། ཆོས་རྒྱུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསར་དུ་བཅུ་པ་པོའི་དམོན་པར་ཞབས་དཔོན་སུ་བཙག་སྟེ་བྱིན་བྱིས་རྒྱུ་པོའི་གོ་རྣམས་ཐོབ་པ་འདི་བསྐྱེད་ནམས་གྱི་དཔལ་ཆེན་པོར་དམོར་སུ་ཡོད་ལ། རྒྱུ་མ་པོའི་བཀའ་བྱིན་རྒྱུ་མ་སྤྱང་བ་དང་རང་གི་ལེགས་ཐུས་གྱི་འབྲས་བུ་སྤྱིན་པའི་དགའ་བ་བཙུག་། དགའ་དང་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཉམས་ཆོར་བྱུང་པར་ཙན་སྒྲེ་མ་ཡོད་པོས་དེ་ལྟར་རྒྱུ་མ་རྒྱུང་ནས་བྱོན་ཉེ་འབྲས་སྤངས་དང་ཉེ་བར་སོན་པའི་རྣམས་གིག་ལ། རྒྱུ་མ་པོའི་འདོ་ལེའི་རྣམ་ལ་འཇའ་ཆོན་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ཞིག་ཐལ་བྱུང་དུ་བྱུག་པ་ཀྱན་བྱིས་མཐོང་བ་དང་། འབྲས་སྤངས་སུ་ཕེབས་ནས་ཀྱང་། ཆོས་གསུང་བའི་རྣམས་སུ་ཆོས་པའི་དབྱངས་སུ་འཇའ་མཆོན་རྣམས་ལ་ལྷུ་ལྷུ་ཆེས་གསལ་

བར་ཕྱག་པ་སོགས་བཟུ་ཤིས་པའི་ཉམས་མཚན་མཛོན་སྤྲུམ་ཏུ་ལྷུང་།⁶⁵⁷

སྐབས་དེར་འབྲས་ལྷན་སྤྲུམ་དཔེ་འདུན་པ་སྟོང་ལྷག་གཉིས་ཉྦ་ག་འཛེམས་ཡོད་ལ། རྗེ་ལྷ་མའི་ལྷན་བདག་གཙོ་པོ་སྟེ་འཇུག་མཁའ་མཁའ་བཟང་པོ་ཁྱིམ་ཆར་ནས་ཀྱང་། འབས་ཉྦ་ག་དར་ལྷི་སྟོས་ཀྱི་ལོགས་བསྟེན་བཟུང་འབྲུལ་ནོད་སོགས་བསམ་བྱིས་མི་བྲལ་པ་མཛད་ལ། རྗེ་ལྷ་མས་འབྲས་ལྷན་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ནང་ཏུ། གསར་ཏུ་བཏབ་པའི་དགོན་པ་དར་འདུ་ཁང་ནང་བཞུགས་སྤྲུམ་གསོལ་བའི་སྐུ་གསུང་བྲགས་ཀྱི་རྟེན་རྒྱུ་ལ་རབ་གནས་མཛད་ཅིང་། རབ་གནས་ཀྱི་སྐབས་སྤྲུམ་གསར་ཏུ་བཞེངས་པའི་ཆོས་སྟོང་མགོན་པོ་ལྷག་ལྷག་པ་དང་གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ལ། ཡེ་ཤེས་པ་ལྷན་བྲངས་ཏེ་བཞུགས་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་འབྲས་ལྷན་ཀྱི་སྟོང་བཅུད་གཉིས་ཀ་ལེགས་པར་སྤྲུང་བའི་བཀའ་བསྟོས་ཏེ་ཆོས་སྟོང་བའི་འཕྱིན་ལས་བཙོལ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེས་ཏུས་ལྷན་བྲང་ཏུ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་དགོན་ཤེ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏབ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེར་དཔེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་ཀྱང་ཆེ་ཙམ་བཟུས་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས། རྗེ་ལྷ་མ་བྲགས་ཤིན་ཏུ་རངས་པ་ལྷུང་སྟེ་ཞལ་ནས། “དགོན་པ་བཏབ་ནས་ཡོ་བཞེ་ཙམ་ལས་མ་སོང་ཡང་དར་རྒྱས་ལེགས་པར་ལྷུང་འདུག ད་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་ཁྱོད་རང་གིས་འཛིན་བདག་ལྟེད་དགོས།”⁶⁵⁸ ཞེས་བྲགས་དཔྱེས་པའི་གསུང་ལྟོན་། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེས་ཀྱང་རྗེ་ལྷ་མར་ལྷག་བཙལ་ཏེ་ལྷ་མའི་ཞབས་ལ་འཁྱུང་ནས། རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོ་གསུམ་ཀམ་རྩས་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་ལྷ་མའི་བཀའ་སྤྲུང་བའི་དམ་བཙལ་བྱལ་།

འབྲས་ལྷན་སྤྲུམ་བཞུགས་རིང་རྗེ་ལྷ་མས་ཆོས་འབྲེལ་མཛད་པར། ལམ་རིམ་གྱི་ཁྱིད་དང་། ལྷ་རྩོ་ཆོས་ལྷག་དཔལ་ལྷན་ལྷུ་བའི་«དབྱ་མ་ལ་འཁྱུག་པ་»ཆ་འབྲེལ་དང་། གསར་འདུས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དཔལ་ལྷན་ལྷུ་བས་མཛད་པ་«སྟོན་མ་གསལ་བ་»སོགས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་ཆད་ཁྱོད་པའི་སྟེ་པོ་ལོ་མོ་ལ་ཁྱིད་གནང་བ་ཆེད་མི་གནང་ཡོད། སྐབས་འདིར་ནི་ཁྱོད་པའི་སྟེ་པོ་རྗེ་ཙམ་ཞིག་འོངས་པ་དང་། ཐ་ན་སྤྲུང་པའི་ཆོགས་ཏུ་ས་འདུས་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ལ། ལམ་རིམ་དང་དབྱེ་མ་ལ་སོགས་པ་འདར་བཀའ་པ་མེད་པར་ཆོས་བྱ་བའི་བྲལ་ཏུ་སྟོང་ཏུ་བཅུག་སྟེ་གནང་། དེ་ཡང་ཐུང་ཏོང་ཆོས་སྤྲུན་ལ་གཙོ་པོར་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་འབྲེལ་དང་། ཕྱི་རྩོ་གསར་འདུས་ཀྱི་རྒྱད་འབྲེལ་གྱི་བཤད་པ་མཛད་དོ།⁶⁵⁹ དེའི་ཏུས་སྤྲུམ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེས། རྗེ་ལྷ་མ་ལ་གསར་འདུས་དང་བདེ་མཚོག་སོགས་ཀྱི་གནད་མང་དག་གཅིག་ཀྱང་རེ་བཞིན་བྱས་

657 «རྩམ་ཐང་དད་པའི་འཁྱུག་རྒྱུ་སྤྲུམ་» གྲག ༡༩

658 གཙོང་སྟོན་ཀྱང་དགའ་ལྷུ་ལ་མཚན། «འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་བཟུ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་གྱི་རྩམ་ཐང་» གྲག ༩༩

659 «རྩམ་ཐང་དད་པའི་འཁྱུག་རྒྱུ་སྤྲུམ་» གྲག ༡༩ དང་། «འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་བཟུ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་གྱི་རྩམ་ཐང་» གྲག ༩༩

ནས། གཞན་གྱི་བཤད་སྒྲིལ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་རྒྱུ་མའི་གསུང་རབ་རྒྱལ་ལ་ཡོད་
ཚུལ་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྲ་བ་འདུག་ཅེས་མང་དུ་བྱུང་བས། རྒྱུ་མ་གྲགས་དཔེས་ཏེ། “ཁྱོད་
ཀྱིས་ངེས་པོ་རང་བྲུས་འདུག” གསུངས་དོ།⁶⁶⁰

འབྲས་སྦྱངས་སྤྱད་པས་ཤིག་ནས་གཞན་པལ་ལོ་ཆེ་ལ་སྒྲིག་དུ་ཡུར་པའི་མངོན་ཚུང་བར་
གྱིས་གསུངས་ནས། ལྟ་བུ་བྲ་བ་ལ་དམ་བཞག་ཆེ་བར་མཛད་དེ། བཙུག་ལྷན་འདས་རྒྱལ་བར་
སྤང་མཛད་གྱི་དབྱེ་ལྟ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེས་པའི་ཞལ་ཏ་མཛད་དོ། དེ་ལྟར་འབྲས་སྦྱངས་སྤྱད་
བ་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཙམ་བཞུགས་པའི་རྒྱུ་མ། ཉིན་གཅིག་རྒྱུ་མས་དགའ་ལྷན་གྱི་ཕྱོགས་སྤྱད་
གཟིགས་ཏེ་ཅུང་མཉམ་བཞག་ལྟ་བུར་མཛད་ལ། རྒྱན་ཆད་དུས་འཁོར་ལ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱུད་
འཆད་པའི་སྒྲུབ་སྤྱད་ལེན་མཆམས་འཛོག་པའི་ལུགས་མེད་མེད། དེའི་ཆེ་གསུང་འདུས་ལེན་
དབྱ་པའི་སྒྲུབ་སྤྱད་མཆམས་བཞག་སྟེ། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་ལ། ད་ལན་སྦྱར་དུ་དགོན་
པར་འཕྱོན་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་གནད་དོ། དེ་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་ལ་ཆོས་གཅིས། སྒྲུབ་སྤྱད་ཏེ་
ཆོས་འབྲེལ་གྱི་ཐུན་བདག་དང་ཆོས་གསན་པར་འདུས་པ་རྒྱལ་ནས། “ད་དུང་རྒྱ་བ་གཅིག་
གས་རྒྱ་བ་ཕྱེད་ཙམ་དུ་བཞུགས་ནས་ཆོས་འཕྲོ་རྒྱུགས་པ་གསུང་བ་ཞིག་གྲགས་རྒྱུ་ལ་བརྒྱུ་
འཆལ། མཐའ་ན་གསུང་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པའི་འཕྲོ་དེ་བསྐྱུགས་ལུང་མཛད་པ་ཙམ་ཞིག་
ཀྱང་གནད་འཆལ་” ཞེས། གསལ་བ་ནན་ཆེར་བཏབ་ཀྱང་། གསན་དུ་མ་བཞེས་ནས། “ད་ལན་
སྦྱར་དུ་བཏེག་པ་དེ་ག་རང་ལེགས་དོ། རྒྱུད་དང་ལམ་རིམ་འཕྲོ་ལ་འཛོག་པའི་འདུན་པ་ཁ་སང་
ནས་བཏར་ཆར།” ཞེས་གསུངས་ནས་ཆོས་མཆམས་བཞག་གནད་བལ་། མཁས་བྲུབ་རྒྱུ་ལ།
“ཕྱིས་སྤྱད་པས་དང་མཆན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་བཟོས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུན་རྒྱུགས་པ་མེད་པར་འཕྲོ་རིང་
དུ་གནས་པའི་རྒྱུ་མའི་བཞུགས་པའི་དགོངས་པ་ཚོན་དུ་མཛད་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་བྲ་
” ཞེས་གསུངས་དོ།⁶⁶¹ དེ་ལྟར་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོས་འབྲས་སྦྱངས་ནས་སྤྱད་བཏེགས་ཏེ། རྒྱལ་
ས་ལྟ་ས་བརྒྱུད་དགའ་ལྷན་ལ་སྤྱད་སྤྱད་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་ལ་ཆས་དོ།

དཔེན་གནས་མེད་ཆོས་རྒྱུ་ལ་ཞབས་སྤོང་མཉམ་དེ་འཁོད་པ།

འབྲས་སྦྱངས་ནས་ལང་དགའ་ལྷན་ལ་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་དུ་ལྟ་སང་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ།
སྤང་ལང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྒྱ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱད་མཉམ་དུ་སྤྱད་པས་མཆོད་དང་གསོལ་འདེབས་
བྱ་ཆེད་མཛད་ཅིང་། བརྒྱན་འཕྲོ་རྒྱུ་དང་ཁྱད་པར་དུ། རང་ཉིད་ཀྱི་«རྒྱུགས་བརྒྱུད་མཉམ་དུ་ལེགས་མཁུ་»

660 «འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་བྱེས་དཔལ་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་བར་» ཤོག ༩༡

661 «རྒྱལ་བར་དེ་པའི་འཕྲོ་རྒྱུ་ལོགས་» ཤོག ༩༡

བརྟན་པའི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཞལ་འབག་འཆས་གོས། དབྱུག་ཞགས་རྣམས་གནང་སྤྱིན་ཏུ་སྒྲུབ་པོ་⁶⁶⁵
 དེ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་བྱས་པར་ཅན་སྤྱིག་པའི་ཆེད་ཏུ་གནས་དེར་གསོ་སྦྱོར་གི་ཆེ་གཤམ་མཛད་ལ།
 རྒྱུད་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་སྟེ་གསར་འདུས་ཅ་རྒྱུད་དང་བདེ་མཆོག་གྱུར་བའི་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་
 གས་ཀྱང་ཆོས་བྱམ་རྟེ་གསུང་བའང་མཛད་པོ་⁶⁶⁶ རྒྱུད་གསུང་བའི་ཆོས་བྱམ་དེའི་བར་སྐབས་
 རྟེན་ལ། རྒྱ་བཙུན་ཤེས་རབ་མེད་གེ་ཡར་བཞེངས་ཏེ། “ཁོ་པོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་ཐོག་པའི་
 བཙུན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་མེད་པས་རྒྱ་མ་གཤེད་ནས་སྤྱབས་འཇུག་ཐབས་གནང་
 བ་བྱ།” ཞེས་བྱས་པར། རྒྱ་མ་གས།

ཁྱོད་སྐྱེད་མི་དགོས། ཁོ་པོས་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ལ་གཉེར་གཏད་བྱས་ཡོད། ཁྱོད་
 རང་གཙང་སྤྱིགས་སུ་བྱོན་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་ཉན་མཛོད། འདི་ནས་དཔག་ཅད་
 འགའ་མོང་བའི་སར་བྱིལ་བྱ་ཁ་སྤྱབ་པ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་མི་ཡོད། དེའི་
 རྟེན་ཏུ་སྤྱོད་པ་མང་པོར་གཤེན་རྒྱུ་ཞེས་གཤེད་ཀྱིས་རྒྱས་སུ་བཟུང་བའི་རྣམ་འབྱོར་
 པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མང་ལྷན་ཏེ་བཙུན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད། ཡང་དེའི་པ་
 རོལ་རྒྱུད་ཐུགས་འགའི་ས་ན་མིན་མོ་གན་རྒྱལ་ཏུ་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་མིའི་རྟེན་ཏུ་
 གནོད་སྤྱིན་མོ་ཞིག་ཡོད། དེས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་བཙུན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད། དེ་བྱིན་ཅད་
 བྱི་ཁྱོད་རང་གིས་ཤེས་པར་འཇུག།⁶⁶⁷

ཞེས་ལན་ཏུ་བཀའ་སྒྲུབ་པོ་ དེ་རྟེན་རྒྱ་བཙུན་ཤེས་རབ་མེད་གེ་ཡར་མཛད་ཏེ་ཀྱུད་ཀྱི་
 བཤད་པའི་བཀའ་སྤྱོད་པའི་བཀའ་བབས་སུ་མངའ་གསོལ་ཏེ། རྒྱུད་པ་བྱ་ཆར་འཇུགས་
 པའི་ཐོག་མའི་ས་བོན་བསྐྱེད་པ་ལས། བྱིས་རང་གི་སྤྱོད་པའི་བཀའ་བཞེན་རྒྱ་བཙུན་ཤེས་རབ་
 མེད་གས་ཐོག་མར་གཙང་བྱལ་ཏུ་ཐུས་རྒྱུད་ཐུག་བཏབ་ལ། དེ་རང་གི་དུས་སྤྱོད་པ་འདུལ་ནག་
 པ་དཔལ་ལྡན་བཟང་པོར་གཏད་ཏེ། དབྱས་སུ་རྒྱུད་བྱ་བཙུགས་པ་ལས། བྱིས་རྒྱུད་ཆེན་ཀྱན་
 དགའ་དོན་ཐུབ་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལས་འཕྲེས་ཏེ་རྒྱུད་བྱ་བཙུགས་པ་ལྷུང་བ་ལ། ཆགས་མའི་སྟོན་ནས་
 དང་པོ་ལ་དཔལ་ལྡན་སྤྱད་རྒྱུད་པ་བྱི་མ་ལ་དཔལ་ལྡན་སྟོད་རྒྱུད་བཅས། མཆན་ལྟན་ཅན་གྱི་

665 སྐབས་འདིར་རྒྱ་མ་གས་རྒྱ་བཙུན་ཤེས་རབ་མེད་གེ་ཡར་གནང་སྤྱིན་གང་མཛད་པའི་ཞིབ་གནས་འདི་དག་ཀྱན་མཆེན་
 འཇམ་དབྱངས་བཞེད་པའི་«རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཐང་དང་»ཏུ་ཐུང་བ་ལས་བཀོད། རྟེན་ ༥༡

666 «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འཇུག་ཐོགས།» རྟེན་ ༥༤

667 ཞིབ་གནས་འདི་དག་ཆ་ཉར་གྱིས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་«འདི་ཞིགས་ཀྱན་འབྱང་»ཏུ་བཀོད་བ་ལས་བྱངས།
 རྟེན་ ༡༡༡ ཐོ་ཡོན་གྱིས་ནི། («དང་པ་རྒྱ་མཆོར་རོལ་པའི་འཇུག་ཐོགས།» རྟེན་ ༡༡༡) རྒྱ་བཙུན་ཤེས་རབ་མེད་གེ་ཡར་
 ཐང་ཏུ་བྱུང་བའི་ཆེག་ «ཁྱོད་གཙང་སྤྱིགས་སུ་བྱོན་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་འཆད་ཉན་མཛོད་དང་གནོད་སྤྱིན་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་སྤྱིན་བདག་
 གཙོ་བོ་བྱེད་པར་འདུག་ཅེས་ལུང་བཙུན་པ་ཡང་གནང་།» ཞེས་པ་བཀོད།

ཀྱི་གཞུང་དུ་བྱུང་བའི་ཆ་རྒྱུ་གི་རྣམ་གཞག་གིན་ཏུ་གསལ་བ་ཞིག་ལྟགས་ལ། དེའི་ཕྱིར་དུ་
 གྲུབ་པ་འདིར་གསུངས་པ་དང་ཐུང་ཐུང་བྱུང་བུ་ལྟར་དུ་རྒྱུགས་ཏེ་མ་«དཔྱིད་ཐིག»གི་ཟབ་ཁྲིད་
 ལན་གཅིག་གནང་བ་གཉིས་ཀྱི་ཐིན་ཐིས་མཁས་པ་ལྟེ་རྒྱུད་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཏབ་
 པ་ལྟར་དང་རྒྱུར་བ་ལྟགས་གཅིག་ཏུ་བཟུགས་པ།⁶⁷⁰ «རྒྱུགས་ཏེ་མ་དཔྱིད་ཐིག་གི་དམིགས་
 རྣམ་རྒྱུར་ཆུལ་»ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བཅས། རྒྱ་ལྷ་མའི་གསུང་འབྲུག་ ༣ པར་བཞུགས།

རྒྱ་ལྷ་མ་མེ་ཏུ་ཆོས་སྤོངས་ནས་དགའ་ལྡན་ལ་ཕྱག་བཏུགས་པའི་ལམ་བར་དུ་སྦྲར་ཡང་
 ལྟ་མར་ཤེབས་ཏེ། ཐུང་བཞིན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྒྱ་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མདུན་དུ་ཕྱག་མཛེད་
 དང་གསོལ་འདེབས་སྒྲོན་ལམ་སོགས་མཛད། གྲུབ་ཏེ་རྒྱ་པོ་འདུན་ཐུབ་རྒྱ་ལྷ་མ་མཛེད་
 བར་ཤེབས་ཏེ། ཐོ་མར་འདུལ་བ་དང་མཛེད་ཀྱི་གསན་བསམ་མཛད་པའི་ཞལ་ཏུ་བྱུང་གིང་
 ཕྱག་ཀྱང་མཛད་པས། དེའི་ཆེ་རྒྱ་ལྷ་མས་ཁོང་ལ་བཀའ་སྒྲོབ་དང་ཆས་ཀའི་གནང་སྒྲིན་ཀྱང་
 མཛད།⁶⁷¹ རྒྱ་ལྷ་མ་ལྟ་མ་ནས་ཐོན་ཏེ་ཡང་ལམ་བའི་ཆེན་ཆེར་ཕྱག་ཤེབས། དེར་བྱུང་དཀར་
 རྒྱུད་དཔོན་ཡབ་ཕྱུག་གཉིས་ལ་ཞལ་ཏུ་གནང་ཞིང་། ཁོང་གཉིས་ནས་ཀྱང་དད་པ་ཆེན་པོས་
 དགའ་སྒྲོ་དང་བཅས་བཀའ་གནང་བཟྱོ་ཁོར་སྦྲངས་ཏེ། བའི་ཆེན་ཆེར་དཔལ་གསར་བ་འདུས་
 པའི་འཆད་ཉན་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུད་བཙུགས་པ་དང་། གཞི་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་ཁྲིམས་ཕྱག་
 གྲོལ་མ་ཉམས་པ་ལ་བཞེན་པའི་བྱ་ས་ཞིག་བཙུགས་པའི་འགོ་བཅས་མཆོད་རྒྱ་ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
 ཡོ་བྱད་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་གནང་སྒྲིན་མཛད་པའི་ཕྱིར་། རྒྱུད་དཔོན་པས་ཀྱང་བདག་རྒྱུན་ཕྱན་
 གུམ་ཆོགས་པའི་ཁྱུང་སྦྲངས་གིང་། དཀོན་པ་འདེབས་པའི་གནས་དེ་ཉིད་ལ་རབ་གནས་ཀྱང་།
 རྒྱ་ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། “ད་ལན་མིན་པ་རབ་གནས་བྱེད་པ་མི་འོང་བས་ད་ལན་རྒྱུས་པ་ཞིག་བྱེད་
 དགོས།” ཞེས་གསུངས་ཏེ་རབ་གནས་རྒྱུས་པ་ཞིག་མཛད། གནས་འདིར་བཞེངས་པར་འཇུག་
 བའི་དཀོན་པ་ལ་དེར་“གསར་ཐུགས་མཁར་”ཞེས་པའི་མིང་གདགས་པ་ཡང་མཛད། བའི་
 ཆེན་ཆེ་ནས་བྱུང་དཀར་ལ་ཕྱོག་ལ། བྱུང་དཀར་ནས་བྱུང་བཞིར་གདན་འདེན་ལྷས་པ་ལྟར་ཕྱོག་
 དེ་ཡང་འབྲས་སྦྲངས་ནས་ཕྱག་བཏུགས་པ་ནས་བཟུང་ཉེ་དགའ་ལྡན་དུ་མ་ཤེབས་ཀྱི་རིང་ལ།
 གང་དུ་སྒྲིན་བྲངས་པ་ཐམས་ཅད་དུ། “ད་ཡང་ཡང་འོང་བའི་ཡོང་བས་ད་ལན་འགྲོ་དགོས།”
 ཞེས་གསུངས་ནས་ཞལ་བཞེས་གནང་ཉེ་ཀྱན་གྱིས་དེ་བ་སྐོངས་པར་མཛད། བྱུང་ཞེས་ཤེབས་

670 ཐུས་བྱ་བྱུང་དུ་རྒྱ་ལྷ་མས་རྒྱུགས་ཏེ་མ་དཔྱིད་ཐིག་གསུངས་པའི་ཐིན་ཐིས་རྒྱལ་ཆབ་རྒྱུ་མཛད་པ་རྒྱ་ལྷ་མའི་གསུང་
 འབྲུག་པོད་ ༣ པར་བཞུགས་ལ། ཐོད་དེའི་ནང་ཐིན་ཐིས་དེ་མཆོན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་འོག་ཐུབ་ཏེ། ཤོག ༡༡༩-༡༢༠
 པར་དང་། ཡང་ཤོག ༤༧༧-༤༧༨ པར་ཉི་ཉེས་ཐུབ་བྱུང་།

671 ལས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། «བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་།» ཤོག ༢༧༧

པའི་རྒྱལ་པོ་དེར། གཞི་བརྒྱུད་པའི་སྐྱེ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུགས་པས། དམས་ཅད་ཅི་ཡིན་ཐེ་ཆོས་
 ཏུ་ཐུང་ནས་བརྒྱུག་པ་བྱས་ཀྱང་། སྐྱེ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱེ་ལོངས་མ་ཐུང་ཡོད།
 གཞི་ལྡན་གྱི་ཉེ་ཏུ་བྱུག་ཅིང་མང་མཐོ་བ་བརྒྱུད་པ་ཀྱན་གྱིས་ཐོས་པ་ཞིག་ཐུང་། གཞན་ཡང་
 འབྲས་ལྷུངས་ནས་ཐུག་མ་བཞེགས་པའི་གོང་ཙམ་གྱི་སྐབས་སུ་འདྲ་། སྐྱོ་བྱར་ཏུ་ས་ཆེན་པོ་གཡོ་
 བ་དང་། ཉམ་མཁར་གྱི་ཉེ་ཏུ་འོང་བའི་འཆང་མཆོན་རྣམས་པར་བཟུང་པ་ལྟ་བུ་ཉེ་ཏུ་འོང་
 དགོ་ཞུགས་ཀྱི་ཆེད་ཡང་ཡང་བྱུག་པ་ལ་མོགས་པ་བྱུང་ངོ་།⁶⁷²

དགའ་ལྷན་ཏུ་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ།

བྱ་བཞི་ནས་ཐུག་བཞེགས་ནས་དགའ་ལྷན་ཏུ་འབྱོར་བ་ན། རྗེ་མཁས་པོ་གཙུག་པོ་ཡངས་པ་ཅན་
 གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་ཕྱོག་ཏེ། “འདིར་ད་ཡང་ཡང་འོང་བ་མི་འོང་བས། མཆོད་གཏོར་རྒྱ་
 ཆེར་ཤོམས།” ཞེས་གསུངས་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེན་གཅོ་ལྟོན་པ་བྱུང་བའི་དབང་པོ་འདི་
 ལྟ་དང་། ཐོག་བཅེགས་གཉིས་པར་བཞུགས་པའི་གཞུང་ཡས་ཁང་རྣམས་དང་། ཡི་དམ་གྱི་
 ལྷ་ཆོགས་རྣམས་ཀྱི་མདུན་ཏུ་མཆོད་པ་དང་གཏོར་མ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དེ། གསོལ་བ་འདེབས་
 པ་དང་སྒྲོན་ལམ་གནང་བ་མོགས་མང་ཏུ་མཛད་དོ། དེ་ནས་འདུ་ཁང་ཏུ་དགོ་འདུན་གྱི་མང་ཆར་
 གདན་བྱངས་པ་ལྟར་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་བཞུགས་སུ་ཤེབས་ཏེ། བསྐྱོ་བ་མཛད་པའི་མཆོད་པ་ལྟ་
 བདག་མོགས་ཀྱིས་ཆེད་ཏུ་བྱུག་པ་སྐྱུངས་མེད་པར། རྗེ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་«འདི་
 བ་ཅན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་»རྒྱས་པ་དེ་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་དགོ་འདུན་ཆོགས་པ་རྒྱ་མཆོད་
 དབྱས་སུ། དགའ་ལྷན་རྣམས་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་འདི། བརྟན་འཕྱོད་དོན་ཏུ་ཆོས་འཆད་ཉན་
 སྒོམ་སྐྱབ་ཀྱི་བཞི་གནས་སུ་ཕྱན་ཏུ་བརྟན་པའི་སྒྲོན་ལམ་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་ཉེན་འབྲེལ་
 རྒྱུད་པར་ཅན་གྱི་པའི་ཆེད་ཏུ་དགོངས་ཏེ་ཤིས་བརྒྱུད་ཀྱང་རྒྱས་པར་གནང་།

ཆོགས་ཀྱི་ལ་རྗེས་གཟིམས་ཁང་ཏུ་ཤེབས་ཏེ། བཞུགས་གདན་ལ་བཞུགས་པ་ན། “ད་ནི་
 རང་འདི་དགོན་པ་རང་དབང་ཐོབ་པ་འདིར་སྒྲིབ་ཐུང་བས་སྒྲོ་བའོ་འོ།”⁶⁷³ ཞེས་གསུངས་
 ཏེ་སྐྱེ་ཆེད་པོར་བཞུགས་དོན་དེ་གའི་མཆོན་མོའི་ཤར་ཙམ་ནས་རྗེ་མཁས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱུད་
 ཞིག་མཉེལ་བའི་ཚལ་བརྟན་ཏེ། དེའི་མང་ཉིན་ནས་དགོ་འདུན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་འཇུག་
 འཁོར་པ་མོགས་བྱས་ཡོད། དེ་ལྟ་ན་འདྲ་མང་གི་ཉིན་ཕྱིད་ཙམ་བར་ཏུ་སྐྱེ་ལམ་གྱི་ཆ་འགའ་
 གས་ལ་སྐྱུན་བྱུག་མཛོན་ཙམ་ཐུང་། དེ་ནས་སྐྱུན་བྱུག་ཀྱང་ཆེད་མེད་པར་རྒྱུ་ཐང་ཐང་སྐྱུ་ཐང་ཆད་

672 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཇུག་རྒྱགས་།» གོག ༥༥

673 གོང་མཆོངས། གོག ༤༩༤

པའི་རྣམ་པས་སྐྱེ་ཁམས་ཉིད་པར་གསལ་ཙམ་གྱི་བར་ལ་ཉིན་ཞག་གཉིས་གྱི་རིང་དུ་སྐྱེ་མི་
བསྐྱབས་དེ་ནས་མཆན་མོ་དེར་རྗེ་སྤྱོད་པར་པ་རིན་ཆེན་ཀླུ་ལ་མཆན་ལ། “ཁྱེད་དང་བྱས།
སྤྱོད་པར་བཀའ་བརྒྱུ་པ་དང་བྱས་ནས་དགོན་པ་འདི་ལེགས་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།”⁶⁷⁴ ཞེས་བཀའ་གནང་
ཞིང་གདན་ས་དང་དགོན་པའི་དོན་པ་ཀླུ་ལ་ཉ་གནང་དེ་དེ་སར་ཉིན་འདུལ་འདྲིན་བྲགས་
པ་རྒྱལ་མཆན་དང་། བཀའ་བརྒྱུ་པ་དང་མ་རིན་ཆེན་གཉིས་རྗེ་སྤྱོད་པར་བཀའ་བརྒྱུ་པས་
པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། ཀླུ་ལ་ཆབ་རྗེས། བདག་ཅག་རྣམས་ལ་ཞལ་ཉ་གཅིག་བྲགས་རྗེས་བཟུང་
འཆལ་བྱ་ཡིན་འདུག་པ་ལ། ཀླུ་ལ་ཆབ་རྗེས་བཞུན་པའི་བྱ་བ་མཛད་དགོས་ཚུལ་སྟེན་མཁུ་ཆེ་
སྤྱོད་པར་བཀའ་གི་རྒྱ་ཆེན་ལ་མ་ཕེབས་གོང་ནས་གནང་ཆར་བས། དེའི་ཆེ་གཞན་གང་ཡང་མི་
གསུང་བར། དབུ་ལྟ་པར་ལྟ་དེའི་ཆེ་ནས་ཕྱག་ཤིས་བཟུང་ཞིང་ཀླུ་ལ་ཆབ་རྗེས་ཕྱག་ཏུ་རྒྱུ་པ་ཉི་
འཕངས་ནས་གོས་ལེར་གཅིག་ཀྱང་གནང་ཞིང་། “ཚུལ་འདི་ཤིས་པར་གྱིས་ལ་བྱང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་
སྤྱོད་པར་བཀའ་གི་”⁶⁷⁵ ཅེས་གསུངས་དེ་གཞན་ཡང་ཀླུ་ལ་ཆབ་རྗེས་དང་འདུལ་འདྲིན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་དུ།
“ཡང་མ་འོངས་པའི་དུས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་དང་མ་འཕྲད་ལྷན་དུ་ཡིད་གདུང་བ་རྣམས་ཀྱིས། རས་
བརྒྱུ་པས་པའི་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་རིམ་གཉིས་ལ་སྤྱོད་པར་བཀའ་དང་། ར་ཕྱད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད།
ཆོས་ཕྱང་བཟུང་ཁྱི་བཞི་སྤྱོད་པར་བཟུང་བཟུས་ཉི་གཅིག་ཏུ་རིམ་ནས་བཤད་པ་ཡིན། ར་དང་
ཕྱད་ཀྱང་དེ་ལས་སྤྱོད་པ་བཤད་རྒྱུ་མི་འོང་།”⁶⁷⁶ ཞེས་པའི་ཞལ་ཆེན་པོ་ཀྱང་གནང་དེ་གཞན་
སྐྱེ་ཁམས་ཚུང་ཟད་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་བཞུན་པའི་རིང་ལོར། རྒྱུ་ལྱེ་མཆན་པ་བཞུགས་པའི་
སྐབས་ལྟར། ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་དང་བདག་འཕྲུག་ལ་སྟེན་པའི་བྲགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་
རྣམས་འཆག་མེད་མཛད་པ་དང་། གཞན་ཡང་གཙོ་བོར་ནང་གི་ཉིང་འདྲིན་ལ་མཆན་ཏུ་
གཞོལ་བའི་བྲགས་དམ་བསྐྱངས་ཉི་བཞུགས་དེ།

གཞུགས་སྐྱེའི་བཀོད་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་པའི་མཛད་པ་མ་མཁུ་པ།

དེ་ནས་བོད་ཁྱེད་པའི་ཆེས་ཉིང་བཞིའི་དགོན་ཕྱི་མ་རིང་དུ་སོང་ཙམ་། རྗེ་སྤྱོད་པར་བཀོམ་
ཐུན་འདས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་མཆོད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་མཛད་ཅིང་། དེའི་ཆེ་ཀྱང་པ་ལ་མར་
མེད་པ་ཞིག་ཁྱེད་ཤོག་གསུངས་ནས་དེའི་ནང་དུ་ནང་ཆོས་བྱིན་རྒྱུ་པས་རྒྱས་པ་ཞིག་གནང་ཞིང་།

674 གོང་མཚུངས། ཤོག ༤༡༩

675 «རྣམ་ཐང་དང་པའི་འཕྲུག་ལོགས།» ཤོག ༡༤ མཁུ་བྱང་རྗེས་དབུ་ལྟ་དེའི་ཆེ་བཟུང་ཞིང་འཕངས་པ་དེ་མ་གསུངས་མོད།
གནས་སྤྱོད་པ་ཀྱི་«རྣམ་ཐང་ཐར་པ་དང་པའི་འཕྲུག་ལོགས།»ལྟ་འཁོར་ལ། དེ་དུས་གོས་ལེར་ཀྱང་གནང་བ་འཛམ་དབྱངས་
བཞད་པའི་«རྣམ་ཐང་རས་བྱིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད།» ཤོག ༡༡༩ ཐད་ལྟར།

676 «དེར་ཁྱད་པའི་ཆེ་ཀྱི་རྣམས་ནང་བཟུག་པའི་ཞལ་ཆེན་པོ་ཀྱང་ཉིང་གྱི་«བདེ་ལེགས་ཀྱི་ཆུང་ལོང་།» ཤོག ༡༡༤ ཐད་ལྟར་
བ་ལས་བཀོད་ལ། ཆ་ཉར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཁྱད་པ་གང་ལས་བཞེས་མ་གསུངས་དེ།

པའི་ན་ཆོད་ཉླ་བྱར་གཞོན་ཤ་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་།⁶⁷⁸ ཚུལ་འདི་བརྒྱུད་པ་ན་མཁས་བྱུང་རྗེས་
འདི་ལྟར།

དེ་ཡང་སྐྱེ་འདུལ་པའི་ཆེ་སྐྱེའི་མདངས་དང་གཞོན་ཤ་ལ་སྐྱེས་ཏེ། མདོར་ན་མིའི་
ལུས་གནས་བྱུར་ནས་ལྟ་བུ་གཞོན་ཉེ་ལུས་ཉླ་བྱར་ལྷུང་པ་འདི་འདྲ་བ་ཚྲོན་ཆད་
སུ་ཞིག་ལ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་བསྟན་པ་འགའ་ཐོས་པ་འདུ། འདིའི་རྒྱ་མཚན་ནི་
འདི་ལྟོད་ཞེས་བརྒྱུད་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། ཚྲོན་གྱི་ཆེ་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་
ཐོབ་པ་རྗེ་ཉླ་ག་ལ་རྟ་ར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་མཁའ་ཤེག་ཏུ་འདས་པ་ན། སྐྱེ་ལུས་
ཤིན་ཏུ་ཆར་ཁིང་གཞོན་ཤ་དང་ལྡན་པའི་བྱིས་པའི་ན་ཆོད་ཉླ་བྱར་བྱུར་ཏེ་ཞེས་
ཐོས་གྱི། ཐོད་གྱི་སྐྱེ་མ་ཐུ་མ་སུ་ཞིག་ལ་འདུ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བརྒྱུད་པ་མ་ཐོས་སོ།།⁶⁷⁹

ཞེས་གསུངས་དོ། དེ་ལྟར་པག་ཡོ་སྐྱེ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཐུང་ཐོང་རངས་ལ་རྗེ་སྐྱེ་མ་“སྐྱུན་གཉིས་
ཉིད་འེ་འཛིན་གྱི་གཟིགས་སྟངས། ལྷག་གཡོན་པ་མཉམ་གཞག་གཡམས་པ་མཚོག་སྐྱིན་པའི་བྱུག་
རྒྱ་མཐུན་ནས། གངས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལས་བཟང་པོའི་བརྒྱ་སྐལ་ཟད་པའི་དོན་གྱིས་དགོངས་
པ་བྱ་རན་ལས་འདས་སོ།།”⁶⁸⁰

དེ་ལྟར་རྗེ་སྐྱེ་མ་གསུགས་སྐྱེའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བཟུས་ཏེ་སྐྱུང་ན་ལས་འདས་
པའི་གནས་ཚུལ་འདི་དགའ་ལྡན་གྱི་འདུས་ཆོགས་ཡོངས་ནས་ཐོས་པ་ན། དེའི་ཆེ་བམས་ཅད་
སྐྱོ་བྱར་ཏུ་མགོན་དང་བུལ་བའི་བསམ་པས་ཡོད་ཤིག་ཏུ་གདུང་ཞེ། སྐྱུང་ན་གྱིས་མིག་ནས་འཆི་
མ་རང་དབང་མེད་པར་ལྷུང་བ་དང་། དག་ནས་ཀྱང་གྱི་དུང་ཅེས་སྐྱེས་གྱི་སྐྱེ་བ་འདོན་ལ།
དེ་ལྟ་ནའང་རྗེ་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གདུང་གི་བྱུང་ཏུ་འཁོད་པ་རྣམས་ནི། མེ་མ་མ་ལ་འདི་འདྲ་བའི་རོ་
མཚར་བ་ནི་བརྒྱུད་པར་དགའ་བ་ཞིག་ཞེ། བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེའི་ལུས་མཐོན་སྐྱེ་མ་ཏུ་
མཐོང་རོ་ཞེས། སྐྱུང་ན་གྱི་སྐྱོན་སྐྱོས་པས་རང་དབང་དང་བུལ་བ་ཞིན་ཏུ་འདུང་ཏུ་རོ་མཚར་
བས་བསྐྱོད་པའི་དད་པའི་སྐྱེ་ལངས་པ་སྐྱེས་བྱུང་། ཆོས་ཉིད་ཐུང་དེའི་ཉིན་རང་ལ། རྗེ་སྐྱེ་
མ་ཉིད་གྱི་བྱུགས་ལ་རྒྱན་ཏུ་ནས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར་བཟུང་བའི་སྐྱེ་མའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རོ་
པོ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ཏུ་གསེར་གོང་ཞལ་ཕྱེ་བ་སྐྱེས་མཚོན་འབྱུང་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱེ་
མ་ཉིད་འཁོར་གྱི་དགོན་ཐུ་ཁག་པལ་མོ་ཆེ། དེ་བཞིན་ཏུ་འོལ་དུགས་ཁལ་གྱི་དཔེན་གནས་
རྗེ་སྐྱེ་མས་ཐུ་རྗེས་མང་པོར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ་སྐུབ་པ་མཐུན་པའི་གནས་སྐྱེས་སུ་

678 རྗེ་སྐྱེ་མ་སྐྱུང་ན་ལས་འདུལ་ཚུལ་གྱི་ཞིབ་གནས་འདི་དག་མཁས་བྱུང་རྗེའི་«རྣམ་ཐང་དད་པའི་འབྱུག་རྒྱུགས་»ལྟ་བུར་བཤས་བཀོད་།

679 «རྣམ་ཐང་དད་པའི་འབྱུག་རྒྱུགས་» བོག ༡༡

680 ཞིགས་པ་བཟང་པོ། «རོ་མཚར་རྒྱུད་འབྱུང་གཉམ་གྱི་དགའ་སྟོན།» བོག ༡༡༠

ཕྱི་ཉིད་གི་ནམ་མཁའ་ནི། “བཅས་ཅད་ཉོན་པ་འོད་གསལ་ཏུ་མཛད་པ་ནི་ཚུལ་འདི་འདྲའོ།”
 ཞེས་འཛིག་ཉེན་ཀྱན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་པར་ཉོན་པ་ཉི་ལྔ་བར་ཤིན་ཏུ་གཡའ་དག་པར་བྱུང་
 ཉེ། ཆེས་དངས་ཤིང་སྤྱིན་དང་རྒྱལ་ལ་ལོགས་པ་བཅས་ཅད་དང་བཟུལ་མ་གཞིའང་རྒྱུད་གི་
 རྒྱ་པ་རྒྱ་ཅན་བཅས་ཅད་དང་བཟུལ་ནས་དགའ་ཞུན་ཕྱི་རི་དེ་ནི་རོགས་ལ་དལ་བྱས་པ་མེལ་
 པ་མེལ་གཡོ་བ་ཅམ་ཞིག་སྟེ། ཕྱི་ནི་འཕྱུར་བ་རྒྱུད་གིས་ཀྱང་ཤུས་པ་ཏུ་དྲི་རྒྱམ་པ་ཉོན་པ་
 ཉི་ལྔ་བྱུང་། གཞན་ཡང་ཉི་མ་འགའི་རིང་ལ་སྐབས་སྐབས་སུ་རི་བོ་དག་ཞུན་ཉིད་དང་། རི་
 བོ་དག་པམ་ཕྱི་རྒྱུད་རྒྱམས་སུ་འཛའ་ཆེན་རྒྱམ་པར་འཆེད་པ་བྱས་པ་ལོགས་རོ་མཆར་ཕྱི་རྒྱམ་
 རྒྱ་ཆོགས་པ་ཞིག་ཀྱན་ཕྱིས་མཛོན་སུ་མཛའ་། འདི་ནི་སྐར་ལ་རྒྱ་མའི་ཉེ་གནས་ལེགས་
 པ་བཟང་པོས། འདི་ཉིད་ཀྱང་།

ཞག་བཅུ་གསུམ་ཕྱི་བར་ཏུ་ནམ་མཁའི་ཁྱོན་སྤྱིན་ལ་ལོགས་པ་ནི་རྒྱས་པས་དཔེན་
 ཞིང་། ཕྱི་རོལ་ཕྱི་རྒྱུད་གི་རྒྱ་པ་རགས་པ་འགགས། ཉི་མ་ནི་འོད་ཟེར་ཤིན་ཏུ་
 འཛམ་པ་ནི་རྒྱས་ཁྱེད་པར་ཅན་བྱུང་བ་ནི། རྒྱ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཉོན་པ་གི་ཉིད་དེ་
 འཛིན་ཁྱེད་པར་ཅན་འཁྱོངས་པ་ནི་རྒྱས་སམ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོགས་ལུལ་པ་ལ་
 དཔགས་ན་ཁྲ་རལ་པས་བཅུ་གསུམ་ཕྱི་བར་ཏུ་གདན་ས་ལ་དར་བྱས་འོད་པ་ནི་ཉེན་
 འབྲེལ་ཏུ་གོ།⁶⁸²

ཞེས་དང་། མཁས་བླ་པ་རྒྱུ་ཆེས་«རྒྱམ་བར་དད་པ་ནི་འཁྱུག་རོགས།»སུ་འདྲ་།
 དེ་པས་ན་རྒྱ་པ་འདི་ཡང་དེ་ནི་ཆེ་འོད་གསལ་དོན་དམ་པ་ནི་པེན་པ་མཛོན་ཏུ་
 མཛད་དེ། འཆི་པ་ཆོས་སྐྱུར་བསྐྱུར་བ་ནི་གོ་ནས་པར་དེ་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་པ་ཞེད་ས་ཉེ།
 བར་དོར་འོར་ས་སྐྱུ་དུ་རྒྱུགས་པ་ནི་སྐྱུ་མཆོག་གི་དངས་བླ་པ་གི་གོ་འཕང་མཐར་
 ཐུག་པ་མཛོན་ཏུ་མཛད་པ་ཡིན་པ་གདོན་མི་ཐ་བས། དེ་ནི་རོ་མཆར་པ་ནི་རྒྱས་
 ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག་ཀྱང་།⁶⁸³

ཅེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །རྒྱ་པ་མས་འཆི་པ་ཆོས་སྐྱུར་བསྐྱུར་བ་ནི་འོད་གསལ་མཛོན་ཏུ་མཛད་པ་ནི་
 ཉེན་དེ་ནས། ཐུགས་དམ་ཕྱི་མཉམ་པ་ཞུགས་པ་མ་ཞེད་ས་པ་ནི་བར་། སྐབས་བཅས་ཅད་ཏུ་
 རྒྱུ་པ་མ་རྒྱམས་ནི། “བདག་ཅག་རྒྱམས་ནས་ཡང་ཁྲ་མ་རྒྱུ་འཛའ་ཆེན་པོས་བྱུང་ཐུབ་པ་པོ་བ་
 ཕྱི་བར་ཏུ་རྒྱུ་པ་སུ་བཟང་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞིགས་པ་དང་ནམ་ཡང་འབྲེལ་པ་མེད་པར་བྱུང་ཅིག”

ཕྱི་བར་ཏུ་བྱུང་ལ།” ཞེས་གསུངས་།

682 ལེགས་པ་བཟང་པོ། «རོ་མཆར་ཆད་འཕྱུར་གཏམ་ཀྱི་དགའ་སྟོན།» བོག ༡༡

683 «རྒྱམ་བར་དད་པ་ནི་འཁྱུག་རོགས།» བོག ༡༡

བ་སྐྱེད་བདག་ལྷ་པ་ལས་མཐར་གནས་བཅས་ཤིང་། །མ་ཡིངས་སྐྱུ་པ་ལ་བརྩོན་པའི་ཚེད་ཁ་པ་།
 ལྷ་པོ་ལ་མོགས་དཔེན་པའི་གནས་རྣམས་སུ། །ཆ་ཡུང་འགལ་སྟེན་ཐམས་ཅད་བྱང་བསད་ནས།
 ར་ལང་ཅན་གྱི་རང་མེས་མ་འདྲུལ་བ་ལ། །ལ་ལེ་ཆེ་གཅིག་གནས་པའི་ཚེད་ཁ་པ་།
 ལྷ་བཟང་ཉིག་ལྷ་པོ་ལས་འཛིན་གཙུག་ན་མཛེས། །ཟ་མ་མཆོག་དང་གད་ལྷུང་ཅན་གྱིས་འཆོ།
 འ་ཅག་མིད་མཆོར་འབྱུངས་པའི་འགྲོ་བ་ལ། །ཡ་མཆན་ཐང་ལས་ལྷོན་པའི་ཚེད་ཁ་པ་།
 ལྷ་པོ་ལ་ལྷ་པ་བཟུང་པའི་མཐར་མོན་ཅིང་། །ལྷ་བ་པ་ལྷ་ཆོགས་པའི་མཛོན་ཏུ་ལྷུང་།
 ལྷ་པོའི་བྱ་ལྷ་པ་བདེན་པ་མཛོན་སུ་མ་གཟིགས། །མ་རྟེན་འབྲན་ལྷ་བལ་པའི་ཚེད་ཁ་པ་།
 ཏ་ཅང་དང་པའི་ཡིད་ཀྱིས་གསོལ་འདེབས་ན། །ཨ་དོན་སྟེ་མེད་ལྷོན་པའི་ཚེད་ཁ་པ་།
 ཆོས་གོས་ཏར་སྟེག་རྒྱུལ་མཆན་འཛིན་པའི་སྟུ། །ཆོས་ལུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་ལྷོང་སྟུག་པའི་གསུང་།
 ཆོས་དབྱིངས་དང་ལས་གཡེལ་བ་མེད་པའི་བྲགས། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་ཚེད་ཁ་པ་།
 རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་ཆ་བ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ་ལ། །སྐྱེད་ཡང་སྟོ་གསུམ་གྲས་པ་བྲུག་འཆལ་ནས།
 དེས་འབྱོར་ཡིད་ཀྱིས་རྒྱལ་པའི་མཆོད་པ་འབུལ། །ཐུང་བསགས་ཤིག་པ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་བགས།
 དགེ་བ་སྐྱུ་པ་ལ་ཀྱན་ལ་ཡི་རང་རོ་། །ཐུངས་མེད་འགྲོ་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་བྱ་གསོལ།
 གར་བལྟགས་སྟུང་ན་མི་འདེལ་གསོལ་བ་འདེབས། །འདིར་འབད་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་བསྟོ།
 ཞེས་པ་འདི་ནི་འདྲིན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ། །འཛིག་རྟེན་འདི་ནས་ཞིང་གཞན་གསེགས་པ་ཡི།
 བུན་ལྷག་གསུམ་པ་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་མོའི་ཏུས།⁶⁸⁴ དགེ་འདུན་ཆོགས་ནས་གསོ་སྦྱོང་མཆོད་པའི་ཆེ།
 དམ་ཆོས་འབྱོར་བས་ལྷག་པར་བརྒྱངས་པ་ཡི། །རང་གི་ལྷ་མ་ཡང་ཡང་བྲན་པ་དང་།
 རྒྱལ་འདིས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་འདོད་པ་ཡི། །ཕྱི་སྦྱོང་འཛིན་པ་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རོང་།
 ས་མཐའི་བརྩན་པ་སྟོ་གསལ་པའི་ཁོང་པ། །འཇམ་དབྱངས་ཁ་ཆེ་བྱ་བྱ་བྱེད།
 མར་ཐོས་སྐྱུ་པ་ལ་བརྩོན་པས་གང་བ་ཡི། །དགའ་ལྷན་རྣམ་པར་རྒྱལ་པའི་སྤྱིང་བྱ་གཏོང་།
 གྱེ་མ་རྟེགས་མའི་ཏུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྣམས། །རང་སྟོན་ཡོན་ཏན་བཞིན་བྱ་དང་བྱ་ལེན།
 གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ཡང་སྟོན་བཞིན་འདོར། །དེ་བས་བྲུགས་འདིར་སྐྱེ་བའང་མི་ཤིགས་མོད།
 འོན་ཀྱང་ཐར་པ་དོན་གཉེར་སྐལ་ལྷན་གྱིས། །རྒྱལ་བ་ཀྱན་དེས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ་ལ།
 རྒྱལ་འདིར་དད་པས་རྒྱུད་བསོལ་བཟུང་ན། །གང་འདོད་དེས་བྱུང་འབྱུང་བར་ཐེ་ཆོས་མེད།
 ཅི་ཡིར་ཞེན་མདོ་རྒྱུད་ཏུ་ལ་ལས། །བྲོགས་བརྩའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་བས།

684 ཐོ་ཡོན་གྱིས་(དད་པ་རྒྱ་ཆེར་རྩོལ་པའི་འཁྱུག་རོགས། ཐོག་ ༡༩༡)འཇམ་དབྱངས་ཁ་ཆོས་བསྟོན་པ་ཚེད་ཁ་བརྒྱུད་ཅ་
 མ་རྒྱུ་མ་གསེགས་པའི་བུན་ལྷག་ལྷ་བར་བརྩན་པས་པར་གསུངས་པ་ཞོར་ཏེ། བསྟོན་པ་ཉིད་བུན་གསུམ་པའི་གསོ་སྦྱོང་
 གི་སྐབས་སུ་བརྩན་པས་པར་གསལ་བར་ཐོན།

མཚན་ཉིད་ལྷན་པའི་སྐྱེ་མ་དཔལ་པ་ལ། །མཚན་ན་པམོད་ནམས་ཆེ་བར་གསུངས་པས་སོ། །
 འདི་ལྷ་མོ་ལྷན་པའི་ཆོག་མཆིས་ན། །སྐྱེ་མ་ཡི་དཔལ་བསྐྱར་མར་བཅས་པ་དང་། །
 གསུང་གནས་མཁས་པའི་སྐྱེ་ལོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བཟོད་པར་མཛད་ནས་ཆངས་པ་སྦྱུལ་བྱ་གསོལ། །
 འདིར་འབད་དགེ་བས་ཆེ་བའི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བཟོད་པར་མཛད་ནས་ཆངས་པ་སྦྱུལ་བྱ་གསོལ། །
 འདིར་འབད་དགེ་བས་ཆེ་བའི་ཐམས་ཅད་བྱ། །རྗེ་རྗེ་འཆར་དཔོན་སྐྱེ་མས་རྗེས་བཟུང་ཉེ། །
 ཅི་གསུང་བཀའ་བཞིན་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིས། །རྗེ་གས་པའི་སངས་རྒྱུ་གོ་འཕེལ་རྒྱུར་ཐོབ་ཤོག །⁶⁸⁵

ཞེས་སོ། །

རྗེ་སྐྱེ་མ་འདི་དགོངས་རྗེ་གས་ཀྱི་སྐྱབ་མཚན་རྣམས་ལྷུང་རྗེས། འདུལ་འཛིན་བྲགས་པ་རྒྱལ་
 མཚན་གཙོ་བོ་པའི་རྗེ་སྐྱེ་མ་འདི་སྐྱབ་མ་གནས་བཟན་བཟུང་པ་རྣམས་ནས་མཐོན་གཅིག་བྱ། །
 སྐྱབ་དཔོན་བཀའ་བཅུ་པ་དང་མ་ཡིན་ཆེན་དཔལ། རྗེ་སྐྱེ་མ་ཉིད་ཀྱིས་དང་གི་རྒྱལ་ཆབ་བྱ་ཞལ་
 ཏེ་གནང་བའི་དགོངས་པ་རྗེ་བཞིན། དགའ་ལྡན་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པའི་གསོལ་བ་བཏབ་ཉེ། རྒྱལ་
 བ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མིན་ཆེན་པོར་མངའ་གསོལ། སྐྱབ་དཔོན་བཀའ་བཅུ་པ་
 ཉི་རྒྱུན་གྱི་བྲགས་གཤམ་སྒྲིམས་རྒྱུང་བས། དང་ཐོག་རྗེ་སྐྱེ་མ་འདི་རྒྱལ་ཆབ་གནང་རྒྱ་ཞལ་གྱིས་མ་
 བཞེས་པར་གནས་བཟན་རྣམས་ཀྱི་ཐབས་བྱས་ཏེ། རྒྱུར་ནས་དགའ་ལྡན་བྱ་སྐབས་སྐབས་སུ་རྗེ་
 སྐྱེ་མ་འདི་རྒྱལ་ཆབ་བྲས་ཏེ་གསོ་སྦྱང་གི་མདོ་གསུང་བཞིན་པར་བཞེན། སྐབས་དེར་གསོ་སྦྱང་ཞིག་
 ཆེད་བྱ་རྗེ་གས་ཏེ་དེའི་ཆེ། མཁས་ལྷུང་རྗེས།

དཔལ་ལྡན་ཡོན་ཏན་རྗེ་གས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཡིས། །མི་འཛིགས་སེར་གཏེ་ཁྲི་ལ་དབང་བསྐྱར་བ། །

རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །མི་པས་སྐྱེ་མ་གཉིས་པ་རྒྱལ་བྱར་ཅིག །⁶⁸⁶

ཅེས་སོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་དེ་རྗེ་གས་འདོན་བྱ་མཛད་པ་དང་།⁶⁸⁷ སྐྱུར་ཡང་འདུལ་འཛིན་
 བྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དབུས་གནས་བཟན་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཟན་ཆེར་བཏབ་པའི་
 རོར། སྐྱབ་དཔོན་དང་མ་ཡིན་ཆེན་གྱིས་རྒྱལ་བའི་གདུང་ཆོབ་མཛད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ།

685 «རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་བསྟོད་པ་ཆོང་ཁ་བརྒྱུད་ཚ་མ།» རྣམ་ཐར་ལྷུགས་བསྐྱེགས། བོད། ༡ གོག ༥༧༠

686 མཁས་ལྷུང་ཐམས་ཅད་མཆིན་པའི་གསུང་ཐོར་བྱ། གསུང་འབྲས། བ གོག ༡༩༧ རྒྱལ་ཆབ་རྗེས་དང་ཐོག་ཞལ་གྱིས་མ་
 བཞེས་པར་གསོ་སྦྱང་གི་སྐབས་སུ་མཁས་ལྷུང་རྗེས་བསྟོད་པ་དཔལ་ལྡན་ཡོན་ཏན་མ་འདོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་རྣམས།
 «རྗེ་ཡཔ་ཐམས་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཐར་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོའི་འབྲུང་གནས་» ཞེས་བྱ་བ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་
 པོའི་རྣམ་ཐར་ལྷུགས་བསྐྱེགས། བོད། ༡ གོག ༥༡༠ བད་བྱ་བྱུང་ལ། ཐག་གཤམ་བསྐྱོ་བཟང་བསྟན་པས་མཛད་པའི་རྒྱལ་ཆབ་
 རྗེའི་རྣམ་ཐར་བྱུང་བ་ཆོལ་འདི་ཉིད་འཁོད་པ་བཅས་ལས་འདིར་བཀོད།

687 ཆཏར་གྱིས་(བདེ་ལེགས་ཀྱན་འབྲུང་། གོག ༡༩༩)སྐབས་འདིར་རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུང་བས་ཀྱང་རྒྱལ་ཆབ་རྗེ་ལ་བསྟོད་པ་
 ལྷན་དག་ཀྱང་བཟང་འཁོར་ཁོའི་རྗེ་རྣམ་ཐར་པ་དེ་འདྲ་བརྒྱུས་ཏེ་ལུང་པར་གསུངས་མོད། དེ་ནི་ནོར་ཉེ་བསྟོད་པ་དེ་ཉིད་
 ཀྱི་མཆོག་བྱུང་བྱ་རྒྱུ་མེད་ཅིང་འབྲུག ༡༩༩ ལོར་མཛད་པ་གསུངས་པའི་བྱུང་རྒྱ།

རྒྱལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་གོང་གསལ་ཉམས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིད་ཆེན་པོའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། དེ་ལ་རྒྱལ་ཚབ་རྒྱུ་ཤོག་མང་རྒྱུ་མ་ཉིད་ནས་འབྲས་བྱུངས་ཆེབས་བསྐྱར་སྐྱབས་ཞལ་ཏེ་མཇུག་པའི་བཙུག་ཆུན་འདས་རྣམ་པར་ཕྱེད་མཇུག་གི་དབུལ་སྐྱུ་ཆེན་པོ་དེ་ལེགས་པར་བྱུང་བར་གནང་། དེའི་རབ་གནས་ཀྱང་ཚུལ་བཞིན་ཏེ་བྱུང་བར་མཇུག་དེ་ཉམས་རྒྱུ་མས་རྣམ་ཕྱེད་མཇུག་བྱང་གི་དབུལ་སྐྱུ་དེ་བཞེདས་པའི་ཞལ་ཏེ་དམིགས་ཀྱིས་གནང་ཡོད་པ་ནི། གཙོ་བོར་རྒྱ་མེད་དང་རྒྱལ་འབྱོར་གི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ལེགས་པར་ཚུགས་པ་འོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པེས་པར་མཁས་བྱུང་རྒྱུ་ལྟེན་གསུངས། དེ་ནས་རྒྱུ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་བཞེདས་པར། རྒྱ་གྲུང་ཞུགས་འབུལ་བའི་བའམ་མ་ཉམས་པར་རྒྱ་དམར་གྲུང་ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་རི་རྩེར་བྱེས། རྒྱལ་ཚབ་རྒྱུ་དབུས་སྒོར་མ་གནས་བརྟན་བཟེས་པ་རྣམས་བཀའ་བཟོ་བ་མཇུག་པ་ལས། དམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱ་གྲུང་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ན་བརྟན་པའི་རྒྱུ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པའི་དགོས་པ་ཆེ་བར་བྱགས་མཐུན་བྱུང་བ་རྩེད། རྒྱ་གྲུང་རིན་པོ་ཆེ་དེ་རྩེད་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་བྱགས་བཀ་བཅད། དེ་རྩེད་རྒྱ་གྲུང་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ཆེད་ཏེ་དབུལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་བཞེདས་པ་ལ། སྒོར་མ་རྒྱ་མེད་སོ་སོ་ནས་དད་པས་བུལ་བ་རྒྱ་འབྱོར་བྱས་ཏེ་དབུལ་བེ་ཆེན་བཙོ་བཙུན་ཙམ་ལས་བྱུང་བའི་གྲུང་རྟེན་རིན་པོ་ཆེ། རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱ་རྩེ་ཆེན་ཀྱི་འགོད་པས་མཛེས་པ་བཞེདས་ཏེ། དབུལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་འདིའི་བྱམ་པའི་ནང་ཏེ་རྒྱ་མའི་རྒྱ་གྲུང་རྣམ་ཐང་གིས་ལེགས་པར་གཏོགས་ཏེ་ཙུན་འབའ་ཞིག་གིས་བྱུང་བའི་སྒོ་ཏེ་བཙུག་ནས་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཡོ།།⁶⁸⁸

དེ་རྩེད་རྒྱ་མའི་རྒྱ་གྲུང་མཆོད་རྟེན་རིན་པོ་ཆེ་བཞེདས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ། རྩེ་ཏུ་གཤོང་དང་འབྲི་བྱང་ནས་ཤོག་བྱངས་པའི་རྒྱ་མའི་ཐུན་བདག་ཏེ་སྒོར་རྣམས་ཀྱིས། དབུལ་ཞི་རྩེད་ཐུག་དང་བརྒྱ་ཐུག་བཟངས་པའི་གྲུང་རྟེན་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་འབུལ་ཏེ་བྱུང་བ་རྣམས་དང་། གཞན་ལང་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་མའི་ཞལ་སྒོར་མི་རྩེ་ཆེ་ཆུང་རྣམས་ལ་དད་འབུལ་བསྐུལ་བའི་ཞལ་ཏེ་མཇུག་ནས། ཟངས་ཀྱི་འབུལ་བ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་ཚབ་རྒྱལ་ཁྲིད་འདུལ་འཛིན་བྱགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་མངགས་གནང་། ཅད་རྟེན་གྱི་རྒྱ་མའི་གསེར་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྩེ་མའི་རྩེ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཐུག་ཏེ་ཏེ་བས་རྒྱ་ཆོད་ཆེ་བཤིན་ཏེ་ཕྱོག་ལེགས་ཤིང་མཇུག་ཏེ་བྱུང་བ་དང་། རྒྱ་གྲུང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཅད་རྟེན་བཞུགས་པའི་

སྒྲུབ་ཏུ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ན་ཆེ་ཞིང་ལེགས་པ་དང་བཅས་པ་གསར་ཏུ་བཞེངས་ཏེ། སྐྱུ་ལྷ་
འན་ལས་འདས་པའི་བྱི་ལོ་ལྷགས་བྱིའི་(༡༩༩༠)ནང་རབ་གནས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་བྱུང་
པར་མཛད་ཏེ། སྐབས་དེར་རྗེ་ལྷ་མའི་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་གདན་འདྲེན་པའི་
ཆེ། རྣམ་ཐང་འཛུགས་ཆེན་གྱིས་ཁོངས་གིང་མེ་རྟོག་གི་ཆར་བབས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་བས་ཀྱང་
ཁྲབ་པར་བྱས་ཏེ།⁶⁸⁹

ལྷགས་བྱིའི་ལོ་དེར། རྗེ་ལྷ་མའི་དགོངས་རྒྱུ་གས་ཀྱི་དུས་མཚན་ཉེ་བར་སོན་པ་ན། དགའ་
ལྷན་ཏུ་རྫོ་རྗེ་འཛིན་པ་བརྒྱ་ལྷག་ཏུ་མས། གསར་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དང་། གྲེ་རྫོ་རྗེ། དུས་
འཁོར། ལྷག་རྫོང་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ། ཆེ་དབག་མེད། མི་འཁྲུགས་པ། རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་
སོགས། དཀྱིལ་འཁོར་དབག་ཏུ་མེད་པ་བྱུང་ཅིང་། དུས་ཀྱི་མཚན་པ་ཞག་ཏུ་མའི་བར་ཏུ་
བརྒྱབས་པ་ན། ཉན་དང་པོ་དང་རྗེས་མ་ལ་མེ་རྟོག་གི་ཆར་བབས་གིང་། དགོངས་རྒྱུ་གས་
ཀྱི་ཉིན་དངོས་སྟེ་ཆེས་ཉེར་ལྗོངས་ཉིན་ནས་མཁའ་ལས་མེ་རྟོག་གི་ཆར་བབས་པ་ས་ལ་ཁ་བ་
ཆགས་པ་ལྟ་བུར་བྱུང་པ་སོགས་རོ་མཚར་གྱི་མཚན་མ་ཁྲུད་པར་ཅན་བྱུང་། དེའི་ཉིན་རྗེ་ལྷ་
མའི་དབེན་གནས་བྱིན་ཅན་ར་ཁ་བྱུང་ཏུ་འད། རྗེ་ལྷ་མའི་སྤྱིན་བདག་གཙོ་པོ་སྟེ་ལྷ་ནམ་མཁའ་
བཟང་པོ་ཁྱིམ་ཆར་ནས་ཀྱང་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་དྲུག་ཡེ་ཤེས་གདན་བྱངས་ཏེ། རྗེ་ལྷ་མའི་
དགོངས་རྒྱུ་གས་ཀྱི་མཚན་པ་གིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་བརྒྱབས་ལ། དེར་ཡང་རོ་མཚར་གྱི་ལྷ་ས་
མཛན་ཏུ་བྱུང་པ་སོགས། མདོར་ན་ལྷ་རྒྱ་འན་ལས་འདས་ཏེ་རེ་ཞིག་གསུགས་སྐྱའི་བརྟོད་པ་
བརྒྱས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་འད། རོ་མཚར་བའི་མཛད་པ་བརྟན་ཏེ་སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་དབག་
ཏུ་མེད་པ་སྤྱིན་ཐོལ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་ཏོ།

དེ་ལྟར་གདས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་ཀྱན། རྟིགས་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ། རྗེ་བཙུན་
འཇམ་པའི་དབྱངས་དངོས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མཚན་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ལྷ་འན་ལས་
འདས་པའི་དགོངས་རྒྱུ་གས་ཀྱི་དུས་མཚན་དང་པོ་འདི་ནས་བཟུང་ཞེ། དུས་ཆེགས་ཁྲུད་པར་
ཅན་འདི་ལ་“དགའ་ལྷན་ལྷ་མཚན་ཆེན་མོ་”ཞེས་བྲགས་ལ། དུས་ཆེགས་འདི་པོད་ཀྱི་ས་སྤྱགས་
མཐའ་དབྱས་ཀྱང་ཏུ་སྤྲང་བཅི་ལྷ་བར་མ་ཟད། གཞན་ཡང་པོད་བརྒྱད་ནང་བརྟན་ཁྲབ་བཟལ་
ཏུ་བྱུང་བའི་ས་ཁུལ་སོག་རིགས་ཀྱི་ཡུལ་རྗེ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཏུ་
ཆགས་པའི་དེང་རབས་རྒྱ་གར་གྱི་ས་ཁུལ་ལ་དྲགས་དང་། ཁ་བྱ། གར་ཤ་མོན་ཡུལ་སོགས་
སྤྱགས་མང་པོར་སྤྲང་བཅི་བྱེད་པའི་སྤོང་ཁྲབ་པ། དེར་གྱི་དུས་སུ་འད་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་

689 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འཁྲུག་རྒྱུ་» ཤོག ༩༩

ཁྱོད་ཐུགས་ནི་བའི་བདུད་ཆེས་ཚྱོས་མཐོང་ནས། །མཛན་དག་འཁྱུས་པའི་ཁྲ་བས་སྒྲི་ལ་འཕྱུང་།
 དེ་ཆེ་དེ་ཡི་རྗེས་འབྲང་རྒྱ་སྐར་ཆོགས། །རང་གནས་བཏང་སྟེ་མཁའ་ལས་ལྷུང་བ་བཞིན།
 མགོན་པོ་ཁྱོད་གྱིས་བདག་ཅག་རབ་བཏང་སྟེ། །ཕྱན་ཆོགས་སྒྲི་ཡི་རྒྱ་མས་ཡིད་ལྷུང་ཁྱུང་།
 ལྷ་དན་ལྷགས་ཁྱུས་ཡིད་གྱི་གཉིས་འབྲང་ནི། །གཏོང་བ་མིན་ཞེས་ཀྱན་གྱིས་ཆོ་རེ་བྱས།
 འོན་ཀྱང་ཁྲ་མ་མཆོག་གིས་སྒྲི་གསུམ་གྱི། །གོ་འཕང་རྒྱ་ཆེན་མཛན་དུ་མཛད་དོ་ཞེས།
 བདག་ཅག་ཡིད་ལ་གདུང་བ་ཅི་ཉྩང་རིགས། །སྤང་ཡང་ཚུལ་དེར་དང་བ་ལྷུང་བྱོས་ཤིག །⁶⁹⁰
 ཞེས། མཁས་ཐུབ་རྗེས་«རྣམ་ཐར་དད་པའི་འབྲུག་རྟགས་»ལྷུང་བ་བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་
 བཅད་དུ་བཞོད་པའོ། །

690 «རྣམ་ཐར་དད་པའི་འབྲུག་རྟགས་» ཤོག ༩༠

ལ། གཉིས་ནས་ཕག་ཕྱི་མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནང་ལྷོན་དང་བཅས་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་
 རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་ལྟེན། དཔེར་ན་རྩ་སྒྲིག་ལམ་ཆེན་མོ་ཆོགས་པ་དང་། དགའ་
 རྒྱན་ཅན་ཏུ་མ་ཐད་འབྲས་ལྷུངས་དང་མེ་ཏུ་བཅས་ཀྱི་དབང་པ་དང་། རྒྱུ་མའི་གསུང་
 རབ་ཆེ་ཁག་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་རྩོམ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་གཉིས་སོགས་ཤིང་པར་ཏུ་བརྒྱུན་པ་
 སོགས། གང་ཅིར་མིན་འབྱོར་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ལྷོན་དང་དན་ཐོགས་དཔག་ཏུ་མེད་
 པ་ལྟན་འདིར་ལྷུས་པ་དེས་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེངས་ཡོད་པ་འདྲ་གོང་མ་ཆག

དེ་ལ་རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་གསུང་རབ་རྒྱམས་སུ། མདོ་ཐུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐད་ལ་འོད་
 ཀྱི་རྒྱ་མ་ཐུ་མ་ལས་འཕགས་ལྷུ་ལ་པུ་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་ཁྲུངས་སུ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་དང་། རྩོན་
 རྒྱུ་ལྷུ་ལྷུན་གྱི་བཤད་པ་ལས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་པའི་
 གོ་ཆོགས་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱལ་བའི་བཞུན་པ་ལྱུ་འེ་བཟོད་ལ་གོ་བ་ཆགས་
 པའི་སྒྲོ་ནས་མདོ་ཐུགས་བྱང་ཏུ་འབྲེལ་བའི་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་གཞག་གཏན་ལ་
 འཁེབས་པ་རྒྱལ་ཏུ་འདོན་པ། མདོ་ཐུགས་གང་གི་སྒྲུབས་སུ་འདྲ་གཞི་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་པར་དག་
 པ་མེད་ཏུ་མི་ཏུང་བར་སྒྱུབ་པ། དེས་གཞི་འཛིན་སྒྲོམ་སྒྱུབ་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་འདྲ་། སྒྲུབ་ཐོབ་དེར་
 གདམས་རག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་འདོན་ཏུ་བྱེད་ནའང་། དེ་རྩ་བའི་ཉམས་ལེན་དེ་ལམ་གྱི་
 ལུས་ཡོངས་རྒྱུགས་ཤེས་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ་བྱ་འོས་པར་སྒྱུབ་པ་དང་། གནས་ལུགས་རྣོང་པ་
 ཉིད་ཆོགས་པ་ལ་དབྱེ་མ་ནས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱེད་སྒྲོམ་མེད་ཏུ་མི་ཏུང་
 བར་སྒྱུབ་པ་སོགས་ཀྱིས། ཕྱི་མའི་ཏུས་རབས་བཙོ་ཐུ་པའི་དབྱུང། ཡོད་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུངས་
 ལ་རྒྱུ་མའི་ཆོས་སྒྲོང་དང་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་འོད་བརླན་ནང་བཞུན་གྱི་ཆོས་བརླན་
 གསར་པ་ཞིག་ལྷུང་ཡོད་པ་ལྷུས་ཀྱི་དན་ཆོགས་ལས་དཔོག་ཏུ་སོ།

ཅི་ལྟར་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོར་དགའ་རྒྱན་ཕྱག་བཏབ་པ་དང་། དེ་རྒྱུ་ལྷུ་ ༡༩༡༤ དང་
 ༡༩༡༩ གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན། འབྲས་ལྷུངས་དང་མེ་ཏུ་ཐུག་བཏབ་པ་ལྷུང་བ་ལས། རྒྱུ་ཚོང་
 ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་ལྟེན་ལྷུངས་ལ། རྒྱུ་མའི་བཀའ་སྒྲོལ་བྱན་མང་མ་ཡིན་པ། མདོ་
 ཐུགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ལག་ལེན་རྒྱུ་མའི་དགོངས་པ་བཞིན་སྒྱུབ་པའི་བཞི་
 གནས་ཀྱང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་ཏུ་ཐུགས་པ་ཆགས་ཡོད་པར་བརྟེན། རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་
 པོ་ལྷུང་ན་ལས་འདས་པའི་སྒྲུབས་སུ་རི་ཡོད་ཀྱི་རྒྱན་པ་ཞེས། རྒྱུ་མའི་བཀའ་སྒྲོལ་འཛིན་པའི་
 འདུས་ལྷེ་ལོགས་སུ་ཡོད་པའི་རོས་འཛིན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ཟེན་སྣང་།

རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་གསུང་གི་མཛད་པའི་རོས་ནས་བཤད་ན། ལྷུ་ལྷུང་ན་ལས་འདས་

པ་འདི་དུས་ཡས་མས་རང་ནས་ཀྱང་། རྒྱ་ཁྲ་མ་འདི་གསུང་རབ་ལས་བྱུགས་སྟེན་ཆེ་ཤོས་སུ་ལྷུང་བ་
 «བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»དང་། «བྱང་རེས་ལེགས་བཤད་ལྟིང་པོ།» དཔལ་གསར་བ་
 འདུས་པ་འདི་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་གསལ་གྱི་མཆན་འབྲེལ་བཅས། བཀ་ལྷུང་མི་དབང་གིས་
 ཁོང་དཀར་བཞི་འཛུམས་པ་ལ་བཀའ་བསྐོས་གནང་ཞེ་ཤིང་དཔལ་དུ་བརྒྱུས་ནས་འབྲེལ་ས་
 གྲེལ་བྱས་ཐིག་ཡོད་དོ།⁶⁹³ གཞན་ཡང་གདན་ས་མཐིམ་གྱི་ཆོས་རྒྱུན་རྩ་བ་སོང་ནམས་བཟང་
 པོས་ཀྱང་། རང་ཉིད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༥ ལོར་སྐྱེ་མ་གཤེགས་པ་འདི་ཁོང་དུ་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་
 བཀའ་འབྲེལ་པ་ལ་ཆེ་བ་དཔལ་དུ་བཞེངས་ཡོད་པར་བྲགས་ལ།⁶⁹⁴ རྒྱ་ཁྲ་མ་འདི་དངོས་སྟོབ་
 རྒྱད་ལུ་བྱུག་འདེབས་པ་པོ་རྒྱུ་བཅས་རབ་མེད་ཤིང་རྒྱ་མ་བར་དུ་ལྷུང་བ་ལྟར་ན། རྒྱ་ཚབ་
 ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་གསུང་འབྲེལ་ཤིང་དཔལ་དུ་བརྒྱུས་པ་དང་པོ་དེ་བཀ་ལྷུང་མི་དབང་རང་ཉིད་
 གྱི་བཀའ་བྲལ་འོག་སྟོ་ཁར་བསྐྱབས་པར་བཤད་དོ།⁶⁹⁵ ཅི་ལྟར་ཡང་ཕྱི་ལོ་འདི་དུས་རབས་བཙུ་
 པ་མཚུགས་ཁོང་དུ་ནི། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་གསུང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་གསལ་པ་ཤིང་དཔལ་
 དུ་བརྒྱུས་ཏེ་དཔལ་དུ་བསྐྱུན་ཐིག་རྒྱར་དོ། ཕྱིས་སུ་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་གསུང་འབྲེལ་གྱི་ལྟེང་
 དུ། ཐུགས་སྒྲུབ་གཙོ་བོ་རྒྱ་ཁྲ་མ་འདི་མཐུག་དུ་རིམ་པ་བཞིན་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་པ་རྒྱལ་
 ཆབ་རྒྱུ་དང་མཁས་བྲལ་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུ་མས་ཀྱང་། མོ་མོར་ཐུགས་གཅིག་དུ་བསྐྱེད་ཏེ།
 “རྒྱ་ཡུལ་སྐུ་གསུམ་གྱི་གསུང་འབྲེལ”ཞེས་ལྷན་གཅིག་དུ་དཔལ་དུ་སྐྱུན་པ་འདི་སྟོབ་དང་ཅིང་།
 གསུང་འབྲེལ་དེ་གསུམ་དཔེ་ལྡན་པ་འདི་དགོན་ལྗེ་རྒྱུ་མས་ལ། བཀའ་འབྲུང་དང་བཞུགས་འབྲུང་ཉ་
 བར་མེད་དུ་མི་བྱང་བ་འདི་གསུང་རབ་ཀྱི་ལྗེ་ཆོན་དུ་ལྷུང་།

གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་སུ་རན་ལས་འདས་པ་འདི་རྒྱལ་སུ་ནི།
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ཡོད་བརྒྱད་ནང་བཞུགས་ཀྱི་འཛམ་སྐྱིད་ནང་དུ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་
 མཛད་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སྟེན་ཆེན་དམ་པ་བསམ་བྱིས་མི་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ། སྐུ་ཀྱང་བསྟོན་
 དུ་མེད་པ་ཞིག་དུ་ལྷུང་ཡོད་དོ། དེ་ཡང་རྒྱ་ཁྲ་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མ་འཛུགས་པ་མཛོའི་རོལ་ནས་
 སྐུ་སྟེན་གྱི་སྟེན་ཆེན་འདི་མངས་རྒྱས་ཉིད་སྐྱོང་འཛིག་ཏེ་དུ་བྱོན་པ་འདི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་

693 པུ་ཆེན་བཙོང་རྒྱུ་མས་བྲགས་པ། «རྒྱལ་རབས་འབྲེལ་གྱི་ལྗེ་མིག » ཤོག ༧༥

694 དཔོན་ཆོང་ཆེད་བཤད་རྒྱལ། «ལྷ་རྩེ་ཆོས་འབྲུང་།» ཤོག ༡༧༩ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༥ ལོར་བཞུགས་བྱུང་པ་འདི་བཀའ་འབྲུང་གྱི་
 ཆོས་འབྲུང་འདི་འདི་ནང་དུ། “ཐུགས་རིམ་ཆོས་པ་འདི་བསྐྱེད་པ་མཛད་ནས་རྒྱུ་མ་འདི་བཀའ་འབྲེལ་ཆོང་མ་བཞེངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུན་
 གཏོང་ཆེན་པོ་མཛད།” ཅེས་བྲུང་། འདིར་བཞེངས་ཞེས་པ་འདི་ཆེག་འདི་ཤིང་དཔལ་ཤོག་བསྐྱུན་པར་གོ་འཕ་ལག་བྲིས་ཀྱིས་
 བཞེངས་པ་གང་ལ་གོ་དགོས་ཐག་གཙོད་དགའ་དོ།

695 ཐོ་ཡོན་གྱིས་(ཤོག ༡༥)རྒྱ་ཁྲ་མ་འདི་མཐུག་པ་རབ་མེད་ཤིང་རྒྱ་མ་བར་དུ་ལྷུང་བ་ལས། མི་དབང་ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རྒྱ་ཚབ་
 ཁ་པ་འདི་གསུང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་གསལ་དཔལ་དུ་བསྐྱུན་པ་དང་དེ་འདྲ་བཀ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་མཛད་པར་བཤད་པ་བཤད་དོ།

ལྷ་པོ་ཡོད་ལ། བོད་བརྒྱད་ནང་བཞུག་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་གཞན་གྱི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱི་རོམ་ནས་
བཤད་ནའང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་བཞེད་པ་དང་གསུང་རབ་དང་གདམས་རབ་རྣམས་
དེ་ཆུང་དུ་འཛོལ་མི་ཉེན་པར། རང་རང་སོ་སོ་དེ་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ནས་
དེས་པར་བསམ་གཞིག་བྱ་དགོས་པའི་གནས་སུ་ལྷ་པོ་ཡོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ལས་དཔོག་རྩས་ཏེ།
དཔེར་ན་དུས་རབས་བཙོ་ཐུང་པ་དང་བཅུ་བྱུག་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དེའི་རྗེས་སུ་བྱོན་པའི་བོད་
ཀྱི་མཁས་ལྷན་ཆེན་པོ་མང་དག་གཅིག་གིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་
རྣམས་ལ་ཞིབ་དུ་བཟག་ས་ཏེ་ཉུ་ལྷོ་མ་དང་ལམ་གྱི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྣམ་དཔྱད་བྱ་མའི་
ལས་ནས་བྲག་པོ་ཞིབ་མཐུན་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད། ལྷ་པོ་ཡོད་གངས་ཙན་གྱི་སྡེ་རས་སུ་ཉུ་
ལྷན་གྱི་གནས་ལ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་གསུང་རབ་སྟེ་དང་ཁྱད་པར་དུ་དབྱ་མའི་བཞུན་
བཙོ་ཐུང་ཆེན་པོ་ཐུགས་རྟེན་གྱིས། དབྱ་མའི་ཉུ་ལྷོ་མ་ཀྱི་དབྱུང་པའི་གནས་དང་།
དཔྱད་པའི་ཆུལ་དང་། གཞན་ཡང་དབྱ་མ་དང་ཆད་མའི་དབང་གྱི་འབྲེལ་བ། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་
ཐུགས་གཉིས་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉུ་ལྷོ་མའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་སོགས། བྲག་པོ་མང་པོ་ཞིག་
ནས། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་འགྲེལ་ནས་ཉུ་ལྷན་གྱི་སྐོར་ལ་དབྱུང་པ་
གནད་པའི་འཆར་གཞི་ལས་སྟེ་ཐོས་ཉུ་དེ་བཞིན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ཆོག་སྟེ། དཔེར་ན་ཕྱིས་ཀྱི་
བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་དབྱ་མའི་སྐོར་ལ་དབྱུང་པ་དང་བཤད་པ་མཐུན་པའི་སྐབས་སུ། ཡང་
ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་བཞེད་པ་རྩལ་དུ་འདོན་ཏེ། དེ་ཁ་གསལ་དུ་གཏོང་བ་འཕམ་དེའི་བྱུང་
རྒྱུན་དང་ལྷན་གྲུབ་སྡེ་ལོ་ལྷོ་ནས་དབྱ་མའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལྷག་དུ་གཏོང་བ་ལས།
ཡང་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དཔལ་ལྷན་ལྷོ་ལའི་གཞུང་རྩ་བར་མཐུན་དེ་འཕགས་པ་སྟུ་བྱུང་
ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉུ་ལ་གཏན་ལ་འབྲེལ་པའི་ལུགས་དེའི་ཆ་ཤས་སམ་རྩ་བའི་བཞེད་པར་རིགས་
པའི་གནད་བྱེད་བཀོད་པ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་དབྱ་མའི་འདོད་ཆུལ་དེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་དེ་དང་མི་
འབྲེལ་པའི་ཆུལ་འབྲེལ་པ་འདོན་དུ་མཐུན་པ་སོགས་ལྷན་ཡོད་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་རྗེས་སུ་ཡེ་ལམ་པའི་
བོད་ཀྱི་དབྱ་མའི་གཞུང་རྩ་བ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞུན་བཙོ་ཐུང་མཐུན་པ་ལས་དཔོག་རྩས།

དེ་ཉུ་ནའང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་དན་ལས་འདས་པའི་མཐུག་པོ་གསུང་དེ་མ་ཐག་དུ་ནི།
རྗེས་འབྲུག་གི་བྲ་སྟོབ་རྣམས་རང་གི་སྒྲ་མའི་སྒྱུ་གསུང་བྲག་པོ་མཐུན་པ་འཕྲིན་ལས་དང་
མཐུན་རྗེས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་རྣམས། སྐབས་དེའི་ཞལ་སྟོབ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྗེས་འབྲུག་
གི་གདུལ་བྲ་རྣམས་ཀྱི་འད་རྗེས་བྲག་པོ་ལྷན་པོར་གནས་པའི་ལས་ཁྱད་པ་ལ་འབད་
འབྲངས་བྱེད་པར་གཞོལ་ལ། དེ་ཡང་རྗེ་སྒྲ་མའི་སྒྱུ་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྒྱུ་གདུང་མ་ཉམས་པར་

མཆོད་རྟེན་རིན་པོ་ཆའི་ནང་ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་རྟེ། ཆོད་ཏུ་བཞེངས་པའི་གདུང་རྟེན་གྱི་
གཙུག་ལག་ཁང་ནང་ཏུ་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པར་བྱས་པ་གོང་གསལ་ལྟར་ལགས།

བྱུང་མོང་དང་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་གསུང་བའི་རྣམ་ཐང།

རྒྱ་ལྷ་མའི་མཇོང་པ་འཕྲིན་ལས་རྣམས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་རྒྱུག་གཏུལ་བྱའི་
རྒྱུ་རྒྱུ་གྱི་ཡུལ་ཏུ་གནས་པའི་ཐབས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། ལྷ་མའི་མཇོང་པ་དང་རྣམ་ཐང་
རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འགོད་རྒྱ་དེ་ཡིན། དེ་ལ་རྒྱ་ལྷ་མ་ཉིད་ནས་རང་རྣམ་གྱི་ཚུལ་ཏུ་ཆོགས་
བཅད་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་དགའ་ལྡན་ལྷུག་བཅད་པའི་མཇུག་ཙམ་ཏུ་བཅུམས་ཡོད་ལ། གཅིག་
ནི། བྱིས་«ལམ་རིམ་ཉམས་མཁུར་»ཏུ་ཐུགས་པ། རྒྱུ་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གནད་
རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཉམས་སུ་བྲུངས་ཏེ་རྟོགས་པ་རྒྱུ་པའི་རྣོང་ཡིན་ལ། གཅིག་ཤོས་ནི་«རྟོགས་
བརྒྱུད་འདུན་ལེགས་མཐར་»ཐུགས་པ་དེ་ཡིན། བྱི་མ་དེའི་ནང་ཏུ་ནི།

དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་མང་ཏུ་བཅུལ། ཁང་ཏུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་གྱུར།

ཐ་མར་ཉིན་མཆན་ཀྱན་ཏུ་ཉམས་སུ་བྲུངས། ཀྱན་ཀྱང་བཞུན་པ་རྒྱས་པའི་ཆོད་ཏུ་བཞུས།⁶⁹⁶

ཞེས་བྲུང་བ་ལྟར། རང་གི་མཇོང་པ་རྣམས། དང་པོར་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཐོས་
པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྒྱ་བཅུལ་བ་དང་། བར་ཏུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་གྱུར་བ་
དང་། མཐའ་མར་གདམས་དོན་རྣམས་ཉིན་མཆན་ཀྱན་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་བཅས། དོན་ཆོན་
གསུམ་ཏུ་བཟུས་ཏེ་གསུངས་ཡོད། ཆོགས་བཅད་ཏུ་བཞུགས་པའི་རྟོགས་བརྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་དེ་
གཉིས་ཀ་མདོར་བཟུས་ལས་མེད་ཅེད། མཇོང་པ་རྣམ་ཐང་རྣམས་དབྱིས་བྱིན་པ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་
འཁོད་པ་ལ། གཙོ་པོར་རྒྱ་ལྷ་མའི་སྐུ་བྱང་ཏུ་ཡུན་རིན་པོར་ཉེ་གནས་ཀྱི་ཚུལ་ཏུ་བཞུགས་སྐྱོང་
བའི་བྱ་སྒྲོལ་རྣམས་ཀྱི་བྲན་པའི་ཡུལ་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས། ཟེན་བྱིས་དང་བརྒྱུད་བྱང་གི་ནང་ཏུ་
ཚད་བྱལ་པ་བྱ་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བ་བརྒྱུད་མི་དགོས། དེ་ལ་རྒྱ་ལྷ་མའི་སྒྲོལ་མ་ཐོས་ཤིག་ནི་
རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོལ་ཡིན་ལ། ཁོང་ནི་རྒྱ་ལྷ་མ་དང་འབྲེལ་བར་པ་ཡུལ་ཨ་མདོ་ནས་
ཕེབས་པ་དང་། དབྱར་ལོའི་བབས་ཀྱང་ལོ་གཅིག་ཙམ་གྱིས་བཟུས་པས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་དང་། ལོ་
རྩ་སྟུང་ཙམ་བར་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་ལ་གདུགས་ཤིང་། ལྷ་པར་ཏུ་རྒྱ་ལྷ་མ་
འོལ་ཁ་ལྷུང་ལྷུང་པ་ལ་བྱོན་པའི་འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐུལ་ཏུ་འང་བཅར་བ་མ་ཟད།
སྐུལ་ཤིག་ལ་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་དང་རྒྱ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ལོ་སྟོན་འང་
མཇོང་སྐྱོང་བ་ལོགས་ཀྱིས། རྒྱ་ལྷ་མའི་སྐུ་ཆོད་མཇོང་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཡོད་

པ་ཞིག་རྟེན་ རྟོགས་ཐོན་གྱི་བྱམས་ལ་གང་རེས་པའི་སྟེང་དུ། རྗེ་ལྷ་མའི་ཉེ་གནས་གཞན་ཡང་
དཔེར་ན་དགའ་ཐོན་དུ་ ༡༩༡༡-༡༩ ཟླ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་ཡིང་ལ་སྤྱོད་པམས་ལྷན་ཡིང་ཙམ་སྤྱན་པའི་
སྐབས་སུ་དམིགས་པམས་ལ་སྤྱན་གཡོག་གནང་མཁན། རིན་ཆེན་དཔལ་དང་ལེགས་པ་བཟང་པོ་
གཉིས་ཀྱིས་བརྗོད་ཐོང་བཟང་པའི་རྣམ་ཐང་གི་མིན་གྱིས་ཀྱང་ཡོད། རྟེ་ཡང་ཉེ་གནས་ལེགས་
པ་བཟང་པོས་བཞུགས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པའི་རྣམ་ཐང་«རབ་གསང་མད་ལྷུང་གཏམ་གྱི་
དགའ་སྟོན་»ཞེས་བྲ་བ་དེའི་མཐུག་བྱང་དུ།

ཆུམ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་ལྷ་མ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
སྟོ་བཟང་བྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་སྤྱན་ཐང་མིག་འཆི་མ་དང་བཙས་ཉེ་གསལ་བ་
བྲག་ཏུ་བཏབ་པའི་རོང་། ཆོས་སྤྱན་ཉེར་གཅིག་གནང་བ་ཀྱང་བཟང་ཞིང་ཡིད་
ལ་བསམས་པ་རྣམས་སྤྱབ་པའི་རྒྱལ་བྲགས་འཇིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་སྤྱོད་དང་
ཐལ་བ་སྤྱབ་པ་དཔལ་གྱིས་ནན་གྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པའི་རོང་མིན་རིས་སུ་གྱིས་
ནས། རྗེའི་སྤྱན་ཐང་གཞིགས་པར་བྱལ། དག་ཐེང་མཛད། བརྗོད་པ་རྣམས་ཀྱང་
གསོས། ཐང་མ་གསུངས་པ་རྣམས་གསང་དུ་གསུངས་པ་དང་།⁶⁹⁷

ཞེས། ཆོས་སྤྱན་ཉེར་གཅིག་གི་ཡིང་རྗེ་ལྷ་མ་ལ་བཀའ་འདྲི་བྱས་ཉེ་ལན་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་
ཅ་བར་བྱས་ཤིང་། མིན་གྱིས་སུ་བཀོད་རྗེས་སུ། རྗེ་ལྷ་མ་ཉིད་ལ་སྤྱན་བཟུང་བྱས་ཉེ་དག་ཐེང་
གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་ཆུལ་དཔོན་སུ་བཤད་པས། ལེགས་པ་བཟང་པོས་བཞུགས་པའི་རྣམ་ཐང་
རྟེ་ཡ་གདོང་འཇོག་ཆེན་པོ་བྲ་བའི་པོ་པོས་མཐོང་།

རྟེ་ཡ་རྗེ་ལྷ་མའི་དཔོན་སྟོབ་གྱིས་བཙུགས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་རྣམ་ཐང་གི་ནང་དུ། དང་
ཤོས་དེ་«རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པའི་རྣམ་ཐང་ཤིན་ཏུ་གསང་བ་རྩ་མཚར་མད་དུ་ལྷུང་བའི་གཏམ་
»ཞེས་བྲ་བ། རྟོགས་ཐོན་འཇམ་དཔལ་ལྟ་མཛོས། ཤར་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་དང་། ལྷུང་
ཤེས་རབ་སེང་གེ་དང་། མངའ་རིས་པ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རོང་
མཛད་པ་དེ་ཡིན་པར་སྟངས་། ཤར་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ནི་དགའ་ཐོན་ཤར་ཆེ་བུ་ཙོང་ལྷུག་
འདེབས་པ་པོ་ཡིན་ལ། གཞན་གཉིས་ནི་རྟོགས་ཐོན་འཇམ་དཔལ་ལྟ་མཛོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོབ་
མངའ་ཡིན། རྣམ་ཐང་དེ་ནི་གཞུང་གི་མཚན་དུ་ལྷུང་བ་བཞིན་གསང་བའི་རྣམ་ཐང་དུ་གཏོགས་
ཤིང་། རྟེ་ཡ་བརྗོད་བྲ་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྟེ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མ་འོངས་པ་ན་རྩ་མཚར་མད་དུ་ལྷུང་བའི་བཀོད་པ་སྟེ།

697 «རབ་གསང་མད་ལྷུང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན་» རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པའི་རྣམ་ཐང་སྤྱོད་པམས་བཞུགས། དེབ། ༡ རྟོག ༡༩

ཆོག་པ་ལས་མཛེས་པར་བྱས་པ་དེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་དུ། རྒྱལ་བ་མེད་གོང་རྩ་ཞེས་བྱ་བར་
 འཛང་བྱ་བར་འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པ་དེ་ཆུང་དེ་ཡིན། ལུང་བསྟན་དེ་དེ་ནང་དུ་རྒྱལ་བ་མེད་
 གོང་རྩ་དེ་སྤྱི་ཆེད་དང་། ལུག་རྒྱ་དང་ལུག་མཆན། སྤྱི་མཛེས་ལ་སྟགས་པ་སྤྱི་ཆུང་པ་དང་།
 སྤྱི་ཆུང་དེ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་བ་མེད་གོང་རྩ་དེ་ཞིང་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་རྒྱ་ཆོག་པ་ཅི་ཞིག་བསྐྱབ་དགོས་པ་སྟགས་
 གྱི་སྒྲིབ་གསུངས། གསང་རྒྱུ་འདི་མཐུག་བྱང་དུ། “རྗེ་བཙུན་བྱི་བཀའ་རི་ལྟ་བུ་བཞུགས་དུ།
 ཡོས་ལོ་སྤྱོད་པ་འཛང་བྱ་བ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་དུ་བཞུགས་པོ།”⁶⁹⁸ ཞེས་འཁོད་ན། སྐབས་འདི་དེ་
 ཡོས་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོས་བྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ གསུ་ཆུ་ཡོས་ ༡༩༡༣ གང་ཁྱད་ཡིན་དགོས་ལ། གསང་
 རྒྱུ་འདི་ཡོས་ལོ་གང་ཡིན་གསལ་ཁ་མི་བོན་མོད། ཆོག་གི་འཕྲོས་ལ་བརྟགས་ན་རྗེ་ཚེང་ཁ་པ་
 ཆེན་པོ་ཞལ་བཞུགས་པ་དེ་སྐབས་སུ་ཡིན་པ་ཞིག་བྱགས་གྱིས་གོ་སྟོན་པས། འདི་དེ་བཙུན་པ་ལོ་
 དེ་བྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལ་བྱ་དགོས་སྟུང་། མེ་ཡོས་ ༡༩༡༡ གི་ལོ་དེར་རྗེ་སྤྱི་མས་གནས་སྐབས་དེ་ལས་
 མི་བདེ་པར་དམ་བཅས་ཏེ། དགའ་ལྡན་དུ་སྤྱོད་འཁོར་ཁྱད་གསུ་གི་གང་ལྟན་དུ་སྤྱོད་མཆོམས་ལ་
 དམ་པོར་བཞུགས་པ་དེ་སྐབས་ཡིན་ལ། སལ་ཆེད་དེ་དུས་རྗེ་དེ་དངོས་སྤྱོད་གང་པ་དེ་ན་ཆེན་
 རྒྱལ་མཆོན་སྟགས་གྱིས། རྟགས་ལྡན་པ་དེ་བྱང་དུ་བཅར་ཏེ་རྗེ་སྤྱི་མས་གསང་བ་དེ་རྒྱུ་ཐང་
 སྒོར་ལྷན་པར། རྟགས་ལྡན་བྱིས་ཡི་དམ་འཛམ་པ་དེ་དབྱངས་ལ་ལྷན་ཏེ་ཡི་གོང་བཞོད་པ་ཞིག་
 ཡིན་པེས།

དེ་ལྟ་ན་འདར་རྗེ་ཚེང་ཁ་པ་འཛིན་པ་ལྟུང་གསུང་བ་ཆེན་པོ་ཆོས་པ་འཛིན་པ་གཤམ་བཅས་དེ་ནི། སྐབས་དེར་
 རྗེ་ཚེང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཞལ་སྤྱོད་ཀྱི་ནང་དུ་ལུང་གཞན་གསུ་གཏོགས་པ་མཁས་བྱུང་རྗེར་
 ཁེལ་ལ། ཁོང་ནི་རྗེ་སྤྱི་མས་སྤྱོད་མང་མ་ཟད་རྒྱལ་ཆུང་རྗེ་དེ་སྤྱོད་མའང་ཡིན། སལ་ཆེད་རྗེ་
 སྤྱི་མས་ལྟུང་གསུང་བ་ཆོས་པ་འཛིན་པ་གཤམ་བཅས་བྱུང་རྗེ་ལ་བྱུང་བ་ནི། གཅིག་ནས་ཁོང་ཆོས་
 རིག་གི་རྒྱལ་མཆོན་པོ་ཡོད་པ་དེ་དབང་གིས་ཡིན་མེད་དེ། མཁས་བྱུང་རྗེས་དབྱང་ན་གཞན་
 དུས་སུ་«ལྟོས་པ་གསུམ་བྱི་རྒྱུ་མཁས་པ་ལྟུང་ཏེ་བཤད་པ་བྱུང་བ་སྟན་བྱི་དོར་»ཞེས་
 བྱ་བ་བཙུན་པ་འཛིན་པ་ལས་སྟན་ཡོད་པ་དང་། རྗེ་སྤྱི་མས་དགའ་ལྡན་དུ་«དུས་འཁོར་འབྲེལ་

698 རྗེ་ཚེང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་ལྟུང་གསུང་། ༣ བོག ༡ མཁས་བྱུང་རྗེས་མཛད་པ་དེ་རྗེ་ཚེང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་གསུང་ལོ་དམ་
 «རྒྱུ་དག་གསུ་མི་མ་»ཞེས་པ་དེ། རྟགས་ལྡན་པ་དེ་རྗེ་སྤྱི་མས་གསང་བ་དེ་རྒྱུ་ཐང་ལྟུང་གསུང་བཅད་
 དུ་བཞེབས་པ་ལྟ་བུར་ཡོད་ལ། རྒྱུ་དག་གསུ་མི་མའི་མཛད་བྱང་དུ་འདར། “ཅེས་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཚེང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
 གང་དུ་མཛོད་པར་རྗེ་གསུང་བར་འཛང་བྱ་བ་དེ་ཆུང་པ་ལྟུང་པ་འཛིན་སྤྱོད་པ་མཐའ་ལས་པ་ལས་བྱོགས་གཅིག་གི་རྒྱལ་
 ལས་བཙུན་ཏེ་མཛོད་བཙུན་པར་བཞུགས་ནས། སྤྱོད་ལས་དུ་བྱ་བ་དེ་ཆོག་གསུ་བཅད་པ་གོ་བཤད་བར་བྱུང་བ།” ཞེས་བྱུང་
 བས། འདི་དེ་བཞུགས་ཏེ་རྗེ་སྤྱི་མས་འོངས་པ་ན་རྒྱལ་བ་མེད་གོང་རྩ་དེ་རྒྱུ་ཐང་ལྟུང་གསུང་བཅད་པ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་ཡིན་
 པ་ཤིན་ཏུ་གསལ།

ཆེན་པོ་མེད་འོད་»གསུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བཞོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
 རྗེ་ལྷ་མས་ཆད་མ་རྒྱས་འབྲེལ་མཐོན་ལྷ་མེད་འོད་འབྱེད་པ་གནང་བའི་ཟིན་བྲིས་ཀྱང་མཛད་
 ཡོད་། མཁས་བླུང་རྗེ་ལ་འཇམ་མགོན་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཐར་ཆོས་པའི་བཀའ་བཏམས་
 པའི་རྒྱ་མཚན་དཔོན་ཅི་ལྟར་ཡང་། ཁོར་གྱིས་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཐར་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ཁག་
 གཉིས་བཅུ་མས་པར་འབྱུངས་ལ། གཅིག་གི་རྒྱུ་ཐར་ཆོས་ཀྱི་ཐོན་པ་«རྒྱུ་ཐར་དང་པོའི་འབྲུག་
 རོགས་»ཞེས་བྱ་བ་དེ་དང་། གཅིག་གིས་ཞི་«རྗེ་ཆོང་ཁ་ཆེན་པོའི་གསང་བའི་རྒྱུ་ཐར་རིན་པོ་
 ཆོའི་སྟེ་མ་»ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་། དེ་ལ་གསང་བའི་རྒྱུ་ཐར་ཞེས་པ་ནི། ལྷ་མའི་ཉམས་རྟོགས་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དཔེར་ན་ཡི་དམ་ལྟའི་ཞལ་གཟིགས་པ་དང་གསུང་གི་སྟངས་པ་ཐོས་པ་
 མོགས་། སྐལ་ལྷན་དང་པ་ཅན་མ་གཏོགས་ཡོངས་བྲགས་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་ཐར་དུ་བརྒྱུད་པར་
 མེ་འོས་པའམ་མེ་འུང་བའི་གནས་ཤིག་ལ་གོ་དགོས་། རྒྱུ་ཐར་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་པན་ཆུན་གྱང་
 བཞུགས་ཏེ་བཅུགས་ན། མཁས་བླུང་རྗེས་ཐུན་མོང་པ་«རྒྱུ་ཐར་དང་པོའི་འབྲུག་རོགས་»དེ་
 ཐུན་ལ་བཅུ་མས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་སུ་རྗེ་ལྷ་མའི་«གསང་བའི་རྒྱུ་ཐར་རིན་པོ་ཆོའི་སྟེ་མ་»ཞེས་
 བྱ་བ་དེ་བཅུ་མས་པར་དཔྱག་རྒྱས་།

མཁས་བླུང་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེ་ལྷ་མའི་རྒྱུ་ཐར་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ། དེ་ཅམ་དུས་
 མ་འབྲུངས་པར་བྱུང་བའི་རྗེ་ལྷ་མའི་རྒྱུ་ཐར་ཐུ་བྲས་གལ་ཆེ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྟོགས་ལྷན་
 འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་རྒྱུ་ཐར་བྱུང་བའོའམ་སུ་བྲགས་པ་«ལེགས་བཤད་ཀྱི་ན་
 བུས་»དང་། རྗེ་ལྷ་མའི་ཉེ་གནས་ལེགས་པ་བཟང་པོས་བཞུགས་པའི་རྒྱུ་ཐར་«རབ་
 གསང་མཛད་འབྲུང་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན་»དང་། ཡང་དེས་བཞུགས་པའི་«ཀྱན་བྱིས་ཐུན་མོང་
 ཏུ་མ་བྱུང་པའི་གསང་བའི་རྒྱུ་ཐར་»བཅས་ཡིན་། དེ་གསུམ་ལས་རྟོགས་ལྷན་གྱི་«ལེགས་
 བཤད་ཀྱི་ན་བུས་»ཀྱི་མཐུག་བྱང་དུ། “དེ་ལྟར་བྱུང་འདྲེལ་གྱི་ན་བུ་བཅུ་མ་པ་འདི་ནི་འཇམ་
 དཔལ་རྒྱ་མཚོས་བཤུས་པའོ།” ཞེས་རྒྱུ་ཐར་འདི་ལ་ལྷན་བཏམས་སྟུང་བྱུང་འདྲེལ་ཞེས་
 གསུངས་པ། ཡོངས་བྲགས་ལ་རྒྱུ་ཐར་འདི་མཁས་བླུང་རྗེའི་«དང་པོའི་འབྲུག་རོགས་»ཀྱི་
 བྱུང་འདྲེལ་སུ་དགོངས་པར་འབྲེལ་ཞུས་ཡོད་། ཉེ་གནས་ལེགས་པ་བཟང་པོས་བཞུགས་པའི་
 རྒྱུ་ཐར་ཐུ་བྱི་གཉིས་ལས། བྱི་མ་ལ་གསང་བའི་རྒྱུ་ཐར་ཞེས་པ་མཚན་གྱི་བྱུང་དུ་དཔོན་སུ་
 ཟློས་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་དུ་མཁས་བླུང་རྗེས་མཛད་པའི་«གསང་བའི་རྒྱུ་ཐར་རིན་པོ་ཆོའི་སྟེ་
 མ་»ལ་ཞལ་འཕངས་ཐོན་པར་བརྟེན། ལེགས་པ་བཟང་པོས་བཞུགས་པ་གཉིས་མཁས་བླུང་
 རྗེས་མཛད་པའི་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཐར་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་།

དེ་བཞིན་དུ་ཅི་ཉེ་རྣམས་ཐུན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་«ལེགས་བཤད་ཀྱན་བུས་»ལྷ་མཁས་
 བྱུང་ཆེད་གསུང་རྣམས་ལ་ཞལ་འཕངས་ཐོན་པ་དེ་རྣམས་ཐུན་འཇམ་དཔལ་གི་གསུང་དངོས་ཡིན་ན།⁶⁹⁹
 རྣམས་ཐུན་པ་ནི་རྒྱུ་མ་ཐུང་ན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉེ། ས་ལྷེལ་ ༡༩༢༩ ལོར་
 དགོངས་པ་རྣམས་ལྟམས། མཁས་བྱུང་རྒྱུ་མའི་རྣམ་ཐང་གཉིས་ཀ་མེ་ལྷེལ་ ༡༩༢༩ ལོའི་
 ཐོན་ལ་བཅུ་མས་ཐིན་པ་ལྟམས་ཐོན་རྒྱུ་བྱུང་། ལྷ་མཁས་དེ་དཔལ་ན། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
 «རྣམ་ཐང་དང་པོའི་འབྲུག་རྣམས་»དང་། «གསུང་པོའི་རྣམ་ཐང་འཛིན་པོ་ཆེད་ཉེ་མ་»གཉིས་
 ནི། རྒྱུ་མ་ཞི་བ་ཐུང་ན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ནང་ཆུན་དུ་བཅུ་མས་བྱུང་པ་བྱུང་རྟོ།།

ཆོས་དང་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པའི་དེང་རབས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་པ་པོའི་བྱན་མོང་པའི་ལྷ་
 ལྟམས་ཀྱི་ཉེང་ནས་བརྒྱུ་མ་ཉེ་བརྒྱད་ན། རྣམས་ཐུན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དང་། མཁས་བྱུང་
 རྒྱུ་ དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་གནས་ལེགས་པ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་བྱན་མོང་
 བ་དང་གསུང་པོའི་རྣམ་ཐང་རྣམས་ཞིབ་དུ་ཡི་གེར་བཏབ་ལྟེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དམིགས་
 ཡུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། རྒྱུ་མའི་ཞལ་མཇལ་གསུང་པོས་ལྷུང་པའི་ཞལ་སྟོབ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་
 ཀྱི་དང་པོའི་མེ་ལོང་དུ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་བརྒྱན་རྣམས། «ཐོན་པོན་ལྟོན་པའི་རྣམ་ཐང་། རྒྱུ་མ་
 འབྲུག་གཏུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན།» ཞེས་པའི་བཤད་སྟོན་ལྟར། བྱིས་འབྱུང་གི་གཏུལ་བྱ། རྒྱུ་
 མའི་ཞལ་དངོས་སུ་མཇལ་པའི་སྐལ་བ་དང་མི་ཐུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། རྒྱུ་མའི་གསུང་
 གསུམ་ཀྱི་མཛད་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་ལྷུང་དེར་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དང་པོའི་ལྷ་ལོང་རྒྱས་པ་
 དང་མིག་ནས་འཆིམ་ལྷུང་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ན། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་རང་ཉིད་ཀྱི་དབང་
 ལ། རྒྱུ་མ་དང་སྟོབ་མའི་དམ་ཆེག་གཙང་མའི་འབྲེལ་མཐུད་དམ་པོ་ཞིག་འདེབས་བྱུང་པར་
 ལོང་བ་དེ་ཡིན། དེའི་ལྷ་ར་ན་རྣམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆ་དེ་དག་གིས་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི།
 འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་དངོས་སུ་ཐོན་པའི་གཏུག་གཏོས་བཙས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཆེན་དམ་པ་དེ།
 དུས་དང་གནས་སྐབས་སོགས་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་བཟུང་བྱིང་། བྱིས་འབྱུང་མི་རབས་ཀྱན་གྱིས་
 མཚོད་ཅིང་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཡུལ་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད། དེར་བརྟེན་སྟོན་རྒྱུ་ཀྱི་

699 རྣམ་ཐང་འདིའི་འབྲུག་ཙམ་དུ། “དེ་ལ་སོགས་པ་པམ་མ་གྱིས་མི་བྱུང་ལ། སྐལ་ཐུན་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་ལྷ་ལྟེ་བོང་པའི་
 རྣམ་ཐང་དུ་མ་ཡོད་པ་རྣམས། གསུང་པོའི་རྣམ་ཐང་ལྷུང་ར་བཀའ་བརྒྱུ་པས་བར་ལྟོང་།” ཞེས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན།
 རྣམས་ཐུན་པའི་«ལེགས་བཤད་ཀྱན་བུས་»དེ་མཁས་བྱུང་རྒྱུ་མ་བཅུ་མས་པའི་རྒྱུ་མའི་རྣམ་ཐང་ཀྱི་རྒྱུ་མ་བྱུང་
 པའི་དན་རྣམས་གསལ་པོ་ཡོད་པ་ལྟེ་བྱུང་མཐོང་མོད། རྣམ་ཐང་དེའི་དབྱེ་བྱེ་གསུམ་སྟེ་རྒྱུ་མའི་རྒྱུ་མའི་རྣམ་ཐང་ཀྱི་སྟོན་གསུང་
 བ་ན། “སྒྲུ་མ་དེའི་མཚན་བརྒྱད་པ་ཙམ་གྱིས་བྱུག་པལ་མི་ལྷུང་། ཐུན་ཆབ་བམེལ། ད་ལྟོ་ཡོད་དུས་མཚོད་མ་ཆགས་པར་མཛད་
 རྟོ།” ཞེས་བྱུང་བར་བརྟེན་ན་ནི། སྐབས་དེ་དུས་རྒྱུ་མ་ཞལ་བཞུགས་ཉེ་ཡོད་པ་ལྟེ་བྱུང་ཡོང་ཐོན་པས། རྣམས་ཐུན་གྱི་
 དེ་ལ་བྱུང་འདེབས་གསུངས་པ་ཡོངས་བྱུགས་ལྟར་རྣམ་ཐང་དང་པོའི་འབྲུག་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་འདེབས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པ་ག་
 རྒྱུ་མ་འདི་ཙམ་དུ་བྱུང་གཞིར་མཛོད།

རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ཏུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཁྱད་ཏུ་འཕགས་པ་དེ་སློན་ཆེན་ཞིག་ཏུ་
ལྷོད་པ་ཙམ་མིན་པར། དཔེར་ན་མཁས་བླ་མ་རྗེ་དེ་«རྣམ་ཐར་དང་པོའི་མཁུག་རྣམས་»ལྟ་རྒྱུ་
ལྟ་མས་བར་དོར་ཡོངས་སྤྱད་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་པ་ཏུ་མཛད་པར་བསྐྱབས་པ་ལྟར། མདོན་པར་
རྒྱལ་པོར་མངས་རྒྱས་པར་སྐྱབ་པ་ཙམ་ཏུ་འདོན་པ་དེ་ཡུང་།

དེ་ལྟ་ན་སྤོང་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ། རྣམ་ཐར་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོ་རྣམས་པོའི་གོ་འཕར་མཐོན་པོར་གཤེགས་པའི་སློན་ཆེན་ཁྱད་ཏུ་འཕགས་པར་ལྷོད་
པའི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་གཉིས་ལྟ་ཞུ་བཤེ། གཅིག་ནི་རྗེ་ལྷ་མའི་གསར་བའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་ཡི་
གཤེགས་བརྗོད་དེ། ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་གསུང་གི་སྤྱད་བ་ཐོབ་པ་སོགས་དག་སྤྱད་གི་རྣམས་
པ་ཆད་མཐོན་པོ་འབྱུངས་ཡོད་པ་རྣམས་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་ནས། མི་ལམ་པའི་རིམ་པ་ལས་རིང་
ཏུ་འདས་པའི་ཆུང་སྟོན་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཅིག་ཡོན་ནི་རྗེ་ལྷ་མ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་འདིར་ཕྱོན་པ་
དེ་འདར་མ་འོངས་རྒྱུན་གཟིགས་ཀྱིས་སློན་པ་ཏུ་འཕགས་པ་ལྟ་ཞུ་བཤེ། རྣམ་ཐར་ཡོད་པར་ལྷོད་
པ་དེ་ཡིན། ལྷོད་པའི་བཞུག་ཞེས་པ་ནི། གཙོ་བོ་ཕྱིས་འབྱུང་བར་འབྱུང་བའི་གནས་རྒྱུན་པོས་
མ་འོངས་པ་དང་འབྲེལ་ཆེ་ཡོད། ལྷོད་པའི་བཞུག་གྱི་རིགས་འགའ་གསལ་ནི་རྒྱུན་ལྷོད་གི་གནས་ཀྱང་
རྒྱུན་ཏེ། དཔེར་ན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སློན་རབས་ཀྱི་
ལྟེས། རྒྱུན་བདག་ཅག་གི་རྒྱུན་པ་སྤྱོད་པ་ལས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་སློན་བ་གང་དང་གང་བཞེས་
པའི་ཆུང་སྟོན་ཆོགས་པ་ཞིག་རྒྱུན་པ་ལྟ་བུའོ། །པོད་རང་གི་སྤོང་རྒྱུན་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་
ནས་དང་། རྒྱུན་པའི་སློན་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་པོ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་འབྱུངས་
རབས་བཀའ་གདམས་སྐྱེགས་བམ་གྱི་བཅོས་སུ་ལྷོད་པ་ལྟ་བུ་འདོད་དོ།

དེ་ལྟར་གསར་བའི་རྣམ་ཐར་དང་ལྷོད་པའི་བཞུག་གཉིས་ལས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསར་
བའི་རྣམ་ཐར་གྱི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་རྣམས་ནི། རྩ་ཙམ་ནས་གཏན་ཁེལ་ཡོད་སྤྱད་ལ། དེ་
ལས་ལྷོག་ལྟེ་གསུང་རབ་ཏུ་རྗེ་ལྷ་མ་ཐེ་རྩེར་ལྷོད་པའི་ཆུང་དང་། དེ་མཐུན་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་དེའི་སྤྱོད་ལྟེ་ལྷ་མའི་འབྱུངས་རབས་ཀྱི་རིམ་འཛིན་སོགས་ལ། ཏུས་རབས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མར་
བཅུ་མས་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ནང་རྗེ་རྒྱས་ལྟ་ཞུ་བའོད་པ་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་ལྟེ་རྗེ་སྣམ་རྣམས་
མཛལ་བ་ལས་རྣམས་ལྟས། གང་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསར་བའི་རྣམ་ཐར་གལ་ཆེད་
རིགས་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ལྷོད་པའི་བཞུག་གི་གནས། རྗེ་ལྷ་མ་ཐེ་ཉིད་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྤྱོད་ཏུས་
དང་། སྤྱོད་པའི་ལས་འདས་མ་ཐག་པའི་ཏུས་རབས་བཙོ་ལྟེ་པའི་རྒྱུད་ཏུ་ཡོངས་སུ་བྲགས་
པ་རྣམས་ནི། གཙོ་བོ་འབྱུང་ཁུངས་གཉིས་ལ་བྲག་པར་མདོན་ཏེ། གཅིག་ནི་ལྷ་མ་དབུ་མ་

[illegible]

- [illegible]

[illegible]

ཞལ་གཟིགས་བརྒྱད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འོ་ཤོ་ལ་ལྷ་འཇུག་གང་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱང་། ལྷ་འཇུག་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་འབྲུག་ཏུ་གསལ་བར་འཁོད་ཡོད་། གཞན་ཡང་གོང་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བརྟན་པ་«ཙོང་ཁ་པ་བརྒྱད་ཅུར་»ཐུགས་པ་འཇམ་དབྱངས་ཁ་ཆེས། རྗེ་ལྷ་མ་ལྷ་ལྷ་འཇུག་ལས་འདས་པའི་བརྒྱད་ཐུག་གསུམ་པར་བརྣམས་པ་དེའི་ནང་ཏུ་འདྲ་།

ལྷ་འཇུག་ཙོང་ཁ་པ་ཐའི་ཁྱེད་ལྷ་འཇུག་པའི་ཏུས། །རང་གི་རྟོན་པ་ལྷ་ཀྱང་ཐུབ་པ་ལ།།

ཤེལ་དཀར་ཐེང་བ་ཅི་མེད་ལུལ་བྱས་ཏེ། །དང་པོར་ཐུགས་བསྐྱེད་མཇེད་པའི་ཙོང་ཁ་པ།།⁷⁰⁰

ཞེས། ལྷ་འཇུག་ཐའི་ཁྱེད་ལྷ་འཇུག་ཏེ་རྟོན་པ་ལྷ་ཀྱང་ཐུབ་པའི་བྱང་ཏུ་ཤེལ་དཀར་གྱི་ཐེང་བ་ལུལ་ནས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་མེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞན་ཡང་གསལ་བའི་རྣམ་ཐར་ཏུ་བྱུང་བའི་གནས་ཡི་དམ་སྟེ་ཞལ་གཟིགས་ལྷ་གསལ་ཞིབ་ཅིང་གསལ་བར་བྱུང་བ་དེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་གསལ་བའི་རྣམ་ཐར་ཏུ་བྱུང་བའི་ཆ་གསལ་གཙོ་བོ་རྣམས། རྗེ་ལྷ་མའི་སྐྱེད་ལྷ་འཇུག་ཏུ་བྱང་སྒྲོབ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་ཐུགས་པའི་དན་རྣམས་གསལ་པོ་རྟོན་སྟེ་དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཐུགས་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་གནས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་ཏུ། མཁས་ཀྱང་རྗེས་གསལ་ཁ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཞིག་དམིགས་འདོན་མཇེད་ཡོད་པ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཆེན་པོ་འོ་ཤོ་ལ་ལྷ་འཇུག་པར་འཇོག་ཀྱང་པའི་ཆུལ་དེ་ཡིན་། འདི་འོ་ཤོ་ལ་ལ་མཁས་ཀྱང་རྗེས།

དེ་བས་ན་རྗེ་འདི་ཡང་དེའི་ཆེ་འོད་གསལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཛན་ཏུ་

མཇེད་དེ། འཆི་བ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་བསྐྱེད་པའི་གྲོ་ནས་བར་དོ་སྐྱེ་མའི་སྐྱེད་བཞེངས་

ཏེ། བར་དོར་ཡོངས་སྟོན་རྒྱུ་རྒྱུ་གསལ་པའི་སྐྱེ་མཆོག་གི་དཔེས་ཀྱང་གྱི་གོ་འཕང་

མཐར་ཐུག་པ་མཛན་ཏུ་མཇེད་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཐ་བ།⁷⁰¹

ཞེས། གསལ་ཐུགས་རྣམ་འབྱོར་ལྷ་མེད་ཀྱི་ཕྱགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ལྷ་འཇུག་ལས་འདས་ཆེས། འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེད་བསྐྱེད་ཏེ་བར་དོར་ཡོངས་སྟོན་རྒྱུ་གསལ་པའི་སྐྱེད་བཞེངས་པར་གསུངས་། འོ་ན་རྟོགས་ལྡན་པའི་རྗེ་ལྷ་མའི་གསལ་བའི་རྣམ་ཐར་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར། ཡི་དམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་མེམས་དཔའ་འཇམ་དཔལ་སྟིང་པོ་ཞེས་བྱ་བར་འབྱུང་བར་ལུང་བརྟན་པ་དང་རྗེ་རྟོན་མི་འགལ་ཞེ་ན། ཕྱི་མ་འདི་ནི་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེད་མཇེད་པ་རྟོན་ཆུལ་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ཞེས་མཁས་ཀྱང་རྗེས་འགལ་སྟོང་གནད་དོ།⁷⁰² གཞན་ཡང་མཁས་ཀྱང་རྗེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཆེན་པོར་

700 «བརྟན་པ་ཙོང་ཁ་པ་བརྒྱད་ཅུམ།» རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཐུགས་བསྐྱེད་གསལ། བོད། ༡ གྲག ༥༩༦

701 «རྣམ་ཐར་དང་པའི་འབྲུག་ཐོགས།» གྲག ༥༩

702 གོང་མཚུངས། གྲག ༥༩

རྣམ་ཐང་གི་སྒྲིག་ཀྱིས་གསལ་བ་འདྲེན་པ་ལ་འཕྲོད་པ་སྒྲིག་པ་བྱ་བ་ཅན། བྱིས་«དཔལ་ལྷན་ས་
གསུམ་མ་»ཞེས་པར་བྱགས་པ་འདྲ་བཅུ་མས་ལ། གསལ་འདྲེན་པ་འདྲི་ནི་དགེ་ལྷན་པ་འདྲི་དགོན་
ལྗེ་མཐའ་དག་ཏུ་རྒྱུན་མར་ཁ་འདྲོན་ཏུ་བྱེད་པ་འདྲི་རྒྱུ་མའི་གསལ་འདྲེན་གཙོ་བོར་བྱུང་
ཅིང་། དེའི་ལྷན་ཏུ་འཇུག་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་གྱིས་གྲུང་། གཙོ་བོར་རྒྱུ་
མའི་གསར་བའི་རྣམ་ཐང་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་བསྟོད་པ་«གསར་བའི་རྣམ་ཐང་»ཆེགས་བཅད་
མ་ཞིག་གྲུང་བཅུ་མས་ལ། དེ་ཡང་སྒྲིང་དགེ་ལྷན་པ་འདྲི་དགོན་པ་རྣམས་གྱིས་རྒྱུ་མའི་གསལ་
འདྲེན་པ་འདྲི་ཅན་ཏུ་བྱས་ཏེ་འདྲོན་པ་དང་། བྱང་པར་ཏུ་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐུ་
ཆེགས་གྱི་འདྲོན་ཆའི་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་པ་སྐྱེས་གྱིས་མཇེད་ཕྱིན་ཆེན་པོ་བྱུང་།

གསུང་རབ་ལས་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་འདྲི་བྱང་བསྟན་བྱུང་བའི་ཆུང་།

ད་ཡང་དཀྱིལ་ལ་བྱགས་ཏེ་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྣམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆ་འཕལ་རིམ་གྱི་སྒྲིང་ལ་
སྒྲུས་ན། བྱི་མོའི་དུས་རབས་བཙོ་ལུ་པའི་ནང་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་འདྲི་དངོས་སྒྲིབ་གཞན་གྱིས་གྲུང་རྣམ་
ཐང་ཆེ་ཁག་འགའ་གས་བཅུ་མས་ཡོད་པར་མཛད་ཏེ། «རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་»ཆོས་པ་པོ་འཇུག་
དབྱངས་ཁ་ཆེས་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་འདྲི་རྣམ་ཐང་རྒྱུས་པ་ཞིག་དང་། བག་བྱའི་སྒྲིན་ལྷ་པོ་མཛད་ནམས་
རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཇེད་པ་དང་། རྒྱ་གཞན་པོ་མཛད་ནམས་ལྷན་བྱུང་དང་། ལྷ་ལ་བཀའ་བཅུ་པ་
ལེགས་པ་དཔལ་འཇུག་སོ་སོས། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་འདྲི་རྣམ་ཐང་རྒྱུས་པ་པེ་པེ་བཅུ་མས་ཡོད་པར་
བཤད་ལ།⁷⁰³ དེར་རྣམ་ཐང་དེ་བཞི་ཀའི་དཔེ་མཇུག་ཏུ་མཛད་ཏེ། ད་ལྟ་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་འདྲི་
ཁོངས་ནས་བཅུ་གས་ཏེ་བཙོན་ན། དུས་རབས་བཙོ་ལུ་པའི་འཐུག་མཛུགས་གྱི་གོང་ཏུ་རྒྱུ་ཚུངས་
ཁ་པ་འདྲི་རྣམ་ཐང་གལ་འགངས་ཅན་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། གོང་ཏུ་སྒྲིན་ལྷ་པོའི་མཁས་བྱུང་རྒྱུ་
མཇེད་པའི་བྱན་མོང་བ་དང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསར་བའི་རྣམ་ཐང་གཉིས་དང་། རྒྱ་གས་
ལྷན་པའི་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་འདྲི་རྣམ་ཐང་དང་། བྱན་མོང་བ་བྱུང་འདྲེན་ལེགས་བཤད་གྲུན་འདུས།
ལེགས་པ་བཟང་པོའི་བྱན་མོང་བ་དང་བྱན་མོང་གསར་རྣམ་གཉིས་བཅས་གྱི་ལྷན་ཏུ། གནས་
སྒྲིང་གྲུན་དགའ་བདེ་ལེགས་(༡༩༩༤-༡༩༩༩)ཀྱི་«རྣམ་པར་ཐང་པ་དད་པའི་འཐུག་རྒྱུ་»ཞེས་
པ་དེ་དང་། མཁས་བྱུང་གོང་བཟང་རྒྱ་མཆོས་(༡༩༩༩-༡༩༩༩)མཇེད་པའི་«རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་»
དང་དེ་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་མ་ཟི་ལྷན་བྱུང་བའི་ཆུང་མཛད་ཅན་པོ་ལ་ཆོས་པ་པོ་འཇུག་པ་དང་། དེ་གཉིས་གྱི་

703 བོ་ཡོན་ཡེ་ཤེས་དོན་བྱུང། «དད་པ་རྒྱ་མཆོར་རྩོམ་པའི་འཐུག་རྒྱུ་» བོག ༩༩༡ དེ་དག་ལས་འཇུག་དབྱངས་ཁ་ཆེས་
རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་རྒྱུས་པ་ཞིག་བཅུ་མས་པ་ཞེ་པའི་པས་གསུངས་ལ། བོག ༩༩༩ ལྷ་ལ་བཀའ་བཅུ་པ་དང་རྒྱ་གཞན་གཉིས་
གྱིས་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་པེ་བཅུ་མས་ཡོད་ཆུང་ལ་དང་། དང་པོ་དེ་རང་གི་རྒྱ་མཛུགས་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་འདྲི་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
བྱུང་གན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་གསུངས། (བྱུང་གན་བྱུང་མཐའ། བོག ༩༩)

མེ་»བཅམས་ལ། དེའི་ནང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཁོངས་སུ་གྱུ་བྱ་སྒྲུལ་པའི་
«བཀའ་གདམས་སྒྲུབ་པའི་»ལྷ་འདྲེ་བཞུགས་དེའི་མེད་ཀྱི། གཤམ་གྱི་«བཀའ་གདམས་སྒྲུབ་པ་
ལས་»གྱི་ཆོག་སྐྱོད་རྣམས་ཀྱང་བཀོད་དེ། རྗེ་སྐྱོ་མ་རྩོམ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤེད་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་
རྣམས་ལྷ་འདྲེ་གསར་གཏོད་ཅིག་པོ་ནོ།⁷⁰⁸ དེ་ཡང་«བཀའ་གདམས་བྱ་ཆོས་»ཀྱི་འཆི་མེད་
རྗེ་རྗེའི་མཐུར་ལས།

མར་མེ་མཚན་ཀྱང་གནས་མཚམས་འདིར། རྒྱལ་མར་བཅས་ཉི་ལྷུའ་སྤྱོད་འབྱེད།

ལྷག་པར་ཆགས་མེད་བསྟན་སྒྲུབ་པ་ལ། ལྷན་པའི་དབྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་གསལ་བ་འདེབས།

ལྷག་པ་བཞེད་ལས་ཅན་དབང་ལྱུང་། ར་ཡི་མཚན་ཆོག་སྐྱོད་པར་བྱེད།

མར་མེད་མཚན་དང་བྱམས་པ་ཡང་། རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་ས་བཟང་ལྷེའ་བར་བྱེད།

འིང་པར་མེ་ཐོག་གནས་མཚམས་འདིར། མཚན་ཆོག་སྐྱོད་མཚོར་འདྲུབ་པར་འབྱུང་།⁷⁰⁹

ཞེས་སོ། །བཀའ་གདམས་ཆོས་འཁྲུང་མཚན་པ་པོ་ལས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་
ནི། རྒྱལ་མཚོག་དང་པོ་རྗེ་དགོ་འདུན་བྱུང་གི་སྒྲོ་བ་མ་ཡིན་ལ། རྗེ་དགོ་འདུན་བྱུང་པ་ནི་
«བཀའ་གདམས་སྒྲུབ་པའི་»ལ་བྱུགས་མོས་དམིགས་བསལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་སྐབས་
ཀྱིས། ལས་ཆེན་གྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཐད་ལྷ་འདྲེ་«བཀའ་གདམས་སྒྲུབ་པ་
ལས་»ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་བཞུགས་ཅུང་འདྲིན་གནང་བ་དེ། གཅིག་ནས་རང་གི་སྐྱོ་མེད་ལྷག་པ་ལྷན་
ཀྱང་ཡིན་པེས་ཤིང་། རྗེ་དགོ་འདུན་བྱུང་པས་«བཀའ་གདམས་སྒྲུབ་པའི་»རྒྱ་ཆེར་ལྷེའ་པའི་
སྐོར་ལ་ལས་ཆེན་གྱིས། “ལྷ་ཉི་ལྷུ་མ་ཆེན་པོ་འདི་ནི་བཀའ་གདམས་སྒྲུབ་པའི་གསུང་
པའི་ལྷ་ཉི་ལྷུ་མ་ཆེན་པོ་ལྷག་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་
གཙང་གི་མེད་ཆ་མ་ལས་པར་ཁྲུབ་པ་འདི་ནི་འིང་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་དང་བྱང་མེམས་པ་དེ་
ཐང་པའི་བཀའ་འདི་དྲུག་ལྷ་འདྲེ་།”⁷¹⁰ ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་

རྒྱལ་མཚོག་གཉིས་པ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་(༡༩༥༤-༡༩༩༩)ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
འཁྲུངས་རབས་ཀྱི་ཁོངས་སུ། རྗེ་པོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤེད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་པ་རྒྱུ་འཁྲུང་
གནས་ཀྱང་རྣམས་འཛིན་གནང་ཞི། གཤམ་གྱི་ཆོག་སྐྱོད་བཅད་བྲག་སྐྱོད་ཆེན་འདི་བཅམས་

འིང་པོ་ཆེན་བྱུང་པའི་དབང་ལྱུག་པར་མ་འབྱུང་། །ལྷ་འདྲེ་གཙོག་རྒྱུན་དཔལ་ལྷན་མར་མེ་མཚན་།

708 «བཀའ་གདམས་ཆོས་འཁྲུང་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ།» ཤོག ༤༧༥
709 བཀའ་གདམས་སྒྲུབ་པའི་བྱ་ཆོས། ཤོག ༥༠༩
710 «བཀའ་གདམས་ཆོས་འཁྲུང་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ།» ཤོག ༥༡༥ འདིར་བྱང་མེམས་པ་དེ་ཐང་པ་གསུངས་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་དངོས་སྒྲོའ་བྱང་མེམས་པ་དེ་མེ་ཐང་པ་སྒྲོ་བོས་རྒྱལ་མཚོག་ལ་གོ་དགོས་

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བཟང་བྲགས་པ་འདི་དཔལ། །རྒྱ་ཆོགས་ལྷུལ་པ་འདི་གར་མཛད་དེ་ལ་འདུད།⁷¹¹
 དེ་འདི་རྒྱུ་ལྷུལ་མཛོག་གཉིས་པ་འདི་སྤྲོལ་མ་དང་རྒྱལ་མཛོག་གསུམ་པ་བཟོད་ནམས་རྒྱ་མཛོད་
 ལྷུ་མར་ལྷུར་པ། པཱ་ཆེན་བཟོད་ནམས་བྲགས་པས་(༡༩༨༤-༡༩༩༩)ས་ལྷུང་ ༡༩༩༩ ལོར་བྱུང་
 པ་འདི་«བཀའ་གདམས་གསུམ་རྒྱུང་གི་ཆོས་འབྱུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན་»ཞེས་པ། དག་ལྷན་པ་འདི་
 ཆོས་འབྱུང་ཐོག་མར་ལྷུར་པ་དེ་འདི་ནང་དུ། རང་གི་སྤྲོ་མ་འདི་གསུང་བཞིན་སྤྲོ་བ་དཔོན་པ་ལྷུང་
 གནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་འབྱུངས་རབས་སྤྲོ་བཟངས་པར་མ་ཟད། རྒྱ་འབྱུང་རྒྱུང་མ་འདི་གཉིས་ལྷན་
 རྒྱ་ལྷུང་པས་(༡༩༠༣-༢༠)གཉིས་ནས་བཞེས་པ་«པ་ལྷུང་ཐང་ཡིག་»ཅེས་པ་འདི་ནང་དུ་འདྲ་རྒྱ་ཆོང་
 ཁ་པ་འདི་རྒྱུང་གི་ལུང་བཟན་ཐོན་པ་འདྲ་ལོས་འདི་གནང་ཡོད་དེ། དེ་ནི་འདི་ལྟར།

དགའ་ལྷན་ཞེས་བྱའི་དགོན་གནས་དམ་པ་དུ། །མཁས་པ་འདི་མཛོག་ལྷུང་མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལ་མཁས།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འདི་གསུམ་པ་གཉིས་ལྷུང་། །འཕྱོ་པ་འདི་དེད་དཔོན་ལམ་ལྷན་མ་མཁན་འཕྱོན།

སྤྲོ་དང་བཟང་གི་མཛན་ཅན་སྤྱོད་པོ་འོང་། །གསུམ་མཛན་ལས་རབ་རྒྱ་ཆོང་བདེ་བ་ལྷུལ།⁷¹²
 ཞེས་སོ། དེ་ལྟར་དུ་མ་རབས་བཅོ་ལྔ་འཕྱུང་དང་བཅུ་དྲུག་པ་འདི་ལྷན་ཅན་ནས། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་
 ཆེན་པོ་འདི་ལུང་བཟན་གྱི་འབྱུང་ལུངས་ལ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་དཔུངས་ཀྱིས་སྤྲོ་མ་དབྱེད་མ་པ་
 དང་རྒྱུ་ལྷུང་ལྷན་འཛམ་དཔལ་རྒྱ་མཛོད་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷན་ལྷུང་བཟོན་གྱིས་
 དག་ལྷན་ལ་གསུང་བདག་ལྷུག་ན་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དེ་ཅས་དུ་མ་བཞག་པར། དེ་འདི་ཁར་«བཀའ་
 ཆེམས་ཀ་ཁོ་ལ་མ་»དང་། «བཀའ་གདམས་སྤྲོ་གསུམ་པམ།» གཞན་ཡང་རྒྱ་འབྱུང་རྒྱུང་མ་འདི་
 གཉིས་ཆོས་སྤྲོ་གསུམ་ནས་ཀྱང་ལྷུང་བ་ལོས་འདི་གསུང་སྤྲོ་མ་ལྷུང་བ་དེ་ནི། ཡོད་བརྒྱུད་ནང་བཟན་གྱི་
 ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱན་གྱིས་ལྷན་མོང་དུ་ཆེ་མཐོང་ཆེ་པ་འདི་བདག་ཉིད་རྒྱ་ཆོང་དང་སྤྲོ་བ་དཔོན་པོ་ན་
 པོ་ཆེ་ལྷན་བྱའི་གསུང་ལས་ཀྱང་། རྒྱུ་མ་དེར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་དེ་གསུངས་ཅན་གྱི་རྒྱུངས་སྤྲོ་བ་པོ་འདི།
 མདོ་ལྷགས་ཀྱི་བཟན་པ་ལྷུང་པོ་ན་རྒྱུ་མ་པོ་ཆེ་བྱུང་པ་འདི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་ལྷུང་པ་འདི་དམིགས་
 ལུལ་གྱིས་ཀྱང་ཡིན་ལྟར་དོ།

ལྷགས་སྤྲོ་ལ་ ༡༩༦༠ ལོར། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འདི་རྣམ་ཐང་ལྷན་དང་གསུམ་ལམ་ནས་བྱངས་
 པ་«རྒྱུ་ལྷུང་པ་ཆོད་མེ་རྟོག་རྒྱན་པོ་»ཞེས་བྱ་བ། ལེ་བྱ་ཞེ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་མང་དུ་བྱུང་
 བ་ཞིག་ཐོན་ལ། དེ་ནི་པཱ་ཆེན་བཟོད་ནམས་བྲགས་པ་འདི་སྤྲོལ་མ་སྤྲོ་བ་རིགས་སྤྲོ་ལྷུངས་པ་
 དག་དབང་ཆོས་བྲགས་སྤྲོ་མཛོད་བས་བཅུ་མས་དོ། རྒྱུ་ལྷུང་པ་ཆོད་པ་འདི་ལེ་བྱ་མ་མ་དེ་ལ་“ལུང་

711 «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འདི་གསུམ་པ་ཆོད་པོ་» གསུང་འདུན། མ བོག ༡༩༩
 712 བཀའ་གདམས་གསུམ་པ་རྒྱུང་གི་ཆོས་འབྱུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན། བོག ༩༩ བད་དུ་བྱངས་ལ། ལུང་བཟན་འདི་ཆོ་རྒྱུན་པོ་ན་
 པོ་ཆེ་ལོ་འོངས་ལུང་བཟན་སྤྲོ་གསུམ་གཅིག་དུ་བྱུངས་པ་མ་འོངས་«ལུང་བཟན་གསུམ་པ་འདི་རྒྱན་མོ།» བོག ༩༩ བད་དུ་བྱང་དོ།

བཞུན་ལྷ་ཚོགས་པའི་མེ་ཉིག་”ཅེས་པའི་མིང་བཏགས་ཏེ། དེའི་ནང་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གསུང་རབ་
 དཔེར་ན་«ལྷ་མོ་བྱི་མ་མེད་པ་ལྟར་བཞུན་པའི་མདོ་»དང་«འཇམ་དཔལ་ཆ་བའི་རྟོགས་པ་
 བརྗེད་པའི་རྒྱུད།» «བཀའ་གདམས་སྒྲིགས་བསམ།» «བསྐྱའི་བཀའ་ཆེན་མོ་»མོགས་གཉེར་
 ཡིག་གཞན་ཡང་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ལྷ་ཚོགས་པའི་མཁའ་ལྷ་ཀྱི་གསུང་ཏུ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་
 པོའི་ལྟར་བཞུན་ཏུ་རོས་བབྱང་ལོས་པ་རྩམས་སྒྲིགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་བཀོད་པའི་ཡིག་དེ་
 ལྟར་བྲངས་པའི་ལྟར་བཞུན་མོ་མའི་གཞུང་གི་གོ་དོན་འབྲེལ་བའི་བརྗེ་བཟོལ་གྱི་བཤད་པ་འདྲ་
 བཀོད་པ་མོགས་ཀྱིས། རྗེ་སྒྲུ་མའི་རྩམ་བཅ་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟར་བཞུན་གྱི་མཛད་ལྷ་བྱ་ཞིག་
 བཞུགས་བྱུང་བ་ལྟར་ཡོད་ཏེ། རྟོགས་བརྗེད་འདིའི་རྗེས་སུ། ཏུས་རབས་བཅུ་བཅུ་པ་མ་སྒྲུལ་
 ༡༦༩༩ ལོར་མཁར་ནག་ལོ་སྤྱོད་པ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚོས་«དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་དཔག་
 བསམ་སྤྱོད་པོ་མཁའ་པ་དབྱེས་བྱེད་»ལྟར་བ། མཚན་བརྩས་ལ་«མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་»ཞེས་
 བྲགས་པ་དེ་བཅས་མཆོ་ཆོས་འབྱུང་འདི་བཅས་མཁའ་ལྷ་ཀྱི་ཡི་དུང་རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་
 དབྱང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞེས་པ་གཞུང་ཉིད་ལས་གསལ་།⁷¹³

ཆོས་འབྱུང་འདིའི་དབྱང་དགེ་ལྡན་པའི་བཞུན་པའི་འབྱུང་ཁྲངས་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
 རྩམ་བཅ་མདོར་བརྩས་ཤིག་འཁོད་པ་དེའི་ནང་། «རྟོགས་བརྗེད་མེ་ཉིག་རྒྱན་པོ་»དང་འབྲ་
 བར་གསུང་རབ་ལས་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལྟར་བཞུན་ཁག་གཅིག་གཅིག་བཏུས་ཀྱིས་བཀོད་
 འདྲག་པ། ཏུས་རབས་བཅུ་བྱུག་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྩམ་བཅ་ཆོས་
 པ་པོ་པལ་ཆེ་བས་རྗེ་སྒྲུ་མའི་ལྟར་བཞུན་གྱི་སྤྱོད་ལ་ཁྲངས་སུ་ཆི་བའི་ཡིག་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་
 ཏུ་བྱུང་ཡོད་ཏེ། དེ་ལྷ་ན་«རྟོགས་བརྗེད་མེ་ཉིག་རྒྱན་པོ་»དང་«མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་»གཉིས་
 ལས། ལོ་རྒྱུས་བྱུང་འོས་ཀྱི་ཆ་ནས་དང་པོ་དེ་ལྷ་མོ་དེ། ལྷིས་ཀྱི་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་པའི་རྩམ་བཅ་གྱི་
 ཡིག་ཆ་རྩམས་ལ་མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་དེ་རྒྱས་ཆེ་བ་དང་བྲགས་སྒྲིག་ཡང་ཆེ་ཞུབས། འདིར་
 མཁར་ནག་པའི་«དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་»འདི་ལས་བྱུང་བའི་ལྟར་བཞུན་གནད་ཆེ་བས་ཁག་
 གཅིག་དཔོན་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་«མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་»ཏུ་མདོ་གསུམ་སྟེ། «མདོ་ལྡན་མས་
 བག་འཁོབ་པའི་»བཞུན་པ་དྲངས་སྟེ་གསུམ་འབྱེད་པའི་ལེའུ་དང་། «ལང་ཀར་གསེགས་པའི་མདོ་»རྒྱ་ནག་
 གི་འབྱུང་གཅིག་དང་། «ལྷ་མོ་བྱི་མ་མེད་པ་ལྟར་བཞུན་པའི་མདོ་»བཅས་སུ་རྗེ་སྒྲུ་མའི་ལྟར་བཞུན་
 བྱུང་བར་རོས་བབྱང་ཡོད་ལ། དེ་གསུམ་པོས་པ་བཞིན་དཔོན་ན། དང་པོ་ནི།

ད་ལྷ་ར་ལ་ཤེལ་དགའ་ཀྱི། །སྤྱོད་བཞེད་པའི་ཁེའུ་འདི།།

713 མཁར་ནག་ལོ་སྤྱོད་པ་ «དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་» གོག ༩༩

ང་ཡི་བརྟན་པ་གསེབ་ཕྱེད་དུ། །མ་འོངས་སྒྲིགས་མའི་དུས་སུ་ནི།
 འབྲི་དང་ཐུན་གྱི་ས་མཆམས་སུ། །དགེ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོན་པ་འདྲེབས།
 ལྷོ་བཟང་ཞེས་བྱའི་མིང་ཅན་འབྱུང་། །འཁོར་ནི་རྣམ་མང་བཟུང་བར་བྱེད།
 ཆོས་སྦྱང་བཅུ་ཡི་རྒྱན་འབྱུགས་ཤིང་། །ལྟ་ཁང་ཀ་བ་ཤིང་ཡོ་ཅན།
 ང་ཡི་གཟུགས་སྒྲུ་རྣམ་གཉིས་ལ། །དབྱ་རྒྱན་འབྱུང་ཞིང་མཆོད་པ་བྱེད།
 ལྟན་པའི་མདྲོ་བཞིན་གསུང་སྒྲུག་ཅིང་། །སྟན་པའི་དབྱུངས་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདྲེབས།
 ང་ལ་གསོལ་བ་རབ་བཏབ་ནས། །བརྟན་པ་ཡོ་སྟོང་བར་དུ་གནས།
 དེ་ནས་འཕྱོས་ནས་ཤར་བྱོགས་སུ། །ཆད་བྱུང་བཀོད་པའི་ཞིང་ཁམས་སུ།
 མེད་ཀྱི་ར་རྩོམ་བྱ་བའི། །རྒྱལ་བ་དེ་བཞིན་གསེགས་པར་འཕྱུར།
 དེ་ལ་དད་བྱེད་ཞིང་དེར་སྒྲེ། །ཞིང་མཆོག་དེ་ནི་ཁྱད་པར་འཕགས། 714

ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་«ལང་ཀར་གསེགས་པའི་མདྲོ་བྱ་ནག་གི་འཕྱུར་དུ་བྱུང་བ་ནི། བཙུམ་
 ཐུན་འདས་ལ་སྤྱི་ལྷུ་ལ་པོ་མ་རྩོམ་པས་དུང་དཀར་གཅིག་ལུང་བ་མོ་ལྷུ་འགལ་གྱི་བྱ་ལ་གནང་
 བས། འདི་ཁྱོད་ཀྱི་འགོག་པ་རིང་སྒྲོས་ཤིག་མ་འོངས་པ་ན་དགེ་སྦྱང་བསྐྱེད་པར་ཆུལ་འདིས་གཏོར་
 བས་འདོན་པས། དེའི་ཆོགས་དུང་དུ་འཕྱུར་གྱི་གཏོར་བདག་སྒྲུབ་གནས་བྱེད་དོ་ཞེས་ལུང་བརྟན་
 པ་དེར་རྩིས་བབྱང་» 715 གསུམ་པ་«ལྟ་མ་བྱི་མ་མེད་པའི་ལུང་བརྟན་པའི་»མདོར་བྱུང་བ་ནི།

བྱང་སྒྲུགས་གངས་རིའི་རྒྱད་ཀྱི་བར། །དགེ་བ་ཐུན་པའི་ས་སྒྲུགས་སུ།

དམ་པའི་ཆོས་ནི་རྒྱས་པར་འཕྱུར། 716

ཞེས་སོ། །དེ་ནས་རྒྱད་ཀྱི་ལུང་བརྟན་ལ་མཁར་ནག་ཆོས་འཕྱུར་དུ་འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱུད་ནས་
 ཁག་གཉིས་རིས་བབྱང་ཏེ་བྱངས་པ་ནི། རིས་པ་བཞིན།

ཡི་གེ་དང་ཡོ་བ་བྲགས་པ། །ཐོ་མ་བཙུན་ཐམས་ཅད་བྲགས་པར་ཡང་།

སྟན་པའི་བརྟན་པ་གསལ་བྱེད་པ། །བརྟན་པ་དེ་ཆེ་ས་སྟེངས་སུ།

714 «མཁར་ནག་ཆོས་འཕྱུར་།» ཤོག ༥ བད་བྱངས་ཏེ་མདྲོ་ཐུན་མས་དག་འཕྱོག་པ་ཡོངས་ཆོགས་ཀྱི་ཡོད་འཕྱུར་མེད་པས་
 བཀའ་འཕྱུར་དུ་མ་བཞུགས་མོད། མདྲོ་འདི་ལ་ལེ་བྱ་ཞིག་ཉིས་ཡོད་པ་དང་། ལེ་བྱ་བ་མ་བརྟན་པ་དང་ས་སྒྲིགས་འབྱེད་པ་དེའི་
 ཡོད་འཕྱུར་མཆལ་དུ་ཡོད་པར། དེའི་ནང་རྒྱ་མ་ཅོམ་དུ་མ་ཐད་འབྲི་བྱང་སྒྲུབ་པ་སྒྲིགས་ཡོད་ཀྱི་སྒྲིམ་བྱ་དམ་པ་གཞན་གྱི་
 ལུང་བརྟན་ཡང་ཡོན་ཆུང་ཞིགས། ཐག་གཡལ་བ་སྒྲོ་བཟང་བརྟན་པས་འཇམ་དབྱུངས་བཞད་པ་དག་དབང་བཙུན་འབྱུང་གྱི་
 ཞལ་ནས་ཡོས་ཆུལ། ཐག་གཡལ་བའི་«རྒྱ་ཚང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་ལེགས་བཤད་ཉིན་མོར་བྱེད་པ།» ཤོག ༤༩ བད་བཤད་

715 «མཁར་ནག་ཆོས་འཕྱུར་།» ཤོག ༥ ལུང་བརྟན་འདིའི་སྐོར་ལ་སྒྲེ་སྤྱིད་ཀྱིས་«དག་ལ་ཐུན་ཆོས་འཕྱུར་ལེ་རྒྱུ་མེར་ཡོར་
 »དོགས་དབྱེད་གནང་བ་དེའི་ཤོག ༡༥ བད་ལ་གཞིགས།

716 «མཁར་ནག་ཆོས་འཕྱུར་།» ཤོག ༥ ལུང་བརྟན་འདིའི་སྐོར་གྱི་དོགས་དབྱེད་སྒྲེ་སྤྱིད་ཀྱི་«དག་ལ་ཐུན་ཆོས་འཕྱུར་ལེ་རྒྱུ་
 མེར་ཡོར་» དང་། ཐག་གཡལ་བ་པའི་«ལེགས་བཤད་ཉིན་མོར་བྱེད་པ།» ཤོག ༤༩ བད་དུ་བྱུང་བ་ལ་གཞིགས།

རྒྱུ་པར་ཉམས་ཤིང་སྒྲིང་མེད་ལ། །ལྷོན་པའི་གཞུགས་བརྟན་ཡིད་ཀྱི་འོང་།།
 ས་ལྷེངས་བྱེད་འཕྲུང་ཐེ་ཆོས་མེད། །ར་ཡི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཐོབ་འཕྲུང་།།
 དེ་ནི་འཛིག་ཉེན་ལྷིན་གནས་འཕྲུང། །ཤིད་པ་གསུམ་པོ་མཐར་ཡང་བྱེད།།
 རྒྱགས་དང་རྒྱད་ལ་མཛོན་བཞུག་པས། །འགས་པ་འཛིན་པར་ཤེས་པ་བྱས།།⁷¹⁷

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ར་ནི་སྒྲིང་བཞུག་འདས་པའི་ཆེ། །ས་ཡི་ལྷེང་འདི་ལྷོངས་པ་ན།།
 ལྷོང་ཉིད་བྱིས་པའི་གཞུགས་ཅན་བྱིས། །སརས་རྒྱས་མཛད་པ་བྱེད་པར་འཕྲུང་།།
 དེ་ཆེ་དགོན་ཆེན་རབ་དགའ་བ། །ཁ་བ་ཅན་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན།།⁷¹⁸

ཞེས་སོ། །སྒྲིང་སརས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཏུ་བྱིས་ལྷེང་གི་བརྟན་འཛིན་ཆེན་པོའི་ལྷེང་བརྟན་
 ལྷེང་བར་རོས་འཛིན་པའི་སྤུལ་འདི། ཐོད་པས་གསུང་ཏུ་བཞུགས་པ་ཞིག་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་
 འཕགས་ལུལ་གྱི་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་གཉིས་ཀས། མགོན་
 པོ་སྤྱུ་སྒྲིང་རྒྱལ་པའི་ལྷེང་གིས་ཐིན་པར་ཆེད་ཏུ་བརྟུབས་ཡོད་པ་ལས་གསལ་བར་ཤེས་ནུས།⁷¹⁹

དེ་ལྟར་«མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་»ཏུ་མདྲོ་རྒྱུད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ལྷེང་བརྟན་
 བཞོད་པའི་མཐུག་ཏུ། ཐོད་བརྒྱུད་ནང་བརྟན་གྱི་གསུང་རབ་ནས་ཀྱང་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
 ལྷེང་བརྟན་རོས་བབྱང་ལྷེང་བཞོད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་«བཀའ་ཆེ་མས་ཀ་ཁོ་ལ་མའི་»ཆེག་ “དེ་
 གས་ཁྱད་པར་བརྟེན་བཀྱར་ཆེར་མཛད་པའི། །དགེ་སྤྱོད་བྱང་མེས་ཤར་སྤྱུགས་སྤྱུ་སྤྱུངས་
 པ།” ཞེས་སྤྱུགས་ལྷེང་བ་དེ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་པའི་ལྷེང་བརྟན་ཏུ་མཁར་བྱུང་རྗེས་རྒྱུ་ཐར་དང་པའི་
 འབྱུག་རོགས་སྤྱུ་གསུངས་ཐིན་པ་བཞོད་ཏུ་སྒྲིས་པ་ལྟར་འགས། དེ་ནས་«བཀའ་གདམས་སྤྱུགས་
 བམ་»ཀྱི་ནང་རྗེ་སྤུ་མའི་ལྷེང་བརྟན་ལྷེང་བ་ལ། གཅིག་ནི་ལྷུང་«རྟོགས་བརྒྱད་མེ་རྟོག་རྟུན་
 པོར་»རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་པའི་ལྷེང་བརྟན་ཏུ་རོས་བབྱང་བ་དེ་ཡིན་ལ།⁷²⁰ དེའི་ལྷེང་ཏུ་མཁར་ནག་ལོ་
 ལྷ་བས་གསུམ་གསལ་གྱི་«བཀའ་གདམས་སྤྱུགས་བམ་»བྱ་ཆོས་ལེན་ཉིད་བྱག་པ་མ་འོངས་
 ལྷེང་བརྟན་གྱི་ཆེག་ཀྱང་བརྟན་ཡོད།

ཐ་མར་བརྟན་པའི་མེ་རྟོ་དག །འགས་པའི་དབང་གིས་གསོ་བར་བྱེད།།

717 «མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་» གོག ༥ ལྷེང་འདི་«འཇམ་དཔལ་ཅ་བའི་རྒྱུད།» བཀའ་འཕྲུང་། རྒྱུད་འབྱུང་། ག གོག ༡༡༥
 ༣༡ ཐོད་ཏུ་བཞུགས།
 718 «མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་» གོག ༤ ལྷེང་འདི་«འཇམ་དཔལ་ཅ་བའི་རྒྱུད།» བཀའ་འཕྲུང་། རྒྱུད་འབྱུང་། ག གོག ༡༤༩ བམ་ ཐོད་ཏུ་བཞུགས།
 719 ལེགས་ལྡན་གྱི་«རྟོག་གེ་འབར་བ།» གོག ༣༤༡ དང་། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བའི་«དབུ་མ་ལ་འབྱུག་པའི་རང་འབྱེལ།» དཔོ་
 བརྟུང་མ། དེ་བ། ༤༠ གོག ༤༤༠ བཅས་ལ་གཟིགས།
 720 གོང་ཏུ་དེ་བའི་འདིའི་གོག ཐོད་ལ་གཟིགས།

དུ་མའི་ཕན་བདེ་བསྐྱན་པར་བྱེད། །དེ་ཡང་གནས་མཆོག་དམ་པ་ཡིན།⁷²¹
 ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་«རྒྱལ་མ་འཛོམས་པ་ཉི་ཤུ་ལྷན་པོའི་»ལྟར་བསྐྱན་གྱི་ལེའུར་བྱུང་བ་བཞིན།
 «མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་»ནང་མ་གཅིག་ལ་བསྐྱོན་(༡༠༥༥-༡༡༩༩)ཀྱི་མ་འོངས་ལྟར་བསྐྱན་དང་
 ། གཏེར་སྐྱོན་རྩི་རྒྱུ་ལྟར་(༡༣༩༤-༡༤༠༥)དང་། གཏེར་སྐྱོན་རྩུ་ལྟར་ལ། ཆོས་རྒྱུ་མགོན་པོ་
 རིན་ཆེན་བཅས་ཀྱི་གཏེར་ཡིག་རྣམས་ལས་ཀྱང་རྒྱུ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་ལྟར་བསྐྱན་བྱུང་བ་རྣམས་བཟུང་
 ཞེ་བཞིན་ཡོད་དོ། མཁར་ནག་ལོ་རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་རྣམ་ཐང་ཆོས་པ་པོ་གཞན་གྱིས་
 ཀྱང་། «པརྒྱ་བཀའ་ཐང་»ལོགས་གཏེར་ཆོས་གཞན་ལས་ཀྱང་ལྟར་བསྐྱན་རྣམས་བཟུང་བ་བྱུང་
 ལ། དེ་དག་ལས་གནད་ཆེ་བ་ཁག་གཅིག་འདིར་དཔེ་མཆོན་གྱི་ཚུལ་དུ་དགོད་ན། རྩི་རྒྱུ་
 པའི་གཏེར་ཡིག་«པརྒྱའི་བཀའ་ཆེམས་»ལས།

འཇམ་དབྱངས་སྒྲུལ་པ་གདུལ་བྱ་བསྐྱན་པའི་བདག །

མདོ་ལྷགས་བསྐྱན་འདིན་སྒྲོ་བཟང་ཐུགས་པ་འབྱུང་།།

ཞིང་འདིར་འདས་ནས་བྱམས་པའི་བྱང་དུ་འགྲོ།⁷²²

ཞེས་དང་། འདི་དང་ཚུལ་མཚན་པར་རྩུ་ལྟར་པའི་«བསྐྱན་པ་སྤྱིའི་ལྟར་བསྐྱན་»ལས་ཀྱང་།

འཇམ་དབྱངས་སྒྲུལ་པ་སྒྲོ་བཟང་ཐུགས་པ་ནི།།

ཞིང་འདིའི་མཇེད་པ་མ་ལུས་མཐར་ཐུན་ཏེ།།

ཆེ་འདི་འཕྲོས་ནས་བྱམས་པའི་བྱང་དུ་འགྲོ།

ཞེས་ཀྱང་བྱུང་ལ། གཞན་ཡང་རྩུ་ལྟར་པའི་གཏེར་ཡིག་ལས།

དགའ་ལྷན་ཞེས་བྱའི་གནས་མཆོག་དམ་པ་བྱ།།

མཁས་པའི་མཆོག་ཉིད་མདོ་ལྷགས་ལྟར་ལ་མཁས།།

རྩི་རྒྱུ་འཆང་སྒྲུལ་གསང་ལྷགས་བཀའ་སྒྲོ་འབྱེད།།

འགྲོ་བའི་དེད་དཔོན་ལམ་སྐྱོན་ས་མཁན་འབྱོན།།

སྒྲོ་དང་བཟང་གི་མཆོན་ཅན་སྤྱི་བྱུང་།།

གསང་ལྷགས་མཆོན་དབ་རྩི་བདེ་བ་ཚུལ།⁷²³

721 «མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་།» བོག ༡༩ ལྟར་ཞིག་འདི་དག་«བཀའ་གདམས་སྤྱིགས་བཅས་» བཅོས། “འབྲུལ་མ་ཆེད་དང་
 ལྟར་བསྐྱན་སྤྱིགས་ཐོང་བྱ་རྣམས་།” བོག ༣༥༩ བད་དུ་བྱུང་།

722 «མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་།» བོག ༡༡ བད་བྱངས་དོ།

723 «མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་།» བོག ༡༡ དང་། དེ་མི་བག་དབང་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་མཆོན་གྱི་«རྩི་བཙན་སྒྲོ་བཟང་ཐུགས་
 པའི་ལྟར་བསྐྱན་ལས་བཙན་པའི་འབེལ་གཏམ་ལོག་རྩི་ལོ་ལས་པའི་གནས་སྤྱིགས་འཁོར་ལོ།» བོག ༤༠ བད་བྱངས་དོ།

ཞེས་དང་། རྒྱ་སྤྱོད་པས་གཏེར་ནས་བཞེས་པའི་བྱ་བའི་རྣམ་ཐང་ཏུ་སྤྱོད་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་
ཨིན་པའི་ལྷ་ཏུ་ལེབས་ཁར་རྩ་སར་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་གཤམ་གྱི་ལྷ་བཟླན་འདི་
གནང་བར་གསུངས།

མཆོ་སྤྱོད་ལྷ་ལ་པ་ཞིག་། དགེ་སྤྱོད་རྩི་རྩི་འཛིན་པ་འབྱུང་།།

རྩི་པོ་ཞེས་ཏྲུག་ཕྱན་ལྷ་མ་ཆོགས། །སྤྱོད་ལྷ་གས་ནི་དར་བར་བྱེད།།

ལ་ནི་ཏྲུག་ཕྱ་ཆ་བཞི་འཛོ། །དེ་ནས་བྱང་ཤར་མཆོམས་སྤྱོད་གཤམས།།⁷²⁴

གོང་ཏུ་བཞོད་པའི་གཏེར་སྤྱོད་གཏིས་ཀྱི་གསུང་རྣམས་སུ། རྩི་རྩི་ཁ་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་གི་ལྷ་
ཆོས་གནད་ཆེ་བ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོད་ཡིན་པ་དང་། མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གསུང་རབ་
ལ་མཁས་པར་འབྱུང་བ། དགེ་སྤྱོད་རྩི་རྩི་འཛིན་པར་འབྱུང་བ། ལྷ་སའི་རྩི་པོ་ཞེས་ཏྲུག་
ཕྱན་ལྷ་མ་ཆོགས་པ་ལྷ་བར་འབྱུང་བ། མགོན་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་དར་ཁབ་ཏུ་བྱེད་
པ་དང་། མཐར་དབྱུང་ལོ་འེ་བཞི་ལ་དགོངས་པ་ལྷ་དན་ལས་འདས་ཏེ་དགའ་ཐུན་ཏུ་གཤམས་
པར་འབྱུང་བ་ལོགས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ཐོན་པས། ལྷ་དེ་རྣམས་རྩི་རྩི་ཁ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་
དང་འབྲེལ་བར་བཟླན་ཏུ་མེད་པར་རྩོད་། གཞན་ཡང་ལོ་རྒྱུན་སྤྱོད་པས་གཏེར་ནས་བཞེས་པའི་
པ་སྤྱོད་ལ་ལོ་ཐང་ལོགས་ལས་ཀྱང་།

བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་མཆོག་ནས། །བྱང་སྤྱོད་གསུང་པའི་རྒྱུད་བར་ཏུ།།

ལོ་ཉི་ཉིས་སྤྱོད་ཐུང་ཐུང་། །དམ་པའི་ཆོས་ནི་རྒྱས་པར་འབྱུང་།།

དེ་ཉི་མུང་ན་འདས་འོག་ཏུ། །བྱང་སྤྱོད་ཁ་ཁ་པ་ཅན་སྤྱོད་པའི་དེར།།

སྤྱོད་ཐང་རྒྱལ་པའི་དབང་པོ་ཞེས། །ད་དང་འབྱུང་བའི་སྤྱོད་པའི་ཡིས།།

རྒྱལ་པའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བར་བྱེད། །དེ་ལོ་བཟླན་བཅོས་དག་ཏུ་བཤད།།⁷²⁵

ཞེས་ཀྱང་བྱང་བ་རྩི་རྩི་ཁ་ཁ་པའི་ལྷ་བཟླན་ཏུ་རོས་བཟུང་བ་བྱུང་།

མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གསུང་རབ་དང་ཐོད་ཀྱི་གསུང་རབ་«བཀའ་ཆོམས་ཀྱི་ཁོལ་མ་»དང་«བཀའ་
གདམས་སྤྱོད་པའི་ཐུང་།» དེ་བཞིན་ཏུ་རྩི་པའི་གཏེར་ཆོས་སྤྱོད་རྩི་རྩི་ཁ་ཁ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་
བཟླན་འཆོལ་རྩི་པའི་དབྱངས་ཀྱིས། ཏུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པ་དང་བཅོ་བརྒྱུད་པའི་
ནང་རྩི་རྩི་ཁ་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆའི་ཐོག་སྤྱོད་སྤྱོད་དམིགས་བསལ་ཤིག་ཐེབས་ཡོད་
ལ། དེ་ཡང་རྒྱལ་མཆོག་གཏིས་པ་རྩི་པའི་འདུན་རྒྱ་མཆོས་ཐུང་འབྱུང་རྩི་པའི་གཏེར་ཆོས་

724 དེ་ལོ་ཐུག་དབང་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཆོན། གོང་མཆོངས། རྟོག ༦༠ ཐང་ཐངས་།

725 གོང་མཆོངས། རྟོག ༥༩ ཐང་ཐངས་།

གསན་ཡོད་པས། ཁོང་ནས་བརྒྱུད་པའི་དགོ་ལྷན་པའི་ཡོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྩིས་པ་པོ་པཌ་ཆེན་
བསོད་ནམས་བྲགས་པ། དེའི་སྐོབ་མ་རབ་དབང་ཆོས་བྲགས་རྒྱ་མཚོ། མཁར་ནག་ཡོ་རྩེ་བ།
རྒྱལ་མཚོག་ལ་པ་ཆེན་པོ་དང་། རྗེ་མིང་མངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ནི། སྐོབ་དཔོན་བསྐྱེད་འབྱུང་
གནས་དང་འབྲེལ་བའི་གཏོར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པོའི་ལུང་བསྟན་ཐོན་པ་དེ་
མང་དུ་བྱུང་བའི་གནས་མ་བཟུང་ཡོད་ལ། ལུང་པར་དུ་རྗེ་མིང་གི་«དགོ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་»དུ་
ནི་གཏོར་ཡིག་ནས་བྱུང་བའི་ལུང་བསྟན་རྣམས་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ལས། «ལང་ཀར་གཤེགས་
པའི་མདོ་»རྒྱ་ནག་གི་འབྲུར་དུ་བྱུང་བ་དེ་དང་། «མདོ་རྗེ་གདམས་རབ་འཁོགས་པའི་»བསྟན་
པ་དྲུང་སྟེགས་འབྱེད་པའི་ལེའུ། «ལྷ་མོ་བྱི་མ་མེད་པས་ལྷས་པའི་མདོ་»བཅས་གསུམ་ནས་
བྲངས་པའི་ལུང་རྣམས་ལ་དོགས་པ་སྤངས་ཏེ་བེ་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་བྲུང་པ་བཤད་ཡོད།⁷²⁶ དེ་ལྟ་
ནའང་རྗེ་ལྷ་མོའི་རྗེས་འབྲུག་དགོ་ལྷན་པའི་ཡོ་རྒྱུས་སྐོབ་པོ་བཅས་ཅད་རྒྱིང་མའི་གཏོར་ཆོས་
རྣམས་ཆད་ལྷན་གྱི་གསུང་རབ་དུ་བཅི་བ་གཅིག་ལྟར་མིན་ཏེ་བས། ལུང་པ་མཁན་པོ་ཡེ་ཤེས་
དཔལ་འབྱོར་(1708-1711)ལྟ་བུས། «ཆོས་འབྱུང་དཔག་བསམ་སྒྲིན་བཟང་»དུ། “རྩ་སྤྱིར་པ་
དང་རྗེ་རྗེ་སྤྱིར་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོ་སྒྲ་བྲངས་གཡག་བྲག་དང་གནམ་ལྷགས་བྲག་སོགས་ནས་
བརྟན་ཟེར་བའི་གཏོར་ཡིག་འགའ་ཞིག་ལས་སངས་རྒྱུ་བྱུང་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་
ལུང་བདེན་རྒྱན་མང་དུ་སྤྱང་ཡང་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བས་དེ་ཞིག་བཞག་གོ།”⁷²⁷ ཞེས། གཏོར་
ཡིག་དུ་བྱུང་བའི་ལུང་བསྟན་རྣམས་ལ་དེ་ཙམ་ཆ་འཛོག་བྱ་དཀའ་ཚུལ་བཤད་པ་སོགས། དགོ་
ལྷན་པ་རང་གི་ནང་དུ་འང་རྗེ་ལྷ་མོའི་ལུང་བསྟན་ལ་གང་ཙམ་དུ་འདོན་མི་འདོན་གྱི་ལུང་པར་
བྱུང་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་ལུང་པ་མཁན་པོས་གསུང་རབ་ཆད་ལྷན་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
ལུང་བསྟན་པར་བཟུངས་པའི་དགོས་པ་རྣམས་བཟུང་བ་ན། “དེ་ལྟར་དེ་ཉིད་ལུང་གིས་ཟིན་
ཚུལ་བཞོད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི། འོག་དུ་འཆད་འབྲུར་ལྟར་བྱུན་པོ་ཁ་ཅིག་གིས་ཆགས་
ལྷང་གིས་སྒྲ་ཅིང་དགག་པ་ལྟར་སྤྱང་བྱས་པ་དག་གི་རྗེས་འབྱུང་གི་ཐུག་གཙོད་པ་དང་།
འདི་ཉིད་ལ་རྒྱན་ལུང་རན་པ་བྱས་པ་རྣམས་མ་དག་པར་ཤེས་ལྱིང་ཡིན་གྱི་”⁷²⁸ ཞེས་བཞོད་
པ་གནད་ཆེ།

གསུང་གནས་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུས་སྐོབ་པོ་པཌ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱེད་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
དགོངས་པ་ལྟར་ན་ལས་འདས་པ་ལས་མས་ཀྱི་དུས་སུ། རྩ་འབྲུར་རྒྱིང་མའི་གཏོར་ཆོས་ཀྱི་ནང་

726 «དགོ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་བེད་པོ་པོ་» གོག 18

727 «ཆོས་འབྱུང་དཔག་བསམ་སྒྲིན་བཟང་།» གོག 117

728 «ཆོས་འབྱུང་དཔག་བསམ་སྒྲིན་བཟང་།» གོག 117

དུ་རྗེ་ཚོང་ཁ་ཁ་པ་པའི་སྐོར་གྱི་ལུང་བཟུག་ཐོན་པའི་གལ་གནད་གཅིག་གི། རྒྱུ་མའི་ཆོས་བརྒྱུད་
 གྱི་རིམ་ནས། ཐོད་བརྒྱུད་ནང་བཟུག་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རྗེ་ཚོང་ཁ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱུང་བ་དང་མཛད་
 རྒྱུ་གྱི་ཐོག་ལ་གཟིགས་ཐོགས་ཅི་ལྟར་བྱ་དགོས་མིན་གྱི་ལས་སྒྲུབ་འདྲི་དཔྱད་པ་ཞིག་དུ་དཔག་
 ཏུ་བྱས་ན། དེ་ལ་ལྷིང་གཏེར་ཆོས་རྒྱལ་མ་གཤིས། ལྷོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་པ་ལྷ་འབྱུང་གནས་གིས་མ་
 འོངས་པར་དུས་ལ་བབས་པའི་ཆེན། ལྷ་ལ་ཐུན་ལས་འཕྲོ་ཅན་ཞིག་གིས་གཏེར་ནས་འདོན་
 པའི་ལུང་བཟུག་དང་བཅས་གཏེར་དུ་ཐུས་པར་བཞེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཏེར་ཆོས་ལྷ་རྗེ་ཚོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོའི་ལུང་བཟུག་བཞུགས་པ་དེས། རྗེ་ཚོང་ཁ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཞི། ལྷོ་བ་དཔོན་པོ་ན་པོ་ཆེ་ཉིད་
 གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ཤིང་ལུང་གིས་ཐིན་པའི་ལྷོ་ས་ལྷ་ཆེན་པོར་བྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ་
 ཞེས་གོ་བའི་ཆོད་དུ་ཡིན་ལྟར། དེ་ཡང་སྐབས་དེའི་ཐོད་གྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་རྒྱལ་མ་གཤིས་ལས། རྗེ་
 ཚོང་ཁ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་རྗོ་པོ་བཀའ་གདམས་དང་། དཔལ་ཐུན་ས་ལྷ། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད།
 རྗོ་ནང་བཅས་ལ་གི། ལྷ་ལྷོ་བ་དང་མན་དག་ལོགས་གང་ཅིའི་འབྲེལ་བ་ཟབ་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་གོང་
 དུ་བཤོད་པའི་རྒྱུ་ཐུང་ཐུང་ལས་ཤིང་པར་ལྟར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དང་ལྷ་འབྱུང་རྒྱུ་མའི་ཆོས་བརྒྱུད་
 ལ་གི། དར་ལུང་བ་ལས་ལྷོ་བ་དཔོན་པོ་ལྷོ་འོ་ལྷོ་བ་ལྷ་ལྷོ་ས་གནད་ཤི་གཉིས་གསན་པ་ལས་
 གཞན་ཆོས་འབྲེལ་བྱུང་མེད་པ་དང་། མཐའ་ན་རྗེ་ཚོང་ཁ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རྒྱལ་ཆེན་གྱི་སྐོར་ལ་
 དགོངས་པ་ཞེད་གང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱི་བ་དེའི་ལན་ཡང་བརྒྱད་དུ་མེད་པ་ལྷ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་
 དུ་རྒྱུ་ཐུང་དུ་ལྷོ་ས་ཐིན་པ་ལྟར་ལགས་།⁷²⁹ དེའི་ལྷིང་དུས་རབས་བཙོ་ཐུ་པའི་ནང་རྒྱུ་མའི་
 གཏེར་ཆོས་གྱི་ནང་དུ་རྗེ་ཚོང་ཁ་ཁ་པ་པའི་ལུང་བཟུག་སྐོར་ཐོན་པ་འདིས། རྗེ་ལྷ་མ་དང་རྒྱུ་མའི་
 ཆོས་བརྒྱུད་གྱི་དབང་ལ་འབྲེལ་བ་དེམིགས་བསལ་ཞིག་བཟུག་པ་བྱུང་ཡོད་ལྟར། གང་ལྟར་ཡང་
 ལྷོ་མའི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷོ་དནས་བཙོ་བརྒྱུད་པའི་ལྷོ་དུ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་
 ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་
 མའི་ལུང་བཟུག་གྱི་སྐོར་འདི་དམིགས་བསལ་ཆལ་འདོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ཤིག་དུ་བྱུང་ཡོད་།

རྗེ་ཚོང་ཁ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཐུང་ཐུང་གྱི་ཡིག་ཆ་བྱུང་བེམ་གྱི་དུས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་དུས་
 རབས་བཅུ་དྲུག་པར་མཛོད་ལྟེ། འདིའི་ནང་དུ་རྗེ་ཚོང་ཁ་ཁ་པའི་རྒྱུ་ཐུང་ཐུང་པོ་ན་དུ་རྒྱུས་པ་པོ་ད་
 མོད་ཡོངས་པ་གཞུག་བཅུམས་པ་བྱུང་། དེ་དག་ལས་དང་པོ་ནི། ལོག་ཤིགས་ལྷ་འབྱུངས་པའི་
 ཆ་ཉར་དཔེ་བཤེས་ལྷོ་བཟང་ཆལ་ཁྱིམ་ས་(༡༩༩༠-༡༩༩༠)ཀྱི་«ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཚོང་ཁ་ཁ་
 ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཐུང་ཐུང་གོ་སྒྲུབ་པར་བརྒྱད་པ་བདེ་ལེགས་ཀྱན་གྱི་འབྱུང་གནས་»ཞེས་བྱ་བ་ལེན་

729 དེ་ལ་འདིའི་ཤོག ༡༩༩ ཐད་ལ་གཟིགས།

དབྱ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་ཡིན་ལ། འདིའི་ནང་ཏུ་སྒྲོན་གྱི་རྣམ་ཐང་ཁག་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་
 ཟུགས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱན་ཏེ་བཞུགས་པར་མ་ཟད། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པས་མི་སྣ་ཆེ་ཁག་དང་རང་གི་
 སློབ་མ་ཁག་ལ་སྤུལ་བའི་ཆབ་ཤོག་རྣམས་ཀྱང་ཅི་བྱུང་གིས་ཆོད་དཔག་བྱས་ཏེ་དུས་གྱི་ཕིམ་
 པར་སྒྱུར་ཏེ་བཅུག་ལ། དེའི་ཉེར་ཏུ་ཉན་བཟས་གྱི་ཆོལ་ཏུ་རྣམ་ཐང་བརྒྱས་དོན་རྗེ་སླེ་མའི་
 མཛད་པ་ཆེ་ཁག་རྣམས་དུས་ཆེ་གས་རེ་ཏུ་མིག་ལྟ་བུར་བཀོད་པ་ཞིག་ཀྱང་བཞུགས།

དེ་རྗེས་རིང་པོར་མ་སྟན་པར་ཡང་སྟག་རིགས་སུ་འབྱུངས་པ་པོ་ཡོན་སླེ་མ་ཡི་ཤེས་དོན་
 བྱུང་(༡༨༩༣—༡༩༥༥)ཀྱིས་«རྒྱ་བཅུན་སླེ་མ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཏུ་བྱུང་བའི་རྣམ་
 པར་ཐང་པ་རྣམ་དཀར་དད་པ་རྒྱ་མཆོར་རྣམ་པའི་འབྱུག་རྟགས་»ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཅུམས་ཤིང་
 |⁷³⁰ འདིའི་ནང་ཏུ་མཁས་བྱུང་རྗེའི་«རྣམ་ཐང་དད་པའི་འབྱུག་རྟགས་»ཀྱི་གཞུང་ཡོངས་
 རྒྱ་གས་ཆ་བ་ལྟ་བུར་བཀོད་དེ། དེའི་ཉེར་རྣམ་ཐང་གྱི་ཡིག་ཆ་གཞན་དང་རྗེ་སླེ་མའི་སློབ་མ་
 ཆེ་བུས་སྤྲས་གཉིས་དང་འཇམ་དབྱེད་མཆོས་རྗེ་སྟག་གྱི་རྣམ་ཐང་སྟགས་དང་། གཞན་ཡང་
 རྒྱ་པས་རྒྱ་པས་སུ་རྗེ་ཆོང་ཁ་པའི་གསུང་འབྲུག་ཐོར་བྱུང་བའུགས་པའི་ཆབ་ཤོག་དང་གསུང་
 ཆོལ་གནད་ཆེ་བ་ཁག་གཅིག་ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་བཅུག་པས། དེར་མཛུགས་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་
 པའི་རྣམ་ཐང་གྱི་ནང་ནས་འདི་རྒྱས་ཤོས་སུ་ཡོད།

རྣམ་ཐང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཤིང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཡོངས་འཛིན་
 རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེ་སློབ་པ་མང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཤིང་འབྲུག་ ༡༩༥༥ ཡོར་བཅུམས་ཤིང་
 | ཕྱིས་སུ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐང་ཆེན་མོར་བྲགས་པ། «འཇམ་མགོན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་བྱུང་བ་ལྟན་མཛེས་པའི་རྒྱན་གཅིག་རྩ་མཆོར་ནོར་བུའི་ཤིང་བ་»ཞེས་
 བྱ་བ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེའི་དེའི་ནང་ཏུ་ཁྱད་ཆོས་དམིགས་པས་ལ་ཞིག་ནི། མདྲ་རྒྱུད་
 གསུང་རབ་དང་ཡོད་བརྒྱད་ནང་བཟན་གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། དེའི་ཉེར་རྗེ་བཅུན་
 འཇམ་པའི་དབྱེད་སྤྱིས་སླེ་མ་དབྱུ་མ་པ་དང་རྟོགས་ཐུན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོག་གཉིས་ལ་སྤྱི་
 རྗེས་སུ་གསུངས་པ་དང་། གསར་བདག་ཕྱག་ན་རྟོ་རྗེས་སྤྱི་བྲག་བྱུང་བའི་སྤྱི་རྗེས་སུ་གསུངས་
 པའི་ལུང་བཟན་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་ཀྱན་མཁེན་ཆོས་སྐུའམ་པ་མང་པོ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་བྲག་པ་

730 རྣམ་ཐང་འདི་མཛད་པ་པོ་ཡོན་སླེ་མ་ཡི་ཤེས་དོན་བྱུང་བཟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ནི། གནད་ཆའི་གཞུང་དང་གདམས་བྲག་
 ཟུགས་བཞུགས་བཞི་བར་དམིགས་བསལ་མཛད་རྗེས་ཅན་གྱི་མཁས་བྱུང་གཅིག་ཡིན་ལ། ཁོང་གིས་«བཀའ་གདམས་གཅེས་
 བུས་སྒྲི་རྒྱུད་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་བར་མཛོད་»བྱ་བ་བཀའ་གདམས་ནོར་མའི་གསུང་དཀོན་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་
 གཅེས་བུས་གནང་བའི་པོད་ཆེན་གཅིག་དང་། དམིགས་བཆེ་མའི་ཐེད་བུ་ཡོད་གཅིག་དང་། «རྒྱུད་ལྗེ་བཞིའི་དཀྱིལ་ཆོག་
 རྩར་བུའི་ཤིང་བ།» «བྲང་ཐེས་བཞི་འཕྲིལ་»བཅས་བཞུགས་ཡོད་པས་བཀའ་འཕྲིན་ཆོ།

དགའ་ལྡན་མ་བུ་མ་»ཞེས་པ་དེའི་ཉམས་ལེན་གྱི་དམིགས་ཉེན་ཏུ་ཁྱིམ་པའི་ཁྲོལ་ཆོགས་པ་
 ལས་ཐུང་། ཞལ་བར་འདྲིའི་ནང་ཏུ། ཨྱེད་གི་ནམ་མཁའ་དགའ་ལྡན་གྱི་མྱེད་མཁོན་པོ་རྒྱུ་བཅོན་
 བྱམས་པ་མཁོན་པོའི་བྲགས་ཀ་ནས། ཨྱིན་དཀར་པོ་ཞིག་ནར་རྒྱུང་འདི་ཨྱེ་ལ་རབ་ཏུ་དཀར་
 འདི་ཞོ་གསར་པ་ཐུངས་པ་ལྟ་བུའི་ཨྱིན་གྱི་ཐུང་ཆོགས་ཀྱི་ཨྱེད་ཏུ། རྒྱུ་བཅོན་ཙེད་ཁ་པ་ཆེན་
 པོ་ལྷུག་གཉིས་ཆོས་འཆད་ཀྱི་ལྷུག་རྒྱ་དང་བཅས་པ་དང་མདེ་ཐོང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་པ་ནས་བུང་
 ཨྱེ། གཡས་ཀྱི་པར་འདི་ཨྱེད་ཏུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྱི་དང་གཡོན་ཀྱི་པར་འདི་ཨྱེད་ཏུ་ཐུགས་བམ་
 དང་བཅས་པ་དང་། སྤྱིའི་གཡས་ལྷ་རྒྱལ་ཆ་པ་རྒྱུ་དང་གཡོན་ཏུ་མཁའ་ཐུབ་རྒྱེ་ཨྱེ་ལྷ་ཀྱི་ཐུ་པོ་
 གཉིས་བུགས་པ་བཅས། རྒྱ་མདེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གཞུང་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ལས་ཐུང་པ་ལྟར་རྒྱ་པོ་མདེ་
 གཞུགས་ལྷ་བཀོད་པ་དང་ལྟ་མཐའ་ཏུ་ཡོད་པ་ལྟར་ལགས། ཨྱེད་རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་ལ་པ་བཅོན་ཙེད་
 གསོལ་འདེབས་དམིགས་བཅེ་མ་གཞིར་བྱས་པའི་རྒྱ་མདེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཉམས་ལེན་ནི། རྒྱ་
 མ་ཞལ་བུགས་པའི་སྐབས་ནས་ཡོད་པ་ནི། མཁས་ཐུབ་རྒྱེ་ལ་ཆོག་བཟུང་གྱི་ཆ་ལ་ཏུ་གནང་
 འདི་རྒྱ་མདེ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་པའི་གསུང་འབུམ་ཏུ་བུགས་པ་ལས་ཤེས་ཀྱས་མོད།⁷³³
 འདུལ་ནག་པའི་«དགའ་ལྡན་མ་བུ་མ་»བཅའ་སྒྲིལ་ལྟེ། རྒྱ་མདེ་རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་ལྟར་དགེ་ལྡན་པ་
 ཡོངས་ནས་གསོལ་འདེབས་དམིགས་བཅེ་མ་ལ་བཅོན་པའི་རྒྱན་ཁྲིའི་ཀྱི་རྒྱ་མདེ་རྣལ་འབྱོར་
 འདྲི་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་མཇད་པའི་ཁྲོལ་དར་ཡོད།

རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ལ་པ་བཅོན་པའི་ཞལ་བར་གི་རིགས་གཞན་ཞིག་ནི། རྒྱ་གཞིགས་པ་ལྟ་ལྟར་ཏུ་
 བྲགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་མཁས་ཐུབ་རྒྱེའི་དངོས་སྤྱོད་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅུམས་
 པའི་མཁས་ཐུབ་རྒྱེའི་རྣམ་ཐང་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟར། མཁས་ཐུབ་རྒྱེ་ལ་རྒྱ་མདེ་གཞིགས་སྤྱང་
 བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཁག་གཅིག་ཐུང་འདི་དག་ཨྱེད་རྒྱུ་ཚོང་ཁ་པ་ལྟར་པོ་ལྟོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རྒྱ་ཚོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོ་སྤྱུ་རྒྱ་རྒྱ་ལས་འདས་རྒྱེས། སྐབས་འགར་མཁས་ཐུབ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱ་མ་ཤིན་ཏུ་
 བྱན་པའི་གདུང་བས་མི་བཟོད་པ་ལྟ་བུར་ཉེ་བཤམས་པར། མཁས་ཐུབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྒྱ་
 མདེ་རྣམ་པ་མི་འབྲུ་བ་ལྟེ། རྒྱ་མ་རབ་ཐུང་གི་ཆ་བྱང་ཅན་སྤང་ཁྲི་དང་པར་འདི་ཨྱེད་ཏུ་
 བུགས་པ་གཉིས་དང་། རྒྱ་མ་རབ་ཐུང་གི་ཆ་བྱང་ཅན་སྤང་ཆེན་དཀར་པོ་ལ་བཞན་པ་
 གཅིག་དང་། རྒྱ་མ་འཇམ་དཔལ་གཞན་རྒྱུའི་ཆ་ལྷུགས་ཅན་སྤང་གི་དཀར་པོ་ལ་བཞན་པ་
 དང་། རྒྱ་མ་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཆ་ལྷུགས་ཅན་འཛིགས་ལྷ་ཏུང་པའི་ཞལ་ལ་བཞན་པ་བཅས་

733 གསོལ་འདེབས་དམིགས་བཅེ་མ་ལ་བཅོན་ཙེད་མཁས་ཐུབ་རྒྱེ་ལ་ཆོག་བཟུང་ཏུ་གནང་པའི་རྒྱ་མདེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཁྲི་
 ཡིག་འདི། རྒྱ་ཚང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བོད། ༡ པར་བུགས།

དང་། ཞལ་ཐང་ལྷག་མ་བརྒྱུ་བཞིའི་ནང་དུ་དབྱེས་སུ་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་གཙོ་བོའི་ཚལ་དུ་བཞུགས་
པའི་ལྷན་སྐྱེད་དང་གཡས་གཡོན་ལ་མཛད་པ་རྣམ་ཐང་ས་སོ་སོ་རྣམས་པའི་རི་མོ་རྣམས་བཞོད་པ་
བཅས་སུ་ཡོད་པ། དེར་དཀོན་པ་མང་པོར་མཛུལ་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་ལགས།⁷³⁶

དགེ་ལྷན་པའི་ཚལ་བརྒྱུད་དང་ཕྱབ་མཐའ་ཕྱུང་ཚལ།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲིབ་མང་པོ་ཞིག་གིས་དགེ་ལྷན་པ་ལམ་དགེ་ལྷག་པ་ཞེས་པའི་ཚལ་བརྒྱུད་
གསར་པ་ཞིག་ཐོག་མར་ཕྱུང་བའི་དུས་རིམ་བཟུང་བ་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༧ ལོར་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་
པོས་དགའ་ལྷན་ལྷག་བཏབ་པ་དེར་འཛིག་པ་ལྷུ་ཐོག་ནས་དོན་ལ་གནས་ཡོད། དེ་ལྷན་ལང་
བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟུན་གྱི་ཁོར་ས་སུ་དགེ་ལྷན་པ་ཞེས་པའི་ཚལ་བརྒྱུད་དམ་ཕྱབ་མཐའ་གསར་
པ་ཞིག་ཡོགས་སུ་ཐོག་མར་དར་ས་སུ་རིམ་འཛིན་པ་དེ་ནས་ཕྱུང་བརྒྱུན་ཞི། དེ་ཚམས་འདྲམ་
བདེ་པོ་ཞིག་མིན་སྟེ། དེར་རབས་ཕྱི་མི་བོད་རིག་པའི་མཁས་པ་རེ་གཉིས་ཀྱིས། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་
པ་རང་ཉིད་ལ་ཚལ་བརྒྱུད་དམ་ཕྱབ་མཐའ་གསར་པ་ཞིག་འཇུགས་པའི་བྱུགས་འདུན་མེད་
པ་དང་། དགེ་ལྷག་པ་ལམ་དགེ་ལྷན་པའི་ཚལ་བརྒྱུད་བྱུང་པ་ཞིག་ཕྱུང་བའི་རྒྱུན་བྱེད་
མཁན་གཙོ་བོ་ནི་མཁས་ཕྱབ་རྒྱུ་ཡིན་པར་བཤད་འདུག་ཡོད། དེ་ནི་ཞིབ་དུ་བཟགས་ན་མི་
འཐད་པའི་གནས་སུ་ཕྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་གོང་གི་རྣམ་ཐང་གི་འཇུགས་སུ་གསལ་བར་འཁོད་
པ་ལྟར། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་རང་ཉིད་ནས་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཅའ་བའི་
སྐབས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཐོས་པའི་དོན་ལ་བསམ་སྒྲུབ་གྱིས་ཆེ་གཅིག་དུ་གཞོལ་བའི་སྐབས་སུ་
ནི། གཙོ་བོར་རྒྱ་གར་མཁས་པ་དང་ཕྱབ་ཆེན་གྱི་གསུང་ཚལ་འདོན་ཐོག་རྒྱུ་ཚུན་འཇུག་པའི་
དབྱེད་ས་ཀྱིས་ཉེ་བརྒྱུད་དུ་སྦྱལ་བའི་གདམས་དག་གཞིར་བཞག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མདོ་ལྷགས་
ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་ལ་རེས་ཤིང་དང་ཉམས་ཚུགས་འཁུར་པ་རྣམས། རྒྱུ་ཚུན་འཇུག་གི་གདུལ་
བྱུང་བྱུགས་བཅེ་བས་དཀོངས་ཉེ་གསུང་རབ་དུ་བཞོད་པར་མཛད་ཡོད་པ་གོང་དུ་སྟེན་ཞིན་པ་
ལྟར་ལགས། གཞན་ཡང་རྒྱུ་ཚུན་མར་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་ཚལ་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་དད་མོས་
བརྟན་པོ་བྱུགས་ལ་རེས་པར་ཡོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་དང་། ཞ་ལ། གསར་ལ། ལྷོ་བང་བདེ་
བ་ཅན། འབྲི་བྱང་། གདན་ས་ཐིལ། ཆེད་བང་། ཆལ་བྱང་བང་སོགས་སུ། མདོ་ལྷགས་ཀྱི་གསན་
བསམ་དང་འཆད་ཉན་སོགས་མཛད་ཡོད་ཡོད། རང་རོལ་ནས་ནི་སྐབས་དེའི་ཚལ་བརྒྱུད་བྱེ་
བྱལ་པ་གང་གི་འདུང་རྒྱུ་འཇུག་པ་ཞིག་དུ་རིམ་འཛིན་གནང་ཡོད་མི་སྟུང་།

736 ཁོ་བོ་རང་ཉིད་དགའ་ལྷན་གྱི་ཆེ་བརྒྱུ་ཆེད་དུ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་ཐོད་ཐོད་སྒྲིབ་གཉེན་མཐུན་ལྷན་ཉེ་རྣམས་པའི་དམ་འཛིག་
གི་གཉེན་སྒྲིབ་འབྲུག་དུ། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཐོས་པ་ཆེད་དུ་ལྷན་ཞིག་དགའ་ལྷན་རང་དུ་བཅའ་
ཐོད་བྱས་ཉེ་ཆེད་དུ་བཞེད་ས་སུ་བཅུག་ཉེ་དགའ་ལྷན་གྱི་ཆེ་བརྒྱུ་ཆེད་ལ་ལུལ་ལུལ་པ་ཕྱུང་བས་སྐལ་བ་ཤིན་དུ་བཟང་པོ་བྱུང་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སྐུ་སྐྱེས་ཀྱི་བླ་མ་གཤེས་ལ་བརྟམས་ནས་དང་། ཁོང་ཏུ་སྤྲུལ་ཟེན་པ་ལྟར་ཆོས་
 འཛིག་ཉེན་གང་གི་འདུག་གནས་དང་ལྷན་བྲགས་སྐོམས་ལ་མི་མས་པར། ཆོས་ཀྱི་ཐོས་པ་
 འཆོལ་བ་དང་ཉམས་ལེན་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བ་འབའ་ཞིག་བླ་མ་ལ་བཅངས་ཤིང་། རེས་
 མེད་གནས་སྤྱ་མཛད་པར་འདུན་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱ་བུལ་བ་ཞིག་ཏུ་སྤྲོད་ཏེ་དཔེར་ན་སྤྲོད་
 གཉེར་གྱི་སྐུ་ཏུས་སྤྲོད་དཀོན་པ་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ཏུ་སྤྲུལ་བྲགས་མ་གནང་བར། དཀོན་པ་
 གཅིག་གས་གཅིག་དང་། ལྷ་མ་གཅིག་ནས་གཅིག་གི་བྱང་ཏུ་བྱོན་ཏེ་སྤྲོད་གཉེར་མཛད་ཡོད་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་མན་རག་ལ་ཆ་བཞག་ནས་དང་། སྐབས་དེ་དང་དེར་རང་
 ཉིད་གང་ལ་འདུན་པ་ཡོད་པ་དེའི་བཤད་པ་དང་མན་རག་ལྷ་མ་ཆད་ཐུན་སྤྱ་ལ་ཡོད་བཅའ་ཉེ་
 དེ་ལས་བྱས་པ་སྐོམས་མཛད་ཡོད་པ་ཁོང་ཏུ་སྤྲུལ་པ་ལྟར་ལགས་ཏེ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་ལྷ་
 མ་རྗེ་བཙུན་རིད་མདའ་བ་ཆེན་པོ་གཙོ་བོར་གནང་ཡོད་མོད། རྗེ་ལྷ་མས་དཔལ་མ་སྐུ་པའི་
 བྱན་མོར་མ་ཡིན་པའི་གདམས་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ལྟ་ཡོངས་སྤྱ་ཆེན་པ་པལ་ཆེར་
 བྱས་ཡོད་པ་མི་སྤྲོད་ལ། དེ་བཞིན་སྤྲུལ་ཐུགས་པ་བྱང་ཆུབ་དང་འབྲི་བྱང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 སྐོམས་ནས། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པའི་གཙོ་བོ་ལྷུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་རྣ་རྩ་ཆོས་བྲག་གཉིས་
 ཀུན་གསལ་ཞིང་། རྗེ་མར་པའི་གདམས་པ་གསང་འདུས་རིམ་ལྡན་གདན་ཆོགས་དང་བྱང་པར་ཏུ་
 བསྐྱེད་པའི་སྐོར་གྱི་གདམས་པ་བྱང་པར་བ་དེ་ཆལ་འདོན་ཏུ་མཛད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་རྣ་རྩ་
 ཆོས་བྲག་གི་ཁྲིད་ཡིག་གྲུང་མཛད་པ་སྐོམས་བྱུང་ཡོད་མོད། དེ་ལྟ་ནས་རང་རོལ་ནས་མཉམ་
 མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པའམ་ཆོས་བརྒྱུད་དེའི་བརྟན་པ་འཛིན་མཁན་ཞིག་ཏུ་རོལ་འཛིན་གནང་
 མེད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ།

དེ་བཞིན་ཏུ་རྗེ་ལྷ་མས་ཏུས་འཁོར་གྱི་ཆོས་སྐོར་ལ་བྱ་ལྷན་རིན་པོ་ཆེའི་བླ་མས་དང་རྩོ་
 གན་གྱི་བླ་མས་གཉིས་ཀའི་གདམས་པ་རྣམས་གསལ་ཏེ་ཉམས་བཞེས་གནང་ཡོད་མོད། རང་
 ཉིད་བྱ་བླ་མས་དང་རྩོ་གན་གྲུང་གི་རྗེས་འབྲུག་པ་ཞིག་ཏུ་གཟིགས་མེད་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཆོས་
 བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བླ་མ་ལ་ཉེ་ཤོས་དེ་པལ་ཆེར་རྩོ་བོ་རྗེ་དང་འབྲོམ་ལྷན་པ་ནས་
 བརྒྱུད་པའི་བཀའ་གདམས་པའི་བླ་མས་དེ་ཡིན་རེས་ལ། བྱིས་ཀྱི་པོད་ཀྱི་ཆོས་འབྲུང་སྤྱ་བ་
 རྣམས་གྲུང་རྒྱ་མཆན་འདི་ལ་བསམས་ནས་དགེ་ལྡན་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་“བཀའ་གདམས་
 གསར་མ”ཞེས་གྲུང་བརྒྱད་པ་བྱུང་ཏེ་⁷³⁷ དེ་ལྟ་ནས་རྩོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་མན་རག་ལས།
 རྩོ་བོ་རྗེའི་«ལམ་སྟོན»ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་རིམ་དང་། ཆོས་སྐོར་བོར་བྱའི་ཁོངས་སྤྱ་གཏོགས་

737 དཔེར་ན་ལམ་ཆེན་གྱི་དགའ་བྱུང་མཆན་གྱི་«བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྲུང་»དང་། པལ་ཆེན་བསྐྱེད་ནམས་ཐུགས་པའི་
 «བཀའ་གདམས་གསར་མ»འི་ཆོས་འབྲུང་ཡིད་ཀྱི་མཆོས་རྒྱན་ཏུ་བ་ལྷན་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ལྟ་བུ།

པ་ལྷོ་རྒྱུད་གི་གདམས་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ལས། བཀའ་གདམས་མན་རག་པ་ལྷོ་
ཆོས་སྐོར་«བཀའ་གདམས་རྒྱུགས་བམ»ལྟ་བུ་དང་། དེ་ལ་བཞུགས་པ་ལྷོ་བཀའ་གདམས་ཐིག་
ལེ་བཅུ་བྱུག་གི་གདམས་པ་ལྷོ་གས་ལ་དེ་ཙམ་བྲགས་སྤང་ཆེར་མཛད་མེད་པས། རང་རྩོམ་ནས་
བཀའ་གདམས་སྤྱིར་མཐོང་ཆོས་པ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷོ་གས་ལ་ཞིག་ཀྱང་ལོང་རྩོམ་ལོང་གནང་ཡོད་པ་
ཞིག་ཀྱང་མི་སྤང་།

མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་མཐར་མོན་ཏེ་མཁས་པ་ལྷོ་གས་ལོང་ལོང་མཛོན་པར་མོན་
རྒྱུ་ལོང་། གནས་རེས་མེད་མཛད་དེ་དཔེན་གནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཀྱང་ལྷོ་གས་ནས་
བྲགས་དམ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་དང་། རྣམ་རབས་བཅུ་བཞི་པ་ལྷོ་གས་ཐ་མ་དེ་ལྷོ་གས་ཀྱང་
ཆོས་ལོང་དང་གསུང་རབ་ཆོས་པ་ལྷོ་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བྲགས་པ་དབྱ་ཆུགས་པ་ནས།
ས་སྤང་ ༡༩༠༩ ལོར་དགའ་ལྡན་བྲག་མ་བཏབ་བར་བྱ། དཔེན་གནས་དང་དགོན་པ་གཅིག་
ནས་གཅིག་ཀྱང་བྱོན་ཏེ་བྲགས་པ་ལས། གནས་གང་ཀྱང་ལོང་གཏན་ལོང་གས་སུ་བྲགས་མེད་
ལ་དེ་ནི་རྒྱན་བདག་ཅག་གི་རྒྱན་པ་སྤྱུ་བྲུ་པས་ལམ་གས་སུ་ལྱུང་། གནས་གཅིག་ཀྱང་གཏན་
བྲགས་མ་གནང་བར་གནས་རེས་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱ་དབྱར་གནས་པར་མཛད་པ་ལྷོ་གས་ཐར་
དང་མིན་ཀྱང་མཆོངས་པར་སྤང་། དེ་ལོང་རྒྱུ་མས་ཆོས་ལོང་པ་སྐོར་ལྷོ་མཛད་པ་དེ་གཙོ་
བོར་སྤང་དང་ལོང་ཁ་དྲགས་པོ་གཏམ་ལྷོ་གས་ལྱུང་བྱུང་གཙོ་བོར་གནང་བ་ལས། གཙང་གི་
བྲགས་སུ་གནང་མེད་ལ། ལ་དེ་ནི་ལོང་ཆེར་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱ་མ་རྒྱུན་རྒྱུ་མེད་མེད་པ་
ལ་བྲགས་ཆེད་དེ་བར་གིས་ཡིན་རེས་སྤང་། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཁས་པ་ལྷོ་གས་ལོང་ལོང་མཛོན་པོར་
མོན་རྒྱུ་ལྷོ་གས་སུ་གཙང་བྲགས་སུ་མ་ཐེབས་པར་བཞུགས། རྣམ་རབས་དེ་ལྷོ་གས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་
པ་བྲགས་ཅན་ཆོས་པ་ལྷོ་བ་རྒྱ་ཆེན་གནང་མཁན་པོ་དོར་བྲགས་ལས་རྣམ་རྒྱུ་དང་ལན་
ཅན་མཛལ་བྱུང་མེད་དེ་དེ་སྤྱོད་ནའང་པོད་གཙང་ལྱུང་དང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་གཉིས་ཀྱི་དབང་
ལྷོ་ལ་བ་དམིགས་བམལ་ཞིག་ལྱུང་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཆོང་མཐོང་མས་ཀྱི་བྲུ་བོ་གཉིས་སུ་བྲགས་ཤིང་
རང་ཉིད་གཤེགས་རྒྱུ་སྤྱོད་དགའ་ལྡན་ཀྱི་ཁྲིར་རང་གི་གཏུང་ལོང་བྲུ་ཐེབས་པ་ལྷོ་གས་
དང་པོ་གཉིས་ཏེ། ལྱུང་ཆུང་རྒྱུ་དང་མཁས་བྲུ་ལྷོ་གཉིས་ཀྱི་གཙང་ནས་ཐེབས་པར་མ་ཐད།
ཁོར་གཉིས་ཀྱི་ལོང་དང་ཐོག་ས་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཐད་ཁོར་གཉིས་ཀྱི་མཐུག་ཀྱང་དགའ་ལྡན་
ཀྱི་ཁྲིར་གཅིག་མཐུག་གཅིག་གིས་མཐུད་དེ་ཡིན་ཀྱིས་ཐེབས་པ་ལྷོ་གས་ཆེན་དམ་པ་ལྷོ་གས་
གཙང་ནས་ཡིན་སྤངས། ལྱུང་ཆུང་རྒྱུ་ནས་ཆོས་པ་ལྷོ་དགའ་ལྡན་ཀྱི་ཁྲི་པ་བྱུང་པོ་དེ་རྣམས་ལ།
“ལོང་དབྱར་གཙང་པ་བྱུན་བརྒྱུད་”ཅེས་ཀྱང་སྤྱོད་པ་ལྷོ་གས་ཀྱི་ཆུགས་།

ལྷུང་རྗེ་ཚོར་ཁ་པ་ཉི་ཐོས་བསམ་ལ་འབྱུག་པའི་སྐབས་ཉིད་ནས། སང་ཉིད་ཀྱི་གོ་སྟོབས་
 ཅལ་ཏུ་འདོན་པ་ལས་ཐོན་གྱི་གསུང་རྒྱན་དང་ཚྲིལ་རྒྱན་ལ་དེ་ཙམ་གཅིག་པུ་ཆེད་གནད་
 མཁན་ཞིག་མིན་པ་ཁོང་ཏུ་རྒྱས་བསམ་ཤེས་པ་ལྟར་ལ། དེའི་ལྷུང་འཕགས་པ་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱི་
 དབྱ་མའི་ཁྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་འཆོལ་བའི་སྐབས་སུ། གཅིག་ནས་འཕགས་
 པ་སྤྱུ་སྤྱུབ་སང་ཉིད་ཀྱི་དབྱ་མའི་ཆ་གཞུང་དང་། དེ་དག་གི་འབྲེལ་བྱེད་སྟོབ་དཔོན་མངས་རྒྱས་
 བསྐྱེད་སྟེ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་ལྷགས་པ་གཉིས་གཙོ་བོར་བསྐྱར་སྟེ་ཞིབ་ཏུ་སྐྱེད་སྟེ་པ་དང་། གཉིས་
 ལྷ་གཞུང་གི་དོན་ལ་རྒྱན་འདྲིའི་པོར་ཏུ་བསམ་སྟོན་གྱིས་དཔུང་པ་དང་། གསུམ་བདན་ས་
 ལྟ་བུའི་སྐོར་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་ལ་ཡི་དམ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མན་རག་དང་ཡང་
 བསྐྱེད་པ་དང་། བཞི་པ་ཐོས་བསམ་གྱིས་རེས་པའི་དོན་ལ་རྒྱན་འདྲིའི་པོར་ཆེ་གཅིག་ཏུ་ལྷགས་
 དམ་མཛད་པ་བཅས། མཐུན་རྒྱུན་གལ་ཆེ་བ་བཞི་བྱང་ཏུ་སྒྲེལ་ཏེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་བ་བཅའ་ཡོད་
 པ་ཁོང་ཏུ་གསལ་བར་འགས་། གསང་ལྷགས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསན་བསམ་དང་ཉམས་བཞེས་
 ཀྱི་བད་ཏུ་འདྲེ། ཁོང་ཏུ་རྒྱས་བསམ་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར། རྗེ་སྤྱོད་མས་འཕགས་ལུལ་གྱི་མཁས་པའི་
 གཞུང་དང་ཡུབ་ཆེན་གྱི་མན་རག་ལ་ཁྲུང་ས་གྲུགས་པ་ཅལ་ཏུ་བཏོན་ཏེ། གསང་བ་འདུས་
 པ་དང་། འཁོར་ལོ་བའི་མཆོག་ཏུ་མ་འཁོར། གྱེ་རྒྱུད། གཤེན་རྗེ་གཤེད། ལྷག་རྒྱུད་འཁོར་ལོ་
 ཆེན་པོ་བཅས་ཀྱི་དེ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་རྒྱམས་དང་། གཞན་ཡང་གྲུང་མོའི་ཉམས་
 ལེན། རྒྱུར་ཐེག་ལའི་རྣལ་འབྱོར། བདེ་སྟོང་དབྱེད་མེད། ལྷུ་ལུས། འོད་གསལ་ལོགས་གང་
 གི་བད་ཡིན་ནའང་། དེ་དང་དེའི་དབང་ལུང་རྒྱུད་བཤད་ཀྱི་མན་རག་པོར་ཏུ་སྐབས་དེར་ཚད་
 ལྷན་ཡོད་པ་རྒྱམས་བཅའ་ཏེ་ལེགས་པར་ནོས་ཡོད་མོད། དེས་གཞིའི་གོ་རྟོགས་དང་ཉམས་
 ལྷུང་ལ་ནི། གཙོ་བོར་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་དང་ཡུབ་ཆེན་གྱི་མན་རག་ཆ་བར་བཞག་སྟེ།
 དེས་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་ཉམས་རྟོགས་རང་གིས་ཐི་ལྟར་རྟེན་པ་དང་མན་ཆོན་བསྐྱར་ཏེ་གཏན་
 ལ་ལཔ་ཡོད་ལྟར་། དེ་ལྟ་བུས་ན་རྗེ་སྤྱོད་མ་རྒྱ་ལས་འདེའ་བར་ཉེ་བའི་ཞག་མ་འགའི་ཐོན་
 ཏུ། སེ་རྩ་ཆོས་སྤྱིངས་སུ། ཉེ་བའི་སྤྱོད་མའི་ཆོགས་ཤིག་འདུས་པའི་དབྱས་སུ། “ཁྱེད་རྒྱམས་ཀྱི་
 ཁྱོད་ནས་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་ཚྲིལ་འདིན་རྒྱས་པ་སྟེ་ཡོད།”⁷³⁸ ཅེས་བཀའ་འདྲི་མཛད་
 པའི་སྐབས་སུ་རྗེ་སྤྱོད་མའི་ལྷགས་ལ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གསང་ལྷགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་
 རྒྱུད་བཤད་མན་རག་ཉམས་ལེན་དང་བཅས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁྱེད་པར་བ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད་པ་

738 ལེའུ་ལྷ་མའི་མཆན་མང་བྲངས་ ༤༤ ལ་གཟིགས། ཆ་ཉར་གྱིས་«བདེ་ལེགས་ཀྱི་ཉེ་འབྲེང་»ཏུ། རྟོག་ ༡༩༠ “རྒྱལ་བ་རྗེ་
 རྗེ་འཆར་གྱི་གསུང་གསང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་པ་དེད་རང་གི་བཤད་ཚྲིལ་འདི་འདིན་རྒྱུད་ལྷུང་ལྷུང་པར་བྱེད་པའི་ལྷུང་ཏུ་
 ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ་ལ་འབྱུང་འདོད་པ་སྟེ་ཡོད།” ཞེས་གསུངས་པ་བཞག་།

བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་ཆེན་ཚོད་ཚུགས་པ་ལྟགས་པ་འབྲུང་གནས། བཀའ་གདམས་དང་ས་སྐྱ་
བྱང་འབྲེལ་གྱི་མེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཞིན་ཉུ་རྒྱལ་མཆོག་ བྱལ་ཕྱ་དགོན་གྱི་མཁན་ཆེན་དགོན་
མཆོག་དཔལ་བཟང་སོགས་ཡོད། ཁོང་རྣམས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་གི་ལྷ་མ་གཙོ་བོ་ཞིག་
ཏུ་བཀྲའ་ནས་གསུང་དང་དང་མན་དག་རྣམས་དང་ཏུ་ལྷངས་ཏེ་ཉམས་བཞེས་གནང་ཡོད་ཡོད།
གཞི་རྒྱུད་སོ་སོ་འོ་ཆོས་བརྒྱུད་ཏུ་ལྷ་མ་སྤྱུ་ལྟགས་པ་གཏུག་ཡོད།

དེ་ལྟ་ནའང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བུ་སྐྱོབ་མང་ཆེ་བ་རྣམས། དང་དོས་ནས་རྗེ་ལྷ་མའི་དགོན་པ་
དགའ་ལྷན་ནས་དགེ་ལྷན་གྱི་སྤྱལ་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་དགེ་ལྷན་པའམ་དགེ་ལྟགས་པར་
དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་ཅིང་། སྐྱོབ་མ་དེ་ཆོད་ཁོངས་ནས་མང་པོ་ཞིག་གིས་པོད་མ་གནས་མང་
པོར་དགོན་པ་གསར་པ་བཏབ་པའམ་རྟེན་པ་བསྐྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
བསྟན་པ་དེ་གདམས་ཅན་གྱི་སྤྱུགས་ཐམས་ཅད་ཏུ་སྐྱེལ་བར་མཛད་ཡོད། དེ་ཡང་ལྷ་མ་གྱི་བྱེད་པ་
པ་གཅིག་གི་བཞེད་པ་དང་ལྟག་རྗེས་ཆུ་བར་བཞག་སྟེ། ཆོས་བརྒྱུད་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་སྤྱན་
བྱང་བུ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་པོད་མཐའ་དབྱས་ཀྱན་ཏུ་ཁྱབ་བརྒལ་བྱུང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ དེ་ལྟ་བུ་
ཀྱི་ཡོ་རྒྱུས་ཡིད་པའི་ནང་ཏུ་བྱུང་མེད། དེ་ལྟ་ཏུ་ས་དབང་བཙོ་ལྷ་པའི་མཇུག་ལྷ་པའི་སྐབས་
སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་སྤྱ་དན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱུད་ཅུ་ཙམ་ཞིག་གི་ནང་། རྗེ་
ལྷ་མའི་དགེ་ལྷན་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་དེ་པོད་དབྱས་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད། གཙང་གི་ཁུལ་དང་། པོད་སྟོ་
རྒྱུད། ལ་རྟོད་སོགས་བྱང་སྤྱུགས། དེ་བཞིན་ཏུ་ཁམས་དང་མ་མདོ་སོགས་སྤྱུགས་ཀྱན་ལ་ཁྱབ་
སྟེ་སྐབས་དེར་པོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེ་ཤོས་སུ་ཡུར་ཡོད། ཆུལ་འདི་གཞིགས་ཏེ་འགོ་སོ་སྟོ་བ་
གཞིན་ཉུ་དཔལ་གྱིས། “དེ་ཡི་ཏུ་ས་སྤྱ་མ་ཆེན་པོ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་གཏུགས་དཀའ་གཅིག་
གིས་ཁྱབ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན།”⁷⁴² ཞེས་གསུངས་ཡོད།

དེ་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་སྐྱོབ་མ་བྱིངས་རྣམས་དགེ་ལྷན་པ་ཞེས་ཆོས་བརྒྱུད་གསར་པ་ཞིག་
ཏུ་ཡུར་རྗེས་སྤྱུང་།⁷⁴³ ཏུ་ས་དབང་བཙོ་ལྷ་པའི་མཇུག་པར་ཏུ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་

742 འགོ་སོ་འདི་གསུང་འདི་འཇམ་དབྱངས་བཞན་པ་དགོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་«དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་རྒྱུ་
བྱེད་ཐེངས་»ཟེས་ཀྱི་ བོག ༩༧ བཅུ

743 ཡོ་རྒྱུས་སྐྱོབ་སྤྱུགས་ལྷ་པ་ཅན་དང་ཤིགས་དང་གྱི་མི་ཤེ་གཉིས་ནས། དགེ་ལྷན་པའམ་དགེ་ལྟགས་པ་ཞེས་པ་ནི། བྱིས་
ཀྱི་དགེ་ལྟགས་པ་རྣམས་དང་ལྟ་སྤྱུགས་འཛིན་གྱིས་དང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་དེ་སྤྱུ་དགེ་ཤོས་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་བྱིས་མིང་ཏུ་ཁྱེད་
གྱི། དྷ་ན་དོས་ལ་དགའ་ལྷན་དགོན་པའི་རྗེས་འཇུག་ལ་གོ་བ་དགའ་ལྟགས་པ་ཞེས་པ་པོར་དགོས་ཞེས་སྟེ། ཡོ་རྒྱུས་ཀྱི་
ཡིག་ཆར་ཞིབ་ཏུ་ས་བརྒྱུས་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། ཤི་བོ་དགའ་ལྷན་ལ་ཤི་བོ་དགེ་ལྷན་ཞེས་པའི་འབྲི་སྟོལ་ཡོད་པ་
ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་དང་གྱི་མཇུག་བྱང་ཏུ་བྱུང་བ་ལས་ཀྱང་ཤེས་ལ། རྗེའི་དོན་སྐྱོབ་འགོ་སོ་འདི་«དེ་བ་
ཐོན་»ཏུ་འདྲེད་ཀྱི་ལྷན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མཐའ་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བཞེད་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པའི་ཤུགས་ཆོག་ལྷན་
གྱི་གསུང་ཏུ་འདྲེད་ཀྱི་ལྷན་པ་དང་ས་དགེའི་བྱུང་མཐའ་སོགས་ཀྱི་མ་ལྷན་ཤིན་ཏུ་མང་དག་ཅིག་ཐོན་པ་ལས། དགེ་ལྷན་པ་ཞེས་

གསུང་གཅིག་ལྟ་བུ་ཁག་གཅིག་གི་ཁྱད་ཤིང་གི་རྒྱ་ནག་དེ། ཆོས་འབྱུང་གཞན་གྱི་ནང་དུ་འདྲ་བ་གནས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཉེ། དཔེར་ན་རྟ་གུ་ཆང་ལོ་རྩ་པ་འདི་རྣམས་ཐང་དུ་ཁོང་གིས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་གསུང་«ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་» ལྟ་བུ་ཁག་གཅིག་དང་། ཁྱད་པར་དུ་གསུང་བ་འདུས་པ་འདི་རྣམས་ཐང་གི་སྐྱེ་མ་གསུང་བ་བཟང་པོ་ལས་གསུང་བ་པར་བཤད་ལ། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ལྷ་མར་ཆོས་གསུང་པ་ཡོད་པེས་(༡༩༥༩—༡༩༧༦) གྱིས་མཛད་པ་འདི་ལྷ་མར་སྐུ་ལྟེང་གསུང་པ་ཆོས་དཔལ་ཡོད་པེས་(༡༩༠༩—༡༩) གྱི་རྣམས་ཐང་དུ་འདྲ་བ་ ལྷ་དམར་སྐུ་ལྟེང་གསུང་པ་ལ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་གསུང་འདུས་གྱི་གཞུང་རྣམས་གྱི་ཁྱད་ཤིང་ཐོབ་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་ཤིང་།⁷⁴⁴ ལྷ་མར་པ་སྐུ་ལྟེང་བཞེད་པ་ཆོས་གསུང་པ་ཡོད་པེས་ཐང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། ཐང་གི་སྐྱེ་མ་འགོས་ལོ་གཞོན་ཅུ་དཔལ་གྱི་བྱང་ནས་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་»དང་། «བྱང་རེས་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ།» «ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ།» འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱས་འབྲེལ་བཅས་གསུང་བ་པར་གསུངས་⁷⁴⁵ དེ་བཞིན་དུ་གོང་དུ་སྐྱུས་ཟིན་པ་ལྟར། བཀའ་བྱུང་ལྟར་ཐང་པ་ལོང་ནམས་རྒྱལ་མཆོག་གིས་ཀྱང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྐུ་རྩ་རྩ་ཆོས་བྱུག་གི་ཁྱད་ཤིང་ཡིག་ཆོས་པར་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ལྷ་མར་ཐང་ཉིད་ཀྱིས་བཅུ་མས་པ་འདི་རྩ་རྩ་ཆོས་བྱུག་གི་ཁྱད་ཤིང་གི་མཐུག་དུ་དེ་འདི་བརྒྱད་རིམ་དུ། ཐང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་པ་དེ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལས་དར་ས་སུ་བརྒྱུད་པར་རོམ་བཟུང་ལ།⁷⁴⁶ དེ་བཞིན་དུ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཞུན་པ་འདི་རྣོང་གྱི་བྱི་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ལན་མཛད་པ་འདི་ནང་དུ་འདྲ་བ་ ཐང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལས་སྐྱུག་མཐོང་གི་སྐབས་སུ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པོ་འདི་ཉམས་ལེན་གསུངས་པ་དེ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱུག་ཆེན་པ་དང་ཤིན་དུ་མཐུན་ཚུལ་གསུངས་ཡོད་པ་བཅས་སོ།⁷⁴⁷

ལྷ་མར་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་སྐུ་ལྟེང་ལས་འདས་ནས་རིང་པོར་མ་མོན་པར། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འདི་རྣམས་འབྲུག་རྣམས་ལ་“དཔེ་ཐུན་པ”ཞེས། ཐང་གཞན་གཉིས་ཐང་ནས་འདུ་ཤེས་གསལ་ལ་བྱུགས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་འདི་ཐོག་ལ་མཁས་བྱུང་རྒྱུ་ལྟར་བྱུགས་སྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐེབས་ཡོད་པ་ནི་བརྟུན་དུ་མེད་པར་ཉུང་ལ། ཁོང་གིས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་རྣམས་འབྲུག་རྣམས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་དང་མི་འགལ་ཞིང་རྒྱུ་འདི་བཞེད་པ་འདི་རྩ་བ་ལས་མི་བཟུང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྟ་བ་རྣམས་དག་དུ་སྟོང་དཀོས་པ་གལ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ནན་ཏན་དུ་གསུངས་ཡོད་དོ། དཀོངས་བཞེད་འདི་ལྟ་བུ་འདི་

པ་འདི་བཞུད་དེ་རྩ་མ་ནས་ཡོད་པར་བྱུག་

744 ལྷ་དམར་ཆོས་གསུང་པ་ཡོད་པེས་ཀྱི་གསུང་འབྲུག་ ཐོག་ ༥༦

745 «འགོས་ལོ་རྩ་བ་གཞོན་ཅུ་དཔལ་གྱི་རྣམས་ཐང་།» ཐོག་ ༥༦

746 «དཔལ་རྩ་རྩ་ཆོས་བྱུག་གི་ཁྱད་ཤིང་བདེ་ཆེན་གསལ་པོ་འདི་འོད་ཟེང་སྟོང་ལྟར་ལྟ།» གསུང་འབྲུག་ ༡ མིན་ཐོག་ ༡༩

747 «བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དཀོངས་པ་ལོག་པར་རྟག་པར་མེད་པེ་འདི་ཐེ་ལྷ་ལྟེང་ཐོང་བ།» གསུང་འབྲུག་ ༡ མིན་ཐོག་ ༡༦

ཐོག་ནས་མཁས་བྱ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་མཁུ་འདྲི་འདྲི་སྒྲིབ་ཀྱི་ལྷ་མཁུ་འཛུགས་བཟང་པོ་ལ་བཀའ་བརྒྱུན་
ཕེབས་པར། བྱང་ལྷ་མཁུ་འཛུགས་བཟང་པོས་ཀྱང་གཤམ་གསལ་གྱི་གདུང་འཕྲོད་ཀྱི་ཆེག་འདྲི་
བརྒྱུ་མས་པར་བྱགས།

མི་རྒྱུ་མས་པལ་ཆེད་བྱགས་པའི་རྒྱུ་འབྲུང་། །སྒྲོ་བཟང་བྱགས་པ་དགའ་ལྡན་གནས་སུ་གཤེགས།།

བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་མི་དབང་གཙུག་ན་མཛེས། །རྒྱལ་མཁུ་འཛུགས་བཟང་པོ་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདྲི་ལྷ་ས།།⁷⁴⁸

ཞེས་སོ། །དང་པོར་བྱས་ན། རྒྱུ་མཁུ་འཛུགས་འཛུགས་རྒྱུ་མ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་དང་མི་
འགལ་བར་བྱ་དགོས་པར་གལ་ཆེ་བའི་གནད་འདྲི། གཞན་ཙམ་ལ་མིན་པར་མཁས་བྱ་པ་རྒྱུ་
དང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བཙུག་པོས་པར་ཞལ་བཞེས་གནང་ཡོད་དེ། མཁས་བྱ་པ་རྒྱུ་མ་ཉིད་ཀྱིས་
མཁུ་འཛུགས་བྱ་བ་ཞིག་ལ་སྤྱིར་པའི་འཕྲིན་ཡིག་འདྲི་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དུ།

ཁོ་པོ་ལ་སྐབས་པ་རྒྱུ་མཁུ་འཛུགས་དག་གིས་ཡི་གེར་བྱས་པ་རྒྱུ་འཕྲུ་ཞིག་ཡིན་
ཀྱང་། རྒྱུ་མཁུ་འཛུགས་དང་དང་དང་སྐབས་སུ་འགལ་བའམ་བྱགས་ཀྱིས་འགལ་བར་
གདོན་མི་ཟ་བར་དེ་ཉིད་ཡོད་མེད། གཞུང་པོའི་སྒྲོ་བཟང་ཆེག་གྱི་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མ་
འབྲུངས་པར་དབྱེད་པ་ན། གང་འགལ་བ་དེ་དག་མཆིལ་མའི་བལ་བ་ལྟར་
དོར་བར་བྱ་ཞིང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་མཁུ་འཛུགས་དོན་མ་རྟོགས་པ་དང་
རྟོགས་པ་ལ་འདྲེས་པ་འབྲུང་བར་དུ་སྒྲུབ་བ་དང་། དགོས་པའི་མཐའ་ཆེད་པའི་
ཡན་ལག་དུ་འབྲུང་བ་ཞིག་འདྲུག་ན། གང་ཟག་ལ་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་ལ་
རྟོག་པའི་སྒྲོ་བཟང་ཆེག་གྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉི་མ་དེ་དེ་ཞིང་ཆུད་དུ་བྱུང་
བའི་དོན་དུ་མ་ཁོར་དུ་ཆུད་པ་དང་། དམ་པའི་སྒྲོ་བཟང་ཆེག་གྱི་བྱུང་བར་བྱ་
བ་ཉིད་དུ་འབྲུང་རྟོ།།⁷⁴⁹

ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཡོད། གཞན་ཡང་མཁས་བྱ་པ་རྒྱུ་མ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲོ་བཟང་ཆེག་གྱི་ཞེས་པར།
རྒྱུ་མཁུ་འཛུགས་དག་གྱི་དང་ཆུད་པར་དུ་སྒྲུབ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་མཁུ་འཛུགས་སྐོར་གྱི་ཐད་དུ།

གསལ་བ་སེམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། ལྷ་མཁུ་འཛུགས་ཀྱི་དང་བཞེན། བཙུག་མིན་
སེམས་ཀྱི་རྩ་པོ་ལ་སྐབས་པ་དང་། གསལ་ལྷ་མཁུ་འཛུགས་དང་། བཙུག་མེད་ཀྱི་
དོན་སྒྲོ་བཟང་ཆེག་གྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷ་མཁུ་འཛུགས་པ་དང་། དགའ་ན་འདྲུག་
འཛུགས་པ་དང་། སེམས་འཛུགས་ལ་སྐབས་པ་མན་དག་གཞན་གྱི་དོན་དང་ཐ་སྐྱོད་

748 འདྲི་པུ་བུ་ཆེན་པོ་ལྷ་མཁུ་འཛུགས་པས་«བཀའ་གདུང་ཆོས་འབྲུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་ཆུན་»དུ་བྲངས། རྟོག ༡༡༩

749 གསུང་ཐོར་བྱ། གསུང་འབྲུག་ བ རྟོག ༡༩༩

གང་ཡང་འདིར་བསྟེན་པར་མི་བྱ་ཞིང་། འདི་ནས་ཀྱང་དེ་དག་ཏུ་བསྟེན་པར་མི་བྱ་
 ཞེ། དེ་ལྟར་བསྟེན་པ་ན་མན་རག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་རྩོམ་ཐམས་ཅད་
 འཕྱུགས་ནས། མན་རག་རང་རང་གི་རྩར་བྱི་རྩོམ་མི་འདྲ་བ་གང་ཡོད་ཤོར་ཉེ།
 གང་ལ་འདར་འདིའི་ལུགས་ཡིན་ཞེས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཆལ་ཆོལ་ཏུ་འཕྱུར་བས།
 བརྟན་པ་ལ་གཞོན་པ་ཆེན་པོར་འཕྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།⁷⁵⁰

ཞེས། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ལོ་ན་མ་ཐང་གི་ལྟ་བུ་རྒྱུད་པའི་རྒྱུད་པ་ལ་ཡལ་མས་ཀྱི་
 གཞུང་ལས་ཐུང་བའི་རིགས་པའི་རྩོམ་དང་། ཐལ་འཕྱུར་བའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོད་ལེགས་
 པར་བབྱང་བ་མོགས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་དོན་མ་པོར་པོར་ཐོག་ནས། གཞུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་
 བཅས་པའི་བརྟན་ལས་མ་བཟུལ་བ་དང་། རྒྱ་མའི་གཞུང་རབ་ལྟག་མཐོང་ཆེ་ཆུང་ལ་མོགས་
 པའི་ནང་གི་ལྟ་བུ་རྒྱུད་པའི་རིམ་པ་དང་། རྒྱུད་ཆུལ་དང་གོལ་ས་བཀག་པ་མོགས་ལེགས་པར་
 རིས་པའི་ལྟར་ནས་བྱ་དགོས་ཀྱི། ཐོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་གཞན་གྱི་མན་རག་ཏུ་ཐུང་བའི་ལྟ་བའི་
 རྒྱུད་ལུགས་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པ་དག་གི་དོན་དང་བརྟན་མི་བསྟེན་པར་གནད་ཆེ་བར་གཞུང་སོ་
 མཁས་ཐུབ་རྒྱུ་ལྟར་དེ་ལྟར་གཞུང་ས་པ་དེ་ཐུབ་མཐའི་འཕྲེན་འབྲེན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་པར་མི་
 རྣམ་ཞེ། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ལོ་ན་མ་ཐང་གི་ལྟ་བུ་རྒྱུད་པའི་རྒྱུད་པ་སྤྱི་ལོ་ལྟར་ཆེ་ལྟ་བ་བཞིན་
 ཏུ་བྱ་དགོས་པར་གལ་ཆེ་བ་དང་། ཆོས་བརྒྱད་ལྟ་ཆོག་པའི་མན་རག་གི་དོན་དང་བརྟན་
 རྣམས་པན་ཆུན་བསྟེན་ན་ཉ་དང་ཏུང་མ་འབྲེལ་པའི་དཔེ་ལྟར། གང་གི་ལུགས་ལྟར་ཡང་མིན་
 པའི་ཉལ་ཉལ་གི་ཆལ་ཏུ་འཕྱུར་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པར་གཞུང་གི་ཡོད་ལྟར་དྲ་ «ལྟ་ཁྲིད་ལྟན་མེལ་
 རྒྱན་མའི་»མཐུག་ཏུ། “རྒྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལོ་ན་མ་ཐང་འབྱུང་འབྱེད་པར་
 འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི།”⁷⁵¹ ཞེས་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལོ་ན་མ་ཐང་ལོ་དེ་ཐོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་རང་
 རྒྱུ་ཞིག་ཏུ་རིས་འབྲེན་པའི་ཆོག་རྒྱུར་འདི་བཀོད་ཡོད།

མཁས་ཐུབ་རིན་པོ་ཆེས། རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལོ་ན་མ་ཐང་ལོ་དེ་རྒྱུད་པའི་རྒྱུད་པ་ལྟར་དེ་ཁྲུང་
 ཏུ་བཞེས་པའི་ལས་འགན་གཉིས་པ་ཞིག་ནི། རྒྱ་མའི་གཞུང་རབ་ལ་དགག་པ་ཐུང་བ་རྣམས་
 ཀྱི་ལན་འདེབས་མཛད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་བྱ་བས་
 རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་གདན་འབྲེན་གྱི་ཡི་གེ་འབྲོར་བའི་ལན་ཏུ།

ཡང་རྒྱ་དམ་པའི་བཀའ་སྤྱོད་ལྟ་མེད་པ། །ཡོངས་སུ་རྒྱ་ལས་པའི་བརྟན་པའི་ཁྲུང་ཆེན་ནི།

750 «ལྟ་ཁྲིད་ལྟན་མེལ་རྒྱན་མེ།» གཞུང་འབྲུག་ ༢ ཤོག ༤༧༠

751 གོང་མཚུངས། གཞུང་འབྲུག་ ༢ ཤོག ༤༧༠

ཤིན་ཏུ་མི་བས་བདག་སྤྱིར་ཅི་ཡང་མྱོན། །འོན་ཀྱང་རལ་བའི་འདུ་ཤེས་འཆིས་མ་ལགས།།⁷⁵²
ཞེས། རྗེ་ལྷ་མའི་བཏུན་པ་ལྷུང་བའི་ཁྱད་ཆེན་དེ་ཤིན་ཏུ་མི་བས་ཡིད་མྱོན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་
སེམས་རལ་བའི་འདུ་ཤེས་ལྷུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ།

ལྷོགས་འདིར་བཏུན་པ་འཛུགས་ཤིང་ཆ་བ་ནས། །ཆོས་མིན་ཉེས་བཤད་ལྟ་ཤེས་བཅད་པ་ན།།

ལན་གཅིག་ཡལ་ག་ལྷུང་ཟད་ལྷོགས་གཞན་དུ། །འཕེལ་ཡང་དགོས་པ་རྒྱུད་བར་བདག་གིས་མཐོང་།།

ད་ལྟ་ལྷོགས་འདིར་ཆོས་མིན་དཔུང་ཆོགས་དཔ། །ལེགས་བཤད་བཏུན་པ་འཛུགས་ཁོ་བོས་འཛིན།།

དེ་ལྟར་ཁོ་བོས་ལྷོགས་འདི་བཏར་བ་ན། །བྱལ་བའི་གཅེས་མཛད་ལུ་ཡིས་འཛིན་པ་སྒྲིམ།།⁷⁵³

ཞེས། སྐབས་དེར་དབྱས་གཙང་རང་དུ་རྗེ་ལྷ་མའི་བཏུན་པ་ལ་ཆོས་མིན་ཉེས་བཤད་ཀྱི་འགལ་
ཆེན་འོར་བཞིན་སྟབས། ཅི་ཉེ་དབྱས་གཙང་དུ་རྗེ་ལྷ་མའི་བཏུན་པ་འཛུགས་ཤིང་ཆ་བ་ནས་
ཉམས་ན། ལྷོགས་མཐའི་ས་ཁུལ་དུ་བཏུན་པ་དེའི་ཡལ་ག་རེ་གཉིས་ལྷས་པ་དེ་ཙམ་དགོས་
པ་རྒྱུད་བས། རྗེ་ལྷ་མའི་བཏུན་པ་ལྷུང་བའི་ལུ་མཆོན་དེ་ལག་དུ་འཛིན་མཁན་རང་ཉིད་ཡིན་
སྟབས། རེ་ཞིག་ལྷོགས་དེར་འོར་བར་བསྐྱལ་བའི་རེ་དོན་སྒྲུབ་མི་བྱལ་བའི་རྩལ་གསུངས་ཡོད་
སྐབས་དེར་མཁས་བྱུང་རྗེས་དགག་ལན་མཛད་ལུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། ས་སྒྲུབ་འོར་བུགས་ཀྱི་
མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོ་ཡིན་ལ། ཁོར་གིས་«ཀྱེ་རྣམས་ཀྱི་འཕྲུབ་ཐབས་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་»ཞེས་པའི་ནང་དུ་དཔོན་སྒྲུབ་མཁས་བྱུང་རྗེ་འཕྱོགས་པའི་ཞར་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རེ་གཉིས་ལ་འདུག་པ་བྱུང་བར། དེའི་ལན་དུ་མཁས་བྱུང་རྗེས་«སྒྲུ་
བ་བན་པ་རྒྱས་པར་འབྲུག་པའི་བཏུན་པ་ཚོས་གནས་སྒྲུགས་འཁོར་ཡོད་»ལྟ་བུ་བཅུ་མས་⁷⁵⁴
དེའི་ཉེར་དུ་མཆོན་དཔོན་སྒྲུབ་མ་བཏོན་ནའང་མཁས་བྱུང་རྗེས་དགག་ལན་ཀྱི་ཆེག་རེ་གཉིས་ས་
སྒྲུབ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་ཤིག་ལ་འདུག་པ་ལྟར་དུ་ལྷུང་བར་
འཕྱར་བ་ལྟར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལ་དགག་པ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པ་ནི་ལྷོགས་མཁས་
བྱུང་རྗེ་ཉིད་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་རྗེས་སྒྲུབ་འཕྱར་བར་འཕྱར་དུ་སྒྱུར་ས་སྒྲུབ་རེ་གཉིས་ཀྱི་རོ་ས་
ནས་མཁས་བྱུང་རྗེས་ལམ་འབྲས་བཀག་འདུག་སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས་ཤིག་ཅམ་ནས་བྱུང་ཡོད་
སྟེ་མོད།⁷⁵⁵ ས་སྒྲུབ་པའི་ལྷོགས་ནས་ས་དགའི་བྱུང་མཐའི་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་བོག་མར་རྣོང་།

752 གསུང་བོར་བྱ། གསུང་འབྲུག་ བ རྟོག ༡༠༡

753 རྟོང་མཐུངས། རྟོག ༡༠༧

754 གསུང་འདི་མཁས་བྱུང་རྗེའི་གསུང་འབྲུག་ཡོད། ག པར་བཞུགས་ལ། རྣོང་ཆེན་ཀྱི་ཀྱེ་རྣོང་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་དེའི་གསུང་
འབྲུག་ཡོད་ ཁ པར་བཞུགས་།

755 དཔེར་ན་མཁས་བྱུང་རྗེས་དགའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་རྣོན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱི་མའི་ལན་དུ། (གསུང་བོར་བྱ། གསུང་འབྲུག་ བ
རྟོག ༡༧༩) «ཁོ་བོས་ལམ་འབྲས་བཀག་གོ་ཞེས་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། ཁོ་བོས་ལམ་འབྲས་གང་དུ་བཀག་ གང་གི་ཆེ་

ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལོ་ལྷགས་གསར་པ་འདི་གང་ལ་གཏུགས་པ་ལོ་རྗེ་བཙན་འཇམ་པ་ལོ་དབྱངས་ཀྱི་
ཞལ་གཟིགས་དེ་བདུད་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་མིང་པ་ལོ་དོགས་སྤྱོད་གནང་བ་སོགས་བྱུང་
ཡོད་པོ་⁷⁵⁹ ལྷ་མར་སྐྱེ་མེད་བཞི་པ་ཆོས་བྲགས་ཡེ་ཤེས་(༡༤༥༩-༡༥༡༤)ཀྱིས་ཀྱང་།

ལྷ་མ་ཏུ་འབྱུང་བ་རྗེ་གསལ་ཤིང་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས། །ཞལ་གྱི་གདམས་པ་གཞུང་ལྷགས་ཆེན་པོ་ཡི།
ལྷ་བ་རྟེན་ནས་མགོན་པོ་སྐུ་བྱུང་། །སྤྱོད་འཛིན་སངས་རྒྱུ་བ་བྱུངས་དང་རྒྱ་བྲགས་ཀྱི།
དགོངས་པ་མཆོག་ཏུ་རྟོགས་ནས་ལྷ་བ་ནི། །རིགས་པ་ལོ་དབྱང་སྤྱོད་ཁོ་ན་འབྱུང་པ་ལོ་ཆུ་ལ།
འཁོར་བ་ལོ་རྒྱུ་བ་བདག་འཛིན་ལྷ་མ་རྟེན་དང་། །དངོས་སྤྱོད་འགལ་བ་བདག་མེད་སྤྱོད་དགོས་ཞེས།
ལྷ་ག་མཐོང་ཆེན་མོ་བྱང་པེས་རྒྱུ་བ་འབྱུང་དང་། །ལམ་རིམ་རྒྱུང་བ་ལྷ་བྱིད་ཞལ་ཤེས་སོགས།
ཇ་རབས་ཀྱན་གྱི་ལྷ་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་ལས། །བྱུང་པར་འཕགས་ཤིང་རིམ་ལྔ་ཆོས་བྲགས་གི།
གདམས་པ་ལ་ཡང་ཟབ་བྱུང་བྱ་མ་ཞེས། །རང་རྒྱགས་བྱུང་པར་མཛད་པ་མཐོང་བྱུང་ནས།
ཕལ་ཆེར་དེ་ལྷ་ཆེས་འབྱངས་གཞན་ལྷགས་དོར། །ཅི་རིགས་གཞན་ལྷ་མ་དེ་ལ་འབྱུང་མི་བྱེད།⁷⁶⁰

ཅེས་སོགས་བྱུང་བ་ལས། སྐབས་དེར་འོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཀྱན་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་
སྤྱོད་གསར་པ་ཞིག་བཏོད་ཡོད་པ་ལོ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཅད་ཞལ་མཐུན་པར་སྤྱང་པོ་།

ཏུ་མ་རབས་བཅོ་ལྔ་པ་ལོ་ནང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལོ་བཞེད་པ་ལ་རྗེ་དབྱང་ལྷག་ཡིག་འཕེལ་བ།

གོང་དུ་དོར་སྟོན་སྐུ་རྒྱལ་མཆོན་(༡༣༤༡-༡༤༤༩)དང་། དོར་ཆེན་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོ་(༡༣༩༣-
༡༤༤༤)གཉིས་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལོ་གསུང་གི་ཆ་འགའ་ཤིས་ལ་དགག་པ་གནང་ཡོད་པ་བརྗོད་
ཟིན་པ་ལྷར་མོད། རྗེ་སྤྱོད་མས་ཁོར་གཉིས་ལ་དགག་ལན་མཛད་པ་མཇལ་བྱེད་མེད་པས། ཕལ་
ཆེར་དགག་པ་ཅི་མཛད་ཡོད་པ་རྒྱུ་མ་རྗེ་སྤྱོད་མས་འདས་ཆེས་སྤྱོད་ལོན་པེས་དེ་རྗེ་སྤྱོད་
མས་འདས་ཆེས་འདས་ཏུ་ནི། ས་བཟང་ལོ་རྒྱུ་བ་དག་དབང་བྱུང་བ་ཞིག་ལ། “དེད་ཀྱིས་བྱས་པ་ལོ་རྗེ་
འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐུ་བ་ཐབས་ལ། བྱུང་ཀྱིས་དགག་པ་བཞི་བྱས་འབྱུག་པ་ལོ་”⁷⁶¹ ཞེས་སོགས་
བྱུང་པ་ལོ་དགག་ལན་ཞིག་ལས་གཞན་མི་བཞུགས་དོར་སྟོན་ཆེན་པོས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལོ་གསུང་
ལ་དགག་པ་མཛད་པ་ལོ་སྟོར་ལ། གསེར་མདོག་པཎ་ཆེན་སྐུ་མཆོག་ལྷན་གྱིས་དོར་སྟོན་གྱི་
རྒྱུ་མ་ཐར་བྱ། ༡ ནང་པ་ལོ་བྱུང་མཐའ་བཞི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཆུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ལོ་བྱུང་
པར་འོད་ཇ་རབས་པ་ལོ་གཞུང་བྱུང་བ་དང་། ༢ ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པ་དོལ་པོ་བཤེས་
རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཞག་པ་ལོ་བྱུང་མཐའ་རྒྱུ་མ་དང་། ༣ རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་བཟང་བྲགས་པས་

759 «ལྷ་བའི་གན་འབྱེད་ལྷག་མཆོག་གནད་ཀྱི་རྒྱ་མེད།» གསུང་འབྲམ། དེབ། ༥ གྤག ༥༠༠
760 «ཅེ་རིང་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་བྱས་ལན།» གསུང་འབྲམ་པོད། ༤ གྤག ༤༩༥
761 «ས་བཟང་ལོ་རྒྱུ་བས་བརྒྱལ་བརྟག་གི་ཡི་གེ་ལྷལ་བའི་ལན་དུ་གནང་བ།» གསུང་ཐོར་བྱ། གྤག ༡༣༡

བཞག་པའི་བྱལ་མཐའ་རྣམས། རྩོད་མྱོན་གྱིས་རིགས་པས་སྤྱན་འབྲིན་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོར་
 ཡིན་པར་བཤད་ལ།⁷⁶² དེ་ལྟ་ནའང་རྩོད་ཆེན་པོས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་བཞེད་པ་བྱེ་བྲག་པ་
 གང་དང་གང་ལ་དགག་པ་མཛད་པའི་སྐོར་ཅི་ཡང་མ་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་རྩོད་མྱོན་གྱི་པར་ཕྱིན་
 «མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་»ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་ནི། དགོ་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་རྒྱལ་ཆབ་རྒྱུ་འདི་«ཡར་ཕྱིན་
 རྣམ་ཤད་རྒྱན་»དེ་ཡར་ཕྱིན་གྱི་ཡིག་ཆར་ཡུར་པ་ལྟ་བུར། ས་སྐྱུ་པ་རྣམས་ལ་ཡར་ཕྱིན་གྱི་ཡིག་
 ཆ་གཙོ་བོར་ཡུར་ཡོད་པ་ཡོངས་སུ་བྲགས་ཡོད། དབྱ་མའི་སྐོར་ལ་ནི། དཔེར་ན་ཁོང་གི་«དབྱ་
 མ་རིགས་ཆོགས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་བསྟན་པ་»ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་བྱ་བྱུང་བ་ལ་རྒྱུ་ཆ་ཙམ་
 བརྟགས་ཏེ་བརྒྱན་ན། དབྱ་མ་བལ་རང་གི་བྱུང་པར་འདྲིའི་བྱེད་དང་། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བས་ཀྱན་
 གཞི་བ་སྟེང་བྱུང་བ་གཤམ་པ་གཤམ་དང་། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་བཞིན་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པར་འདོད་མི་འདོད་སོགས། དབྱ་མའི་གཞུང་དོན་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་ཆ་ཤས་
 འགའ་རེ་ལ་མི་མ་བྱུན་པ་མ་གཏོགས། ཟུ་ཐོག་ནས་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་བྱ་བཞེད་པ་དང་།
 དབྱ་མ་རང་ལྟགས་ལ་འདར་ཀྱན་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་དམ་བཅའ་ཡོད་པ་དང་། ཀྱན་རྒྱུ་བྱི་རྣམ་
 གཞག་གཞན་རྩ་ཙམ་ལ་འདྲིའི་པར་མི་འབད་པ་སོགས། རྒྱུགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་
 པའི་དབྱ་མའི་ལྟ་བ་དང་ཉེ་བར་སྟར་དུ་⁷⁶³ དེ་མིན་རྩོད་ཆེན་གྱི་དགའ་བཟང་པོས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་
 པའི་གསར་ཁྲགས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆ་ཤས་ཁག་གཅིག་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་ལ་མཁས་བྱལ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 ལན་འདེབས་མཛད་པ་གོང་བྱ་སྟེས་ཐེན་པ་ལྟར་ལགས།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བརྒྱན་ན། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་གཞུང་ལ་འཆར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སྟེང་
 རྣམ་དགག་པ་བྱེད་པ་དཔོན་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཙམ་བྱ་མ་ཐད་རྒྱལ་ཆབ་རྒྱུ་འདི་དང་མཁས་བྱལ་
 རྒྱ་གཉིས་ཀ་གཤམ་གས་པའི་མཐུག་བྱ་བྱུང་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ས་སྐྱུའི་མཁས་པ་གོ་བྱེད་ལྟག་གསུམ་
 བྱ་བྲགས་པ་སྟེ། ལྟག་ཆར་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་(འབྱུངས་ལོ་ ༡༩༠༥)དང་། གོ་བོ་རབ་
 འབྱུམས་པ་བསོད་ནམས་མེད་གོ(༡༩༡༩-༡༩) གསེར་མདོག་པཎ་ཆེན་པུ་ཀྱུ་མཆོག་ལྡན་(༡༩༡༤-
 ༡༩༠༨)བཅས་ཀྱིས་བརྒྱུས་པའི་གཞུང་གི་ནང་བྱ་བྱོན།

762 «རྩོད་ཆེན་རྣམ་ཐང་ཁོ་མཆར་དད་པའི་རྩལ་མཆོ།» གསུང་འབྱུང་། མ་ བོག ༡༧༥

763 «དབྱ་མ་རིགས་ཆོགས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་བསྟན་པ་»ཞེས་པ་འདི། རྩོད་ཆེན་པོའི་དབྱ་མའི་ཐོག་རང་ལྟགས་
 ཀྱི་བཞེད་པ་གང་ཡིན་གསལ་བར་སྟེན་པའི་གཞུང་རྒྱས་བསྟུས་མཆམས་ཤིང་། བྱུང་པར་བྱ་བྱུང་པའི་གནས་མང་པོར་རང་
 ཉིད་གང་ལ་མོས་པ་ཡོད་པའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱུང་པའི་སྟེང་བཞེད་པའི་ཤེས་ལྡན་པོ་དང་སྟོང་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། དེ་བཞིན་
 བྱ་སྟོང་དཔོན་ཞི་བ་འཆོ་སོགས་ཀྱི་བཞེད་པའི་གསལ་བར་བསྟོད་པ་མཛད་བྱུང་བ་ཞིག་བྱ་ཡོད་ལ། འདི་དེ་ནང་བྱ་དཔལ་
 ལྡན་རྒྱ་བས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་མི་འབད་པའི་ཚུལ་སོགས། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བའི་
 བཞེད་པའི་ཆ་ཁག་གཅིག་ལ་དགག་པ་འདར་བྱུང་དོ།

དེ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ལྷ་མ་ཚང་ལོ་སྤྲོ་བ་ནི། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ལྷ་མ་འདས་པ་ལོ་ལོ་དེར་དབྱང་ལོ་བཅུ་བཞི་ཙམ་སོན་པ་ལོ་བཅུན་གཞིན་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། མཁན་ཆེན་སེང་གེ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་བྱང་དུ་གསར་འདྲུས་འཕགས་སྐོར་གྱི་གཞུང་མན་དག་དང་བཅས་པ་གསན་དུས། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ལོ་«རྗེ་གས་དེམ་དེམ་ལྷ་གསལ་རྒྱན་»དང་«ལྷ་གས་དེམ་ཆེན་མོ་»སོགས་གསན་ཅིང་། དབྱམ་སྤྱེལ་བས་ནས་འབྲས་ལྷུངས་སྤྱེལ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེའི་བྱང་ནས། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ལོ་དབྱ་མའི་གཞུང་ཆ་འཁྱུག་གི་རྣམ་བཤད་དང་«བྱང་ལེས་རྣམ་འབྱེད་»སོགས་ཀྱང་གསན་ཡོད་ཤོ། ལྷ་མ་ཚང་ལོ་སྤྲོ་བས་«བྱུང་མཐའ་ཀྱང་ཤེས་»ཆ་འབྲལ་དུ། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ལོ་དབྱ་མའི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་སྤྱེལ་མཐུང་ལོ་ལྷ་གས་ལའང་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་ཀྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྷ་བྱ་མིན་པར་འཇིག་རྟེན་པ་ལོ་ཤེས་པ་ཆད་མས་ལྷུང་པ་ལོ་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལ། དགག་པ་ཆལ་དུ་བརྟན་ནས་བཏབ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་གཙུག་པོར་རང་ཉིད་གར་ལ་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཀྱང་ལྷ་མ་ལོ་ཆེན་རྒྱུ་བས་མཆོག་དཔལ་བཟང་གི་བཞེད་པར། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་ལོ་ལྷ་གས་ལ་བ་རྟེན་གྱི་ཆོས་རྣམས་གཞན་རྒྱ་འབྲེལ་ཞིག་ལ་འཇིག་པར་རྒྱུང་ལོ་རང་ལྷ་གས་དེ་ལ་དགག་པ་དམིགས་བྱུག་པར་སོང་བར་བསམས་ཏེ། ལོ་ཆེན་གྱི་དབྱ་མ་དེའི་རྒྱན་རྒྱོང་ལྷ་བྱར་དགོངས་ཏེ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ལོ་དབྱ་མའི་སྐོར་གྱི་བཞེད་པ་ཁག་གཅིག་ལ་གཞོན་ལྷེད་བཞོན་པ་ཡིན་སྟེ། དེ་ལ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ལྷ་མ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ལྷུང་པ་བ་བ་རྟེན་དུ་འདམ་མི་འབད་པར་རྒྱ་ལོ་དབྱ་མ་པས་ཀྱང་། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་དང་། ལྷ་གས་རྒྱ་ཚུང་ལོ་དབྱ་མ་བཞེན་རྒྱ་ལྷེད་ལོ་གཞི་འཇམ་ཆད་ཞིག་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མགོན་པོ་རྒྱ་ལྷུང་གིས་རྟེན་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་ཀྱང་། “འཇིག་རྟེན་བྲགས་པ་ལོ་ཀྱན་རྒྱུང་མ་བརྒྱགས་ཤིག །”⁷⁶⁴ ཅེས། འཇིག་རྟེན་གྱི་བ་རྟེན་ལ་གཞིགས་སྤྱུ་དགོས་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་བ་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་པ་དེ་གར་བྱན་བྱས་ཀྱི་ཁེམས་མེད་ལྷ་བྱ་མིན་ཅིང་། བ་རྟེན་པ་ལོ་ཤེས་པ་ལ་བྲགས་པ་དང་། བ་རྟེན་པ་ལོ་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གཞོན་པ་དང་། དོན་དམ་དཔྱེད་ལྷེད་ཀྱི་དེགས་པས་ཀྱང་མི་གཞོན་པ་བཅས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ཆད་དགོས་པར་བཞེད་ལ།⁷⁶⁵ ལྷ་མ་ཚང་ལོ་སྤྲོ་བ་ནི་དེ་ལྷ་བྱའི་ཆད་མས་ལྷུང་ལོ་རྣམ་གཞག་བཀྱི་བ་ནི་ཆད་མ་ལོ་ཤིན་དབྱ་མ་ལོ་ལྷ་གས་སྤྱུ་བྲགས་ཀྱི། དབྱ་མ་བལ་འབྲུང་ལ་ལ་དེ་ལྷ་བྱ་མི་རུང་བས། འདི་ལྷ་བྱས་ནི་རྒྱ་ལྷུང་གྱི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་ལ་དང་ལྷོགས་སྤང་།

764 «དབྱ་མ་ལ་འཁྱུག་པ།» ༤/༡༥༩ང

765 རྗེ་ཚོང་ཁ་པས་བ་རྟེན་དུ་ཡོད་པར་འཇིག་པ་ལ་ལྷུང་ཆོས་འདི་གསུམ་ཆད་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཆལ་ལ། «ལམ་དམ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ།» གོག ༤༢༡ དང་། «བྱང་ལེས་ལེགས་བཤད་རྟེན་མོ།» གོག ༣༩༩ བཅས་ལ་གཟིགས།

ཆོས་ཀྱི་ཆོས་མ་གཉིས་སྟེ། དབྱ་ཚད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱབ་མཐའ་ཡིན་པ་དང་། དེ་འབྲེལ་ཁས་
 ལེན་པའི་ཚུགས་དེ་ནི་ནང་འགལ་གྱི་ཕྱང་པོར་འཕྲུང་བས། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབྱ་མཐའ་ཚུགས་ལ་
 འགལ་བའི་འཕྲུང་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ཅིག་བཟང་ས་ཏེ་བཞོད་དོ།⁷⁶⁶ རྣམ་ཐང་ལོ་རྒྱུ་བས་དེ་ལྟར་རྒྱུ་
 ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཁག་གཅིག་ལ་གཞོན་བྱེད་བཞོད་ཡོད་པ་དང་། རང་རྣམ་ནས་རྒྱུ་ཚུངས་
 ཁ་པ་ཆེན་པོར་དག་སྒྲུང་དང་བཙོ་བརྒྱད་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ནི། ཁོར་གྱིས་བརྒྱུ་མས་པའི་མཁན་
 ཆེན་མེད་གོ་བྱུང་མཆོད་དང་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་དུ་ཕྱུང་བ་ལས་ཀྱང་
 རགས་ཅིས་དཔྱད་ཀྱས་ལ། གཞན་ཡང་«རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབྱ་མཐའ་ཚུགས་ལ་
 བཞོད་པ་»ཞེས་པའི་བསྟུན་པའི་ནང་དུ་འདྲ་།

མདོ་ཐུགས་མཐའ་དག་ཁྱད་པར་རྒྱུ་ཚུངས་ཐེག་ཀྱི་ཕྱབ་མཐའ་དག་ཁྱད་པར་ལྷན་པ་ལྟར་ཡོད་ན།
 དེ་མ་གཉིས་མཐའ་དག་ཁྱད་པར་རྒྱུ་ལས་ལ། རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱབ་མཐའ་ཚུགས་ལ་འདྲ་།
 མདོར་ན་ཕྱབ་བསྟུན་མཐའ་དག་མ་ལྟོས་པར། བཟང་ཕྱུང་གཉིས་ཀྱིས་ཆེ་ཆེར་གསལ་མཛད་པས།
 གངས་ཅན་འདི་ན་བསྟན་འཛིན་མཐའ་དག་གིས། རྣམ་ཐང་བསྟུན་པར་འོས་པ་ཞིག་ལ་འདྲ་།⁷⁶⁷
 ཅིས་སྟགས་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་དོ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཐང་ལོ་རྒྱུ་བས་འགལ་བས་ཀྱིས་ཕྱུང་
 མཐའི་འཛིན་འཁྱེད་ཀྱི་ཀྱན་སྒྲོང་གིས་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱབ་མཐའ་ཚུགས་ལ་གཞིགས་པ་
 ཕྱགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་ནས།

ཞིང་ལ་གསོལ་བྱས་ཏེ་ཅང་མཆོག་འཛིན་གྱི། རྣམ་ཐང་ཕྱུང་གཞོན་གྱིས་ཕྱབ་བསྟུན་དབྱུགས་པ་ཡང་།
 དག་སྒྲུང་ཕྱགས་མེད་ཕྱགས་མངའ་ཞིང་ཉིད་ཀྱིས། རྣམ་ཐང་བསལ་ནས་བསྟན་འཛིན་མཐུན་ཕྱར་ཅིག །⁷⁶⁸

ཅིས་ཀྱང་གསུངས་ཡོད་དོ།

རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལ་དགག་པ་རང་གོས་མཛད་མཁན་ནི་རྒྱུ་ཚུངས་དགོངས་
 པ་ཕྱུང་ན་ལས་འདས་རྒྱུ་ཚུངས་ཤིང་། གཞོན་དུས་རྒྱུ་ཚུངས་ཐེག་ཀྱི་ཕྱབ་མཐའ་ཚུགས་ཀྱི་ཕྱང་དུ་
 གཞུང་ཆེན་གྱི་སྒྲོབ་གཉེར་གནང་སྲོང་བའི་ས་སྒྲུའི་མཁས་པ་ཀྱང་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་བསོད་
 ནམས་མེད་གོ་དང་། གཞེས་མདོག་པཎ་ཆེན་ཐུག་མཆོག་ཕན་གཉིས་ཆགས་ཡོད་དོ། དེ་ཡང་གོ་
 རམས་པས་ནི་«རྣམ་ཐང་འཕྲེད་»དུ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ་རྣམ་ཐང་ཚུགས་ལ་ཕྱུང་
 བ་ཀྱན་མཁྱེན་དོལ་བྱ་པའི་གཞན་སྒྲོང་དབྱ་མ་དང་། ཆད་མཐའི་ཚུགས་ལ་ཕྱུང་བར་བཟང་པོ་

766 རྣམ་ཐང་ལོ་རྒྱུ་བས་རྒྱུ་ཚུངས་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབྱ་མཐའ་ཚུགས་ལ་འགལ་བའི་འཕྲུང་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་བཞོད་པ་རྣམས་
 དེ་དེ་«ཕྱབ་མཐའ་ཀྱན་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ།» གོག ༡༩༧ ནས་ ༡༩༩ བར་བཞུགས་པ་ལ་གཞིགས་དོ།
 767 རྣམ་ཐང་ལོ་རྒྱུ་བས་འགལ་བའི་གསུང་འབྲུག་ བོད། ༡ གོག ༡༩༧
 768 གོང་མཆོངས་ བོད། ༡ གོག ༡༩༧

པ་ན། སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྩེ་པོའི་ཁྱད་པར་ལྟེ་སྟེ། འཕགས་པ་བླ་མུའུ་པ་ཀྱི་«ཆ་ཤེ»སྟེ་གས་
 རིགས་ཆོགས་སྒྲིབ་གསུངས་པའི་རྩེ་པ་ནི། ཐོས་བསམ་བྱིས་གཏན་ལ་འཕེབས་པའི་རྩེ་པ་ཉིད་
 ནང་། བླ་མུའུ་པ་ཀྱི་«ཆོས་དབྱིངས་འཛུགས་པ་»སྟེ་གས་བཙུག་ཆོགས་སྒྲིབ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་རྩེ་
 བྱི་རྩེ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཆོས་པས་ཉམས་སྒྲིབ་བྱའི་རྩེ་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་།⁷⁷¹ བྱི་མ་འདི་
 བྱམས་ཆོས་དང་ཐོགས་མེད་སྒྲིབ་མཆོད་ཀྱི་གཞུང་དུ་བྱུང་བ་ལ། རྣམ་འབྱོར་རྩུབ་པ་དང་སེམས་
 ཅམ་པ་གཉིས་སྒྲིབ་དེ། རྩེ་མ་རྣམ་འབྱོར་རྩུབ་པ་སྟེ་རྣམ་རིག་དབྱེ་མ་ཞེས་པ་དེའི་རྩེ་པ་དེ་
 ནང་རྩེ་མ་མཐུན་པར་བཤད་ལ། འདི་ནི་རྩེ་གས་ལྷགས་ཀྱི་དབྱེ་མ་མཐའ་གཉིས་སེམས་པའི་ཤུལ་
 ན་དབྱེ་མའི་འམ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ནས་ཐོང་བར་བྱ་བ་རྩེ་རྣམ་གྱི་ཡུལ་ལས་
 འདས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་བཤད་པ་སྟེ་གས་ཀྱིས།⁷⁷² རྩེ་ཚང་ཁ་པའི་དབྱེ་མའི་རྣམ་ལ་དགག་
 པ་བརྗོད་པ་རྣམས། གཙོ་པོ་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་འབྲེལ་སྟངས་ལ་ཆ་བའི་ཆ་
 ནས་མི་འདྲ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་བརྗོད་དུ་མེད། དེ་རྩེ་ནའང་པའ་ཆེན་
 ཤུག་མཆོག་གིས། རྩེ་ཚང་ཁ་པས་པོད་འཁྱུད་ནང་བཞུགས་ཀྱི་ལ་ལྷག་རྩེ་མ་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད་
 པའི་རིས་འཕྲིན་ཡོད་པ་ནི།

གངས་ཅན་རྩེ་པས་སྒྲིབ་བཞུགས་པ་ཡི། །ཉིན་བྱེད་བྱེད་མཆོམས་སྒྲིབ་ལྟར་ཆེ།།

གང་སྒྲིབ་རྩེ་ཚང་ཁ་པའི་དབྱེད་ཆེན་ཀྱི། །ཆ་གས་ཆོགས་པའི་རྩེ་པོད་ཤར།།⁷⁷³

ཞེས་སྟེ་གས་གསུངས་པ་ལས་རྣམས་རྣམས་།

གཞན་ཡང་དུས་རབས་བཙོ་ལྟེ་པའི་ནང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྩེ་ཚང་ཁ་པ་ལ་མ་དད་པའི་རྩེ་པ་
 མིན་ཀྱི་ཡོག་བཤད་སྒྲིབ་འདྲ་བྱུང་བར། རྩེ་མ་ཆོག་དགེ་འདུན་བྱུའུ་པ་ཀྱིས།

ལར་ད་རྩེ་པ་གངས་རིའི་ཁྱོད་འདི་ན། །རང་བཞུགས་པ་འཕྲིན་པར་ཁས་ཆེ་ཞིང་།།

གཞན་བཞུགས་འཕྲིན་དབྱེ་པའི་དངས་མར་འཕྲིན། །རྩེ་མ་འདི་ལ་རྩེ་པ་གཉིད་ནས་སྒྲིབ།།⁷⁷⁴

ཞེས་གསུང་ཤོར་བ་བྱུང་། དེ་བཞེན་དུ་ལ་ལས་ཐེ་པ་ལྟར་ཆེ་བས་བྱས་ཐེར་ལ་འགའ་ཤམ་ཀྱིས་
 པར་སྒྲིང་པས་བྱས་ཐེར་པའི་གཉིད་ཡོག་དུ་རྩེ་མས་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ། རྩེ་ཚང་ཁ་པ་བདུད་ཀྱི་
 རྩེ་པ་ཡིན་པ་དང་། རྩེ་པའི་དབྱེ་མ་ལ་རྩེ་གས་ཐེར་འདྲེབས་པ་པོར་བཞུགས་པའི་འགོ་ཉེས་བྱ་

771 «དབྱེ་མའི་བྱུང་རྒྱུ» ཤོག 962

772 «དབྱེ་མའི་བྱུང་རྒྱུ» ཤོག 963

773 «ས་སྒྲིང་རྩེ་པ་ཆེན་སྒྲིབ་མཆོད་ཀྱི་རྩེ་པའི་བཞེད་རྒྱུ་ལོ་ལོ་སྟེ།» གསུང་འབྲམ་དེབ། 13 ཤོག 23

774 «གང་གངས་རི་མ།» གསུང་ཐོར་བྱ། གསུང་འབྲམ་དེབ། 5 11 36

མཁན་ཏུ་སྒྲོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་ལུང་བསྟན་པར་བཤད་པའང་བྱུང་ལ།⁷⁷⁵ ཡང་ལ་ལས། རྗེ་
ཚེང་ཁ་པ་ལ་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་ཟབ་ཤོས་སྟུར་ལམ་ལུག་རྒྱའི་པ་ཏ་བསྟེན་པའི་
གདམས་ངག་མེད་པས། ཉམས་རྟོགས་མཐོན་པོ་མེད་པར་འདུལ་བ་སྐམ་ཏག་ཏག་གཅིག་ལས་
མ་བྱུང་ཞེས་སྟོགས་བརྟན་པའང་བྱུང་།⁷⁷⁶ ཆོས་ལུགས་འཐེན་འཁྲིང་གྱི་གཏམ་འདི་ལྟ་བུ་
གཟིགས་པས་བྱུགས་པམ་སྟེ། རྗེ་ནང་ཀྱན་མཆིན་རྒྱ་ར་ན་བས་ཀྱང་།

ས་དགེ་བཀའ་གསུམ་དང་རྟེན་མ་བར་བྲགས་པ་སྟེ་བཞི་པོ་འདི་སྐྱ་ཆེ་བར་
གང་ལ། དེ་དག་ཏུ་མ་གཏོགས་ཅི་རིགས་པ་དེང་སང་ཡང་ཡོད་མོད་ཞེན་འཐེན་
མཁན་སྐྱ་མེད་བྱུང་། བར་སྐབས་ལན་ཅིག་དགེ་ཐུན་པའི་ལུགས་དར་རྒྱས་ཆེ་
བྲགས་པ་སྟེད་ཏུ་མ་བྱུག་ནས། ས་བཀའ་རྟེན་གསུམ་བྱུང་མ་བཅའ་གཅིག་ཟེར་
ཀྱིན་དཔུང་པ་བྲུགས་སུ་གཞིབས། མདུན་མ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་རྒྱའི་ཁྱད་ས་བྱས།
དགེ་ཐུན་པ་ལ་ཕྱིར་འབྱུང་གི་འཆར་ཀ་བརྗོད་འདོགས་ཡིད་ལ་བྱན་ཆད་ཁ་ནས་
བཏོན། དེའི་ལན་ཏུ་ཁོང་ཆོས་ཀྱང་རྩུབ་ལ་ཁྱེད་རྣམས་བམས་ཅད་ལ་བར་པ་
ཐོབ་པའི་ཆོས་ཡོད་རི་ཤི་བྱས་པས། བོད་ལུལ་གྱི་བསྟན་པའི་ཐེད་རྩ་བ་ཟད་
ཡོད་པ་དེའང་རྣམ་པ་ཏུ་མར་བྱས། བན་ཆུན་བམས་ཅད་བྱ་རྒྱལ་དང་ལུག་པའི་
རྩལ་ཏུ་སྔར་བ་དེར་གང་ལ། ས་དགའ་རྟེན་གསུམ་ནི་བྱུང་མཐའ་གཅིག་ཏུང་མི་

775 ལུང་རྒྱན་འདིའི་འབྲུང་ཁྱད་ས་དང་དཔུང་པའི་སྐོར་ལ། རྒྱལ་མཆོག་ལ་པ་ཆེན་པོའི་«ལྷ་ཐུན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་
ཆག་ཤེལ་གྱི་མ་ལོང་།» ཤོག ༡༩ དང་། བྲག་སྐྱོ་རབ་འབྲུམས་པའི་«འོ་མཆོར་ལུང་བསྟན་གྱི་རྩལ་མོ།» ཤོག ༢༩ དང་། ཐོ་
ཡོན་ཡེ་ཤེས་དོན་བྱུང་གི་«དད་པ་རྒྱ་མཆོར་རྩལ་པའི་འབྲུག་འོགས།» ཤོག ༩༡ བཅས་ལ་གཟིགས། ལུང་རྒྱན་འདིའི་ལན་ཏུ་
ལྷ་དམར་ཆོས་བྲགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་། («ཞེ་རིང་རིན་པོ་ཆེའི་བྱིས་ལན།» ཤོག ༩༩) «བད་མ་འབྲུང་གནས་ཏུས་གསུམ་
མཆིན་པ་ཡི། ལུང་བསྟན་ཡིན་ན་འབྲུལ་པ་མི་ཕྱིད་ཀྱང་། གཏོར་ཡིག་དངོས་ལ་ཡོད་པར་མ་ཤེས་པའི། ཤོག་འཁྲུང་ཞིག་ལ་
མ་འོངས་ལུང་བསྟན་པ། བཙུན་ཐུན་འདས་ཀྱི་སྐུན་ཐུར་ལེགས་སྐར་གྱིས། ཁྱོད་ཀྱིས་རབ་གནས་བྱས་པའི་འདྲ་འབྲག་ལ།
མ་འོངས་ཏུས་ན་འཁོ་དོན་ཆེར་འབྲུང་ཆེ། བདག་གིས་ལོག་མིན་རྒྱན་ཆ་འདོགས་པར་ཤོག དེ་སྐད་སྒྲོན་ལམ་བྱས་པས་རྗེ་
པོ་ལ། དབྱུག་རྒྱ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་མཐོང་། དེ་ལ་ཁོ་པོའི་མཁན་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཡིད་བཟང་བཅོམ་པའི་ཞལ་ནས་དེ་
འདྲ་དེས། ཁྲུང་པར་འདོད་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱུང་པ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བའི་སྒྲིན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་སྒྲོང་བན་
པ་ཞིག་གིས་བྱས་མཁུ་གསུངས།» ཞེས་པ་ནས། «དེས་ན་ལུང་བསྟན་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད།» ཅེས་པའི་བར་གསུངས་དྲ་ལྷ་
མཇལ་ཏུ་ཡོད་པའི་མཁས་བྱུང་ཆེའི་གསུང་ཐོར་བའི་ནང་ཏུ། (གསུང་འབྲུམ། བ ཤོག ༢༩) «བྱང་བདག་རྣམས་རྒྱལ་བྲགས་
པའི་བྱིས་ལན་རྒྱལ་བཅ་ཆོར་གཙོད།» ཅེས་པ་ཞིག་བྱུང་ལ། དེའི་ནང་ཏུ། ལུང་རྒྱན་འདིའི་སྐོར་ལས་འཛུལ་ན་«ཆོན་པོ་ལྷ་གྲ་
མཆོག་དང་བསྐྱེད་པར་འཆོས་པའི་སྤྱིང་ཆེན་གཉིས་» ཞེས་པའི་ཆོག་ཐོན་ཅིང་། ལྷ་གཞོན་པོ་མཁས་བྱུང་ཆེ་གཤེགས་
ཏུས་དབྱང་ལོ་བཅའ་མ་འོངས་པའི་བྱིས་པ་ཡིན་པས། འདི་མཁས་བྱུང་ཆེའི་གསུང་འབྲུམ་ཏུ་ཆད་པ་ཤིན་ཏུ་རྩོད་ གཅིག་
བྱས་ན་འཇམ་དབྱུངས་ཆོས་རྒྱའི་སྒྲོབ་མདག་ལེགས་དཔལ་བ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་གསུང་ཡིན་ཀྱིད།

776 ཞེ་རིང་པ་འཆི་མེད་རབ་རྒྱས། «རྗེ་ཚེང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མངའ་རྩལ་གྱི་རྣམ་
པར།» ཤོག ༥༥

གཅིག་རྩུང་གཅིག་གོ་ཞེས་ཁས་སྐྱོངས་པ་དེ་ཡིན།⁷⁷⁷

ཞེས་སོགས་གསུང་གོང་བ་བྱུང་།

གང་ལྟར་ཡང་གོ་བྱལ་སྐྱུག་གསུམ་གྱི་དགག་ཡིག་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་གཉིས་
 གྱིས་རྒྱུ་ཚུང་ཁ་པ་ལ་མ་དང་པོའི་ཚུལ་མིན་གྱི་སྒྲིན་བརྒྱན་པ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ། རྒྱུ་མའི་
 རྒྱས་འབྲུག་དགེ་ལྡན་པའི་ནང་ནས་ལན་གྱི་དེགས་གཉིས་བྱུང་ཡོད་ལ། གཅིག་ནི་གོ་བྱལ་སྐྱུག་
 གསུམ་སོ་སོའི་ཚུད་ཡིག་ལ་དངོས་སྤྱད་དགག་ལན་བཏབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་གོ་བྱལ་གཉིས་དང་སྐྱུ་
 ཏུས་མཉམ་པའི་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་བྱུང་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒྲོ་ཐྱོས་(༡༩༡༩-༡༩༠༩)
 གྱིས་གོ་རམས་པའི་དགག་ལན་གནང་ཕྱགས་འཁོར་ལོ་བརྒྱུ་མཆོག་ལྡན་གཉིས་ཀའི་དགག་
 ལན་རྒྱས་པར་མཛད་པ་དང་།⁷⁷⁸ སེ་རྩ་རྒྱུ་བརྒྱན་
 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་(༡༩༤༩-༡༩༤༩)གོ་རམས་པ་དང་ཕྱུ་མཆོག་ལྡན་གཉིས་ཀའི་དགག་
 ལན་རྒྱས་པར་མཛད་པ་དང་།⁷⁷⁹ སྐྱུག་ཆང་ལོ་ལྷ་པོའི་ལན་ནི་ཏུས་རབས་བརྒྱ་བཏུན་པའི་
 ནང་པའ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་(༡༩༤༧-༡༩༤༩)དང་། ཀྱུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་
 (༡༩༤༩-༡༩༥༡)དང་། ཏུས་རབས་བརྒྱ་བཏུན་པའི་ནང་ཕྱར་སྒྲིག་དག་དབང་བྱམས་པས་(༡༩༤༩-
 ༡༩༤༩)མཛད་པ་སོགས་བྱུང་།⁷⁸⁰ དགག་པ་དེ་རྣམས་དང་རྒྱུ་མའང་མ་དང་པོའི་སྒྲིན་བརྒྱན་
 པ་རྣམས་ཀྱི་ལན་གྱི་དེགས་གཉིས་པ་ཞིག་ནི། གོང་ཏུ་སྐྱུས་ཟིན་པ་ལྟར། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གསུང་
 རབ་དང་བོད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་སྤྱ། རྒྱུ་ཚུང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱང་བསྐྱུག་ཡོད་པ་རྣམས་རོས་
 བཟུང་སྟེ་རྣམ་ཐང་ཏུ་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་པ། «སྐྱུ་མཆོས་འབྱུང་»ཏུ། “དེ་ལྟར་དེ་ཉིད་ཕྱང་
 གིས་ཟིན་ཚུལ་བཀོད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི། འགྲུ་འཆང་འབྱུང་ལྟར་སྐྱུ་མཆོག་པོ་ཆེ་ག་
 གིས་ཆགས་ཐུང་གིས་སྒྲོད་ཅིང་དགག་པ་ལྟར་ཐུང་བྱས་པ་དག་གི་རྒྱུ་མའབྱུང་གི་ཐིག་རྒྱུན་གཙོད་པ་

777 «རྒྱལ་ཁམས་པ་ཏུ་རྩ་བ་སྤྱད་པའི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐང་རོས་པར་བརྒྱན་པའི་སྐྱུགས་བརྒྱན།» གོག ༡༡༥

778 འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒྲོ་ཐྱོས་(ལོ་ལན་གནང་ཕྱགས་འཁོར་ལོ་)ནི། དེའི་གསུང་འབྲུམ། བོད། ༡ པར་བཞུགས་ལ། དེའི་
 མཛད་བྱུང་ཏུ་མེ་བྱ་ལོར་(༡༩༤༧)བརྒྱུ་མཆོས་པར་གསུངས་ཤིང་། འདིའི་ནང་ཏུ་གོ་རམས་པས་རྒྱུ་ཚུང་ཁ་པ་པའི་ཕྱགས་བཀོད་པ་
 ན། “དོན་དམ་སྤྱད་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐང་གཞག་དང་། ཀྱུན་རྒྱུ་མཆོང་པའི་རྣམ་ཐང་གཞག་དང་། དེ་དག་ལས་འཛོམས་པའི་དོན་གསུམ་ཏུ་
 བསྐྱུས་”པར་གསུངས་པ། «རྒྱ་བའི་ཤར་འབྱེད་»ཏུ་རྒྱུ་ཚུང་ཁ་པ་པའི་བཞད་པ་འགྲུག་པའི་ཐད་ཀྱི་ས་བཅད་ཆེ་ཁག་གསུམ་པོ་
 དེ་རོས་བཟུང་བས། དགག་ལན་མཛད་སའི་གཞུང་གཙོ་བོ་དེ་གོ་རམས་པའི་«རྒྱ་བའི་ཤར་འབྱེད་»ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་དོ།

779 སེ་རྩ་རྒྱུ་བརྒྱན་པའི་གོ་བྱལ་གཉིས་ཀྱི་དགག་ལན་ནི། རྒྱུ་མཆོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་བོད་བྱུག་པའི་ནང་བཞུགས།

780 པའ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་«སྐྱུ་མཆོས་པར་མཛད་པའི་ཆུང་ལན་ཕྱང་དེ་གས་མེད་གཤེད་ར་ཙོ་»ཞེས་པ་དེའི་
 གསུང་འབྲུམ། བོད། ༡ པར་བཞུགས་ལ། ཀྱུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་«བྱུ་མཐའ་ཆེན་མོར་»སྐྱུག་ཆང་གི་འགལ་
 བའི་ཕྱར་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དེ་ནས་ལན་གྱིས་སྤྱན་བྱིན་ནས། སྐྱུག་ཆང་ཉིད་ལ་འགལ་བའི་ཕྱར་ཆེན་ཉིད་ཐངས་ཤིག་
 བཀོད་ཏེ་ ཕྱར་སྐྱུག་དག་དབང་བྱམས་པའི་«སྐྱུག་ཆང་ལོ་ལྷ་པོའི་ལན་ཆོ་རྒྱའི་གཟུགས་མ་»ལྟ་བུ་དེའི་གསུང་འབྲུམ།
 བོད། ༡ པར་བཞུགས།

གཉིས་བཀའ་བརྒྱུད་པ་དེ་ལྷན་ཆེན་འགོག་པར་མཛོན་པ་ལ་དགག་ལན་མཛད་ཡོད་ཡོད། དེ་ལྷ་
ནའང་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལ།

དགེ་ལེགས་ཆུ་གཏོར་ཆེན་པོས་འཛིན་ཏེ་ལ། རྒྱ་བཟང་ཉིན་མོར་ཕྱེད་པ་ཁྱོད་ཕྱོན་ཆུ།
ས་འདིར་སྒྲོང་ས་པ་དེ་ལྷན་པོས་རྒྱ་ལ་ཞེས། རྒྱགས་པ་དེ་གཞིར་ལྷན་དེ་ལ་ལྷན་པོས་ལོ།
གང་དང་རྒྱ་ལ་བ་ཀྱན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི། རྒྱ་ལ་གཞུང་ཆེ་ལྷོ་ཡང་མ་མཆིས་པས།
ལྷ་བརྒྱ་པ་ཡི་གཙུག་རྒྱ་ཏུ་འོས་པ། བཅས་ཅད་མཆོད་པ་ཁྱོད་ལ་ལྷན་པོས་ལོ།⁷⁸³

ཞེས་དང་།

འབྲན་རྒྱ་ཀྱན་བཟང་རྒྱ་བཟུན་ཆོང་ཁ་པ་ལ། འབྲན་རྒྱ་བཟྱ་བའི་མཁས་སྒྲོམ་མང་ན་ཡང་།
འབྲན་རྒྱ་བཟང་བ་ཁྱོད་ཉིད་གཅིག་བྱ་ཞེས། འབྲན་རྒྱ་མི་ཕྱེད་པར་མ་དགའ་པོས་བཟོད།⁷⁸⁴

ཅེས་སྐབས་གསུངས་པ་ལས། ཀྱན་མཆོད་པ་རྒྱ་དགའ་པོས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོར་རྒྱ་བའི་
གཞིགས་ཆུང་གང་འབྲེལ་ཡོད་མེད་གསལ་བར་ཤིས།

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་སྤྱོད་དགེ་ལྷན་པ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་མང་མཛུམ་
ཆུང་ལྷོ་ལྷོ་ཡོད་པ་ནི། རྒྱ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་གསལ་འདེབས་དམིགས་བཅུ་མདུན་ཁྱོད་
ཡིག་ནང་གསལ་གསལ་གྱི་གཞིགས་ཆུང་བཀོད་པ་དེས་ལེགས་པར་མཛོན་ཏུ་སྤྱོད། ཁོང་ནི་
ཡོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་དང་ལྷན་པར་ཏུ་རྒྱ་འཕུར་ཆོད་མདུན་ཆོས་སྒྲོམ་དང་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ལས་
དམིགས་བཅས་དང་མོས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཡོངས་སུ་བཀའ་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་རྒྱ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་
པོས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་ཏུ་འཕགས་པ་དེ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོག་པ་ལ། འདི་ལྷ་པ།

དེ་ཅེས་ཀྱིས་མཁས་པ་བཅས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་ན་མཛོན་པར་མཛོད་པ་མི་འཕུར་
ཏེ། བཀའ་གདམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེད་གསུམ་དང་ལྷན་པར་སྐབས་བཅས་ལས་གཞན་
གཅེས་འཛིན་པ་དེ་མཁས་པ། རྒྱ་འཕུར་མང་མི་སྐབས་སྤྱོད་དེ་མཁས་པར་དོར་
བྱུང་འབྲུག་བཞེས་པ་དེ་ལྷན་པོ། མཆོག་བྱ་སྐབས་གནས་ལྷོ་རིག་པ་དེ་མཆོད་
པ་དེ་མཁས་པ་མཁས་སྤྱོད་པ་ལྷན་པོས་ཞེས། རིགས་པ་དེ་ནི་འབྲུག་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། བཅད་མ་ཐག་པ་དེ་མཁས་སྤྱོད་དེ་དག་ལྷན་པོ་གཅིག་ཏུ་བཟོས་ན་དམ་
པ་འདི་དེ་ཡོན་ཏན་དང་མཆོངས་ནའང་། དེ་དེ་བཞིན་ནས་དེ་མི་སྤྱོད་པ་དེ་ལྷ་
མཆོག་ བཟུན་པ་ལྷ་དང་ལ་ཡོ་ལྷ་ལྷོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། ལྷ་

783 «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་རྒྱ་བཟང་གསུངས་པ་ལ་བཟོད་པ།» ཀྱན་མཆོད་པ་རྒྱ་དགའ་པོ་འཛིན་གསུངས་འབྲུག་ བོད། ༡༠ རྟོག ༡༠༩

784 ལྷ་མ་འདི་མོ་ཡོན་ཏན་ལེགས་དོན་གྱིས་«དང་ལྷ་མཆོད་པོ་ལ་འཛིན་འབྲུག་དོགས།» རྟོག ༡༧༩ བཅད་ཅངས་ཤིག་

དང་ལ་བཀའ་གདམས་ཁོང་མ་སོགས་སྐུལ་པའི་ལྷ་མ་པའི་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
 སེམས་ལས་སྒྲུབ་པ་སྐྱེ་མ་འདི་ལ་མི་མངའ་ཡང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་བ་སྒྲིབ་དང་གསང་
 རྒྱལ་མོངས་ལྷ་སྒྲིབ་པ་པའི་དག་ལ་མེད་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་དང་ལྷི་རྒྱུ་
 འབངས་ཉིད་ལྷ་དང་ལྷི་དང་ལྷི་ལོ་ཆེན་འབྲོག་མི། དཀར་པོ་རྣམས་གསུམ་མང་
 མི་སོགས་བྱུང་པའི་དབང་སྐུལ་དེ་དག་གི་བསྐྱེད་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ནས་
 ཕན་ཚུན་སྦྱོམས་ནའང་། སོ་སོ་བར་པའི་སྦྱོམ་པ་གསུམ་གྱི་ཆུལ་ཁྲིམས་དང་བྱུང་
 མཐའ་རྣམས་བཞིའི་བཞེད་གཞུང་། ལྷ་ཆོད་སོགས་ཤེས་བྱ་རི་སྒྲིབ་པའི་ཡོན་ཏན་
 གྱི་ཆ་ནས་མཆོག་དཔལ་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ས་རྒྱུ་ཤོད་པར་བྱ་སྦྱོན་སོགས་
 གནས་ལྷ་ཡིག་པ་མཁུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་བསམ་ལ་སྦྱོར་འདོགས་བཅད་པའི་ཆ་
 ནས་བྱང་པར་མེད་ཀྱང་། ལྷ་མ་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་བཀའ་བྱིན་ལ་
 བརྟེན་ནས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱུབ་ཀྱི་བྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་པ་
 དངོས་བསྟན་སྦྱོར་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་སྐུ་ལྷ་མ་སོགས་
 གནད་གསང་བཟུང་སོ། ལྷ་ཆོད་མཁས་པ་དང་བྱུང་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཁུན་པའི་
 ཡུལ་དུ་མ་འཛལ་བ་མཐའ་དག་དཔལ་པའི་ཉིད་ཀྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་
 མཛད་པ་མཛོན་ལུ་བྱུང་པ་འདིའོ།།⁷⁸⁵

ཞེས། སྐུལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས། རྒྱུ་ཆོད་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མཁས་པའི་
 ཡོན་ཏན་དང་། སོ་བར་ཆུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བཙུན་པ། དུམས་སྒྲིབ་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བཟང་པོའི་
 ཡོན་ཏན། ཟབ་མོའི་ལྷ་བ་སྐུ་བཀའ་ཆོད་པའི་ལེས་ཤེས། སྦྱོམ་སྐྱུབ་ཀྱི་ཉམས་བཞེས། ཡིག་གཉིས་
 ཀྱི་ཚྭ་གསུམ་པ། གསུང་རབ་ཚཱ་པའི་ལེགས་བཤད། བ་ན་ཆེག་སྦྱོར་ཆུལ་ལ་མཁས་པའི་དག་
 གི་དཔལ་ལྷ་བྱ་ལའང་བཅགས་ན། རྒྱུ་མའི་མཛད་པ་དང་ཡོན་ཏན་རྣམས་འདི་ལོ་ཆེན་ས་
 ལྷ་མ་གྱི་ཡོད་ཀྱི་མཁས་བྱུང་བཞེན་པོ་རྣམས་ནས་འཕྲན་བཟོད་པ་ཞིག་ཡིན་མོད། ཐམས་ཅད་
 བསྦྱོམས་ཏེ་བརྒྱན་ན་དེ་ལྷ་ཡོད་བསྐྱེད་ནང་བསྟན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིད་ལྷན་དུ་འཕྲན་པའི་སྐུ་
 དང་བུལ་བར་གསུངས་།

དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་རྒྱུ་མའི་རྒྱུ་འཁྲུག་དགེ་ལྷན་པ་ཙམ་མིན་པར། ཡོད་
 ཀྱི་ཆོས་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་གཞན་གྱི་མཁས་བྱུང་གི་ནང་དུ་འདྲ། གཟུང་པ་གནས་པའི་སྦྱོས་རྒྱུ་ཆོད་
 ཁ་པའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་སྐུལ་བསྟན་སྦྱོར་པའི་མཛད་པ་རྣམས་

785 དམིགས་བཅེ་མདོ་རྒྱུ་ཉམས་ཞེན་དང་འབྲེལ་བ་ཆེག་དོན་རབ་གསལ། སྐུལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲེལ། ན བོག ༤༩ ནུ་

མཛེས་ཉེ་རྒྱ་མཚུངས་པའི་གསུང་པུན་ལྟར་བྱུང་བའི་དཔེ་མཛོན་ཞིག་དགོད་ན། ཞུག་ཕྱང་རྒྱ་
དབང་རྣམ་གྲུལ་(༡༥༥༡-༡༥༧༤)ཀྱིས་«ཞུག་ཕྱང་ཆོས་འབྱུང་»ཏུ་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་པོའི་བྱང་ཆོས་དང་
ཡོན་ཏན་གྱི་སྐོར་གསུངས་པ་ན། འདི་ལྟར།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུངས་སྤྱི་ཕྱི་ཕྱིན་པའི་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཅི་སྟེད་པ་བཅས་
ཅད་གྱི་ནང་ནས་བཞུན་པ་རྣམ་པར་དཀའ་བའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱལ་སྤྱི་ཆེ་བ།
འཆད་པ་དང་ཆོས་པ་སྟེ་མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་འབྲན་པའི་སྒྲ་དང་
བལ་བ། བྱང་པར་བྱུང་དམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་བའི་དགའ་བྱུང་གནང་གསུམ་གྱི་
བསྐྱེད་པ་ཞི་བྱ་ཞིང་ཕྱི་བའི་སྒྲ་དོར་གྱི་གནས་ཅན་གྱི་སྤྱི་རིམ་འབྱེད་པའི་བྱུག་
ལེན་དང་། རྒྱ་པོ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲ་མཉེན་དཔེ་བཞུན་ཅུང་
འབྱིང་ཆེན་པོའི་སྤྱེས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་རིམ་པའི་ཉམས་ལེན་
དང་། དཔལ་གསུང་བ་འབྱུང་པའི་རྒྱུད་ལྟེ་མཐའ་བྱུག་དང་ཆུལ་བཞེད་རྒྱ་ཆེན་
བྱུང་དུན་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་ལྟེ་མིག་གིས་ལེགས་པར་བྱེ་སྟེ། ཞུགས་མཉེ་
བྱས་འདིར་ཡང་ལྟེ་མཐའ་པའི་དགེ་འབྱུང་གྱིས་འཆད་ཏན་བྱ་མཛད་པའི་རྒྱུན་
སྒྲ་བྱུང་བའི་གསུང་ཉིད་གྱི་རྒྱུད་ལྟེ་མཐའ་ལོ་མཛོན་དཔེར་འཛུགས་པ། ལྷིང་
རྒྱལ་བཞུན་ཡོངས་སྤྱི་ཆེན་པ་ལ་སྟོན་པ་གཉིས་པའི་བྱ་བ་མཛད་པ་པོ་ཤར་
རྒྱུ་ཁ་པ་པོ་བཟང་བྲགས་པའི་དཔལ་”””””786

ཞེས་བཀོད་ཡོད།

མདོར་ན་སྤྱི་པའི་བྱས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་དཀྱིལ་བྱ། བོད་གྱི་ས་མཐའ་ཤར་བྱུགས་
མདོ་སྟེང་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པོའི་ཕྱལ་བྱ་འབྱུངས་ཤིང་། དབྱང་བྱངས་བཅུ་བདུན་ཙམ་ནས་སྤྱི་ཕྱི་རན་
ལས་མ་འདས་བར། བོད་དབྱུངས་བྱུགས་སྤྱི་བཞུན་པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱལ་པོ་ཆེ་མཛད་
ཅིང་། མདོ་སྟེང་གསུང་རབ་གྱི་ལེགས་པར་དཀྱིལ་ཕྱེས་ཕྱལ་བྱུང་བ་བཞུན་པ་དང་། གསུང་
ལས་སྤྱེས་པའི་སྒྲ་བ་མཉེན་ཆོགས་ཀྱང་མཁས་བྱུང་ཞོར་བའི་སྤྱང་བ་མཐོ་སྟོང་བོད་ཆེན་པོའི་ས་
སྟེང་ཡོངས་ལ་བྱུང་པར་མཛད་པ། ཞུགས་བྱས་གྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་པོ་ཆེན་པོ་ལྟེ་
བཟང་བྲགས་པའི་དཔལ་ནི། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རིང་པོའི་ནང་བྱ། རྒྱུན་བྱུང་
མ་སྟེང་བའི་རྒྱ་ཆེན་མཛད་འབྱུང་གི་སྤྱེས་བྱ་དམ་པ་བྱུང་བྱ་འཕགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ། གཟུ་
བོར་གནས་པའི་སྤྱི་སྤྱེས་གཞིགས་ན། རང་ཉིད་རྒྱ་ཚབ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཁ་པ་པོ་ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་དུན་པར་

གཏོགས་མིན་ལ་མ་ཆོས་པར། བོད་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། བོད་བརྒྱད་ནང་བཟུན་གྱི་རྗེས་
འབྱུག་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཡིད་ཚྭ་ན་དང་དགའ་བ་སྒྲིམ་པའི་གནས་སུ་ཡུར་པ་ལ་བཟློན་
ཏུ་མེད་རྟོ་ཞེས་ཁོ་བོས་སྒྲུབ། །སྒྲུལ་པ།

ཁྱོད་ཀྱི་དཀྱིལ་སྒྲོལ་པ་རིགས་པའི་ལག་ཉལ་གྱིས། །མཐར་འཛིན་དེ་བོ་མིང་གི་རྟུག་མར་མཛད།
བཟོད་དགའ་རིགས་པའི་བྱི་བཞོན་རྒྱུད་བྱུགས་གྱིས། །མ་ལུས་ལྷོགས་གྱི་གོ་སྐབས་ལ་གནས་པའི།
ལོག་པའི་གཞུང་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཛིན་པ་ལྟེ། །མན་བདེ་སྒྱུར་ཅིའི་གཉེན་གཅིག་མཁའ་ལ་མཛེས།
བྱི་མེད་རིགས་པ་རྣམས་པའི་མཚན་འཆར་བ། །ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུད་མའི་སྒྲོལ་བ་རྒྱུད་བཞིངས་ཀྱང་།
སྒྲུ་པའི་མེད་གོ་ཀྱན་གྱི་ད་རྒྱལ་གྱི། །རལ་བ་མ་ལུས་ཅིག་ཅངས་ལ་ལྷུང་།

བདེ་གཤེགས་བཟུན་པའི་ས་ཆེན་ཁྱོད་ཀྱི་ནི། །ལེགས་བཤད་དབྱངས་པའི་ཀ་པ་ལ་བརྟེན་པ།
ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བརྒྱུད་བ་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ། །དཔལ་ལྷན་མཁས་པ་ཀྱན་གྱི་མགོ་བོས་འཛིན།
མི་དཔན་རྒྱལ་པའི་ས་བོན་སྤྱིར་རྒྱུད་ཁམས། །ཤེས་རབ་ལུས་གྱི་སྒྲོ་བར་བསམ་གཏན་གྱི།
བདེ་བྱོད་སྒྲོལ་པར་བརྟེན་པས་ལེགས་སྤྱིན་པ། །ཏུས་གསུམ་རྒྱལ་པའི་གཏུང་འཆོབ་ལས་འདི་བཟུན།
སྤྱིར་རྒྱུད་ལ་རྒྱུགས་པའི་གཞོན་ནུ་ནི། །རྟུག་བསམ་ཀྱན་གསལ་མཛེས་མའི་བར་པ་ལས།
མད་བྱུང་བཅོན་པའི་མཁུགས་འཁྱོས་རབ་བྱངས་ཏེ། །གཞན་རྟོག་གསལ་པའི་བ་གས་ཅེ་ལ་འཛེགས།
དེ་ཆེད་མ་ཆོས་ཀྱི་ལུང་བཞད་པ་དང་། །མཉམ་ཏུ་བྱུང་བཟུན་གོས་དཀར་ཁྱོད་པའི་ལུས།
གཟིགས་ནས་ས་གསུམ་འཁྱོ་འདི་ལུན་བལ་ཞེས། །དཔེས་ལྷན་རྒྱལ་བ་ཀྱན་ནི་བཏང་སྒྲོལ་མཛད།
ཆོད་ཏུས་འཕྲོག་སྒྲུབ་ཆེད་ཏུ་འོངས་པ་ཡི། །རྒྱུགས་ལྷན་བཞིན་ཏུ་ཁོར་ལུག་དེ་བོའི་ཁོརས།
མ་ལུས་བྱུང་བར་བསྐྱབ་གསུམ་རྒྱལ་མཆན་ནི། །ཁྱོད་བྲགས་སྤྱིན་པའི་བ་དན་བཞིན་ཏུ་བཅུགས།
དེ་ལྟར་ཏུས་མཐར་ལེགས་བཤད་སྒྱུར་ཅིའི་གཉེན། །བྱུང་པའི་ཉི་མ་མ་ལུས་ཐེལ་གནོན་པའི།
ས་གསུམ་འོད་མཛད་འཁྱོ་བའི་སྒྲུ་མ་གང་། །ཁྱོད་དང་མཚུངས་པའི་སྒྲུབ་བ་གཞན་ཡོད་མིན།⁷⁸⁷

ཞེས། མཁས་བྱུང་རྗེས་«རྣམ་ཐར་དད་པའི་འབྱུག་རྟོགས་»ལྷུང་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆེགས་
བཅད་ཏུ་བཞོད་པའོ། །

མཐུག་བསྐྱེད་གཏམ།

༥ དེ་ལ་ཕྱི་མོ་ཉེ་ཏུ་རབས་བཅུ་བའི་སྟོང་ནས་བཟང་སྟེ། གྲོལ་རྒྱ་ཀྱི་མཁས་པས་
བཅས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཆས་བཟ་ཆེ་ལག་གི་མཐུག་ཏུ། རྗེའི་དཔེ་སྐྱོད་ཆེ་བས་
ནམས་ཀྱི་མཆན་མོ་ནམས་ཤེ་ཆན་སོ་སོར་བུས་ཉེ་བཞོད་པའི་གྲོལ་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་ཏུ། རྗེ་
ཁྱ་མའི་མས་ཀྱི་བྱ་པོ་ལ་རྒྱལ་ཆ་བ་དང་མ་ཤིན་ཆེན་དང་། མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་དཔལ་
བཟང་གཉིས་སམ། ཡང་དེའི་སྟེང་ཏུ་འདུལ་འཛིན་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་བཟན་ཉེ་མས་ཀྱི་བྱ་
པོ་གསུམ་དང་། ཡང་མཁས་བྱུང་རྗེ་ལ་ནང་བྲགས་ཀྱི་མས་གཅིག་ཅེས་དང་། ཆ་ཁོ་དཔོན་པོ་
དག་དབང་བྲགས་པ་སྐྱེལ་སྒྲོལ་མ་ཐུ་ཆང་བཞི། རྣམས་ཐུན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་སྐྱེལ་
འོལ་ཁར་རྒྱུ་བ་པ་ལ་བྱོན་ཏུ་སྐྱེ་འཁོར་དག་པ་ནམ་བུ་ད། འབས་བྱུངས་བྱུག་འདྲེལ་མཁན་
འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ། བྱང་ཏུ་རྒྱལ་མཆན་བཟང་པོ། རྒྱད་ལྷ་འདྲེལ་མཁན་རྗེ་བཅུན་ཤེས་
རབ་མེད་གི་རྒྱལ་དབང་རྒྱ་ཡེད་དང་པོ་རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུང་སྐྱེལ་འཕྲིན་ལས་ནམ་མཁའ་དང་
མཉམ་པའི་མས་ཆེན་བཞི། གུ་ཙོར་རྣམས་ཐུན་ནམ་མཁའ་ཤོ་རེ་སྐྱེལ་ཆེ་སྒྲོ་བཟང་གི་རྣམས་
ཐུན་པ། རྒྱན་ཐུ་བསྟོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་། འཕྲི་བྱང་ཆོས་རྗེ་དོན་བྱུང་རྒྱལ་པོ་སྐྱེལ་ས་
རྒྱུད་མའི་ཆོས་རྗེ་བྱུག རྒྱན་ཐུ་ཀུན་སྒྲོ་སྐྱེལ་སྒྲུབ་པའི་གཙོག་རྒྱན་རྒྱན་ཐུ་པ་བུ་ད། བྱང་བཟང་
པ་ཆོས་རྗེ་མཆོས་པ་དཔལ་སྐྱེལ་སྐྱོ་སྟེང་མཆོས་པའི་སྒྲོ་ཆེན་བཞི། མེ་རུ་བྱུག་འདྲེལ་པ་པོ་
བུམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་དང་། བྱང་དང་མ་སྟེ་མེ་དབང་གཙོག་ན་མཆོས་པའི་ཉི་ཤུ་གཉིས། མེམས་
དཔལ་ཆེན་པོ་ཀུན་བཟང་དང་བདེ་མོ་བཟང་པ་སྒྲོ་བྱོས་རྒྱལ་མཆན་སྐྱེལ་བྱང་སྐྱེལ་བྱུག་བྱལ་
ཕུ་མཁན་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ཚལ་ཁྱིམས་སྐྱེལ་དབྱས་གཙང་བཟན་བའི་རྒྱན་མེ་བཅུ། གདན་
ས་མཐེལ་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོ་བ་འཇམ་དབྱངས་ཁ་ཆེ་དང་། འཕྲི་བྱང་ཆོས་སྒྲོ་བ་བཟང་ཤེས་ཤིན་ཆེན་
བཅས་དབང་བཞི་བསྐྱར་བའི་ཆོས་སྒྲོ་བ་གཉིས། ལྷན་མས་པ་སྒྲོ་བྱོས་ཤིན་ཆེན་དང་། ལྷན་
ལྷན་ཆོས་དབང་བྲགས་པ་སྟེ་ནམ་དཔྱིད་ཙམ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཁས་པ་གཉིས་སྐྱེལ་ས། ཐེ་ཆན་སོ་
སོར་བུས་ཉེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་འདྲེལ་མ་བྲགས་ཅན་བུ་བྲག་བཟའ་བའི་མཆན་བྱང་།

དེ་རྣམས་ཐེ་ཆན་ཏུ་བསྐྱེལ་ས་གཅིག་ཡི། བཟན་པ་བྲེགས་མཐར་རྒྱུད་པའི་དང་ཆེན་
བྲག་ཅེས་བྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཅིང་། འདིའི་ཁོངས་སུ་སྟོན་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་དང་། རྒྱད་ཤེས་
རབ་བཟང་པོ། བྱ་གི་དག་དབང་བྲགས་པ། ལྷ་པ་རྒྱལ་མཆན་མེད་གི་ཐུན་མ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ།
ཁྱ་མ་ཡོན་ཏན་དཔལ་བཅས་སོ། །དེའི་སྟེང་ཏུ་མདྲ་སྟངས་པ་འོད་ཟེར། མདྲ་སྟངས་པ་ལེགས་

བཟང་། མདོ་སྨྲ་བ་ཡོད་ནམས་ཤེས་རབ་དང་། རོང་ཆེན་ཐུགས་ནག་པ་བཅས་མདོ་རོང་གི་མཁས་པ་བཞི་མོགས་ཡོད་⁷⁸⁸ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་མོ་དེ་བུ་སྤྱོད་དེ་རྒྱམས་དང་། རྟེན་པ་དེ་བུ་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་མཐར་སྐྱོད་བའི་དར་ཆེན་བྱག་མོགས་ཀྱིས་མཛད་རྗེས་ལས། རྗེ་སྤྱོད་པ་དེ་བུ་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་ཤིན་ཏུ་བྱང་ཅུ་ཞིག་གི་ནང་དུ། དབུས་གཙང་ཙམ་དུ་མིན་པར་མཛོ་སྒྲིབ་པོ་དེ་གིས་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་ཀྱིས་ལ་ཁུབ་པར་ཡུར་ཡོད་

དགེ་ཐུན་པའི་དགོན་པ་ལ་ཆ་བཞག་ན། དབུས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་བཅུ་བ་པ་ལོར་དུ་སྐྱུ་མེན་ལ། རྗེ་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་ལས་འདས་ནས་ལོ་རྩ་བརྒྱ་དུ་རྗེས་མེ་ན་ ༡༤༡༤ ལོར། གཙང་དུ་རྗེ་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་ཀྱི་བཀའ་སྒྲོལ་སྐྱོད་པའི་རྒྱུད་ལྱ་དང་པོ་ཕྱིས་ཡུད་རྒྱུད་དུ་ཐགས་པ་དེ་རྗེ་བཙན་ཤེས་རབ་མེད་གས་ཐུག་བཅུ་བ་པ་ལ། དེ་རྗེས་ཆ་སྤྱོད་ ༡༤༡༩ ལོར་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་ལྟ་མཉེ་ཉེ་འཁོར་དུ་རྗེ་བཙན་ཤེས་རབ་མེད་གས་རྒྱུད་ལྟུགས་ཀྱི་ཞིག་བཙགས་པ་དང་། དེ་ལས་ཕྱིས་ཉེ་རྒྱུད་ཆེན་ཀྱན་དགའ་དོན་ལུང་གིས་ཤིང་ན་ ༡༤༢༤ ལོར་རྒྱུད་ལྟུགས་ཀྱི་བཙགས་པ་བཅས་གཉིས་ལ། ཆགས་སའི་ས་བབ་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན། རྒྱུད་སྤྱོད་དང་རྒྱུད་སྤྱོད་ཅེས་ཐུགས་པ་བྱུར་དོ་ མེ་ཡོས་ ༡༤༤༢ ལོར། ཕྱིས་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་ཀྱི་ཕྱོད་དང་པོར་རོམ་འཛིན་པར་འཐུར་བའི་རྗེ་དགེ་འདུན་ཐུབ་ཀྱིས་གཙང་དུ་བཟུ་ཤིས་ཐུན་པོ་ཐུག་བཅུ་བ་པ་ལ། དགོན་པ་འདི་ནི་པོད་ཀྱི་གནད་པའི་ཁྱད་ཁྲེད་གཞིས་ཀ་ཆའི་འབྲས་དུ་ཆགས་ཤིང་། མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་ཀྱི་ཉིང་དུ་དབུས་གཙང་གི་ཁུལ་དུ་ཆགས་པའི་དགེ་ཐུན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞི་པར་ཡུར་པར་མ་ཟད། དུས་རབས་བཅུ་དབུ་པར་པ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཚོས་རྒྱུན་(༡༤༡༠-༡༤༦༩)ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་པ་ཆེན་སྐྱེད་པའི་བཅུ་གས་གནས་སུ་འདུར་ཡོད་དོ། དེ་ལྟར་གདན་ས་མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། གཙང་གི་བཟུ་ཤིས་ཐུན་པོ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་ལྟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བཅས་ལ་བཞེན་ནས། དབུས་གཙང་གི་ཁུལ་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལོར་མཛད་རྗེས་དགེ་ཐུན་པའི་བཙན་པ་ལྟུགས་

788 རྗེ་སྤྱོད་པའི་དངོས་སྤྱོད་རྒྱུ་ལས་མེ་ཡོས་ཐེ་ཆུ་དུ་ཕྱེ་ཐོན་ཐུབ་ཆུང་ལ། ཞེ་པོར་པའི་«གཤེད་ཀྱི་མཆོད་ཐོང་»དུ་ལྷུང་བ་དེ་དང་པོ་ཡིན་ཡང་ལ། དེ་དེ་རྗེས་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་ཆེན་ཀྱི་«བཀའ་གདམས་ཚོས་འབྱུང་»དང་། བཀ་ཆེན་བཟོད་ནམས་ཐུགས་པའི་«བཀའ་གདམས་གསར་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་འབྱུང་ཡིན་ཀྱི་མཛེས་རྒྱུན་»དུ་ལྷུང་བ་དེ་དང་། དེ་རྗེས་ཐེ་ཐོན་ཀྱི་«དགེ་ཐུན་ཚོས་འབྱུང་པེ་རྒྱུ་མེད་པོར་»བྱུང་བ་དེ་དང་། «ལུ་མ་བཟོས་འབྱུང་»། བ་མེ་ལུ་མ་ཆུང་འི་«རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལོར་རྒྱམས་བར་བར་པ་ཙོ་མཆར་བའི་གཏམ་བུ་ཆ་བརྒྱུད་པའི་»ནང་དུ་བྱུང་བ་དང་། «བྱུ་ཀྱན་ཐུབ་མཐར་»བྱུང་བ་རྒྱུ་ལས་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱུ་ལས་ལས་ལེགས་ཆ་སྤྱོད་པ་ལྟུགས་ཀྱི་ཐུབ་པ་ལྟུགས་ཆེད་ཆེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལོར་རྒྱམས་བར་ཆེན་མོར་བསྐྱོད་ཀྱི་ཐོན་པོ་(ཤོག ༤༠༩-༤༠༤ བར) དང་། དེ་དེ་རྒྱུ་ལས་བཅུ་(ཤོག ༤༠༥-༤༡༡ བར)བཅས་བཀོད་ཡོད་དོ། ཞེ་པོར་པའི་གཤེད་ཀྱི་མཆོད་ཐོང་གི་ཁ་སྐོར་«གཤེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་»ལྟར་ན། (ཤོག ༤༡༩-༤༢) རྗེ་སྤྱོད་པའི་དངོས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁོངས་སྤྱོད་དམས་ཁམས་ཐུགས་པ་བཟང་པོ་དང་། མ་ཞི་པ་ལེགས་པ་རྒྱུ་ལས་མཆོན། དུགས་པོ་བཞི་ཉ་བཟུ་ཤིས་རྒྱུ་ལས་(འདི་«ཕྱག་ཆེན་སྤྱོད་པའི་འོད་ཟེར་»མཛད་པ་པོའི་དུགས་པོ་བཟུ་ཤིས་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་ཉིན།) གདུང་ཆེ་རུས་པ་ཆེན་པོ་དང་། གསར་ལའི་ལྷུང་ཆེན་ཐུ་ཆུང་ཡོན་ཏན་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་ལོད་ཡོད་ཡོད་དོ།

མཁས་ཕྱང་རྗེ་ཞེས་པ་མ་དང་ཡང་སྒྲོབ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་ཁུལ་དུ་དཀོན་པ་མང་དག་ཅིག་བཏབ་
པ་ལས། རྟོག་ཁུལ་དུ་རིམ་བྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་པའི་བརྟན་པ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པ་བྱུང་།⁷⁹¹

པོད་ཚྭ་རྒྱུད་ཁུལ་དུ་ནི། རྗེ་སྒྲུ་མ་པའི་དཔོན་སྒྲོབ་མེས་པ་པའ་ཆེན་པོ་ཀྱང་བཟང་གིས་
གཙོས་པ་ཁག་གཅིག་གིས། རྟོག་ཕག་དང་གཏམ་བྱི་ཕྱུལ་དུ་དཀོན་པ་བཏབ་ཅིང་། པོད་ཚྭ་པོར་
བྱི་ས་ཁུལ་འོལ་ཁ་དང་དྲགས་པོ་ལྷན་ཁུང་ཁུལ་དུ་ནི། རྗེ་སྒྲུ་མ་ཉིད་ནས་སྒྱུབ་པ་བྱུན་པའི་
མཛད་པའི་གནས་བྱིན་ཅན། འོལ་ཁ་ཆོས་ཁུང་དང་། འོལ་ཁ་བསམ་གཏན་གླིང་། གཞན་ཡང་
རྒྱུ་བྱུམས་པ་གླིང་སྐོམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་བསམ་ཅད་དགོ་ལྡན་པའི་བརྟེན་གནས་སུ་བསྐྱར་
ཅིང་། དེའི་ཁར་རྗེ་ཞེས་ཞུས་པ་ཁག་གཅིག་གིས་ཀྱང་ཆུ་བཟང་དཀོན་དང་། ཉི་མ་གླིང་། རི་ཁོ་
གསེར་གླིང་རྣམས་བཏབ་དྲུག་གཞན་ཡང་རྗེ་ཞེས་སྒྲོབ་འཇམ་དབྱེད་པ་མཛད་པ་བྱུན་བསྐྱར་
དུ་གཏོགས་པ་སྒོ་བྱས་བརྟན་པས་དྲགས་པོ་བྲུ་ཆང་བཏབ་ཅིང་། ཕྱིས་རྒྱལ་མཆོག་གཉིས་པ་རྗེ་
དགོ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་བྱི་གཙུག་ལག་ཁར་བཞེད་པ་སྐོམ་ཕྱུང་།⁷⁹²

པོད་པར་བྱོགས་ཁམས་སུ་རྗེ་སྒྲུ་མ་པའི་རྗེས་འབྱུག་གི་དཀོན་པ་བྱུང་ཚུལ་ལ། རྗེ་སྒྲུ་མ་ཞུས་
བཅུགས་པའི་སྐབས་སུ་དཔོན་སྒྲོབ་ཆེ་ཁོ་དཔོན་པོ་དག་དབང་ཐུགས་པས་རྒྱལ་མ་ཙོང་དུ་
དཀོན་པ་འགའ་ཤིས་བཏབ་ཐེན་ལ། རྗེ་སྒྲུ་མ་ལྷན་ལས་འདས་རྗེས་སུ་དགོ་ལྡན་པའི་དཀོན་
པ་རྗེ་ཐུས་བཏབ་པ་དང་པོ་ནི། མ་རྒྱལ་ ༡༤༡༥ ལོར་ལྷན་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་བཏབ་པའི་
ཆབ་མདོ་བྱམས་པ་གླིང་ཡོན་ལ། དེ་རྗེས་མཁས་ཕྱང་རྗེ་ཞེས་སྒྲོབ་མ་རྩ་ཁའི་རྟོགས་བརྒྱུད་
ལྷན་དངགས་ཐུགས་ཅན་དེ་ཆོས་པ་པོ་ཞང་བྱུང་ཆོས་དབང་ཐུགས་པས་ནགས་ཤོད་དུ་དཀོན་
པ་དུ་མ་བཏབ་པ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་རྗེ་ཞེས་སྒྲོབ་ལྡན་མ་ཡོན་ཏན་དཔལ་བྱིས་ཀྱང་
འདན་མའི་ས་ཁུལ་དུ་རྗེ་སྒྲུ་མ་པའི་བཀའ་སྡུང་དང་པར་བྱས་ཤིང་། རྗེ་སྒྲུ་མ་པའི་དཔོན་སྒྲོབ་ལྷུ་ལ་
བཀའ་བཙུ་པ་ལེགས་པ་དཔལ་བྱིས་ཀྱང་ཆུལ་ཁང་གི་ས་ཁུལ་དུ་བརྟན་པ་ལྷེལ་བ་དང་། རྗེ་ཞེས་
དཔོན་སྒྲོབ་མངས་རྒྱས་དཔལ་བས་སྡུང་འཁོར་དུ་ཕྱི་ཉི་ཤར་གི་ཆོས་ལྷེ་བཏབ་པ་སྐོམ་
ཕྱུང་། ཕྱིས་སུ་སྒོ་བྱས་ཆོས་དབྱེད་ས་(༡༣༡༤-༡༤༡༩)ཀྱི་སྒྲོབ་མ་རྗེ་སྒྲུ་མ་པའི་དཔོན་སྒྲོབ་ཀྱི་ཙོང་
རྟོགས་ལྡན་པའི་རིགས་ལྷན་རྒྱལ་བ་འཕགས་པ་རྣམས་བཟུ་བུ་ཤིས་ཆོས་གླིང་དང་། དེ་མ་ལ་ཆ།
ཆོས་ཁྲི་བུ་དཀོན་སྐོམ་ཕྱུག་བཏབ་ལ། མཁས་ཕྱང་རྗེ་ཞེས་པ་ཀྱང་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་

791 ལྷ་གི་དག་དབང་ཐུགས་པ་དང་རྟོག་ཤེས་མེད་གཉིས་དཔོན་སྒྲོབ་དང་ཡང་སྒྲོབ་བཅས་པས། རྟོག་ཁུལ་དུ་དཀོན་པ་གསར་
པ་བཏབ་པ་དང་རྟོག་པ་བསྐྱར་བའི་མཆོན་རྣམས་«མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་།» བོག ༡༡༤-༡༡༤ བར་བྱང་བ་ལ་གཟིགས།

792 རྗེ་སྒྲུ་མ་པའི་བརྟན་པ་འོལ་ཁ་དང་དྲགས་པོ་ཁུལ་དུ་དང་པའི་ཆུལ་«མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་།» བོག ༡༢༤-༡༢༤ བར་བྱང་
བ་ལ་གཟིགས།

ཁྱིམ་ཀྱང་རྒྱ་ཆོང་པོ་འབྲས་ཀྱི་དྲུག་པ་ལས་པ་དཀོན་ལྷག་བཟུང་བ་སོགས་ལས། དགེ་ལྡན་པ་འདི་
བཟུན་པ་ཁམས་ཁྲུལ་དུ་ཁྲབ་བརྒྱུད་དུ་བྱུང་།⁷⁹³

མདོ་ལྷན་ཁྲུལ་ནི། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ལས་རང་གི་སྒྲོབ་མ་བྱང་སྒྲུ་མར་འཕྲིན་ཡིག་གནང་བ་ཞིག་
གི་ནང་དུ། ཁོང་གིས་དཀོན་ཆེ་ཆུང་བཟུང་བ་རྩལ་པར་བྱུགས་ལ་སྒྲོ་བ་དང་རོ་མཆར་ཆེན་པོ་
སྒྲུམ་པར་གསུངས་ཡོད་པ་ལས།⁷⁹⁴ དེ་ལྟར་ཁོ་པོས་རོས་འདྲིན་བྱང་པ་ནི་ཁ་ཉི་ཀ་ཡིན་
ལ། གཞན་ཡང་ཆེས་ཆུང་པ་འདི་དཀོན་པ་ཞིག་ནི་རྒྱ་ཆོང་པོ་འབྲས་ཀྱི་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱ་ནག་ལ་
ཐེངས་གཉིས་པ་ཐེངས་སྐབས་བྱུག་བཟུང་བ་འདི་མཛོ་མོ་མཁར་ཡིན། མདོ་ལྷན་ཁྲུལ་གྱི་དགེ་
ལྡན་པ་འདི་དཀོན་པ་ཆུ་ཤོས་གིག་ནི། རྒྱ་ཆོང་པོ་འབྲས་ཀྱི་བྱམས་ཀྱི་ཉི་ཤུ་བྱང་དང་པོར་ཆེ་བ་
རྒྱ་པོ་ལྷགས་ནག་པས། རྩལ་སྒྲུབ་ ༡༩༡༡ ལོར་རྒྱ་པོ་དང་རྒྱལ་རྒྱུ་རྒྱ་པོ་མཆོམས་སྒྲུབ་བཟུང་
བ་ཀྱི་ཉི་དཀོན་ཆེན་དུ་བྲགས་པ་དེར་སྒྲུབ་དེ། འདི་འདྲི་རྒྱ་ཆོང་པོ་འབྲས་ཀྱི་དགེ་ལྡན་པ་འདི་དཀོན་
པ་ཆེ་བྲས་གིག་ནི་སྒྲུབ་འབྲས་བྱམས་པ་སྒྲིབ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་རྒྱ་ཆོང་མ་གང་དུ་འབྲས་པ་འདི་ས་
དེར། རྒྱ་དཀོན་པ་བྱང་ཞེས་པ་འདི་དཀོན་པ་ཆུང་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་བྱིས་རྒྱལ་མཆོག་གསུམ་
པ་བསྟོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་གནས་མཆོམས་དུ་ཐེངས་ནས་བཀའ་ཐེངས་པ་ཉར། རྒྱ་ལྷག ༡༩༩༩
ལོར་རྒྱ་བཟུང་བཟུང་སྟེ་མཆོན་བྱམས་པ་སྒྲིབ་དུ་བཟུང་བ་ལས་བྱུང་། མདོ་ལྷན་གྱི་དཀོན་ཆེ་
ཆེ་བྲས་གཅིག་ནི་དཀོན་ལྷན་བྱམས་པ་སྒྲིབ་ཞེས་པ། དོན་ཡོད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོམས་ཤིང་འབྲུག་
༡༩༠༩ ལོར་བཟུང་བ་དེ་ཡིན་ལ། དཀོན་པ་འདི་བྱིས་སྒྲུབ་དགེ་ལྡན་པ་འདི་སྒྲུབ་ཆེན་པོ་ཆུང་སྒྲུ་
རོལ་པ་འདི་རྒྱ་ཆོང་པོ་འབྲས་དྲུག་བཟུང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་མོགས་ཀྱི་དཀོན་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཡོད། ཤིན་
ཏུ་བྲགས་ཆེ་པ་འདི་མདོ་ལྷན་གྱི་དཀོན་པ་སྒྲུབ་བཟུང་བཟུང་གིས་འབྲིལ་ནི། ས་སྒྲུབ་ ༡༩༠༩ ལོར་ཀུན་
མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་འདི་རྒྱ་ཆོང་པོ་(༡༩༠༩-༡༩༡༩)བྱུག་བཟུང་ཅིང་། དེ་རྒྱ་ཆོང་པོ་འདི་
མདོ་ལྷན་ཁྲུལ་དུ་དགེ་ལྡན་པ་འདི་དཀོན་པ་ཆེ་ཤོས་སྒྲུབ་མ་ཐང་བཟུང་ལྷན་ཉན་གྱི་གདན་
སའང་ཆེ་ཤོས་སྒྲུབ་ཡོད། གང་ཉར་ཡང་བྱི་ཡོད་དུས་རབས་བརྒྱ་བཟུང་པ་འདི་ལྷན་ཅན་ནས་
ནི་རྒྱ་ཆོང་པོ་འདི་དགེ་ལྡན་པ་འདི་བཟུན་པ་འདི་མདོ་ལྷན་ཁྲུལ་དུ་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་དང་ཁྲུབ་ཆེ་
ཤོས་ཆགས་ཡོད།

འདིར་བོད་མཐའ་དབྱས་སྒྲུབ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་འདི་བཟུན་པ་འདྲིན་པ་འདི་དགེ་ལྡན་པ་འདི་དཀོན་
པ་བྱུང་མིམ་བཞོད་པ་རྣམས་ནི། གཙོ་བོར་མཁར་ནག་ཡོ་རྫོ་བས། རྩལ་སྒྲུབ་ ༡༩༡༠ ལོར་

793 ཁམས་ཁྲུལ་དུ་རྒྱ་ཆོང་པོ་འབྲས་ཀྱི་བྱམས་ཀྱི་དྲུག་པ་ལས་པ་དཀོན་ལྷག་བཟུང་བ་སོགས་ལས། ཤོག ༡༡༡-༡༡༢ བར་བྱང་བ་ལ་གཟིགས།
794 གསུང་ཐོར་བྱ། གསུང་འབྲས། ཞ་ཤོག ༡༡༡

བཅུ་མས་པ་འདི་«དག་ལ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པ་དག་ལ་བྱེད་»གཞིར་བྱས་ཏེ་བཞོན་ཡོད་ཆོས་འབྱུང་འདི་བཅུ་མས་བྱུང་བྱས་ཀྱི་ལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དབྱང་ཡངས་བཅུ་གཟུང་བྱས་ཏེ་པ་གཞུང་ཉིད་ལས་ཐོན་པས། འགའ་ཤས་ཀྱིས་པོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོང་ས་སྤྱི་ཆེ་ཆེར་ཁ་བའི་བཞུན་པ་ས་དར་རྒྱུ་དང་བྱུང་བཅུ་ལ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དེ། གཙོ་བོ་ཀྱི་ལ་མཆོག་ལྷ་པ་ས་དག་ལ་ལྷན་པོ་བྱུང་གི་སྤྱིད་དབང་བཅུ་གས་པ་འདི་བྱུང་སྤྱི་ཆེ་ཆེས་ཡིན་ཆུང་སྒྲུབ་དེ་མི་བདེན་པར་གསལ་པོར་ལྷན་བྱུང་། «མཁར་ནག་ཆོས་འབྱུང་»བཅུ་མས་པ་འདི་ཆེས་སྤྱི་བྱུང་པ་འདི་དགོ་ལྷན་པ་འདི་དགོན་པ་འདི་མཆོན་རྒྱུ་མས་ཆུང་པར་བྱས་ཏེ་དགོན་པ་འདི་ཐོ་ཆ་ཆར་བར་འཁོར་པ་ནི། རྗེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཆོས་ས་སྤྱི་ག་ ༡༧༩ ལོར་བཅུ་མས་པ་འདི་«དགོ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་པེ་ལྷུ་མེར་པོ་»དང་། སྤྱི་པ་མཁན་པོ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ས་འབྱུག ༡༧༩ ལོར་བཅུ་མས་པ་འདི་«ཆོས་འབྱུང་དཔལ་བས་ལྷོན་བཟང་»དང་། རྒྱུ་པར་བྱ་མདོ་སྤྱི་ལྷུ་པ་བྱུང་བ་རྒྱུ་མས་ཀྱི་ཐོ་ཞིབ་བྱ་འཁོར་པ་ནི། དཔལ་མང་དགོན་མཆོག་ཀྱི་མཆོན་གྱི་སྤྱི་པ་མཆོག་མཆོག་བཞུན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱིས། ཤིང་སྤྱི་ག་ ༡༧༧ ལོར་བཅུ་མས་པ་འདི་«མདོ་སྤྱི་ཆོས་འབྱུང་»བྱ་གསལ་།

པོད་ཀྱི་ལ་མཆོག་གི་ས་མཆོས་བཞུག་ཏེ་མཐའི་ས་སྤྱི་གས་ཀྱི་དབང་བྱུང་བྱས་ན། ཆེ་སྤྱི་མའི་དངོས་སྤྱི་བྱུང་མཆོན་ཆོས་ཆེ་རྒྱ་ནག་ལ་ཐེངས་གཉིས་(༡༩༡༩-༡༩ དང་ ༡༩༢༩-༣༥)པེངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་བྱུ་ཆེ་འོ་དངོས་སྤྱི་བྱུང་དང་མ་བཅས་ཀྱི་བཞུང་ཐིག་ལས། ཆེ་འོ་བཞུན་པ་རྒྱ་ནག་སྤྱི་གས་ལ་བྱས་རབས་བཙོ་ལྷ་པ་འདི་ལྷོད་ཉིད་ནས་མཆོད་པ་འདི་འགོ་ཆུགས་པ་བྱུང་ལ། དེ་ཆེས་ཆུང་ལྷུག་ ༡༩༢ ལོར་ཀྱི་ལ་མཆོག་ལྷ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སྤྱི་བཟང་རྒྱ་མཆོ་པ་ཆེན་བྱུ་པེངས་པ་འདི་ཆེས་སྤྱི་ དགོ་ལྷན་པ་འདི་བཞུན་པ་དང་རྒྱ་ནག་གོར་མའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་དབང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབེལ་བ། རྒྱུ་མེར་མིང་ཀྱི་ལ་པོ་འདི་བྱས་སྤྱི་ཆེ་འོ་དངོས་སྤྱི་མི་དབང་གཙུག་ན་མཆོས་པ་ཏེ་ཤི་གཉིས་ཀྱི་བྱས་སྤྱི་ཆུགས་པ་དེ་སྤྱི་གས་པ་བྱུང་ལ། རྒྱུ་པར་བྱ་མན་བྱུ་འོ་ཆེར་རབས་ཀྱི་སྤྱི་གས་སྤྱི་ག་ ༡༩༣ ལོར་མཁན་པོ་འཇམ་ལྷན་ཏེ་(༡༩༣༩-༡༩༣༩)དང་ལྷུང་རྒྱུ་དག་དབང་ཆོས་ལྷན་(༡༩༣༩-༡༩༣༩)གཉིས་ཀྱི་དབང་དང་། དེ་བཞིན་བྱུ་གོར་མ་ཆོན་ལྷུང་(༡༩༣༩-༣༩)དང་ལྷུང་རྒྱུ་པོ་ལ་པོ་ཆེ་ཆེ་(༡༩༣༩-༤༩)གཉིས། སྤྱི་གས་ཀྱི་འབེལ་བ་ཤིན་བྱུ་ཏེ་པོ་བྱུང་བར་བཞེན། ཆེན་གོར་མའི་ཁྱིམ་ཆར་དང་པོ་བྱུང་གི་སྤྱི་འཁོར་གཙོ་བྱས་མང་པོ་ཞིག་དགོ་ལྷན་པ་འདི་ཆེས་འབྱུག་བྱུང་པ་བྱུང་།

སོག་ཤིགས་ཀྱི་ལྷུ་ལ་མཆོན་ན། ས་སྤྱི་ག་ ༡༩༣ ལོར་ཀྱི་ལ་མཆོག་སྤྱི་ཐེངས་གསུམ་པ་བསྐྱེད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་དང་སོག་པོ་འདི་དཔོན་ཆེན་ལས་ཐན་ཁང་གཉིས་མཆོང་འབྱུང་ཐོག་

མཆོད་ཡོན་ཏུ་བྱུང་ཅིང་། ཁོང་གིས་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་ཡོང་གསུམ་པར་“རྒྱ་ལ་འོ་ལྷ་མ་”ཞེས་
 པའི་མཆོན་པུལ་ཅིང་། “རྒྱ་ལ”ཞེས་པ་ནི་སྐུ་ལྔ་དང་ལྔ་མཆོ་ཞེས་པ་ཡིན། གང་ཉམས་ཡང་
 རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་ཡོང་གསུམ་པ་དང་ཨལ་ཐན་ཁན་གཉིས་དབང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་
 བ་འདིས། རྒྱ་ཆེད་ཁ་པ་འོ་བཟན་པ་ཆེན་པོ་རྟོག་གི་པུལ་ཏུ་བྱུང་ཆེད་དང་པའི་ལམ་ཆེན་ཞིག་
 བཏོན་པ་ལྟ་བུར་བྱུང་ལ། ཏུས་དེ་ནས་བཟུང་ཞེ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཡོང་རིམ་བྱོན་དང་སྐུ་རིགས་
 གྱི་ནང་པ་ཆོད་དབང་ལ་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ། དེར་གྱི་ཏུས་སྤྱད་མ་
 ཉམས་པ་དངོས་མཐོང་ཏུ་ཡོད་པ་ཉམས་ལགས། འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་འདིའི་ལག་རྒྱུ་གལ་
 ཆེ་བ་ཞིག་ནི། སྐུ་རིགས་གྱི་པུལ་གྱི་བྱ་གཞིན་མང་དག་གཅིག་མཛུགས་ཁུལ་དང་དབུས་གྱི་
 དགེ་ལྡན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་ཏུ་གཞུང་ཆེན་གྱི་སྒྲོབ་གཉེས་ཏུ་འཁྲོ་
 བའི་པུལ་དང་ལ། འདི་ནི་བྱེ་ཡོ་ ༡༩༢༡ ལོར། སྐུ་པོའི་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས་རྒྱུགས་དམར་ཤོག་
 གྱི་རྒྱུང་ནག་ཚབ་མོའི་འོག་ཏུ་ཆད་དེ། རྒྱལ་པའི་བཟན་པ་དགེ་འདུན་གྱི་ཞེ་དང་བཅས་པའི་
 སྐུ་ཆ་ལ་ཆོལ་བ་ལྟ་བུའི་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་མཆོམས་ཆད་ཡོད། ཏུས་
 འབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྐད་ཏུ་བྱི་སྐུ་དང་ལྷ་ཏུ་སྤྱད་ཁུལ་ཁོངས་གྱི་སྐུ་རིགས་གྱི་ཞེ་རྣམས་ལ།
 རིམ་གྱིས་འདུག་དབང་གི་ཏུས་སྐབས་གསར་བ་ཞིག་གསར་བ་བྱུང་བས། རྒྱ་གར་ཏུ་ཆགས་པའི་
 བོད་གྱི་གདན་ས་དང་གཞུང་ཆེན་སྒྲོབ་གཉེས་ཁང་ཏུ་སྤྱད་ཡང་སྐུ་རིགས་གྱི་བྱ་རྒྱུན་འོང་
 བའི་པུལ་དེ་ཉམས་པ་སྤྱད་གསོས་པ་བྱུང་། ས་ཡོས་ ༡༩༡༩ ལོར་འཛིགས་མེད་རིག་པའི་རྩོ་
 རྒྱུ་བཅའ་པའི་རྟོག་ཆོས་འབྱུང་ཏུ་བྱུང་བ་ལྟར་ན། སྐུ་པུལ་ཏུ་བྱིས་དགེ་ལྡན་པའི་བཟན་
 པ་ལ་མཛད་རྒྱུ་གིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་ལྷ་ཆེན་ནི། རྩུང་རྒྱ་དག་དབང་ཆོས་ལྡན་
 (༡༩༤༣-༡༩༧༤)དང་། རྩུང་བཀའ་སྐྱེ་ཡོང་གཉིས་པ་དག་དབང་ཆོས་གྱི་རྒྱ་མཆོ། (༡༩༥༠-༡༩༧༤)
 འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐྱེ་ཡོང་གཉིས་པ་དགོན་མཆོག་འཛིགས་མེད་དབང་པོ་(༡༩༣༥-༡༩༩༡)
 བཅས་ཡིན་ལྟར་དུ་⁷⁹⁵ དེ་ཡང་སྐུ་རིགས་གྱི་ནང་ནས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་བླུང་ཀྱང་། རྩོ་
 ནང་རྒྱ་ར་ན་ཐའི་མཆོག་ལྷལ་རྒྱུ་བཙན་དམ་པ་ལྟོ་བཟང་བཟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱེ་ཡོང་
 ཁལ་ཁ་རྒྱུ་བཙན་དམ་པར་ཐགས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཡོད་ལ། མཁས་པའི་ནང་ནས་ཐགས་ཆེ་བ་རེ་
 གཉིས་གྱི་མཆོན་སྤྱོད་ན། རྩོ་ཡ་བརྩི་ཉ་ནམ་མཁའ་རྒྱ་མཆོ་(༡༩༩༩-༡༩༩༩)དང་།⁷⁹⁶ རྩོ་ཡ་བརྩི་

795 འཛིགས་མེད་རིག་པའི་རྩོ་རྒྱུ། «རྟོག་ཆོས་འབྱུང་།» ཤོག ༡༩༠-༡༩༡ བར་ལ་གཟིགས།
 796 ཁོང་ནི་སྐུ་རིགས་གྱི་མི་རྣམས་ཐུགས་ཀྱི་ཐུགས་ལྷན་ལྷན་པུ་ལྟར་ལ། བོད་ཏུ་ཏུས་འབས་བཙུང་བཟུང་བའི་སྤྱོད་ཏུ་དབུས་སུ་
 བྱོན་ཉེ་བཅའ་ཆེན་སྒྲོབ་ཐང་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་སྒྲོབ་མར་བྱུང་། ༡༩༣༥ ལས་མས་སུ་སྐུ་པུལ་ཏུ་འོག་རྒྱུ་བོད་ཡིག་ལས་དཔེ་ཆ་
 ཐངས་ཉེས་བཟུངས་མས་སྐུ་ལྔ་དང་བཟུང་བར་ཐགས།

ཏྲ་ཁྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་(༡༤༩༡-༡༤༡༠)དང་། ཨ་ལག་ག་རག་དབང་བསྟན་དར།(༡༥༥༩-༡༥༡༡)
 རྩེ་ལུང་པལྒྱེ་ཏྲ་རག་དབང་ཁྲོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན།(༡༥༥༠-༡༥༩༥) ཁལ་ཁ་དམ་
 ཆོག་རྩེ་རྒྱེ།(༡༥༡༡-༡༥༥༥) ཁལ་ཁ་རག་དབང་དཔལ་ལྷན་(འབྲངས་ལོ། ༡༥༩༥)དང་། ཁྲོ་བཟང་
 ཏྲ་མཁྱེན་(༡༥༤༥-༡༩༡༥)བཅས་ཡིན་ལ། ཁོང་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་སྐྱོང་ཆོས་ཀྱི་ནང་དུ། རྒྱུ་ཆོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་དང་། ལམ་ཤིང་སྒྲོ་སྒྲུང་། རྒྱལ་སྐྱོ་མེད་བཅས་པའི་གསུང་
 རབ་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་གལ་པོ་ཆེར་བཅི་བའང་མང་
 ཅས་ཞིག་བཞུགས་པ་ཡོངས་བུགས་ལྟར་ལགས་པས། ཁོང་རྣམས་དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་པ་ལ་
 མཛད་རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་

པོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོང་ས་རང་དུ་ནི། རྒྱལ་སྐྱོལ་ ༡༤༩༡ ཡོར་སོག་ཤིགས་དཔོན་ཆེན་
 རྒྱ་ཤྱི་ཁང་དུ་བུགས་པ་བསྟན་འཕྲིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་རོགས་དན་དང་བཅས། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་
 ཆེན་པོས་(༡༤༡༡-༡༤༩༡)པོད་དུ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་མིང་དབང་དབུ་ཚུགས་ལ། གཞུང་འདི་
 ལ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ཞེས་བུགས་པ་ནི། རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་གི་སྐྱེ་བྱང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ཞེས་
 པ་ལྟར་འབྲས་སྐྱེད་ས་སྐྱེ་ཡོད་པ་དེའི་མཆོན་གཞུང་གི་མིང་དུ་བྲོགས་པ་ལས་བྱུང་། དགའ་ལྷན་
 པོ་བྱང་གིས་གཞུང་འཕྲིན་གྱི་སྐྱོལ་དེ་ནི། ཏུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དཀྱིལ་དུ་པོད་ཀྱི་སྒྲོང་བཅུད་
 གཉིས་ཀར་སྒྲོར་མི་ཤོང་བའི་ཉམས་པའི་ཆག་སྒྲོ་གིན་དུ་ཆེན་པོ་དེ་མ་བྱུང་གི་རབ་དུ་གནས་།
 དེ་ལྟར་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གིས་མིང་དབང་དབུ་བཅུགས་པ་ལས།
 པོད་དུ་ལོ་རྒྱུ་བུ་བྱུ་ཅས་ཀྱི་ཤོར་སྒྲེ། རྩེ་ཡོད་ཏུས་རབས་དབུ་པའི་སྒྲོང་དུ་པོད་བཅོན་པོའི་
 ཏུས་རབས་མཆུག་བསྐྱེད་ཉི་པོད་མིལ་བྱར་བྱུར་རྒྱུ་སྐྱེ། པོད་ས་ཁོངས་ཡོངས་ལ་བྱུང་བའི་
 ཆབ་མིང་གཅིག་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྐྱེད་གསོས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཡོད་ལ། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་
 གི་ཆོས་མིང་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དེའི་ནང་དུ། རྒྱ་མེད་གཉིས་སྐྱེད་ས་ནས་བྱང་ཆབ་མིང་
 དང་འཕྲིན་སྒྲོང་གི་ལས་ཀྱི་སྒྲུ་མོ་བར་འབྲེལ་བྱེད་སྐྱོང་ཆོག་པ་དང་། ལྷ་ས་ར་དམར་པོ་ཤིར་སྐྱེད་
 ཆོས་རྒྱལ་སྐྱེད་བཅོན་གྱིས་བཏགས་པའི་སྐྱེ་བྱང་དེ་རྒྱ་སྒྲོང་བཏགས་སྒྲེ། ཆེ་པོ་རྒྱ་ལ་ཞེས་འཇམ་
 སྐྱེད་ཡོངས་ལ་བུགས་པའི་སྐྱེ་བྱང་དེ་བཞེད་ས་པ་དང་། གཞན་ལང་གིང་དཔར་བྲོག་དཔེ་ཆ་
 དཔར་སྐྱེད་དང་། ཁྲིས་འབྲས་ཀྱི་ལྷ་བཟོའི་སྐྱེ་ཆལ་དང་། སྐྱན་ཆེས། བསྐྱེད་ཤིག་གནས་བཅས་
 པའི་ཆོས་མཐོང་ཤིག་གནས་བྱུང་སྐྱེ་བྱང་དང་ལ་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་མཛད་རྒྱུ་ཆེས་ཀྱིས་
 རྒྱལ་ཆུག་ཆེན་པོ་བྱེད་ས་ཡོད་།

སྐྱེད་པ་ཤོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་སྐྱེ་སྐྱེད་ཀྱི་རོས་ནས། པོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་གཞན་

དང་ཁྱད་པར་དུ་རྒྱིང་མའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉམས་བཞེས་མཛད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པོད། ཁོང་གིས་ བོད་ཀྱི་མིང་དབང་བཞེས་པའི་རྒྱུ་ལྡན་གྱིས། དཔེར་ན་ཡི་བྱ་སྒྲ་ཆེན་གྱི་ཁེ་བློ་ལེ་ཁ་ཆོས་ལྟགས་དེ་ མེ་ལི་ཁན་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་ཆོས་ལྟགས་སུ་ཡུར་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་དགོ་ རྣམ་པའི་བརྒྱན་པ་དེ་བོད་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཉམས་པར་ཡུར་དོ། དེར་བརྟེན་རྒྱལ་དབང་ རྒྱ་མེད་རིམ་བྱོན་དང་། གཙང་གི་གཞིས་ཀ་ཆེད་ཆགས་པའི་དགོ་རྣམ་པའི་གདན་ས་བཟུལ་གིས་ རྣམ་པའི་པཎ་ཆེན་གྱི་རྒྱ་མེད་རིམ་བྱོན་གཉིས། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་གཉིས་སུ་ཆི་ པ་དེ་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་དབང་རྒྱ་མེད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལ། བོད་ཀྱི་མིང་རྒྱུད་རྒྱལ་ ཆབ་དེ་དགོ་རྣམ་པའི་སྒྲ་མ་ཆེ་ཁག་ ཉམས་ཆག་དང་། ཆོས་ཉམས་དྲིང་། རྒྱ་མེད་རིམ་བྱོན་མ་ཆེ་མགས་ སམ། ཡང་ན་སྐབས་དེའི་དགའ་ལྷན་ཁྲི་གདན་བྱུང་གིས་ཀྱང་མཛད་པའི་ཚུལ་ཆགས་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་ནག་དམར་པོས་བབྱང་པའི་མིང་རྒྱུད་འགོ་ཆགས་རྒྱུ། ༡༩༥༠/༥༡ ལས་མས་ནས་རྒྱ་དམར་པོའི་དབྱང་གིས། བོད་རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་དང་བཅས་ པའི་ཚུགས་ཆས་པའི་ལས་འབྲལ་ཞུལ་ཏེ། བོད་རྒྱུད་བརྒྱད་གཉིས་ཀ་ཞི་བདེའི་གཉིད་ལས་ བཅོན་བབས་གིས་སྒྲངས་ཤིང་། དེ་རྒྱུ་མེད་རིམ་པས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་ བཅས་པ་བྱན་དུ་བཀོལ་བ་བྱུང་ལ། ཁྱད་པར་དུ་རིག་གནས་གསུམ་བཟུང་ཏེ་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཆོས་ དང་རིག་གཞུང་གི་བརྟེན་གནས། མི་རིགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྟེན་གསུམ་དམིགས་བསལ་གཤམ་འགའས་ ཅན་གྱི་དཔོན་རྒྱེ་ཁག་རྟེན་ཐུག་ཁ་ཤས་གཏོར་བཤིག་བཟང་བ་མེད་པས་གིས། བོད་རྒྱུད་བརྒྱད་ གཉིས་ཀ་མི་བཟང་པའི་ཐུག་བཞུལ་གིས་ཐོགས་ཀྱན་ནས་གཙུག་པོའི་ཐུག་བསྐལ་དུ་ཆད་།

དེ་ཡང་རྣམ་ཐང་གི་ཡིག་ཆ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་བའི་བོག་ནས་དཔེ་མཆོན་ཞིག་ དཔོན་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ནས་རྒྱ་མེད་པའི་དབྱིད་ཀའི་བོད་པས་ཞིག་ལ། བྲ་པ་ལྷན་གས་ ཤིག་གིས་ཁ་བྲ་མེས་པོར་རྒྱ་རྟེན་ས་མ་གཤམ་གོར་དུ་བྲེལ་ལྷན་གིས་དཔོན་པ་ནས་བྱུང་བྱུར་ བོན་ཏེ། དགའ་ལྷན་དུ་མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་བཟལ་བར་ཀྱན་གྱི་མཆོད་གནས་གཙོ་བོར་ཡུར་པའི་ རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྣམ་པ་གྲུབ་དེ་ཁྲེད་ནས། དཔོན་པ་ལས་ཚུངས་ཐག་རིང་པའི་ གནས་ཤིག་དུ་མེས་ཆེད་ཏིག་གོ་བར་འཇིགས་རྟེན་འཕྲོད་མེས་ཀྱི་གྲུབ་བཟང་མེད་དང་ བཅས་ལྟགས་འབྲལ་བྱུས་ཏེ་ཐུར་བལ་དུ་བསྐྱུར་། འདི་ནི་བོད་རིགས་དམར་པོ་གཙོགས་པའི་ རྒྱ་མཐུན་ཞིག་གིས་ནང་ཆགས་ཀྱི་རྒྱལ་མ་བྲས་པ་ལས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱིན་ཅན་གྱི་རྒྱའི་ རྒྱ་དམར་གྲུབ་དེ། མའོ་ཅེ་ཏུང་གིས་རྒྱལ་འདོད་འོག་རིག་གནས་གསུམ་བཟུང་ཏེ་མིང་འོག་ གས་རིག་གནས་རྒྱིང་པ་དང་། བསམ་རྒྱུ་རྒྱིང་པ། གོ་མས་གཤིས་རྒྱིང་པ། ལྟགས་ཚུལ་རྒྱིང་པ་

བཅས། རྒྱུ་ལ་བཞི་ཆ་མེད་ཀྱི་གཏོར་བར་འབད་པའི་སྒྲུབ་དཔལ་དཔལ་པོའི་ལག་ཏུ་གོར་ན།
 ཁྱིམ་གཞུང་རམ་མི་མང་གི་ཁྱིད་ཏུ་སྒྱུར་འདོབས་དང་དཔལ་འབྲེལ་གྱི་ལས་ཁྲིམ་གྱི་ཉན་ཏུ་
 ཆབས་ཆེན་ཞིག་འོར་ཉེན་ཡོད་པར་བརྟེན། བར་ཆགས་གྱིས་ལམ་སྟོན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་
 རྒྱུ་རེ། (སྐབས་དེར་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲུག་ལྷོ་ལ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་དགའ་ལྡན་པའི་བྲ་བ་ཞིག་
 གིས་རྒྱ་མཐོང་གི་ཆ་གས་རྒྱུར་ཅམ་ཞིག་དང་ཉེན་ཏུ་ཉར་ཡོད་པར་བྱགས་) རྒྱ་མཐོང་གི་
 དཔལ་གྱི་དེ་གསར་ལྷོ་ལ་སྐྱེད་ཀྱིས་འབྲུག་ལྷོ་ལ་བྱས་རྒྱུ་ཉེན་འགའ་ལས་མ་སོང་བར།
 སྒྲུབ་དཔལ་དཔལ་པོ་ལྷོ་གཅིག་དགའ་ལྡན་ཏུ་བཅན་བབས་གྱིས་སྒྲེབས་ཏེ། འཛོར་དང་སྐྱེད་
 མས་བདུན་ལྷོ་གཅིག་དང་སྐྱེད་ཀྱི་ཉེན་ཏུ་དགའ་ལྡན་དགོན་པ་གཏོར་བཤེག་བཏང་ཡོད་
 པ་དང་། འཕྲོག་བཅོམ་གྱིས་དཔོན་རྒྱལ་མང་པོ་དོན་སྦྱོང་ཆུང་མ་འཁོར་ནང་ཏུ་ཁྱེད་ཞིང་། དེ་
 རྒྱལ་འབར་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ནས་དགོན་པའི་འདུ་ཁང་དང་བྲ་གྲག་རྒྱལ་གཏོར་བའི་རྒྱལ། སྐབས་
 དེའི་ལྷན་བཞུགས་མི་གིས་མཐོང་བའི་དགའ་ལྡན་གྱི་དགོ་འདུན་པ་ཁག་གཅིག་ལ་བྱིས་ཏེ་
 ལན་བློས་པ། ཨ་ཤི་འི་འུ་ཡོ་ཀྱ་ཏུ་མ་བབས་ (New York Times) གྱི་གསར་འགོད་པ་ཞིག་གིས།
 1986 ལོར་བཅུ་མས་པའི་གནས་ཁྲིམ་ཞིག་ཏུ་བགད་⁷⁹⁷

ཕྱི་ལོ་ 1986 ལོར་ཡུལ་མ་ཡུལ་མ་ཡུལ་མ་ཡུལ་ཏུ་འདི་ལྷོ་མ་མཆོག་གྱི་གར་ལ་བཅན་བྱོལ་
 ཏུ་ཕྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ། བོད་པ་ཁྱིམ་བུ་ལྷོ་ལ་ཁྱིམ་པོར་གྱི་རྒྱལ་སྐྱེད་འབར་མ་ཏེ་བཅན་བྱོལ་ཏུ་
 མཆོད་ཅིང་། བྱས་འབྱོར་གྱི་གར་ཏུ་རིམ་པས་མེ་འབར་དགའ་གསུམ་དང་བཟའ་ཤིས་ལྷན་པོ་ལྷོ་
 བྱའི་དགོ་ལྷན་པའི་དགོན་ལྷོ་གཅི་ལྷོ་རྒྱལ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆུས་གཤམ་ཆེ་བའི་ཆོས་
 བུ་ལྷོ་གཅིག་གྱི་དགོན་ལྷོ་འབར་གར་འཛམས་ཤིག་བསྐྱེད་ཏུ་རྒྱལ་པ་བྱུང་། དེ་རྒྱལ་རིམ་པས་
 བོད་བུ་ལྷོ་གཅིག་དང་དེ་ལོ་བརྟེན་པའི་བོད་ཀྱི་སྐྱོལ་རྒྱུན་རིག་གཞུང་རྒྱལ་ཏུ་ཏུ་མ་བབས་
 གསར་པའི་སྐྱེ་ཆོགས། སྐྱོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་པ་ལས་དེར་མ་བབས་ཀྱི་ཤིས་ཡོན་གཤམ་ཆེ་བར་འཛོན་
 པ། གཞི་དཔོན་པོའི་གནས་རྒྱལ་ལ་གཅི་བོར་ཆུན་རིག་གི་ལྷོ་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་པ། སྐྱེ་ཆོགས་
 གྱི་གོམས་གཤིས་དང་དཔལ་ཡོན་མོགས། ཆོས་དད་ལ་མི་བརྟེན་པར་སྐྱེ་ཆོགས་ཆུན་རིག་ལ་
 བརྟེན་པའི་དེར་མ་བབས་ཀྱི་ལས་ལྷོ་གས་དང་མན་རྒྱུན་འབྲེལ་འདིས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་
 ཡོད་། དེས་ན་རྒྱ་ཆོར་ཁ་བ་ཆེན་པོས་དཔལ་ན་ལྷོ་ལྷོ་ལ་མཐས་པའི་བྱེད་བཞུགས་རིགས་པ་རྒྱལ་
 ཏུ་འདོན་པ་དེ་གཤམ་པོ་ཆེད་དཔེགས་གྱིས་གསུང་བའི་བསྐྱེད་བྱ་དེ། རང་ཅག་བོད་བུ་ལྷོ་གཅིག་
 བུ་ལྷོ་གཅིག་ཀྱིས་རྒྱུན་ཏུ་མེམས་ལ་བཞག་ན། སྐྱེ་ཆོགས་དང་རིག་གཞུང་གོམས་གཤིས་

797 Sam Howe Verhovek, "Visiting a Tibetan Monastery," New York Times, May 25, 1986.

ཐེངས་ཅའི་ཐོག་ནས་མཁས་པ་འདི་གོ་གནས་ཞིག་ཀྱང་བཅུགས་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་
 ལྷ་མའི་གཞུང་ལ་ཆ་བཞག་ན། «བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་»དེ་དུས་དབས་བཙོ་བསྟུང་པ་འདི་
 ལྟོད་དུ་ཡི་འེ་ཡི་འདི་སྐད་དུ་ཡབ་པས། བོད་ཀྱི་གཞུང་དབང་ཆེ་བུས་བྱུགས་པ་འདི་སྐད་ཡིག་དུ་
 བསྟུང་བ་དང་ཁོ་དེ་ཡིན་ཆུང་གོང་དུ་སྟུང་ཐིན་པ་ལྟར་ལ། དུས་དབས་ཉི་ཤུ་པ་འདི་ནང་དང་དེ་
 རྗེས་དུས་དབས་འདི་འདི་ནང་བཅས་པར་ཡིན་སྐད་དུ་བསྟུང་བ་ལ། «བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་
 མོ་»ཆ་ཚང་། «བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་» «བྱང་པེས་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ་» «ཆ་ཤེ་
 རྟེན་ཆེན་རིགས་པ་འདི་རྒྱ་མཚོ།» «ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་»ལྟོད་ཆ། ཁོ་པོས་བསྐྱིགས་པ་འདི་བོད་
 ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅེས་བུས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་དང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟུང་བ་«དབུ་མ་དགོངས་པ་དབང་
 གསལ་»དང་། བྱི་མི་ཞིག་གིས་བསྟུང་བ་«རྗེ་གསལ་རིམ་རིམ་ཐུགས་ལ་སྟོན་»གཉིས། གཞན་
 ཡང་ཁོ་པོས་སྟུང་བ་ལ་«བསྐྱབ་བུ་ཀྱི་ཐིན་བྱིས་»དང་། «ཉེན་འབྲེལ་བལྟོད་པ་»དང་
 «ལམ་རིམ་ཉམས་མཐུང་»སོགས་གཞུང་ཆུང་བ་ཁག་གཅིག་ དེ་དུང་གཞན་གྱིས་བསྟུང་བ་ལ།
 «བྱང་མའི་ཆུང་ཁྲིམས་ལེ་བྱེད་ཀྱི་ཐུང་བཤད་རྒྱལ་བའི་གཞུང་ལམ།» «ཡིད་དང་ཀུན་གཞི་འདི་
 རྣམ་གཞག་»ཆ་འབྲེལ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་འདི་རྣམ་བཤད་«རྗེ་གསལ་བཟོད་པའི་ཐེམ་སྐས།»
 པར་བྱིན་རྣམ་བཤད་«ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་།» བདེ་མཚོག་བསྟུང་བུ་ཀྱི་འབྲེལ་ཆེན་
 «ཐུས་དོན་ཀུན་གསལ་»བཅས་སོ།

བོད་ཡིག་དང་དུ་འདྲ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་དང་ཕྱམ་གྱི་བྱ་བོ་རྒྱལ་ཆུང་དང་མ་རིན་ཆེན། མཁས་
 བྱུང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་བཅས། རྗེ་ཡབ་ཕྱམ་གཞུང་གྱི་གསུང་འབྲམ་ཆ་ཚང་དེར་དབས་
 ཀྱི་སྔོན་ལྟར་དཔར་མ་ཆེ་ཁག་རྣམས་པན་ཆུན་བསྟུང་ཞིབ་དང་། གཞུང་དུ་བྱུང་བའི་བཀའ་
 བཞུན་གྱི་ལུང་རྣམས་སོ་སོའི་ཁྲངས། བཀའ་བཞུན་གང་ཡིན་དང་དེ་གཉིས་སོ་སོའི་ཐེ་ཆེན་
 ལྟེགས་བམ་ཤོག་ཐུངས་དང་བཅས་པ་གསལ་བར་འཁོད་པའི་མཆན་བཏབ་ཏེ། དཔེ་བསྟུང་མ་
 གསལ་དཔ་པོད་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་བཞི་འདི་བདག་ཉིད་ཅན། བྱི་མོ་ ༡༠༡༩ ལོའི་རྒྱ་བ་ ༡༢ ཆེས་ ༡༡
 ཉིན། རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཕྱུང་ན་ལས་འདས་ནས་ཡོ་རྟོ་བྱུག་བརྒྱ་འཁོར་པའི་བྱུག་བརྒྱའི་
 དུས་བྱན་ཆེན་པོ་འདི་དགའ་ཐུན་ཐུ་མཆོད་ཀྱི་ཉིན་མོར་ཞལ་ཕྱེ་བར། རྗེ་ལྷ་མའི་གཞུང་དབང་གྱི་
 འོད་ཀྱང་དེར་དབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པ་ཞིག་དུ་ཤར་བ་ཉི་ཤུ་ལྟར་། མདོར་ན་མི་ཡོ་བྱུག་བརྒྱ་
 ལྟེགས་ཀྱི་རྗེ་དུ་པོད་མ་མཐར་འབྲུངས་ཤིང་། མཐོ་སྐྱོད་བོད་ཀྱི་རྣྱངས་སུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
 ཉི་མ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པ། རྟེན་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོ་ཤར་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་བཟང་བུགས་པའི་དཔལ་ཞེས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེའི་བུགས་

བསྐྱེད་གྱི་རྣམ་པས། ཁོང་གི་མཛད་རྗེས་དང་ཕྱགས་རྒྱུན་ནི། དེང་གི་དྲུས་སྤྱོད་མཐུ་དང་རྣམ་
པ་ཐུང་བས་ཉམས་པ་མེད་པར་གནས་བཞེན་པའི་ཐོག་སྐྱེ་འགྲོ་བྱངས་ལས་འདས་པ་སྒྲིན་ཕྱོལ་
བྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་དང་འགོད་བཞེན་པར་བཟུགས་སོ་ཞེས་གྲང་སྤྲོད། །འདིར་སྤྲུས་པ།

འདི་ན་བྱང་པས་རྒྱལ་བ་ལྟན་འོད་སྣང་བྱང་ནས་བྱང་དྲུ་བྱང་པར་བྱང་བ་ལྟན་པའི།

མད་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་དེང་པའི་རབས་ལས་མཆར་དྲུ་མངར་པའི་པོད་གྱི་སྐྱེ།

གངས་ཅན་རྫོངས་སྤྱབ་བསྟན་ཉིན་བྱེད་བྱན་མཆམས་ལྷུང་ལ་ཉེ་བར་ཕྱོགས་པའི་ཆེ།

གར་ཕྱོགས་ཚོང་ཁའི་སྣང་བ་གསར་པས་སྤྲུལ་ཡང་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་རྩལ་འདི་བརྒྱན།

སྒོ་ཁྲིས་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གནས་ཆུགས་བརྩོན་འབྲས་ཕྱགས་ལ་བརྩོན་ཉེ་འཕངས་པ་ལས།

མདོ་རྒྱུད་ལྷང་གི་གསར་པའི་གནད་ཀྱན་གཉིད་དྲུ་སྤྲུས་པའི་བྲག་གྲང་རབ་བརྩོན་ཉེ།

ལེགས་བཤད་འདོད་དཔུང་སྒྲིལ་པའི་བསམ་འཕེལ་ནོར་བུ་བདག་གིར་མཛད་པའི་རྣམ་ཐང་ལས།

གསུང་རབ་ཀྱན་ལ་སྤྱུ་བའི་སྒྲིབས་པ་བསྟན་དྲུ་མེད་པར་སྒོ་རྒྱན་ཀྱན་གྱིས་བཟུགས།

མཐའ་ལས་འགྲོ་ལ་གཅིག་དྲུ་བརྩེ་བའི་རྒྱལ་བསམ་གཤེལ་བ་མེད་པ་སྟན་རས་གཟིགས།

བཟང་ལས་གདུལ་བྱའི་ཡིད་གྱི་སྟན་པ་མེལ་པའི་ཤེས་རབ་འབར་བ་འཇམ་པའི་དབྱངས།

དབག་ལས་མེམས་ཅན་དེ་སྒྲོང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པའི་མཐུ་རྒྱན་གསར་པའི་བདག་པོ་ཉིད།

མཁེན་བརྩེ་རྣམ་གསུམ་གཅིག་དྲུ་བསྐྱེད་བས་དེགས་གསུམ་མགོན་པོ་འཇམ་མགོན་སྐྱེ་མ་ཉིད།

འཕགས་པའི་ཕྱལ་དྲུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ།

སྤྱུ་སྤྱུ་བ་ཞབས་ནི་རྩོན་པ་གཉིས་པ་ཞྭ།

གངས་ཅན་རྫོངས་སྤྱབ་བསྟན་པའི་བསྟན་པ་ལ།

ཚང་ཁ་པ་ཉིད་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་འོ།

གར་ཕྱོགས་ཚོང་ཁའི་ཕྱལ་ནས་ཕྱོན་པ་ཡི།

སྒོ་བཟང་ཐུགས་པའི་དཔལ་གྱི་སྟོན་ཆེན་འདི།

གསར་གསུམ་མཛད་པའི་རྩལ་ལ་སེམས་པ་ན།

ཡིད་རབ་མི་འཕྲོགས་དཔྱེད་རྒྱན་སྤྱེ་ཞིག་ཡོད།

ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་ཆོས་གྲང་རྒྱུ་ཆེན་པོ།

གང་གི་མཛད་པའི་རྩལ་ཡང་དེ་ཅུ་ཞྭ།

རྒྱ་ཚང་མེམས་ཅན་བྱངས་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ།

གང་གི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡང་དེ་ཅུ་མོ།

ཁྱེད་ཡོན་ལ་མཐའ་དཔེན་པའི་རྩལ་གཉིད་ཆེད།

གྲེ་དབྱའི་དེ་སྐོང་མཛད་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་མཐའ་།
 བརྗོད་ལ་དབྱེས་ཅན་དག་གྱུར་ལྷན་ལྷུང་ན།
 བདག་ལྷ་པལ་པའི་ཕྱེ་ཆེ་ཆེ་ལྷུང་གཡོ།
 འོན་གྱུར་ཐོན་པས་གས་ལེགས་བྱས་བཀའ་བྱིན་ལས།
 ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཐང་རྒྱ་མཚོར་ལེགས་ལྷགས་གིང་།
 གསུང་རབ་བདུད་ཆེ་འདྲིང་དུ་སྤྱད་པ་ལས།
 ཁྱོད་ཡོན་ལྷན་ལ་སྤོངས་པ་ཚུང་ཟད་རྟེན།
 དེ་ལྷུང་རབ་གཞན་དད་པ་འཕེལ་བ་དང་།
 རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་ལམ་ལ་འདྲུག་པའི་ལྷུང་།
 ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཐང་དབག་ཡས་རྒྱ་གཉེར་ལས།
 ཆ་གས་ཅམ་ཞིག་བཟུས་ཏེ་སྤྱོད་པས་སྤེལ།
 ཡངས་པའི་ཐང་ལ་འདྲི་དགས་དགའ་མཁུར་རྒྱ།
 ནགས་ཀྱི་གསེབ་ན་བྱེ་བྱུས་སྤྱ་ལྷན་འབྱེན།
 མཐོན་པོའི་གིང་ལ་སྤྱོད་པས་མཚོངས་རུལ་རོམས།
 བདག་ཉི་ཚྭ་གས་བརྗོད་དབྱེས་འདི་སྤྱོད་པས་ལ་སྤྱོད།
 ཁྱད་པར་དེར་རབས་ཞེས་པའི་དུས་མཐའ་འདིར།
 དེར་རབས་སྤོལ་དང་གོ་སྤྱོད་ཆེག་སྤྱོད་ལས།
 འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱེགས་འདི།
 བཀོད་དེ་སྤེལ་བར་དགེ་མཚན་ལྷག་པར་མཐོང་།
 དོན་ལ་ཟབ་མོད་ཆེག་ནི་གོ་བདེའི་དག །
 ཆེག་ལ་རྒྱལ་མོད་དོན་ནི་གཉེར་ཟབ་ལགས།
 ལྷན་དག་མཐོན་བརྗོད་སྤྱོད་པས་མ་བཅིངས་མོད།
 རབ་བྱུང་ལྷན་དག་པོལ་བྱིས་བྱུང་འདི་མཚར།
 དེ་ལྷུང་ཟབ་ཅིང་རྒྱལ་པའི་རྗོད་བྱེད་ཆེག །
 ཡིད་འོང་སྤྱ་ཆོགས་སེལ་མའི་མེ་ཏྱུག་རྣམས།
 ཡུང་བར་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐང་གསར་བསྐྱེགས་འདི།
 འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་དབྱེས་པའི་མཚོད་པར་འབུལ།

རྒྱལ་པས་ཕྱང་བཏུན་འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མ་ཞེ།

སྒྲ་བཟང་རྒྱལ་པ་གཉིས་པའི་བཀའ་སྒྲིལ་ཆེ།

མདོ་ཐུགས་བྱུང་འབྲེལ་མིང་ཕྱགས་ཀྱི་མེད་འདི།

མིད་མཐའི་བར་ཏུ་བཏུན་ཅིང་རྒྱས་པར་ཤོག །

འདིར་འབད་དགེ་བས་བདག་གཞན་འཕྲོ་བ་ཀྱན།

རྒྱལ་པ་དབྱེས་པའི་ལམ་བཟང་དང་ཕྱད་དེ།

འཇིགས་ཏུང་འཁོར་བའི་མཆོ་ལས་པལ་བརྒྱལ་ཞིང་།

ལྷ་གསུམ་མིན་ཆེན་སྤྱིར་ཏུ་བཟོད་པར་ཤོག །

ཅེས། «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་རྣམ་ཐང་གསུམ་པ་བསྐྱེད་ཀྱིས་གངས་ཅན་གྱི་རྫོངས་སུ་སངས་རྒྱུས་
ཕྱན་པ་»ཞེས་བྱུང་བ་འདི་བཞིན། མང་ཕྱལ་ཕྱང་བོར་གི་ས་ཁོངས་ཉོད་རྫོང་དགའ་ཕྱལ་ཏུ་སྐྱེས་
ཤིང་། རྒྱང་ཏུས་རྫོང་དགའ་ཆོས་ལྷེ་ལུ་རྒྱུགས་སྐར་རྩ་ལམ་ས་ལམ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ས་སུ་
ཆོས་སྐར་ལྷགས་ལ། དེ་རྗེས་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་གྱི་གདན་ས་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་
པའི་སྤྱིར་གི་ཡ་ཕྱལ་གས་ཆེ་པོས་བསམ་ནོར་བུའི་སྤྱིར་ཏུ། གཞུང་ཆེན་བཀའ་ཡོད་ལྷའི་སྒྲོབ་
པ་མཐར་མེན་ཏེ་ལྷ་ལྡན་སྐྱེས་ལམ་ཆེན་མོའི་ཕྱོད་སྐོར་དམ་འཁོག་གི་རྒྱལ་བཟང་ཡང་ཐོབ་
པ་དང་། རྣམས་མའི་ཏུས་འདིར་རྒྱལ་པ་བཏུན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རྗེ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་མདོ་
ཐུགས་ཀྱི་བཏུན་པ་ལ་མཇེད་རྗེས་འབྱུག་གྱི་དོ་སྒྲུབ་པ། ལྷར་བཅས་མིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་སྤྱི་
ནོར་ལ་ཤོར་ས་ལ་སྐྱབས་མཁོན་རྒྱལ་དབང་གྱུ་སྤྱིར་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་དོན་གྱི་སྤྱད་ཏུ་མཆོན་
ནས་སྒྲོས་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབང་དབྱངས་ལྷོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བཏུན་འཇིག་རྒྱུ་མཆོ་མིད་
གསུམ་དབང་བསྐྱར་མཆོངས་པ་མེད་པའི་ལྷེ་དབང་བཟང་པོའི་ཞལ་ཐུ་ནས་དང་། རྒྱལ་པའི་
ཡོངས་འཇིག་དགའ་ལྡན་ཁྱི་ཆེན་སྐྱབས་རྗེ་སྤྱིར་མིན་པོ་ཆེ་རྗེ་བཙུན་བྱུང་བཏུན་ཕྱང་རྣམས་
རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་དབང་བཟང་པོ། རྒྱལ་པའི་ཡོངས་འཇིག་སྐྱབས་རྗེ་ཁྱི་བྱུང་མིན་པོ་ཆེ་རྗེ་
བཙུན་སྐོར་བཟང་ཡེ་ཤེས་བཏུན་འཇིག་རྒྱུ་མཆོ་དབང་བཟང་པོ། རྒྱལ་ས་རྗེ་ཐོར་མིན་པོ་ཆེ་རྗེ་
བཙུན་སྐོར་བཟང་བཙོན་འབྱུས་བྱུང་བཏུན་རྒྱལ་མཆོན་དབང་བཟང་པོ། རྒྱལ་ས་རྗེ་མཁན་བྱུང་
སྒྲ་ཏེ་མིན་པོ་ཆེ་རྗེ་བཙུན་བྱུང་ཐུབ་རྒྱལ་ཁྱི་མས་དབང་བཟང་པོ་དང་། ལྷག་པར་དང་ཉིད་ལ་
གདན་ས་དགའ་ལྡན་ཏུ་གཤམ་གི་དགེ་བྱུག་ཏུ་བསྐྱངས་ཏེ། འཕྱོ་བསྐྱས་སྤྱ་ནས་མཆོན་ཏེ་དེ་གྱི་
གཞུང་དང་། བརྩ་དག་སྐྱེན་དག་སྐྱེད་མཁན་ཐུ་ལྷན་མིག་གནས། གཞན་ཡང་ལམ་མིམ་སྐོར་སྤྱིར་
དང་། དབང་ཕྱང་ཁྱིད་སྐྱེད་མཁན་གང་ཅིར་བཀའ་བྱིན་གཞལ་ཏུ་མེད་པ་དགེ་ལྡན་སྐྱེན་བསྐྱེད་

ཀྱི་འཕྱན་པ་ལེ་མཛོད་འཛིན་ཐུངས་རྗེ་རྗེ་མེད་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་རྗེ་བཙན་མེད་བཟང་དཔལ་ལྷན་འཕྱན་
 འཛིན་ཡར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་བཅས། དགེ་བའི་བསེས་གཉེན་མཆན་ཉིད་དང་ལྷན་པས་
 རྗེས་སུ་བབྱང་ཞིང་། རྗེ་མེད་མ་གཤམ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ལ་འཇིགས་པའི་ལམ་ནས་གཞན་
 དཀྱིར་མེད་པའི་དད་པ་ཐོབ་ཅིང་། མིན་ཁོད་གཉིས་ཀྱི་ནང་གནའ་དེར་གྱི་འཇིགས་གནས་དང་
 ལྷ་བྱའ་ལོ་རྒྱས་སོགས་སྤྱོད་པའི་སྒྲོལ་པ་ལྟར་ཐད་ལྷན་པ་སྤྱད་ཀྱི་འཇིགས་བྱུང་བཙན་
 ཐུན་པས། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཉོག་དབྱིབས་ནད་ཡམས་ཀྱི་འཇིགས་པས་བྱུང་བའི་ཕན་ཚུན་
 འབྲུལ་བཟུང་སོགས་ལ་དཔལ་ཐུགས་ལོ་རྒྱ་རྗེའི་བ་བྱུང་དང་འབྲུང་བཞིན་པར་དཔེ་མཆམས་
 འིང་ཙམ་ཞིག་བཞུམས་པའི་སྐབས་སུ་ཉེ། སང་འབྲུང་བཙན་བཟུན་པའི་རྒྱལ་སྤྱད་ལོ་གསར་
 གྲུབ་ཞུས་ཙམ་ཉེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཕྱི་རྒྱ་གཞུང་པའི་རྟོག་དུ་ཡིད་དང་པ་གཞུང་ཀྱིས་བྱུང་པའི་
 ལུང་། རྣམ་ཐར་འདིའི་གཞུང་ཚོས་པའི་འགོ་བཙུགས་ཉེ་ལོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་མཆོག་རྒྱལ་
 པར་བྱས་ཤིང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཆ་ལྷག་ཉེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོར་དཔར་དུ་བཞུགས་ཉེ་རྗེའི་བའོ།

དེ་ལྟར་འཇམ་མགོན་ཐུ་མའི་རྣམ་ཐར་གསར་བཞུགས་འདི་བཙུམས་པའི་རྣམ་དཀར་
 རྒྱ་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། བན་པ་དེའི་འབྲུང་གནས་རྒྱལ་བའི་བཙན་པོ་འཇིགས་ཀྱིས་
 ཀྱི་སྤྱོད་འགྲོའི་གསོས་སུ་ཡུན་འདི་དུ་གནས་པ་དང་། བྱུང་པར་དུ་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བ་གཉིས་
 པའི་མདོ་རྒྱུད་མན་དག་དང་བཅས་པའི་གཡུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་བྱུང་འཆད་ཉན་དང་ལྷ་
 རྣོས་སྤྱོད་གཞུང་ཀྱི་སྤྱོད་བཟང་མི་རབས་ནས་མི་རབས་ཀྱི་བར་དུ་མི་ཉམས་གོང་ནས་གོང་
 གྲུ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། ཡངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྤྱོད་འགྲོ་མཐའ་དག་གནས་
 སྐབས་ཐུག་བཞུལ་ལས་ཁྱོལ་ཞིང་མཐར་ཐུག་མདོན་མཐོ་དེས་ལོགས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་རྟེག་པ་
 དང་། སང་ཉིད་ཀྱང་སྤྱོད་བཞུམས་ཅད་དུ་རྗེ་བཙན་ཐུ་མའི་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་བཟུང་རྗེས་ལམ་ཀྱི་
 རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་བྱུང་ཆུབ་ཉིད་པའི་གོ་འཕང་ལ་རྟེག་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་ཁྱོལ་ཅིང་ཀྱང་སྤྱོད་
 རོ། །སར་མཟུ་ལོ། །

དང་འབྲེལ་བའི་དཔེ་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་འདི་དོན་ལྟར་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བའི་སྐབས་གནང་བ་དང་། ཡིན་
ཡིག་གི་རྣམ་ཐང་དེའི་ཐིག་ཁྲིམ་ལ། སང་འཇུག་ནང་ལེགས་སྒྱུར་དང་འཕགས་པོ་དེ་གི་གཞུང་
ལ་མཁས་པའི་ཆོས་ཀྱོག་དག་བཤེས་དག་དབང་བས་མ་གཏན་ལགས་ནས་ལེགས་པོ་ཆོས་ཀྱི་
དགོངས་འཆར་གནང་བ་དང་། དེར་སྐབས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྒྲན་ཕྱིར་རྣམ་ཐང་
ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་སྒྲིམ་པའི་པོ་དེ་གི་སྐབས་ལོ་རྣམས་ཕྱི་ལོར་སྒྱུར་བ་དང་། ར་ས་སྒྲན་ཆེས་ཁབ་གི་
ཆེས་ཀྱི་སྒྲོལ་དཔོན་བཏུན་འཛིན་སྒྲོ་ལྷན་ལགས་ནས་ཕྱག་རྟོགས་གནང་བ་བཅས་ལ་བྱུགས་རྒྱུ་
ཆེ་བྱུང་།

ཕྱི་ཡིག་གི་རྣམ་ཐང་འདིའི་ཐད་ལ། ཐོག་མར་བཏུན་འཛིན་འཇུག་ལ་ལགས་ནས་
ཡིན་ཡིག་གི་རྣམ་ཐང་དེ་པོ་དེ་གི་འགྲུ་སྐབས་བསྒྱུར་གྱིས་ལབ་པར་བྱུགས་རྒྱུ་ཆེ་བྱུང་དང་།
པོ་དེ་གི་ཡིག་ཆའི་ཐང་འདིའི་གཞུང་དངོས་གཞི་གིས་ཐིག་རྒྱུ་ལ། ཁོ་པོའི་རྟེན་འགྲུལ་ལྟར་
གཞུང་བརྒྱ་ལྷུ་བའི་བཤེས་གཉེན་མེད་སྒྲུང་ཡང་སྒྲུང་འདི་དོན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། ཆོས་ཀྱོག་དག་
བཤེས་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་དང་ལགས། ཡ་པོའི་དབང་དབང་རྒྱུར་ཕྱིན་ཁབ་གི་པོ་དེ་ཀྱང་ཕྱི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱེ་འཛིན་སྐལ་ལྷན་སྒྲོ་ཕྱིས་ལགས། གཞུང་བྱུགས་སྐབས་འབྲུག་སྒྲོ་བ་དག་འགྲུག་དག་བཤེས་
སྒྲོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ། ཡ་པོའི་ནང་བཏུན་དཔེ་ཆོག་སྒྲུང་གནས་ཁབ་གི་དབྱེ་ཞིབ་པ་སྐལ་
བཟང་དབང་མོ་འཇུག་ཆོས་འཛིན་ལགས་དང་། ལོ་རྒྱུས་སྒྲོ་བ་ལ་སྒྲོ་བས་པ་དག་བཟང་མཛོ་
སྒྲོ་བཟང་གིས་སྐབས་ལགས་བཅས་ནས། རྣམ་ཐང་གི་ཐིག་ཁྲིམ་ཆེད་ཞིབ་དབྱེ་བྱུགས་ཏེ།
དག་ཆ་དང་། ཆེ་གསྒྲུར་གོ་བ་དེ་འགྲུ་གཏོར་སྒྲུང་སྐབས་དང་། དབྱེ་གཞིའི་གནས་རྣམས་ལ་དོགས་
དཔྱད་སྐབས་སྒྲོ་འཆར་ལྷན་པོར་གནང་བར་བྱུགས་རྒྱུ་ཆེ་བྱུང་། ཐད་པར་དུ་ཁོ་པོ་སང་ཉིད་ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༥༤ ལོ་མཇུག་མ་བཟུས་ཅན་ཀྱི་གོ་དུ་སྒྲོ་དུ་རྒྱུ་དག་སྒྲུམ་པ་ཅན་ལས། ལྷ་ས་དང་
དག་ལ་ལྷན། མེ་རུ་ཆོས་ལྷན་ལ། ལོ་ལ་ཁ། དུགས་པོ་སྒྲན་ཕྱིར་སྐབས། འཇུག་མཛོན་སྒྲུ་མའི་
རྣམ་ཐང་དང་འབྲེལ་བའི་སྐལ་རྣམས་དངོས་སྒྲུ་མཇུག་པའི་སྐབས་པོ་བཟུང་སྐབས། ཆོས་
འཛིན་ལགས་དང་ཆབ་མདོ་སྒྲོ་བཟང་གིས་སྐབས་ལགས་གཉིས་ནས། རྣམ་ཐང་འདི་ནང་འཁོད་
པའི་དགོན་པ་དང་། དཔེན་གནས། གཞན་ཡང་པོ་དེ་གིས་སྐལ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གདུལ་
དཔེ་གས་བསལ་བྱུགས་སྒྲུང་མཇུག་དེ་བཙོས་ལོས་སྐབས་ལ་ཕྱག་རྟོགས་གནང་བར་བྱུགས་རྒྱུ་
ཆེ་བྱུང་།

མཇུག་དུ་སང་ཉིད་ལ་ལས་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྒྲོ་སྒྲི་ལགས་དང་བཟོ་མཁའ་འགྲོ་
དང་རྒྱ་སྐབས་ལའང་། ཁོ་པོ་སང་ཉིད་ཡིན་པོ་དག་གིས་ཀའི་ནང་འཇུག་མཛོན་སྒྲུ་མའི་རྣམ་

ཐར་ཚུམ་འབྲིའི་ལས་ལ་བྱུགས་པའི་སྐབས་སུ། ཉ་ལམ་ཞོགས་པ་ནས་ལངས་པ་ནས་དཀོར་བྱོ་
 ཉལ་བའི་བྱ་ལྷི་བར་བྱ། རག་ནས་“རྒྱ་ཚུང་ཁ་པ།” “རྒྱ་ཚུང་ཁ་པ།” ཞེས་གཞུངས་སྐྱུགས་མ་
 ཁི་འདྲོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་ལའང་རྒྱ་མ་མ་འབའ་ཞིག་ལས་བསམ་བྱ་མེད་པ་ལྟ་བུར་གནས་
 པར་བརྒྱུད་ཕན་རྒྱན་ཏིང་པོར་བཞུགས་པས་མ་ཆད། ཚུམ་འབྲིའི་ལས་དོན་ཐོག་མིང་ཐག་པ་
 གས་ལྷོ་བ་ཆེན་པོས་བྱུང་བྱོར་བྱས་པར་བྱགས་རྒྱེ་ཆེ་བྱ་བཅས་སོ། །

༡༩༤༠		ཀླུ་པ་རྩེ་ལ་འདྲི་རྒྱུ་ཆུ་ནག་ལ་འབྱོར།
༡༩༤༡	ཆེ་ཆེ་དོན་བྱུང་མིན་ཆེན་ལྷི་ས་རྒྱ་ཆེ་བ་པ་བདག་གིས་བཞེས་ཏེ། བྱ་ཐྱུང་དགོན་པར་གདན་འདྲེན། དབང་བསྐྱར་ཏེ་གསང་མཆན་དོན་ཡོད་རྒྱུ་གསུངས།	ཀླུ་པ་རྩེ་ལ་འདྲི་རྒྱུ་ཆུ་ནག་ནམ་ཐང་ལ་ཕྱིར་འབྱོར།
༡༩༤༢	ཆེ་ཆེ་དོན་བྱུང་མིན་ཆེན་ལྷི་བྱུང་ཏེ་དགེ་ཆེ་ལ་བསྐྱུངས་ཏེ་ཐྱོད་བཟང་ཡུགས་པ་ཞེས་པའི་མཆན་བཞེས།	གོང་ཡུག་ཤེས་པ་འབྱུངས། ཀྱན་མཆོག་ཐུག་ཆེན་རབ་འབྱུངས་པ་འདས། ཆེ་པ་ཀྱན་དགའ་རྒྱ་ཆེ་མཆོད་རབས་«དེ་པ་ཐེས་དམར་པོ་»བཅུ་མས།
༡༩༤༣	ཆེ་ཆེ་དོན་བྱུང་མིན་ཆེན་ལྷི་བྱུང་ཏེ་བྱ་ཐྱུང་དགོན་པར་བཞུགས་ཐུང།	ཕག་ཡུའི་ཐུང་དང་པོ་ཏེ་མི་ཏེ་བྱ་ཐྱུང་ཆེ་པ་ཆུ་ལ་མཆན་དང་། བ་ཆེན་མིན་ཆེན་བྱུང་འདས། ཆུ་ལ་ཆབ་དང་མ་མིན་ཆེན་འབྱུངས།
༡༩༤༤	གོང་མཆོངས།	ཕག་ཡུའི་ཐུང་དགེ་མེད་པ་འཁྲུ་དབྱངས་ལྷ་ཀྱུ་ཆུ་ལ་མཆན་ཁྲི་པ་པོས།
༡༩༤༥	གོང་མཆོངས།	ས་ཆུ་འཁྲི་འཁྲིན་ལྷ་ཕྱི་ཐོ་ཐོ་ས་ཆུ་ལ་མཆན་དང་། མེ་མས་དང་ལ་ཆེན་པོ་ཀྱན་བཟང་འབྱུངས།

[illegible]

༡༩༥༤	ས་མཐར་ལ་ཉི་ཤེས་ཆེན་དང་། རྒྱ་ནང་ལྷོགས་རྒྱུ་ལ་ བ་ལས་ཆེས་གསུམ། ཉ་དཔོན་ལས་ལྷོགས་གསུམ་ ལས་བྱུགས་ལྷོགས་ཅིང་། «མཁོན་པ་མཁོན་»ཞིང་ པར་གསལ་བ་བཟང་པོར་ཆེ་བཞུགས་པ་ལྟར་ ལས་བྱུགས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷོགས་ཆེ་པོ་ལྷོ་ མར་ལྷུས་པ་རྒྱ་མཁོན་པོ་མཁོན་པོ་བཟང་པོ་ལྷོགས་ མཁའ་། རྒྱ་ཆེད་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ གནང་།	ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོ་ དཔོན་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ཞིང་བཟོད། ས་མཐར་ལ་ཉི་ཤེས་ ཆེན་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་
༡༩༥༥	ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་	རྒྱ་མཁོན་པོ་མཁོན་པོ་ «མཁོན་པོ་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་»ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་
༡༩༥༧	ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་	ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ དཔོན་ལྷོགས་ལྷོགས་
༡༩༩༠	ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ «ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་»དཔོན་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་	ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་ལྷོགས་

[illegible]

[illegible]

༡༩༩༥	མཛད་ཆེན་པོས་ཐུགས་པའི་ཡ་ཐུལ་གཉལ་གྱི་བྱང་ ན་ཆེན་མོ་པུཌ་གས། རྒྱལ་ཆ་པ་དང་མ་ཡིན་ཆེན་རྒྱ་ ཆེད་ཁ་པའི་སྒྲོབ་མར་ཐུང་། སྤུང་པའི་འོ་ལ་དྲགས་ རུལ་ཏུ་ཐུབ་པ་ལ་ཕྱོག་ཉེ་དང་ཐོག་དྲགས་པོ་སྤྲན་ རུལ་ཏུ་འོ་དེ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་གཞིའི་དཔེ་བཞུགས་ལྷ་ རྒྱུད་སྤྲུལ་པུཌ་གས། དེར་སྒྲོབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པ་ཐུགས་ རྒྱུད་ལ་འབྱུངས་པའི་། རྣམ་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་ བཀའ་ཁྲིན་བྱན་པའི་དང་པོའི་པུཌ་གས་ཀྱིས་པུཌ་ པ་«ཐེགས་པ་པད་ཉིད་པོ་»ལྷ་ཆེན་འཁྲུག་པུཌ་པར་ ཐུགས་པ་བཅུ་མས། རྣམ་པ་ལ་ཁ་པ་ཐུལ་ཏུ་ཕྱོག་ཉེ་ མགར་ལུག་ཏུ་རྒྱུབ་པ་མཛད།	
༡༩༩༦	མགར་ལུག་ནས་ཆེས་ཉེ་མེད་ཏེ་དཔར་ལེབས། ལམ་ ཡི་ཕྱི་རྒྱུད་ལ་བཀའ་མས་པ་བྱང་ཏུ་གཉིས་མཛད་པའི་ བཞིས་པ་དེ་ཆེ་ཁོ་དག་དབང་ཐུགས་པ་ལ་བཞུགས་པའི་ «ལམ་གཞི་རྣམ་གཞུས་»ཡིན། ལྷ་ས་རྒྱུད་ཀྱི་ན།	དོ་ལྷན་མིན་རྒྱ་ནག་མིར་རྒྱལ་ རབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁོ་གཉིས་པར་ཐུང་། ས་རྒྱ་བདག་ཆེན་འཆམ་དབྱངས་ གས་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དྲགས་པོ་པཎ་ཆེན་བཟའ་མེས་རྣམ་ རྒྱལ་འབྱུངས།
༡༩༩༧	རྒྱུད་ཀྱི་འོ་བུ་ལས་པའི་ལྷ་ཁད་ཏུ་ཡེམས་ཉེ། ཐུང་མཉན་ ཡོད་ཏུ་རྣམ་པ་པུཌ་ཐུབ་པས་ཆེ་འབྱུངས་བཞུགས་པའི་ རྒྱ་སྤྲན་ཏུ་ཉིན་པལ་ཆེ་ཐུང་རྣམ་པའི་ལྷ་ཆེན་མཆོད་ མཛད།	ས་རྒྱ་ཁི་འཁྲུག་ཏེ་དཔེ་བཞུགས་ དགའ་ཡིན་ཆེན་འདས།

༡༩༠༥	ཐུ་ནག་གོང་མ་ཏུ་མིང་ཐུལ་པོས་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ གྲུང་ཞལ་ཕྱིན་མ་པ་ཞེས། ལྷ་ས་ཆེ་ཁང་ཆེན་དང་ བཞེན་པ་པམས་དང་ཞིག་གསེ་མཆོད་ནས་ལྷ་དྲན་ མེན་ལས་ཆེན་མོ་འོ་བུ་ཐུག་གཞན། བཤུ་ཕྱི་དཔང་ དང་གཞན་སོགས་ཀྱིས་འཕྲུལ་ཁོང་མོ་པ་ཆོས་ཀྱི་དམ་ ལུ་«ཆེ་མོ་འོ་བུ་མ་པ་དང་མིག་ས་དཔེ་ཐུ་མཆོ་»མཆོད། ལུ་མ་པ་ལྷ་དྲ་ཕྱི་དཔང་གིས་ཐུ་ནག་གཞན་ཆེ་ རྒྱ་མ་ས་ཆོས་འཕྲུལ་མཆོད་དེ་པ་ལས་པེ་མ་དང་། བཞེ་མཆོག་ལྷ་མོ་པེ་འོ་བུ་པ་ཐམས་དང་། ལྷ་ག་དང་མ་ ཐུ་དྲ་ལྷ་ཆོག་སེམ་ཐུ་མ་དང་གཞན་པ་།	
༡༩༠༧	མཆོད་ཆེན་པ་ཞིང་ཐུགས་པེ་པ་ཐུལ་ལྷ་དྲན་མེན་ ལས་ཆེན་མོ་ཐུགས་། དགའ་ལྷན་དགོན་པེ་མཆོད་ བཞེ་པེ་པ་ཆེ་འཕྲུལ་འཛིན་ཐུགས་པ་ཐུལ་མ་ཆེན་དང་ ཐུལ་ཆུ་དང་མ་པེ་ལྷ་ཆེན་གཉིས་ལ་མཆོད་པས་དཔེ་ གྱི་ཞལ་ཏུ་མཆོད། རྒྱ་མ་དང་ཉིད་འོ་བུ་ཐུགས་ཐུལ་ དྲ་དཔེན་གནས་ལ་པེ་པས། འོ་བུ་ཁ་ཐམས་གཏན་མྱིང་ དྲ་གསར་འཕྲུལ་གྱི་«ཐུང་ཐམས་ནལ་འཕྲོད་དག་པེ་ »དང་། དེ་འོ་«དཔང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་»གཉིས་ བཞེ་མས་པེ་པ་། བེ་དམ་ཕྱི་ལྷ་པེ་མཆོན་མ་ཐོང་པས་ «ཐུགས་པེ་མ་པེ་ལྷ་གསལ་ཐུན་»ཆོས་པེ་ཐུགས་ འཕྲན་བཞུད།	

༡༩༡༠	ཕྱིར་དགའ་ལྷན་ཏུ་ཕེབས་ནས་རབ་ཞུགས་ཀྱི་པ་པོ་ མཛད། འདི་ནས་བཟུང་ཆེ་དགའ་ལྷན་དགོན་པ་རྒྱ་ ལྷ་མའི་བཞུགས་གནས་ལྟར། རྣམ་ཐང་ལྷ་མའི་གྲོ་ སྒྲོང་ལ་གཞུང་ཆོས་པའི་དྲུག་སྒྲོང་གསར་པ་ཞིག་ གི་འགོ་ཆེགས་པར། གསར་འདྲེན་པ་ཅད་ཀྱི་དྲུག་མ་ བཞེས་ལྷན་པོ་དང་། «ཡེ་ཤེས་རྒྱ་རྒྱུ་ཀྱན་ལས་འདྲེན་ པ་»གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁྱ་བཙུགས།	རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པོ་བཟུང་གིས་ འཁུངས། གོང་མ་ཕྱང་ལེས་བཀའ་ འཁུངས་པོ་དཔལ་ལྷན་ཀྱི་ལྷན་པོ་ མཛད།
༡༩༡༡	རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཀྱི་པོ་ལོ་མའི་འཕྲུལ་པའི་དམ་ བཅའ་མཛད། འཕགས་ལྷན་གསར་པ་འདྲེན་པའི་ རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཀྱི་པོ་ལོ་མའི་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ »དང་། ལྷ་རྒྱ་པའི་མཁའ་པོ་ལ་བཞུགས་པའི་དམ་ འདྲེན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ཞིང་།»བཙུགས།	ཀྱན་པོ་དེ་བཞུགས་པོ་ལོ་མའི་ལྷན་ པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་
༡༩༡༣	རྒྱ་ཆེན་པོ་དམ་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ པའི་མིང་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་	རྒྱ་ཆེན་པོ་དམ་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་
༡༩༡༣	དགའ་ལྷན་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་	

༡༤༡༤	«གསར་བ་འདྲུམ་པ་འདི་འབྲེལ་པ་ལྟོན་གསལ་གྱི་མཆན་ འབྲེལ་»པོ་དྲུག་ཉིས་དང་། «ས་བཅད་འཇུག་རྒྱུ་» «མཐའ་དཔྱད་ཀྱི་ན་ཆེན་རྒྱུ་»འཆས་པ་ཆེན་པོ་།	བྱམས་ཆེན་ཆེན་རྒྱུ་པོ་ཆེན་དྲུ་ ཐོག་མར་འབྱོར་། ཕག་བྱུ་ཁྱེ་ རབས་བྱུག་པ་བྲགས་པ་འབྱོར་ གནས་དང་། དག་འཇུག་ཁྱེ་ཐོག་ འབྱོར་པ་རྒྱུ་ལྟོན་ལམ་དཔལ་བ་ འབྱོར་ས།
༡༤༡༥	མི་པོ་དྲུག་ཆེན་ནས་འཇུག་ཉེ་ཆོན་གྱི་བྲག་མི་མ་དྲུ་ ཁར་ཕག་བྱུ་འེ་དབང་གི་རྒྱུན་འཇུག་གནས་ཁྱེ་ དཔྱད་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟོན་ལམ་ཆུ་མ་པར་བཞོད་། དྲུམ་དཔལ་གྱི་མི་ལྟོ་བྲགས་ཆུ་མར་པོ་ཞིག་མཉམ་ འཆེན་ལྷུང་འཇུག་། ཕག་བྱུ་འེ་དབང་རྒྱུ་མཆན་དང་ འཆས་པ་འེ་ཁྱེད་། རྒྱུ་དྲུག་འབྱོར་བྱུག་། འཇོས་ལམ་ལྷ་ བ་གཞོན་ལྷ་དཔལ་མོགས་པེའམ། འཆས་དཔྱད་ས་ ཆེན་རྒྱུ་འཇུག་ལྷུང་ས་བྱུག་འཇུག་པེའེ་བཀའ་ལྷུང་། དག་འཇུག་དྲུག་ལྷུང་པེའམ་རྒྱུ་མ་«ལམ་མི་མ་འབྱོར་པོ་ »དང་། ལྷ་མི་པེའེ་ལྷགས་གྱི་«བདེ་མཆོག་གི་མཐོན་ པར་ཆོག་པེའེ་རྒྱུ་ཆེན་འཇུག་པ་འཇོད་པ་འཆོ་བ།» དེའི་ལྷགས་གྱི་«བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུང་འཇུག་པེའེ་ཆེན་ གསལ་བ།» དེའི་ལྷགས་གྱི་བདེ་མཆོག་གི་«རྒྱགས་ མི་མ་དྲུག་ལྷུང་ཁྱེ་མ།» «རྒྱགས་མི་མ་རྒྱལ་འབྱོར་ ཆེན་པེའེ་ཁྱེད་ཀྱི་མི་མ་པ་མཐོད་པེའེ་ལྷུང་»འཆས་ མཆོད།	གཙུག་པ་རྒྱུ་ལྷུང་ལྷ་པོ་པོ་བཞིན་ གསེགས་པ་འཇུག་།

༡༤༡༤	འིལ་བྱ་པའི་ཐུགས་ཀྱི་«དང་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ མཆོན་ཆོག་ལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»དང་། དེའི་ དབང་ཆོག་དེའི་ཐུགས་ཀྱི་ཆོག་པའི་«ཐུན་ཤིན་ཏུ་ པའི་མིག་འབྱེད་»བཅས་བཅུ་ལྔ་། «རྩ་རྒྱ་ཆོས་བྱུག་ གི་ཁྱིད་མིག་ཡིད་ཆེས་གཏུམ་ཤིང་།»མཇུག་། དཔལ་ ཤུན་ཡངས་པ་ཅན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མུང་གཞི་ བཞི་དང་། ཐུན་མཆོག་ཆོས་རྒྱུ་ནག་ནས་རྒྱ་ཆེད་ ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་འགྲུབ་དབང་མཐུན་གཞི་པའི་ འབྲལ་བ་འཕྲུལ་ཏེ་ཡོད་ཏེ་ཕྱིར་ཕྱིན་པར་རྒྱ་མ་ དགའ་ཤིང་ཏེ་མཇུག་།	འཁོར་དབྱངས་ཆོས་རྒྱུ་འབྲལ་ ཐུངས་ཐུག་པ་ཏེ་ལ། གཟུ་པ་སྐྱེ་ ཡོང་བྱུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ཤིན་ འཁྲུངས། མི་དབང་གི་སྐྱེ་མཆོད་ བཅོད་ནམས་བཟང་པོ་འདས། རྩ་ མས་རང་ཉིད་མ་གཤེགས་ཤོང་ རྒྱའི་གཙུང་འབྲུལ་དབང་ཐུན་གྱི་ ཐུན་བདག་མཇུག་།
༡༤༡༥	དགའ་ཤུན་ཡངས་པ་ཅན་གཙུག་ལག་ཁང་ཆོན་དང་ བཅོན་པ་ལེགས་པར་བྱུང་ཞེ། མཇུག་ཆེན་བཞི་དང་ ཐུགས་པའི་ཡ་བྲལ་དགའ་ཤིན་ཐུང་མཆོད་ཆེན་མོའི་ ཡལ་བཞི་དང་། འཁོགས་ཤེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུ་ལ་ལྟ་བུ་ གཏུམ་མཐོང་«ལྷུང་བཟུང་ལ་མ་ཉིག་»དང་། དཔལ་ གཞི་གི་«ལྷུང་བཟུང་ལ་མ་ཉིག་ལ་མ་ཉིག་»ལྷན་ བཞེད་གི་ཆོ་ག་«དཔེ་ལྷུང་ལ་མ་ཉིག་»བཅས་ཐུང་ བཅུ་ལྔ་ལྟ་བུ་ལ། ལོ་འདྲིར་ལྟ་བུ་གཏུམ་མཐོང་ «དཀྱིལ་ཆོག་ཤིན་ཆེན་ཡོད་པ་»མཇུག་།	རྒྱ་མ་ཤིན་ཆེན་ཐུང་གི་ཐུན་ཐུང་ ཐུང་ཐུང་ཐུང་ཐུང་ཐུང་ཐུང་ཐུང་ཐུང་ ཆོན་པོའི་སྐྱེ་བ་མང་ཐུང་། ཐུན་ཐུང་ བཅོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་པ་གི་ ལུང་གདན་མཐུང་ལེགས།
༡༤༡༦	དཔལ་ཤིན་ཐུང་བ་ཐུགས་པའི་དབྱངས་ལ་འབྱུག་པའི་ རྣམ་ཐང་«དབྱངས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»མཇུག་། གསར་འབྱུང་འབྲལ་བ་བཞི་འཕྲུགས་དབང་ཏེ་བརྒྱ་ལྔ་ པ་ལྟོས།	ས་སྐྱེ་ཐུང་འཁོར་གྱི་དགའ་དབང་ ལྷུག་དང་། དུག་པོ་ཆོས་ཆེན་ དག་དབང་ཐུགས་པ་འཁྲུངས། རྒྱལ་ཆོས་རྒྱལ་རབ་པ་ཅན་ པ་དང་མཐུན་ཐུང་རྒྱུ་དཔལ་ འཁོར་ཆོས་ཐུང་བཞི་དང་།

༡༩༡༩	གཞུང་ཚོ་མ་ཆེ་བཅས་ཀྱི་ཐ་མ་འཁོར་ལོ་འདྲ་མཆོག་ འཁྱུང་ཆུང་གི་ཆུ་ཆེ་ཤ་འབྲུག་པོ་«ཐུན་རྒྱུ་གྲུ་ བས་པོ་»ཞེས་བྲུང་བ་མཐུད། འཕྲོ་ཁྱེད་ཆེན་མོ་«གཤེད་ ལྷོ་འབྱེད་»འཆམས། ཞབས་པ་ལྷན་ཐབས་ཆུ་མ་ཤར་ ཐུང་མ་ཁལ་གཅིག་གི་འཁྱུང་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ཆེ་ ཆེན་ཏུ་ཕྱི་འདུག། འབྲུ་ཁྱེད་མ་དང་མེ་ཏུ་ཆེན་ཤིང་མ་ ལུ་འཁྱུག་ཆུ་ལེ་འཁོར་གི་དུ། ལྷོ་མར་གྲག་པོ་འདི་ འདྲེ་མཆོག་གི་ཆེ་གུ་ཕྱི་མ་དུ་ལྷོ་གི་གི་ལྷོ་དུ་ཁྱེད་ བཞུང་། དགའ་ལྷན་ཏུ་ལྷོ་ལུ་ལྷོ་མ་ཆེ་ཁང་མཆུ་ མ་པག་ལོ་ལྷོ་པ་འཁྱུང་ལོ་ཆེན་ལྷོ་པ་དགོང་མ་ པ་ཆེན་དུ་ལྷོ་པ་ལྷོ་ཕྱི་མ་ ཉིན་པ་ལྷོ་པ་ལྷོ་ཕྱི་མ་ འཆེ་པ་འོད་གསལ་མཆོག་ཏུ་མཆོད་དེ་ལྷོ་པ་དམ་པོ་ འཁྱུགས། དགའ་ལྷན་ཏུ་ལྷོ་ལུ་དམ་པ་གྲུང་ཏུ་ལྷོ་པ་ ཉན་གཤེད་གྲུང་ཏུ་ལྷོ་ལུ་ལྷོ་ལུ་ལྷོ་ལུ་	ལྷོ་པ་ཆེན་ཆེན་ཆེན་པོ་ཏུ་ལྷོ་པ་ འདྲུག། ལྷོ་པ་ཆེན་པོ་ལྷོ་པ་འདྲུག་པོ་ ལྷོ་པ་ཆེན་པོ་ལྷོ་པ་འདྲུག་པོ་ འཁྱུངས། ཆེ་ཆེ་ཁང་ཆེན་པོ་ བཞུགས་པོ་འདྲུག་པོ་ལྷོ་པ་ འཁྱུངས། ལྷོ་པ་ལྷོ་པ་ཆེན་ «ཆེ་ཁང་ལྷོ་པ་ཆེན་པོ་»འཆམས། དམ་པ་འདྲུག་ཆེན་པོ་ལྷོ་པ་ ལྷོ་པ་འདྲུག་ཆེན་པོ་ལྷོ་པ་ ལྷོ་པ་འདྲུག་ཆེན་པོ་
-------------	--	--

ལུང་འབྲེན་ལྷག་དཔེའི་ཐོག་ལྷན་།

༡ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲམ།⁷⁹⁹

«ཀླུ་ལ་བ་བྱའ་བདག་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གསལ་བ་ཀྱན་གྱི་གནད་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ།» (ཐུགས་

རིམ་ཆེན་མོ།) གསུང་འབྲམ། ༡

«འཇམ་དབྱངས་ནི་ཁོ་ཐུགས་རྒྱུད་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ།» གསུང་འབྲམ། ༣

«རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱོ་བཟང་ཐུགས་པའི་དཔལ་གྱི་གསན་ཡིག།» གསུང་འབྲམ། ༧

«རྗེ་བཙན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་ལམ་གྱི་གནད་རྗེ་རྟེན་མདའ་བ་ལ་ཤོག་ཅིལ་བྱ་བ་ལ་བ།» གསུང་འབྲམ། ༨

«རྗེ་རྟེན་མདའ་བ་ལ་ཕུལ་བའི་མན་ངག་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཅིག།» གསུང་འབྲམ། ༩

«ལྷོང་ལྷག་བརྩ་གཉིས་པ་བྱི་མེད་འོད་གྱི་དཀའ་བའི་གནད་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བརྗེད་བྱང་།» (ཏུས་འཁོར་

འབྱེལ་ཆེན་གྱི་དཀའ་གནད་ཟིན་བྱིས།) གསུང་འབྲམ། ༩

«བྱང་པེས་རྣམ་འབྱེད་ལེགས་བཤད་ལྷོང་པོ།» གསུང་འབྲམ། ༨

«བདེ་མཆོག་ཅིལ་བྱ་བ་ལྷན་དཀྱིལ་གྱི་དབང་ཆོག་རིན་པོ་ཆའི་བང་མཛད།» གསུང་འབྲམ། ༨

«བདེ་མཆོག་རིམ་ལྗོངས་ཁྲིད་ཡིག་ཐུས་དོན་ལྟ་བུའི་མིག་འབྱེད།» གསུང་འབྲམ། ༨

«བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་པའི་རྒྱལ་རིམ་གྱི་རྣམ་པཤད་དངོས་བྱའ་གྱི་སྟེ་མ།» གསུང་འབྲམ། ༩

«བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་པའི་ཐུགས་གྱི་རྒྱལ་རིམ་རྣམ་འབྱེད་ཆེན་པོའི་ཁྲིད།» གསུང་འབྲམ། ༩

«ཕྱེ་བྱུན་ལ་འཁྱག་པའི་སྒོ་དོན་གཉེར་ཡིད་གྱི་སྟན་མེལ།» གསུང་འབྲམ། ༩

«རྒྱ་རྩ་ཆོས་བྱུག་གི་ཁྲིད་ཡིག་ཡིད་ཆོས་གསུམ་ཟུན།» གསུང་འབྲམ། ༩

«དཔལ་འཁོར་ལ་ཐུས་པའི་མཛན་པར་རྒྱལ་པ་ཀྱུ་ཆེར་བཤད་པ་འདོད་པ་འཛི་བ།» གསུང་འབྲམ། ༩

«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ།» གསུང་འབྲམ། ༨

«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ།» གསུང་འབྲམ། ༨

«བྱང་མའི་རྩལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་པཤད་རྒྱལ་ཐུས་གཞུང་ལམ།» གསུང་འབྲམ། ༧

«དབ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ།» གསུང་འབྲམ། ༨

«དབ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།» གསུང་འབྲམ། ༨

«རྩ་བཤེས་རབ་གྱི་དཀའ་གནད་བརྒྱད་གྱི་ཟིན་བྱིས།» གསུང་འབྲམ། ༨

799 རྗེ་ཡབ་ཐུས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབྲམ་རྒྱད་ཁྲིག་ཁང་ནས། ༡༠༡༩ ལོར་དེབ་གཞུགས་སྤྱད་པར་བྱ་བ་རྒྱན་པའི་དཔེ་བསྐྱར་མ་པོད་བརྩམས་པ་ཆེན།

«འདྲམ་པ་མན་ཆ་པའི་མེན་ཁྱིམ།» གཏུང་འབྲུམ། ༧

«ཆ་ཤེ་ཤིག་ཆེན་པོ་གས་པའི་ཆུ་མཚོ།» གཏུང་འབྲུམ། ༨

«ཆེ་གས་པོ་མ་ལུ་བདན་ཆེ་གས་ཀྱི་ཁྱིམ།» གཏུང་འབྲུམ་པོད། ༩

«ཆེ་གས་པོ་མ་ཀྱི་ཆུ་མ་བདན་དངོས་ལྷུ་ལྟེ་མ།» གཏུང་འབྲུམ། ༩

«ཆེ་གས་པོ་མ་དེ་ཀྱི་ཁྱིམ་ཆུ་ཆེ་མེན་ཁྱིམ་མཛད་པ།» གཏུང་འབྲུམ། ༩

«དཔལ་གསར་བ་འདྲམ་པའི་མན་རག་པོ་མ་ལུ་པར་ཏུ་གསལ་བའི་ཁྱོན་མཉ།» (ཁི་མ་ལུ་གསལ་ཁྱོན།)

གཏུང་འབྲུམ། ༩

«དཔལ་གསར་བ་འདྲམ་པའི་མན་རག་པོ་གཙང་གི་ཁྱོན།» གཏུང་འབྲུམ། ༩

«དཔལ་གསར་བ་འདྲམ་པའི་པོ་གཙང་ཉེས་གཅིག» གཏུང་འབྲུམ། ༩

«ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཁྱིམ་པོ་གས།» གཏུང་འབྲུམ། ༩

«མཉམ་པ་པར་གནས་པའི་ཁྱོན་ལྷ་ཆེན་པོ་ཁྱམས་ཀྱི་ཁྱམས་པར་མཉམ་པ་ཁྱོན་པའི་ཁྱིམ་ཁྱམས།»

གཏུང་འབྲུམ། པོད། ༩

«ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་ལ་ཀྱུ་ལ་བའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བདན་པ།» གཏུང་འབྲུམ། ༨

«ཡིད་དང་ཀྱན་གཞིའི་དཀའ་བའི་གནས་ཀྱི་ཆེར་འབྲེལ་པ།» (ཀྱན་གཞི་དཀའ་འབྲེལ།) གཏུང་འབྲུམ། པོད། ༩

«མི་མ་ལུ་བཟུམ་པའི་མེན་ཁྱིམ།» གཏུང་འབྲུམ་པོད། ༩

«མིད་ཞི་མ་ཉམ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཁྱིམ།» གཏུང་འབྲུམ། ༨

«མཉེ་བའི་གདམས་རག་གི་གནས་མཉམ་ཞལ་ཤེས།» (གསར་འདྲམ་མན་རག་པོ་གཙང་ཁྱོན།) གཏུང་འབྲུམ་པོད། ༩

«གསར་བ་འདྲམ་པའི་ཆུད་ཀྱི་ཆུ་ཆེར་བདན་པ་ཁྱོན་མ་གསལ་བའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མཆན་གྱི་

ཡང་འབྲེལ།» གཏུང་འབྲུམ། བ་དང་། ༧

«ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མཛན་པར་ཉོག་པའི་ཆུན་འབྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ཀྱུས་པར་བདན་པ་

ལེགས་བདད་གཞེས་ཀྱི་ཁྱིམ་པ།» (ལེགས་བདད་གཞེས་ཁྱིམ་པ།) གཏུང་འབྲུམ། ༩ དང་། ༩

«ལྟོ་བྲག་ལྷུ་ཆེན་དང་མཇལ་ཆུལ་དང་མཁས་ལྷུ་ཆེ་ལ་ཆེ་མས་གནད་པའི་ཁྱོན།» གཏུང་འབྲུམ། ༩

«གཏུང་ཐོར་བ།» གཏུང་འབྲུམ། པོད། ༧

-----«ཀམ་པ་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱལ་བ།» བོག ༩༧-༩༨

-----«ཁོང་མ་ཏུ་མིང་ཀྱུ་པོར་ཕྱལ་བའི་ཆབ་ཤོག» བོག ༩༩-༩༩

-----«ཁོང་མ་ཉོར་ཀྱུ་ལ་བྱའི་མིའི་དབང་པོའི་བྱང་ཏུ་ཕྱལ་བ།» བོག ༩༩-༩༩

-----«དཔེ་ཁྱུང་གྱི་གནད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཁྱུང་གྱི་ཁྱུང་གསལ་པར་དཀར།» (ཁྱིམ་ཁྱུང་གསལ་དཀར།)

སྟོན་ ༡༧༠-༡༠༡

-----«ཐུ་དབྱངས་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཙན་མ་ཐུན་དབྱངས་ནམ་བཞོན་ཅིང་གསོལ་བ་འདེབས་པ།» སྟོན་ ༡༠༩-༡༠༧

-----«ཆོས་རྒྱུགས་པ་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་ལ་བཞོན་པ།» སྟོན་ ༡༩-༡༯

-----«རྒྱ་བཙན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་བཞོན་པ་ཆངས་པོའི་ཅོད་པཎ།» སྟོན་ ༩༩-༡༡

-----«རྒྱ་བཙན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལ་བཞོན་པ་འིན་པོ་ཆེ་གསལ་བའི་ཐོན་མེ།» སྟོན་ ༡༩-༩༠

-----«རྒྱ་བཙན་འཇམ་པོའི་དབྱངས་ལ་བཞོན་པ་འཇམ་དབྱངས་མཉམ་པར་བྱེད་པ་བཞོན་ཐུན་ཐུ་མཆོ།»

སྟོན་ ༩༧-༧༡

-----«རྒྱ་བཙན་འཇམ་པོའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པོའི་ཉམས་ལེན་མདོར་བསྐྱུགས།» སྟོན་ ༡༡༩-༡༧

-----«རྒྱ་ཕྱོད་མདའ་བའི་གསུང་ལན།» སྟོན་ ༡༩༩-༡༯

-----«རྒྱ་ཕྱོད་མདའ་ཆེན་པོ་ལ་བཞོན་པ།» སྟོན་ ༩-༡༡

-----«འཇམ་མགོན་སྐུ་པ་ལ་བཞོན་པ།» སྟོན་ ༡༯-༡༡

-----«ཐོན་པ་ལ་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་གཙུག་བའི་སྟོན་པ་བཞོན་པ་ལེགས་བདེར་ཞིང་པོ།» (ཉེན་འབྲེལ་བཞོན་པ།) སྟོན་ ༡༠-༡༩

-----«རྟོགས་པ་རྒྱུད་འདུན་ལེགས་མ།» སྟོན་ ༡༡༠-༡༧

-----«བདེ་བ་ཙན་ཏུ་སྒྲིམ་པའི་ཐོན་པ་ལ་ཞིང་མཆོག་སྟོན་པའི་ཐུགས་ཀྱི་འབྲེལ།»

-----«ཐོན་པ་བཙན་པུ་ཐོན་པའི་ཉེན་པ་གནས་བཙན་པུ་ཐོན་པའི་ཉེན་པོ་ཆེ་ལ་གཅེས་ཐུས་སྤྱུ་མཇེད་པ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཀྱི་ཁྱིམས་ལུ་མཇེད་པ་དང་པོར་མཇེད་པ།» སྟོན་ ༡༩༩-༧༩

-----«ཐུན་རྒྱུ་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་ཆོག་པ་བཞོན་ལྷན་དང་གསུམ་ཀྱི་རྒྱུ་ཐུག་པའི་ཐུན་པོ།»

སྟོན་ ༡༩༡-༡༡༡

-----«བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་རྒྱ་ཆེན་ཐོན་པའི་བཙན་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ།» སྟོན་ ༡-༡

-----«བྱང་ཆུབ་མེམས་དཔལ་ཉལ་ཏུ་བྱེད་པའི་རྟོགས་པ་བཞོན་པ།» སྟོན་ ༡༡༩-༩༡

-----«བྱང་སྤྱུ་མའི་བྱ་མིག་གི་ལན་དུ་གནང་བ།» སྟོན་ ༩༧༡-༧༡

-----«བྱམས་པ་ཐུན་པ་བྱུགས་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ཉེ་ཁྱིམས་སུ་བྱུ་བའི་བཙའ་མིག་ཆུང་བ།»

སྟོན་ ༡༧༡-༧༩

-----«ཐིན་རྒྱུ་མཉེ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱུ་མ་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ།» (མཉེན་ཐིན་མ།) སྟོན་ ༡-༩

-----«སྤྱུ་མ་དབྱེས་པ་ལ་མདོ་ཁམས་སུ་བྱུ་པ།» སྟོན་ ༡༡༩-༩༡

-----«སྤྱུ་མ་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐུང་བཞོན་པ།»

ནོར་བུ་གྲུ་བ་སེལ་བྱི་ཕྱིར་བ།» དེ་ལ། རྩ་ནན་མི་དེགས་དང་ཡུན་ཁང་། ༡༩༩༥

ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། (དུས་རབས་བཙོང་བ།) «ཐུག་ཐུག་པམོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ཀྱི་ཆུས་ཐང་མཐོང་བ་དོན་ལྡན།»

ལྷན་ཁོ་པའི་དོན་ཕྱིན་སྐྱེས་པའི་མཆོག་གྱི་གསུང་འབུམ། ༡༡ འབྲི་ཤར་ཆོས་མར་དུ་ཆོག་པོ། དཔེ་མིང་། ༡༠༠༩

དགོན་མཆོག་ཆོས་ལུགས། (1966-1979) «འབྲེང་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་པོ་དེ་པལྟ་དཔ་དཔུད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ལྷ་དཔུང་མ»

ཁྱི་འབྲེང་པ་དཔྱད་ཁྱི་རྒྱ་གཟར།» ཁཱ་ཚཱ་ཁ་པ་ཚཱ་ཁ་པ་ཁྱི་ཚཱ་ཁ་པ་ཁྱི་ཚཱ་ཁ་པ་ཁྱི་ཚཱ་ཁ་པ་ རེ། ༡

དགོན་མཆོག་འདིགས་མེད་དབང་པོ། (1934-1989) «དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྲུང་ནོར་བུ་འཕྲིང་བ།» (ཆོས་འབྲུ།) གྲན་

མཆིག་འདི་གས་མེད་དཔར་པོ་འདི་གས་ལྟར་འབྱུང་། རེ། « འབྲས་ལྷུང་ས་བཟའི་ས་མོ་མར་དཔེ་མཛོད་ཁར་། ༡༠༩༤

«བཀའ་ཆེན་མ་གཤམ་མ།» དེ་བཤུ་གན་སྤྱད་མི་རིགས་དཔེ་སྟུག་ཁང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩

«བཀའ་གདམས་ལྔ་ཚེས།» མཚོ་རྒྱུ་མི་ཉི་ཤམ་དང་རྟུན་ཁར་གསུམ་ཆེ་ ༡༠༡༩ བར་དཔར་བྲི་བཞུག།

མ་ཐག་ཆེན་མི་པ་འཆོལ། (དྲུས་པ་ཐང་པ་བརྒྱུད་དུ།) «དཔེ་མ་རྒྱུན།» རྩི་དཔེ་ ༡༡༤ བརྟན་འཕྲུད། དཔེ་མ། ས

དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༤༣

མཁའ་ཁྱེད་པུན་པ་ལྟ་བུ་མཆོ། (༡༩༦༣-༡༩༩༩) «ལྷན་པ་ཚོར་ཁྱེད་ཀྱི་མཁའ་ཁྱེད་པ་ལྟ་བུ་མཆོ།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

མཁའ་ཉལ་མི་སྒྲིབ་པ་དང་འཕྲོད་ཀྱི་མཆོ། (ཉམ་པ་མཁའ་ཉལ་དང་།) «ཉལ་ཉལ་མི་སྒྲིབ་པ་མཁའ་ཉལ་»

[illegible]

ཁང་། དཔར་བསྐྱོན་ལྷ་མི་གསལ།

མཁའ་ཡུལ་དཔེ་མཁན་དང་མ་ཡུལ་ (1914-1991) «མཁའ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་མིག»

མཁའ་ཤུལ་ཐམས་ཅད་མཆོག་དཔེ་གཞུང་འབྲུག་། ག་དཔེ་གཞུང་མ་དེའུ་། རྒྱ་ཐུག་གཞུག་གི་གཞུང་།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཁྲིམ་ཁྲིམ་ ༢༠༡༧

----- «ཏམ་པའི་པམེལ་ལེན་ཆེན་པོ་ནའི་དུས་འདི་ལྟར།» ལུང་འཕྲུལ། ར་ལུང་ཐོར་ལ། བོད་ ༡༧-༩༡

[illegible]

ལན།» གཞུང་ཐོང་བ། རོག ༣༠༧-༥༥

----- «ཡུལ་ཆུ་ཁ་ཀྱི་འཕྲོད་པ་དཔལ་ལྷན་པོན་ཉན་མ།» བཤུང་ཐོར་ལུ། བོད་ ༡༩༧-༡༩

-----《ཀློང་གི་བར་ཆེན་གྱི་པོ་དེ་ཉམས་ཐོབ་ཀྱི་འཁྲུག་ལྟུང་། ཀློང་གི་བར་ཆེན་གྱི་པོ་དེ་ཉམས་ཐོབ་ཀྱི་འཁྲུག་ལྟུང་། ་

-----《ཀློང་གི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་བསྐྱོད་པ་དུས་ཀྱི་ཡུལ།》 བསྟར་འདུག། བསྟར་ཆོད་ཀྱི། རྩམ་ ༡༩༥-༩༦

-----《ཀུན་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལྷན་ཀྱི་ཀློང་ལ་འཁྱུར་པུ་མ་གཏུག་མ་ལ།》 གཏུག་ཐོར་གྲུ། བོད་ ༡༩༩-༩༥

-----《ཀློག་བརྒྱུད་མཁོན་སྤྲིན་ལྷན་ཁྲིའི་ཕྱི་ཐོག་པེ་ཏོག་ཆེན་མོ།》ཀློག་བརྒྱུད་མཁོན་སྤྲིན་ལྷན་ཁྲིའི་ཕྱི་ཐོག་པེ་ཏོག་ཆེན་མོ། ག

- «ལྷོ་ཁྱུན་སྐལ་བཟང་མིལ་འབྱེད།» གཏུང་འབྲུམ། ༧
- «ལྷ་ཁྱིད་ལྱན་མེད་ལྷན་མེ།» གཏུང་འབྲུམ། ༨
- «དུམ་འཁོར་རྟོག་ཆེན་དེ་ཉིད་སྒྲིང་བ།» གཏུང་འབྲུམ། ༩
- «ལྷ་མ་ཤུབ་པ་དཔལ་ལོན་རྩེ་ལ་མཉམ་ལྷ་མ་ལྷོང་བའི་གནད་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བའི་གྲུ་ལྷ་ལ་འགའ་
ཞིག་འདྲ་འབྲུག་པ་རྩི་རྟོང་ཡིན་ཞེས་བའི་ལན།» གཏུང་མོར་བྲ། བོག ༤༧༥-༧༧
- «ལམ་རྒན་ལྱན་མེད་ལྷན་མེ།» གཏུང་མོར་བྲ། བོག ༤༧༤-༤༨
- མཁས་བྲུབ་ནོར་བཟང་བྱ་མཚོ། (༡༤༡༣-༡༥༡༣) «རྩེ་བཙུན་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་དེ་ཉིད་ལ་སྒྲོབ་པ་རྩི་རྟོང་
བྱོན་ལྷ་ལ་མཁོ་ལྷ་པོ་རྒྱུད་པ།» རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྩམ་བཅས་བྲུག་པ་ཐུགས། དེབ། ༡
- མཁས་དབང་དགའ་འབྲུན་ཚུལ་འཕེལ། (༡༩༠༣-༤༡) «རྩེ་མཐའ་པོ་ལྷ་མོར་དཀར་པོ།» མཁས་དབང་དགའ་འབྲུན་
ཚུལ་འཕེལ་བྱི་གཏུང་འབྲུམ། དེབ། ༡ ཞིག་དཀར་བྱི་ཁེད་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། ༡༠༠༣
- «གཏུམ་བརྒྱུད་གཤེད་བྱི་ཐང་མ།» ལེབ། ༤ གཏུང་འབྲུམ། དེབ། ༡
- ཤུ་བྱ་མཐུ་མིམ་ཚུལ་དབང་། (དུམ་མཐའ་པོ་ལོ་བརྒྱུད་པ།) «ཤུ་མཐུ་ཚུལ་འབྲུད་པ།» དེབ། མཚོ་ལྷན་མི་
འཛུགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། ༡༩༩༠
- ཤུ་བྱ་བྱ་ལ་མཚན་བཟང་པོ། (༡༣༡༤-༡༤༤༠) «རྩི་གཤེད་འབྲུན་ལེགས་མའི་འབྲེལ་པ་ལེགས་པར་བཟང་
པའི་ལྷན་མེ།» རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྩམ་བཅས་བྲུག་པ་ཐུགས། དེབ། ༡
- «ཤུ་བྱ་བྱ་ལ་མཚན་བཟང་པོའི་རྩི་ཁྱུན་དང་ལྷན་ཐང་།» དེབ། མཐུ་གཏུག་ནང་མཉམ་དཔེ་རྩི་
འཚོལ་མཐུ་བྲུག་པ་ཐུགས། རྩི་ཁང་། ༡༠༡༡
- ཤོ་ཁོ་རྩེ་འབྲུམ་པ་ལོ་མཉམ་ལྷན་མེད་བོ། (༡༤༡༩-༡༤༡༩) «ལྷ་པོའི་གན་འབྱེད་ཐེག་མཚོག་གནད་བྱི་རྩེ་ཐོར།»
ལྷན་མཉམ་ལོ་མཉམ་པ་ལོ་མཉམ་ལྷན་མེད་བོའི་གཏུང་འབྲུམ། དེབ། ༤ རྩུང་ཤོ་ཁོ་ཁོ་རྩི་པ་པོ་ལྷན་
ཁང་། ༡༠༡༣
- ཤུ་པོ་པ་ཤུ་པ་ལྷན་ལྷན་པ། ལྷན་ཤུ་དེ་རྩེ་ཐོར། «མཁས་པ་ཤེད་པའི་རྩེ་པོ་ལོ་མཉམ་ལྷན་པ།» ཤུ་པོ་ལྷན་པ་
ལག་གཅེས་པ་ལྷན་པོ་ཤུ་པ། ༡༣ ཤུ་པོ་ལྷན་པ་ལག་གཅེས་པ་ཤུ་པོ་ཤུ་པ། ༡༠༡༣
- ལྷན་ཤུ་དེ་རྩེ་ཐོར། རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་«རྩི་གཤེད་ལྷ་མོར་ལྷ་མོར་ལྷན་པ།» ཤུ་པོ་ལྷན་པ་ལག་
གཅེས་པ་ལྷན་པོ་ཤུ་པ་ལོ་མཉམ་པ།
- «རྩེ་བཙུན་མེད་མདའ་པོའི་དོགས་འབྱེད་དང་དུམ་འཁོར་རྟོག་ལྱན་མིན་ལིན་ལྷ་མོ་ལྷོ།» མིན་ལིག་
ཐོག (Thupten Jinpa, “Rendawa and the Question of Kālacakra’s Uniqueness”

-----«རྒྱ་གར་ཆོས་འབྲུང་།» རྟེན། མི་ཁྲི་མི་འིགས་དཔེ་སྐྱུག་ཁང་། ༡༩༡༥

འཇམ་མགོན་མ་རྒྱུ་བཞི་ཉ་ཀྱན་དགའ་བྱུང་མཆོན། (༡༩༡༦-༡༩༡༩) «ཆོང་མ་ཐིགས་པོའི་གཏེར།» བོད་ཀྱི་
གཙུག་ལག་གཞིས་བརྒྱུས་པོད་ཕྱེད་། ༡༠ དང་། མ་རྒྱུ་བཞི་ཉ་འི་གཏེར་འབྲུམ། རྟེན། ༡ རྒྱུང་གོའི་བོད་
ཐིག་པ་དཔེ་སྐྱུག་ཁང་། ༡༩༠༥

----- «རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།» བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཞིས་བརྒྱུས་པོད་ཕྱེད་། ༡༦ དང་།
གསུང་འབྲུམ། རྟེན། ༡

----- «འཇམ་མ་རྒྱུ་བཞི་ཉ་ཐོག་པོ་ཆོའི་གཏེར།» བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཞིས་བརྒྱུས་པོད་ཕྱེད་། ༡༧ དང་།
གསུང་འབྲུམ། རྟེན། ༡

འཇམ་མགོན་མ་རྒྱུས་དག་དབང་ཀྱན་དགའ་བསོད་ནམས། (༡༩༩༥-༡༩༩༩) «དྲུས་ཀྱི་འཁོར་ཆོའི་བསྐྱུག་པོའི་
མཛེས་བྱུན།» འཇམ་མགོན་མ་རྒྱུས་ཞལ་སྐད་དབང་ཀྱན་དགའ་བསོད་ནམས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ། བལ་
ཡུལ་མ་རྒྱུ་རྒྱལ་ཡོངས་གསུང་རབ་སྒྲོལ་གཏེར་ཁང་། ༡༩༠༠

«འཇམ་དཔལ་ཆེ་བའི་རྒྱུད།» རྟེན་གཤམ་ «༩༩ བཀའ་འབྲུང་། རྒྱུང་འབྲུམ། ན་དཔེ་བསྐྱུར་མ། རྟེན། ༡༡

འཇམ་དབྱུང་ས་ཁ་ཆེ་བསོད་ནམས་དཔལ། (དྲུས་རབས་མཚུ་བཞི་པ།) «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་འཕྲོད་པ་ཆོང་
ཁ་མཚུག་ཅུ་མ།» རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཕྱོགས་བསྐྱུགས། རྟེན། ༡

འཇམ་དབྱུང་ས་དགའ་བའི་སྒྲོ་ཁྲོས། «གོ་འགྲུ་གནས་ཆུགས་འཁོར་ལོ།» འཇམ་དབྱུང་ས་དགའ་བའི་སྒྲོ་ཁྲོས་ཀྱི་
གསུང་འབྲུམ། རྟེན། ༡ མེད་གཙུག་གར་བསྐྱུག་དཔེ་རྒྱུང་འཆོའི་བསྐྱུ་ཕྱོགས་སྐྱུག་ཁང་། ༡༩༠༩

འཇམ་དབྱུང་ས་ཆོས་རྒྱུ་བཟུང་གི་དཔལ་ལྡན། (༡༩༡༩-༡༩༩༩) «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསར་བའི་རྣམ་ཐང་
གསོལ་འདེབས།» རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཕྱོགས་བསྐྱུགས། རྟེན། ༡

འཇམ་དབྱུང་ས་ཉི་མ་བསྐྱུག་པོའི་རྒྱལ་མཆོན། (མངའ་ཐིག་ལྟ་བུ་ནས། དྲུས་རབས་མཚུ་བཞི་པ།) «གར་ཆོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོ་སྒྲོ་བཟང་ལྷགས་པོའི་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐང་སྐལ་ལྡན་དང་པོའི་པད་ཆོའི་རྒྱུས་པོའི་འོད་ལྗོངས།»
རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཕྱོགས་བསྐྱུགས། རྟེན། ༡

འཇམ་དབྱུང་ས་བཞད་པ་དག་དབང་བཙུན་འབྲུམ། (༡༩༩༡-༡༩༩༦) «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་རས་ཁྲིམ་
ཀྱི་ཉི་མ་བརྒྱུ་ལུ་པའི་རྣམ་ཐང་ཁོའི་ཕྱེད་བ།» རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ཕྱོགས་བསྐྱུགས། རྟེན། ༡

-----«འཇིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆོས་འབྲུང་།» གསུང་འབྲུམ། ༩ ཟླ་བཟང་བཟུང་གི་འབྲེལ་གྱིར་དཔར།

འཇིགས་མེད་འབངས། (དྲུས་རབས་བཙུ་བཞི་པ།) «པོ་དོར་བཀ་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐང་།» (༡༩༩༩ ལོར་བརྒྱུས་མ།)
མཆོ་སྐྱུག་བོད་མི་དཔེ་རྒྱུང་དཔེ་སྐྱུག་ཁང་། ༡༩༩༩

རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ (༡༩༠༩-༡༩༡༩) «གནས་པ་དང་རྟོགས་པ་ལས་མ་བརྒྱུས་ཏེ་གནས་པ།» རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲུམ། བོད་༡

རྒྱ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་མཆོ། (༡༩༩༩-༡༩༩༩) «མཁམ་བྱུང་བམས་ཅད་མཆོན་པ་དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་
ནམ་ཐར་དད་པའི་རྣམ་མཆོ།» མཁམ་བྱུང་བམས་ཅད་མཆོན་པའི་གཞུང་འབུམ། ༧

རྒྱ་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ། «དབྱ་མཐའ་ནམ་འབྲེད།» རྗེ་དགེ་ ༩༠༡༡ བཅུན་འབྲུང་ མཐམ་ཅོམ། བི
དཔེ་བཅུང་མ། རྟེན། ༥༠

རྒྱ་བཅུན་རྟེན་མདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སྒྲོ་བྱོས། (༡༩༩༩-༡༩༡༡) «དུས་ཀྱི་ལམ་ལུ་འཕྲུག་པ་ལས་འཆམས་ཏེ་
བཅུན་འཛིན་ནམས་འཕྲིན་ཏུ་གསལ་བ་ནོར་བུའི་ཐུང་བ།» རྒྱ་བཅུན་རྟེན་མདའ་བ་ཆེན་པོའི་གཞུང་
འབུམ། རྟེན། ༡ བློ་རྒྱུ་མཐའ་དཔེ་རྒྱུན་ཁུང་། ༡༠༧༤

-----«ཕྱིན་ཕྱིག་ནོར་བུའི་ཐུང་བའི་རང་ལོན།» གཞུང་འབུམ། ༧

-----«ཆོས་རྒྱལ་ཐོབ་ཐང་བྲགས་པ་ལ་གནད་པའི་སྒྱིང་ཕྱིག་དཔེན་པ་ལ་དགའ་བའི་གཏམ་དང་བཅས་པ།» གཞུང་འབུམ། ༩

-----«སྒྲུ་མ་ཡིན་པེ་ཆེ་བཀའ་བཞེ་བ་སྒྲོ་བཟང་བྲགས་པ་ལ་སྒྱིངས་པ།» གཞུང་མོར་བྲ། གཞུང་འབུམ། ༩

«ཉིང་ལེ་འཛིན་བྱི་སྐུ་ལ་བའི་མདོ།» རྗེ་དགེ་ ༡༡༥ བཀའ་འབྲུང་ མདོ་སྒྲེ། ད་དཔེ་བཅུང་མ། རྟེན། ༤༤

རྟོགས་ཐོན་འཇམ་དཔལ་བྱ་མཆོ། (༡༩༤༤-༡༩༡༤) «རྒྱ་བཅུན་ཆོང་ཁ་པའི་ནམ་ཐར་བྱ་འདྲེ་མཐའ་ལེགས་བཟང་
ཀྱན་འབྲུམ།» རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་ཆེན་པོའི་གཞུང་འབུམ། ༧

-----«ཆོས་རྒྱལ་ཐོབ་ཐང་བྲགས་པའི་ནམ་ཐར་ཕྱིན་ཏུ་གསལ་བ་མདུག་ཏུ་བའི་གཏམ།» རྒྱ་ཆོང་ཁ་པའི་ཆེན་
པོའི་གཞུང་འབུམ། ༩

རྟོགས་ཆེ་དབང་བྱུལ། (དུས་རབས་བཙོ་བྲ་པ།) «རྟོ་རྟོང་ཆོས་འབྲུང་།» (རྟོ་ཆེ་ཆོས་འབྲུང་ཞེས་བྲུང་བཅུང་ལ།
༡༩༩༩ ལོར་བཅུམས།) བློ་ཕྱིག་བློ་རྒྱུ་མཐའ་དཔེ་རྒྱུན་ཁུང་། ༡༩༩༩

རྟོག་ཕྱིང་དག་དབང་ནམ་བྱུལ། (༡༩༥༡-༡༩༡༩) «བཅུང་པའི་དཔེ་བཞེན་ནོར་བུའི་རྟོགས་པ་བརྒྱུད་པ་རྟོ་མཆོར་
བྱ་མཆོ།» (རྟོག་ཕྱིང་ཆོས་འབྲུང་།) མཆོ་རྒྱུན་བློ་ཕྱིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁུང་། ༡༩༩༡

རྟོག་ཆོང་ལོ་སྒྲུ་བ་ཕྱིན་རབ་ཡིན་ཆེན། (༡༩༠༤-༡༩༥༥) «རྒྱ་བཅུན་སྒྲོ་བཟང་བྲགས་པའི་ལྷན་ཆེལ་མདོ་ཅོམ་ཏུ་
བརྒྱུད་པ།» རྟོག་ཆོང་ལོ་སྒྲུ་བ་ཕྱིན་རབ་ཡིན་ཆེན་ཏུ་གཞུང་འབུམ། རྟེན། ༩ ལྷན་གྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
དཔེ་སྒྲུན་ཁུང་། ༡༠༠༥

-----«ལྷན་མཐའ་ཀྱན་ཕྱིན་ཀྱི་འབྲེལ་པ།» གཞུང་འབུམ། ༡

-----«མཁམ་ཆེན་ནམ་མཁའ་སྐུ་ལ་མཆོན་བྱི་ནམ་ཐར།» གཞུང་འབུམ། རྟེན། ༡

-----«མཐམ་དཔལ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་ལོང་མེད་བྱི་ནམ་ཐར།» གཞུང་འབུམ། རྟེན། ༡

-----«ལོ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཆོན་པ་ཕྱིན་རབ་ཡིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་པོའི་ནམ་པར་ཐར་པ།»

གཞུང་འབུམ། རྟེན། ༡

----- «ཁྱས་ལའོ་མ་མྱེ་དོན་ལེགས་བཤད་བརྟན་པའི་རྒྱ་མཚོ།» གཞུང་འབྲུག། རྟེན། ༤

བྱུང་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། (༡༨༣༨-༡༨༠༣) «བྱུང་མཐའ་ཤེལ་བྱ་མེ་འོང་།» ཀན་སྤྱོད་མི་གས་དཔེ་སྟེན་ཁང་།

༡༩༤༩ བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཞི་ས་བརྒྱུ་པོད་ལྟེན། ༡༥

མེ་འོང་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས། (༡༨༩༣-༡༨༥༥) «རྒྱ་བརྟན་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་

བར་པ་རྣམས་བར་དད་པ་རྒྱ་མཚོ་རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འབྲུག་རྟེན།» རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ལྟེན་གས་

བཞུགས། རྟེན། ༤

བྱུང་བཀའ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟེན་ལས། (༡༩༣༨-༡༩༩༨) «བྱུང་དཀར་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་།» བྱུང་པོའི་རྟེན་པོ་གས་པོ་དཔེ་

རྟེན་ཁང་། ༡༠༠༣

ལྷ་མོད་མངའ་བའི་རྒྱ་མཚོ། (༡༩༥༣-༡༩༠༥) «དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་པའི་རྒྱ་མཚོ་མེ་འོང་།» བྱུང་པོའི་རྟེན་པོ་གས་པོ་

དཔེ་སྟེན་ཁང་། ༡༩༤༩

ནམ་མཐའ་དོན་མེད། (བྱུང་བའི་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

པའི་རྣམ་ཐང་དཔེ་སྟེན།) རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ལྟེན་གས་བཞུགས། རྟེན། ༡

ལྷ་མོད་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས། (བྱུང་བའི་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་དཔེ་སྟེན་པོ་གས་པོ་དཔེ་སྟེན།) རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ལྟེན་གས་བཞུགས། རྟེན། ༡

-----«རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

པོའི་རྣམ་ཐང་དཔེ་སྟེན། རྟེན། ༡

----- «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

----- «རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

པོའི་རྣམ་ཐང་དཔེ་སྟེན།) རྟེན། ༡

ལྷ་མོད་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

པོའི་རྣམ་ཐང་དཔེ་སྟེན། (བྱུང་བའི་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

གནས་ལྷོད་ཀྱི་དགའ་བདེ་ལེགས། (༡༩༤༤-༡༩༤༤) «ལྷ་མོད་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

པོའི་རྣམ་ཐང་དཔེ་སྟེན།) རྒྱ་ཆོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ལྟེན་གས་བཞུགས། རྟེན། ༡

----- «མཐའ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

པོའི་རྣམ་ཐང་དཔེ་སྟེན། རྟེན། ༡

པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

པོའི་རྣམ་ཐང་དཔེ་སྟེན། (བྱུང་བའི་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་པར་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་གསར་བཞུགས་

བཀ་ཤོར་རྒྱུན། «བོད་ཀྱི་ལག་དྲེང་གནས་སྐོར་བའི་ལམ་ཡིག» (Victor Chan, *Tibet Handbook: A Pilgrim's Guide*, Chico: Moon Publications, 1993).

[illegible]

ལེགས་བཤད་ཉིན་མོར་བྱེད་པ།» རྗེ་བཙུན་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཛིན་མ་ཐང་ཕྱོགས་བསྐྱེགས། རྟེན། ༡

-----«ཀྱུ་ལ་ཆབ་དང་མ་ཡིན་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐང་ཡོན་ཏན་ཆ་གཏོར།» ཀྱུ་ལ་ཆབ་རྗེ་དང་མཁམས་བྱུང་རྗེ་འཛིན་མ་ཐང་།
རྟེན། ༡ དགའ་ལྷན་ཆོག་མ་ཆེན། ༡༠༡༧

ཐམ་ཟེ་ཆེན་པོ་མ་ར་ཏ། (དུས་རབས་དབྱེ་བ་ཡས་མས།) «དོ་ཏ་མཛོད་ཀྱི་ལྷུ» རྗེ་དགེ ༡༡༡༤ བསྟན་
འཕྲུང། རྒྱད་འབྲེལ། བེ དཔེ་བསྟར་མ། རྟེན། ༡༤

འབྲུག་པ་ཀྱང་མཆིན་པ་རྒྱ་དཀར་པོ། (༡༧༡༥-༡༧༧༤) «རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ལྷོ་བཟང་བྲགས་པ་ལ་བཙོད་པ།» ཀྱང་མཆིན་
པ་རྒྱ་དཀར་པོ་འཛིན་པ་འབྲུག་པོ། རྟེན། ༡༠ བཀའ་བརྒྱུད་གསུང་རབས་ཉམས་གསུམ་ཁང་། རྗེ་རྗེ་ལྷིང་། ༡༧༧༩-༧༤

-----«བྱུག་ཀྱ་ཆེན་པོ་འཛིན་མ་ར་གཤེད་ལྷུང་ཀྱུ་ལ་འཛིན་པ་མཛོད།» གསུང་འབྲུག་པོ། རྟེན། ༡༡

-----«ཆོས་འབྲུང་བསྟན་པ་འཛིན་པ་རྒྱ་ལ་འཛིན་པ་བྱེད།» (འབྲུག་པ་འཛིན་པ་འབྲུང་།) རྟེན། བོད་རྒྱུང་མ་ཐོད་
ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། ༡༧༧༡

«མ་ཐོངས་ལུང་བསྟན་གསལ་འཛིན་རྒྱན་མེ།» རྣམ་ཐང་ཆེན་མོ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ནས་བཀྲམ་པ། དོན་བྱུང་བཟ།
ཤེས་བྱ་བས་ལ་དྲགས་སྤྱད་པར་བཤུས་གྱིས། ༡༧༧༩ མོང་དཔར་བཀྲམ།

མི་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། (༡༩༡༥-༡༩༩༡) «ལྷ་ཡིགས་རྒྱུང་ས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་ཆེན་པོ་བརྒྱུད།» རྒྱུང་ས་ཀྱི་པོ་ཉི་
བཟེ་བྱུང་ནང་བཞུགས།

དམུ་དགེ་རྒྱུ་བཟང་བསམ་གཏན། (༡༧༡༤-༡༧༧༩) «རྗེ་འཛིན་པ་མེད་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་།» དམུ་དགེ་རྒྱུ་
བཟང་བསམ་གཏན་གྱི་གསུང་འབྲུག་པོ། རྟེན། ༡ མི་ཁྲོན་མི་ཡིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། ༡༠༠༧

མེ་མེད་ཀེ་བ་རྟེན། «བོད་པ་རྣམས།» (Matthew Kapstein, *The Tibetans*. Oxford: Blackwell
Publishing, 2006)

ལུང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར། (༡༡༡༤-༧༡) «ཆོས་འབྲུང་མེ་ཏྲིག་རྟེན་པོ་རྒྱུང་ཆེད་བཙུན།» (ལུང་རལ་ཆོས་འབྲུང་།)
མཆོ་རྒྱན་བོད་རྒྱུང་ས་མི་ཡིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། ༡༧༧༡

རྒྱན་ལམ་དཔལ། (དུས་རབས་བཙོན་ལ།) «འགོ་མ་ལོ་རྒྱ་གཞིན་རྒྱ་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐང་།» དབུ་མེད་ཕྱིས་མ།
BDRC W26618

གཙང་རྟེན་ཀྱང་དགའ་ཀྱུ་ལ་མཆོན། (དུས་རབས་བཙོན་ལ།) «ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་འཛམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་
བཟའི་དཔལ་ལྡན་གྱི་ཞལ་ཐུན་གྱི་རྣམ་ཐང་ཐང་པ་པོ་ལོ་མཆོང་མཆོང་དུ་ལྷུང་བའི་གཏམ་རབ་ཀྱི་བྱེད་
པོ་འཛིན་པོ།» འཛམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་འཛམ་ཐང་དང་དཔལ་ལྡན་འབྲས་ཐུངས་ཀྱི་གདན་རབས་པི་མ་
བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཐང་། རྟེན། དཔལ་ལྡན་འབྲས་ཐུངས་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ཆེན་པོ། དཔར་འདེབས་ལོ་མི་གསལ།

བཙུན་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆོང་དཔོན། «འབྲུག་པ་ལ་བཙོད་པ།» རྗེ་དགེ ༧༡༤ བསྟན་འཕྲུང། འབྲུག་པ། སྤ དཔེ་བསྟར་མ། རྟེན། ༧༡
བཙོན་འབྲས་བཟང་པོ། (དུས་རབས་བཙོན་ལ།) «མཆོངས་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་རྒྱལ་མཆོན་

[illegible]

Monastery,” *New York Times*, May 25, 1986.)

སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆན། (1909-1946) «དེ་ལྟེ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཁ་ཆེ་མས་མཛོད་པ་རྟོན་ཞུ།»

ཆངས་ཀྱི་པ་ཉི་བམ་པ་རྒྱུས་པ། རེབ། བོད་ཆོས་མི་དཔལ་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1996

ལུང་པ་མཁན་པོ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར། (1909-44) «ཆོས་འབྱུང་དཔལ་བསམ་ཆུན་བཟང་།» (ལུང་པ་ཆོས་

འབྱུང་།) རེབ། ཀན་སུ་ཉི་མི་ཤེས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1999

ཆོང་དཔོན་རྒྱ་རྒྱུ་ཤེས་པ། «བྱང་ཆུབ་ཐུག་ཅི་ཆ་བཞི་ཉི་ཤེས་པ་འདྲེས།» བསྟན་འཕྲུལ། ལྷན་འབྲེལ།

ཆ་དཔེ་བསྟར་མ། རེབ། 99

ཆོང་དཔོན་ལྷན་པས་ལྷན་པ། «ཆང་མ་ཀྱན་བུ་མ།» ལྷན་པས་ཀྱན་ཆེ་བདམ་བཞུགས། ཆང་མ། པོད། 1 ལྷན་པོ་བ་

བྱང་བསྟན་ལྷན་པས་ལྷན་པ། བོད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལྷན་པ་འབྱུང་ཁང་། 1999 ལྷན་པོ་ 1999 བསྟན་

འཕྲུལ། ཆང་མ། ཆ་དཔེ་བསྟར་མ། རེབ། 99

ཆོང་དཔོན་ལྷན་པས་ལྷན་པ། «དབ་མ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་རྒྱུ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།» ལྷན་པས་ཀྱན་ཆེ་བདམ་

བཞུགས། ལྷན་པས་པོད། 1 ལྷན་པོ་བྱང་བསྟན་ལྷན་པས་ལྷན་པ། བོད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལྷན་པ་འབྱུང་ཁང་།

དཔུང་ཁང་། 1999 ལྷན་པོ་ 1999 བསྟན་འཕྲུལ། པོད་མ། 1 ཆ་དཔེ་བསྟར་མ། རེབ། 99

ཆོང་དཔོན་ལྷན་པས་ལྷན་པ། «ལྷན་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།» (ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།)

ལྷན་པོ་ 1999 བསྟན་འཕྲུལ། ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། རེབ། 99

ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། «ལྷན་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།» (ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།)

ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།

ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། 1999

-----«ཆེ་བཅུན་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།» (ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།)

ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། 99

-----«ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།» (ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།) ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། 99

-----«ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།» (ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།) ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། 99

ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། «ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།» (Hugh Richardson, *The Jokhang*

'Cathedral' of Lhasa. In *High Peaks, Pure Earth: Collected Writings on Tibetan History and Culture*. London: Serindia Publications, 1998.

ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། (1999-1999) «ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།» ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ།

ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ་ལྷན་པོ་འབྲེལ་པ། BDRC W15448

«ལྷ་ས་མཚན་ལམ་ཆེན་མོ་མགོ་རྒྱགས་པའི་དཀར་ཆག» རྒྱ་ཆོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐང་ལྷོགས་བཅུགས། རེབ། ༡
 ལྷོ་བྲག་མཐན་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན། (༡༩༡༡-༡༩༠༡) «རྒྱ་ཆོང་ཁ་བ་དང་མཇལ་ཆུལ།» ལྷོ་བྲག་རྣམ་
 མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གཏུང་འབྲུམ། རེབ། ༡ བོད་ལྗང་ས་ཡོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ལྷན་ཁང་། ༡༠༠༩(འདི་
 རྒྱ་ཆོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གཏུང་འབྲུམ་དྲུང་བཞུགས།)

-----«གསང་པའི་རྣམ་ཐང་ཡོག་རྒྱགས་ལྷན་མེད།» གཏུང་འབྲུམ། རེབ། ༡

-----«རྒྱལ་ལན་ལྷན་མཚོག་བདུད་ཆེད་ལྷོང་བ།» གཏུང་འབྲུམ། རེབ། ༡ (འདི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་
 གཏུང་འབྲུམ་དྲུང་བཞུགས།)

ཨ་ལག་ཆེ་ཉན་ཞབས་བྱང་། (༡༩༡༠-༡༤) «བཟན་ཆེས་ཀྱན་ལས་བདུས་པ» མཚོ་ལྷན་མི་དྲུག་དཔེ་ལྷན་ཁང་། ༡༩༡༡

-----«ལྷ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་རྣམ་ཐང།» གཏུང་འབྲུམ་པོད། ༡

-----«རྒྱ་ཆོང་ཁ་བ་པའི་རྣམ་ཐང་དང་པའི་སྐྱོ་འབྱེད།» གཏུང་འབྲུམ་པོད། ༡

ཨ་ཁ་མི་ལྷ་པོ་ཁྱེས་བྲུམ། «ཉར་བྱི་ཕྱལ་དང་ཡོད་དང་རྒྱ་ནག་གི་ཕྱལ་དུ་འབྲལ་བརྒྱུད།» ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ནང་།

༡༩༩༩། ༡༩༩༩ བཅས་གྱི་ལོའི་ནང་། (Evariste Regis Huc. *Travels in Tartary, Thibet, and China, During the Years 1844-5-6*. Translated by W. Hazlitt. London: Office of National Illustrated Library, 1852.)

ཤེ་ཤེ་ཤི། «བོད་ལ་ཡི་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་མཐན་ཆེད་ལག་རེབ།» (Ippolito Desideri, “*Tibet Missionary*

Manual’ in *Mission to Tibet*; translated by Michael J Sweet, Boston: Wisdom Publications, 2000)

ཏོ་ནཱ་ཨ་པེར་དང་བླུང་བཟན་ལྷན་པ། «རྟེ་ལྷ་ཁྱེད་ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་སྐྱོ་སྐྱོག་སྐྱོབ་པར་འབད་པ་མ་དེག་

ལྷན་མེད» (Donald S. Lopez Jr and Thupten Jinpa, *Dispelling Darkness: A Jesuit’s*

Quest for the Soul of Tibet; Cambridge: Harvard University Press, 2017)

དཔར་བྱང་སྒྲིན་ཆེག

༡༡། རྒྱལ་ཁྲོལ་ཞི་བདེ་རྒྱ་མཚོར་རྟོག་ཆེག་ཏུ། རྒྱལ་བདེ་མཐའ་ཡས་ཆོས་རྒྱལ་དལ་
འབབ་ལྟར། ཆེག་གི་གཟེགས་མ་རིམ་ཀྱང་དྲག་གསུམ་གྱི། ཅི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་
བཟུང་ཆེ་འདི། དཔར་བྱང་བརྒྱན་པའི་རྒྱལ་དཀར་ལྷང་པའི་མཐུས། ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲི་མོ་
སྟོང་ལྷག་བརྒྱ། རྒྱུད་ལྡེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། རེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཚན་ལ་
དཔར་འབྱུང་ཤོག །

ཅས་པ་འདི་ཡང་དེད་ཏུས་ཡིད་ལྷུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྒྱལས་པའི་སྤྲོ་སྤྲེའི་ཤིག་རྒྱུད་མི་ཐད་པས་གངས་
རྒྱུད་སྒྲི་ལྷན་གྱི་ཞིང་བྱང་བའི་བརྟན་བ་ཤིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་ལྷང་བ་ལྷང་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་
ཅས་ཏུ་ཉམས་ཉེས་བར་བྱས། རྩལ་དང་རྩལ་ན་རྒྱལ་ལྷན་མཚན་ཆ་སྤྲེའི་གྲུག་པའི་གཞོད་འཆེ་བྱ་རྒྱུའི་
རྒྱུར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞེན་ཏུ་དར་བ་སྤྲེའི་སྒྲི་ལྷན་ནས་ལྷ་བཟོའི་རྒྱུད་ཆོགས་མཚོ་ལྷར་བརྒྱལ་བ་འདི་དག་ལྷག་
མེད་ཏུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་རྩལ་ཐོད་ཁ་བ་ཅན་ཏུ་བརྟན་པའི་མེ་རྩྭ་ཡང་ལྷར་བཞེན་གསེས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ས་འདིར་ཡང་བྱང་བའི་བཞེད་དགོངས་ཅི་མ་མེད་པ་དང་རྒྱས་ལུ་འཕེལ་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་
པའི་ཁྱོད་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བདེ་ལམ་སྟོན། རྒྱལ་འབྲེན་ལྷན་མེ་ཞེས་ཤིང་ལྷགས་སྒྲི་ལྷན་ནས་རྒྱས་པ་སྤྲེའི་ལྷལ་
ལྷན་ལེགས་ཆོགས་ཏུ་མདེ་ཆེད་ཏུ་དམིགས། ནང་བརྟན་བྱང་མཐའ་རིམ་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་བྱང་བརྒྱན་
དང་བརྒྱན་འབྱུར་གང་ལའང་རྒྱུར་ཆོག་པའི་དགེ་བཟོའི་སྒྲི་ལྷན་ཀྱི་དགེ་སྒྲིང་ཆོས་རྒྱུ་པ་དག་དཔར་
སྤྲོ་བཟང་བརྟན་འབྲེན་རྒྱ་མཚོར་རྒྱུར་བཞོ། དཔེའོ། །

